

R. P. LAVRENTII
DE PEYRINIS
GENVENSIS

ORDINIS MINIMORVM S. FRANCISCI DE PAULA,
olim in Prouincia Genuensi Vice-Generalis : Necnon sanctissimæ Inquisitionis
contra Hæreticam prauitatem Vicarij.

FORMVLARIVM PRÆLATORVM REGVLARIVM,
SEV OMNES FERE FORMÆ AD OFFICIVM PRÆLATI
LEGITIME EXERCENDVM NECESSARIÆ.
TOMVS TERTIVS.

*In quo præter dictas formas præsertim ad modum procedendi iudicialiter perutiles,
habentur adhuc notæ dictarum formarum materias aperientes.*

OPVS PRÆLATIS OMNIBVS NECESSARIVM,
Indice copiosissimo totius Operis adornatum.

EDITIO NOVISSIMA, MULTIS ADDITIONIBVS PRÆ CÆTERIS LOCUPLETATA.

LVGDVNI,

Sumptibus IOANNIS-ANTONII HVG VETAN,
& GVILLIELMI BARBIER.

M. DC. LXVIII.

CVM APPROBAT. ET PERMISSV.

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS. D.D.
RAPHAELI PIZZVRNO,
TOTIVS MINIMORVM ORDINIS
S. FRANCISCI DE PAVLA
olim Correctori Generali,
NVNC VERO GVARDIENSI EPISCOPO VIGILANTISS.
S A L V T E M.
SIBI EIVSDEM PATROCINIVM PRECATVR.
F. Angelus Vigus Minimus.

SUPERIOR, & non aqua librata trutina mihi videtur illa Seneca sententia. Ingratus est, qui beneficium reddit sine vsura. Expediet beneficia detrectare, ne per illa in ingrati animi crimen incurramus: etsi verum est ex Arist. 2. Philos. Mor. Magistris, Diis, & Parentibus non posse reddi æquiualem. Nemo erit non ingratus, cum nemo non fateatur se debere Deo, Magistris, & Parentibus. Mitior Aristot. 8. eiusdem Philos. Mor. & animo beneficiis deuincto magis indulget dicens. Retributio possibilis esse debet, non condigna. Ingenue fateor Illustriſſ. ac Reuerendiſſ. D. Ingratus esse nunquam desinere, si tuis in me collatis reddere deberem condigna beneficia: quid postea si cum vsura? Equiualeus non inuenio reddendum Magistro meo, Parenti meo, quinimmo (si fas est dicere) Deo meo, & liceat mihi addere, Raphaëli meo: Magistro, a quo artes hausi Philosophicas: Parenti, cui Religio olim mea tenens gubernaculum magis debebam, quam genitori: Deo, Pralato scilicet, cum Sacerdotibus omnibus, præsertim Pralatis dicat Veritas ex Io. 10. Ego dixi, Diij estis; Raphaëli tandem, qui medicina interpretatus ignorantia cecitatem ab oculo mentis mea, & suaueolenti conuersatione auertit, & doctrina suauis splendore. Neque inconsulto natura, ut opinor, mihi Angeli, tibi Raphaelis nomen imposuit. Superior caelestium spirituum Hierarchia, in qua non vltimus est Raphaël, inferiores, ut aiunt Theologi, ordines illuminat: Tu Raphaël in Doctorum catu sublimis, me Angelum scientia vix prima sequentem signa illuminasti. Quid pro tantis redderem, versabar animo: extremum ingenue timebam supplicium, timebam ingrati notam, ni profiterer, unde viverem: Verebar à tua beneuolentia mensa impransus abire de more Gymnosophistarum.

rum, apud quos impransus abibat, qui nullum diurni laboris fructum parentibus afferret: culpa erat non afferre: De meo quod afferrem non habebam; ut afferrem, furari satius fuit alienum; afferro igitur, & offero Dominationi tuae iulustriſſ. ac Reuerendiſſ. adm. R. P. F. Laurentij de Peyrinus Informatoris, & Præceptoris tui, cuique amantissimi Opera, ad Prælatos attinentia, quæ olim ab eodem in lucem edita, & per orbem diffusa tantam, tamque variam prætulere Doctrinam, ut plures plurimum ex ea fateantur se profecisse. Unde iure potest de se ipsa dicere, OMNIBVS PROSV, eodem enim modo, quo aqua unico in vase floribus variis vigorem conseruat, Doctrina hoc in libro contenta diuersis Prælatorum, præcipue Regularium, utilis est rebus, & geniis. Legant, iterumque legant Regulares omnes, legite Prælati, & scietis quomodo præſſe debeatis: cumque omnes inſtar apum succos decerpitis meliores, cognoscite, quod IAM VOBIS MELLIFICATIS, dum Regulares regularia perlegentes iura fouetis Regularium. Ignosce Illuſtriſſ. ac Reuerendiſſ. Domine, si tantis per eam digreſſus, ad librum redeo, qui excuſſus denique non tantum meo studio, quam tuo patrocinio dicit: SEMPER VIVO, sibi vindicans proprietates herbe illius, quæ in tectis nascens oculi equini refert imaginem, semper virens; unde semper viui nomen habuit à nostris Medicis, Zoophthalmos à Græcis. Viri docti tecta sunt, oculi sunt, semper virentes sunt, qui cateris altiores humanis rebus inuigilant, in aduerſis eundem retinent semper animum. Hoc tibi dabit hic liber, & iam dedisse probant Prudentia, & Vigilantia, quibus Religionem nostram inuictè moderatus es, & Ecclesiam tuam moderaris. Suscipe libenti animo, eoque illud amore velim amplecteris, quo Auctorem, dum degeret in viuis proſequutus es, & quoties librum a te perlegi contigerit, sodalis olim tui, deinde discipuli, postea subditi, nunc Angeli tui memineris, & Rege felix.

FACULTAS REVERENDISS. P. GENERALIS.

F^r. Franciscus à Longobardis totius sacri Minimorum Ordinis Sanctiss. Patris nostri Franc. de Paula Corrector generalis Reuerendo Patri F. Laurentio de Peyrinis, eiusdem Ordinis Theologo facultatem facimus, vt possit typis mandare librum, qui inscribitur: *Formularium Prælatorum Regularium*, dummodò diligenter examinetur, & approbetur à duobus Theologis, siuè nostri, siuè alterius Ordinis, nominandis à R. P. Prouinciali nostræ Prouinciæ Genuensis; & addit etiam facultas aliorum, ad quos pertinet. In quorum, &c. Datum Romæ in nostro Conuentu S. Andreæ de Frattis, die 2. Octobris 1632.

Fr. Franciscus à Longobardis indignus Generalis.

Fr. Io. Chrysostomus Malaspina, in Prou. Gen. Min. Cor. Prou.

Committò examinationem prædicti libri P. F. Hieronymo Trimarchi, & P. F. Franciscò Maria de Agrifoliis Theologis nostri Ord. Dat. Genue die 27. Ianuarij 1633.

Fr. Io. Chrysostomus qui supra.

APPROBATIO.

Opus admod. R. P. Laurentij de Peyrinis nostri sacri Minimorum Ordinis S. Francisci à Paula olim per tres vices Prouincialis huius Prouinciæ Genuensis, Theologi, ac Canonistæ doctissimi, inscriptum: *Formularium Prælatorum Regularium*, commissioni R. Adm. P. F. Ioannis Chrysostomi Malaspinæ, eiusdem Prouinciæ Prouincialis, vt par est, satisfacere volens, legi, & nihil vidi, quod catholicæ fidei aduersetur, aut bonis obstat moribus. Immò puto fore opus Religiosis omnibus, non solummodo Minimis, sed aliis gratissimum, vtilissimum, pernecessarium; & dignissimum iudico, vt lucem videat, & typis mandetur. Fateor velim, nolim, Italos Minimorum alumnos, & Auctoris Commilitones non parùm obligatos censerì huic tanto viro, qui, vt nostrorum necessitatibus occurrat, corporalis propriæ salutis iacturam fecisse videtur, ac facere non desistit. Faxit Deus, vt ad maiorem Dei gloriam sanitatem recuperet, & maiora videbimus. E Genuensi Minimorum Iesæ Mariæ Muxo, die 16. Decembris, Anno Dominicæ Incarnationis millesimo sexcentesimo trigésimo tertio:

ITA TESTOR.

F^r. Hieronymus Trimarchi Messanenſis, Ordinis Minorum S. Franciſci à Paula in Gymnaſio Mamertino eiufd. Ord. S. T. L. & Iuris Pontificij Profeſſor.

APPROBATIO.

EGO inſcriptus ad huius libri, qui *Formularium Prælatorum Regularium inſcribitur*, Auctore R. A. P. F. Laurentio de Peyrinis, &c. examen, ac diſcuſſio delectus, fidem facio librum eundem attentè à me perlectum fuiſſe, nec quidquam, animaduverſum, quod fidei Catholicæ, boniſque moribus non ſit conſentaneum. Cuncta quinimmo in ipſo fulgere cognoui, ſanamque præferri doctrinam, delectabili formarum, notationumque varietate, omnibus ſapientix ſtudioſis, ac Regularium præcipuè ſuperiorum optatis, Verummi inſtar, accommodatam, ac opportunam. Quare typis digniſſimum cenſeo. In quorum fidem, &c. Datum Genue in noſtro Ieſu Mariæ Collegio die 1. Octobris 1635.

F. Franciſcus Maria de Agriſoliis Genuenſis Ordinis Minorum S. T. P. Auctoriſque Diſcipulus: Et A. R. P. Zeleſi Collega.

APPROBATIO.

IViſu Reuerendiſſimi P. Inquiſitoris Genuen. vidi *Formularium Prælatorum Regularium* ab Admod. Reuerend. P. Fr. Laurentio de Peyrinis Genten. Ordinis Minorum S. Franciſci de Paula conſcriptum, nihilque in eo reperi bonis moribus, aut fidei contrarium, ſed typis mandetur ob doctrinæ, & eruditionis, quam continet varietatem, omnibus præſertim Regularibus exiſtimo futurum valde vtile. In quorum fidem, &c. Genue in dōmo profeſſa Societ. IEſv 13. Nouembris 1635.

Io. Maria Cammilini Propoſitus Domus Profeſſa Soc. IEſv.

APPRO

A P P R O B A T I O.

Sicut complacuit Reuerendiss. P. Inquisitori Gen. Ego subscriptus hoc *Formularium Prælatorum Regularium* Auctore R. A. P. F. Laurentio de Peyrinis perlegi, & vt bonis moribus, ac fidei Catholicæ consonum, ita omnibus numeris absolutissimum, cunctisque Regularibus Prælati præsertim vtilissimum, & quod typis euulgetur dignissimum censui. In quorum fidem, &c. Datum Genæ 17. Kalend. Decembr. 1635.

D. Ludouicus Modronus Clericus Reg. S. Pauli Præpositus.

I M P R I M A T V R.

Fr. Vincentius Prietis à Serravalle Magister Inquisitor Genæ.

Denudè Imprimatur.

Inquisitor Placentiæ.
Franciscus Saluaticus Vic. Gen.
Rosa Vidit.

I N D E X

Capitulum in hoc tertio Tomo contentorum, ordine alphabetico digestus.

Numerus Ultimæ paginæ indicat.

Litera A

- C A P. I.** **D**E forma absolventi ab ex-
communicatione in for-
ma consueta Ecclesiæ.
pag. 1
- II. De forma absolventi excommunicatum iam
mortuum. 2
- III. De forma absolventi à suspensione, vel in-
terdicto extra, vel intra sacramenta-
lem confessionem. 3
- IV. De forma absolventi, seu potius dispensan-
di super irregularitate. ibid.
- V. De forma absolutionis generalis, quæ datur
Regularibus in diebus Reconciliation-
um. 4
- VI. De forma absolutionis generalis, quæ dari
solet in extremis viis institutis.
ibid.
- VII. De forma absolutionis, quæ datur electo-
ribus in Capitulo ad effectum electio-
nis. 7
- VIII. De forma absolutionis, alicui data ex
commessione summi Penitentiarj. 8
- IX. De forma faciendi fidem absolutionis alicui
dato ex commessione summi Peniten-
tiarj. ibid.
- X. De forma accusationis. 9
- XI. De forma concedendi facultatem alienandi.
ibid.
- XII. De forma appellationis. 10
- XIII. De forma Apostolorum, qui debent dari
appellanti à iudice à quo. 11
- XIV. De eadem forma breviori. ibid.
- XV. De forma Apostolorum refutatoriorum.
12
- XVI. De forma Apostolorum reuerentialium.
ibid.
- XVII. De forma Apostolorum conventiona-
lium. ibid.
- XVIII. De forma Apostolorum Testimonialium.
ibid.
- XIX. De forma concedendi Apostolos Testimo-
niales, quando appellans non facit

*ausus illos petere à iudice appellato.
ibid.*

XX. De forma recipiendi apostatas ad Religio-
nem reuertentes. 13

Litera B

- C A P. I.** **D**E forma, quæ declaratur, ali-
quem esse ordinis benefacto-
rem. 14
- II. De eadem forma facti à Generali. 15
- III. De forma, quæ fieri potest benefactori, seu
alias amico peregrinanti, ut fratres
ei elemosynas largiantur. ibid.

Litera C

- C A P. I.** **D**E forma principiandi Capitula-
rum generale. 16
- II. De forma incipiendi Capitulum Provinciale,
ibid.
- III. De forma incipiendi Capitulum definitori-
um. ibid.
- IV. De forma, quæ superior scribit inferiori, ut
aliquem in carceres detradat. 19
- V. De forma ferendi censuras. 21
- VI. De forma ferendi censuram excommunica-
tionis solemnem. 22
- VII. De forma citationis. 23
- VIII. De eadem forma, quando Index est dele-
gatus. ibid.
- IX. De eadem forma, quando reus se absen-
tauit. ibid.
- X. De eadem forma breuiori, quando reus ausu-
git. 24
- XI. De forma instituendi confessores Regulari-
um. ibid.
- XII. De forma, quæ Prælati regulari præ-
sentat subditum Episcopo, ad hoc ut
eum approbet ad confessiones sacula-
rium audiendas. 25
- XIII. De eadem forma. ibid.
- XIV. De forma instituendi confessorium ordinari-
um Monialium. 26

XV. De

Index Capitum.

XV. De forma instituendi confessorum extra-ordinarium Monialium.	27
XVI. De forma confirmandi Vicarium electum loco Correſtoris deſuncti.	28
XVII. De forma confirmationis Correſtoris Romani.	ibid.
XVIII. De forma confirmationis Prouincialium.	ibid.
XIX. De forma erigendi confraternitates.	32
XX. De forma eligendi conſervatorem in aliqua Prouincia, vel conuentu.	33
XXI. De forma prouidendi de Correſtore, quando electio propter aliquam cauſam ad Prouincialem eſt deuoluta.	34
XXII. De forma decendi culpam in Capitulis culpam.	35

Littera D

CAP. I. De forma Denuntiationis Iudicialis.	37
II. De forma Denuntiationis Euaſgetica.	ibid.
III. De forma Definitionis, ſeu deciſionis alicuius caſus ſpecialiter commiſſi.	39
IV. De forma Diffinitionis generalis à Viſitatoribus faciendæ.	40

Littera E

CAP. I. De forma monendi aliquem, ut ab chriſtate deſiſſat.	41
II. De forma iuramenti præſtandi ab Electoribus ante electionem de meliori eligendo.	ibid.
III. De forma, qua Scriba in capitulo electus, illi fidelitatem promittit.	43
IV. De forma communis electionis, qua fieri debet electione ſecuta.	44
V. De forma literarum electionis Correſtoris loca- litat mittendarum ad capitulum deſinitoriũ, vel Prouinciale pro confirmatione.	ibid.
VI. De eadem forma in caſu electionis non ſecuta propter diſcordiam.	ibid.
VII. De eadem forma in caſu electionis non ſecuta propter penuriam Præſentium vocalium.	45
VIII. De forma literarum electionis Correſtoris per mortem prædeceſſoris, mittendarum ad Prouincialem, & Collegas pro confirmatione.	46
IX. De forma literarum electionis Correſtorum Romanorum, mittendarum ad Patrem Generalem pro Confirmatione.	47
X. De forma electionis Diſcreti deſtinandi ad Capitulum Prouinciale.	48
XI. De forma electionis Commiſſi ad Capitulum Generale deſtinandi.	ibid.
XII. De forma literarum electionis Commiſſi ſa- cile in ſingulis conuentibus mittendarum ad Capitulum Prouinciale pro Confirmatione.	49
XIII. De forma literarum electionis Prouincialis, mittendarum ad Patrem Generalem pro confirmatione.	ibid.
XIV. De eadem forma in caſu mortis Pro-	

mucialis.

ibid.

XV. De eadem forma facta à Capitulo deſinitorio uſque ad quod tantum durat electiones Prouincialium facta cauſa mortis.	50
XVI. De forma præſtandi electionem electo abſenti.	51
XVII. De forma, quã abſens electus præſtat electionis conſenſum.	ibid.
XVIII. De forma conſtituendi Procuratorem ad petendum confirmationem Generalis, vel Prouincialis, in caſu, quo altera pars alium ele- giſſet, ſeu dicta electioni ſe oppoſuiſſet.	52
XIX. De forma, quã appellatur ne quis in Pra- latum eligatur.	ibid.
XX. De forma appellationis contra perſonam iam electam.	53
XXI. De forma, quã debent teſtes fidem ſacere de appellatione facta.	ibid.
XXII. De forma monendi Electores de morte Generalis, ut Electioni intereſſe poſſint.	54
XXIII. De forma monendi Religionem de mor- te Generalis, ut ei parentet.	ibid.
XXIV. De forma, quã Generalis monet Religio- nem de morte alicuius collega, & de noua electione.	ibid.
XXV. De forma monendi Electores, ut adſint electioni in caſu mortis Prouincialis.	55
XXVI. De forma, quã deputatus ad vocandum abſentem ſe illum vocaſſe fidem facit.	56
XXVII. De forma prouidendi de Prouinciali, quando Electio ad Generalem propter diſ- cordiam eſt deuoluta.	ibid.
XXVIII. De eadem forma, quando electio ſuit caſ- ſata propter formam non ſeruatam.	57
XXIX. De forma bona electionis ſuadendæ.	ibid.
XXX. De eadem forma, quando faciendæ eſt electio per mortem.	ibid.
XXXI. De forma literarum, quibus animatur quis ad retinendam dignitatem, quam re- nuntiare intendit.	58
XXXII. De forma dandi licentiam Religioſo, ut oſſu eſſe executor alicuius teſtamenti.	ibid.
XXXIII. De forma eximendi aliquem ab officiis ordinis.	59
XXXIV. De eadem forma concedente exemptionem ab oneribus communis.	ibid.
XXXV. De forma eximendi aliquem in caſu parti- culari à iuriſdictione ſuperioris Ordinarj.	ibid.
XXXVI. De forma concedendi licentiam alicui Religioſo exorcizandi.	60
XXXVII. De forma literarum concedendarum expulſis ab ordine.	61
XXXVIII. De eadem forma abſque expreſſione cauſæ.	ibid.
XXXIX. De forma, quã Generalis debet monere Episcopum de ſupradicta expulſione.	62

Littera F

CAP. I. De forma profeſſionis fidei faciendæ à Prælato regularibus.	63
	II. De

Index Capitum.

- I. De forma, quâ declaratur aliquem fuisse in numerum fundatorum, à Capitulo Generali receptum. 64
 III. De eadem forma facienda à Provinciali, seu Correctore, quando contingeret fundatorem peregrinari. ibid.

Litera G

- C A P. I. **D**E forma, qua Generalis declarat aliquem in Capitulo Generali electum fuisse Patronum, ac Proctorem alicuius Provincia. 65
 II. De forma, qua Generalis scribit hortando iuvenes ad studendum. 66
 III. De forma litterarum pastoralium, quas solent Generales ad subditos scribere. ibid.
 IV. De eadem forma. 69
 V. De forma litterarum, quibus solet Generalis tempore Capituli Generalis scribere ad omnes Provincias, ne quis ad illam Capitulum accedat, qui vocem in eo non habent. 70
 VI. De forma, qua Generalis potest dare licentiam alicui ex suis fratribus Episcopatum acceptandi. 71
 VII. De forma, qua Generalis dat licentiam Electo in Episcopum, ut possit in Conventu habere cellam, & alius privilegiis Religionis frui. 72
 VIII. De forma, qua Generalis hortatur Provinciales ad suum officium rectè exercendum. ibid.

Litera I

- C A P. I. **D**E forma dispensandi illegitimorum. 73

Litera L

- C A P. I. **D**E forma instituendi Lectores. 74
 II. De forma dandi licentiam Religioso, ut legatione fungatur. 75
 III. De forma dandi alicui licentiam libros imprimendi. 78
 IV. De forma approbationis librorum. ibid.

Litera M

- C A P. I. **D**E forma instituendi Magistrum Cereemoniarum. 77
 II. De forma instituendi Gubernatorem Monasterium. 81
 III. De forma qua Prælatus dat facultatem alicui visitandi Monasteria Monialium. 83
 IV. De forma dandi licentiam Medico, &c. ingrediendi Monasteria Monialium. 84
 V. De forma iuramenti prestandi ad admittendis intra clausuram Monialium. 85

- V. De forma dandi licentiam Correctrici recipiendi aliquam puellam ad habitum Religionis. ibid.
 VII. De forma dandi licentiam Monialibus recipiendi puellam in Monasterium causa educationis. 86
 VIII. De forma scribendi alicui, ut mulierum familiaritatem vitet. ibid.

Litera N

- C A P. I. **D**E forma creandi novitios. 87
 II. De forma committendi alicui monasterium receptionem. 89
 III. De forma committendi alicui, ut informationes sumat de novitio ad religionem recipiendam. 91
 IV. De forma, quâ potest ferri testimonium, novitium sumpsisse iuramentum, nullum se impedimentum habere ex prohibentibus religionis ingressum. ibid.
 V. De forma ferendi testimonium de informationibus sumptis circa eum, qui vult religionem ingredi. 92

Litera O

- C A P. I. **D**E forma simplicis obedientie. 92
 II. De obedientia ad petitionem cum commendatione persona. ibid.
 III. De forma obedientie visitandi domum S. Mariæ Lauretana. ibid.
 IV. De obedientia per modum transitus cum commendatione. 93
 V. De forma mittendi fratres ad sumendos ordines. 95
 VI. De eadem forma sub amplioribus verbis. ibid.

Litera P

- C A P. I. **D**E forma participationum benorum religionis, qua datur devotis amicis. 97
 II. De forma instituendi Predicatore. ibid.
 III. De eadem forma ad instantiam alicuius Prælati vel communitatis. 98
 IV. De eadem forma, quando aliqua Civitas Predicatore petitis in particulari. ibid.
 V. De forma, quâ Prælatus potest se excusare, quod non possit Predicatore petitis mittere propter eius infirmitatem. ibid.
 VI. De forma generali predicandi à Patre Generali concessa. 99
 VII. De forma, quâ Prælatus regularis potest monere Episcopum de punitione Religiosi, qui cum scandalo deliquit. ibid.
 VIII. De forma instituendi Præsidentem in Capitulo Provinciali. 100
 IX. De forma incipiendi processum in visitatione generali. 103
 X. De

Index Capitulum.

- X. De eadem forma, sed breviori. 108
 XI. De forma incipiendi processum in visitatione Generali faciendâ à Iudice delegato. ibid.
 XII. De forma incipiendi processum contra insanatum repertum, seu denuntiatum in visitatione generali. ibid.
 XIII. De forma incipiendi processum, quando constat de corpore delicti, sed ignoratur, quid illud commiserit. 109
 XIV. De forma incipiendi processum, quando constat de delinquentibus, sed non de delictu. 110
 XV. De forma incipiendi processum, quando non constat de delinquente, neque etiam de delicto, nisi per dictum illum, qui damnatum passus est. ibid.
 XVI. De forma incipiendi processum per viam denuntiationis in specie. 111
 XVII. De forma incipiendi processum, quando tam delictum, quam delinquens sunt notorij. 116
 XVIII. De forma procedendi contra reum delinquentem, coram Iudice pro tribunali sedente. 117
 XIX. De forma incipiendi processum contra repertum in flagranti. 118
 XX. De forma, quâ redditur à Prælatu testimonium professionis alicuius fratris. 119
 XXI. De forma instituendi Prælectorem, seu procuratorem alicuius conventus. 120

Litera Q

- CAP. DE forma mittendi Religiosos fratres ad quaerendum. 121

Litera R

- CAP. I. DE forma recusandi visitatorem. 121
 II. De eadem forma, quando tota Provincia velles visitatorem recusare. ibid.
 III. De forma rehabilitandi fratres primatos. 122
 IV. De eadem forma. ibid.
 V. De forma instituendi studiorum Regentem. 123
 De forma renuntiandi alicui officio. 124
 VI. De forma, quâ potest Provincialis dictam renuntiationem acceptare. ibid.
 VII. De forma, quâ Provincialis monere potest fratres alicuius Conventus de renuntiatione factâ à suo alijs Correctore. ibid.

- VIII. De forma acceptandi renuntiationem, cum substitutione à Generali faciendâ. 125
 IX. De forma examinandi reum. 126

Litera S

- CAP. I. DE forma sententia absolutoria. 129
 II. De forma sententia interlocutoria. 130
 III. De forma sententia diffinitiva condemnatoria. 131
 IV. De forma sententia condemnatoria absque expressione causæ. 132
 V. De forma assignandi aliquem in studentem ibid.
 Leges observanda à Regente, Lectoribus, & studentibus Collegij Ordinis Minusmoræ IESU MARIE Genue. 132
 §. I. De Religione erga Deum & Sanctos in huius studij prosecutione. ibid.
 2. De Regente. 133
 3. De Lectoribus. ibid.
 4. De studentibus. ibid.
 5. De bidello. 134
 6. De conferentiis. ibid.
 7. De tempore legendi & vacandi. 135
 8. De privilegiis, Lectorum, & studentium. 136
 9. De pænis, & præmiis studentium. ibid.
 10. De excubitore. ibid.
 11. De Magistro studentium. 137
 12. De Ordine sedendi in conferentiis, & publicis disputationibus. ibid.

Litera T

- CAP. I. DE forma, quâ Prælati potest dare licentiam suo subdito, ut possit testificari in causis secularium. 137
 II. De forma examinandi testes circa delictum notorium. 138
 III. De forma examinandi testes productos à denuntiatore in crimine non notorio. 139
 IV. De forma dandi licentiam subdito transgrediendi ad altiorum Religionem. 141
 V. De forma, quâ Superior Religionis strictioris fidem facit se esse paratum recipere processum laxioris. 142

Litera V

Index Capitum.

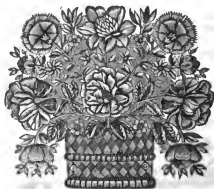
Littera V

- CAP. I. **D**E forma instituendi Vicarium generalem in aliqua natione. 143
- II. De forma constituendi aliquem Vicarium ordinarium in aliqua Provincia. ibid.
- III. De forma constituendi Vicarium pro aliquo casu speciali. 144
- IV. De forma instituendi Visitatorem, & Vicarium Generalem. ibid.
- V. De forma instituendi Vicarium pro aliquo Conventu in emergentibus. 145
- VI. De forma instituendi Vicarium mittendum ad Capitulum generale. 146
- VII. De forma instituendi Vicarium per discessum Provincialis à Provincia causa accedendi ad Capitulum Generale, vel aliàs. 149
- VIII. De forma instituendi Vicarium qui praesideat in Capitulo defunctorio, quando Provincialis illi adesse non potest. 150
- IX. De forma instituendi Vicarium Provinciale in Capitulo Provinciali, quando Provincialis illi interfuisse non potest. ibid.

X. De forma instituendi Vicarium Generalem in Capitulo Generali, quando Generalis ad illud accedere non potest. 151

Littera Z

- CAP. I. **D**E forma confirmandi zelosum. 151
- II. De forma instituendi zelosum loco defuncti. 152
- III. De forma, qua Generalis declarat, aliquem fuisse in zelosum electum. 154
- APPENDIX 1. Ad ea, quae dixi supra littera O. cap. 4. n. 2. 155
2. Ad ea, quae dixi tomo 1. Privilegiarum in const. 10. Leonis X. num. 2. & in cap. 4. addit. n. 7. 160
3. Ad ea, quae dixi tomo 2. nostrorum Privilegiarum post const. 5. Greg. XIII. constit. 6. 161
4. Ad ea, quae dixi tomo 3. primi. cap. 12. post constit. 21. aliàs 31. Urb. VIII. constit. 22. aliàs 32. 162
5. Ad ea, quae dixi tomo 3. privileg. cap. 12. in constit. 3. aliàs 13. Urbani VIII. 163

FORMVLARIVM PRÆLATORVM REGVLARIVM.

LITERA A.

CAPVT PRIMVM.

*De forma absolueudi ab excommunicatione
in forma consueta Ecclesie.*

GVM alicui est commissum absolueret
ab excommunicatione in forma consueta Ecclesie. t. curate debet absolueret, ut excommunicatus parti lætæ satisfaciatur, *cap. perro, de sent. ex- am.* quod si non potest pro tunc satisfaciatur, ut det sufficientem cautionem de satisfaciendo, aut saltem, si eam præstare non potest, inter se cum primùm poterit, satisfactorium. Deinde, si citum, ob quod in excommunicationem incidit, sit grame, iuramentum ab eo exigatur de pacendo mandatu Ecclesie, quod illi fient pro talis causa, & precipue, quod deinceps non amplius ita delinquet, *cap. Ex tunc, de sent. excom.* Denique penitentem coram se utroque genu flexo in humero usque ad camiliam exclusivè deumulo, virga aut disciplina, sine etiam cingulo sedens cooperto capite, leviter percutiat, dicendo totum Psalmum *Miserere, cum Gloria Patri, &c. Cap. A nobis, et 2. de sent. excom.* Deinde surgit, & aperto capite dicit. *Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison, Patris noster, &c. & Et ne nos inducas in tentationem. & Sed libera nos à malo. & Saluum fac servum tuum, vel ancillam tuam, Domine. & Deus meus sperantem in te. & Nihil præstet inimicum in eo, vel in ea. & Et Filium iniquitatis non apponet necre ei. & Esle ei, Domine, iustus fortitudinis. & A facie inimici. & Domine exaudi orationem meam. & Et elemer meum ad te veniat. & Dominus vobiscum, & Et cum Spiritu tuo. Oremus. Deus, cui proprium est miserari semper, & parcere, suscipe deprecationem nostram, ut huic famulum tuum, vel famulam tuam, quem, vel quam serventis excommunicationis constringit, misericordia tua pietatis clementer absolvas. Per Christum Dominum nostrum. & Amen. Mox sedent, & cooperto capite dicat. Dominus noster Iesus Christus te absolvet, & ego auctoritate ipsius, & Sanctissimi Domini nostri Papa N. vel R. P. N. Generalis, vel talis Super-*

Tom. III.

rioris mihi commissi, absolvo te à vinculo excommunicationis, in quam incurristi vel incurrisse declaratus es, propter talem, vel talem causam, & restituis te communioni, & unitati fidelium, & sanctis sacramentis Ecclesie. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. & Amen.

1. Noto t. quod supradicta forma delinopta est ex Rituali Romano reformato à Paulo V. t. p. de Sacram. penitentia, in princip. fol. mibi 47. quam explicat Nam. cap. 3. in princip. de parit. d. 6. num. 53. Et adverte, quod si absolvens sit Ordinarius debet omittere illam clausulam *Et Sanctissimi Domini nostri, &c.* nam tunc absoluit auctoritate propria.

2. Noto 2. quod ille, cui committitur absolutio sub prædicta forma, si eam non servat, peccatum ex genere suo mortale committit. Nam contravenire mandatis Superiorum in re grami mortale est. Absolutio tamen tenet, nisi mandans absolute præciperet, quod non absolueret, nisi sub prædicta forma, nam tunc talis omisso redderet omnino nullam absolutionem ob non servatam conditionem. Vnde bene monet Rituale Romanum *loc. cit.* quod litteræ commissoriales diligenter inspiciantur. Atque ita docent Armilla verb. *Absolutio, n. 59. Angel. ord. 3. m. 1. Suarez tom. 5. in 3. p. disp. 19. sect. 1. m. 10. Reginald. in praxi, lib. 9. n. 76.*

3. Noto 3. quod sufficiens cautio, quam debet dare absolvens ab excommunicatione de satisfaciendo parti, est vel pignoratitia, vel fideiussoria, vel saltem iuratoria. Ita Sylvest. verb. *Absolutio, 3. m. 1. Sanchez 2. in decal. cap. 13. num. 23. & num. 34.* ait talem cautionem non esse perstandam in mortis articulo, quando iam loquela, aux vsu rationis quis destitutus est.

4. Noto 4. quod quando in litteris commissionalibus apponitur clausula, *Satisfacta parte*, vel similis absolutio aliter data irrita est, iure verò, quando potestas conceditor absque tali clausula. Ita Suarez *tt. 5. in 3. p. disp. 7. sect. 5. num. 44.* Quod si pars ad verendum cum nolit satisfactionem admittere, tunc sufficit, quod reus sit paratus satisfaciatur, & quod det prædictam cautionem, nam ad impossibile nemo tenetur. Ita Conarr. in *cap. Alma mater 1. p. 5. m. 11. Reginald. in praxi, lib. 9. num. 65. & 66. Suarez loc. cit. n. 41.*

5. Noto 5. quod iuramentum de pacendo mandatis Superioris, vel ipsius absolvens semper daudum est, etiam si pars sit satisfacta, seu cautio præstata, *cap. Cum desideres, iuncta Glossa verb. Ad cautelam, de sentent. excom. Conarr. loc. cit. in princip. Sanchez loc. citat. num. 18.*

A

6. Noto

6. Noto 6. circa illud, quod in dicta forma dicitur, quod absolvendus debet habere numerum annum usque ad carnisum exelutitit esse intelligendum de vitis, non verò de mulieribus. Monialibus v.g. neque etiam de masculis iunioribus, vt notat Augel. ver. *Abfolutio* 3. num. 1. *Abfol* 4. Vbi autem ad. licet consuetudo, vt omnes masculi, etiam iuniores, nudarentur omnino etiam camisia, ea seruanda est. Nam de hoc puncto nihil habetur in iure, sed consuetudo illud introduxit ad magis mortificandos rebelles, & solemnizandam auctoritatem Ecclesie; quare illi legitime præscriptum standum est. Circa mulieres tamen consuetudo est, vt absoluantur absque vlla denudatione ob periculum incontinentie atque humana fragilitate. Quod etiam intellige de mulieribus senioribus: nam semper reficatur memoria, & ita fomitis facile accenditur. Ita Suarez tom. 5. in 3. par. diff. 9. sect. 2. num. 1. Regin. in præf. lib. 9. num. 74. Sylu. verb. *Abfolutio* 3. num. 4.

7. Noto 7. quod in solenni, & publica absolutione ab excommunicatione absoluitur debet esse indusus superpelliceo, & stola violaci coloris in priuata vtrò non est necessitas. Suarez loc. cit. qui num. 8. ait, quod inuocatio illa Transitus non est de necessitate, cum nec sit de ratione sacramentalis absolutionis. Nec illa clausula *Responde* te, Nam absoluitur, & restituit hoc loco idem sunt. Nec, per te loquendo, necesse est, causam excommunicationis in absolutione exprimere; quia illa per se non præstat ad effectum absolutionis, & satis implicite includitur in illa clausula *Quem incurrisse*. Hæc, inquam, non sunt de necessitate absolutionis; vnde in priuata absolutione committi possunt, præsertim cum aliqua causa; in publica autem non possunt sine culpa, vt dicit num. 4. necesse tamen est, si absoluitur sit pluribus excommunicationibus innodatus, id aliquibus verbis exprimere, saltem illis generalibus *Ab omni vinculo excommunicationis, quo innodatus existis*. Vel certe iuxta finit, *Ab excommunicationibus*, quamvis ad tollendum dubium semper melius sit addere signum distributionis. Si verò absoluitur ab vna excommunicatione, & non ab alia, necesse est, vt intentione suam determinet ad eam, quam aufert; vult, & vt eam determinationem verbis aliquo modo exprimat; quod optime fit exprimendo eamdem sententiam. Ita Suarez loc. cit. num. 9. Regin. loc. cit. num. 80. vbi addit, quod si absoluitur habeat intentionem absoluitur poenitentem ab omnibus excommunicationibus, quibus ipsum irretitum noont, illas omnes comprehendendo illis verbis, *Abfoluo te à vinculo excommunicationis*, absoluit ab omnibus, etiam si in absolutione non exprimat causas omnium, nec addat illa verba, *Tu es, quod es incurrisse*. Quia cum sola verba *Abfoluo te à vinculo excommunicationis*, sint forma sufficiens per ea tolli possunt omnes excommunicationes, quibus aliquis irretitus est, si cum tali intentione ab habente sufficientem iurisdictionem profatur.

8. Noto 8. quod si absoluitur ab excommunicatione datur ad cautelam, quia scilicet dubitatur, an excommunicatio teneat, an ea incurritur, &c. Tunc prætermittenda sunt omnia supradicta & absoluitur dicendū. *Auctoritate, qua fungor, sine privilegio tibi, aut tibi concessi, Abfoluo te ab omnibus censuris excommunicationis maioribus, vel minoribus, interdictis, & suspensionibus, si quibus quomodolibet ligatus existis, quatenus in te possum*. Ita Nau. cap. 1. in princ. de penit. d. 6. num. 66. qui tamen ibi addit verba *Pro qua concessi*, & cum eo Regin. in præf. lib. 9. num. 85. quod sic absoluitur debet habere animum satisfaciendi patri lætæ, si & quando scierit se excommunicatum fuisse. Immo addere, quod si absoluitur sit solens eam confiteri, potest ab eo exigi iuramentum de faciendo, quod debet, si se aliquam

causam incurrisse noverit. Videatur Sylu. verb. *Abfolutio* 6. num. 2. *Abfol* 1. *Armist. ed.* num. 66. De hac absolutione ad cautelam agunt. Suarez de cens. diff. 7. sect. 2. d. n. 1. 2. Couar. in cap. *Alma Mater* p. 1. §. 2. num. 7.

9. Noto 9. quod in absolutione ab excommunicatione minori non requiritur iuratio in casu de patendo mandatis, aut damno referendo; nec te requirunt verba, aut Plalmus *Adferte*, sed facta confessione per poenitentem, Sacerdos dicat simpliciter. *Abfoluo te à vinculo excommunicationis minoris, quem incurrisse propter talem causam, & restituo te communioni, & participationi sacramentorum, quibus primam erat*. Ita Sylu. verb. *Abfolutio* 3. num. 5. Suarez de cens. diff. 24. sect. 4. num. 5.

CAPVT II.

De forma absoluitur excommunicatum iam mortuum.

SI quis excommunicatus ex hac vita decedens, delectat signum contritionis, ne ecclesiastica exeat sepultura, sed suffragiis Ecclesie, quatenus fieri potest, adiuuatur, absolui potest hoc modo. Si corpus nondum sepultum fuerit, verberetur, & absoluitur, vt infra; deinde absoluitur in loco sacro sepeliatur. Si verò fuerit sepultum in loco profano, si commodè fieri poterit, exhumabitur, & eodem modo verberabitur, & post absolutionem in loco sacro sepeliatur: sed si commodè exhumari non potest, locus sepulchri verberetur, postea absoluitur: Quod si in loco sacro sit sepultus, non exhumabitur, sed verberabitur sepulchrum. Dum autem corpus, siue sepulchrum verberatur faceret, dicat antiphonam, *Exaltabatur Dominus ossa humilia*, Plalm. *Adferte* mei, &c. Quo finito absoluitur dicendo. *Auctoritate tibi concessa ego te absoluo à vinculo excommunicationis, quem incurrisse, vel incurrisse declaratus es propter talem causam, & restituo te communioni fidelium. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen.* Deinde dicatur Plalmus. *De profundis*. Et in fine. *Requiem æternam dona ei Domine.* *Et lux perpetua luceat ei.* Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. *Pater noster, &c.* *Et ne nos inducas in tentationem.* *Sed libera nos à malo.* *A. Per a iustis.* *R. Erus Domine animam eius.* *R. Requiescat in pace.* *R. Amen.* *R. Domine exaudi orationem meam.* *R. Et clamor meus ad te veniat.* *R. Dominus vobiscum.* *R. Et cum spiritu tuo.* Oremus. *Da quesumus Domine, anima famuli tui, quem excommunicationis sententia constrinxerat, refrigerij sedem, quietis beatitudinem, & superni luminis claritatem. Per Christum Dominum nostrum.* *R. Amen.*

1. Noto 1. quod ille, qui in excommunicatione mortuus est cum signis contritionis, & poenitentia, adhuc tamen potest absolui, cap. *A nobis*, el. 2. de sent. excom. non quod Ecclesia in mortuos directam habeat iurisdictionem, cum dictum sit Matthi. 18. *Quicumque ligaueris super terram, &c.* Sed quod per dictam absolutionem declarat Ecclesia mortuum non esse exhumandum, si fuerit sepultus; vel posse sepeliri in loco sacro, si nondum fuerit sepultus; vel, si forsan fuerit sepultus in loco profano, quod possit inde ad locum sacrum transferri, & similiter, quod pro eo possint celebrari publicè officia, & Missæ, abque pia preces. Atque ita Couar. in cap. *Alma Mater* p. 1. §. 11. num. 3. Valquez de excom. dub. 17. num. 7. Valent. tom. 4. diff. 7. §. 17. p. 4. fine. At illa verba. *Abfolutio*, num. 62. & 70. Suarez tom. 5. in 3. par. diff. 5. sect. 1. num. 11. Barbosa in cap. *A nobis* cit. num. 7.

2. Noto 2. quod pro eo, qui in excommunicatione mortuus est, non potest publicè in specie rari propter scandalum, cap. *A nobis*, el. 3. de sent. excom. vbi

glossa

Boffa verb. A fidelibus; cap. Sacri, red. tit. i. fin. d. 78.
 Et tamen cum signis decessit penitentia potest orari
 priuatim etiam in specie, & nominatim, etiam in
Memento Missæ. Nam licet Missa sit oratio publica,
 spatium tamen illud conceditur Sacerdoti tanquam
 personæ priuatæ, vt possit orare pro suis. Ita Palud.
 in 4. d. 8. q. 1. art. 1. concl. 3. Sylu. verb. *Excommunicatus*
 1. num. 2. & verb. *Excommunicatio* 3. dist. 10. Soar.
 locut. lat. Alterius tom. 1. de excom. lib. 1. dist. 5. c. 9.

3. Noto 3. quod cum excommunicatio mortuo, etiam
 in hominibus, non est communicatio ad v. ipsum la-
 uando, vestiendo, aut ecclesiasticæ sepulture traden-
 do. Ita Regio. in praxi. lib. 3. a. 2. art. 1. n. 85. Barbosa in
 cap. *A nobis* et 2. de sent. excom. n. 3. Addit tamen,
 quod qui excommunicatum sepeliret in loco pro-
 fano, ne aërem corrumperet, nec peccaret, nec in ex-
 communicationem minorem incideret; quia solum
 per accidentem gratificaretur excommunicatio.

4. Noto 4. quod addit Barbosa in cap. *Sacri, de sent.*
excom. num. 4. quod legatum factum ab excommuni-
 cato Ecclesiæ ministris, vt pro illo orent. Missas, &
 diuina officia celebrent, non potest ab illis recipi,
 cum pro excommunicato orandum non sit. Si verò le-
 gatum sit factum Ecclesiæ abique aliquo onere, po-
 test ab illis ministris recipi. Tum quia excommuni-
 catus potest ad vsus profanos testari, vt fuit probat
 Rocioli. de iur. person. lib. 4. cap. 5. §. 1. n. 7. Ergo etiam
 ad vsus pios, vt Rocioli. ibi. 4. Tum quia cum Ec-
 clesiæ per hoc legatus non obligetur ad orandum pro
 illo, non est cur non possit illud in elemosynam reci-
 pere, cum possit recipere elemosynam ab excommuni-
 cato viuentis, vt Rocioli. loc. cit. a. 16. & dixi
 in 1. p. 1. in illius consil. 1. Julij 12. n. 3. & habetur in cap.
Si vero, de sent. excom. Contrariū tamen, quod scilicet
 ab excommunicatis non possit recipi legatum, etiam
 sine onere Missarum, & diuinitus officiorum, docet
 Reginaldus in praxi. lib. 3. n. 14. & alij apud Rocioli.
 loc. cit. num. 1. 4. quia alioquin frustrum esset priuile-
 gium concessum Prædicatoribus in cap. *Cum volun-*

tate, §. Prædicatoris, & nobis Minimis à Julio II. in
 consil. n. 25. §. 2. n. 2. *super priuilegio*, quo possumus ab
 excommunicatis, & viuentis publicis licite elemo-
 synam recipere. Ego in prinil. loc. cit. dixi, quod
 hoc priuilegium fuit concessum ad tollendos scrupulos.
 Re tamen melius considerata, non dicendum vide-
 tur, quod de iure communi possumus ab excommuni-
 catis, & publicis viuentis elemosynam recipere
 necessariam pro vite sustentatione; & in his termi-
 nis loquitur dictum cap. *Si vero, & innuit dictum cap.*
Cum voluntate, ibi, Presertim si alius non valeat illo loco
sustentationem habere. Et illa dictio *Presertim* inclu-
 dit casum minus dubitabilem; quasi dicat Pontifex,
 tempore necessitatis non est dubium, quod possunt
 Mendicantes ab excommunicatis, & viuentis publi-
 cis, elemosynam recipere, sed concedo illis, vt etiam
 possint ab illis in extra illud tempus elemosynas reci-
 pere, itaque regulares participantes nobiscum in
 priuilegio, vel cum Prædicatoribus, possunt ab ex-
 communicatis legata, & alias quascunque elemo-
 synas recipere, & exigere, & etiam in iudicio pro-
 uentare, modo onera Militum, & officiorum non ha-
 beat annexa. De aliis autem, qui de dicto priuilegio
 non participant, est difficultas. Erego cum Reginaldo
 sentio, extra casum necessitatis viuentis, vel vestitis,
 aut Ecclesiæ reparationis non esse licitam dicta lega-
 ta recipere. Nam videtur habere speciem avaritiæ,
 inuidiæ & inimicitie, quod, quia amicus Ecclesiæ
 vel sit ab illis inimico donum recipere.

CAPVT III.

*De forma absoluedi, & suspensione, vel in-
 terdictio extra, vel intra sacramenta-
 lem confessionem.*

SI Sacerdos sit commissi facultas absoluedi illi
 quem à suspensione, vel interdictio, quamvis nulla
 verba sint præcipit determinans, vti potest hac for-
 ma. Penitens dicat Confiteor, &c. Sacerdos *Miserere*
tur, &c. Indulgentiam, &c. Absolutio tibi ab illi, tra-
dita, ego te Absoluo à vinculo suspensionis, vel interdicti,
quem, vel quod propter talem causam incurristi, seu in-
currende declaratus es. In nomine Patris, & Es Filij, &
Spiritus Sancti. Amen.

1. Noto 1. quod si absolutio fiat ad cautelam, loco
 illius clausulæ, quam incurristi, dicendum est, si quomodo
 incurristi. Vide Sylu. verb. *Absolutio* 6. n. 2. vers. *Se-*
cundum est Armill. eodem n. 67. Soar. de censur. diff. 191.
 sess. 3. n. 1. qui n. 2. adducit, quod illa particula, *Et eo-*
rum situm, non est necessaria, quamvis antiqui Summis-
 tiliam ponant absolutio enim tollit suspensionis vin-
 culum, & illico absolutus remanet habitus ad suum of-
 ficium exercendum. Vnde Rituale Romanum Pauli V.
 quod sequor illam omittit. Addit etiam num. 3. quod in
 casibus maioribus exigendum est ab absoluedo in-
 tentionem obediendi præceptis Ecclesiæ, & petenda
 est satisfactio, & cautio, vt dictum est supra cap. 1. Et
 hoc tam in absoluteione à suspensione, quam ab inter-
 dictio. Videatur Bonac. de cens. diff. 39. c. 6. q. 1. n. 2.

CAPVT IV.

*De forma absoluedi, seu potius dispensandi
 super irregularitate.*

SI dispensatio faciendi sit in confessione sacramen-
 talit,ue extra, potius quam Sacerdos absoluerit à pec-
 catis, addat. *Et eadem auctoritate dispenso tecum super*
irregularitate vel irregularitatibus, si sunt plures, in
quam, vel in quas ab talen, vel tales causas, eas expe-
rimendo, incurristi, & habiles reddes, & reseruas te ex-
ecutioni ordium, & officiorum tuorum. In nomine Patris,
& Es Filij, & Spiritus sancti Amen. Similium habeat
 ordinem, dicitur, *Et habiles reddo te ad omnes ordines*
suscipiendos, vel etiam ad alia iuxta tenorem mandati.
 Quod si necesse sit d. gratiam retinere subleuare,
 & reseruas tibi talem dignitatem, in nomine Patris, &c.

1. Noto 1. quod si dispensatio fiat ad cautelam, di-
 cendum est, *Dispense tecum super irregularitate, vel ir-*
regularitatibus, si quam, vel si quas contraxisti. Sicut
 de censib. 7. cap. fin. num. 18. Bonac. de cens. diff. 7. q. 3.
 p. 2. n. 7.

2. Noto 2. quod irregularitas probabilis tollitur
 per verbum *Dispense*, quam per verbum, *Absoluo*. Nam
 absolutio proprie significat actum iudicij, in quo causa
 aliqua terminatur dispensatio vero tollit solum et quod
 exceptio à comuni lege, seu prohibitione. Dum ergo
 irregularitas habeat vim cuiusdam absolute prohibitionis,
 vel peccati simpliciter, vel pro tali tempore,
 seu durante tali statu per unum, quantumque bonis
 permittat sui delicti, vel causam suam ita iudicij affe-
 rar, non quia potest ex vi aliquis sententia liberari à
 tali onere; Sed cum Superior vult tale onus habenti
 fuere, declarat, illum (stante tali, vel tali causa) dicto
 oneri non subesse, quod fit per dispensationem cōmo-
 dine, quam per absoluteionem, vt dicunt Henric. lib. 1. c.
 1. n. 4. Sanez de censib. 4. sess. 1. n. 4. h. et alij
 apud dictum Henricum loc. cit. in comm. lit. K. p. 1. c. 1.

quos Syrus de censib. 7. cap. fin. num. 17. & Bonac. de cens. disp. 7. q. 3. p. ult. num. 3. dicant, quod irregularitas quæcumque potest etiam tolli per verbum *absolutus*, cum intentione irregularitatem tollendi prælato.

3. Notu 3. quod Doctores communiter tenent nullam extare certam, & determinatam formam dispensandi super irregularitate. Ita Bonac. loc. cit. num. 7. Henric. Sayr. loc. cit. Suarez loc. cit. sect. 3. num. 2. Anila de cens. p. 7. disp. 10. in princip. Autem post R. iuale Romanum auctoritate Summi Pontificis Pauli V. editum, à quo forma hic descripta, & delumpta est, hæc doctrina non videtur habere amplius locum. Nam cum Romana Ecclesia dictam formam determinaverit, eamque proposuerit omnibus ecclesiasticis, bene tamen fuerit, ut eam inuincibiliter obicerent, iam non potest dici, quod non existeret determinata forma. Quare licet, qui aliter dispensaret, valde quidem dispensaret (nisi forte illi esset commissum, ut dispensaret servata omnino dicta forma), mortali tamen peccaret, ut dicit supra, c. a. n. 2. Nam res est magis momenti proposita ab Ecclesia, ut ab omnibus inuincibiliter obiceretur, ut constat ex verbis, quibus videtur Paulus V. in principio sacri Ritualis. Quæ accepta. Quæ propter horum in Domino animi, ut impio est, itaque Ecclesia Romana, sicut Ecclesia omnium matris, & magistra auctoritate constituit Ritualis in sacris functionibus vitantur. Et in hac res tanti momenti, quæ Catholica Ecclesia & ab ea probatus usus antiquitatis statim inuincibiliter obferunt. Potest tamen communis opinio intelligi de forma omnino necessaria, quæ non obseruata nullam reddat dispensationem.

4. Notu 4. quod quando aliquis est pluribus irregularitatibus interitus propter eandem rationem, quæ v. g. pluries excommunicatus ecclesiasticus, non est necesse in dispensatione apponere clausulam, *Toties, quoties*, quamvis toties incurrit irregularitatem, quoties ecclesiasticus, cum iteratione facti prohibiti sub irregularitate iteretur irregularitas, ut docet Bonac. cum multis de cens. disp. 7. q. 3. p. ult. n. 1. sed iussit dicere *Dispensio tecum super irregularitate, quæ incurristi, id quæ excommunicatus celebrasti*. Ita Henricus lib. 1. q. 4. cap. 7. n. 5. Anila de cens. p. 7. disp. 10. d. 8. & Bonac. loc. cit. Si autem delicta propter quæ incurrit irregularitates, sunt diuersa, ut v. g. excommunicatus celebravit, & occidit hominem, cum tunc etiam irregularitates sint diuersæ, debet dispensans à singulari dispensare, si singulariam in specie irregularis dispensatione petiit; item enim dispensatio sit stricta iuris, & irregularitates sint diuersæ, à quibus non fit illatio, dispensatus ab una, non censetur dispensatus ab alia, ut docet Anila loc. cit. Henricus lib. 2. cap. 10. n. 1. Bonac. loc. cit. Si autem generaliter dispenset in omnibus irregularitatibus, quas ceteris dispensandis, tunc super omnibus erit dispensatus, generalis enim illa dispensatio omnes irregularitates, etiam diuersi generis, comprehendit. Nec est necesse addere signum illud vniuersale. Omnis res satis est dicere, *Dispensio tecum super irregularitatibus*, &c. Nam clausula illa indefinita æquipollent vniuersali. Ita Suarez tom. 5. d. 3. p. disp. 45. sect. 3. n. 2. Bonac. loc. cit.

CAPVT V.

De forma absolutionis generalis, quæ datur Regularibus in diebus reconciliationum.

IN diebus solemnibus in Ordine nostro, ac etiam in quibusdam alijs sit reconciliatio inter Religiosos hoc pacto. Conueniunt omnes Fratres in capitulo, & Pænitens vel alius de eius iussione facit paruum sermonem de disciplina claustralium, vel alia

matéria. Deinde ad notum Prælatus omnes genuflectunt, & dicunt *Confiteor*, &c. Quo finito, Prælatus stans indutus stola conuenientis coloris dicit. *Ad fratres vestros, &c. Indulgentiam*, &c. Deinde sedendo dicit: *Si tenemini aliquo vinculo, vel aliquibus vinculis excommunicationis superstiti, aut interditi in quantum se extendunt gratia, & privilegia Ordinis vestri in dote, mihi commissi & vobis concessi, ego absoluo vos, & restituo vos Sacrosanctis Sacramentis Ecclesie communione, & unitati fidelium. In nomine Patris, & Filij, Et Spiritus Sancti Amen. Item eadem auctoritate ego absoluo vos ab omni transgressione Regula, & constitutionum, & ordinationum, & administrationum priorum vestrorum, & ab omni penitentia obliuio, vel neglecta, & ab omnibus alijs, de quibus constituit fieri absolutio in eorum similibus capitulis, vel solemnitatibus, per vos absoluti iuris, & auctoritate Domini nostri Iesu Christi, habetisque vitam aeternam, & vivatis in sacula sanctorum Amen.* His peractis Prælatus ipse imponit aliquam penitentiam, & facta facultate aliquibus ad suum beneficium absolvendi à talibus reſtitutis, deposita stola genuflectit, & petit in communem veniam ab omnibus suis subditis, quos rogat, ut idem inter se faciant. Quibus absolutis, surgit Prælatus, & cum eo reliqui, & omnes accedunt, in signum reconciliationis, ad osculandas Prælatus manus, à quo benignè & lætè recipiuntur hoc pacto videlicet. Porrigit lingulis Prælatus manus sinistræ osculandam, & eodem utriusque tempore posuit dexteram super caput ipsius osculandam. Deinde omnes osculo se unicecem, & amplexu pacis complectuntur.

1. Notu 1. quod istæ absolutiones profunt ad multa, quæ recentius tom. 1. Relig. p. 1. c. 5. notab. 7. vers. *Si vergetur*, & in specie profunt ut, qui per obliuionem, vel inadvertentiam seu ignorantiamque scilicet nesciebat aliquid esse peccatum, seu habere excommunicationem annexam, in aliquam censuram, vel penam incurritur. Nam cum deinde fuerit recordati, vel sciverint se in aliquam censuram, vel penam reſtitutam incurritur, non tenentur amplius dicere censuras, & penas Superiorem habenti facultatem ab illis absolvendi, confiteri sed iussit, quod simpliciter confiteantur cuiusque confessio precat, ob quæ illas incurritur. Atque docet Palud. 4. disp. 18. q. 5. art. 3. conclus. 4. quæ sequuntur Angel. verb. *Confessio*. 2. §. 1. 2. vers. *Et nota hic Rosell. verb. Confessio*. 2. §. 9. vers. *Et nota hic Sylva. verb. Confessio* 1. q. 4. num. 7. Atroll. eodem num. 1. 3. Tabien. verb. *Confessio sacramentalis*, §. 1. 6. Nazarian. manual. cap. 16. nem. 13. & cap. Consideret, §. Ceterum, num. 32. de penit. d. 5.

2. Notu 2. quod ista forma fuit approbata à Clemente VIII. Anno Domini 1593. die 20. Aprilis, ut refert Hieronymus Roderic. in resol. regul. ref. 3. num. 14.

CAPVT VI.

De forma absolutionis generalis, quæ datur soles in extremis vite constitutis:

Dominus noster Iesus Christus per merita sua Sacratissima passionis te absoluit, & gratiam suam tibi infundat: & ego auctoritate ipsius, ac Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, & Summorum Pontificum, mihi in hac parte commissa, & tibi concessa, absolvo te ab omni vinculo excommunicationis maioris, vel minoris, & ab omni

omni sententia suspensionis, & interdicti, & dispenso tecum in omni irregularitate, si quam contraxisti. Eadem auctoritate ego absolvo te ab omni transgressione votorum tui Ordinis & Statutorum Papalium, generalium, provincialium, localium, & synodaliū quorumcumque. Eadem auctoritate absolvo te ab omni officio male perfoluto, & hōis indebitē transpositū, vel dimissū. Item eadem auctoritate absolvo te ab omnibus peccatis tuis, quibus contra Deum fragilitate humana, ignorantia, vel malitia deliquisti, concedens tibi remissionem, & indulgentiam plenariam omnium peccatorum tuorum confessorum, & cunctorum, de quibus etiam non recordaris, in quantum claves Ecclesia se extendunt. Item eadem auctoritate absolvo te à penis purgatorii, quas pro peccatis commissis, & delictis in hoc mundo perpetratis meruisti restituendo te illi innocentia in qua eras, quando baptizatus fuisti. In nomine Patris & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. Quod si hac vice non decesseris, refero tibi hanc gratiam usque ad mortis tue articulum.

1. Noto 1. quod ista forma desumpta fuit ad verbum ex Manipulo Fratrum Minorum, p. 6. de absolute formis 2. Biconiorem tamen, & quæ tantum valet quantum isto, assert Rodriq. tom. 1. quest. regni. q. 62. art. 9. Et sic habet. *Auctoritas apostolica mihi commissā, absolvo te ab omnibus peccatis tuis, in quantum possum: & restitu te Sacramento Ecclesie; & concedo tibi indulgentiam plenariam, quam tibi concessam à Domino Papa, si forte non morieris, eadem auctoritate refero tibi pro ultimo articulo mortis. In nomine Patris, &c.*

2. Noto 2. quod istud privilegium absolutionis, & indulgentiæ concessum est Religiosis claustralibus ab Eugenio IV. Sixto IV. & alijs Summis Pontificibus, ut referunt Calarub. in comp. privileg. verb. Absolutio extrarod. quo ad Fratres, & n. 1. Rodriq. 16.1. 99. Regul. quest. 62. art. 6. Miranda. tom. 2. manual. q. 33. art. 7.

3. Noto 3. circa illam particulam, *Concedo tibi indulgentiam plenariam omnium peccatorum, de quibus etiam non recordaris*, quod istud est magnam privilegium, quod à nullo reperitur concessum, nisi ab Eugenio IV. ut ait Calarub. in compend. verb. Indulgentia, notab. 3. 5. Et est sciendum. Nam alij Summi Pontifices concedunt quidem indulgentias plenarias, sed contritis, & confessis, aut saltem propositum confitendi habentibus; quare solum concedunt remissionē peccati illorum peccatorum, de quibus poeniteas, vel habuisti contritionem, vel confessus es; at verò de illis, quorum obitus est; nullam mentionem faciūt, unde cum indulgentiæ tantum valeant, quantum fouant, istorum remissionē non concedunt secularibus aliquos, ut ait Calarub. loc. cit. Quarta causa, licet alij opposuerint tenent apud eundem ibi: quibus aliter, sentiens etiam cum D. Thom. in 4. d. 11. q. 2. art. 2. & Conub. in quest. theol. lib. 5. quest. 9. p. 2. apin. 3. quod absolutio sacramentalis, cadere potest super peccata videntium oblita, & ignorata generaliter tantum confessis, aut etiam super omnino inculpabiliter omisiss, nec generaliter confessis: Nam absolutio sacramentalis ex opere operato præstat primam gratiā recte confitenti, ut suppono, quæ repugnat tam peccatis generaliter confessis, ac inculpabiliter oblitis, & ignoratis, quam specialiter confessis, cum vnum peccatum mortale fore alio non possit remitti. Et licet peccata oblita, eius in mentem venerint, sint de novo confitenda, id tamen non est, quia vno fuerint

recte absoluta, sed quia, cum in sacramentali confessione requirantur duo, ut ait D. Thom. loc. cit. ad 1. scilicet absolutio, & iudicium Sacerdotis satisfractionem imponentis, licet peccata oblita fuerint absoluta, debent iterum confessioni subijci, postquam in mentē venerint, ut suppleatur, quod sacramentali confessioni defuit. Sed hoc cum Corduba loc. cit. ad 3. quod per primam absolutionem non sunt simpliciter absolute, sed ex suppositione duntaxat, scilicet dum aliis in speciali illa confiteri non possunt.

4. Noto 4. etiam illam clausulam. *Quod si hac vice nō decesseris, &c.* Quod quando alicui est concessa aliqua indulgentia pro articulo mortis, si in articulo mortis constitutus dicta indulgentia utatur, & à sanitate deinde recedet non potest amplius dictam indulgentiam lucrari, quando in vero mortis articulo constitutus, quia illa per primum vltim captauit. Ita Nau. in sum cap. 26. n. 3. 1. vers. Viginti Tertio Roli quæz tom. 2. quest. regul. q. 62. art. 6. & tam. 2. q. 2. art. 3. dicit Cordub. in quest. theol. lib. 5. q. 39. punct. 1. dicit 3. apin. 3. dicit, quod quando indigentia conceditur simpliciter pro articulo mortis intelligi debet vniuersaliter, id est, toties, quoties quis ad t. articulum venerit inde finita enim æquipolet vniuersali. Privilegium ergo Eugenij IV. quod illa indulgentia possit reiterari pro vero articulo mortis, & quod valeat pro oblitis, valet ad tollendos omnes sc̃ptulos, & controvertias. Adverte autem, quod dictus Pontifex requirit, quod qui dictam indulgentiam lucrari voluerint, oportet, ut dicant per annum singulis hebdomadis semel per se palmos poenitentiales cum illis ieiunijs, quæ aut legere nesciunt, debent alia pia opera ad arbitrium sui confessorij facere. Qui autem impedimento detentus in dictis vnius anni hebdomadis commodè recitare, aut alia pia opera facere nequeat, vel si ex inadvertentia, aut oblivione aliquid omiserit, ex tunc vna altera septimana etiam alterius anni sequentis, vel aliis quam primum illud implere possit, satisfaciunt. Et tandem, si quæ præfatos palmos, aut pia opera in toto, vel in parte commodè adimplere nequeat, aut omiserit, potest quilibet Confessor, aut Sacerdos in alia pietatis opera committat, pro ut saluti animarum videat expedire. Ita dictum privilegium refert Rodriq. quest. 62. art. 6. licet ergo Miranda. tom. 2. man. quest. 32. art. 7. & Calarub. in comp. verb. Absolutio extrarod. quæ ad Fratres inu. 4. prætexant, Regularem habere alia privilegia dictam indulgentiam, & remissionem concedentia, absque onere dictos palmos recitandi, & alia pia opera exerceendi tamen forte vbi sunt tam clara, & ampla. Quare consultum est, quod omnes dictos palmos recitent, vel alia opera pia faciant. Quod si quis omiserit, consultū est, ut in articulo mortis constitutus roget Confessorem, ut dicta opera in alia moter congruo tempore, vel, si forte infirmus valde grauius id non recordetur, Confessorius ipse infirmum moueat, & commoret.

5. Noto 5. quod Nicolaus V. ut refert Rodriq. tom. 2. 99. reg. q. 62. art. 6. & tom. 2. q. 87. art. 1. declarauit, quod cum aliqui Fratrum incidit in demeritum, leuigram, vel amiserit loquelam propter infirmitatē, vel aliis antequam absoluerit, & recipiat plerumque remissionem, vel etiam quis non habuit copiam confessarij, possit in dicto mortis articulo quencunque Sacerdotis secularis, vel regularis cum nihilominus absoluerit, & huiusmodi plenariam peccatorum suorum remissionem auctoritate apostolica illi impendere.

6. Adverte autē, quod ad hoc, ut possit quis in dictis casibus absolui, oportet, quod declarauerit, cum esset sanæ mentis, vel ex signis exterioribus confect, quod voluerit plenarie absolui, vel cōter quod habuit contritionem cum proposito confitendi. Ita Cord. in quest. theol. 1. 5. q. 39. p. 2. apin. 3. Rodriq. loc. cit. art. 11.

7. Adverte etiam hac occasione, quòd absolvens est, qui verbis tantum absolutionem à confessione quaerit, quòd molis probat Diana p. 3. ar. 3. *resol.* Item etiam si absolutionem non petat, modò tamen signa contritionis ostendat, tendendo pectus, &c. Diana *ibid. resol.* 2. Est etiam absolvens moribundus dicta contritionis signa ostendens, sed dubitatur, an ea octum habeant ex contritione, vel ex angustia mortis. Diana *ibid. resol.* 3. cum dubia in ancorem partem sint interpretanda, praefertim in illo articulo, in quo nollus praesumendus est inmensor suae salutis, & haec opinio faueat animæ. Est etiam absolvens moribundus, qui in absentia confessionis confessionem petat, vel signa poenitentiae fecit testante hoc vno saltem teste. Diana *resol.* 4. & 5. Est etiam absolvens, qui in periculo mortis confessus est, sed non absoluitur, quoniam dante ad absolventem veniens confessus reperit loqualem amissum. Diana *resol.* 6. Et denique est absolvens sub conditione, *Si capax est absolutionis*, moribundus seclusus destitutus, qui neque per confessionem neque vilius signum dante contritionis, modò solutus fuit. Et hinc vivere, ut v.g. si quis ex in proculo fuit vulneratus, ad mortem, &c. Ita Homobonus in *examen* p. 1. *trakt.* 7. c. 18. §. 4. quem confutat Diana *resol.* 8. Et ratio omnium istorum est. Quia illa opinio est amplectenda, quæ magis fuerit poenitenti, cum sacramenta sine instituta, vel medicina succipientibus, praefertim quando nulla sit inuria sacramenti; At ministrare sacramenta sequendo opinionem probabilioris, non est irrogare iniuriam sacramenti. Item d. audit Io. Sanctius apud Dianam *loc. cit.* c. 9. quod vbi terminat periculum violationis religionis, cuius charitatis, poenae violandæ est religio, quam charitas, quia hæc pius stringit, quant illa, pro salute eorum animarum nostrarum humiliter se Christus vique ad mortem, iuri cedens suæ maiestatis.

8. Noto 6. quod ista indulgentia potest religiosus frui, etiam si in itinere extra Religionem decedat; potest enim rogare quemcumque Presbyterum tremantem, vel regularem alterius Ordinis, ut vigore dictæ concessionis Eugénij eum absoluat, & indulgentiam concedat. Quod dixi propter aliud privilegium Innoc. VIII. Mirandulam. *2. m. ar.* 7. c. 2. b. ubi hoc privilegium Innoc. vnum particulare, quòd scilicet possit Confessorius sic etiam in articulo mortis dictam moribundum absolvere, i. n. ab omnibus casibus, ac si ille Summus Pontifex, & talem auctoritate illi indulgentiam plenam concedere.

9. Noto 7. quòd praesens absolutio debet necessario concedi à Confessore; Nam si ab hoc non concedatur, cum ægroto eum sibi concedere non possit, eam non lucrabitur. Ita Rodriquez. *tr. c. 99. regul.* 9. §. 2. *ar.* 9. Mirandulam. *2. m. ar.* 7. c. 2. b. *resol.* Sed modo infertur. Et non debet concedi, antequam probabiliter videatur infirmus esse in extremis, sed debet concedi eo temporis momento, quo mortaliter creditur ipsum, ad minus mortaliter non peccaturum, ne postea pro peccatis commissis post dictam absolutionem satisfactione indigeat, quam commodè prestare non possit. Ita Rodriquez, & *2. m. ar.* *loc. cit.* Cordub. in *quest. theol.* lib. 5. *quest.* 19. part. 2. dicta 1. Sin autem non possit ægroto Confessorem eligere, vel habere, consequenter nihilominus dictam indulgentiam, si sit in statu gratiae, videtur. *2. m. ar.* *princ.* in *conf.* 8. Pauli *2. m. ar.* 10. & invocando in eodem statu ore, vel non potens ore, etiam deinde nomen Iesu, lucrabit indulgentiam plenariam, concessam à Paulo Van *ad. conf.* §. 8.

10. Noto 8. quòd licet verum sit, quòd dicta indulgentia plenaria, & absolutio generalis debet dari à Confessore electo ab ipso ægroto, etiam à Præbato non specialiter deperato; non est tamen omittenda

in Ordine nostro laudabilis consuetudo, ut in illo casu ægroto assignetur Confessorius specialis à Præbato ad votum tamen ipsius ægroti. Vbi autem vius inualuit, ut ægroto prius consecratur, & sacramentaliter absoluitur à Confessario electo, & deinde extra Sacramentum dicta generalis absolutio infirmo datur à Præbato, vel alio Sacerdote de eius iussione, tolerari potest, ut innuit Nanus *in m. m. c. 6. n. 3. 1.* & Mirandulam. *2. m. ar.* 9. §. 3. *ar.* 8. forma ipsius absolutionis, Cordub. *loc. cit.* *resol.* Et creditur. Sed tunc omitti debet illa clausula, *Absolve te a peccatis tuis*. Nam certum est, quod extra sacramentum poenitentiae peccata non remittuntur, ut ait Cordub. *loc. cit.* Possit tamen adhuc profertur, intelligendo per peccata poenae peccatis debitas, quod est multum familiare in Scriptura sacra. 1. Petri 2. *Peccata nostra ipse portavit*, id est, poenae debitas nostris peccatis. Machi. 1. 2. *Pro peccatis solutus*, id est, à poenis debitis pro peccatis huius vnae. Et Iaiæ 53. *Et ipse peccata multorum sustulit*. Attamen Remondifimus Pater F. Franciscus à Longobardis nostri Ordinis meritis. Illius Generalis, vbi doctissimus, dom hanc Genue. in Provinciam visitaret Anno 1633. die 28. Maij, dixit, dictam clausulam esse omittendam, quando datur dicta absolutio extra sacramentum poenitentiae. Nam tunc dicta absolutio est solum quorundam de peccatis Ecclesiae ad impenitendum remissionem culpam, seu poenam, aut alia bona, & remotionem impedimentorum ad bene moriendum, & quidem absolutio iurisdictionalis ab excommunicationibus, seu aliis censuris, vel poenis ecclesiasticis, si eis forte esset obnoxii: Et concessio indulgentiae plenae, & vnde debet Cordub. *loc. cit.* lib. 5. c. 39. p. 2. dicta. *1. vers.* Et creditur. Quando autem datur ægroto, debet ægroto ipse, si potest, vel, si nequeat, confessorius dicere *Confiteor*, &c. quo dicto, Sacerdos dicat, *Miseratur, &c. Indulgentiam, &c.* Deinde, *Domine miserere*, &c.

11. Noto 9. quòd dicta indulgentia non est revocata per constit. 8. Pauli V. *sum.* 2. *negot.* *Princ.* ubi dixi, *sum.* 10. & dicit etiam Rodriquez. in *resol. regul.* *resol.* 3. *sum.* 32. Immo dictus Pontifex in eadem constit. §. 8. concessit indulgentiam plenariam quibusvis Religiosis confessis, & sacra communionem restituis, si eis forte contingeret facere nequiter, in autem casu mortis constitutus, qui nomen Iesu ore profertur, si autem, cor de deo debeat inuocari.

12. Noto 10. quòd etiam si ægroto post dictam absolutionem, & indulgentiam accedens, sit liber à poenis purgatorij, non per hoc tamen debent obesse heri pro eo iussagia. Nam 1. potest esse, quod interuenit aliquis defectus, propter quem non sit indulgentia am coalecens. 2. Quia licet dicta iussagia non possint animæ existenti in caelo quòd ad satisfactionem, quia est in termino, & nulla amplius satisfactione indiget, possunt tamen quòd ad satisfactionem alius animabus purgatorij; Tum quia deperdi non possunt, cum sint bona opera. Tum quia Ecclesia licet iussagia, missas v.g. offerat principaliter pro aliquo, & licet illi principaliter possint, offerat tamen etiam generaliter pro omnibus, & pro omnibus ad Deum preces fundit. Unde si non possint illi, pro quo sunt principaliter oblata, quia non indiget, possunt alijs indigentibus, pro quibus sunt minus principaliter oblata; animæ autem, pro qua sunt specialiter oblata, existenti in caelo possunt etiam, quia illi ex hoc augetur gaudium accidentale, gaudet enim magnopere videns, quòd sui confratres ipia affert multam utilitatis per iussagia sibi specialiter oblata. 3. Quia magis est vtile animæ liberari per missas, & alia iussagia, quam per indulgentias, quia per istas tantum tollitur poena, at per illa tollitur poena, & augetur illi gaudium accidentale perpetuum, gaudet enim plenum

rimum ob profectum amicorum suffragia impendendum; & gaudet amplius honore, Deo per suffragia exhibito; & denique gaudet suffragio animabus per suffragia impenso. Vnde magis profectumque libetari per suffragia, quoniam per indulgentias, licet per illa tardius, & per illas citius libetur, quoniam satius videtur, si tempus pecunie pati, quam gaudio etiam accidentali perpetuo privari. Ita Gabriel in *can. missae, lecturae 57. tit. De indulgentia pre defunctis in mod. Casu ubi in temp. verb. Indulgentia, in fine, notat. 3. vers. ultimum. Vide plura huiusmodi apud Nauar. 10. §. tract. de indulgentia, notat. 2. n. 30. Laus. de indulg. p. 2. c. 30. n. 142.*

CAPVT VII.

De forma absolutionis, quae datur electoribus in capitulo ad effectum electionis.

DICTO Confiteor ab omnibus capitularibus genuflexis, Praedicens capituli eos ad effectum electionis facienda absoluit, dicens: *Absolueatur, &c. Indulgentiam, &c. Si tenemini aliqui excommunicati, cationis maioris, vel in morte, interdicti, vel suspensionis, in quantum se extendunt gratis, & privilegia Ordinis nostro concessa, vos omnes ad effectum electionis facienda, seu electionum faciendam absolvo, & restituo vos sacrasanctis sacramentis Ecclesiae, communioni, & unitati fidelem, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen. Item eadem auctoritate ad eandem effectum ego dispenso vobiscum super omni irregularitate, si quam contraxistis & habilito vos executioni ordinum, & officiorum vestrorum.*

1. Noto 1. quod nulla excommunicatus, sine publicis, sine secrete, nec villas suspensus, aut interdictus, seu etiam irregularis, potest ad dignitates Ecclesiasticas assumi, vt probat 12. *Relig. q. 1. c. 5. & 65. §. 1.* Quare ad omnes leuipulos, & ambiguitates tollendas inuenta est ista absolutio, quod praecedente, si deinde electus, vel electores reperiantur aliqua censura innodati, electio etiam nihilominus valida, nec potest ex eo impugnari, vt habet Chokiet de *excep. p. 4. §. 69. n. 1.*

2. Noto 2. quod ea forma, quae est in nostro Rituali, est nunc 3. nam non dispensat super irregularitatibus, super quibus tamen est expressè dispensandum, vt sentit Nauar. in *sum. cap. 27. num. 154. Paris. de resig. lib. 4. quest. 3. num. 40. Chokiet loc. cit. num. 5. vel saltem tacite per clausulam, *Ad censuram, & poenitentiam* vt ego dico 10. 2. *Relig. cit. num. 46.* Vnde in hac forma expressè posui dispensationem super irregularitate, ad hoc vt si quis in capitulo repetitur irregularis, possit beneficio dictae absolutionis frui. Nam aliquum non frueretur, ut dico *loc. cit. Relig. num. 9.* vbi etiam dixi, quod ista absolutio, & dispensatio non absolut, neque dispensat, nisi à censuris, & super irregularitatibus, à quibus potest absolueri, & dispensare Praedicens Capituli. Nec prodesse, qui abiens eligeretur, vt ibidem dixi.*

3. Noto denique, quod *rem. 2. Relig. quest. 1. cap. 5. num. 46.* dicebam quid in absolutione, quae datur in Capitulis à Praelatis ad effectum electionis, licet non exprimat irregularitates, ea tamen rectè intellecta censetur in illa dictione *Poenitentiam*, si in ea absolutione exprimitur, *Ad censuram, & poenitentiam*. Quam doctrinam cum

non bene receperisset Alphonsus de Leone, dixit in *sum. tract. de offic. Capellani, quest. 4. praxi 6. num. 96.* hanc formam verba. *Sed contrarium defendit Patrini in sum. Pralati regulari, quest. 2. cap. 5. §. 3. num. 46.* qui fundatur in verbo *Idem. A poenitentia* in dicta clausula. *Quod fundamentum, quoniam leui sit, patet ex dictis de nobis tractatu de inobis, par. 2. a. num. 54. 2.* Quibus verbis respondere dectem. Et in primis dico, quod ego libi loquor de irregularitate, quae est poenitentia, id est, quae prouenit ex delicto V. G. quo excommunicatus celebrat, vel facit ordinem, &c. non de illa, quae dicitur inobedientia, vt quae prouenit ex bigamia, vel ex membrum alicuius priuatione, aut etiam ex homicidio quomodo loquuntur factio; hoc enim etiam inobedientiam dicit. Et constat, quia fundat in illa dictione *Poenitentiam*. Quam distinctionem probant omnes Doctores quos hic mox citabo. Vnde dico quod necessarium per illam distinctionem, *A poenitentia*, in eam, de qua loquor, intelligenda est inter alia irregularitas; Nam dicta absolutio, quae datur in Capitulis à Praelatis, datur ad effectum, ne electio deinde secuta inualida possit. Sed irregularitas est impedimentum canonice, quod ipso iure electionem inualidat, vt dico *dicto loco cit. Relig. Pralati num. 44.* Ergo per illam debet etiam irregularitas tolli: Nam aliqui dicta absolutio esset manca, & non inferuisset suae ad quem est adiuuanda. Tertio dico, quod ego opinionem contrariam, quae dicit, irregularitatem non dispensari, nisi de ea fiat expressa mentio, quam late defendit Trolench in *expositione bullae cruciatae, lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 17. a. num. 4.* cum quatuordecim Doctoribus, quos affert Diana *part. 1. tract. 1. c. de bulla Crucciata resol. 27. in princip.* non improbati, immò probabilem existimari *loc. cit. Relig. Pralati num. 9.* Dico 4. quod opinio mea, quae dicit, quod irregularitas tollitur per illam clausulam *Tuque absoluitur à censuris, poenitentia* Soti in 4. *diff. 22. quest. 3. art. 1. vers. Secundum discrimen, Bannes 2. a. quest. 64. art. 8. sit. Item verè in quarta parte, & dub. 1. Bartholomaei Medinæ 1. 2. quest. 96. art. 4. col. 8. dub. An humana leges obligent cum via a discrimine, in responsione ad 1. pag. m. 51 a. & in instructione confessor. cap. 11. §. 9.* vbi ait, hanc opinionem esse magis veram, & magis conformem iacris Canonibus, Cote dub. in *quest. Theolog. lib. 5. de indulgentiis, quest. 44. dub. 4. & de casibus conscientiae quest. 144. vers. La segunda opinion, vbi ait, hanc in rigore esse magis veram opinionem, Salom. 2. a. quest. 64. art. 8. contr. 4. c. 1. Salas de legibus disp. 15. §. 1. c. 1. c. 2. num. 16. tract. 1. 4. A. 1. §. 2. a. 2. quest. 64. art. 8. col. 1. & 2. vers. Secunda conclusio, & in fine ait, hanc opinionem esse magis conformem communi Doctorum interpretationi; Ledesma 1. *part. summa, tract. de censuris ecclesiasticis, cap. 1. vers. Vnde resolutio, fol. 537. & versum A esta dicit, quod ista opinio est communis discipul. S. T. H. Nalâ in summa, *ver. irregularis, num. 25. Nugnes par. 3. §. 17. in expof. bullae Crucciatae 5. ultimo, in princip. latè, & ex professo mordicus hanc sententiam defendit Guiterre Canon. 99. lib. 1. cap. 5. per totum, vbi omnibus contrariis respondet, Fernandez in examine c. 9. de bulla Crucciata, §. 24. Contrarius in summa, quest. 155 in addit. V. G. a notis in speculo Curatorum, tom. 2. cap. 5. 2. de cens. eccl. §. 1. 2. 3. Crux in *discrimine conscientiae, de irreg. dub. 15. conclus. 2.* vbi ait hanc esse communem Thomistarum, ait etiam, contrariam esse probabilem, quam tenent Canonistae. Hanc opinionem probabilem dicunt Rodriguez in *expof. bullae Crucciatae, §. 9. an. 64.* vbi ait, posse quemlibet hanc opinionem absque scrupulo sequi, & consueti. Et Henriquez lib. 7. de *indulg. cap. 23. §. 6. versum Quae sententia, vbi dicit hanc sententiam esse probabilem propter gratiam Doctorum auctoritatem, & rationes, & quod esset admitenda in praxi. Eam etiam tanquam probabilem de-****

sendit Diana p. t. tr. 1. de bulla Cruciate, refol. 27. ver-
sa. *Quid ego sentiam?* Fundamenta autem horum Do-
ctorum sunt duo præcipue. 1. quod irregularitas, quæ
provenit ex delicto, est vera censure ecclesiastica, &
communiter includitur in illa dictione. *A censuris.*
Ita loquuntur Soc. Arag. & alij. 2. quod dicta irregu-
laritas est vera pœna, & sic includitur in illa dictione
Pœnis. Ita loquuntur de mente omnium, & clarius,
quam alij, Medina in *instru. cit.* Salon. & Ledelma.
Ex quibus apparet, quam levis dixerit Alphonsus
Leo, meum fundamentum leve, cum eo fundamento
potissimum tot insignes Doctores dictam sententiam
tenuerint.

4. Ad illud, quod dicit idem Alphonsus, lenita-
tem nostræ sententiam constare ex his, quæ ipse dicit
in tra. de *inhabe.* p. 1. & num. 34. fateor me dictum num.
34. pluries legisse, & ex eo nil penitus reperisse, quod
lenitatem dictæ mei fundamenti insinueret. Immo in
dicto num. expressè dicit, quod nisi in bulla expressè
exceperetur irregularitatis dispositio, non esset omni-
nino improbabile, quod 1. ex vi dictarum *verborum*,
Censuris, & *pœnis ecclesiasticis*, confessor possit dispen-
sare super irregularitate contracta ex eo, quod cele-
bravit in cenitina. Ex *locis de officio capellani* dictus
Alphonsus nostram opinionem approbat in casu viola-
tionis censoris, id est, in irregularitate, quæ proven-
it ex delicto, ut dixi. Si ergo in his casibus Leo ipse
nostram sententiam probat nullo delicto fundamen-
tum, quomodo poterit dicere huc fundamentum no-
strum, qui nec fortior, nec debilius adducit? Hæc in
mei defensionem dicta volui, quæ si Leonem (quod
dicunt periculum) aliquantulum velicet, ipse in culpa
est, quæ provocavit, non ego, qui respondere com-
pulsus sum, ut dicam cum Hieronymo *epistol.* 14. ad
August.

CAPVT VIII.

*De forma absolutionis, alicui data ex com-
missione summi Pœnitentiarii.*

IN nomine Domini, Amen. *Nos Frater N. Vica-*
rius generalis Ordinis N. ad infra scripta per-
agenda ab Eminentissimo Domino N. S. R. E. Car-
dinali summo Pœnitentiario specialiter delega-
tus, prout in litteris sub signo Pœnitentiariæ, ut
moris est, expeditis sub datum Romæ apud San-
ctum Petrum calend. Iunii, Pontificatus S. D. N.
Domini Urbani divina providentia Papa VIII.
anno eius 4. nobis exhibitis innoscit, à F. N.
Sacerdote professore eiusdem Ordinis de infra scri-
ptis excessibus plurimum dolente, debita cum in-
stantia requisiti, ut sibi dictarum litterarum
vigore auctoritate nobis concessa absolutionis
beneficium in utroque foro à consensu Ecclesia-
stici, aliisque pœnis quas incurris benignè im-
pendamus, nec non super contracta per eum irre-
gularitate, quod ad omnes etiam sacros, ac Pres-
byteratus ordines extra aatem legitimam aliâ se
promoveendum curaverit, in iisque ministrare-
vis, ac præterea ut in prædictis ordinibus etiam
in altari ministerio ministrare, voce activa, &
passiva gaudere valeat, misericorditer dispensa-
mus. Huiusmodi supplicationibus inclinati, au-
thoritate Apostolica nobis commissa, quaque sum-

gimur in hac parte eundem F. N. coram nobis
genossicium, humiliterque petentem à quibusvis
sententiis, censuris, & pœnis ecclesiasticis quas
propter præmissa incurrit, & excessibus huius-
modi in utroque foro in forma Ecclesiæ consue-
(ipso tamen ab exercitio prædictorum ordinum
arbitrio nostro suspensio remanente) absolvimus,
atque omnino relaxamus; quotidianam illi præ-
tereà ex nunc usque ad legitimam aetatis accessum,
septem psalmorum cum litanis flexis genibus
recitationem pro sulatari pœnitentia iniungen-
tes sic absolvimus, suspendimus, & innoximus,
iuxta formam dictarum litterarum Apostolica-
ram, non solum præmissis, sed omni etiam alio me-
liori modo, quo de iure possumus, ac valeamus. Da-
tum Romæ in nostro Conventu. N. die primo mens-
is Septemb. Anno Domini 1627. Pontificatus S. D.
N. Domini Urbani divina provid. Papa VIII. anno
5. Volens autem præfatus delegatus cum dicto
supplicante dispensare super irregularitate, &
aliis pœnis vigore dictarum litterarum, transac-
to tempore congruo, ait.

In nomine Domini, Amen. Nos F. N. Vic. gene-
rális Ordinis N. prædicta Apostolica auctoritate
sungentes, prædicto Fr. N. à censuris, ut supra, à
nobis absolute, & ab exercitio sacrorum ordinum
ad arbitrium nostrum, ut ex superioribus nostris
constat literis, suspensio ulterius instante, humi-
litterque petente, ad ampliorum earundem lita-
rarum executionem progrediendo, cum eodem
Fratre N. vigesimo quintam aetatis annum, ut
ex oblate nobis R. Presbyteri N. Parochi Ecclesiæ
S. Angeli, Diaconis N. baptismali chirographo
pates, attingente, super irregularitate ex præ-
missis per eum quomodolibet contracta, ac præ-
tereà quod ea, & suspensione præfata non absen-
tibus in suis ordinibus (modo tamen canonice
aliud nequaquam obset impedimentum) etiam
in altaris ministerio ministrare, & quacunque
sui ordinis officio, & dignitate, si aliis canonice
ad illas, & iuxta eiusdem Ordinis regularia
instituta eligatur, vel assumatur gerere, at-
que exercere, voceque activa, & passiva frui
licite valeat, misericorditer in Domino, eadem
Apostolica auctoritate nobis commissa, dispensa-
mus. Non absentibus us omnibus, quæ in præ-
dictis literis cunctis non obstat. Atque ita di-
spensamus iuxta formam dictarum litterarum
non solum prædicto, sed quonvis alio meliori mo-
do, &c. Datum Romæ, &c. ut supra.

CAPVT IX.

De forma faciendi fidem absolutionis
alicui data ex commissione summi
Pœnitentiarii.

FRater, &c. Ordinis N. Vicarius generalis.
Vi presentium omnibus, & singulis fidem fa-
cimus, & attestamus, quod die 19. mensis Iannu-
rii

rij anno 1627. antistite nobis à summo Penitentiario per suas literas datas Roma apud S. Petrum die 7. Ianuarij eiusdem anni specialiter concessa, Fratrem N. Clericum nostri Ordinis professum ab excommunicatione in utroque foro ceterisque panis ecclesiasticis, quos propter delicta in prefatis sacra Penitentiaria literis contenta, incurris, in forma consuecta Ecclesia, penitentia saluari, aliisque omnibus, quæ de iure fuerant coniungenda, eidem iuramentis absolutum: Cumque prædicto Fratre N. die 25. eiusdem mensis (penitentia parte iam peracta) super irregularitate per eum ex præmissis in dictis literis quomodolibet contracta pariter diffinimus. Ita ut ad omnes, etiam sacros, & presbyteratus ordines, si ad id idoneus reperiretur, promoueri, & postquam promotus fuerit, action, & passiva voce ita gaudere queat, ut quancunque nobis ordinis officia, ac dignitates, si ad illa canonice, & iuxta eiusdem Ordinis regularia instituta assumatur, vel eligatur, gerere licite valeat, ac exercere. Non obstantibus etiam constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, nec non nostri Ordinis statutis, & privilegiis, ceterisque contrariis quibuscumque. In quorum fidem, &c. Datum Roma, &c.

r. Noto, quod non necesse, quod prædicta absolutio, & dispensatio hac in foro penitentiar, audita scilicet confessione sacramentali, sit sufficiens quod fiat in foro conscientie, quatenus hoc forum distinguitur à foro exteriori, & publico, ut multis probat Sanchez. S. de matrim. disp. 4. num. 29.

CAPVT X.

De forma accusationis.

Reuerende admodum Pater Provincialis. Ego Frater Zelatus de Zelantibus accuso Fratrem Improbum de Scandalosis, quod pluries temerario ausu sanctissimum Dei nomen impie, atque sacrilega blasphemiam commaculavit in hac verba inuito Deo, idque præsertim die 10. Ianuarij, anno 1634. immediatè post Vesperas in inferiori Claustro Conuentus. N. in ea videlicet parte, ex qua ad exteriorem prædicti Conuentus ianuam patet aditus, præsentibus F. Veridico Cortesio, & F. Fideli de bonis. Quocirca, ne in tanto illi scelere impudè liceat gloriari, utique iusta in eum animaduersionis metu ceterorum animi ab huiusmodi perpetrandis sceleribus post hac commineantur, non calumnia quidem, vel malevolentia studio, sed iuris publici tueri, atque pia in Deum, Religionemque nostrâ voluntate persequi, Reuerendæ admodum Paternitatem tuam etiam, atque etiam rogo, & insto, ut idem, testibus examinatis, ad nostrorum statutorum formam, ac præscriptum digna facto pena mulctet, ac afficiat. Paternitati siquidem tua coram adm. R.R. PP. Iustitie Bouti, Mansueti de Mansuetis, nec non Constantino de Ferrara tuis, atque huius N. Provinciae Collegi, & Comiti: ci-

bis iure iurando polliceor atque confirmo prædicta omnia vera esse, ac sic omnino se habere: ut propterea ad exitum usque, & definitivam sententiam ea prosequi cupiam talionis penam: si defecero, libentissimè subiturus. In quorum omnium fidem præsentibus subscribo die, & anno, ut supra. Ita est F. Zelans de Zelantibus.

1. Noto 1. quod hæc forma cum omnibus suis clausulis habetur expressè in leg. *Libellorum ff. de accus.* Et omnes dicit clausulæ declarantur ab Atacio in sua præctica criminali, cap. 5. de accus. Pro quibus etiam videtur possunt D. Thom. 2. 2. quest. 68. art. 4. Maldos. 2. 2. tract. 6. cap. 2. dub. 1. Trialian. in sua præctica, cap. 6. Manfios de modo proced. in causis regular. c. 5. Aldrete de disciplin. regulanda lib. 1. cap. 4. Ghisli de indic. regul. cap. 16.

2. Noto 2. quod accusatio non videtur esse in usu apud Regulares reformatos. Tum quia vix sine peccato exercei potest, ut docet gloss. in cap. Si quis Episcopus, verbo, *Illandabilis*, 2. q. 7. & Ghisli de indic. regul. cap. 16. n. 45. Et colligitur ex dictis cap. Si quis Episcopus, ubi accusatio vocatur illandabilis intentio. Tum quia accusatio vindictam quaerit, non emendationem. Vnde quando index procedit per viam accusationis, non potest quicquam de pena reo per leges debita detrachere, sed tenetur eam omnem illi intelligere: Quare accusatio quasi semper supponit odium. Tum quia nullum est vitium, quod per viam denuntiationis iuridicè manifestari & per eam punitionem bono publico non possit provideri. Quare censet Thom. à Jesu de regul. visit. tract. 1. cap. 4. num. 6. quod accusatio paci, & tranquillitati Religionis non expedit; & propterea quod est omnino teleganda à Religionibus reformatis. Quapropter non videtur teneri Superiores vllam accusationem recipere. Et aduerte, quod in Religionibus, in quibus per accusationem proceditur, potest Prelatus receptam accusationem rescindere quando ex tali refectione maius bonum oriendum est communitati: & hoc non obstatne partis iniquitas. Ita Rodriq. tom. 1. qq. regul. quest. 4. 2. art. 5. ubi citat Castr. & Atagon.

CAPVT XI.

De forma concedendi facultatem alienandi.

Frater Ordinis N. Generalis. Dilectis nobis in Christo Filiis, Correctori, & Fratribus Conuentus S. N. salutem in Domino. Debitum pastoralis officij, quod nullo nostro merito, sed solo Dei providentia gerimus, exposcit, ut ea, ad qua iure iustitiae nostri teneantur subditi, nec valent sine auctoritate nostra executioni mandare, illis, cum exigunt, benigne concedamus. Quare, cum fiant nobis nuper expositis, Conuentus vester N. temporum iniuria are alieno ita gravatus existat, ut propterea ni quid immobile ex unius redditibus detrahatis, soluendo esse desperetis, fieri quicquid facile possit, ut in videretis amicorum qui opibus, ac pecuniis, prout opus est Religioni adesse solent, præfata soluendi impotentia grave odium conciteret, vel pristina saltem nequam frui valentis eorum benevolentia, nobis humiliter supplicastis, ut iuxta Apostolicam facultatem,

antatem, domum vobis predicto loco N. singulis minus commodam, nec centum aureorum de Camera redditum annuum excedendum alienandi facultatem elargimur. Nos, qui à iustitia ne latum quidem unguem, & præsertim quoad pecuniam debitam solutionem, recedendum putamus (ne quam aliis evitandum calpam quotidie Religiosi decantant, isidem, qui lux sunt mundi, turpius ascribitur; eandemque domum inibi constitutam vobis minus utilem, ac valorem annuum centum aureorum de Camera non excedere credentes, auctoritate apostolica nobis per litteras in forma Brevis à felic. record. Clem. VII. concessa, præsentium tenore predictam domum sub suis consensibus, & terminis latius in contractu desuper per publicam instrumentam faciendo exprimendis, vendendi, seu aliis inso contrahendi alienandi (modo tamen duarum ex tribus partibus vestri Capitalis consensus accedat, pretiumque in supradictorum debitorum solutionem unico contextu concertatur) licentiam vobis, & facultatem impartimur. *Consist. felic. record. Pauli Papæ II. quæ incipit. Ambiciose, cui per eandem litteras derogatur, & aliis, in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. In quorum fidem, &c.*

1. Noto 1. quod antiquitus Generales habebant privilegium concedendi facultatem alienandi suis Fratribus, ut constat ex *conf. 9. Inj. II. & ex conf. 5. Clem. VII.* Vide, quæ dico ad dictam *conf. 9.* & quæ addo *tem. 3. privileg. cap. 3. num. 2.*

2. Nunc autem ponam casum, de quo fui quæsitus. Regulares vnius Conventus habuerunt ab aliquo devoto scuta mille implicanda in annuos redditus pro celebratione vnius missæ quodammodo, habebant autem dicta Religiosi quandam massariam, seu tenentiam, in qua domus pro Massario fuerat combusta à Galis tempore belli, unde cogebantur conducere pro dicto massario aliam domum à quodam vicino. Quærebant à me, an possent de dictis scutis mille (cum non possent aliunde) fabricare dictam domum, imponendo in illa obligationem recitandi missam perpetuam? Ego semper putavi, quod sic. Tum quia illa domus est de sui natura fructifera; & licet in præsentiarum fructu fricare non videatur, est per accidens; licet etiam possit dici fructificare quatenus liberat à solutione domus conductæ. Tum quia possunt dicti Regulares ex illa pecunia domum emere, quare ergo non possunt ex eadem illam fabricare? Tum quia pecunia illa est versa in utilitatem perpetuam Monasterij. Tum quia possunt ex illa pecunia annum censum extinguere, ut sensisse viros doctos in facti contingentia in hoc casu, retulit mihi ex nostris P. Trimarchi. Atque ita sentire viderat Mirra in suis *decis. voto 243. n. 3. & 5.* Idem dico, si Ecclesia, vel Conventus minaretur ruinam, nec possent aliunde reparari. Nam tam possunt reparari ex illis mille scutis. Quia, sicut si aliquis devotus Ecclesiam, vel Conventum à se fabricatum alicui Religioni donaret cum tali onere suscipere, & obligare postea ad illam Missam celebrandam; ita, si Ecclesia, vel Conventus ruinam minaretur, possent Religiosi illius dicta scuta mille in reparationem illius expendere, & teneretur postea ad Missam celebrandam à monimentum tamen aliquod esset in publico collocandum, quo postea immutaretur, quod ex illa pecunia Conventus, seu Ecclesia fuit fabricata. Neque obstat, quod

illa scuta mille non fructificent secundum mentem sacre Congreg. de celeb. miss. §. 5. quod habes in *conf. 9. Frb. VII. tem. 2. nostr. prin.* Nam in primis id est per accidens, natura igitur ramen apta sunt fructificare. Deinde etiam fructificant. Nam in Ecclesia dicta non potest celebrari, nec per consequens ex ea possunt percipi emolumenta, quæ ex Ecclesiis rectè administratis recipiuntur. Tercio, prius est locus, quam locatum; ergo si Missa debet celebrari in Ecclesia, si hæc non adest, celebrari non potest. Denique, si illi Religiosi non haberent Consensum ad habitandum, possent ad hunc eff. cum domum conducere, & annuam pensionem pro ea solvere; quare ergo non possent ad tale damnum vitandum ex illa sic vinculata pecunia conventum fabricare; ita colligitur ex *Marta loco supra citato.*

3. Et vltimius quæro, an Regulares Indigentes victu, nec repentes, qui credito illis tribuit, nec possint consensum expectare Romani Pontificis, possint abique dicto consensu, & abique incurfu censurarum res pretiosas in pignus tradere, seu pecunias ad cambium sumere, si aliter non reperiant? Ecce dato, quod tradito pignore, non repertiant, an possint dictas res pretiosas vendere, immo & immobilitates item an possint argumenta monasterij abique dicto consensu vendere, si circumstancie, & periculum sit ne petant? Respondet affirmativè *Margala 1. pære. varior. resol. 13. num. 3.* modo adit consensus maioris partis Conventus, & prelati. Tum quia necessitas facit licitum id, quod aliis tale non erat, *cap. Quod non est licitum, de reg. iur.* Tum quia non est prohibitum, ea bona ecclesiastica alienari, quæ magis expedit diltrahi, quam servari secundum *Reddendum de reb. Eccles. non alien. quest. 5. 1. cap. 1. n. 4.* quem sequitur *Quarant. in summ. bull. verb. Alienatio, num. 38.* Tum quia lex non ligat, quando de facto servari non potest, *l. 1. §. dicit, ff. Quando appell. sit, §. cap. Erit autem d. 4.* Tum quia lex secunda non est, quando iniquè fieret, si servaretur, ut probat D. Thom. 2. 2. *quest. 110. art. 3.* Tum quia in qualibet prohibitione emittitur excepta causa necessitatis, quæ suaderet oppositum; *cap. Decretum, & cap. Quamvis, de sent. ex. comm. cap. Ex clientisimo, 1. 1. §. 3.* Tum quia, quæ ob suaviorem sunt introducta, non debent in odium retorqueri; *l. Nulla iniuria ratio, ff. de leg. reg. Quod est gratum, de reg. iur. in 6.* Tum quia impossibilitatem nulla est obligatio; *l. Impossibilem, ff. de reg. iur. reg. Nemo potest, de reg. iur. in 6.* & ita Anno Domini 1627. Patrum ex consilio Nostri P. Trimarchi servatum fuit in Consensu nostro Sanctæ Obvæ: Fratres enim in pignus tradiderunt lampades argentæ.

CAPVT XII.

De forma appellationis.

Ego Frater N. coram R. P. F. appellandi auctoritate, ac voluntate propono, & dico, quod decem abbinis, diebus, iisque nondum elapsis in blasphemiam causa, qua in iudicio coram vobis vertebatur, sententiam (si sententia iure vocari potest) contra me tulistis definitam, meque propterea per eandem vestram præsentem sententiam ad tres menses panna carceris condemnandum censuistis. Quo circa, ut mihi per iura concessa ad tuendam innocentiam appellationis subsidio fruar, ab eadem præsentia sententia, ipsius nullitate semper salva, meque prægravante, tanquam

tanquam iniqua, & iniusta, ad Eminentiſſimum Cardinalem N. N. noſtri Ordinis proteſtorem ap-
pelle, eo quod nimium ſi R. P. V. ad me condem-
nandum admiſſi teſtes grauitur, aperteque in-
ſenſi mihi ſunt, atque inimici, nec conſeſſes iti-
dem, nec omni exceptione maiores. Apoſtoli etiam
vs 1. 2. & 3. cum debita inſtantia mihi conce-
dantur expoſco: proteſtorque precipue, appella-
tionem huiusmodi per me ſic deinceps exerceri, ut
eam tamen corrigere, emendare, ac innotare,
eandem verbo innotare, & expedire mihi viſum
ſueris, proſequi poſſe omnino velim, atque con-
tendamus. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod Religioſi poſſunt beneficio appella-
tionis vt, quando iniuſte grauantur à ſuis Superio-
ribus, vt dicunt Aretin. in ſua practica, cap. 10. Man-
lus de iud. corrig. regul. cap. 7. num. 1. Thom. de leu. de vi-
ſit. regul. ſtrall. 3. cap. 17. num. 5. Ghislier. de iud. regul. cap.
15. num. 19. & late probant eam multis alijs tom. 1. Ro-
lig. cap. 20. quaſt. 1. concluf. 5. & ſic habet praxiſ Ro-
manæ Curie. Debet tamen iſta appellatio fieri gradu-
tim, id eſt, à Correſpondente ad Prouincialem, ab hoc ad
Generalem, &c. vt dicitur luc. cit. Relig. verſ. Aduerſan-
dum ſanctum, & tom. 3. prima leg. cap. 4. num. 15. vbi pono
de etiam litterarum Congreg. Si autem appellatio fiat im-
mediate ad ſanctam Sedem, valebit, vt probat luc. pra-
xiſ mi. cit. num. 14. Verum eſt, quod non debet iſta ap-
pellatio fieri, niſi à definitiua ſententia, vt ſtatut. Trid.
ſeſſ. 13. cap. 8. de reform. pro quo puncto vide plura
loc. cit. relig.

2. Noto 2. quod appellatio poteſt etiam fieri viua
voce, vt ſi, lecta ſententia, reus ſtatim dicat, Ego à tali
ſententia equam iniqua, & iniuſta ad talem Superio-
rem appello, leg. 1. ff. de appell. Si autem ſtatim non ap-
pelleret, habet tempus decem dierum ad appellandum;
cap. Anteriorum 2. quaſt. 6. & tunc decet appellatio-
nem ſcriptis proponere modo dicto. Et alio, r. quod
omnes clauſulæ poſitæ in dicta forma de iure ſeruandæ
ſunt, ſi appellatio fiat in ſcriptis, debet enim continere
non omnia appellantis, aduerſarij, iudicis à quo, & ad
quod leg. 1. ff. fin. de appell. debet etiam continere graua-
men, à quo appellatur; cap. Cum ſit Romana de appell.
& cauſam, propter quam ipſam grauiorem impugna-
tur, cap. P. debitis de appell. quod vltimum in ap-
pellationibus, etiam à definitiua, antea Regulares ſemper
eſſe obſeruandum, ita vt index non teneatur appella-
tioni deferre, niſi cauſa exprimat, vt poſſit diſcernere
e, an dictæ appellationi ſit deferendum, pluribus do-
cent Sanchez. in decalog. cap. 8. m. 105. Thomas à leu. de viſit.
regul. ſtrall. 3. cap. 17. n. 8. licet Aldrete cum alijs
de diſcipl. ſecund. lib. 1. cap. 18. n. 6. dicat, quod in ap-
pellatione à definitiua non ſit necceſſe exprimere dictam
cauſam. Et quod iudicet, an cauſa expreſſa in ap-
pellatione ſit legitima, nec ne, pertinet ad iudicem à
quo, docet Fatin. 1. part. praxiſ crimin. lib. 1. g. 38.
de terrarum, num. 19. Et quod indicare quænam ap-
pellatio fit ſitula, relinquitur arbitrio iudicis à quo do-
cent Menoch. de arbit. cap. 197. num. 7. Barboſ. in
cap. Cum appellacionibus num. 1. de appell. in 6. ſi tamen
aliqua ex prædictis clauſulis apud Regulares omi-
tetur, non vitiatur appellatio; argum. cap. Qua-
liter, Quando, el 2. ff. fin. de nec. ſ. eo quia Regulares
fori iudicialis non ſunt valde periti, cum cellæ potiùs
quam foro incumbant. Ita Ghislier. de iudic. regul.
cap. 15. num. 6.

CAPVT XIII.

De forma Apoſtolorum, qui debent dari
appellanti à iudice à quo.

Sanctiſſimo in Chriſto Patri, & Domino, Do-
minio Urbano ſacraſancta Romana, & vni-
uerſalis Eccleſia Summo Pontifici. Frater Inge-
nuus Ordinis Alimorum Generalis indignus
eius deuotus fidelis, ac obediens poſt pedum deſol-
ulationem. Nouerit ſanctitas veſtra, quod cum
in cauſa qua inter fratrem Rigidum ex vna parte,
& Fratrem Manſuetum ex alia ſuper per-
cuſione, de qua diſſus Frater Rigidus accuſa-
batur coram me in iudicio vertebatur, ſenten-
tiam pro prædicto Manſueti contra prædictum
Rigidum tuliffem definitiuam, ab huiusmodi
ſententia idem Frater Rigidus ad Sanctitatem
veſtram, ſed etiam apoſtolicam appellauit. Id-
circo ipſum Rigidum appellentem à meo iudicio
dimitto, & ad Sanctitatem veſtram, his literis
in teſtimonium præmiſſorum ſigillo noſtro muni-
tis, examinandum dirigo, atque mando. In quo-
rum fidem, &c. Datum, &c.

CAPVT XIV.

De eadem forma breuiori.

Frater, &c. Tibi Fratri Rigidus eiſdem Or-
dinis proſeſſo ſalutem. Quoniam à definitiua
ſententia, qua te penna carceris ad tres meſes
condemnaui, à me tu appellasti, ea propter
à mei iudicij obſervatione his Apoſtoliſ te
expedito, & ad eius, ad quem appellasti,
examen dirigo, ac remitto. In quorum fi-
dem, &c.

1. Noto 1. quod Apoſtoli ſunt litteræ quædam bre-
ues inſtrumenta iudicij appellatum, & omnes circum-
ſtantiam appellationis comprehendentes. Et debent
continere, Quis appellet, A quo, Contra quem, Super quo,
Ex qua cauſa, & an index, à quo appellatur, appellationi
detulit. Ita Panor. in practica 114. Ghislier. de iud. regul.
cap. 15. à num. 38. Quinque verò ſunt Apoſtolorum
ſpecies vt Ghislier. n. 41. Quidam ſunt diſmiſſorij, quando
index appellationi detulit. Quidam ſunt reſuratoriij,
quando non detulit. Quidam reuerſentiales, quando
detulit ob ſolam reuerſentiam iudicis appellati, non
quia appellatio id ferret, Quidam ſunt conuentiona-
les, quando pars appellationem admittit, ſive in iudicio,
ſive extra iudice ipſo, ant reſcandente taceant. Quidam
denique ſunt teſtimoniales, quando ſcilicet ab
honeſta perſona conſeſuntur, ed quia appellans timet
Apoſtolos petere, ſeu etiam appellare à iudice,
dubitans de violentia, ſed appellatur, & proteſtatur eſſe
eoram aliqua honeſta perſona, à qua deinde ei tri-
buantur Apoſtoli, vt docent Sylu. verb. Appellatio,
num. 13. in ſum. Ghislier. loc. cit. num. 45. Pro Apo-
ſtoliſ diſmiſſorijs valent duæ formæ poſitæ. Pro alijs
pono cap. ſequentia.

CAPVT XV.

De forma Apostolorum refutatoriorum.

Frater Ingenius Generalis, &c. Tibi Fratri Rigido, &c. Quoniam, quam tu à nostra definitiva sententia aggressus fuisti, appellatio, friuola nobis, temerèque suscepta visa fuit, eidem propterea nequaquam detulimus hoc tibi duntaxat responsum pro Apostolis refutatoriis concedentes. In quorum fidem, &c.

1. Nota, quod potest hæc forma aliter fieri, nimirum sicut i. posita c. 13. vique ad illam clausulam exclusiue, idcirco ipsum, &c. cuius loco ponitur sequens. Cum vero huiusmodi appellatio friuola sit, ac frustratoria, nec quippe, & nulla ratione interposita, atque adeo illi meriti non sit deferendum, nec ego propterea detuli, huiusque sanctummodò Apostolis refutatoriis eidem suum imperitum In quorum fidem, &c.

CAPVT XVI.

De forma Apostolorum reuerentialium.

Frater, &c. Tibi, &c. Quamvis appellatio tua friuola nobis, temerèque suscepta visa fuerit ob nostram tamen in Apostolicam Sedem, ad quam appellasti, reuerentiam, ac venerationem illi duximus deferendum, ut re ipsa detulimus hoc tibi proinde reuerentiales Apostolos concedentes. In quorum fidem, &c.

CAPVT XVII.

De forma Apostolorum conuentionalium.

Frater, &c. tibi, &c. Cum in causa, qua coram nobis inter Fratrem Rigidum ex una parte, & Fratrem Mansuetum ex alia vertebatur, definitivam sententiam pro prædicto Mansueti contra præfatum Fratrem Rigidum tulissemus, penna carceris ad tres menses eum condemnantes, ad Apostolicam Sedem idem frater Rigidus appellans, nobisque præfata appellationi vispositæ friuola, temerèque suscepta non deferentibus, prædictus frater Mansuetus eam censuit admittendam, ut de facto admitti. Cumque à nobis debita cum instantia Apostolos petiisset hos conuentionales eidem fuimus imperiti. In quorum fidem, &c.

CAPVT XVIII.

De forma Apostolorum testimonialium.

Frater Iustus de Cortesius Ordinis N. Theologus, ac Cencionator, &c. Vi præsentium omnibus, & singulis hæc nostræ literæ inspecturis, pariterque lecturis fidem facimus, & attestamus die 19. Ianuarij præsentis anni 1634.

Frater Macrobius de Affiliis eiusdem Ordinis Sacerdotem coram nobis, aliisque testibus infrascriptis, tempore, locoque congruo intra tempus à iure statutam, non semel tantum, sed iterum, ac tertio ab admodum R. P. F. Austero de Rigidis N. huius Provincia Provinciali humiliter, instantèrque petiisse, ut Apostoli sibi ad appellationem suam proseguendam concederentur, qui tamen à prædicto Patre Provinciali eidem Fratri Macrobio fuere denegati. Et in horum omnium fidem hæc ei testimoniales literæ cum testibus infrascriptis imperiti. In quorum, &c. Si autem non denegauerit expressè, sed malitiosè diluierit, ut tempus à iure præfixum transiret, dicat. Qui tamen à prædicto Patre Provinciali differente quotidie, ac procrastinante eidem Fratri Macrobio concessi non fuisse, differendo de die in diem: quia quidem dilatio cum callida, & malitiosa mihi visa fuerit, ne iustitia iniquè impediantur, hæc eidem appellanti testimoniales literæ cum testibus infrascriptis imperiti. In quorum fidem, &c.

1. Nota, quod si dictus appellans, propter iustum timorem, ne impediretur à Provinciali suam appellationem proseguere, non est ausus ab eo petere Apostolos, tunc facienda est forma sequens.

CAPVT XIX.

De forma concedendi Apostolos testimoniales, quando appellans non fuit ausus illos petere à iudice appellato.

Frater, &c. vi in forma præced. Vi præsentium omnibus, ac singulis fidem facimus, & attestamus, quod cum die, anno, &c. Frater Macrobius de Affiliis Ordinis nostri Sacerdos ad Sanctam Sedem à quadam sententia contra ipsam de admodum Reuerendo Patre Fratre Austero de Rigidis huius nostra Provincia Provinciali lata appellauisset, idem Pater Provincialis talis appellatione pragmatum ostendit. Quare minuitando, prædicto Fratri Macrobio dixit, si suum exequeret sententiam, quodque si eum amplius de huiusmodi appellatione loquentem audires, carceribus præciperes mancipandum. Ea propter à prædicto Patre Provinciali Apostolos petere, nequaquam ausus est idem Macrobius, sed instantèr, non semel tantum, ac bis, ter immo, quaterque, intra tempus præfixum nobis coram testibus infrascriptis, ut sibi idem concederentur, supplicauit. Cum verò, quas idem Provincialis ministratur pennis, exequi solent, ac iussu petentibus non sit denegandus assensus, & vniuersisque sint partes efficere, ne iustitia impediat, omnibusque tandem proximi cura sit à legis auctore demandata, prædicto Fratri Macrobio hos testimoniales Apostolos libenti animo concessimus. In quorum fidem, &c.

1. Nota i. circa Apostolos in communi, quod debent peti intra 30. dies, alioquin censetur appellationi remota.

renunciatum, *cap. Ab eo de appell. in 6. l. Novum, Cod. de appell.* Potest verò index terminum assignare appellanti ad petendos Apostolos, inera quem, nisi petat, appellatoni renunciare censetur; *Clem. Quamvis 5. Fernus, de appell.* Potest item index assignare terminum appellanti ad prosequendam suam appellationem, & ad se presentandum coram indice appellato; *Panor. in pract. cap. 1. §. 4. num. 9.* Et tunc in dictis apostolis immediatè ante illam clausulam c. 14. *In quorum fidei*, dicat: *Duorum tamen mensium terminum tibi prefendo, ad te coram iudice, ad quem appellasti, presentandum.*

2. Noto 2. quòd dicti apostoli debent ab appellante instantè peti, id est, non solum semel, sed bis, & tertio, *Clem. Quamvis 5. fin. de appell. cap. Ab eo de appell. in 6.* Autem sufficit instantè petere unica vice, pluries vero tempore, an vero necessum sit petere per plures vires diversis temporibus, difficultas est inter Doctores. Glossa in dicto cap. *Ab eo, verbo Instantè*, ponit necesse esse petere per plures vires, & diversis temporibus. Ego puto, quòd possunt vno, & eodem tempore pluries instantè peti v. g. adeo Superiorem, & rogo, ut dignetur mihi concedere apostolos, ipse negat; ego iterum insto, ut velit concedere, ipse iterum negat; tunc ego tertio insto, si ipse neget, non teneat amplius petere. Atque ita videtur colligi ex dicta *Clem. Quamvis 5. fin. ibi: locè, & tempore sepius, & instantè vno contextu etiam requisitis.* Si autem Superior non neget, sed differat, si adit tempus Apostolos petendi, teneat iterum, atque iterum petere, quovisq; videam ipse sum malitiosè diffidere.

3. Noto 3. quòd index à quotiensmet intra terminum 30. dierum Apostolos cum debita instantia sepius petitis loco, & tempore congruo concedere; alioquin potest appellans suam appellationem prosequi, id est, *Clem. Quamvis 5. Quod si index.* Et ruit quicquid fuerit à iudice appellato contra dictum appellantem impofterum attentatum; *cap. Ab eo de appell. in 6.* Et adverte, quòd idem est Apostolos denegare, ac fraudulenter, & negligenter dissimulare; unde si non egerit, nec concedat, sed malitiosè differat, poterit nihilominus appellans abique dictis apostolis appellationem suam prosequi, ac si fuissent expressè denegata, ita expressè dicta *Clem. Quamvis 5. fin.*

4. Noto 4. circa Apostolos testimoniales, quòd quando Prælatus non vult dare apostolos, debet appellans illos petere coram persona fide digna, quæ persona teneatur dicto appellanti prefatus Apostolos c. concedere, iuxta ea, quæ dixi tom. 1. *Relig. 9. 1. cap. 20. concl. 1. vnf. Si autem Superior & docet Suar. tom. 4. de relig. in 1. lib. 3. cap. 1. n. 7.* Si autem dictus appellans timeat, Prælatus non solum non concessit dictos Apostolos, sed etiam impeditur suæ appellationis prosecutionem, & negotiationis effectum, ut Prælatus, ad quem est appellatum, falsis informationibus præveniat in præiudicium suæ causæ, tunc poterit coram persona, vel personis fide dignis dictos Apostolos petere, iuxta doctrinam Sylvestri, & Ghisli. quos hic supra citavi c. 14. m. ad quam inclinat Suarez loc. cit. in fine, & habet expressè in cap. fin. de appell. Adverte autem, quòd hæc persona honesta, à qua de coram quæ petantur apostoli, non debet esse excommunicata, vel alius inhabilis; & Apostoli debent ab ea peti coram testibus, & coram illis debet causa metus explicari; & dicti Apostoli debent ab ea peti intra terminum 30. dierum, quando appellans non vult petere à iudice. Si autem petat, & index differat, & appellantem verbis poscat, vique dum transierit tempus à iure præfixum, tunc debent peti à dicta persona statim dicto tempore transacto. Hæc omnia colliguntur ex c. fin. de appell. & dicunt expressè Rocio 4. p. collect. 1. §. 5. Barbof. ad dict. c. fin. à n. 20. vbi etiam

Tom. III.

à n. 1. docet quis sit iustus metus. Et quæ dixi de petitis ne Apostolos, intellige etiam de appellatione, de qua loquitur dictum c. fin. ita ut si non audet quis appellare à Provinciali, proptor timorem carceris v. g. appellare possit coram persona honesta, & testibus.

CAPVT XX.

De forma recipiendi apostatas ad Religionem revertentes.

Noto 1. quòd circa modum recipiendi apostatas ad Religionem revertentes, nihil ferè reperitur in iure cautum; eos tamen esse benignè recipiendos tanquam filios prodigos in paternam domum redeuntes, docent Nau. lib. 3. consil. deregular. cons. 75. num. 2. Mirand. tom. 1. manual. q. 5. s. 1. ar. 5. glossa in cap. A nobis, de apost. verbo Resipiscant. Quod etiam monuit Sacra Congreg. Concilij, ut refero tom. 2. nostr. privileg. in consil. 10. Prob. VIII. §. 3.

2. Noto 2. quòd in consil. 2. Pauli IV. eodem tom. 2. nostr. privileg. habetur modus dictos apostatas recipiendi, quem nullo alio loco invenies; unde Passar. in Formulæ nostr. Ordinis ex dicta consil. totum in se quentem modum, quem deinde ex eo desumpsit Confessus in summa privileg. Mendic. tit. 13. cap. 21.

3. Primò igitur cogendi sunt remanere omnibus, & singulis apostolicis licetis contra eorum professionem impetratis; præstato etiam per eoldem in tamento in manibus Superiorum, aut eorum, quibus hi commisserint, quòd talia, aut similia impetere nunquam in posterum audent. Quòd si nullas licetias obvenientes teneant irritæ, se in posterum non amplius apostatas.

4. Secundò. Taliter recepti scilicet, & passiva vocibus, & itaque primogenitura, nec non publica ad populum prædicatione, & confessionibus (secularium auditione prius) sunt, ac per nullo Superiores, seu etiam per generale, seu provinciale Capitulum rehabilitari possunt, donec ad minus per quadriennium bene, & laudabiliter vixerint, quo expleto, poterit Generalis, vel Provincialis, Capitulum dorum ex tribus partium vocalium accedente consensu, rehabilitare, dummodò tempus, quo remanserunt extra Religionem, intra suæ professionis annos non computetur.

5. Tertio. Absolviendi sunt ab excommunicatione, nam omnis apostata est excommunicatus, siue habitum dimittat sine non, ut probat tom. 1. *Relig. 9. 1. cap. 26. concl. 1.* licet multi Doctores, quos ibi cito, ver. Circa hoc dicant, apostatam non esse excommunicatum nisi habitum dimittat; Sed nostra opinio est secutiore, & in praxi sequenda.

6. Quarto. Si in dicta apostasia ordinis etiam minores receperint, cum sint excommunicati, sunt irregulares; *q. Cum illorum, de sanct. excom. §. Si autem, Consuetudine, de apostatis.* Item sunt suspensi, nam ordines recipiens abique licentia sui Prælati remanet suspensus. Trid. sess. 14. de reformatione. a. fine. Quia suspensioe stante, si celebrat, vel alios ordines exerceat, est irregularis cap. 1. §. Sciturum, de sens. & re iudic. in 6. quare in primis sunt dispensandi super irregularitate, deinde absolviendi à suspensione. Vide loco cit. *Relig.* vbi probant Prælatos regulares habere potestatem dictos apostatas absolviendi, & dispensandi.

7. Adverte autem circa irregularitatem, quòd plurimi Doctores censent, posse Prælatos Regulares cum suis subditis in utroque foro in ea dispensare

B

Inet

fitemur. Si quid tamen voces possunt, quas pauperat non eripis, si quid spiritus, qui solus homini in summa inopia pro possessione relictus est, facere non possimas, quin aliquid saltem grati animi signum praferamus. Harum ergo literarum serie, ac una Religionis nostra Benefactorum nominamus, suscipimus, & cooptamus, & libentissime declaramus. Omnique praterca cum spiritualia, tum etiam (si qua possimus,) temporalia bona, quibus ceteri Benefactores potiuntur, & gaudent, tibi pariter communicamus, concedimus, & elargimur. Omnes ac singulos nostri Ordinis Superiores, & subditos quam studiose possimus rogantes, ut te nunquam nostrum eximium, singularemque Benefactorem agnoscant, & excipiant, atque omni humanitatis genere, quantum religiosa fert charitas, benigne complentur. In quorum fidem, &c.

CAPVT, II.

De eadem forma facta à Generali.

Frater N. Ordinis N. Generalis indignus. Admodum Reuerendus PP. Provincialibus, Correctoribus, ac Vicariis, ceterisque nostri Ordinis Superioribus, & subditis salutem, paternamque benedictionem.

Illustissimo, ac Reuerendissimo Domino, Domino, Episcopo N. ad quadam sua diocesi negotia Romam properanti, eiusdem pietatis, deuotionisque erga Ordinem nostrum, quantum possumus, commendanda causa, hac nostras literas elargiti sumus: quibus quidem vobis preceptum esse volumus ut ei per ciuitates, aut oppida, qua incolitis, transiens reuerentia cultum illud tantum singulari nostro Benefactori atque humanissimi vos vos hospites seruo, ac efficaciter exhibeatis. Quid si illum apud vos foris diuersari, adeoque vestras sua praesentia luce condecorare non piguerit, cum meritorum, generisque singularis excellentia parem quoque exigat obsequium, atque obseruantia vicissitudinem praecipimus vobis, & mandamus, ut perelegantes canobus cellas, lauioremque superlectilem hilari, ac benigna fronte eidem offeratis, atque concedatis. In quorum, &c.

CAPVT, III.

De forma, qua fieri potest benefactori, seu aliis amico peregrinanti, ut Fratres ei elemosynas largiantur.

Frater, &c. (ut capite antecedenti) Religionis nostra vir studiosissimus, atque olim eximus Benefactor, Dominus Dominus N. per ea, in quibus degisti, oppida, ac ciuitates, propriis renibus laet, pertransibis. Quare cum benemeritis ultro sis, & cum sanore praestanda beneuolentia, hominem vobis in summam egestatem aduersa

fortuna redactum maxime commendandum, & nostra auctoritatis fulere inuandum esse censuimus. Huiusmodi literis vobis praecipimus, ut cum ad domos nostras, & Carnobis diuertentem omni liberalitatis genere, & charitatis studio stratis: nec non pro Conuentuum facultate, elemosynis vobis à Christi fidelibus impertitis eidem succurratis. Et Dominus vos benedicat. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. circa has tres formas, quod praefate literarum non sunt concedenda, nisi veris Benefactoribus, & amicis Religionis. Nam, cum Religiones mendicantium ex elemosynis viuam cum sudore quaesitis hoc tempore, impium esset propter carnem, & linguinem tollere panem filiorum, & dare extraneis, & de patrimonio Christi non videretur alendus nisi leuissimus, & amicus Christi: Et impium est de pane pauperum pascere viros facinorosos, ac à patria extorres, ac profugos mundum curantes.

2. Noto 2. quod forma, qua declaratur aliquis Benefactor, est valde differens à forma participationis, Nam in participationibus applicatur Benefactoribus valor satisfactorius bonorum operum Religiosorum, hoc autem solum impetratorius. Et ut per unum istarum Benefactorum fuit, ad hoc, ut illis peregrinantibus aliquod temporale suffragium à Fratribus, & Ordinis deuotis tribuatur: participationes vero solum bona spiritualia concedunt, licet deinde dictis participantibus teneamur etiam, si casus occurrat temporalis, iuxta nostram pauperitatem, elargiri, & potiori iure. Tum ratione fraternitatis, & filiationis, quibus communicamus. Tum ratione maiorum beneficiorum acceptorum, ut supponitur.

3. Noto 3. quod dicti Superiores, & Fratres, ad quos diuertunt Benefactores cum dictis literis, teneantur eis praestare illa omnia, quae in literis continentur. Quia beneficentibus benefacere, naturale est. Et singulae Religiones, praesertim Mendicantium, & specialissime nostrae, vnam corpus per se constituant, cuius membra sunt Conuentus, & Provinciae. Vnde sicut in corpore naturali beneficium, quod vni membrorum fit, ab omnibus membris, & consequenter à toto corpore participatur, ita beneficium, quod vni sit Conuentui, omnibus Conuentibus, & consequenter toti Religioni censetur esse factum. Quare quando casus occurrat, singuli Conuentus tenentur Benefactori vnius tantum Conuentus vicem rependere, alioquin peccant contra gratitudinem. Et quando literae sunt Generales, qui est totius Religionis caput, & moderator, tenentur Fratres obseruare tenorem dictarum literarum, non solum ratione gratitudinis, sed etiam ratione reuerentiae, & obediuntiae. Quando vero sunt aliquis Praelati inferioris v. g. Provincialis, aut etiam Correctoris, tunc debent obseruari, tum ratione gratitudinis, tum ratione ligamini fraternitatis, quod intercedit inter singulos Fratres vnius Religionis, tum ratione boni exempli; nam alioqui Benefactores scandalizantur, videtur, quod tam mala correspondencia sit inter Fratres vnius Religionis, & quod tam male tractentur Benefactores. Tum denique ratione boni regimini; nam videntur seculares quod Benefactores Religionum vbique tetragon cognoscuntur, animantur ab illis ad beneficentiam, dicentes. Quis scit, an aliquando sim mundum lustraturus, & Religiosorum sum necessarium habiturus?

LITERA C.

CAPVT PRIMVM.

De forma principiandi Capitulum generale.

IN Nomine Domini, Amen. Incipit Capitulum generale Ordinis N. celebratum in Conuentu N. Ciuitatis N. in loco Capituli anno Domini 1634. die 1. Februarij.

Summa plane, ac singulari Numinis providentia, qua cuncta moderatur, & regit, factam esse nemo non videt, ut sacrorum Ordinum Antefignani, ac Patriarcha statim quibusdam temporibus religionum cunctarum, conuentuumque celebrationem mandarent? Vt enim caelestis lumine collustratos Religionum sanctuarium instituisse credimus, ita plane Numinis eiusdem fulgore generalia Comitia in suis quemque Religionibus non ambigimus imperasse. Placiarum sancti inuentum, ac sapientissimè excogitatum. Quid enim prodesse iecisse semina, nisi rigato, qua & ipsa valeant germinare subsequatur? Quid sacerdotibus in Dei Ecclesia Religionem plantare, nisi opportuna Capitalorum celebratione facundo velut imbre, fiant, sicut olim fructifera in domo Domini? Quid in monte Dei coagulato, & pingui religiosas vites conferere, ni prouida sollicitudine, & generalis praesertim Capituli sanctionibus, aqua veluti sapientia, rescindenda, insignique fructuum copia exornanda curens selecti cultores? Quid hortos tandem Domini parare, dilectissimos, si sine perito, atque industria abiciantur clari? Hac omnia spectasse censendum est elatos illos dominici vinea propagatores, & fidei catholica primarios duces, ac disseminatores, quibus in unum collectis viros placuit eligere, & destinare? Hac Tridentinam Synodum grauius in ea verba praecipientem. Prouincialia Concilia pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controuersis componendis celebrantur: Necnon si addere liceat, pro summo Religione Antifite, ac Pastore eligendo, ex quo, tanquam ex capite, in subita membra religiosa disciplina suas pretiosum vnguentum. Quamobrem cum nostra parua Congregationis sanctissimus Pater generalis conuentus ad ea, quae nuper recensimus, agenda gerenda, atque exequenda suis regularibus statutis indixerit: tempore itidem per proximè praeteritum generale capitulum, seu per Apostolicam sedem, vel per Ordinis constitutiones praefixo adueniente Pastre, quibus id oneris iacumbat, in praetatum Conuentum N. concesserunt, ubi nimirum statuta die in unum collecti, & Spiritus Sancti Missa solemni primùm decantata, sacraeque communionis refecti, in capituli locum conuenerunt, imibique continuatis precibus, & Commis-

ram, Vicariorumque prouincialium testimonialibus literis adaptis, iisque omnibus tanquam legitimis receptis, & admissis, lectis etiam omnibus de iure legendis decretis, factisque protestationibus, necnon à censuris, & penis ad effectum futurarum electionum data absolutione, ac de meliori eligendo sumpto iuramento, deueniunt, &c.

CAPVT II.

De forma incipiendi Capitulum prouinciale.

IN nomine Domini, Amen. Incipit Capitalum prouinciale Ordinis N. celebratum in Conuentu N. Ciuitatis N. anno Domini 1634. die, &c.

Sanctus esse, ac peritissimus religiosorum casus in nomine Domini celebratus, ea sacri eloqui verba testatur Proverb. 1. Ego sapientia habito in consilio, & eruditus intersum cogitationibus. Enimvero cum bonorum omnium fons diuina sit sapientia, non nisi bonum profectus, ac salutare, & ad ecclesiasticam disciplinam tuendam accommodatum esse potest, quicquid consilij in religiosis committitur, ea praesidente, suscipitur. Id proprio didicerant experimento sanctissimi religio. sa vita institutores: atque eam ob rem nil antiquius sibi, atque Religioni utilius fore meditabantur, quam prudentem, ac opportunam religionis celebrationem, illamque praesertim, in qua de praecipuo agitur eligendo Pastore, à quo veluti fonte, subiectorum omnium tanquam riuulorum puritas, vel impuritas conficitur emanare. Quare cum Ordinis N. prudentissimus Pater ac Legislator pro deligendis Pastoribus, aliisque necessariis peragendis in quacunque sua Religione Prouincia item Sancti Michaelis Archangelus 29. scilicet Septembris cadentem praefixerit, Patres ad hoc deputati, Spiritus Sancti Missa celebrata, sacrae communionis refecti, die 28. praedicti mensis in locum capituli conuenerunt, ubi quidem continuatis precibus commissorumque testimonialibus literis adaptis, iisque omnibus tanquam legitimis exceptis, & admissis, lectis etiam de iure legendis decretis, factisque protestationibus, necnon à censuris, & penis ad effectum electionum impertitis absolutione, ac de meliori eligendo praestito iuramento, deueniunt, &c.

CAPVT III.

De forma, incipiendi Capitulum definitorium.

IN nomine Domini, Amen. Incipit Capitulum definitorium Ordinis N. inuicem celebratum in Conuentu N. Ciuitatis N. anno Domini, &c.

Quàm efficax, ac praestans sit ad diuina opéra conficienda

consecrationem plurimum in Domino Conuentus, ac societates, quamque ad publicam utilitatem insigniter valent, sicut profectum in Evangelio significat diuina Veritas. Nam si dixerat Vbi duo, vel tres meo nomine conuenerint, ad eos venio, interque eos sum. Et si duo ex vobis conuenerint super terram de omni re, quancumque petierint, fiet, fiet illis a Patre meo, quando illuc libentius se conferet, quod non duo tantum, vel tres, sed plurimi sique proceres, & capita ad Dei gloriam, & subditorum emolumentum proficiantur? Quid est quod, vel vos petere, vel precibus a Deo consequi non possit tanta simul grauissimum hominum frequentia? Praeterea id docuit D. Chrysostomus. Non pariter, inquit, exoras cum solus Dominum obsecras, atque quando vni cum fratribus tuis id facis. Est in hoc plus aliquid, videlicet concordia, conspiratio, copula amoris, clarior felicitate, ex qua orationes infirmiores se simul complexae validiores in caelum euehuntur. Quin & Matara, ac ratione ipsa duci videmur, vt in grauioribus rebus deprecandis, alterum consilium societatemque exquiramus: vel quod cautius deliberatio emergat, si ad nostram multorum accesserit sententia, vel quia apud illos, quibus consulere maxime cupimus, maiorem auctoritatem, & pondus habeat consultatio, in quam plures conuenerint. Quamobrem consulti quidem, ac considerati, diuina illustrati fulgoribus Maiores nostri sacrorum Ordinum Coryphaei pro Religionis vincta diligentia excolenda Patrum Conuentus, seu Capitula instituerunt. Nonnulli quippe, nil tam salutare, tamque magis utile, & gloriosum in hanc ipsam matrem religionem posse proficisci, quam quod ex sacra Capitulum celebratione tanquam ex pecuniari spiritali Sancti auri, emanaret. Cum ergo Sancti Michaelis Archangelis festo, die 29. Septembris eadem de praesentium Capitulum annuatim celebrandum statuerit. Minus Patrum Franciscus a Paula, N. huius Provincia Patres definitores eiusdem mensis die 28. in praesentio Conuentu congregati, Spiritus Sancti Missa solemni decantata, sacrae communionis refecti in Capituli locum se conualere, vbi continuatis precibus, lectis de iure legendis, factis protestationibus, absolutioneque ad effectum gerendorum impetrata, ac de meliori eligendo praesentis inuamento, deueniunt, &c.

1. Noto 1. Circa has tres formas, quod in Capitulis generalibus adeo omnimoda potestas sciendi statuta in spiritualibus, & temporalibus, pro conseruatione Regule, vt concesserunt Innocentius VIII. Martinus V. Eugenius IV. & Leo X. apud Rodriguez tom. 1. quae. 1. regul. quae. 41. art. 1. quae tamen statuta debent esse secundum Regulam, iuxta ea, quae late dico tom. 1. Relig. quae. 1. cap. 3. per totum. Et facta illico omnes obligant, & censentur confirmata ab Apostolica Sede, vt concessit, Iulius II. apud Rodriguez ibid. & alij summi Pontifices, quos affecit tom. 1. prim. in consensu. Pyrrhi, num. 1. vbi etiam habes, quomodo Capitula generalia possint fieri statuta in materia, de

Tom. III.

qua disponitur commune. Et aduerte quod licet omnes Capitulares dictis, Capitulis non interfuerint, quicquid tamen a maiori parte factum fuerit, ab aliis ratum haberi debet, & ab omnibus obferuari, vt concesserunt Clementis III. & Celestinus Vapud Rodriguez ibid. In Ordine nostro non possunt fieri statuta, nisi de consensu totius Capituli, aut saltem duarum partium ipsius, per consil. 27. Leonis X. §. 4. item. 1. non solum prius.

2. Noto 2. quod omnes interefferentes Capitulis generalibus, siue sint capitulares, siue non; & hi, siue sint Laici, siue Obati, siue etiam Monachi, siue Sacerdotes aut Clerici possunt absolui a Confessoribus specialiter deputatis a Capitulo generali, non solum durante dicto Capitulo generali, sed etiam 20. diebus immediatè post, ab omnibus casibus, & censuris etiam sedis Apostolicæ reueratis, & dispensari super omnibus, & quibuscumque irregularitatibus ex quacunque causa prouenientibus, per concessionem Eng. 1. IV. Sixti IV. apud Rodriguez loc. cit. art. 4. & tom. 3. summa cap. 9. num. 1. vbi excipit irregularem prouenientem ex homicidio voluntario, mutilatione membrorum, & bigamia. Quam tamen cum Sixtus IV. non excipiat, videtur simpliciter dicendum, quod etiam super his possint dicti Confessarii dispensare, cum privilegium Principis sit late interpretandum, & verba simpliciter prolata sint simpliciter intelligenda, vt saepius dixi. Possunt item praefati Confessarii specialiter deputati, durante dicto tempore, praefatis Fratribus interefferentibus a dictis Capitulis generalibus concedere indulgentiam plenariam. Quibus concessioibus, & Indulgentiis fruuntur omnes Mendicantes, vt docet Rodriguez loc. cit. Sed haec indulgentia cum aliis similibus post consil. 8. Pauli V. quam habes tom. 1. nostr. prius. vacat, quicquid in contentum probare conetur Roderic. in resol. regul. resol. 77. num. 43.

3. Noto 3. quod illa clausula, In nomine Domini, non est de necessitate, æquum tamen est, eam semper apponere, quia conuenit, omnes actus nostros in nomine Domini inchoari. In nomine Domini d. 13. cap. Non licet, 26. quae. 5. sine ipso enim factum est nihil, Ioann. 1. & Omne donum datum estum est, descendens a Patre luminis, Iacob. 1. Ita Abbas in c. 1. de fide instrum. num. 3. Mandator. de elect. cap. 1. & cap. 19. forma 1. Specul. lib. 2. de instrum. edit. §. 2. num. 1.

4. Noto 4. quod illa clausula, Anno Domini, &c. est omnino necessaria ad hoc, vt dictis Capitulis plena adhibeatur fides. Nam registratio illa auctoritatis capituli facta a scriba tanquam Notario, & persona publica, est veluti instrumentum, quod secundum inueteratam consuetudinem de iure approbationem non valet, nisi illi sit additus annus, & mensis. Ita Specul. loc. cit. w. 4. Abbas cit. m. 3. & habetur in cap. Abbatis citat.

5. Noto 5. quod illa clausula, In Conuentu, &c. citatur, &c. est etiam necessaria. Sicut enim necessarium est tempus, ita & locus. Ita Abbas loc. cit. vbi eius Addit. Boetius ad Mandagor. cap. 59. forma 1. lit. G. & habetur in cap. Abbas, de sent. & re iudic. in 6. 4. Quare; & ibi Barbosa num. 12. Et aduerte, quod non solum locus ponendus est, sed etiam locus loci, id est in loco capituli, qui est locus Conuentus. Ita Specul. loc. cit. num. 9. Non est tamen ille secundus locus ita necessarius, vt nisi apponatur, electionem vitiet, vt dixi tom. 1. Relig. q. 1. cap. 31. notab. 4.

6. Noto 6. circa illam clausulam Vbi duo, vel tres &c. quod in Evangelio Matthaei cap. 18. num. 20. Christus dixit vbi sunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum, & hoc est de fide

B 3 Sed

Sed difficultas est, quid sit congregari in nomine Christi, Basil. in *regulis brev. interreg.* 25. q. 2. quod est convenire ad faciendam voluntatem Christi: Origen. *tract.* 6. in *Mattheum* versus finem etc. Sicut in multis mihi fuerint conventus vocum, non desistat audientem, sic & Ecclesia nisi consensum habuerit, non desistat. *Dem in en, nec audit vocem eorum, consensumque ergo, ut congregatus nobis in nomine lesu, si lesus in medio nostrum. Verbum scilicet Dei, si sapientia, & virtus ipsius.* Chrysostom. hom. 61. in *cap. 18. Matthei* ait, quod congregari in nomine Christi est convenire propter gloriam Christi, plura loca Chrysostom. exponens dictum locum, videri possunt apud Sermonem Evangelicæ dispositionis, *cap. 92. notab. 6. folio mihi 643.* Hieronymus hoc esse premium vivendum in pace, ut Christus in medio illorum sit. Idem dicit Hilarius, *la tantum hominem patet studium concordie, ut viciniam merito omnia, qui in Deo precando sunt, imitanda esse confirmet, & ubi duo atque tres pari spiritu, ac voluntate collecti sunt, ibi se medium eorum pollicetur sustinere.* Idem sentit Theophil. & D. Thomas in *catena ad dictum Matthei locum.* Caiet. ibidem, *Ameliam, Ideo* (inquit) *ratum est conventus in conventum, quia Deus habet cum eis.* Cathol. explanat. 18. in *Matth.* ait: *Ubi enim sunt duo & tres, congregati in nomine meo id est in me, videlicet in charitate, & gratia, vel secundum voluntatem meam, seu ad beatitudinem, & gloriam meam mei, ibi sum in medio eorum, id est inter eos, atque in cordibus singulorum per Spiritum Sancti directionem, quam gubernationem & precum illorum gratiam exaudiens dico.* Euthymius in *cap. suo 38. in Matth.* *In nomine meo id est propter me, propter precepta mea.* Abul. *quæst. 12. in cap. 18. Matth.* ait, quod tribus modis dantur aliqui congregari in nomine Christi. 1. quando ad alios, ad quos congregantur, expectantur à Christo, vel sunt definitiones fidei, quæ sunt in Conciliis. 2. quando in operatione, quæ fieri debet, invocatur nomen Christi tanquam in auxilium operantem, & ita invocandus est Christus in enormis operum nostrorum, & tunc illa sunt in gloriam Christi. 3. quando congregati sunt aliqui ad faciendam aliquid, quod ad Christum pertinet, omne autem bonum ad Christum pertinet, & ideo quandoque congregantur aliqui ad faciendam aliquid bonum, & bono animo dicuntur congregati in nomine Christi, & *quæst. 12. 3. ait*, quod Christus dicitur esse in medio eorum, qui in nomine eius sunt congregati, eos incitando ad operandum, quia sine eius invitatione non possumus quiddam facere. *Verdela expost.* in *Evangelica catena* *num. nro. 100. folio mihi 126.* Congregari in nomine Domini, id est in charitate. *Barradas tom. 2. lib. 10. cap. 3.* congregari in nomine eius, est convenire in fide, & infra ait: *Præterea præterea, & succedat conventus interesse colleges Christum adjuvare. Si enim inter duos, vel tres esset, eris & inter plures congregatus.* Lucas Bengenis ita explicat, duo vel tres, multis magis si duo, vel tria milia, aut Ecclesia universa. Congregati ad possidendam præbitum à Deo, vel tradendam inter se rem quamcumque. In nomine meo, id est propter me, mea causa, quæ res facit ad bonorem meum, seu auctoritatem meam, tanquam gerentes personam meam, ibi sum in medio eorum, præsent gratia, ac favore singulari, operans intus in eis, & extra pro eis, ibi sum, ut eorum conventus adjuvem, eosque voti compites reddam, custodiam, & artium etiam coniungens eis. Gagn. *Quæst. 2. vel tres ad differendum de fide, dogmatibus, & præceptis dicuntur convenire, Christus præsent semper ad eos, verum qui a se non vult esse omnes, & que infra sunt dicuntur, vel scribentis Christus ad eos, vult eam manifestare, quoniam illi placet concordia, atque unanimis inter fideles.* Bened. Congregati in nomine Christi, id est propter Christum ad ipsius gloriam est Chrysost. vel in nomine Christi invocato, vel eius auctori-

tate congregari, & eius personam gerentes convenire Sâ, monuit ad concordiam, nunc prævium pollicetur, quod est in medio eorum, Chrys. id est propter me. Tantum in *concordia Evangelica cap. 71.* inquit illis verbis. Iterum dico vobis in nomine meo, inquit, id est propter me, & causam aliquam ad me pertinentem, ibi sum in medio illorum, quasi dicat ubi meum præsentium exaudibilis partem efficietur eorum Oratio, Mald. *difficilis dictum est, quod sit in nomine Christi congregari, alij enim in nomine Christi, id est propter Christum interpretantur, ita ut qui congregantur nihil aliud quam Christum, & gloriam eius querant, ut Chrysost. & Euthymius, alij invocato nomine Christi, quod & videtur notatis convenire, quod de oratione agitur. Adhuc accommodat ad id, de quo agitur, & ad consuetudinem locutionis, nomine Christi congregari, nihil aliud videtur esse, quam eius auctoritatem, tanquam personam gerentes convenire, Contzen. ad hunc locum q. vincta, in nomine Christi congregari, est convenire eius auctoritate, ad eum gloriam, ut caput, & Dominum ipsum agnoscant, Petz in *Formæ sacre fidei de concilio dub. 6. cap. 3. concilij. num. 13. & 34.* ait. congregati in nomine Christi, id est congregari auctoritate Christi, Bellarm. *tom. 2. contron. lib. 1. de concilio ad Tit. cap. 2. ait:* *Quorum verborum hac sententia est, si duo, vel tres congregati in nomine meo obviemus semper, quod prout, & Deo, nunciamus sapientiam, & lumen, quod sufficit eis ad cognoscendum ea, quæ ipsi necessaria sunt, quævis magis Episcopi omnes congregati in nomine meo semper obtinebunt, quod iussu petunt, id est sapientiam, & lumen. Itaque sine pace, sine modis, sine primum, sunt Episcopi congregati in nomine Christi, omnes habent Christum præsentem, & adiuvantem, & obsecrant, quod eis convenit obsequere.* Linguo Hæreticorum expositionem, quæ est apud Maldon. Petz. & Brenicum.*

7. Cum ergo dicimus Christum interesse, specialiter modo nostris Capitulis, non intelligas cum ibi intellexit, auctoritatem, & definiendo, ita ut omnes actus, qui in dictis capitulis fiunt, sint irrefragabiles auctoritate, vel sunt definitiones fidei, quæ sunt in Concilio generalibus, vel provincialibus congregatis auctoritate Papæ, & ab eo confirmatis, sed intellige, quod ubi adest Christus in medio non solum propter præsentiam suæ divinitatis, secundum quam vibque est, sed magis ratione specialis sue gratiæ, & assistentiæ, quæ eorum operationes dirigit, & orationes Deo Patri facit acceptas, ut loquitur Iulianus *loc. cit.* inspirando, dirigendo, adiuvando, vel, quia dicta capitula congregantur propter solam gloriam Christi, ad stabilizandas nimirum virtutes, & ad extinguenda vicia, ut dicebant Chrysost. Euthym. Cathol. Abul. Bencius, Sâ, Brugen. & alij, vel quia dicta capitula sunt prius invocato nomine Christi, ut dicebant Abul. Bencius, & alij, vel quia denique dicta capitula in nomine Christi congregantur, tunc autem in eius nomine congregantur, ait Mald. cum eius auctoritate conveniunt, tunc, eius auctoritate continentur, cum Romani Pontificis eius Vicarij auctoritate convocantur, & confirmantur, sed hac capitula congregantur auctoritate Papæ mediata, vel immediate, ab eoque etiam quandoque, cum petitus, confirmantur, ergo auctoritate, & nomine Christi congregari dicenda sunt, & consequenter quod Christus in medio illorum iuxta Evangelicum dictum dicendum est. Nec aliter potest dici, nam alioquin ad quid inferuimus illæ preces, & invocationes Spiritus Sancti, quæ sunt in principio dictorum Capitulorum, non videtur.

8. Si dicas, quod, cum ex hoc loco probent Patres infallibilitatem Conciliorum generalium, & provincialium, ut dicunt Bellarm. Mald. Bencius, Contzen, & alij, non est ille afferendus ad stabilizandam auctoritatem Capitulorum Regularium.

Respond. nos illum non adducere ad stabilizandam auctoritatem

posito lingua iaculum in P.F.N. probata vita Religiosum, & laudabilis optimantis vitam acuisse, cumque apud faciles cum non modico eorum scandalo contra Regula nostra statuta diffinisse: atque inde ob huiusmodi transgressionis delictum carceris penam incurreris: Enpropter, ne iustitia locus desit in tanto crimine, utque vni punitio ceteros addat ad peccandum tardiores, & quem natura ipsa resinere in officio non potuit, à maleficio merita pena submoneat, in virtute Spiritus Sancti tibi precipimus, ut his acceptis, eundem Fratrem N. prudentia sale adhibito, in tui Conuentus carcerem iussu nostro, & mandato quamprimum detinuas, ne sui Ordinis effugere valeat disciplinam. Sub eadem praterca forma precipientes, ne absque nostra in scriptis licentia, & facultate ille unquam quoquo modo extrahatur, & educatur. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod tom. 1. *Relig. quæst.* 1. cap. 13. de carceribus dixi multa, & quomodo, & quando Religiosi debent incarcerationi.

2. Noto 2. quod carceres in Ordine nostro debent esse fortes, sed humani, & sufficienter illustrati. Ita habetur in Coterchiosio num. 5. 2. atque ita, prater fidam custodiam, nihil aliud debent habere tormenti, ut præcepit Constantinus Imperator referente Gratiano part. 1. *deci. lib. 3. cap. 5. num. 128.* & Farinac. 1. part. *praxis, lib. 2. quæst.* 17. num. 97. Vbi etiam addit, quod carceres non debent esse terti, oblectari, atque subterranei, & quod Prælati, qui delinquentem in tetro carcere claudit, efficiunt irregulari, & reputatur homicida. Sed tam Regula nostra, quem Constantinus, & Fac. loquuntur de carcere ad custodiam dato, & quo loquitur lex 1. *Cod. de custodia rerum;* Sed eum apud Regulares carceres vitā adhibeantur ad afflictionem corporis, & in penā in delictorum, idē possunt carceres esse aiquantū obliuiores, arduiores, & terribiliores, modō ab humanitate omnino non discedant, præsertim quando crimina sunt grauiora, & sola carceris poena puniuntur. Quod in sententia, quam proficor, poenā tritremam in exilium est: apud Regulares eommittenda, est omnino necessaria, cum enim poenā tritremam solum sit Religiosis infligenda propter delicta, in seculo poenam mortis merentur, si poenā tritremam est in poenā carceris commutanda, & commutatio debet iusta proportionē fieri, ad hoc, ut inter has poenās sit aliqua proportio, debet carcer datus pro tritremā esse horridus, & austerus: carcer namque debet dari secundum qualitatem delicti, ac personæ, ut habetur l. 1. *Cod. de custod. rer. & leg. fin. Cod. de accus.* Atque ita docent Gomez tom. 3. *varior. cap. 9. n. 6.* Iulius Clarus in *pract. crim. lib. 5. §. fin. quæst. 46. num. 1.* Roderic. in *resol. res. lib. 4. §. num. 1.* Farinac. part. 1. *praxis crim. lib. 2. quæst. 27. num. 104. & num. 99.* Quare consulo, ut in Conuentibus, in quibus de ordinatio sunt iudicia, sint duo carceres, vnus ad custodiam, qui sit clausus, humanus, non subterraneus; alter ad poenam, qui sit durus, æreus, austerus, & acer, & possit pro delicti, & personæ qualitate reddi durior, & tempestior.

3. Noto 3. quod quando quis se videt incarcerationi, si appellet, illa appellatio non suspendit incarcerationem: Quia, si suspenderet, omnes incarcerationi appellarentur fugiendum carcerem. Ita Clarus *loc. cit. num. 1. vers. Sed quid, vbi Buar. num. 6. & num. 5. ait,* quod iustitiae carceris potest semper appellare, etiam post

decem dies à tempore capturæ, quia gramamen est continuum, & inextinguibile.

4. Noto 4. quod si iustitiae carceratus, malitia custodis carcerem, seu commentatus esset, aufugiat, eadem poenā poniendus venit cultos, qui panis, & debet carceratus: si verò non malitia, sed negligentia, non ita tamen crassa, quæ reputetur malitia, ut si carcerem apertum relinquit, tunc arbitrio iudicis, pro modo culpa erit puniendus. Ita Farinac. 1. part. *praxis, quæst. 31. num. 1. §. 3. §. 9. & 13.* Menoch. *de arbit. lib. 2. casu. 301. num. 2. 7. & 11.* quem vide toto illo casu, quia declarat, in quibus casibus excoletur cultos, si carceratus aufugiat. Et aduertit Farin. *loc. cit. num. 14.* quod cultos carcerem tenetur non solum de dolo, & lata culpa, sed etiam de leui, & leuissima; sed Regulares, qui pro carcerem custodia mercedem non recipiunt, sed solum ad id obedientia Prælati astringuntur, non puto teneri de culpa leuissima, sed solum de lata, & leui; atque ita solum puto propter has culpas posse à Prælato puniri: Et solum puto dictos cultos mortaliter peccare, quando ipso modo malitia, vel lata culpa, seu crassa negligentia reus aufugiat. Et aduertit Farin. *loc. cit. num. 14.* quod cultos dicitur fuisse obligatus culpa lata, quando carceratus per ostium, quod reperit apertum, aufugit, & quod non est sine culpa, quando eripiendo clauem ab ostio, non prauertit, an sit reclusum, vel apertum. Aduerte etiam, quod si cultus carceris committit alteri carcerem custodiam, si culpa sit, si subcustodis ab ipso electi reus fugit, tenetur de culpa illius cultus ipse principalis, nam tunc, quia mala electio est in culpa, idē ipse tenetur de culpa sui subiecti; secus autem, si subcustodis fuisse electus à iudice, nam tunc cessat ratio male electionis. Ita Farinac. *loc. cit. num. 49. & 53.* Quare consultum est, ut cultos carcerum, quando non possunt propter aliquid impedimentum illorum curam habere, seu non possunt carceratis soltam refectionem per se ipsos deferre, ut petant à Superiore, cuius rei relinquenda sint clauēs carceris, aut per quicumque illis defendendam sit, quod comedant. Et denique num. 131. dicit eundem Farin. quod cultos carcerum excusantur à culpa, & negligentia, quando facit id in carceribus custodiendi, quod heri solent ut per alios custodes.

5. Noto 5. quod cultos carceris non debet permittere, quod aliquis carceratus alloquatur, vel ad eum affert litteras, vel nuntios; quod si permittat, quando carceratus dicitur propter aliquod graue delictum aut quando Superior id illi vetuit, omnino peccat mortaliter, & potest puniri arbitrio Superioris; & idem est, si ipse per se amicorum precibus, vel muneribus corruptus, dictas litteras, vel nuntios deferat. Ita Farin. 1. part. *praxis, lib. 1. cap. 31. num. 104. & 105.* vbi id probat ex quadam constitutione Pij V. & ad id facit *Clem. 5. §. Ferris, de heresi.* Et puto etiam, mortaliter peccare dictum custodem, quando non desit fidei beatorum carceratis illa, & sola ferula, quæ iubet Prælatum v.g. si Prælatum iubeat, quod solum illis ferat panem, & aquam, ipse autem per compulsionem ferat etiam palmentum, & picantiam; nam tunc impedit, vel iustam correctionem, vel iustam poenam, & facit contra obedientiam Prælati in re graui, & impedit iustitiam, & facit contra commode bonum Religionis, cuius multum interest, ne delicta impunita remaneant. Ita Roderic. tom. 2. *quæst. regul. quæst. 41. art. 1. vbi ait, summum genus peccati esse in hac re esse crudeliter, & in fine dicti artic. concludit, quod quando dictis carceratis est in poenam iustam impositum, quod bis in hebdomada v. g. comedant panem, & aquam, peccant, & puto mortaliter, non solum cultos, sed etiam alij quicumque Fratres, qui his diebus alios cibos ministrant. Et aduerte, quod non est custodis*

custodiis carcerum, vel alterius cuiuscunque subditi, declarare, quod carcerum ibi iniuste detinetur: sed ad hoc, ut legitimè dicendum sit carcerum iniuste detineri, debet id evidenter constare, ita ut nulla tergiversatione possit dicta carceratio excusari; quod est valde difficile, & in dubijs semper præsumendum est pro parte Superioris, & sic illi obediendum, nisi tamen manifeste constaret de inimicitia eius cum carcerato; nam tunc facilius constare posset de evidentia iniuste carcerationis:

6. Noto 6. quod in omnibus Conventibus debent constitui carceres, ac saltem in qualibet Provincia ad castigandos reos; & sunt pessimi regiminis rei illi Superiores qui id negligunt; immò mortaliter peccati puto, arg. *cap. abbates*, 18. *quest. 2. cap. si clericus de sent. excomm. in 6.* & docet Aldred de discip. tuend. lib. 1. cap. 10. num. 1, & statuit expresse in decretis sacre Congregationis Concilij de apostata, & eiectionis, que refertur tom. 1. nostrorum privilegiorum in consuet. 10. Urbani VIII. §. 1. ubi dicitur. *In quoque Religio priores habens carceres in qualibet saltem Provincia.*

CAPVT V.

De forma ferendi censuras.

Fratres Iussus, &c. Ordinū N. & in Provincia N. minimus Correllor Provinciali. Cum Fratrem Oblatum de Rebellibus Ordinis nostri Sacerdotem primò, iterum, tertio, ac etiam quater ad conuincendam malitiam legitime monuerim, ut ad rationem de quibusdam, quæ nos cognoscere oportebat, coram nobis reddendam compareret, seu, ut abiugressu domus Margarita de Senis discesseret, seu, ut pallium Fratri Homobono de Canis restitueret, ipse verò huiusmodi nostrum contempserit explere mandatum. Ideo, ne parum humilibus prodesse videatur obedientia, si contumacibus nihil obsequi præceptorum contemptus, auctoritate Dei Omnipotentis Patris, Filij, & Spiritus Sancti, necnon Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, omniumque Sanctorum auctoritate, eundem Fratrem N. eius sit exigente contumacia, his scriptis excommunicamus; ab officio, seu beneficio suspendimus, seu interdicimus, tandiuque (si excommunicauit) ipsam vitandam denotamus, quousque nostrum perfereris mandatum, ut Spiritus eius in discribello iudicij dei saluus esse mereatur. In quorum fidem, &c. Datum, &c. Frater Iussus, &c.

1. Noto 1. quod antequam feratur censura, debet necessariò precedere monitio; *cap. sacro. cap. Contin. gar. d. 2. de sent. excomm. cap. Romana. cap. Status. eod. tit. in 6. cap. Reprehensibilis. de appell. cap. Indignus. 1. quest. 1. ubi Doctores communiter.* Suarez tom. 5. in 3. part. disp. 3. sect. 8. num. 3. Coninck de conf. disp. 1. 3. dub. 9. num. 79. Sayrus de conf. lib. 1. cap. 12. num. 5. Coehier de Confess. eccl. part. 3. quest. 79. num. 2. Et ratio est. Quia censuræ solent ferri ad inobedientes reducendum; *cap. Cum medicinali. de sent. excomm. in 6.* Quare si infirmus potest leuioribus remedijs curari, non est cur adhibeantur grauiora. Vnde inferunt Soc. in 4. d. 2. quest. 1. art. 2. concl. 3. Nazari in manual. e. 17. n. 8. Auila de censur. part. 2. e. 5. d. 1. dub. 7. concl. 4. & 5. quod omisso dictarum monitionum est peccatum mortale, contra Canones in materia graui.

2. Noto 2. quod in censuris, quæ feruntur à iure, aut per statum, seu ordinationem Prælati pro peccatis futuris, non est necessariò, quod præcedat monitio. Nam statuta ipsa, seu ordinationes, aut leges per se continend omnes mouent, ut metu pœnæ censeant peccata ista prohibita. Suarez cit. d. n. 3. Coninck. n. 77. Sayrus num. 6. Angel. verb. *Excomm.* 1. §. 1. Sylu. eod. 1. n. 3. Auila loc. cit. dub. 10. *vers. Ex dictis facit.*

3. Noto 3. quod ad hoc, ut ista monitio sit canonica debet esse tripla, Barboza *cap. sacro. de sent. excomm. num. 6. vers. Tertium quando.* Nau. loc. cit. num. 10. Mir. tom. 1. Man. quest. 35. art. 3. concl. 4. *cap. Romana. cap. Constitutum. de sent. excomm. in 6.* Et in hac tripla monitione reus debet nominatim exprimi. Et debet fieri, aut tribus vicibus diuersis, aut vna vice pro tribus cum aliquorum dierum competentem interuallo iudicio prudens. Coehier cit. num. 2. 3. Coninck num. 79. Sayrus num. 31. Suarez sect. 9. num. 2. & habetur in dicta *cap. Constitutum.*

4. Noto 4. quod hæc monitio debet fieri nomine iudicis; nam debet esse talis, quod si reus non pareat contumax, & inobediens existat, quod esse non potest, nisi admonitio Superioris auctoritate sit facta. Ita Suarez tom. 5. in 3. part. disp. 3. sect. 1. n. 1. Coninck loc. cit. *vers. Secunde.* Iste debet fieri immediatè ipsi reo; nam reus non potest dici contumax, si per personalem admonitionem. Ita Henricus lib. 3. cap. 17. §. 3. Coar. in *cap. Alma mater. part. 1. §. 9. num. 4.* Suarez loc. cit. n. 4. Quod si fieri illi immediatè non possit, quia iuratus, fiat in publico loco v.g. in choro, vel in capitulo, aut refectorio. Et ratio est. Quia hæc admonitio tendit ad correctionem, quam, si quis noluit audire, iam pro contumaci habetur, ac proinde iusta in illum ferri potest censura. Ita Sayrus de conf. lib. 2. c. 1. num. 12. Suarez loc. cit. Coehier de Confess. eccl. part. 3. quest. 79. num. 4. Item debet hæc monitio fieri coram personis idoneis, per quas possit probari, si necesse fuerit; *cap. sacro. de sent. excomm.* Petrus Greg. lib. 4. decret. in 16. de sent. excomm. cap. 6. Filliuc. tom. 1. tract. 11. cap. 4. num. 101. Non est tamen necesse, quod hæc monitio in scriptis fiat, quia lex id non dicit, sed sufficit, quod fiat coram rebus, ad hoc, ut probat: possit, ut dixi. Ita Suarez loc. cit. num. 3. Sylu. *verb. excomm.* 1. num. 12. Filliuc. cit. Item debet fieri sub communicatione censuræ, quæ est feriendus monitus, si non comparere; nam alioquin non poterit iudicari contumax; qui enim simpliciter monitione non mouetur, mouetur audita communicatione grauius pœnæ. Atque ita colligitur ex Trident. sess. 25. cap. 3. de reform. & ex *cap. Nemo Episcopus. 11. quest. 3.* Coninck de conf. disp. 1. 3. dub. 9. num. 80. *vers. Quare debet.* Vide pro hic dictis Palud. in 4. d. 18. quest. 8. art. 7.

5. Noto 5. quod, quando contumacia est notoria, canonica monitio non est necessaria, iuxta gloss. in *cap. Manifesta*, 1. §. 1. Llamas part. 1. meth. a. 9. §. 2. Coar. *cap. Alma mater. p. 1. §. 9. num. 6.* & probatur ex *cap. illud. de clerice. excomm. min.* Secus tamen est, si solum notorium sit peccatum, non contumacia, quia tunc præcedere debet monitio, ut Coar. loc. cit. & Henricus lib. 3. cap. 17. §. 3.

6. Noto 6. quod dicta monitio non est de essentia, ut si omittatur, cetera sit nulla, ut probat sufficiens *cap. Romana de sent. excomm. in 6.* & docent Soc. in 4. d. 12. q. 1. art. 2. concl. 3. *vers. Quid si scisciteris.* Coninck de censuris disp. 1. 3. dub. 9. num. 81. Filiuccius loc. cit. tract. 11. cap. 4. n. 104. Suarez de conf. disp. 3. sect. 12. num. 2. Henricus loc. cit. fin. Auila de conf. part. 3. cap. 5. disp. 2. dub. 9. Coar. *cap. q. lib. 1. cap. 4. num. 4.* Sayrus de conf. lib. 1. cap. 12. num. 26. Coar. loc. cit. num. 7. Barboza in *cap. Romana cit. num. 25.* & in *cap. sacro. num. 5.*

7. Noto 7. quod ad dictas monitiones faciendas tenentur

tenentur etiam Prælati regulares. Ita Syluester 1476. *Excom. 1. num. 14. Sayrus loc. cit. n. 1. & 2. Nam. in man. cap. 27. num. 8. Auila loc. cit. dub. 8. qui addit, quod ad id non habent privilegium Mendicantes. Sed Gabriel in 4. diff. 8. quest. 2. art. 2. conclus. 7. & Llamas 1. part. mod. cap. 9. §. 2. dicunt, hanc trinitam monitionem apud Regulares non esse in usu Et quando aliquis natus non est in visum quod non incurat poenam, neque culpam illi contrarietatem, dicitur Sylu. & Nau. loc. cit.*

8. Noto 2. quod forma dictarum monitionum potest esse talis. *Fr. & c. Provincialis Ordinem N. in Provincia N. P. presentium monemus Fratrem N. Ordinis nostri professum, ut intra terminum sex dierum, à die huius monitionis nostre incipiendum, quorum duos pro 1. duos pro 2. & reliquos pro 3. & ultimo termino preceptorio, ac monitione canonica assignamus restitui Fratri N. librum, quem ab eo abstulit. Quod si infra dictum tempus nostri non obediens mandatis, ex nunc ipsum excommunicamus, seu suspensem, & c. declaramus. In quorum fidem, & Datum, & c. Non potest aliter hoc pacto, videlicet. Fr. & c. Tunc præsens precipiendo mandamus Fratri N. ut statim huius præsens preceptis, comparatis etiam nobis in camera audientia nostra in Comenta lusu Maria Genue, ad nostrum standum, & parendum mandatis, pro nonnullis concernentibus interesse officii nostri, sub pena suspensionis ab officio in caso inobedientia. In quorum fidem, & c.*

9. Noto 3. quod censura debet ferri in scripto, in quo causa, propter quam fertur, in individuo exprimitur; quod quidem scriptum, si à reo intra mensalem requiritur, debet ei authenticum tradi, id est, manu Superioris censuram ferentis subscribimus, sub pena contrarietatis suspensions per meosdem ab ingressu Ecclesie, & à divinis officiis. Ita habetur in cap. 1. de sent. excom. in 6. Quas conditiones declarat Suarez. tom. 5. in 3. part. disp. 3. §. 1. & Sayrus de conf. lib. 1. c. 13. & n. 1. Quare dicunt Nau. loc. cit. & Auila p. 1. cap. 1. disp. vnic. dub. 3. quod solo verbo tenetur ferens excommunicationem, peccat mortaliter. Exculantur autem à pena, & à culpa, qui solo verbo excommunicare propter aliquam iustam, & urgentem causam, ut ait Auila loc. cit. Nec censura solo verbo prolata abique scripto, erit hoc nulla, ut constat ex dicto c. 1. de sent. excom. in 6. & docent Suarez loc. cit. n. 11. Fillius. tom. 2. tract. 11. c. 4. num. 109. apud Regulares istam conditionem non esse in via dicunt P. Greg. & Llamas cit. n. 7. & Leo X. illis concessit, quod non teneantur proferre censuras in scriptis, ut refertur in comp. prin. Ad eundem perb. Excom. §. 7. & dicunt Rodric. tom. 4. q. 9. regul. §. 59. art. 3. Auila loc. cit. c. 5. disp. 1. dub. 8. Tambur. de iuro Abbatis, to. 2. disp. 14. q. 1. num. 2.

10. Adverte autem Palud in 4. diff. 18. q. 7. art. 3. conclus. 10. quod poenapositionis in d. c. de sent. excom. in 6. non incurrit index, nisi quando suspendit aliquem ab illo actu, qui suo iure competit ipsi suspensio; oam si suspendit ab alio, qui iudici competit, non eas incurrit, etiam si sine scripto, & monitionibus suspendat; quia talis non est propriè suspensio, sed inhibicio. Quare si Prælati, cuius auctoritate Fratres approbator ad confessiones audiendis, aliquem sic approbator suspendat sine scriptis, & monitione, nullam poenam incurrat, quia sicut nudo verbo talem potestatem dedit, ita equaliter potest eam auferre. Item adverte autem Palud. quod solo verbo potest eos etiam suspendere ad audiendis secularium confessionibus, quia licet talem facultatem habeant Regulares à Papa, habent tamen, mediante Prælati: quoniam doctrina sequitur Sayrus lib. 1. de conf. cap. 8. à num. 18.

11. Et adverte hic etiam, quod suspensio potest ferri propter delictum præteritum, & tunc requiritur

monitio; cap. Tam literis §. Archiepiscopus, de test. Et potest etiam ferri propter delictum futurum, & tunc requiritur monitio, quia non potest consistere de contumacia, nisi prius monitus. Fillius. tom. 3. tract. 17. c. 4. n. 65.

12. Noto 20. quod in excommunicatione solemni, quæ à solis Prælati superioribus, iuxta c. Debeat, 11. q. 3. & Trid. sess. 25. de reformatione, pro re aliqua enormissima potest ferri, debent duodecim Sacerdotes Prælatum indotum amicum, solam, & pluviali violæ coloris circumflante, tenentes omnes, & etiam Prælati ipse, candelas in manibus adentes, quas in conclusionem excommunicationis pollicite debent in testis, & pedibus coculeare. Et has candelas deinde esse extra Ecclesiam projiciendas, tanquam sal in fœtorem, docet Glossa in dicto cap. Debeat, verb. Candelas. Sed ibi Tutretem. ait, posse eas ad usum communem redigi. Vide pro hoc ponit P. Greg. lib. 4. decret. 16. cap. 6. in comm. l. 1. H. Coar. in c. Alma Mater q. 1. §. 8. n. 6. Sayr. de cens. lib. 1. c. 13. & n. 1. Et formam huiusmodi excommunicationis vide in Parisiæ. Romanis, & c. Ord. excom. univ. pag. mibi 459. Verum infrascriptis possunt Prælati regulares vi ad maximum testorem incoendendum.

CAPVT VI.

De forma ferendi censuram excommunicationis solemnem.

Frater N. Provincialis Ordinis N. in Provincia N. Cum iurante Diabolo, duo aures annuli, & c. à digitis B. M. Virginis excrebati manu sublatis fuisset: Nos ad effectum revelationis 1. 2. & 3. cum debitis temporum interuallis, ignotum futum canonicè monuimus, ut sub interminationis aeterna panis sublatis annulis, & c. quomodo resisteret; ipse autem, Diabolo cor eius indurante, eiusmodi nostras monitiones contempsit, nec resistere sublatis nec ullo modo voluerit. Idecirco Omnipotentis Dei, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, necnon Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, omniumque Sanctorum auctoritate, medieris atque nostra ligandi, atque soluendi potestate, eundem furum cum complicitibus, si quos habet bonis omnibus Christianis communibus priuamus, atque à Christianorum omnium societate, sanctæque matris Ecclesie liminibus in celo, & in terra excludimus, ac separamus; excommunicamus etiam ac anathematizatum esse decernimus: cumque Diabolo, & Angelis eius, atque omnibus reprobis in ignem æternam damnatum prout iudicamus: Ut propterea domi, atque extra sit maledictus: maledictus in ciuitate, & in agro, maledictus vigilando, & dormiendo, maledictus manducando, & bibendo, maledictus ambulando, & sedendo, maledictus sit cura eius, & ossa, à planta pedis usque ad verticem non habeat sanitatem. Veniat super illum maledictio hominis, quam per Moysen in lege Filij iniquitatis Dominus promissit. Deleatur nomen eius de libro viucentium, & cum iustis non scribatur. Finit pars, & hereditas eius cum Cain fratricida,

fratricida, cum Datan, & Abiron, cum Anania, & Saphira, cum Simone Mago, & Iuda proditore, & cum eis qui dixerunt Deo: Recede à nobis, semitam viarum tuarum nolumus. Percutit in die iudicii, deuores cum ignis perpetuus cum Diabolo, & Angelis eius, nisi resistueris. & ad emendationem veneris. Omnes respondent. Fiat, Fiat, Fiat.

Nota, quòd cum supradicta forma vsus fuisset aliquando quidam Praelatus regularis pro enormissimo furto, statim fuit apparuit, & furtum fuit restitutum.

CAPVT VII.

De forma Citationis.

FRATER N. Ordinis N. in Provincia N. Provincialis. Dilecto nobis in Christo F. N. salutem in Domino. Etsi regulares persona sub arctissimo paupertatis voto Domino famulantes nihil proprium, sed omnia in communi, tanquam nihil habentes, & solo Pastoris nutu, arbitrioque relinquenda, in terris possideant, non inde tamen cuiusvis esse putamus, quia à Superiore alicui in usum concessa sunt, sua quasi sponte, ac voluntate in totius communis praedictum, ac perturbationem, quoquo modo distrabere ac usurpare. Quin verò, si secus à quoquam attentari contingat, Praelati eiusdem, quae Reipublica tutor, & procurator habetur, munus esse censemus, nihil non agere, & tentare, quo omnium, singulorumque indemnitas, ac saluti, prout in Domino confidit salubriter expedire, opportune provideatur. Cum igitur superioribus diebus Fr. Simplicius de Ignaui eorum nobis exposulauerit librum sibi ad usum concessum, ex industria te suffragatum esse, nec sapius obnixque roganti reddere voluisse. Nos, qui indecens valde, & contra naturam esse perspicimus, alterius incommodo suum commodum quemquam ungere, ac locupletari, districte tibi precipimus ac mandamus, ut, his nostris acceptis intra quindecim dierum statum sublatus librum praefato Simplicio reddas, ac remittas. Quòd si eiusmodi librum in rem tuam, vel usum conuocare iure potuisse confidis, die 16. Martij huius anni, quam tibi peremptorium assignamus, in hoc nostro N. Conuentu sine per te, siue per idoneum Procuratorem, causa sufficienter instruas, coram nobis volumus, ut compareas, ac te sisas eidem Simplicio de iniustitia responsurus. Siu autem ad praefatum terminum comparere, atque adesse neglexeris, nos in praefata causa, ac negotio, quantum de iure concessum fuerit, procedemus. In quorum fidem, &c. Datum: N. die 15. Februarij 1634.

CAPVT VIII.

De eadem forma, quando index est delegatus.

FRATER N. Ordinis N. in Conuentu N. sacra Theologia Lector, & in causa, de qua infra, index delegatus. F. N. &c. salutem in Domino. Reuerendi admodum Patris Fratris N. huius provinciae N. Provincialis eiusmodi exemplo literas noueris receperisse. Hic ponitur per extensum dictarum literarum tenor. Deinde subditur. Iussu ergo praefati adm. R. P. humiliter, ut fas est, obtemperare volentes tibi supradicto auctoritate nobis hac in parte concessa, ac demandata precipimus, ut eidem F. Simplicio (hic est pars offensa propter iniuriam, &c. ad cuius instantiam facta est delegatio, qui supponitur nominatus in literis legationis) intra decem dies ab his nostris acceptis iussu, ac legitime pro sublato satisfacias. Quòd si eiusmodi librum, &c. ut in supradicta forma, vsque ad finem.

CAPVT IX.

De eadem forma, quando reus se absentauit.

FRATER N. &c. Pastoralis officij debitum nos admonet, & inducit, ut ad eorum Religiosorum, qui Dei timore positos, praecipuas Sanctae Ecclesiae gemmas, sacerdotes nimirum, ea, qua conuenit, reuerentia observare contemnuunt, & in eos manus violentas ausu sacrilego inicere non verentur, effrenatam libidinem, atque audaciam, ne longius prorepas, comprimendam nostra potestatis gladius exerceamus. Cum nuper igitur Frater Simplicius de Finali nostri Ordinis Sacerdos, ac in N. Collegio Conventualis, coram nobis conquestus fuerit vulnus sibi in capite à Fratre Ardente de Iracundis Oblato die 18. Februarij anni 1634. in choro superiori, praesentibus Fratre A. & Fratre B. pugione instillum, instantemque à nobis eiusmodi vulnus spectantibus, & contrectantibus petieris, ut sibi de iniustitia prouideremus. Nos, qui cunctis ius, & iustitiam, ut deceat ministrare cupimus, neminemque suis iuribus priuare, aut aliud indebitum molestare eundem F. Ardente illud per P. F. N. praefati Collegij Correctorem iussimus inquirendum: ipse autem nobis renuntiavit omnibus à se perpeccatis eiusdem Collegij cellis, atque offensis, inueniri minime potuisse. Cum autem iussu nostro à P. F. N. praefati Collegij Procuratore per ciuitatem, & loca quibus eum immorari credi poterat, iterum perquisitus nequaquam inuentus sit, edicta hoc nostro, seu litteris, quas in publico eiusdem Collegij refectorio coram omnibus Fratribus legendas mandauimus, eiusdemque vulnus trimum dierum spatium

spatio affigendas, pramemoratum Fratrem Ardentem citandum esse decreuimus, ut de facto citamus, ad personaliter in eodem Iesu Maria Collegio intra dies triginta (quos illi pro termino peremptorio assignamus) à die præfata citationis inchoandos, coram nobis comparandum in præfata causa de iniuria responsurum. Quod si intra præfixum terminum comparere contempseris, contra illum, tanquam contumacem, & confessum, prout de iure, procedimus. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

CAPVT X.

De eadem forma breuiori, quando reus ausugit.

Anno Domini 1634. die 18. Februarij. Hic in publico reſectorio hora prædicti Fratribus disſembentibus inſſa, ac mandato R. Adm. P. F. N. Provincialis, &c. citatur F. N. ad se coram eodem Patre Provinciali intra dies triginta, à præſenti die computandos personaliter comparandum, ac præſentandum, us de quibus interrogatus fuerit legitimè responsurus. Aliis omnibus notum sit contra ipsum, tanquam contumacem, & confessum, prout iuris fuerit, prædictam Patrem Provinciale processurum. In quorum, &c.

1. Noto 1. quod citationis forma, quæ posita est cap. 7. ponitur à Specul. lib. 2. part. 1. de cit. §. 1. num. 4. & desinitur ex cap. Tum ex literis, §. fin. de in integrum rest. & ex cap. Venerabilis, de dolo, & censur.

2. Noto 2. quod citatio per literas debet continere nomen, cognomen, & officium citantis, nomen, & cognomen citati, causam, propter quam citatur, & locum, ad quem citatur, diem, ad quem citatur, & nomen illius, ad cuius instantiam citatur, & quod per se, vel legitimam responsalem, idoneum ad causam sufficienter instructum compareat, & san peremptorie, vel non, fiat citatio. Ita Specul. loc. cit. num. 1. Et adverte, quod citatio etiam in notoriis, & probatis criminibus est facienda; nam est de iure naturæ; Clem. Pastoralis, §. Caterum, de re iud. cap. Deus Omnipotens, 2. quæst. 1. Roderic. in resol. 44. num. 1. Glossa in extram. Rem non novum, de dolo, & contum. verb. Quia, quid, ubi. Et addit, quod Papa aliter procedere non potest. Adverte etiam, quod non valet citatio, si non assignetur terminus competens citatio ad comparandum; sicut enim citatio est de iure naturæ, ita etiam competens tempus ad respondendum, ut Portel. in dub. reg. verb. Citatio n. 37. neque item valet citatio, si quis citetur ad locum, sibi non tuum, cap. Ex parte, de appell.

3. Noto 3. quando iudex non est ordinarius, sed delegatus, debet in citatione inferre de verbo ad verbum renorem sive commissionis. Specul. loc. cit. num. 2. Vide plura num. 10.

4. Noto 4. quod si reus sit absens, ita ut non possit citari, ubi sit, tunc potest citari per edictum. Specul. loc. cit. §. 4. n. 1. Menoch. de recuper. possess. remed. 8. à num. 102. Riccio, part. 1. collect. 177. lib. 1. in cap. fin. de dolo & censur. num. 5. Gratian. discept. forens. com. 2. cap. 1. §. 4. num. 9. Gutier. præf. quæst. lib. 1. quæst. 13. num. 2. si verò reus vocatus se præſentare noluerit, registrata citatione in processu, & notata etiam di-

ligentia curatoris, habebitur tanquam confessus, leg. Eum qui delatorem, ff. de iur. iſſe. unde poterit à iudice ex officio procedente puniri, cap. 2. de confess. Ita Arcin. in præf. crim. part. 3. cap. 1.

5. Noto 5. quod licet citatio rei sit de essentia iudicii, ut constat, modus citandi videtur illi accidentaliter. Unde in hoc, dummodò essentia servetur citationis, sunt servandæ consuetudines singularium Religionum. In nostra, & credo etiam servari in multis aliis, si reus sit absens, scribatur illi epistola per aliquem confidentem Superioris, propriis manibus tradenda, quæ ei præcipitur per obedientiam, nulla intimata causa specialiter contenta in processu contra illum, vel ad præſentiam Provincialis v.g. venist, quia habet tractare cum illo de aliquibus causis specialibus. Si verò reus sit præſens in eodem Conventu per quemlibet Fratrem vocatur: ut veniat ad præſentiam Patris Provincialis. Qui modus etiam servatur in Religione Minorum, ut docet Spethar. de mod. corrig. regul. 17. art. 9. cap. 2. num. 2. Rodriq. tom. 2. §. 9. regul. quæst. 17. art. 2. Roderic. resol. 44. num. 2. Arcin. in præf. crim. de reo cap. 2. vers. Observandum est tamen. Nunquam tamen potest reus haberi pro contumaci, & confessio, nisi illi terminis peremptoriis assignetur, cum comminatione delicti confessi, vel in simili de cens. dixi hic supra, cap. 4. num. 4.

6. Noto 6. quod fuga delinquentis ante formatam inquisitionem, vel assumptas in formationes probat semper, & facit indicium ad torturam: nam arguit conscientiam delicti commissi. Fuga verò delinquentis post transmissam inquisitionem, vel in formationes assumptas per officium iudicis non est sufficiens indicium ad torturam, quando causa est capitalis: secus autem, si causa non sit capitalis: nam tunc, si cum fuga adsit fama publica, facit indicium ad torturam. Galinus in compend. præf. crimin. Italy Clari, q. 22. vers. Secundo opponitur.

CAPVT XI.

De forma instituendi Confessores Regularium

Frater N. &c. Dilectio nobis in Christo P. F. N. Ordinis nostri Sacerdoti salutem. Vi præſentium tibi per examinatores nostros ad hoc specialiter deputatos idemque reposito, & per nos approbato, Fratrum nostrorum confessiones audiedi, ac penitentes, præterquam à cussibus, & censuris nobis referentis absolucendi concedimus facultatem. Te in Domino admonentes ut, quæ pro reſta huius sacramenti administratione per Sacros Canones sancita fuerint, attentè perlegas, accuratèque observes. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod confessorius electus à Provinciali ad confessiones audiendas in una Provincia, non potest confessiones audire in alia: nam Provincialis solum habet iurisdictionem in sua Provincia, & hoc redandaret in præiudicium Provincialium aliarum Provinciarum; & sic præſcribitur in nostra Religione. Ita ex Tabiena notat noster P. Vega 1. part. sum. edit. ital. cap. 6. 2. c. 3.

2. Noto 2. quod Clerici, qui habent proprium confessorium assignatum, non possunt confiteri de mortalibus aliis Confessoribus assignatis communiter pro Fratribus: nam assignationi illi generali pro omnibus derogatur per assignationem illam speciem Confessoris Clericorum, iuxta reg. 34. de reg. iur. in 6. quæ

quæ habet, quod *Gauri per speciem derogatur*. Deinde, quid faceret illa specialis assignatio, si possent omnibus confiteri? 3. quia contraria opinio, quam tenet *Utrina 3. part. resol. ar. 2. resol. 5.* multum relaxat disciplinam regularem. Unde puto, quod confessorius audiens confessionem Clericorum, seu Oblatorum habentium confessionem assignatam, peccet mortaliter, & quod confessiones sint nullæ defectu iurisdictionis, & quod possit poni tanquam confessiones audiens sine licentia. Atque ita semper praticari vidi in Religione nostra, & constat ex *Corr. num. 99.* quoad notationem, & quoad alios patet ex *Reg. num. 18.* Et audio etiam id esse indubitatum in Religionibus observantibus. Atque ita tenet *Portel. in dub. regul. verb. N. entis absolutum, num. 36.* Innuit *Suar. tom. 4. de relig. lib. 2. cap. 15. num. 7.* Concedendi tamen sunt alij confessorij tempore reconciliationis, ut sanctè in Ordine nostro servatur. Legendus est *Peregrinus in additament. p. 3. quest. 8. & 9.* ubi omnia argumenta Dianæ rejicit, & pluribus nostram confirmat sententiam.

CAPVT XII.

De forma, qua Prælati regularis præsentat subditum Episcopo, ad hoc ut eum approbet ad confessiones secularium excipiendas.

FRATER N. &c. Præsentium senore, ac vite præfatum per nostros Examinatores idoneum receptum ad utriusque sexus secularium confessiones in Diocesi N. audiendas, obtemperantes ab Ordinario approbatione, admittimus, ac deputamus: eundem Ordinarium humiliter, obnixèque rogantes, ut se præfata approbatione pro nostra Ecclesia necessitate dignari non dedignetur. Ita quorum fidem, &c.

CAPVT XIII.

De eadem forma.

FRATER N. &c. Christiana vita disciplina moribusque probatus Sacerdotes, qui san scientes curare vulneta, aliena non detegunt, medendis Christianorum omnium morbis præfatiendos esse, tum communis salutis cura, tum verò pastoralis officij debitum monet, atque hortatur. Cum igitur te præfatum Patrem honestis moribus, pietate, scientiaque florere satis noscamus, idoneumque propterea censuimus, cui idmuneris deman-detur, illustrissimo Archiepiscopo N. his nostris literis præsentamus, humiliter, obnixèque rogantes, ut te examinatum eius testimonio, ac calculo dignum, idoneumque existimatum, ad utriusque sexus fidelium confessiones excipiendas, punientesque absolvendos, ob Christianorum hominum Ecclesias nostras frequentantium consolationem, in sua Diocesi approbet, atque admittat. in quorum fidem, &c.

1. Quæritur. An Parochus electus à Prælato regulari, ut inferitur Parochiz annexæ monasterio, ad

Tom. III.

missus ab Episcopo præmio examine ad curam dictæ Parochiz iuxta formam traditam in Concilio Trid. sess. 23. de regul. cap. 1. r. possit à successore illius, qui eum admisit, & de nouo pro administratione dictæ Parochiz, examinari, quando scilicet profertur sententia suæ conscientie examinat alios simplices confesso-res? Respondetur non posse, quia Trident. sess. 23. cap. 1. de reformis. expresse decernit, quod habentes parochiale beneficium debent reputari idonei ad audiendas secularium confessiones, sed dictos Patochos habet parochiale beneficium, ergo per Concilium debet reputari idoneus, nec consequenter potest à successore Episcopo examinari, maior est veritas, & eam docet *Coniuck. de Sacramentis dist. 8. dub. 7. num. 49.* *Suarez tom. 4. in 3. p. dist. 28. sect. 4. n. 1.* *Layman lib. 3. tract. 6. cap. 11. num. 1. vers. Secundum qui, Fagundes in 2. præcept. Ecclesiæ lib. 7. cap. 1. num. 2.* Et ratio est, quia hoc ipso, quod iudicatur idonei ad curam animarum excipiendam, censentur approbati.

2. Aduertendum autem est, quod Concilium loquitur ibi vniuersaliter de omnibus habentibus parochiale beneficium, sine ij sint clerici seculares, sive regulares, sive enim generaliter. *N. alium etiam regularem posse confessiones secularium, etiam sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium, &c.* Cum enim supra negasset vllum Sacerdotem, etiam regularem, posse confessiones audire, volens hoc dictum limitare ait, nisi &c. Dictio autem nisi, ut declarat *Barb. de dictum. dist. 217. n. 5. & 6.* quando oratio negativa præcedit, ut hic affirmat, & includit id omne, quod est negatum, vult ergo Concilium in sensu formali dicere, nullum Sacerdotem, neque regularem, neque secularem posse confessiones quorumcumque secularium, etiam sacerdotum, audire. Habentem autem Parochiale beneficium, siue is secularis, siue regularis sit, posse quorumcumque, etiam Sacerdotum, confessiones audire.

3. Quod verò, qui beneficium Parochiale obtinuit, non sit amplius examinandus à successore docet *Panor. in cap. Accipimus, de elec. & qualis. num. 1. & 6.* *Riccius 3. p. præf. resol. 19. n. 2.* & habetur expresse in dicto cap. *Accipimus, ibi, Quia id est, vel prædecessoribus tuis ordinatus fuisse constaret.* Et ratio est, quia parochiale beneficium obtinuit, habet ordinariam potestatem à Summo Pontifice. Ita *Barbosi de offic. Parochi cap. 19. num. 1.* *Layman lib. 3. tract. 6. cap. 10. n. 3.* & habetur expresse in *Clem. Dudum, de sepul. 5. Præsum, ubi dicitur, & quod Parochis de iure competit prædicare, & confessiones audire.*

4. Quod autem Parochus ille regularis parochiale beneficium habeat, constat, quia habet curam animarum, hoc est ius, & potestatem conferendi Sacramenta in populo certis limitibus distincto, & ipsi commisso; Parochialem habentem, ius canonicum apertè beneficium appellat. *cap. Extrapandæ sine, cap. De multa, 5. l. de prob. cap. Cum in causis 5. Inferiura, de elec. l. 2. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 1. q. 3. vers. Nescio equidem in mod. Fagundes in 2. præcept. Ecclesiæ lib. 7. cap. 1. num. 40.*

5. Obiicies 1. Concilium solum loqui de Parochis, qui habent Ecclesiam in titulum, quam tamen non habet ille Parochus regularis.

2. Quia illa Cura animarum, quam habet dictus regularis, non potest vocari beneficium. cum de ratione beneficii ecclesiastici sit perpetuitas, iste autem regularis est anonibilibis ad nuntium superioris.

3. Quia congregatio Concilii, quam refert *Fagundes in 2. præcept. Ecclesiæ lib. 7. cap. 2. n. 26.* habet, quod confessoribus semel ab Episcopo præmio examine approbati, non possint ab eodem iterum examinari, possint tamen à successore.

C

4. Quia

4. Quia Capellani, & coadiutores parochorum, vt vident esse iure regulari, examinantur.

5. Quia si consuetudo alicubi obtinuerit, quod dicti Parochi regulares examinentur, examinari possunt.

6. Quia Sacra Congregatio Concilij die 28. Augusti 1628. declarauit Parochos approbatos ab antecessoribus tempore prouisionis Parochiali non posse ab Episcopo iterum examinari, tam in uisitatione, quam extra.

7. Ad 4. Dico, illum Parochum habere illum Parochialem in titulum, quia habet ius ministrandi Sacramenta in illo populo, & exigendi fructus tali administrationi annexos, & tenetur rationem suae administrationis reddere. Ita Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 16. q. 2.* dicitur tamen communiter, non habere illam in titulum, sed solum in re administrationis, & Commendae, quia cum proprium habere non possit, non facit fructus suos, sed quod recipit, vel exigit ratione dicti beneficii, tenetur tradere superiori illius Consensus, qui illam a lit, quod tamen non impedit, quominus dicatur habere illud beneficium in titulum, vt innuit Trid. *sess. 14. cap. 10. de refo.* Colligitur ex Azocio *loc. cit. vers. Sed sciendum est.* Et Garcia de *benef. p. 7. c. 10. n. 40.*

Ad 2. Verum quidem est, quod ille Parochus non habet illud beneficium perpetuum, sed hoc non obstat. Nam satis est, quod habet eo modo perpetuum, quod ad rationem beneficii sufficit; beneficii autem ratio non postulat, nisi vt a laetetur, & finium temporis non conferatur. Quod verò beneficium datur ad tempus incertum, & in finem, scilicet, quod illud reuocauerit superior, rationem beneficii non tollit, aut minuit; nam si superior voluerit, poterit illam Parochum per totam vitam in beneficio retinere. Huc accedit, quod perpetuum dicitur in iure, quod est potestate, & habet perpetuum, vt docent Innoc. Hostien. Abbas, & Gioia in *cap. Clericus de cohabit. cleric. & mulier. verb. Perpetuum.* Adde, quod perpetuum iura vocant, quod cito tempore non finitur, ac terminatur, etiam si datus ad annum, & voluntatem superioris. *l. i. in p. vlt. ff. de excusat.* Ita illudem verbis Azor. *p. 2. lib. 3. cap. 26. q. 2.* sed hoc beneficium non est ad certum tempus, nec certo tempore finitur, & est potestate perpetuum, quia potest superior illud in perpetuum tribuere, ergo est perpetuum eo modo, qui satis est ad constituendum beneficium Ecclesiasticum. Et quod de essentia beneficii Ecclesiastici non sit esse perpetuum, Garcia de *benef. p. 1. cap. 2. num. 66.* Quia, inquit, beneficia regularia de sui natura sunt manualia, & ad naturam amouibilia; & quod beneficia manualia sint vere beneficia, Azor. *loc. cit.* & Garcia, *loc. cit. num. 69.* Adde, quod sacra Congreg. *XII. 9. Aprilis 1633.* declarauit, quod Patrochus amouibilis Cathedralis in processibus debet incedere cum capitulo dicte Cathedralis supra Priores, & Plebanos, & Curatos perpernos beneficiatos. Ita testis Barboza in *colle. inter. verb. Patrochus in fin.* Ex quo colligo, quod amouibilia nihil officit, quo ad dignitatem dicto Parochi.

Ad 3. Respondeo, illum Parochum non esse simplicem confessorum, sed esse Parochum habentem, praeter examine Episcopi, facultatem ordinari auctoritate ministrandi, non solum Sacramentum poenitentiae, sed alia omnia Sacramenta. Vnde non valet argumentari ad simplices concessos ad ipsum. Tum quod isti Parochi solent accuratius examinari ab Episcopis, cum examinentur ad coram animarum, & eodem rigore examinantur, quo alij Patrochi, tum quod habent maiorem praesentiam, quam simplices confessores, & ad maiori ad maius non valet argumentum. Videatur Rodriguez *tom. 1. quest. 102.*

quest. 36. art. 4. vbi habet, quod ille Parochus habet beneficium Curatum.

Ad 4. Respondeo, Capellanum, seu Coadiutorem Parochi non esse beneficium. Tum quia non habet neque ius, neque iuralem beneficij, sed solum functionem, & ministerium. Ita Abbas in *c. De Rebus, de Cleric. agrot. tom. 6. Azor. p. 2. lib. 3. c. 2. quest. 4.* Qui addit, quod neque etiam dicitur habere beneficium, etiam si adiutor eius iure, & auctoritate succedat, quia tunc solum habet ius ad beneficium, non autem est in beneficio. Vnde non est mirum, cum beneficiis Parochiale non habeat, quod teneatur examini se subiicere.

Ad 5. Dico, quod consuetudo, vt habeat vim, debet esse legitimè praescripta, ac contra regulares non praescribitur, nisi per spatium 40. vel centum annorum, vt dicit Rodriguez. *tom. 1. q. 9. regul. q. 36. art. 3. col. vltim. & penul.* Et ad dicta praescriptionem onus cum probandi incumbit asserenti, vt probat Malsard. *de prob. concil. 12. 18. & in specie n. 6.* Et insuper deberet probare titulum, & bonam fidem, & possessionem dictorum annorum, vt habet Rodriguez. *loc. cit.* vbi similem sententiam decidit. Nec obstat, quod dicti Parochi sponte se subiiciunt dicto examini; nam praeterquam quod non est verisimile, quod scientes se non teneri ad examen, voluerint illi se sponte subiicere, cum de nemine praesumendum sit, quod sua iura iactare velit. *cap. Super hoc, cap. Sollicitus, de reuoc. spul.* dicta spontanea exhibitio examini, non potest nisi publico dictorum parochorum derogare, *cap. Si diligenti, de foro comp.* Adde quod Rona addit consuetudo, quod dicti Parochi semel admissi, non amplius examinentur, etiam si noui creentur Pontifices, & non eorum Vicarij.

Ad 6. Dico, illam declarationem non officere, nam vel intelligitur, quod quando Episcopus prouidet alicui Ecclesiae vacanti de aliquo Parochi in interim, quo illi proprijs Pastor assignatur iste sic pro interim prouisus decedente Episcopo, possit a successore iocundum examinari, & est consensum dicti declarationi, de qua in argumento contrario 3. loc. proposito, & rationi, quia cum non habeat neque beneficium, neque titulum, nullam ius habet non se dicto examini, subiicendi, & videtur, quod ita debeat dicta declaratio intelligi, nam alioqui posset Episcopus succellere omnes Parochos examinare contra Concilium Trid. & DD. cit. 3. quod licet aliqui concedant putantes Concilium solum debere intelligi, quod dicti Parochi non possint examinari ab eodem Episcopo, non autem, quod non possint a successore, cum tamen consuetudo, quae est optima legum interpret, *capit. Com dilectus, §. Distus de consuetudine,* semper sit inter pretata, dictum locum Concilij, quod dicti Parochi non possint, nec ab eodem, nec a successore examinari consuetudini standum est. Vel intelligitur, quod possit Episcopus omnes Parochos tempore uisitationis, vel extra examinare, & cum non faciat differentiam inter Patrochos regulares, & seculares, non debet ordinarius successores cum differentiam facere, quod si faciat, regulares grauat contra Clem. Dudum, de *sepul. §. per huiusmodi.*

CAPVT XIV.

De forma restituendi Confessarium Ordinarium Monialium.

FRATER N. &c. dilecto nobis in Christo Patri F. N. &c. Est Religiosus omnibus, ac Christi seruis cura nostra demandatis pastoralis officij debito consulere, ac prouidere in Domino tene-

*mur; praeter ceteris tamen omnibus impolluta tem-
pli vasa, pretiosasque margaritas, nostri Ordinis
scilicet sanctimonialiales, ac sponsas, quae ne profana
quoquam fascinerentur obitu, arctiori, se
se, abditiorque custodia manciparunt, singulari
quodam nostra circumspeditionis auxilio, ac sollicita
praesertim spiritualis Patris, seu Confessarii
deputatione in via Domini obitu conserui, quo
feruentius salutaris penitentiae pharmaco spiri-
tualibus suis medentes languoribus, caelestium
contemplationi, ac purioris vitae studio sine inter-
missione valeant desudare. Te igitur praesentem,
de enim vita, morumque integritate, prudentia
istidem scientia, atque peritia satis edocti sumus,
enique propterea spiritualis Christi sponsum car-
na merito possit commendari, ordinarium Monia-
lium nostrarum Conuentus Sancti N. Civitatis
N. Confessarium eligimus, & constituimus: ca-
rundem Monialium, necnon secularium, si quae
in praedicto Monasterio extiterint, confessiones
excipiendi, easque ab omnibus casibus, etiam no-
bis specialiter reservatis, absolucendi, praesati in-
super Monasterij clausuram, ad sacramenta illis
in casibus urgentis necessitatis ministranda, ser-
uatis seruandis, ingrediendi facultatem tibi
concedentes. In quorum fidem, &c.*

CAPVT XV.

*De forma instituendi Confessarium extraor-
dinarium Monialium.*

Frater N. Inter ceteras pastoralis officij nostri
curas, illa nos praecipue urget, ac fatigat, per
quam infirmioris sexus, gregisque tenerioris,
Sanctimonialium, inquam, virginum perpetua
aestitatus laureola sub Religiosis nostra iugo, al-
tissimo famulatum, saluti, spiritualique con-
solationi proficiat, ac penitentia omni, in quo
hominum conscientia relinquant, suauis, & le-
nium reddi posse arbitramur. Cum igitur ex Sacri
Tridentini Concilij decreto idoneum Confesso-
rem extraordinarium Monialibus nobis subie-
ctis quotannis offerre, atque exhibere teneamur,
quo eadem Christi sponsa Sacramentalis peni-
tentiae medicina indigentes liberius malis suis
mederi, ac Diabolo laqueus valeant euasere id-
circo te praememoratum Patrem, cuius iam pri-
dem honestos mores, prudentiam, atque doctrinam
experti sumus, extraordinarium Confesso-
rem Monialium N. Civitatis N. facultatem quo-
que easdem ab omnibus casibus, & censuris nobis
reservatis absolucendi tibi concedentes, eligimus,
ac deputamus. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod in qualibet Prouincia debent con-
stitui per Capitulum provinciale ad minus tres Patres
graues, & periti, quorum officium sit examinare Prae-
dicatores, Lectores, Confessores, &c. etiam promouen-
dos ad quoscuque ordines, priusquam ad Praelatos
approbentur ad praesata munera extendenda. Ita sta-
uitur in *const. 10. Praeb. VIII. §. 4. tom. 2. nostr. prim.*
2. Noto 2. quod Episcopi propterea non dant licen-

tiam Regularibus confessiones audiendi, sed solum
approbant personam, & iudicant, quod talis persona
regularis, quae illis praesentatur, est idonea ad Sacra-
mentum penitentiae ministrandum: quia approbatio-
ne stante, illicd Papa illis facultatem facit dictum
Sacramentum ministrandi. Ita colligitur ex Tridenti-
niss. 23. de *reform. cap. 13. ibi, idemque indicitur, & appro-
bationem, &c. non dicit Concilium, quod debeant ob-
tinere licentiam, sed solum approbationem, vt late
probo tom. 1. nostr. prim. in *const. 1. Sixti IV. m. 44. & in
addit. ad dicta privilegia, cap. 1. n. 2.**

3. Noto 3. quod in *Clem. Dudum, de sepelis §. Scia-*
mus decreuitur, quod Regulares approbandi ab
Episcopis ad confessiones excipiendas, debent a suis
Praelatis illis praesentari per se, vel per idoneos Prae-
latos, seu etiam per licitas testimoniales dictorum Prae-
latorum (vt modo est in vi) humiliterque ab iis pe-
tere, vt dictos sic praesentatos ad dictas confessiones
excipiendas admittant. Quare ante omnia debent
Episcopi a regularibus se exponentibus pro appro-
batione ad confessiones, petere dictas licitas testimo-
niales praesentationis, quando personaliter non prae-
sentantur per suos Superiores, vel per alios Praelatos
idoneos de eorundem Superiorum commissi. ne.
Cum enim Regulares non possint examinari ab Episcopis,
nisi super sufficienti literatura, vt dixi *tom. 1. prim. in const. 16. Lennis X. n. 8.* & idoneitas morum
potissimum requiritur in his, qui debent munus con-
fessionum obire, primum probat Episcopos per examen,
secundum supponit ex licitis testimonialibus Praelatis,
vel praesentatione perfoli. Quare improbanda omni-
nino est illa praxis aliquorum Episcoporum, qui
absque dictis licitis, vel praesentatione Regulares
idoneos repetitos quoad literaturam approbant ad
dictas confessiones excipiendas, nec ego eo, absoluto
a peccato mortali, faciant enim contra dictam *Clem.*
in te graui.

4. Noto 4. quod Confessores Monialium, tam
ordinarij quam extraordinarij, possunt *enst Gr. gen. XV. §. 4.* quam habes *tom. 1. nostr. prim. in constitutis 2.*
non sufficit, quod solum sint approbati a Praelatis regu-
laribus quibus dicte Moniales subiectae sunt, sed
petere debent approbati, & idonei iudicari ab Episcopis,
in quorum diocessibus dicte Moniales exi-
stant. Possuntque Episcopi monere Praelatos regula-
res, vt dictos Confessores Monialium approbatos,
ex causa rationabili ipsis Episcopis bene nota amo-
ueant. Et in casu, quo non amouerent, possunt Episcopi,
quoties, & quando opus est, indicauerint, per se
ipsos amouere. Et adneret, quod super dicta constituta
factae sunt a sacra Cong. Concilij diuersae declaratio-
nes quoad hunc punctum, quas habes *sec. cit.* post
dictam consultationem. Et in praemis, quod Regulares
ab Episcopis generaliter approbati ad excipiendas
confessiones Monialium, sed ad hoc indigent specialij
approbatione. Nec approbati ad audiendo confessiones
Monialium vnius Monasterij, possunt audire con-
fessiones Monialium alterius Monasterij, licet sint
eiusdem Ordinis. Similiter Confessores extraordinarij
pro vna vice ab Episcopo approbati, non possunt
pluries in viam dictae approbationis huiusmodi Moni-
alium confessiones audire, sed toties approbati de-
bent, quoties casus approbationis contigerit. Dixi
tamen in *tom. 3. prim. regul. e. 4. n. 4.* quod secundum
probabilem opinionem tempore iubilaei, Confessa-
rius approbatus ad confessiones secularium audien-
das, poterit Monialium confessiones audire, eisque
munus absolutionis impendere, licet non sit specia-
liter deputatus.

5. Et adneret etiam, quod ad Confessorem extra-
ordinarium, qui ex decreto Concilij Trid. Monialibus
assignatur, teneatur quilibet Monialis accedere, cui
tamen

tamen libetum est illi sua peccata confiteri, vel non confiteri. Ita ordinatum est in quolibet ordinamento subiectis à congreg. Regul. anno 1589. & anno 1592. ut refert Placius in *præf. Episc. p. 2. cap. 3. pag. mibi 107.*

6 Aduerte etiam, quod dictus Confessarius extraordinarius potest ab Episcopo deputari Monialibus Regularibus subiectis, vigore *Trid. sess. 14. de regul. ca. 10.* etiam si sit aliorum Ordinis, ut reuoluit Burbosa de *perj. Episcopi. p. 2. alleg. 15. n. 48.* Quod tamen intellige, si præfate Moniales petant, vel quia nolint eorum Prælatum talem Confessarium deputare, vel quia deputato ipse nolint confiteri; nam hoc est priuilegium quod in eis non conferunt, & expresse habet *Trid. loc. cit. ibi. Bis autem in anno offerant.*

7. Noto 5. quod per illam clausulam positam in ca. 23. *Servatus seruandus*, intelligitur; quod prædictus Confessarius tenetur seruare omnes constitutiones Episcoporum, & etiam Conuentus, si quæ sint institutæ pro recta administratione sui monestis.

CAPVT XVI.

De forma confirmandi Vicarium electum loco Correctoris defuncti.

FRATER N. Ordinis in Provincia N. Præfatus. Vilectis nobis in Christo Patribus, & Fratribus nostris Conuentus S. N. de Saxana salutem, ac perennem benedictionem. Ad excelendam Christi Domini vineam, meritis licet imparibus, vocati, iis libenter annuimus, ac nostra potestatis robur propensius adiucimus, per qua adsciti nobis eiusdem vineæ operarij, & concessi in suscepta cultura officio magis, magisque volens subiliri, & conseruari. Cum propter obitum igitur veneranda memoria P. F. N. Conuentus vestri olim Correctoris, eiusdem Conuentus Correctoriatus vacante, vos Fratres locales inibi, & vocales, ad quos præfata electio, iuxta nostras constitutiones, pertinebat, legitime, ut per vestra singulorum syngraphis ob signatas litteras nobis innotuit, congregati in præfati Conuentus Vicarium P. F. N. virum pietate non minus, quam literis confisum egeritis, necnon, ut electionem huiusmodi confirmaremus humiliter, obnixque à nobis petieritis. Nos attendentes omnia in præfata electione requisita iuxta Canones, & Constitutiones, seruata fuisse, eandem, nostrorum Collegarum accedente consensu, duximus esse confirmandam, ut de facto hiis nostris literis laudamus, approbamus, & confirmamus. Prædicto insuper sic per vos electo Vicario omnem in spiritualibus, & temporalibus auctoritatem largientes, quas huiusmodi Vicarij solent, & debent perfrui, atque gaudere. Omnibus itidem, ac singulis eiusdem Conuentus Patribus, & Fratribus inibi, tam in præsentiarum commorantibus, quam impoſſentibus, eius durante officio, commemoraturis, in virtute Sanctæ obedientiæ precipientes, ut debitum illi honorem, atque obedientiam, tanquam suo legitimo Superiori præstent, ac exhibeant. In quorum fidem, &c.

CAPVT XVII.

De forma confirmationis Correctoris Romani.

FRATER N. Ordinis Minimorum Generalis. Venerandis Patribus, & Fratribus nostri Conuentus S. Andrea de Frattis sal. Ex vestris literis singulorum subscriptis chirographo cognouimus die 29. Septembris anni præsentis in capitali locum, ut mos est, pro præfati Conuentus Correctore eligendo vos conuenisse, ac non, seruatis seruandis venerabilem P. F. N. virum sanè literarum non minus splendore, quam morum probitate illustrem vnanimi consensu elegeris. Quam porro electionem, ut confirmaremus, instanter, atque humiliter poposcistis. Nos attendentes omnia, qua de iure, & more fieri, & seruari debent, in præfata electione gesta, ac seruata fuisse, eam de nostrorum Collegarum consilio, & assensu confirmamus libenter, & approbamus, prædictumque Patrem à vobis electam in præfati vestri Conuentus Correctorem vobis damus, & concedimus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen. Omnem præterea auctoritatem, tam in spiritualibus, quam in temporalibus super eiusdem Conuentus personis, ac bonis, quam alij Correctores sic electi, & confirmati, tam de iure, quam de approbata consuetudine habere consueuerunt, eidem largimur; omnibus, & singulis in præfato Conuentu constitutis, & constituendis Patribus, ac Fratribus in virtute Spiritus Sancti precipientes, ut prædicto Correctori à nobis sic confirmato, in omnibus, quæ Dei cultum, & Regula obseruantiam concernunt promptè obediant, illique debitum honorem, & reuerentiam exhibeant, ac persoluant. In quorum fidem, &c. Datum &c.

CAPVT XVIII.

De forma confirmationis Præfati in Provincialium.

FRATER N. Ordinis N. Generalis indignus. Charissimè in Christo Patribus, & Fratribus Provincia nostra N. salutem, atque Spiritus Sancti benedictionem. Vestras proximè super canonica vestri Provincialis suorumque Collegarum à singulis præfatis, capitulantibus vnanimiter, seu canonicè, (si non fuerint vnanimes) legitime, ac pro more, loco, & tempore die penultima Septembris proximè præteriti, in provinciali vestro celebrato capitulo, habita electione, propriis singulorum capitulantium chirographo ob signatas litteras, accepimus; maximèque sumus latitia affecti, quod communi bono, diuini cultus incremento, necnon regulari obseruantia tam egregie

egregie per vos consultum fuerit, ac prauisum, nostraque tandem expectationi, atque desiderio cumulatifsimè satisfactum. Quandoquidem R. A. P. F. N. virum eximia pietate, eximia prudentia, ac doctina, praelatis, ingenuisq; moribus colucentem, in tractandis rebus versatum, in administrando solertem, omniq; tandem virtutum genere coruscantem in benemeritum prouinciale compastis, ac elegistis. Cuius quidem electionem, ut nos, tanquam sublimiores potestates, quibus inferiores ordine subduntur hierarchico, benedictione nostra, atque auctoritate confirmare, approbareque dignaremur, obnixè postulastis. Non igitur attendentes, quidquid iuris humana potest condidit, tam exactè in ea obseruatum fuisse, ut quoddam electionis obesse queat, nec in ipsa electione, nec in eligentibus, seu electoribus adhaerere quidquam poterimus, de auctoritatis, ac potestatis nostra plenitudine, nec non de venerabilium nostrorum Collegarum consilio, & assensu, harum serie, ac tenore electionem prefatam approbamus, & confirmamus, ac benemeritum prouinciale R. A. P. F. N. eiusque Collegas venerabiles Patres Fratres N. N. N. quos pariter confirmamus, vobis damus, ac concedimus. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. Prædictis omnibus, ac singulis omnimodam effici sui, iuxta Regula nostra constitutionum, priuilegiarumque indulta, & præcepta, liberè exercendis facultatem tribuimus. Pnueris præterea ac singulis prefata nostra Prouincia Patribus, & Fratribus nunc, & pro tempore existentibus in virtute sancta obedientia, ac sub excommunicationis maioris lata sententia pena precipientes, ut eidem Patri Prouinciali in omnibus ad Dei honorem, eorumque professionis iustitiam pertinentibus humiliter promptèq; obediant, ac subiciantur. In quorum omnium fidem, & robur præsentem, nostra, collegarumque nostrorum manibus subscriptas, manusque officij nostri sigillo munitas dedimus. Roma in Conuentu, &c.

1. Noto 1. quòd ad confirmationem non requiritur certa forma, sed sufficit quodcumque dictum, aut factum, quo Superior, ad quem pertinet confirmare, declarat voluntatem suam confirmandi. Vnde si Superior sit prefatus electionis, & eam facta voce approbet, nulla alia scriptura requiritur similiter, si electus ad confirmatorem accedat, & hic illi dicat, Gaudete tuo electione, vel illi amplectatur, seu benedicat, vel ei det locum illius Superioritatis, seu faciat, ut subditi illi manum deosculacione obedientiam promittant, nihil aliud requiritur, cum tunc confirmasse censetur; vbi enim verba non sunt de substantia, non minus valet factum, quam verba, vt docent Panor. in cons. vltima cl. 1. de elect. num. 3. Atque ita docent Sigif. de elect. dub. 46. num. 3. Lator. de elect. tit. 4. cap. 15. num. 63.

2. Noto 2. quod Generales omnino ferè Religionum statim ac electi sunt, censentur confirmati per priuilegia illis concessa, vt dicit Sigif. loc. cit. dub. 46. num. 3. & de nostro Generali constat ex consil. 1. Iulij II § 1. & habetur in exp. Paula num. 23. vnde statim suum officium exerceat, verum quidem aliquod si extra Romam fiat electio, consuetum est, vt antequam

incipiat Religionem visitare, accedat ad deosculandos pedes Sanctissimi, ab eoque benedictionem petat. Idem fit cum electio celebratur Romæ, sed tunc, accedunt ad dictum Papam omnes capitulares proccellentaliter cum omnibus aliis Fratribus, qui tunc Romæ reperiuntur, quasi illi presentiam electionem faciam, suamque benedictionem, & approbationem petentes; quæ praxis feruatur etiam ab aliis Religionibus, præsertim quando Caputalem celebratur Romæ. Si tamen electio fiat in Hispania v. g. & prouinciam Romanam petat, velut illas Prouincias visitare, bene potest, quia, vt dixi, iam est confirmatus. De Prouincialibus autem maior est difficultas, an statim electi habeant administrationem. Singularium Religionum constitutiones sunt inspicendæ. In nostris habent statim administrationem, per exp. Paula cit. & per dictam consil. 1. Iulij II § 4. sed non potest censetur statim confirmatus, sed teneatur confirmationem petere à Generali intra tres menses, prout statuitur in exp. Quomodo sit de elect. in 6. & colligitur ex dicto cap. Paula. Idem dicendum est de correctoribus Romanis nam licet statim electi habeant administrationem, teneantur nihilominus intra dictum tempus confirmationem petere à Generali. Quòd si tam Prouinciales quam dicti Correctores intra dictum tempus confirmationem non petierint, eorum respectu electione nulli ipso iure censentur, dicta exp. Quomodo sit, Cateram de elect. in 6. Et ratio horum est: quia nihil exercitum non est perfectum, nisi post confirmationem, vt dicunt Lator. de elect. tit. 4. cap. 15. num. 66. Sigif. de elect. dub. 46. num. 7. Vnde licet ante confirmationem potest contra dictam electionem opponi, non obstante prefato c. c. recto, vt Lator. ibid. n. 6. Quæ illud exercitum non est abiotum, sed conditionatum, donec confirmatio accedat: nec per illud potest absolute dici traditam esse Prælatore possessionem, sed solum commodatam ad tempus, ne Prouincia sine capite remaneat.

3. Noto 3. quòd ad confirmatorem pertinet diligenter examinare electionem, & personas eligentes, & electorum, per quos iam ad confirmationem procedat, exp. in de elect. in 6. cap. Cum nobis, exp. Venerabilem, exp. Nihil, de elect. D. xi. tom. 1. Religiosi, q. 1. cap. 31. § 11. consil. 4. Et docent communiter Doctores Latoris de elect. tit. 4. cap. 15. num. 5. Sigif. de elect. dub. 36. num. 7. Castell. de elect. exp. 14. num. 6. Et hoc, etiam nihil contra electionem opponatur, cum nobis, & Hic videri, exp. Nihil, de elect. vbi Gloss. verb. Examinet, Castell. n. 6. Lator. num. 5. Verum dicti loc. cit. Relig. quòd erat tunc, & iuridica illa praxis, & consuetudo, quam obseruant omnes ferè Religiones, confirmandi electiones Prouinciales, nullo præcedente iuridico examine, & adhibendi fidem sanæ, & literarum testimonialibus capitulatum. Quod etiam probat Sigif. de elect. dub. 46. num. 12. Lator. Jaco cit. n. 60. Colligitur ex Clem. Extin. §. Demum, de verb. signifi. ibi, exceptione, vbi Gloss. not. 3. qui textus licet loquatur solum de ordine Minorum, corroborat tamen consuetudinem aliorum Ordinum.

4. Noto 4. quod prædicta confirmatio potest dupliciter fieri, 1. in forma communi, & aliquando fit cõditionaliter, nō cognito de causa, vt si dicatur, Cõfirmo prius Prouincialē, si legitimè electus fuisset, seu. Si res ita se habet, vt rebus scriptis, seu simpliciter cõfirmet, abique vlla cognitione causæ, sed hæc cõfirmatio nullum nos tribuit, & ea non obstante, potest quilibet contra electionem sic confirmatā opponere, valet autem, si electio sit legitima, & nihil contra: Aliam opponantur tunc ea electio nulla vterius confirmatione indiget, & de hac confirmatione est textus in exp. Quia diuersa statum, de concess. prob. & ibi Gloss. in verb. Forme communi, a. sic confirmatio ex certa scientia, & est, quando cõfirmat

confirmator est plene informatus de toto negotio electionis, & in confirmatione apponit clausulam, *Confirmamus ex certa scientia*, seu aliam æquivalentem, v.g. *Nos attendentes, dictam electionem esse legitimam*, seu *in ea fuisse omnia que iura requirunt, observata*, vel *cum nobis casisset electionem fuisse canonicam, &c.* Hæc confirmatio ius tribuit, actus confirmat, & consolida, unde contra eam non potest amplius operari, cap. 1. de translat. Quod si hæc confirmatio fiat à Papa, vel eius Legato eum clausula, *Suppletur de plenitudine potestatis omnem defectum*, talis confirmatio operatur, ut electio alias invalida ex tunc videtur, ut probat Panor. in cap. 1. de confir. vñl. vel iuril. num. 6. & 7. Baylus de elect. part. 3. cap. 4. §. num. 1. t. Er quod Legatus de latere, seu Nuntius Apostolicus, habens auctoritatem Legati de latere, possit confirmare Provinciales electos, docent Baylus loc. cit. num. 4. Boetius ad Mandagor. de elect. cap. 56. lit. X. versu *Cenam Papa*; qui tamen limitat, nisi fuerit ad Papam appellatum.

5. Adverte autem, quod dicta clausula, *Suppletur omnem defectum*, non tollit defectus substantiales, v.g. si electus esset excommunicatus, &c. sed solum defectus solemnitates, v.g. absentiam electoris, omissionem nullæ de Spiritu Sancto, &c. de quibus defectibus dixi tom. 1. Relig. quæst. 1. cap. 3. atque ita docet Redouans de alien. rubric. 21. num. 75. tom. 1. §. tract. part. 1. Quod tamen limitandum est, nisi confirmator habere certam scientiam dicti defectus substantialis; nam tunc Papa, aut Legatus confirmans cum tali notitia, confectur eumque dicto defectu substantiali, non obstat, confirmare. De hac autem certa scientia debet consistere in iudicis confirmationis, ut etiam clausula specialis significationis defectus, aut genericæ, quæ diceret, *Suppletur omnem defectum etiam substantialem*, atque ita docent expresse Felin. in c. p. ex parte, el. 1. de rescrip. num. 42. Baylus loc. cit. Melchior Polacz in quæst. fundat. p. 4. quæst. 2. num. 5. tom. 10. tract. p. 1. Labor. de elect. cap. 1. §. num. 72. qui bene addit, quod Papa potest supplet defectus quidem substantiales, sed illos tantum, super quibus potest dispensare, illos scilicet, qui sunt de iure positivo, non autem illos, qui sunt de iure naturali, ut defectus omnimodæ scientiæ, vel si electus esset ita viciosus, ut præbitorum esset scandalum, & ruinam communitati, ille enim defectus est de iure naturali, & divino, quod dicitur, viciosus non esse Reipublicæ administrationem committendam, utpote qui eam suis malis exemplis suæ perdituri, & Paulus aiebat, Prælatum debere sine crimine esse. Et quod dicta clausula *Suppletur omnem defectum* non suppleat defectus naturales, docet Barbosa de clausulis claus. 104. numer. 3.

6. Noto 5. quod electio illius, qui est granatus in fama apud viros bonos, non est confirmanda, utpote si fuit accusatus de aliquo gravi delicto. Ita habetur expresse in c. Omnipotens Deus, de accusat. & ibi Gloss. & in cap. Tanti Daniel, d. 8. t. Gloss. in cap. ult. de test. & attest. verb. *Pendente*, ad quod facit doctrina Aret. in pract. crim. de num. test. cap. 2. vers. *Testes itaque*, Thomæ de Iesu tract. 3. de visit. regul. cap. 7. numer. 10. attestantibus, *Quinque, aut sex testes singulares*, quoniam nihil prohibet ad infligendam penam ordinariam, & postulatam, sufficere tamen ad excludendum aliquem electum à definituræ, vel Provinciali, &c. & id colligitur ex Julio Claro in pract. crim. questio. 3. vers. *Discretum*, Nec est confirmanda illa electio, ex qua rimeretur futurum aliquod scandalum, etiam si electus nullum defectum pariat. Ita Panor. in cap. 1. de elect. num. 8. Torrecerrens. in c. Si forte, d. 63. & in cap. Si duo, d. 79. numer. 1. P. Greg. de elect. cap. 5. m. 22. Felin. in cap. 2. de præscrip. num. 1. vers. *Decimo*

tertio; Rota coram Scraph. decis. 5. §. 6. num. 4. Sigism. de elect. dub. 45. num. 7. nam multa lecta sunt dimittenda scandali virandi causas iuxta ea, quæ dixi tom. 1. Relig. quæst. 1. cap. 7. concl. 4. vers. *Ad evitandum*. Putant etiam aliqui, quod electio facta in magna discordia, & sine magno excofio vocum possit à confirmatore callari, ad evitandas futuras discordias, religionem tranquillitatem euertere, præsertim quando electus est vir colericus, & iniuriarum memor, ac vindictivus. Ita Castell. de elect. cap. 1. §. num. 8. vers. *Es parier*; Azor. 2. instit. moral. lib. 6. cap. 14. quæst. 11. pro quo fecit caput. Nihil, §. *Ceterum*, de elect. ibi, in concordia. Quod dictum tamen limitandum est, nisi post electionem concivians, & repacificentur, ut lolet. Aliqui etiam censent, liberum esse confirmatori, confirmare, vel callare electionem, provisi secundum scientiam primariam, vel publicam videbatur bono communi exposere, & etiam possit electionem canonicam, & in persona bene merita suam callare. Ita Bannes a. 2. quæst. 67. art. 2. in respons. ad 2. quem tamen Castell. loc. cit. numer. 56. & Labor. de elect. tit. 4. c. 25. num. 9. intelligunt, inposita semper causa rationabili, quæ apta sit iudicare probantia fuerit necesse, & cum hac limitatione iudicabo. Et adverte bene, quod Superior confirmans electionem illius, quem levis esse negligentem, & remissum in observantijs regularibus, peccat mortaliter, licet alijs nullum de dicto patiat. Ita Meglius in præmissis, verb. *Correctio fraterna*, numer. 13. vers. *Ex quibus*.

7. Sed hic quaerit, an causa rationalis, quam præterit confirmator habere non confirmandi & debet incidere probatur verò satis sit, cum probare extrajudicialiter Respondeo quod confirmator non tenetur dictam causam iudicè probare, sed sufficit, quod eam probet extrajudicialiter absque examinatione iudicis testium, & instrumenti, ad solam famam attendendo. Ita Innoc. in cap. Postquam, de electionibus, 10. Andreas ibid. num. 6. & in cap. 1. de postul. Prælat. 4. & 5. Barrios in cap. 1. de postul. Præl. num. 50. Anchar. in dist. cap. Postquam, num. 3. Labor. de elect. tit. 4. cap. 25. Abbas in dist. cap. Postquam, Castell. de elect. cap. 14. num. 47. Et est iuxta expressum in Clem. Eximius, §. *Demum*, de verb. signific. circa fin. & in cap. Indemnitas, de elect. in 6. Et ita servatur in Religione Minorum, ut probat dicta Clem. cit. & dicit Sigism. de elect. dub. 46. num. 9. Et de Religione Prædicatorum idem dicit Castell. loc. cit. num. 12. Et in Ordine nostro ita etiam semper servatum fuit. Cum enim anno 1618. in Provincia Panlæ electus fuisset in Provinciali P. F. Gregorius Baronus, ea electio absque processu, & iudicis informatione, cum solo consilio, & consensu Collegarum fuit à P. Generali tunc temporis Didaco Arias callata, & eius loco electus Pater F. Ioannes de Paula. Quod eodem tempore ab eodem Generali factum est in Provincia Tulicæ: cum enim ibi fuisset electus P. F. Isidorus de Mayda, eam electionem dictus Generalis callavit, & eius loco elegit Patrem Fratrem Marcellum à Paula. Idem contigit anno 1633. in Provincia Neapolitana: cum eum in ea fuisset electus Provincialis P. Petrus à Neapoli. R. P. F. Franciscus à Longobardis dictam electionem callavit modo dicto, & eius loco elegit Patrem Fratrem Chrysostomum à Neapoli, & idem euenit in Provincia Granatensi anno 1634. ubi idem Generalis callavit electionem Provincialis factam in personam P. Petri de Cuenga, & Cardenas, & eius loco sufficit P. Thomam Campofano; & eodem anno callavit idem P. Generalis in Provincia Hispaniensi electionem Provincialis in personam P. Petri Vicierano, & eius loco elegit P. Petrum Vazquez, & supponitur in cap. generalis Avenion. 2. numer. 14. Et hoc singulis annis servatur

feratur in capitulis definitiſſis, ubi electiones Correctorum iusta interueniente causa, approbantur, & reprobantur, absque figura iudicii. Probant hoc alij ex eo, quod Provinciales absque iuridica informatione confirmantur cum sola consultatione Collegarum, & Generalis, & cum contrariis eadem docet esse iuridiciſſima, *cap. Translato, de consensu. cap. Interdictum, de iurior.* Aristot. 7. *sup. cap. 1.* eodem modo poterit Provincialium electio infirmari, absque scilicet iuridicis informationibus. Sed hæc ratio non probat: nam illud axioma, *Conuincitur, &c.* intelligitur procedere, quando militat eadem ratio, non vero quando diuersa, vt late probat Tullius *lit. C. cont. 113 per totam.* Hic autem militat diuersa ratio, nam iura promptiora sunt ad fauendum, *leg. Favourabilior, ff. de regul. iuris, ff. Absentem, ff. de penit.* Et aduerte, quod quando electio cassatur, propter formam non seruata, aut defectum electorum, nullum preiudicium fit fame, & honori electi. Ita expressè in *cap. Considerauimus, de elect.* Aduerte etiam, quod ubi est consuetudo, vt causa non constitumendi incidit probetur, et seruanda est, vt constat ex his, quæ habet Gonzal. *ad regul. 8. cancell. in annot. gloss. 9. num. 43.* & Sigismund. *de elect. lib. 46. num. 2.* & eam etiam cenſeo esse iuridicè probantiam, quando confirmator esset inimicus electi. Inuero quid semper fit iuridice probanda, probat Porrel. *part. 2. casu 4. numer. 3. de casibus consensu,* quod est valde rationabile, & ad obuiandum fraudibus optimum remedium.

8. Sed pone, quod in aliqua Provincia sint electi duo Provinciales, qui nam eorum erit confirmandus? Respondere nullum esse confirmandum quando electores malo zelo, & temerarie consensum sic elegerunt. Ita habetur expresse in *cap. Si duo, d. 79. præteritum,* quando id iactum est cum scandalo, *Gloss. in cap. Considerauimus, verb. Ordinariem, de elect.* Si autem bono zelo doctæ partes ita se dimiserunt, tunc iudicio Prælati, qui habet confirmare, ille præferendus est, qui maioribus meritis inuatur, & qui magis à Promouenda appetitur. Ita habetur expresse in *6. Si forte, d. 63. c. Nec nouum, imita gloss. margin. 8. q. 1.* poterit verò Prælatum confirmans, ductis electionibus cassatis, quod voluerit de duobus de nouo eligere, *cap. Considerauimus, de elect.* vbi id docent Anchar. & Ioan. And. num. 7.

9. Sed pone casum, quod Superior, qui habet confirmare Provinciale v. g. casset electionem digni, & nouam electionem in personam alterius faciat, illeque postea si non erat traditus si primò electus appelleret de dicta cassatione ad Superiorem illius, qui habebat confirmare, & obineat sententiam fauorabilem, scilicet suam electionem fuisse canonice, & idem malè fuisse cassatam, quoniam ex his duobus erit in Prouinciatu sustentendus? Respondo, videri posse alicui secundam electionem esse subueniendam.

1. Quia, primò electus per electionem ante confirmationem non acquirit, nisi ius ad rem quod est valde tenet, *cap. Quam sit, de elect. in 6. & renouabile,* nam sic electus non dicitur assumptus, aut promotus, *cap. Super his de necessat.* & nullam tribuit actionem in rem, sed tantum in personam, vt dicitur DD. citatis. At verò secundo electus ab habente potestatem confirmandi, cum censetur electus, & confirmatus, acquirit ius perfectum, idest ius in re, quod omnino est irrevocabile. Ita docent Lessius *lib. 2. de iust. cap. 2. dub. 2. num. 10.* Azor *tom. 2. lib. 6. cap. 16. quest. 1. & cap. 2. 4. quest. 4.* Nani. *in man. cap. 17. num. 69.* Castell. *de elect. c. 1. num. 17.* facit Felin. in *cap. Cum Bertoldus, de sent. & re iudic. n. 3.* quatenus air, quod beneficium per solam electionem non dicitur esse Clerici. Facit nostrum Corrector. 102. quatenus solis Provincialibus

electis, & confirmatis tribuit liberum exercitium sui officij.

2. Quia si Titius vendat equum Caio, & antequam eum illi tradat, vendat Martio, prior emptor, idest Caius, habet quidem actionem contra Titium, & potest eum cogere ad restitutionem pretij, & interdicti, sed non potest sibi vendicare equum, quia primus emptor per solam venditionem acquirit solum ius ad rem, per secundas per venditionem, & traditionem acquirit ius in re. Ita Lessius *loc. cit. Conarr. lib. 3. varior. cap. 19. num. 4.* Rebello *de oblig. inst. p. 2. lib. 1. quest. 7. sess. 2. num. 1.* Molin. *tom. 1. de iust. tract. 2. disp. put. 2. vers. Sicut autem,* Gomezius *varior. tom. 2. cap. 2. num. 20.* Ita dicendum est in præfati casu, cum eadem ratio militet in vitroque.

3. Quia si Petrus contrahat sponsalia cum Antonia, & deinde Antonia etiam sine vlla legitima causa contrahat matrimonio de præfati cum Paulo, renouabit matrimonium de præfati, cum sic indissolubiliter contrahat cum Paulo, nec poterit Petrus repetere ab eo sponsiam, sed solam agere contra sponsiam, & alios, qui cum ea promiserunt actione iniuriarum, vt habetur in *cap. Si inter, de sponsal. & cap. 1. de sponsa duram, & docet Sanchez lib. 1. de sponsal. disp. 48. num. 1.* At electio comparatur sponsalibus, & confirmatio matrimonio de præfati, quoniam per electionem inchoatur spirituale coniugium inter Prælatum, & Ecclesiam, quod per confirmationem perficitur, in *cap. Inter corporales, de translat. Episc. & ibi Barbosa num. 4.* vbi assert innumeris Doctores docentes, valere argumentum de matrimonio carnali ad spirituale, sed in matrimonio carnali matrimonium de præfati præferat matrimonio de futuro contracto per sponsalia, ergo, & in spirituali debet præferri.

10. His tamen non obstantibus, patet, quod casus hic sustentendus 1. electus. Tum quia iure suo iniuste priuatus, est restituendus, *cap. Conquirentes, de rest. sponsal.* sed iste fuit priuatus iure suo per electionem acquiritus; quod enim electio ius tribuit electo, probet *tom. 1. Relig. quest. 1. cap. 1. §. 6. cunct. 1. & etiam in Ordine nostro, vt probat, ibid. §. 7. per totum.* Nec quidquam facit, quod hoc ius tenetur hic; si enim vtrumque tenet, ius tamen est, quo electus absque rationabili causa priuari non potest, vt iisdem locis probatur, Tum quia *leg. In operis, ff. locati, dispositum,* quod si quis locauit rem duobus, tenetur solvere primo, & ille præferatur a condactori, etiam si hinc res locata sit tradita; & id expresse tenet. Iason in *leg. Quoties, C. de reuendic. col. 8. vers. 13.* dicens, quod si est frequens, & quotidianus casus: ergo pariter modo, si illa Provincia est locata duobus (non enim potest dici maritata, quia non est verè coniugium, cum sit temporale, sed congruentius dicitur, locatur ad tempus) primus est secundo præferendus. Tum quia, si quis à me auferat iniuste pallium, & alteri tradat, illudque illi tradat, possum ego illud repetere, & ab emptore etiam bonæ fidei recuperare: immò iste emptor bonæ fidei, statim ac scierit pallium esse meum, tenetur illud mihi restituere, vt dicunt omnes Doctores de hoc agentes in specie Sayrus in *clausi reg. lib. 10. tract. 2. cap. 2. num. 1.* quare etiam non potero recuperare Provincialiatem à me iniuste ablaturam, eadem ab eo, qui bona fide possidet. Neque valet, quod iste secundo electus, fuerit electus à Superiore habente potestatem; nam cum Superior non habeat talem facultatem, nisi in casu illegitimæ electionis, cum electio in casu nostro fuerit legitima, vt suppono, talis fiscalis ei non competit. Neque item valet dicere, quod is, à quo ablaturum est pallium habebat ius in illo pallio, electus autem ante confirmationem habet solum ius ad rem; nam sicut ille, à quo ablaturum est pallium non habet ampli-

pius in eo ius in re, cum illud non possideat, habet tamen ius ad rem, quia habet ius ad illud recuperandum, ita illi, qui solum habebat ius ad electionem, cum illo fuerit priuatus iniuste remanet aliquod ius ad illud recuperandum. Tum denique quia, si contraria doctrina admittatur in Religionibus, omnia h. o. t. tempore ad dominium despoticum, & tyrannicum reducuntur: non enim omnes superiores sancti, neque omnes iusti, ac pii. Atque ita multis probat Portet. 1. part. cap. 4. num. 9. Nec est nouum in iure, quod electio iam confirmata callet, capie. *Quod fient, cap. Cum dilectus, cap. Cum inter Canonicos, de elect.*

11. Ad 1. ergo in contrariū. Respondeo quod licet ius per electionem acquisitum imperfectum sit, tamen est, quo electus iniuste priuari non potest, nec potest absolute dici ius ad rem, cum tributur illud ius cum traditione expressa officij, & illius exercitio, unde post acceptationem videtur potius ius in re, sed adhuc imperfectum ante confirmationem; pro quo facit cap. Si tibi absenti, de prob. in 6. Deinde licet singulariter sit verum, quod qui habet solum ius ad rem, non habeat rationem realem, sed solum personalem, id tamen fallit in duobus casibus, 1. quando res est tradita alicui titulo gratuito: 2. quando ille, cui est tradita, eam mala fide accepit, id est, sciens iam fuisse alteri traditam, vt explicat Couart. lib. 2. a. varior. cap. 19. num. 5. Atque ita limitat Lessius lib. 2. de iust. cap. 3. dub. 1. num. 13. Cum ergo in casu nostro Prouincialis titulo gratuito traditus sit illi, qui sciebat, iam illum per electionem fuisse collatum alteri, certum est, quod hic habet ius, & actionem etiam realem ad recuperandum dictum Prouincialatum sibi iniuste ablatum. Adde, quod licet ad rem sit tenue, non est tamen ita tenue, quin Doctores dicant, eum, qui iniuste impeditur alicuius a consecutione alicuius dignitatis, ad quam certo fuisset electus, teneri ad restitutionem damnorum, que ob id passus est eligendus, vt bene probat Sayrus in clau. reg. lib. 1. cap. 3. num. 18.

12. Ad 2. illa doctrina non admittitur in venditoribus ecclesiasticis, in quoniam maxime reprobata est variatore, & illud, cap. Quod autem, de iure patron. Clem. Cum iussio de renou. Et probant Roman. Alex. Hippol. apud Couar. loc. cit. n. 4. Sed esto, quod etiam in hoc admittatur, vt probat Couart. ibi, ea tamen non habet locum in eo, qui scit, rem fuisse alteri venditam, vt limitat ibid. Couar. n. 5. Loci cit. & Gomezius tem ex professo tradens rem. a. varior. cap. 2. num. 10. vers. Secundo principaliter limita. In casu autem nostro, qui secundo Prouincia latum accepit, sciebat illum iam fuisse alteri per electionem collatum; unde, qui illo fuit iniuste priuatus habet ius reale ad illum recuperandum.

13. Ad 3. concedo totam vim argumenti. Sed dico, illud habere solum locum in beneficiis Ecclesiasticis, in quibus beneficiarius marcat se vinculo indissolubili, ac perpetuo Ecclesie sibi tradit. Sed dignitates regulares non sunt propriè beneficia Ecclesiastica, vt probat cum multis tom. 1. Religio, q. 1. c. 1. §. 9. sub cons. 21. nec illas habet marcat se Ecclesie vinculo perpetuo, sed solum temporali, nec illas amat, vt sponsa, sed vt concubinas ad tempus, vt loquitur Sanch. lib. 2. conf. cap. 1. dub. 1. num. 1. quare non est mirum, si dignitas alteri collata, & tradita per Superiorem, qui eligendo confirmauit, possit recuperari ab eo, qui locum ad illam fuerat electus.

14. Ad vltimum. Attende 1. pro practica, quod Prouincialis electus a Capitulo, cuius electio fuisse enstia a Generali, & alius eius loco electus, possit, habita noticia de noua electione, intra tempus congruum appellare ad superiorem, & iterum se manutene in possessione officij, & alter electus a Gene-

rali teneretur habere patientiam, & quovisq; per Superiorem, ad quem fuit appellatum, declararetur, electionem petitiuam fuisse bene, vel male cassatam. Puto enim, quod appellatio executionem retardet, vt probat tom. 3. priuileg. cap. 4. num. 17. Et ita etiam tenetur P. Timarchi noster. Et licet hic electus a Generali, sit electus, & confirmatus, cum tamen non adhuc habeat possessionem officij, quæ est de essentia illius, potest ille, qui est in tali possessione, a præsenso grammine appellare, & in dicta possessione se manutene, cum melior semper sit conditio possidentis.

15. Aduerte 2. quod quando electores dubitent de cassatione electionis ab ipsis factæ, petendo confirmationem, possent addere clausulam. *Quam confirmationem sperant à benignitate P. F. R. obtinere, quod si secus fiat, protestantur velle audiri, & ex nunc appellare ad Sedem Apostolicam.* Sic enim ligantur manus confirmatoris, vt licet cassare possit, non possit tamen nouam electionem facere, nam, appellatione interposita, non potest fieri noua electio; quod si fiat, est ipso iure nulla, vt statuitur in cap. Considerandum, de elect. Vnde electus facilius suam electionem defendet, cum ius querendum facilius impediatur, quam quod tollatur ius iam quæsitum, vt probat Barbosa in axiomat. in v. axiom. 15. num. 2. & facilius est vnum confirmatorem superare, quam confirmatorem, & de nouo electum. Nec debent confirmatores tali clausula dignari; nam qui ius suum querit, nemini facit iniuriam, vt probat idem Barbosa.

CAPVT XIX.

De forma erigendi Confraternitates.

Fater N. &c. Ordinis Prædicatorum Vicarius Generalis, Vniuersis præsentis litterarum inspectis salutem in Domino sempiternam.

Cum inter alia priuilegia quibus à Sancta Sede Apostolica Religio nostra decorata est, sacralium Confraternitates sub invocatione Sanctissimi Rosary erigendi, eisq; spirituales gratias priuilegia, & indulgentias communicandas habent facultatem in huiusmodi Confraternitatibus constituendis si ad Christi fideliū salutem promouendum expedire animaduertitis, liberalem se se præbere consensitis. Nos igitur, qui generalem totius Ordinis curam gerimus, sperantes fore, vt ex hac spiritantium gratiarum participatione Christi fideles ad deuotionem, & pietatem magis excitentur, aueritimus nobis à Summis Pontificibus concessa, Confraternitatem Sanctissimi Rosary in Ecclesia Sancta Aturgaria loci N. Diocesis N. de consensu Illustrissimi Archiepiscopi Diocesis præfata, qui eiusdem Confraternitatis insistentiam, pietatem, ac religionem literis patentibus nobis nuper exhibitis, commendat, dummodo tamen alia similis in ipso, vel alio ad tria milliaria propinquo loco, hactenus erecta non fuerit per præsentis nostras litteras instituitis illique, & pro tempore existentibus utriusque sexus Confratribus largimur, & communicamus indulgentias priuilegia, & spirituales gratias sigillatim inferius descriptas, nostraque primariū Confraternitati Sancta Maria super Aternam nominatim, expressè, & præcisè per

per Breue S. D. N. Pauli Papa V. tenoris sequentis concessis. Hic ponitur per extensum totum Breue Sanctissimi Papæ, qui indulgentias instituit de Confraternitatis concessis. Deinde subditur. Quibus omnibus indulgentiis, & spiritualibus gratis singulatim descriptis, Confraternitatem ipsam nunc erectam eiusque confratres potiri, & gaudere posse decernimus, iuxta felicitis record. Clemen. Papa VIII. constitutionem sequentem. Hic ponitur totus tenor constitutionis Clementis VIII. quæ incipit, Quæcumque quam habes apud Quarum. in sum. verb. Confraternitates, pag. mibi 272. & apud Cherub. tom. 3. bull. constit. 115. Clemen. VIII. pag. mibi 164. Deinde subditur. In quorum fidem, &c.

1 Noto 1. quod ista forma desumpta est ex summa bullati Quarum loc. cit. et aliam similem formam pro Confratribus habentibus facultatem aggregandi, addit Frater Cherub. in compend. bullarum, in const. 111. Clem. VIII. quam consti. Clemen. declarat ad longum Franciscus Leo in ibid. feri ecclies. p. 4. cap. 9. num. 78. tom. 3. primil. regul. illam affixit in summa cum nonnullis declarationibus etiam cum fidei à sacra Congreg. Indalg.

2 Noto 2. quod non servata forma instituendi, vel aggregandi Confraternitates data à Clem. VIII. super calida consti. Confraternitas instituta, vel aggregata nollum habet privilegium, neque indulgentiam, sed est nollus roboris, & momenti, cap. Cum dilecti, de rescript. cap. fin. de rescript. spolia. Franciscus Leo loc. cit. num. 104.

CAPVT XX.

De forma eligendi Conservatorem in aliqua Prouincia, vel Conuentu.

FRATER N. Ordinis N. Generalis, illustrissima Domino N. Episcopo N. Salutem in Domino. Sedes Apostolica regularium personarum, quo reliquo seculo, Dei se obsequio manciparunt, quieti, ac tranquillitati consulere cupiens, ad eam, qua religiosum eorumque propositum impedire possunt remouenda, sollicitè semper, ac potenter intendit. Cuiusmodi igitur, refrigerante charitate, sic complurium iniquitatem abundare, ut succensa, velut ignis eorum impietas contra ecclesias, ac regulares personas, eò validius inflammetur quò eas infirmiores esse, vel, qui onustum tuerantur, rariore cernit comperiri huiusmodi molestatoribus, præsumptoribus, atque iniuriis hominibus se se oppone, eorumdemque temeritatem compescere quam maxime cupiens, vobis gravitate, auctoritateque praeclarescentes, necnon in ecclesiastica dignitate constitutos, qui eas ab apertis iniuriis, & vexationibus tuerentur in Protectores, Conservatoresque eligendi facultatem gratis concessit, & liberaliter imperauit. Quo sanò beneficio nostra Prouincia N. Patres sui peroptantes in suo Prouinciali Capitulo super in Conuentu S. N. ciuitatis N. die 29. Sep-

tembris anno 1634. celebrato Illustrissima vestra dominationis pietati, virtuti, doctrina, ac zelo necnon in agendis prudentia summopere fidentes, vniuersi voce, ac suffragio eam pro futuro dumtaxat quinquennio in Conuentu N. Conservatorem libentissimè elegerunt: quatenus, videlicet iuxta canonicas sanctiones, & siquæ ab Apostolica Sede concessa privilegia, officii sui defensionis praesidium, vos res postulatuerit eidem prestare, ac exhibere non dedignetur. Nos prudentiam, doctrinamque vestram religiofas virtutes, ac regimini experientiam probe cognoscentes, maxima sumus eò huiusmodi electionem assensu in candiditate, vestri muniminis elypeo, consilio itidem beneficio, ac virtute non parum sperantes impiorum, perditionem hominum molestias, vexationes, atque iniurias facillimè delusuros. Quamobrem praesentium tenore, ac vi praefatam Dominationem vestra electionem notam facimus, eandemque, quantum officij nostri ratio postulat laudamus, approbamus, & confirmamus cum omni ea auctoritate, & potestate, qua iuxta canonicas sanctiones, & nostri Ordinis privilegia regularium Ordinum conservatores frui valent, ac gaudere. Quod praterè officium, & munus, ut alacriori promptiorque animo Illustrissima Dominatione vestra suscipiat, ac exequatur eam ad omnium spiritualium bonorum, qua per vniuersi nostri Ordinis Fratres ac sorores auctor bonorum Deus sua misericordia fieri denauerit, communionem, participationemque libentissimè admittimus, In quorum fidem, &c.

1 Noto 1. quod Gregorius XV. fecit de conservatoribus vnam constitutionem, quam affixit, & declaro, quibus loco tom. 2. prim. in qua statuit, quod eligendi in conservatores, debeant esse indices synodales, & semel electi debeant durare ad minus per quinquennium; & quod habentes facultatem eligendi Conservatorem, postquam illum elegerint, debeant notificare Ordinarij locorum.

2 Noto 2. quod illa clausula, Pro futuro duntaxat quinquennio, significat, quod iurisdicchio isto tempore elapso finit etiam quoad negotia inchoata. Io. Andreas in cap. fin. de offic. de leg. in 6. Mandol. de signat. gratia, in. Conservatoria vers. Addi debent, alioquin enim omnia eiusmodi clausula quoad negotia saltem excepta perpetuo dorabit iurisdicchio, ut ait Mandol. & Chokier de excep. p. 1. q. 39. m. 18. Unde consilio, ut semper dicta clausula in Conservatoriis apponatur, propter inconstantiam humanæ vitæ: nam, eo tempore sioko, in libertate eligentium est, dictam iurisdiccionem prorogare. Cochier de Conserv. par. 1. q. 7. Piora de Confecto. dico ad dictam cons. 5. Gregorius XV. & ad cap. 1. tom. 3. primil. regul.

3 Quærit 1. an Conservator possit libi assumere ad placitum notarium, quo utatur in suis negotijs, & casus expediendis. 2. Et quid si Episcopos præceperit in synodo diocesana vt conservatores vntur notarijs Episcopalibus. 3. Quid etiam si consuetudo obtrineat, vt dictis solum notarijs vntur. 4. Quid si, stante dicto statuto, & consuetudine, Episcopos suis notarijs inhibeat, ne quocquam pro conservatore aduent?

Ad 1. & affirmatim per textum clarum in cap. Statutum 5. Notarium de rescript. in 6. & Quamvis 5. Statutum 5.

Statuimus de probat. Baldus *leg. 1. c. de sportula &c.* & in *cap. Quoniam de probat. num. 9.* Addit Panor. in *dillo cap. Quoniam de prob. verb. An notarius*, & Panor. n. 3. *Barbol. dille cap. Quoniam num. 4.* & semel electus non potest, nec debet remoueri, nisi ex causa superueniente, per quam mercatur remoueri. Item addit Panor. *loc. cit.* & Barbol. etiam *cit. facit cap. Statutum 4. Notarium de rescriptis. in 6. ibi Notarius*, & vbi li notat autem Panor. *cit. n. 4.* & dicitur *dille. cap. Quoniam contra*, quod acta debent remanere penes Notarium, quia si de suis scriptis dabitur potest peticionum imminere, vnde sua interest, vt penes eum remaneant; potest tamen Index velle sibi dari copiam aurenticam ipsorum actuum, vt ait Panor. *ibid.* qui etiam notat, quod dictus notarius tenetur dare exempla auctorum partibus petentibus, & habetur in *dille c. Quoniam*, notat etiam Anebar. in *dillo c. Statutum 5. Notarium*, quod potest Conseruator cogere partes ad satisfaciendum alleatoribus, si quos assumptur, & Notario.

Ad 2. dico Episcopum non posse precipere Conseruatori, vt vacet notarij Episcopalis, cum quia, vt modo probauimus, iuxta, & DD. volunt, vt deputatio, & electio Notarij ad conseruatorem spectet. Tum quia, Conseruator est delegatus Papæ *cap. 1. & 2. cap. fin. de iud. deleg. in 6.* & Papæ iurisdictione vacat, non propria. *l. Siles. ff. de iurisd. em. iud.* & consequenter superior quous huc Ordinarij, vnde potest etiam Ordinarium punire, si illi non obediat in his, quæ ad eius iurisdictionem spectant, vt in *cap. Sane, cap. Passoralis de iud. deleg. & cap. Quia Pontificali eodem tit. in 6.* sed inferior superiori non dicit, *cap. Inferior d. 21.*

Ad 3. in primis potest esse difficultas, an hæc constructio adit, cum ante constitutionem Greg. XV. de Conseruatoribus, non solum indices synodales possent esse Conseruatores, sed etiam quicunque in ecclesiastica dignitate constituti, vt Abbates, Superiores regulares, &c. qui cum essent omnino exempti à iurisdictione Ordinarij, nec ipsius status tenerentur, verisimile est, quod alijs notariis à notarijs Episcopopi vbi fuerat; Sed etiam, quod illa constructio esset, non posset tanquam impedire, quin Conseruator possit sibi à libitum notarium eligere, nam facultas quam habet Conseruator eligendi notarium, est ad placitum suum; licet enim teneatur notarium eligere, vt constat ex *cap. Quoniam contra, 4. Statuimus, de probat.* quod tamen eligat hunc, vel illum suæ voluntati remittitur, cum legislator de hoc nihil statuat, *cap. De causis 5. lita etiam de offic. deleg. sed privilegium aliquod faciendi est de sui natura perpetuum, reg. De cons. de regul. iuris in 6.* & iuri, seu facultati aliquid faciendi prescribi non potest, *leg. Nam publicam ff. de via publica, Antonius Gabriel commun. opinio. lib. 5. conclus. 10. num. 1.* vbi plures Doctores, & textus ad id adducit, & libero arbitrio non prescribitur Gloss. in *leg. Prica, verb. Pro socie, Cod. de annal. excepto. Anton. Gabriel ibid. conclus. 12. num. 1.* cum multis: Plura ad hoc probandum affert Moneta de *Confer. c. 10. d. n. 417.* vbi id iustissime probat, & de optione canonica *cap. 8. q. 2. d. num. 20.* Castro Palauis *tratt. 3. de priuileg. disp. 4. per. 18. num. 5.*

Ad 4. Dico 1. quod Conseruator non obstanti inhibitione Episcopi, potest assumere sibi alium notarium habentem facultatem acta scribendi in causis Ecclesiasticis, iuxta dicta ad primum, quod si etiam potestis secularis suis notariis inbibeat, tunc potest Conseruator vtrumque excommunicare, tanquam suam iurisdictionem impediens, nam iudici permissus iurisdictionem suam defendere, *cap. Dilata de sent. excom. cap. Ex parte de verb. signific. Causinus de consuet. Burgund. rubrica 1. §. 1. num. 8. §. In hoc. in*

cap. Olim el. 1. de rescript. spoliat. num. 8. & in *cap. Dilectis de penitent. num. 1.* nam, concessa iurisdictione, conceduntur ea omnia sine quibus dicta iurisdictione exerceri non potest, *cap. Passoralis in prin. cap. Præterea de effec. deleg. leg. 1. ff. de iurisd. omnium iudic.* Dico 2. quod si Conseruator notarium habere non potest, non per hoc potest eius officium impediri, nam tunc potest vocare duos viros idoneos, qui fideliter vniuersa iudicij acta conscribant, vide licet citationes, &c. lita iisdem verbis habetur in *cap. Quoniam contra de probat.* vbi aduertit Glossa *verb. Duo viros, in fin.* quod licet textus non dicat, quod isti duo viri debeant dicta acta scribere in presentia testium, tamen ratiū est, quod dicti testes adhibeantur, si adhiberi possunt.

CAPVT XXI.

De forma providendi de Correctore, quando electio propter aliquam causam ad Provinciam est deuoluta.

Enter N. Provincialis, Ordinis N. in Provincia N. Venerandis Patribus conuentus Sancti N. Civitatis N. Salutem. Animarum regimini, meritis licet imparibus, annuente Domino praesidentes, cum in omnibus, qua commissi gregis salutem, ac pacem fouent, tum verò in illis, qua maximum religiosi status detrimentum auertere possunt, atque ad religiosi posteris electionem pertinere noscuntur, deest per nostri officij vigilantiam, ac sollicitudinem salubriter prouideri. Cum propter obitum igitur bona mem. P. F. N. præsati Conuentus olim Correctoris, eiusdem Canonij Correctorium vacante intra tempus vobis per constitutiones nostras ad eligendum constitutum, seu ob discordias vestras, vel Fratrum vocalium penuriam, alium fuisset eligere neglexistis, vel propter discordiam, aut penuriam nequieueritis. Atque adeò ob huiusmodi vestram negligentiam, seu discordiam, aut penuriam à vestro pariter electio iure cecideritis, & ad nos, nostrosque Collegas præsatum Correctorem eligendi potestas ipso iure fuerit deuoluta, vestram in hac parte negligentiam, vel impotentiam, supplere cupientes, seu discordiam vestram commiserentes, ne deficiente Pussere dumtaxat aliquod temporale, vel spirituale prout actus Conuentus subire cogatur, vnde cum collegis nostris via serutinij, seruatis seruandis. P. F. N. magno virtute, ac prudentia virum, eiusmodi regimini aptum, atque idoneum eiusdem Conuentus Correctorem elegimus, ac destinamus; eundemque sic electum presentium temore, ac vi vobis damus, & concedimus. Omnem illi, cum in temporalibus, tum spiritualibus, qua enteri fini debent, ac solent correctores, auctoritatem conferentes. Vobis omnibus prouterea, ac singulis sanctæ obedientia merito praeipientes, vt debitum ei honorem, reuerentiam, atque obedientiam humiliter exhibeat. In quorum fidem, &c.

1. Nota 1. quod tempus, intra quod debet fieri electio in casu mortis, de iure communi est trium mensium. Ita habetur in *cap. No pro defuncto, de electi.* quo tempore durante, si non fiat ab electoribus, de iure iurisdictionis Prelatum monentem, qui intra dictum trium mensium ipsam providere tenetur; quod si non providat, de iure iurisdictionis ad eos superiorem. Ita in *eodem cap. No pro defuncto.* In Ordine nostro idem servatur in omnibus electionibus, per *cap. Roman 6. num. 14. dub. 2.* excepto in casu mortis Provincialis, nam tunc electio successit ad eos superiorem. Ita in *eodem cap. No pro defuncto.* In Ordine nostro idem servatur in omnibus electionibus, per *cap. Roman 6. num. 14. dub. 2.* excepto in casu mortis Provincialis, nam tunc electio successit ad eos superiorem. Ita in *eodem cap. No pro defuncto.*

2. Nota 2. quod in Ordine nostro Prelatus, qui habet providere de aliquo superiore per devolutionem, debet procedere eligendo via scripserij vni cum suis Collegis, quod colligitur ex *cap. Antonian. 2. num. 14.* & vltus tot annotum comprobant; & dixi *tom. 3. prim. regul. 6. 1. 3. 1. 14.*

CAPVT XXII.

De forma dicendi culpam in capitulis culparum.

Pater, dico meam culpam de diuino officio, male, & negligenter persoluto; de silentio non bene custodito; de reuerentia tibi, & aliis maioribus meis non legitime exhibita; de officiis mihi commissis negligenter, & non charitativè peractis; de modestia in omnibus actionibus meis non rite servata; de scandaloso forsan dato, tam secularibus, quam Fratribus; de inobstantia Regule nostrae; de torpedine in acquirenda perfectione. De his, ac aliis omnibus transgressionibus meis, quibus quomodocunque offends Deum, &c. proximum, ac Regulam nostram, dico meam culpam, & humiliter deprecor, ut amore IESU CHRISTI mihi penitentiam ad beneplacitum tuum imponere digneris.

1. Nota 1. quod capitula culparum in Ordine nostro sunt singulis secundis, quartis, & sextis feriis, festo duplici non impeditis, per statutum Correctorii, *num. 18.* quibus interesse debent omnes Fratres locales, quantumcunque privilegiati, vt Lectores, &c. regula enim ibi nullum excludit. An Collegæ Provincialis teneantur interesse dictis capitulis, quando celebrantur à Correctore, dixi *tom. 3. prim. cap. 22. num. 10.* Et quod omnes teneantur ad penitentiam ibi impositam à Correctore, dixi *tom. 2. Religiosi, quest. 1. cap. 3. notab. 7. vers. At inquirere.* Et adverte, quod in dictis capitulis dicitur non solum culpa de prædictis transgressionibus generalibus, sed etiam de aliis particulatibus in publico, vel in privato commissis, v.g. de vase aliquo fracto, de re ad proprium usum concessa non diligenter custodita, de errore in choro, vel alibi commisso.

2. Nota 2. quod ista capitula culparum sunt præcipue ordinata à Legislatoribus propter quatuor. 1. vt in eis tractetur de obedientia Regule, de disciplina custodienda, de tenenda, amplianda de abusus extirpandis, & inobstantibus tollendis; quæ, quia fragilitate nostræ nature ad malum pronæ, facile introducuntur, idcirco tam frequenter dicta capitula celebrari mandantur, 2. vt Prelatus in his agat de salute animarum, qualiter scilicet debeant subditi in via Dei progredi, scilicet eundem diversum vniuscuiusque statum, monachum, vel profectum in comunam, aut in particu-

lari. 3. vt Fratres ibi suas culpas spontaneè confiteantur. 4. vt in his fiant recommendationes pro Papa, Cardinalibus, Profectore, Rege, & aliis benefactoribus; quod in Ordine nostro præcipitur in Correctorio, *num. 19.* Vt Thomas à lema in *expof. sue regul. par. 3. cap. 10. dub. 1. vers. Quod autem.*

3. Nota 3. quod Sanctissimus Patriarcha noster in dicto Correctorio, *num. 32.* præcipit Correctoribus, vt in dictis capitulis diu non detineant Fratres. Quod non ita intelligendum est, vt quidam parum deuoti falsè putant, vt ita breuitas student, quod officio suo non satisfaciunt, sed quod inanimis & inutilibus verbis, dictis, aut historicis nihil proficientibus, capitulum non detineant. Possunt itaque, & debent Correctores in dictis capitulis de obedientia Regule, & animarum salute tractare, breuitate, ac dilucide omnes ad obedientiam hortando, & ad salutem animæ propriæ consulendum.

4. Nota 4. quod nemo tenetur in dictis capitulis culpam dicere de culpis interioribus, licet fieri cum laude possit, vt ait Basil. *serm. 4. exercit. in fine.* & in *regul. fusior. interrog. 37.* Neque etiam tenetur quis culpam dicere in capitulis de peccatis exterioribus secretis, si graua sint, cum nemo se infamare tenetur; quod docuit S. Hieronymus in *reg. monach. cap. 9.* Si verò peccata graua publica sint, non est dubium, quin possint, & debeant in capitulis accusari, cum per hanc accusationem reus nullum incurat suæ famæ detrimentum. Solum ergo in his capitulis dicenda est culpa de peccatis, & negligentis supradictis in forma, & de aliis huiusmodi leuioribus; ex quorum manifestatione non solum fama non amittitur, sed multum augetur, cum scietis in die cadat iustus. Atque ita docet Cassian. *lib. 4. instit. cap. 16.* dicens: Signis igitur gloriæ fidelem casu aliquo fregeris, non aliter negligentiam suam, quam publica diluas penitentia, cuiusque in finem Fratrum congregati, tendis profectus in terra quamque possidebis, donec orationum conformetur solemnitas, impetratus eam, cum iustus fueris Abbatu iudicio de solo fargere. Eodem modo satisfaciatur quisque ad opus aliquod accersitum; vel si ad congregationem solutum tardus occurreris, aut si decesseris psalmum, vel modicum citharæ. Similiter si superbi, si durius, si contumacius responderis, &c. quæ ibi habent Cassian. Et similia præcipit D. Bened. in *sua regula, cap. 46.* & docet D. Thom. 2. 2. q. 33. *art. 7. ad 4.*

5. Nota 5. quod difficultati potest, an in dictis capitulis teneatur solum dicere communes illas culpas in forma positas, an verò alias huiusmodi quotidiè occurrentes? Ad quam difficultatem respondeo, nullum esse generale præceptum, quod ad id obliget Regulares; solum videndum sunt constitutiones huiusmodi. In ordine nostro mihi certissimum est, quod teneantur etiam dicere alias quotidiè occurrentes. Ait enim Legislator in Correct. *nu. 30.* *Primum defectum suum infirmis proferant; deinde, qui speciales culpas habuerint, illas inibi particulariter dicant.* Et ita semper obseruari vidi in isto Conuento Iesu Marie. Quare reprehendendi sunt acriter, præsertim iuuenes, & senioribus castigandi, quando transgunt aliquod vas, &c. etiam in occulto, si culpam publicè in refectorio, vel capitulo non dicant; & sæpius ad huiusmodi obedientiam sunt hortandi. Et quod sint seuerius castigandi, quando culpa alias fectur, de qua ipsi non dixerunt culpam, præcipit Expressè D. Bened. in *sua regul. cap. 45.* & 46. nam *apud iudicem bonum confessio mater est indulgentiæ, vt ait Chrysost. homil. 20. de confes.*

6. Nota 6. circa ordinem dicendi culpam à Fratribus in dictis capitulis, quod noster Legislator, qui nihil interitum reliquit, in Correct. *nu. 30.* hoc ordine eam dici iubet, scilicet, vt primum tam dicant *notitia*

noitiis; deinde oblati professi: quibus omnibus exclusis, singulis Fratres professi. Et subdit. *Quibus singulis taliter finis, aliqua lectio præfata Correllorij illius, & in refectorio taliter recitetur, quod semel singulis tribus mensibus semper integrè legatur.* Et illud, quod hoc præceptum de legendo Correllorio, statutum est in *Clem. 3. de statu Admonach. §. Sane*; vbi dicitur, quod lecti Regula, debet à Superiore Capitoli vulgariter exponi propter iniores, idest, propter eos, qui inuenerunt sunt in obsequia Regule, etiam si obsequari sint in Religione, seu non callent linguam latinam, qui nunquam desunt, saltem Conueriti.

7. Hic potest esse difficultas, an Clerici recentior professi manentes in nouitatu cum aliis nouitiis sub cura Magistris, teneantur dicere culpam cum nouitiis, & recedere, nouitiis recedentibus; an verò debeant eam dicere cum aliis professis. Ego puto, quod debeant dicere culpam cum nouitiis, & his exenotibus, exire. Cum enim habeantur, & tractentur tanquam nouitiis, eodem modo ipsi se gerere, & ab aliis tractari tanquam nouitiis debent. Et hoc est conforme decretis *Clem. VIII. confirmatis ab Urbano VIII. tom. 2. nostr. prim. in consuet. tom. 10. §. 107.* Neque obstat Regula nostra *in cit.* quando dicit, quod professi dicant culpam exclusis nouitiis; nam loquitur de professis antiquis, qui iam exierunt è nouitatu, & in negotiis, & tractatibus Monasterii cum aliis professis interfuerint, vt constat ex eodem num. 10. vbi Legislator ait, quod *complete culpam capituli si qua postea tractanda fuerit, breuiter ac succincte inters tractetur*, idest, in presentia conuictorum Fratrum proficiliorum. Papa autem non vult, quod his professi manentes in nouitatu in negotiis Conuentus le intromittant, nec communibus tractandis interfuerint.

8. Circa modum, quo sint celebranda à Correlloribus hæc capitula culparium, vide formam ad vngue descriptam in nostro Rituali p. 3. cap. 11. & plura de istis capitulis vide apud *Hombertum in spec. par. 3. lib. 4. cap. 3.* & *Thom. à lelu in exposit. sua regula p. 3. cap. 10. sub. 1. 2. & 3.* Et aduerte, quod in Ordine nostro non est in vfu officium particulare d'iaconis seu correlloris culparium in capitulo, sed hoc officium facit Correllor Conuentus, qui tunc hoc specialiter insignit, & in capitulo, dictis communibus culpis, si aliquam ipse leuat ex his, quæ ibi dici possunt, vbi etiam, qui eam commisit, non accuset, ipse Correllor eam accuset, & seueriori punit pena, quam si ipse delinquens ipsonde accusasset. Hoc autem officium Patres nostri annexum voluit esse officio Correlloris, propter multa. Et 1. Quia odiosum est, ad vitandas discordias inter subditos, tolerant enim facilius subditi accusari à Prælato, quam ab alio. 2. Ad resistendū passionibus, quod enim quis est in maiori constitutus dignitate, eo minores habet passionibus. 3. Vt cum maiori libertate haberet, nulli enim est dubium, quod Prælatum, cum habet iustitiam, potest illud facere maiori cum libertate, neque tantum timet minas, aut mormura subditorum. 4. Vt maiori cum charitate fieret, cum enim pater fit subditorum, ex puro iuvandi filios, & subditos amore id facere præsumendum est. 5. Vt maiori cum prudentia fieret, imponitur enim de Prælato, quod in prædicatione ceteri, Neque obstat, quod quis non possit esse accusator, & index cap. 1. & 2. q. 4. nam culpe, quæ hic accusantur, sunt leues, & publicæ, quæ nullam infamiam, neque raborem important, & leuissima diluuntur poenæ; unde parum refert, quod idem sit accusator, & iudex. Adde, quod hoc est in fauorem delinquentis, propter dignitatem. Et sic non est inconueniens, quod in sacramento poenitentia idem poenitens sit actor, reus, & testis, quia hoc cadit in bonum animæ ipsius, ita neque hoc est inconueniens in his capitulis,

cum id cadat in bonum transgressoris, & ipse transgressor hoc maxime contentus sit.

9. Noto 7. quod à poenitentia imponitur à Prælati in capitulo, non remittitur per indulgentias; nam indulgentia solum remittit certam partem poenitentia, idest, satisfactionem poenitentialem, quæ est Deo debita pro peccatis, non autem temerit poenam iudicalem debitam hominibus, aut Ecclesiæ aut in foro contentioso. Ita Cordes in *q. theol. lib. 5. quasi. 8. vers. Sequitur alia paricula, Deo debitum.*

10. Noto 8. quod fructus istorum capitulorum culparium sunt. 1. expurgatio propriorum defectuum, iuxta illud *Prov. 18. Inimicus accusator est sui* 2. quia Religiosus propagando defectus suos, abnegat semetipsum, quod est totius perfectionis summum, iuxta illud *Math. 16. Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, &c.* 3. quia sic odit animam, & corpus suum, dum animam suam subicit confusioni, & corpus poenit inuigendis, iuxta illud *Ioan. 12. Quis odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam conficitur enim* 4. quia amorem propriū destruit per illam sui confusioem, & contemptum 5. Quia humilitatem acquirit, iuxta illud *Gregori 20. moral. c. 14. Humilitatis indicium est peccatum suum accusare, & accusantibus non negare*, 6. quia illa præsumptionem & gularium accendit, facit accensum regulæ obliuiscere, iuxta illud *Bern. de dispens. & præcept. illius dico faciem, qui etiam interdam obdormit, limitem præterea consilium tamen non respicit poenitentia. Regulares namque terminis esse sepe deliquere, non evadit tamen, qui censura, quæ ex regula est, disciplinam non subterfugit. Pars siquidem regula est regularis correctio, & in ea reperitur non solum hæc via iustitiae, sed & emendatio prauis*. 7. denique, quia accusatione illa declinant peccata venialia, etiam quod culpam, in quantum scilicet Religiosus libenter se accusat, & patienter fert poenitentiam impositam, & potest accusatio fieri cum tanta detestatione, ut etiam delect culpam peccati mortalis, si aliter propositum confessio. Hoc enim habet contritio. Atque ita docet *Serius in catechismo noui tom. 2. lib. 2. vers. Officium*.

11. Noto 9. quod Paulus V. concessit decem tribus culpas in capitulo corde contrito indulgentiam triam annorum, & totidem quadragenarium, vt constat ex *eius cons. 8. tom. 2. nostr. prim. §. 15.* Vbi aduerte, quod ad hanc indulgentiam lucrandam, non est necesse spiritualiter communicare, aut aliud virtutum exercitium facere; nam paricula, & in dicto §. posita, stat dissonant. Vnde sufficit, ad hanc indulgentiam lucrandam, vnum ex illis tribus membris verificari. Quare satis erit, si dictas culpas quis dicat in capitulo verè poenitens, & corde contrito.

12. Noto 10. circa modum dicendi culpam, quod illud docet *Bonen in specul. discipl. cap. 10.* his verbis. *Postremo vt disciplinatus, & debito modo sua humiliter confessio, debens circa non honestatem, causalem, & humilitatem seruare, Honestatem, vt culpa narrationem modo capite, & non ridentem, non circumspiciendo, aut causam aliquam faciendo, sed iuxta meritis poenit, vel aliter honestè dispositis, exequatur. Constat in hoc præcipue habere, vt se paucis verbis expediat, & in culpa sua nullam aliam, quam ipsi imolant quod & causalem, & puritatem conseruet. Humilitatem habere debet in gestu corporis, & in verbis. In gestu quidem, vt ad terram, iuxta Fratrum consuetudinem, se prosternens humiliter. In verbis autem vt verba subiiciantur, & poenitentia nullam sint omnino notam superbie, vel impatience continentia.*

LITERA D.

CAPVT PRIMVM.

De forma denuntiationis iudicialis.

REVERENDE admodum Pater. In ista zelo incitatus, ne delicta in publicam Religionis dampnum maneat impunita, tibi tanquam iudici per denuntiationis modum expono, his prateritis diebus in Ecclesia S. Synesii Pisci una cum Fratre N. me commorantem à quodam Ordinis nostri devoto seculari, N. nuncupato, accepisse, parum honesta conditionis, & fama mulieris, nomine N. in vico Sancti Domini de gentis domum à Fratre Improbato Scandalosi adiri, ac frequentari, ut tota propterea huius loci vici, à ob huiusmodi frequentationem offensa sis valde, atque scandalizata. Quamobrem cum hic, ac ter, iuxta Evangelium, praelatum Fratrem Improbum monuisssem ubiqueque rogassim, ut ab ea domo frequentanda desisteret, nihilque me, ut praelatus nostri Ordinis devotus heri coram Fratre N. meo socio testatus est, profecisse cognoverim, tuam idcirco paternitatem conueniendam existimaui, ut ex pastoralis officij debito huic tam gravi scandalo quous meliori modo consulat, ac providat, prout in Domino iudicaveris salubriter expedire. In quorum fidem, &c. Datum in hoc Convento N. die 24. Martij anno 1634. Frater Iustus de bonis affirmo, ut suprà.

CAPVT II.

De forma denuntiationis Evangelica.

REVERENDE Pater. Pio in Deum, Religionem, ac proximum charitatis affectu permotus, tanquam Patri denuntio, lineam commissas contra Regula nostra praescriptum, cumque aliorum Fratrum scandalo F. N. deferre, de quo quidem cum sinistra fuerit à me serque, quaterque monitus, ut se emendaret, ac resipisceret nec quidquam me profecisse profecerim, tuam idcirco paternitatem conueniendam existimaui iidemque rogandam, ut ex pastoralis officij debito eiusdem saluti, aliorumque offensiculo, omni meliori modo, quo tua prudentia expedire iudicaveris, consulere velis, ac providere. In quorum fidem, &c.

1. Notò 1. quòd denuntiatio est duplex, evangelica, quæ fit Superiorem ut patri; & iudicialis, quæ fit Superiorem ut iudici. Hæ autem denuntiationes molitur inter se differunt; nam prima ex solo charitatis fonte promanatur, secunda verò ex zelo iustitiae. A prima nullus excusari potest, quia unicuique mandavit Deus de proximo suo, à secunda excusantur omnes illi, ad quos inter aliquo id non pertinet. Prima semper

Tem. 4. l. 1.

trinam monitionem prærequirit, iuxta illud Evangelij, Si peccaveris in te frater tuum, corripue eum, &c. Secunda licet communiter dictas monitiones prærequirit, cap. Qualiter, & Quando, el. 2. §. penultimo, de accusat. cap. Cum dilectus eodem sit, vel saltem duas, ut vult Abbas in esp. Noui, num. 17. de iudic. aliquando tamen ille ibi fieri potest, quando scilicet delictum est notorium, seu fieri debet de proximo notorium, quia non potest stare secretum; aut etiam quando licet delictum sit occultum, est tamen contra bonum commune vel priuatum iuxta illa, quæ dicit Aldrete de disciplina ruenda, lib. 1. cap. 5. à num. 15. qui tamen num. 3. i. limitat in quocunque peccato secreto, etiam contra bonum commune, vel priuatum, si quis peccatum tale nouit, nesciat etiam peccatorem per fratrum correctionem emendandum. In prima vunque datur locus iudiciali processui, seu ad summum, ut aliqui prætendunt, apertur via iudicij, ut per famam, vel aliud æquiuale, inde nouum instituitur procedendi modum per viam inquisitionis ex manere. In secunda Prælati si expedire videbitur, potest iudicialiter procedere. In prima non exigitur de iure communi à denuntiatore, vel testibus iuramentum. In secunda verò maxime, & à reo, & à testibus, & à denuntiatore. In 1. non omnia substantialia iudicij seruati debent. In 2. maxime. Prior puram delinquentis emendam petit. 2. etiam aliquam penam. 1. in scriptis necessarium non igitur, sed tantummodò fieri potest ad aures Prælati. 2. in processu registrari debet. 3. soli Prælati communiter fit, etiam eius Sociis. Vide pro his Tolcham verb. Denuntiatio, concl. 196. Manum de mod. proced. in caus. reg. 4. n. 4. cap. 13. à n. 1. Thom. à Iesu de visit. regul. tract. 1. c. 4. à n. 4. quem vide à cap. 9. vbi ad 15. si cupis scire, quæ delicta manifestanda sint Prælati, ut patet; pro quo puncto vide etiam Aldr. loc. cit. cap. 6.

2. Notò 1. quòd peccata quæ communiter estimantur in Religionibus esse contra bonum commune sunt infamia. Hæresis, blasphemia, machinatio grauium offensarum contra Superiores; si quis elicit proditor Religionis, eam notabilis infamia, hinc ea omnis in complicitu seu artem afficiens; qui pacem inter Superiores inique turbaret; qui avaritia inter Superiores, & subditos; seu inter subditos ipsos feminaret; qui Religionis secreta in dampnum commune, vel priuatum alicui reuelaret; qui literas, & sigilla Superiorum falsificaret; edentes libellos famosos; laboratores electionum ad malum finem; dissipatores honorum Monasterij; publice scandalosi, præcipue coram secularibus; Superiores relaxate viuentes, insurrectores & murmuratores consuetudinarum; alique nonnulli, quæ referunt Thom. à Iesu de visit. regul. tract. 1. c. 1. à n. 4. & Aldrete loc. cit. n. 38. cum Miranda de ordine iudic. tom. 1. q. 1. art. 1. concl. inf. 2. in princip. Sanchez lib. 6. consil. cap. 3. dub. 2. num. 2. Peccata autem, quæ sunt in dampnum priuatum alicuius Fratris, sunt machinatio mortis, vel grauis voluntas, aut etiam machinatio contra famam alicuius vel grauis, & de Religione benemeriti. Hæc iniqua omnia peccata ubique correctione fraterna reuelanda sunt Prælati per denuntiationem, nisi qui scit peccata, sciat etiam certò, peccatorem forte emendandum per fratrum correctionem; nam tunc hæc omnino esset adhibenda, nec posset sine peccato mortali omitti. Atque ita tenet Aldrete loc. cit. num. 3. Thom. à Iesu loc. cit. num. 1. Sayrus in clau. reg. lib. 11. c. 4. num. 4. Sed non puto esse necessarium scire certò, etiam in iis casibus peccatorem fore emendandum, sed puto satis esse, quòd corrigens habeat spem probabilem emendationis, sicut in aliis peccatis nam cum ista certitudo possit via haberi, via potest dari casus in hac materia, in quo dicta correctio sit adhibenda.

D

cum

cum tamen sæpius probaverim, omnem casum, etiam hæreticum, & admittente ante denuntiationem correctionem frater nam.

3. Adversus autem differentiam, quæ est inter peccata, quæ sunt in damnum communis, aut græve alieuius præiuri, & peccata, quæ sunt in damnum solius communis, quoad denuntiationem, nam peccata in damnum communis, & prius alicuius tenentur solum corrigere ante denuntiationem, quando certo scimus, & per nosiam correctionem aliquorum fore emendandum secundum alios: peccata autem in solius communis damnum tenentur corrigere, etiam si solum probabiliter speremus emendandum. Vtque peccata in damnum communis tenentur solui vna vice corrigere modo dictis; peccata autem in damnum solius communis tenentur semper corrigere ante denuntiationem etiam putant, quovis non amittamus spem lucrandi fructum, vt docet Sanchez lib. 6. confil. cap. 2. dñb. 6. num. 1. Tercio, quando peccata sunt contra bonum commune, potest iudex procedere per viam inquisitionis contra delinquentem, etiam si contra ipsum non sit probata infamia; scus autem, quando peccata sunt solum contra delinquentem. Vide Spachar. de modo corrig. regul. tractat. 3. caput. 8. à num. 1.

4. Sed quæres, an peccata carnis sint censenda in damnum communis? Respondet. Aliqui absolute affirmant. Aldrete de disciplina, tuenda, lib. 1. caput. 5. §. 4. numer. 28. & 29. Miranda de ordine iudic. tom. 1. questio. 11. articulo. 2. conclusio. 2. Ioseph. à S. Maria in tribus. relig. tractat. 2. caput. 3. §. 2. Diana par. 3. tractat. 2. resol. 69. Alij absolute negant; Rodriguez de ord. iud. caput. 4. Spachar. de modo corrig. regul. tractat. 3. cap. 8. num. 9. Victor. Manus de modo proced. in causis regul. caput. 9. numer. 4. Alij distinguunt; nam si adest periculum publicationis; putant, quod sint in publicum perniciem; scus, si non adest. Ita Ioan. Valerius in differ. inris. verb. Inquisitio, differentia 1. numer. 6. Thom. à Iesu de visit. regul. tractat. 1. cap. 12. numer. 6. In omnium sententia unus, aut duplex actus fornicationis non est censendus in damnum publicum, nec similiter vnus, aut duplex actus criminis pessimi, secundum Dinam loc. cit. qui id refert ex Pitegiano. Mihi dicendum videtur cum Rodriguez loc. cit. hæc peccata non esse de se ex natura sua contra bonum publicum; quia non tendunt directe in publicum perniciem, nec habent pro obiecto proximo malum publicum, nec apta sunt ex se totam communem, aut communitatem contaminare, si fuerit, & cum cautela sapienter fiant, maxime tamen super illis est Prælati Religiosorum inuigilandum; nam quandoque quod ex natura sua aptum non est aliquid facere, id ex accidenti, & in aliquibus circumstantiis facere potest. Sanchez lib. 6. confil. cap. 3. dñb. 2. ait, quod peccatum, idemque non est eorundem republicam, nisi quando quis faceret profusionem magna indolentia quocunque posset hoc vitio corrumpere.

5. Noto 1. quod licet delictum grane sit, & probabiliter possit per denuntiationem iudiciali, si tamen sit occultum, & reus illud agnoscit, & facit, ut paratque sit poenitentiam agere, non potest Prælati tunc reum iudicialiter punire, sed debet ei aliquam iniungere poenitentiam, vt præcauat in futurum. Ita Aldrete de disciplina, tuenda lib. 1. cap. 6. num. 8. Thom. à Iesu de visit. regul. tractat. 1. cap. 12. num. 12. Si verò delinquens neget delictum, vel nolle poenitentiam conuenientem recipere, tunc ad duriora remedia secundum delicti qualitatem recurrendum; & si delictum probari iudicialiter possit, probandum est, ne subditus ex sua obstinatione impunitatis commo-

dum reportet. Si verò probari non possit, oburgandus est subditus, & minus terrendus, vt cautius viuati abstinendum tamen hoc casu à processu formando, ne, cum delictum probari non possit, incurrat Prælati in odium subditi, & hic gloriatur de sua casualione. Vnde etiam Prælati cetero felat subditum tale peccatum commisisse, cum tamen de eo nihil fore appareat, tolerandum est, & rogandus Deus pro ipso peccatore, & in primis cauendum est ab oburgatione publica, ex qua delinquens scandalizetur apud fratres, vt sanctè monet Bonaf. de sex alis Seraph. cap. 7. S. Anton. 3. par. cap. 7. §. 7. Auferendum tamen sunt occasione, & diligentius circa cum inuigilandum, sed cum maxima prudentia, & charitate, nam fama subditorum à veris Prælati non minus debet estimari, quam propria.

6. Noto 4. quod quando denuntiator expressè protestatur, quod denuntiat Prælati, vt patri, non potest Prælati iudicis partes agere, cum eo casu ipse solum dñctum fecit, vt persona princeps, non vt publica, qualis est iudex. Vnde si velipunire vt iudex, reus est famæ proximi, & ea solum potest remedia adhibere, quæ bonus adhiberet paterfamilias, nisi bonum commune, aut proximi detrimentum aliud suadeat. Ita Aldrete loc. cit. cap. 6. num. 12. & in primis tenetur Prælati sic denuntiatum dñctum secretum seruare, solumque occultè fratrem corrigere, cap. Si peccaueris, 2. q. 1. nam de tunc nature proximi famam seruare tenemur. Vnde si dubitet, quod Prælati dicat occultum fratris delictum propalare, ei denuntiandum non est. Ita Aldrete loc. cit. à num. 19. Quod adeo verum est, vt ne propalare illud possit etiam de denuntiationis licentia, qui dominus famæ sui proximi non est. Vnde illud, quod dicitur Thom. à Iesu de visit. regul. tractat. 1. cap. 19. num. 3. & Sanchez lib. 6. confil. cap. 3. dñb. 1. num. 4. quod potest Prælati subditum corrigere coram aliquo, vel aliquibus Patribus prudentibus, non est admittendum, nisi ad summum in casu, quo subditus obstat delictum negaret, & non esset paratus correctionem admittere, & iam aliàs fuisse de tali errore sic à Prælati potestatem punitis, vt docet Bannes 2. 2. q. 3. art. 8. dñb. 4. conclusio. 3. Tales tandem vellem erga suos subditos se exhibere Prælati, quales, si essent subditi vellem sibi exhiberi præpositi, vt dicitur in cap. Quorumdam, d. 74.

7. Noto 5. quod quando delictum denuntiat Prælati, vt iudici, debet hic omnes indicis partes assumere, præsertim in delictis gravis, & criminibus. Vnde neminem debet inaudtum condemnare, nec facile subditos incarcerare, præsertim si persone grates sint; neque delicta non plenè probata sententiare; in dubiis res semper stare, reusque non respondere; & cum agitur de Prælatorum punitione, tenetur dare reo nomina testium, quod habetur in cap. penultimus, in illa glossa, verb. Cepiam, de accus. & expressus in cap. Quatuor, & quando, el. 2. eodem tit. §. Debet igitur, & ita sentit Iulius Cæsar Romanus, & in Ordine nostro est sine controversia, per cap. Genesius. 6. num. 2. confirmatum in cap. Barcin. 2. num. 18. & docet Aldrete de disciplina, tuenda, lib. 1. cap. 14. à num. 6. Roderic. in resol. regul. refut. 42. num. 15. vbi multos citat; Atecin. in praxi de reorum defens. cap. 2. Manus de modo proced. in causis regul. cap. 7. num. 8. Dixi tom. 1. Relig. quest. 1. cap. 20. §. vnde in fine; & declarauit Bonif. VIII. in quadam consil. quam refert Thom. à Iesu de visit. regul. tractat. 3. cap. 1. & in hoc casu speciali de punitione Prælati, appellatio legitima sententiam suspendit, vt probat tom. 3. primis regul. cap. 4. num. 17. Param itaque subditorum emendationem intendunt Prælati; & quæ mouit possunt corrigere, non corrigan pœnis; & quæ secretè

secrētō emendare possunt non emendens in publico; neque vniquem quempiam in publico puniant, quem prius monendo non curauerint secrētō corrigere; & quæ bonis artibus obtinere possunt, non tentent obtinere malis; & quæ consequi possunt de bono, & amabili, non curent obtinere litigis; irati non puniant vniquem; & sciens quod Prælatorum fecerint ab eis subditorum animos alienat, recorderit sepe illius dicti, *Summus ius summa iurius*; & meminerit, quod rigorose leges potius ad terrorem, quam ad obsequantiam sunt inducæ, & quod omnia eis quidem scire licitum est, non tamen omnia persequi; vnde quando puorē cogantur, misericordia iudicium temperent, ut paures potius, quam iudices appareant, qui pepercisse gaudent, non gaudent puniri.

8. Noto 6. quod Prælati atqueque denuntiationem iudicalem admittit, à quacunque persona illa fiat, debet denuntiantem interrogare, an correctionem fratremque per se, vel per interpositam personam adhibuerit. Quod si dictam correctionem indebitè omiserit, non debet iudicalem denuntiationem admittit, sed solum euangelicam. Ita Thom. à Iesu de *visit. regul. tract. 1. cap. 17. num. 5*. Immo ait Ghisl. de *iudic. regul. cap. 16. num. 68*. quod debet denuntiantem interrogare prælio iuramento. Quam doctrinam huiusmodi ex Cai. 2.2. *quest. 3. art. 7. in respons.* ad 5. & ego et libenter subscibo, nam decet in religionibus omnia per charitatem gubernari, & malignis pro posse est resistendum. Vnde quando Prælati vult, denuntiantem esse malignum, quantecunque sit auctoritatis, non debet eius denuntiationem admittit, neque etiam audire debet denuntiantem, qui denotat virum calumniam, ac probare vitæ, & per plurimos annos in Religione laudabiliter conuersatum; & hoc quauis denuntiant sit vicenarius, & alius piissimus; nam aliquando etiam isti tales (vasa enim lucra sumus omnes) le precipitant in proximi oppressionem, & depeccationem; quod iugendum quidem est, sed compatiendum humane nostre fragilitati. Ita Thom. à Iesu de *loc. cit. n. 1*. & habetur expressè in *cap. Quasi, & quando, et 2. §. fin. & in cap. cum dilectis, de accus.*

9. Noto 7. quod in denuntiatione iudiciali denuntians potest assumi in testem, secundum Sotum lib. 5. de *test. q. 6. art. 2. conclus. 4. & memb. 2. q. 4. de test. fecit. conclus. 8. vers. Sed dubium egregium est*; quem sequuntur Thom. à Iesu de *visit. regul. tract. 1. cap. 4. num. 3. & cap. 19. n. 5*. Aretin. in *pract. cap. 2. de num. test. vers. Nec etiam iure diuino*, Spathar. de *modo corrig. regul. tract. 7. c. 12. num. 1*. Tourn. de *modo proced. in causis crim. cap. 7. num. 3*. Aldrete de *disciplina tuend. lib. 2. cap. 3. num. 10*. Rodriguez tom. 2. *quest. regul. q. 13. art. 6*. Banno 2.2. *q. 33. art. 8. dub. 3. vers. Pre explanatione*, Lessius lib. 2. de *test. cap. 30. num. 30*. Malcard. de *prob. conclus. 107. num. 9*. Nauarr. in *man. cap. 15. num. 33*. Sanchez lib. 6. *confil. cap. 2. dub. 13*. Et probatur ex *cap. In omni de test. Sed quod denuntiantem non possit esse testem*, docent Cai. 2.2. *q. 6. art. 2. vers. Ad faciendum dicitur*, Val. tom. 3. *diff. 5. quest. 13. p. 2. col. 4. vers. Caietanus vero*, Abbas *cap. In omni de test. num. 4*. Aragon. 2.2. *quest. 13. art. 8. col. 4. ver. Sed est aliud dubium*, Malderez 2.2. *q. 33. art. 8. dub. 3. dicto 3*. Et ratio est. Tum quia idem non debet esse actor, & testis, *cap. 1.2. & 4. q. 4. cap. Fenus, §. Iungimus, de verb. signif. cap. In primis, §. quia ergo 2. q. 1. vbi glossa verbo Accusatoris*, habebat etiam in *cap. Cum P. de accusat.* Tum quia presumptio est contra illum, qui iuratus ut damnum, seu poenam alteri infligatur, *cap. Si quis, 2. quest. 7*. Tum quia aduocatus, seu procurator in causa principali non admittitur in testem in causa appellationis, propter affectionem, quam habet ad

Tom. I I I.

causam, *cap. fin. de appell. in 6. ergo facit denuntiator* non debet admitti in testem, cum, si non probetur possit timere, vel poenam, vel dedecus. Tum quia ad iudicium rectum quatuor personæ requiruntur *c. 1. & 2. q. 4. actor*, iudex, iudex, testis, & reus; neque vllar horum potest doctum perionam agere; *vt ibid. dicitur*. Tum quia Iulius III. in *const. cum 23. §. 10*. In multis apud Cherob. tom. 1. *bull. 7. 15*. habet, quod in peccato blasphemiz denuntians cum iuramento possit haberi loco testis, cum ergo id specialiter concedat in blasphemia in aliis negare videtur, quod absque speciali indulto non licebat. *Ad cap. In omni*, dico quod intelligitur in leuibus delictis, & ubi non agitur de poena grati. Ita Abbas loco cit. *Fariz. lib. 3. praxim crim. q. 108. num. 15*. 1. Malcard. loco cit. *num. 15*. Vel intellige dictum textum in denuntiatione facta Prælato, vt patet. Ita Val. loco cit. *vers. Secus autem est*, Malcard. cit. *num. 12*. Lessius cit. Thom. à Iesu loco cit. *cap. 19. num. 5*. Quare contraria sententia non est tuta, neque in Religiōibus villo modo prædicanda in causis gravibus propter dictas rationes Et Sot. loco cit. de *secrētis reg. cum trepidans admittit*, dicens. *Hac dixerim probabiliter, vt ostendam saltem in criminis præiudicium heretica nihil fieri contra ius, si denuntians recipitur in testem: quoniam in alio primatū delictū non esset fortis adeo consulendum*. Et quodam hæresim, & reliqua delicta contra communiteratem cum Soto sentit Malder. loco cit. *concl. 1*. Et Aldrete. ad hoc, vt denuntiator possit recipi in testem, requirit, quod propter oculis delictum videat, quod ad propriam vindictam non agit, neque suam, aut suorum prosequatur iniuriam, neque eius interit, quod reus puniatur; quod si aliquid horum in eo concutatur, reici debet tanquam omnino suspectus. Prima itaque sententia potest ampliari in denuntiatione euangelica, vel etiam in denuntiatione iudiciali in causis leuibus, in quibus neque dedecus, neque grati poena timeatur, sed solum agitur de poenis salutariis.

10. Et Aduerte, quod DD. pro hac vltima sententia citati præsertim Aragon. nolunt, vt denuntiator admittatur in testem, etiam si alia via, qua ipse denuntiauit, procedatur. v. g. si quis Prælato tanquam patri denuntiauit de iure aliquod, quod idem delictum deinde sit ab alio eidem Prælato tanquam iudici denuntiatus, non potest in hoc secundo iudicio examinari tanquam testis, qui Prælato tanquam patri illud idem delictum denuntiavit; quia semper habetur tanquam suspensus, & sæpe induit se omnia pelle lupus rapax. Vnde, cum non possit intellectus nostræ vocis humane mentis penetrare, tutius est, vt prudens, & charitativus Prælati non examinet denuntiantem paternè tanquam testem in foro iudiciali cum periculo damnificandi proximum in re grati.

CAPVT III.

De forma definitionis, seu decisionis alicuius casus specialiter commissi.

FRATER N. à Reverendissimo P. F. N. Specialiter deputatus, cognitor, & decisor causa, & causarum inter R. P. F. N. Provinciam Mediolanensem ex vna, & R. P. F. N. Provinciam Bononiensem ex altera partibus ventiens, & vententium de, & super obligatione, vel non, solutūdi quasdam pecuniarum, quas prædictis Provincialis

D 2

Medita

Mediolanensis à Provinciali Bononia præsidentibus, visis allegationibus, scribis, replicationibus hinc inde, verbo, & scripto factis, etiam super dubiis à nobis in utramque partem excitatis: visis videndis, & considerandis maturè consideratis, dicimus, declaramus, decidimus, & definimus, Bononia Provinciale esse, ac fore condemnandum, ut de facto condemnamus ad solvendum Provinciali Mediolanensi scuta quingenta auri in auro: sique præsata præsensium ac præsensibilis perpetuum silentium fore, & esse imponendum, ut de facto imponimus, omni meliori modo, via, & forma, quibus de iure possumus, ac debemus. Datum, &c. Ita declaravi, decidi, distulsi, scripsi, & subscripsi. Ego Frater N.

1. Noto 1. quòd delegatus ad aliquam particularem causam, debet in primis diligenter attendere ad litteras suæ delegationis; nam irritum est quicquid agitur, excedens sibi traditam potestatem, cap. Cum delictis, §. Distinctio de recipi. cap. Venerabilis, §. Porro, de iudic. deleg. Specul. lib. 1. par. 1. de iudic. deleg. §. 5. m. 1. Barbosa in cap. Cum delictis cit. m. 4. & §. Goffred. in sum. de offic. deleg. §. Officium delegati. Nam quicquid agitur, non servata forma mandati, contrit, ut malis probat Barb. loc. cit. num. 8.

2. Noto 2. quòd quando delegatus est persona particularis, v. g. quando Generalis vel Provincialis committit aliquam causam alicui Fratri particulari, debet hic litteras suæ delegationis ostendere, vel Provinciali, si sit delegatus à Generali, vel Correctori, si sit delegatus à Provinciali, ad hoc, ut Ordinarius permittat ipsam pacifice vbi iurisdictione in suo territorio, & cum in casibus occurrentibus adiuvet, colligitur ex cap. Cum in iure de offic. iud. deleg.

3. Noto 3. quòd delegatus in citatione partium debet inferre formam suæ delegationis, alioquin citatio non valet. Ita Barbosa in cap. Cum in iure cit. m. 5.

4. Noto 4. quòd delegatus debet diligenter de partium iuribus cognoscere, etque in privato, & in publico audire, ad hoc, ut possit secundum scientiam causam diffinire, & hoc etiam in commissione decisionis causæ nulla fiat mentio de cognitione, nam qui vult consequens, intelligitur etiam velle necessarium antecedens ad illud; cap. Prudentiam §. Ceterum, de off. iud. del. sup. cap. Præterea §. Hoc tibi not. sit. Marian. Socin. in cap. Venerabilis, de iudic. in princ. Goffred. loc. cit. §. Item officium.

5. Noto 5. quòd licet Ordinarius iudex sciat, delegatum tulisse sententiam iniustam, si tamen illi executioni committatur, illam exequi debet, quia delegatus est supra ipsum, & Ordinarius hoc casu est merus executor, cap. Passeralis, §. Quia veris, de offic. deleg. Venerus in exam. lib. 7. cap. 1. m. 2. Sed tamen dic, quòd si Ordinatio evidenter confit de iniustitia sententia, non debet illam vilo modo exequi, ne cooperari videatur delegati iniquitati. Ita D. Thom. 2. 2. q. 64. art. 6. ad 3. Barb. in dist. cap. Passeralis, num. 14. vbi quæ plures citat; quòd ita verum est, ut si executor tentaverit dictam iniustam sententiam exequi, potest illi imponere rescissio, petinde ac privato vim inferenti; leg. Prohibemus, Cod. de iure fisci, lib. 10. Barb. loc. cit. Ille verò textus cap. Passeralis, intelligitur in casibus, & vbi non agitur de magno preiudicio partis; seu quando non constat evidenter de iniustitia, sed solum dubitatur; nec denique intelligitur de delegato Principis. Quare non habet vilo modo locum in delegato Superiorum regularium; unde si ille iniustam sententiam fecit, non tenetur Ordinarius eam exequi. Immo puto, quòd delegato conante

dictam iniustam sententiam exequi teneatur Ordinarius resistere, cum ad ipsam pertineat suas ones ab iniustis captoibus defendere, & suorum subditorum iniquitati consulere, non obstantibus in cap. Si quando, de iud. deleg. vbi dicitur, quòd Ordinarius non debet iudicia delegati mandato resistere violenter, sed apud ipsam instare, ut diffuset executionem, quovisque maior Superior fuerit informatus; nam iste textus intelligitur de delegato Principis ipsi; & in casibus citatis; seu quando sententia non est evidenter iniusta.

6. Noto 6. quòd iurisdicchio iudicis delegati expirat morte delegatus, nisi negotium prius fuerit inceptum, ut dixi tom. 3. prin. regul. cap. 4. n. 10. Venerus in exam. lib. 7. cap. 1. num. 38.

7. Noto 7. quòd delegatus potest recusari, cap. Causam que, de iudic. deleg. tam ante, quam post inceptum negotium, seu litem contestationem, cap. Insurgente, de iudic. deleg. Recusato autem iudice delegato, eligi debent arbitri ad decidendam reconvencionis causam, cap. Sufficiens, de iudic. deleg. Plura de iudic. deleg. vide apud Venerum cit. lib. 7. cap. 1. Goffred. lib. 1. sum. de iudic. deleg. Specul. lib. 1. par. 1. de iudic. deleg.

CAPVT IV.

De forma diffinitionis generalis à Visitatori, bus faciendæ.

Frater N. &c. Ordinis N. Generalis vniuersis, & singulis Provincia nostra N. Patribus, ac Fratribus salutem, & morum reformationem.

Religionis nostræ speculatores, quantum immeriti, diuina providentia constituti, demonstrata nobis dispensationis officio, Christianæ charitate urgemur, ut ministerium nostrum verique speculatoris pensa exsoluere studeamus. Inter quæ quidem, cum à sacris Canonibus, atque à nostris præsertim regularibus statutis, opportuna subditorum visitatio iure optimo commendatur, quæ veluti spiritalis quedam est Religiosorum cultura, quæ diuinarum rerum venerat, regularisque disciplina instauratur & complura alia ex visitantium zelo, ac prudentia ad Dei gloriam, Religionisque commodum, ac utilitatem consequuntur. Eam ob causam in hanc nostram Provinciam N. descendere visum est, ut cuncta ne erga filios nostros sint prospera, & salua cerneremus. Camque omnia accuratè rimari, seduloque explorare studuissimus, non sine intimo doloris sensu in huius Provincia hortulo arianas non paucas excreuisse confluximus, & dum modus Domini torcularia optimo sancta conuersationis viuo, gratissimæque religiosæ disciplina oleo redundare existimaremus, acerbissimas parum honestæ vitæ labrascat, & seditionam irreligiositatis amarum animaduersitum effluxisse. Quare huiusmodi vitiorum arianas, ac steriles aenae ex agro Domini radicibus euellendas, vberioraque pro iis virtutum, bonorumque operum semina, iuxta nostram virtutum imbecillitatem, statim caraninus incende

cienda: At praterea, ne mala hac iterum prodirent, salutaria non pauca, ac praesertim medicamina, & non vulgaria statutorum antidota promulgauimus. Demum verò, ne quid, quod pium, vernumque pastorem, ac patrem decent, in nobis desideraretur, euangelicæ correctioni operam dedimus non ignauam: & quantum, honesti habita ratione, licuit, misericordiam, pietatem, ac decoru virginum medullitis exhibuimus. Quoniam verò nonnulla inris ordine seruant, tanquam iudices cognouimus, qua sine animaduersione aliqua, seu pœna nequeunt prateriri, oleum semper cum mamma miscuites, Deumque pra oculis habentes, ac praemissi de iure praemittendis, nec quouam ex iis, quæ inrius dispositiones exigunt, pratermissis, Collegarum nostrorum accedente consilio, atque assensu Christi nomine inuocato, ad iussascriptam diffinitionem duximus denotandum, ut per praesentes in Conuentu S. N. de N. ad hoc per nos specialiter electo coram toto eiusdem capitulo, ac praedicta Prouincia Patri Prouincialis de facto, ac re ipsa denotamus.

Atque in primis cum nobis legitime consistit, Fratrem Delicatum contra Regula nostra tenorem linter cumisus absque Medici, & Correctoris licentia nulla necessitate pressum detulisse, eum propterea in pœnas contra huiusmodi offenders in nostro Correctorio num. 19. instrictas, iustitiasse, atque adeo sibi quinque dierum spatio vino, & pitantia abstinentum fore declinamus.

Et quia Frater Indenotus, absque legitima causa, diebus, & sessis Communioni dignis, ipsam sacram Communionem recipere emisit, eundem declaramus in pœnas contra tales in Correctorio num. 27. instrictas incidisse, atque ita sibi dominico die proximo venturo silentium seruandum, pœnamque, & aquam dumtaxat in terra sedendo pariter comedendum. Et sic de reliquis. Sic dicimus, diffinimus, pronuntiamus sententiamus, non solum hoc, sed & omni alio meliori modo, via, & forma, quibus de iure possumus, & valeamus. In quorum fidem subscripsimus, nostrique officij sigillo communimus. Hic omnes subscribunt, Generalis scilicet, & Collegæ, & apponitur suo loco sigillum. Deinde Notarius, seu Scriba publicat eorum capitulo praefatam diffinitionem hoc pacto. *Lecta, lata, & publicata fuit praefata diffinitio per me, Fratrem N. Notarium, seu Scribam dictæ visitationis, de mandato Reuerendissimi Patris Generalis, coram eodem, & praefati Conuentus Sancti N. de N. capitulo, necnon praedicta Prouincia Prouincialis. Et in fidem dicti Pater Prouincialis, ac Pater Corrector se subscripserunt die 14. Aprilis, 1634.*

LITERA E.

CAPVT PRIMVM.

De forma monendi aliquem, ut ab ebrietate desistat.

RATER N. Ordinis N. in Prouincia N. Prouincialis. Prouincialitui onere infirmitati nostra à Domino, multis nostris exigentibus meritis, impositæ admonemur, secundum nobis inuigilandum esse, ut qua quotidie in agro Domini ex veteri maledicto vitiorum spina, ac eribuli nascuntur, officij nostri ministerio, ne altius exerceant radicem extirpentur. Et sanè, si ad vitium aliquod excedendum demundanti muneris sollicitudo nos extimulat, ad abominabilem porro ebrietatis turpitudinem, multarum malorum, insigniumque flagitiorum fontem, ac scaturiginem totis viribus extirpandam quam maxime urgeat, atque induci. Cum itaque, sicut non sanè maxima animi nostri molestia persapè accepimus, P. F. N. in huiusmodi ebrietatis vitium cum multorum scandalo, atque offendiculo probabatur, & plures subinde murmuraciones, detractiones, calumnias, aliæque nefaria verba in Dei proximique boneris maximam detrimentum euomat. Nos perpendentes animo, quom tetrum, ac turpe vitium sit, cum in praesenti: tum verò maxime in Sacerdotibus ebrietas, quamque periculosas ea propter hinc feditati, ne longius serpat, occurrere cupientes his nostris literis (quas P. Correctorem Conuentus nostri N. in quo praesens N. localiter degit, eidem pulcè legendas, ac intimandas curare volumus ac mandamus) ipsum monemus, atque hortamur, ut nimium vini potatione, qua eiusmodi ebrietatis, ac temulentia est causa deuiet. Sin verò pœnendo huius flagitio, & dictu puriter, ac visu fuditissimo ulterius inhaerit, secundum inuicti olim contra ebriosos, canonicas sanctiones, ac iura, à nobis se scint, iuxta delicti magnitudinem, atque feditatem, merita pœna coercendum. In quorum fidem, &c.

Nota pro modo procedendi contra ebriosos, quæ dixi tom. 1. Prelati, quæst. 1. c. 5. num. 66. & de ebrietate dixi multa ibid. à n. 56. usque ad 71. & cap. 3. p. 8. 114.

CAPVT II.

De forma iuramenti praestandi ab electoribus ante electionem de meliori eligendo.

EGO Frater N. iuro, & promitto Deo Omnipotenti, ne B. Patri nostro Francisco de Paula, illum eligere, quem credum secundum meam conscientiam futuram huic Ordini, vel huic Prouincia, vel huic Conuentui in spiritualibus, & temporalibus utilitorem, & proborem.

D 3

1. Nota

3. Noto 1. quod electores in Capitulo congregantur ad actum electionis deueniant, tenentur sub dicta forma iurare, per decretum Clementis VIII. quod habes tom. 2. *infra. prius. cap. 10. Urban VIII. §. 3.* ubi dicitur, *Iurare electores secundum veritatem cuiusque conscientie*, &c. quod instrumentum existit etiam ex decretis Concilij Basilienfis, *sess. 10. c. 38. & ex Concilio 3. Colonienfi, p. 1. cap. 7. c. 8. & confirmat Concilio Trident. sess. 24. de reform. cap. 1. c. 12.*

2. Noto 2. circa illam clausulam requisitam in hoc iuramento à Papa, *Secundum veritatem cuiusque conscientie*, quod electores debent eligere illum quem probiorum iudicant secundum id, quod conscientia propria illis dicitur. Est autem conscientia ætas intellectus prædicti, in individuo dictæ aliquid esse faciendum, vel fugiendum. Ita D. Thomas 1. 2. q. 19. *art. 3.* iuncta doctrina Maldæi *ibid. tract. de conscientia, disp. 8. 1.* Adhuc illam particulam *pro individuo*, ut taceam differentiam inter conscientiam, & synderecem, nam hæc in genere indicat, omne malum esse fugiendum, & omne bonum sequendum; conscientia autem dicitur, hoc malum in individuo esse vitandum v. g. Formemus hunc syllogismum. Omne malum esse vitandum. Eligere indignum est malum, cum quia est contra ius naturæ dicitur à Deo, tum quia turpe est communitati, quæ in te consistit in hoc electionis articulo, tale, & tantum damnum inferre, Ergo vitandum est. Sed Petrus indignus est; Ergo non est illi suffragandum. Maior hæc syllogismi dicitur à syndereci. M. not est dicta à ratione superiori, quæ secundum Augusti. de *Trinitate lib. 12. cap. 5.* intendit rebus æternis conspiciendis, aut consilientis; Subiunctum verò dicitur à ratione inferiori, quæ secundum eundem Augusti. *ibid.* intendit rebus temporibus. Quam doctrinam approbat Valent. tom. 5. *disput. 6. q. 5. p. 3. col. 3. vers. Ratio superior.* Consequenter autem iuncta cum subiuncto, cuiusque conclusionem dicitur à conscientia; est autem conscientia duplex. Alia secunda, seu vera quæ ex syndereci, veroque subsumpto verum iudicium inferit. Alia verò est erronea, quæ ex syndereci, falloque subsumpto falsum iudicium inferit. Quando ergo Papa dicit, quod iurent electores secundum veritatem cuiusque conscientie, certum est, quod non loquitur de conscientia erronea, quæ legibus diuinis, & humanis aduersatur, sed de conscientia recta, quæ illis est conformis. Quod si quis habeat conscientiam inuincibiliter erroneam de aliquo, quod sit indignus, qui tamen in rei veritate dignus sit, dicunt communiter Doctores, quod teneatur secundum illam operari, si eam deponere non potest, nam facere contra dictamen rationis, malum est. Ego puto, quod priusquam ad nperandum deuoniat, teneatur facere quantum potest, ut veritas illi aperiat, aperiat autem, si consulat viros doctos, prudentes, & pios de idoneitate eligendis eligendus sit propiciens à Superiore, qui non sit solitus indignos proponere, si maior pars eligentium sit parata concurrere, & inter hos sint aliqui viri pii, & prudentes. Quibus diligentius factis, si adhuc conscientia in sua erroneitate persistere, sequenda est. Neque in hoc casu est procedendum secundum propriam voluntatem, cum conscientia sit ætas intellectus, ut dicit, & probat Cord. in *quæst. theol. lib. 3. q. 1. p. 3.* intellectus autem est idem cum ratione, unde libertas, quæ est de essentia electionis, non est libertas animæ libertas, quæ assensu in publico foro credens, sed rationabilis, quæ homo ad imaginem, & similitudinem Dei factus, in se Dei quendam principia operandi habens, secundum illa operatur. Quare tunc dicitur homo liberè operari, & eligere, dum operatur secundum rectam rationem. In quibus.

3. Colligitur 1. quod si determinandum sit aliquod negotium per suffragia publicæ, iustitia danda sunt libera, non quidem secundum simpliciter arbitrium voluntatis, sed secundum rationem, atque ita elector, seu suffragans debet posse dare rationem sui iussus; quicumque petenti. Si autem quis suffragetur iecundum propriam voluntatem, ratione non regulatam, potest à Superiore puniri; nam in Rebus publicis, maxime politicis, & rationabiliter videntibus, quales sunt Religionis, non secundum beatitudinem cuiuslibet procedendum est, sed secundum rationem rectam. Adde, quod communitas dant facultatem electoribus eligendi, & vocandi, eam illis tribuit in edificationem, non in destructionem, cum exterminandum sit, quod ratione caret, *cap. Chrysostomus, disp. 68.* Et propterea non omnibus talis facultas datur, si d. locum. cæcis aliquibus generibus personarum, quæ prudentiores estimantur.

4. Colligitur 2. quod dant suffragium, & eligens etiam secretum, non debet eligere secundum propriam passionem, aut interesse latè, imò primarè, nam sic peccaret contra dictum iuramentum, quod debet illi, non secundum propriam passionem, cum interesse, sed secundum propriam conscientiam ratione regulatam, quoniam pacto conscientia dicitur ab Origene lib. 2. in *epist. ad Rom. Pedagogus animæ*, & à Basilio lib. *præm. h. scilicet. Naturæ indicium*, & à D. mistic. lib. 2. de *fide arbit. cap. 32. Lux intellectus nostri.*

5. Colligitur 3. quod elector, quando fecit iuramentum potius, ut scientiam, & veritatem attingeret, circa qualitates personæ eligendæ, si tamen adhuc id non assequatur, potest libere suffragari, & absque scrupulo cuiuscunque conscientia dicitur t, cum suffragia danda sint, non secundum veritatem in re, sed secundum veritatem, quam conscientia cuiusconque veram existimat, modo conscientia regula sit à ratione, non absolutè à voluntate, sed à voluntate illuminata, & ducta ab intellectu, seu ratione. Sed pro supradictis diffusius explicandis, vide Sayrum in *clavi reg. lib. 1. cap. 2. c. 3. Alden. 1. 2. quest. 1. 9. art. 5. c. 6. tract. de conscientia, disp. 82. cum sequentibus*, Cordub. in *q. theol. lib. 3. q. 1.* Rodriq. in *sum. tom. 1. cap. 7. 1.* Quæ dixit libuit ad consolationem scrupulosorum, & ad confusum aliorum.

6. Noto 3. quod electores debent iurare, se probiores electuros; probiores autem intelligi, non in ordine ad seipsum, sed in ordine ad alios. Vnde, si sit aliquis valde sanctus, regimini tamen ineptus, ille minus dignus censendus est, quam minus sanctus, sed regi-
mini aptus, ut docent D. Tho. 2. 2. *quest. 63. art. 2. c. 9. 153. art. 3. & dixi to. 1. Relig. q. 1. cap. 31. §. 1. notat. 3.*

7. Quærit 1. An illud iuramentum sit de substantia electionis, ita ut electionem inuadat, si non præcesserit? Respondo, quod si aliqui putant, non esse de substantia, si simpliciter consideretur; esse tamen de substantia, si respiciamus ad dictum decretum Clement. VIII. quod fuit confirmatum ab omnibus subsequentibus, & ad Concilium Basilienfe, & Colonien. Ita Petrus Greg. de *elect. cap. 3. 6. num. 4. Labor de elect. cap. 39. num. 10. Peregr. in addit. ad consil. Clerici, regul. p. 2. dub. 3.* putat, quod electio non est quidem ipso iure nullas, tamen quod potest annullari. Sed nullo modo puto pertinere ad substantiam electionis, sed tantum ad bene esse, non enim puto, omnia illa decreta esse præceptiva, sed quæ plura illorum solum esse directiva, inter quæ est illud. Nec obstat regula *Quæ contra*, quæ est 64. de *reg. iur. in. c. 1. Non dubium, C. de leg. ubi dicitur, quod: Quæ contra sunt, debent pro infestis haberi*; nam intelligitur de lege prohibita, ut clarè constat ex dicta l. *Non dubium*, non autem de lege ordinaria, qualis est ista. Conclia autem illa non sunt fidei inuolabiles. An autem electio

res non iurantes possunt poni? Puto, quod sic. Quia contrafaciunt decretis Papæ; & habent expresse in dictis statutis Clem. VIII. 57.

8. Quærit 2. An sit necesse, quod illud iuramentum præstetur ad facta Dei Evangelica? Respondetur. sufficere, quod iuratur tangendo præterius more sacerdotali, cum nihil exprimitur in dictis decretis. Et ita vult observari in nostra Religione. Ita Sigil. de elect. dab. 16. num. 5. Lator. loc. cit. num. 5. 1. apud quos alii.

9. Quærit 3. An Vicarius missus ad eligendum loco Provincialis, v. g. possit hoc iuramentum præstare, cum non sit per se primarius elector? Et an debeat iurare in animam propriam, vel in animam ipsam constituentis? Respondetur quod, cum iuramentum debeat præstari a Vicario in ordine ad actum ab ipso exercendum secundum iudicium propriæ conscientie, potest, & debet ab ipso metum uti, cum præstet Vicarij huiusmodi sunt cum generali mandato ad eligendum. Atque ita iurant in animam propriam, non constituentis. Ita Sig. de elect. loc. cit. 7. & 8. Lator. cit. num. 5. Sed de isto iuramento vide infra lit. F. cap. 6.

10. Quærit 4. An stant prædicto iuramento, possit quis adhuc minus dignum eligere? Respondetur posse, quando maior pars electorum vult eligere minus dignum; tunc enim minor pars potest concurrere cum maiori parte, & etiam ipsa minus dignum eligere, præsertim quando in dicta maiori parte addunt aliqui viri docti, pariter, & pii, atque prudentes, secundum statum rerum, in quibus sumi; nec tunc censenda est minor pars facere contra iuramentum; nam eo casu ille minus dignus censetur magis dignus, quia est magis acceptus. Et vniuersaliter in Capitulis quibuscunque ille censendus est magis; qui est magis acceptus electoribus, & ille est magis acceptus electoribus, cum quo maior aliorum pars concurret; experientia enim constat, quod magis gratus electoribus iustior gubernat, & melius, & se promptius illi obediunt. Et cum suus gubernario sit utilior, tum spiritui illi, tum temporali bono Religionis, sequitur quod hic, & nunc ille sit probior alius; & consequenter minor pars non solum potest se maiori parti conformare, sed etiam debet; alioquin non constaret bono communi. Atque ita docent Sylvest. verb. Electio, 1. quest. 2. Caiet. in summ. verb. Electio, vers. Et scito hic, Salon. 2. 1. quest. 6. 1. art. 2. controu. 4. vers. In hanc partem Thomista, 10. Valentis in controu. iuris, verb. Electio, controu. 1. num. 2. vers. Quarto quando videtur, 2. 1. quest. 63. art. 2. dub. 3. consil. 3. Vega 1. part. summ. cap. 97. casu 1. Diana tom. 3. tract. 5. regul. 110. Sanchez. lib. 2. consil. cap. 1. dub. 4. num. 6.

11. Quærit 5. An electores Definitorum, Collegarum, Commisissorum, Discretorum teneantur iurare? Respondetur affirmatiue. Tum quod dicti omnes habent iurisdictionem, & magnam auctoritatem ad condendas leges, definiendas causas tam temporales, quam spirituales, vel in Capitulo generali, vel in provinciali, aut definitorio, vel cum Prelato, cuius officij participes sunt. Tum quod ita expresse habetur in dictis decretis Clem. VIII. num. 53. vbi dicitur, In Superioribus, & Officialium omnium electionibus, &c. iurent electores, &c.

12. Adverte hic, quod quando fit iuramentum de eligendo meliorem, intelligitur de possibilibus haberi, non de meliori simpliciter. Ita Caiet. 2. 2. q. 63. art. 2. fin. Item intelligitur iuramentum de meliori eligendo secundum statuta Religionis v. g. in Ordine nostro Commisissus ad Capitulum Provinciale debet esse vnus ex electoribus, & Corredores debent eligi de corpore Provincie. Quando ergo iuro, me electurum Commisissum, quem indicauero probiorem, intelligitur, quod eligam ex illis, qui secundum statuta pos-

sunt eligi non de melioribus simpliciter. Et sic de Corredoribus. Ita Aragon 2. 2. q. 63. art. 2. Sanchez lib. 2. consil. cap. 1. dub. 12. num. 3.

13. Adverte etiam, quod quando elector habet amicum, quem existimare ioc. illi dignum; potest eligere illum, quando non videt eum simile, & euidenter, alium esse digniorem, sed probabiliter tantum; nam ea certitudo, qua nouit, suum amicum, esse dignum, habita longa experientia, præferenda est opinioni, quæ habetur de maiori alterius dignitate, & cum certitudine opinionum præualeat, in illo casu amicus de quo sum certus, quod est dignus, censetur dignior illo, de quo solum opinionem habeo, quod sit dignior, iuxta illud. Tene certum, & dimitte incertum. Ita Sanchez. loc. cit. num. 4.

14. Adverte etiam, quod electores teneantur adhibere mediocrem diligentiam ad inquirendam digniorem, idest, eam diligentiam adhibere teneantur, quam viri diligentes adhibent in curandis rebus propriis, non quam adhibent diligentiissimi. Vnde non debent esse contenti generali, & superficiali diligentia, sed debent adhibere diligentiam particularem, & ex professo: nam qui tenetur ad finem, tenetur etiam adhibere media necessaria ad illum finem obtinendum, sed electores teneantur eligere digniorem, tum ex officio, tum ex præstito iuramento. Ergo ex eisdem motibus (qui enim vult consequens, vult etiam, & antecedens, dicens ad illud) tenentur adhibere mediocrem diligentiam. Ita Sanchez. loc. cit. num. 2. vbi etiam Caiet. Sorum, Aragon. Salon. Nau. & alios.

CAPVT III.

De forma, qua Scriba in Capitulo electus, illi fidelitatem promittit.

EGO FRATER N. electus in Scribam huius Capituli, iuro, & promitto Deo Omnipotenti, & vobis Patribus, viri singulis, & vniuersis, quod ero fidelis in hoc munere exercendo.

1. Noto 1. quod hoc iuramentum sumitur tacito peccatore, more sacerdotali; etque introductum in nostra Religione ab anno 1520. die 16. Maij, quo Patribus celebratum est Capitulum generale, in quo, vt patet ex num. 5. Patres illius Capituli defuerunt eligere quatuor illos Seruatores, qui singula Patrum vota audirent, & seruarentur, & solum decreuerunt, dicta vota audiri, & seruari per Scribam capitulari electum, consensu de illius fidelitate. Vnde factum est, vt in sequentibus capitulis semper Scriba electus iuret, & promittat Capitulo fidelitatem.

2. Noto 2. quod licet in Ordine nostro Seruatores non scruterentur singulorum vota, vt videtur velle cap. Quia propter, de elect. non tamen per hoc potest dici, quod electiones in Ordine nostro non sint canonicæ, vt quidam ignorantes nimis audacter ausi sunt dicere; nam in primis reliqua omnia requisita in dicto cap. obseruantur ad vnguem, vt probauit num. 1. Relig. quest. 1. cap. 31. notab. 6. & denominatio sumitur à vi vtri, & digniori parte: Barb. de axiom. iuris, axiom. 69. num. 1. D. inde Glossa in dicta. c. Quia propter, verb. Sanior, ait hunc numerum Seruatorum non esse de substantia electoribus; ait enim, quod tres tantum debeant esse inquisitiones, non eredo esse de substantia, dummodo res fiat, quod fratri fieri non potest, Sed, seruante solo Scriba in ordine nostro, maior frater fieri non potest, quam fiet, & seruantiibus. Et licet dicta Glossa videatur dicere, non esse de substantia, quod

quod tantum sint tres, auctens possit esse plures, non verò pauciores; non video tamen, quare possint esse plures, quàm tres, & non pauciores, cum textus requirat. Vnde concludo, quod, si non est de substantia, quod sint tantum tres, quia possunt esse quatuor v. g. neque sit de substantia, quod sint tantum tres, quia possunt esse duo, vel unus tantum, & sic Mirand. *de 1. manual. q. 23. art. 29. ver. Tertio est*, ait, quod secundum opinionem multorum Doctorum, non est de substantia electionis, quod Scrutatores debeant esse tres. Tertiò. Quia numerus ille Scrutatorum in favorem electionis, ne scilicet in ea frans fiat, introductus est. Ergo, si cum minori electorum incommodo, & cum eadem exclusionis fragilitate, fieri potest electio cum uno solo Scrutore non est contra mentem Canonis, vnum solum adhibere, sed hoc obtinetur cum solo illo Scrutore in Ordine nostro; sic enim cum maiori libertate dant sua vota electores, nec vlla maior frans potest in electione tali fieri, quàm si adhiberentur tres; Ergo. Quarta. Quia ille numerus trium Scrutatorum tollit molum de libertate electoribus, quod fuit molum in nostro Capituli generalis; non enim omnes sunt gigantes, sed libertas est maximè essentialis electioni, & ita ut, ea non posita, cesset omnino electio, ut dicitur in *cap. Periculum, c. Ceterum, de elect. in 6.* Ergo invenire modum, quo electiones fiant cum libertate maiori, non est facere contra mentem Canonis; immò est Canonem adjuvare, quod est concessum in *capit. 1. de non. ep. nuntiis*. non enim potuit Canonum auctor fraudibus omnibus obviare. Quintò. Quia dato, quod iste noster modus eligendi per vnum solum Scrutatorum, esset contra idem *1. Quia propter, de elect.* quoad illud punctum de tribus Scrutatoribus, quod non concedo; tamen potest dici, quod longa, ac præscripta consecratio centum, & plus annorum abrogaverit illum Canonem quoad hoc punctum. Sextò. Quia Summi Pontifices ab illo anno 1520. confirmaverunt omnes electiones nostrorum Generalium, tanquam ritè, & canonice factas. Ergo signum est, quod non censuerunt, esse factas contra Canones: quod licenter; cum nihilominus confirmaverint, & peremptorie causa cognita, dicendum est, quod dictos canones abrogaverint. Septimò. Quia cum fuisset recursum aliquando ad sacram Congreg. Regularem, ut dignaretur declarare, an hic modus eligendi, qui servatur in nostra Religione, esset contra Canones, sacra Congregatio, re mature discussa, declaravit, quod Religio continuaret in dicto modo eligendi, & consequenter quod non erat iste modus contra Canones. Octavo. Quia iste punctus de tribus Scrutatoribus videtur abrogatus per Concilium Trident. *sess. 25. de Regule. 6.* quatenus summam requirit in electionibus secretariduum, Et ita censuit Mir. *rem. 2. manual. quest. 3. art. 29. vers. septimo. Nonò.* Quia licet tres isti Scrutatores non scrutentur singulorum vota, quando dantur ab electoribus, scrutantur tamen ea, quando iam data sunt, & electione secuta. Et tandem, quod hic modus eligendi in Ordine nostro non sit contra Canones, docuit doctrinam Passalei in *libro, super capitulum Anevici. 1. anno. 2.*

CAPVT IV.

De forma communis electionis, que fieri debet electione secuta.

EGo Frater N. nomine meo, & nomine eorum, qui mecum consenserunt, eligo in Genera-

lem Ordinis N. vel in Provinciale Provincie N. &c. P.F.N. in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

1. Noto, quod ista communis electio, electione secuta facienda est per Scribam; vel ite ordinariè in Ordine nostro, vel per alium à Capitulo deputatum, in casu, quo forte ipse Scribe in prelatum eligetur. Et pro hac electione videnda sunt, que dico *nom. 1. Religiosi, g. 3. cap. 31. notab. 2.* & quomodo ordiendum sit negotium electionis à principio vique ad finem, vide in *1. parte nostri Rudalis c. 14.*

CAPVT V.

De forma literarum electionis Correctoris locales mittendarum ad Capitulum diffinitorium, vel Provinciale pro confirmatione.

IN Nomine Domini Amen. Reuerendi admodum Patres. Cum ad nos Conventus huius N. locales Fratres, & vocales de iure pertinent eiusdem Conventus Correctoris electio, die ad hoc per regularia statuta præfixo, qui est 15. Septembris, ad prædictum munus obendum, solemnè prius Spiritus Sancti missa decantata sacra communione recessi in Capituli locum processionally concessimus: ubi quidem diuino Namine iterum innuato, Capituloque per Patrem Correctorem rehabilitato, factis protestationibus, ceterisque peractis, quæ de iure, & more fieri solent, & debent, ad electionem tandem eiusdem Conventus Correctoris devenimus; ac per viam scrutinij electus est R. P. F. N. ut hic per presentes in clausis schedulis videre licet; qua per electionem tanquam canonica, & viri de Religione beuerit, ut à R. R. adm. Paternitati vestræ pro nostra consolatione, & huiusmodi Conventus, tam Spirituali, tum temporalis profectu confirmetur, humiliter deposcimus in quorum fidem, &c.

CAPVT VI.

De eadem forma in casu electionis non secuta propter discordiam.

IN nomine Domini. Amen. Reuerendi admodum Patres, Sancta, atque catholica Ecclesia filios dissensionis interduum, atque discordia densa caligine circumuolui, et si inueniendum, nec nonum tamen, nec graue, nec reprehensibile iudicatur. Est enim fragilitatis nedum humana, verum etiam sanctorum hominum purissimumque spirituum naturalis ad dissensionem præclinitas, & inclinatio. Nonne in faciem se Petro resistisse gloriatur quidammodo vos electionis? Et cuius mens in legendo non cretula, longo regni Persarum Principis, alteriusque Angeli dissidio retinetur? ut mirum propterea videri nequaquam debeat si nos humi repentes, inuicem

vasa circumferentes, in huiusce nostri Conventus N. Correctoris electione, ob quam in capitulis locum die praefixa conveniamus, peractis peragendis, minime concordis, in varias ecclesiasticas abire, sententias, nec optatum nobis concessum sit pastorem eligere, & cooptare. Quamobrem, venia in primis petita, Reuerendus admodum Paternitates vestras obnixè rogamus, ut bonum nobis, prudentemque Correctorem, qui non Dominus sit, sed pater, non lupus, sed pastor, non timorem incutias, sed amorem praeferas, pro hoc nostro Conventu dignetur providere. Quod quidem brevis fore sperantes, Deum interim precabimur, ut Reuerendas admodum Paternitates vestras in cunctis salubriter dirigas, illisque efficaciter gratia luce praesit, & assistat. In quorum fidem, &c.

CAPUT VII.

De eadem forma in casu electionis non secuta propter penuriam Fratrum vocalium.

IN nomine Domini, Amen, Reuerendi admodum Patres. Nos huius Conventus N. Corrector, & Fratres locales, ac vocales i notum vobis facimus, quod habenda electionis Correctoris praefati Conventus instantie die, peractis secundum iura peragendis, Capituli locum ingressi, haud posse nos ob Fratrum vocalium penuriam, electionem praedictam, iuxta nostra statuta, celebrare comperimus. Quamobrem R.R. admodum Paternitates vestras obnixè rogamus, ut inopia, miseriaque nostra commiserantes, idoneum Correctorem, qui praesibito Conventui, cum in temporalibus, tum verò spiritualibus prodesse queat, ac velit, dignetur providere. Et Dominus sit illis propitius. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. circa has tres formas, quòd in omni electione per scrutinium debet praecedere tractatus consultius, ut dicitur *tom. 3. prim. cap. 9. num. 7.* In Ordine nostro iste tractatus in Capitulis generalibus, & provincialibus incipit à die, quo aperitur Capitulum, idest, quo primò electores capitulariter conveniunt. In Capitulis verò localibus, in quibus eliguntur Superiores locales incipit ab horis 24. ante praefatam electionem, & hoc de more Religionis, idque intelligitur, etiam Superiores nihil dicant electoribus. Nec est necesse, quòd iste tractatus fiat in communi, idest, omnibus capitularibus congregatis, & consentientibus, sed sufficit quòd electores duo, vel plures inter se tractent de persona eligenda, & ita semper servari vidi. Cui praedicta standum est, cum nihil elatè libeamus de iure circa hoc statutum. Tractatio autem ista, quam facere debent inter se electores, potest esse de persona eligenda in communi, v. g. si electores dicant inter se, volumus eligere personam idoneam, quae possit, & valeat necessitatibus Religionis subvenire: Sen etiam potest esse in particulari de tali persona, eligenda, v. g. Pater talis mihi videtur esse bonus pro tali dignitate, nam vir est valde pius, prudens, ac doctus, &c.

2. Noto 2. quòd electio Superiorum localium in Ordine nostro ad Fratres locales pertinet per Regulam n. 49. & est conforme iuri communi, cap. 1. de elect. sit autem die 15. Septembris, per determinationem cap. Roman. 6. num. 16.

3. Noto 3. quòd ante quamlibet electionem canonicam debet cantari missa Spiritus Sancti, cui debent interesse omnes electores, quique debent eo die ante electionem cohesiteri, & communicare, & cantata missa, debent processionaliter cantando, *Veni creator Spiritus*, procedere ad locum Capituli. Quae omnia esse de substantia electionis post Concilium Basiliense, docet Bayssus in *direct. elect. p. 3. c. 13. num. 2. & 3.* & fuerunt servata in 1. Capituli generalis nostri Ordinis Romae celebrato n. 15. & in *Capitulo Parisiensi, n. 5. & in cap. Romano 3. n. 8. & in c. Val. 4. n. 1. & in Cap. Malabianum, n. 1.* licet putem, quòd non sint de substantia, ut dixi *tom. 1. Relig. c. 3. 1. notab.* 4. convenientissimè tamen statuta existimo, quòd ita debere omnino servari, ut in forma praescripti. Et cetera missa Spiritus Sancti est ita in consuetudine, ve sine mortali eam non posse omitti putem. Confessio, & communio videtur etiam necessaria, cum enim invocanda sit Spiritus sancti gratia ad effectum bonae electionis, & haec omnimodam puritatem requirat, consonum videtur, ut dictis sacramentis anima purificetur, ad hoc, ut innocantibus Spiritus sanctus assistat. Qui autem omittunt haec facere, non est mihi, si quandoque abortum faciant, & monita Praetatorum gignant, nam cum non debita puritate assistentiam Spiritus sancti possint, hic tales electiones contemnit, & ignotat, iuxta illud *Osia 8. Ipsi regnarent, & non ex me Principes existerent, & non cogitarent.*

4. Noto 4. quòd post ingressum Capituli, & novum invocationem divini Numinis legitimatum Capitulum hoc modo, scilicet. In Capitulo generali, & provinciali leguntur litterae patentes Commissorum, & Vicariorum, si qui adsint, interimque ipsi respectu Capituli exeunt, quòd si contra dictas litteras, aut dictos Commissos nihil opponatur, singulorum publicis vocis admittuntur. Ita statim pro Ordine nostro in c. *Roma. n. 4.* In Capitulo localibus exire extra Capitulum singuli electores, unus post alium, & deinde vocis remanentium, si nihil opponatur, admittuntur. Sed hic exitus non videtur necessarius in isto Capitulo locali, cum nullus sit de novo admittendus, qui de Capitulo non sit, & si aliquid contra quencquam de dicto Capitulo opponendum sit, possit, & debeat opponi, ipso praesente, ut se defendere possit. Quare hic Genus servatur, quòd congregatus in Capitulo omnibus vocalibus Corrector dicit. Estne aliquis, qui habeat aliquid opponere contra quencquam ex Patribus hic praesentibus, propter quòd non possit habere vocem in ista electione? Si aliquis dicat, Ego habeo opponere contra P. F. N. hic F. N. iubeatur exire de Capitulo, & adducatur oppositio, si opponat aliquid frivolum, non admittitur, si opponat aliquid substantiale, vocatur ille, contra quem oppositum est, & manifestatur illi oppositio, ad hoc, ut se defendat. Auditis viris quòd rationibus, Capitulum indicat. Si verò, dicente Correctore, an aliquis habeat quidquam opponere, nullus respondeat, vel singuli dicant, ego nihil habeo, Corrector dicit, *Sit nomen Domini benedictum*, & proceditur ad viceriorem.

5. Noto 5. quòd, praedictis finitis sunt per Praefatentem Capituli protestationes de non admittendo excludendum, & de non excludendo admittendum. Deinde datur absolutio à censuris ad effectum electionis. Atque ita statum est pro Ordine nostro in *cap. Berolin. 1. num. 2. & in Genesio. 5. num. 2.* Quid autem iurum

inuent dictæ preestimationes, vide Mandagor. *de elect.* p. 1. c. 20. Et licet, quod inuenit ad saluandam electionem in casu, quo ibi esset aliquis, qui vocem non haberet per quemcunque defectum, non preestimator hæc valet ad probandum, quod non fuit scienter admissus. Quod autem inuenit dicta obfolutio, dixi *supra* lib. 1. cap. 7.

6. Noto 6. quod in Ordine nostro non possunt Prouinciales non solum præsidere in Capitulo locali congregato pro electione Correctoris faciendâ, sed nec etiam illi interesse. Quod statutum est ad saluandam libertatem electionis, in cap. 1. 4. num. 26. Possunt tamen Generales in dictis Capitulis localibus præsidere, vt ibidem dicitur.

7. Noto 7. quod electiones Correctorum in Ordine nostro non publicantur, nisi in Capitulis definitiuiis, aut Prouincialibus. In Capitulis verò localibus, finito sermone Scriba dicit, *Ad electio.* Et ita diffinitum est in c. *Palen.* 4. n. 26. Vide quæ dico *tom. 1. Religio.* q. 1. cap. 1. 4. 7.

8. Noto 8. quod numerus sufficiens pro faciendâ electione Correctoris sunt duo Fixæ locales, & vocales, quia, cum possint eligere extra Conuentum de corpore Prouinciæ, manet in illis duobus vera libertas, ita Passat. in *Schei. ex Auetum.* ad dub. 1. 2. de *canonica electione.* Et fuit ita declaratum à Sacra Congreg. anno Domini 1628. vt refero *tom. 1. Religio.* q. 1. cap. 1. 4. num. 1. 9. Et habetur in cap. *Nobis de elect.* Si autem electio faciendâ sit de corpore Capituli, duo non sufficiunt, neque tres, sed ad minus requiruntur quatuor, vt electores liberi sint, & aliquam electio nulla est, cum libertas sit de illius essentia, vt bene aduertit Passat. *ibidem.*

9. Noto 9. quod debitant Doctores an sit simonia permutare res spirituales v. g. oratio pro te Deum, si tu oraberis pro me eundem, si mihi confiteris aures dabo, ego baptizabo te, si tu baptizaueris me. Ricardus in 4. d. 25. art. 5. q. 1. ad 1. Sylu. *verbo Simonia* q. 16. in fine, Armilla num. 4. 2. Petrus Navar. *de reposit.* lib. 2. cap. 2. num. 386. affirmant: quia in cap. *Questum de rerum permut.* dicitur, quod datio rei spiritualis pro alia spirituali, interueniente pacto, est simoniaca. Negant verò esse simonia Aragon. 1. 2. q. 100. art. 1. ad 8. Sotus lib. 9. de *instit.* q. 5. art. 2. ad 3. Victorius *relect.* de *simonia* num. 17. Rodriq. *sem. 1. sem. cap. 66.* num. 2. Sanchez *tom. 1. opusc.* lib. 2. cap. 3. dub. 4. 4. num. 3. quia, inquit, ea solum simonia prohibetur, quæ aliquod spirituale temporali precio emitur, *Altor.* 8. & colligitur ex cap. 1. *Matthei*, & ad cap. *Questum* dicant, quod solum loquimur de beneficiis.

10. Hinc deducit Sanchez, quod exuasante à simonia monachi conuenientes inter se hoc pacto, elige me in Prouincialem, & ego te eligam in Priorem; quia licet hæc officia sint spiritualia, non sunt tamen beneficia, & ait ita sentire doctores iuniores, hæc refert etiam Diana 4. *parte suarum resolut.* lib. 4. *missæ.* resolut. 150.

11. Sed hæc deductio mihi non videtur legitima. 1. quia etiam probata fedale sententia, & probato, quod officia regularia non sint beneficia, vt docui *tom. 1. Religio.* q. 1. cap. 3. 1. 5. 9. *dicto at. versu Namarum*, illa exempla, quæ ponunt Doctores 2. sententia, sunt pure spiritualia, officia autem ista non sunt pure spiritualia; nam, vel dicunt ex æquo spiritualitatem, & temporalitatem, vel saltem vnum altero solum principaliter, vt dixi *tom. 1. Religio.* quest. 1. cap. 7. num. 1. 3. & *subi.* cap. 5. 2. num. 6. 1. vnde non valet deductio à pure spiritualibus ad spiritualia, & temporale mutatum. 2. quia in cap. *De hoc de simonia* expressè declaratur simoniaceum esse tali modo pacifici, dabo tibi suffragium in hac electione, si mihi dabis in alia, &c.

præter Doctores, quos ad id adduxi *tom. 1. Religio.* q. 1. cap. 3. 1. 5. 9. *dicto 2. id docent Azot in fine. moral. part. 3. lib. 1. 2. cap. 7. q. 1. versu Et videm.* Diana 3. *part. tract. 2. resolut.* 125. Sanchez *tom. 1. de Religio.* lib. 4. *de simonia.* cap. 39. num. 1. 3. & 1. 4. quem videbis pro euincatione huius difficultatis *ibidem* cap. 3. 1. 2. num. 1. & num. 20. & *sequenti.* Et aduerte semper, quod idem iste modus procedendi in electionibus dicitur, & censetur, simoniace, quia lege ecclesiastica est prohibitus, *dicto cap. De hoc de simonia*, vt inuenit Sanchez *dicto* cap. 39. num. 1. 4. vbi addit, quod quia dictis officiis est semper aliquod temporale annexum, si tales passionis sunt propter illud temporale principaliter, est etiam simonia contra ius naturale. Quare non video, quomodo illa doctrina Sanchez possit saluari, nisi dicatur, quod taliter pacifici non est simoniaceum, quatenus simonia est iure naturali prohibita, vt loquuntur multi Doctores pro 2. opinione citati, & in specie Victoria. Et si ad *dictum* cap. *De hoc*, respondeat Sanchez, quod loquitur de beneficiis. Dico 1. quod Papa ibi damnat tanquam simoniaceum modum illum procedendi in electionibus, dabo tibi priorem, si tu confiteris mecum in provincialatu. 2. Dico quod licet officia regularia non sint beneficia, sunt tamen illis multum similia, vnde debent eodem iure censeri, præsertim in fauorem omnium. 3. Dico, quod opinio ista Sanchez nullo modo est prohibita, quia ipse primus eam adiuuenit, & non satis probauit, imò etiam eam probat, est ad hæc mihi improbabili, quia viam aperit multis negotiacionibus illicitis, & sordidis. Verum quidem est, multos Doctores, quos citat Diana 4. *part. tract. 4. resolut.* 155. *versu Perum hic*, esse: 2. simoniam solo iure eccl. iustitio prohibitam non subiacere penis simoniæ, nec nullitatem inducere, nec excommunicationem, vnde sic electi peccant quidem mortaliter, tamen non tenentur paratim sic obtinere remittere, nec excommunicati sunt secundum istos, si id his non adduxi *tom. 1. Religio.* subd. cap. 3. 1. 5. 9. *conclus. 2. vers. Tertio probatur* cum doctoribus, quos refert idem Diana in principio dictæ resolutionis.

CAPVT VIII.

De forma literarum electionis Correctoris per mortem prædecessoris, mittendarum ad Prouincialem, & collegas pro confirmatione.

In nomine Domini, Amen. Reuerendi admodum Patres. Notum sit PP. VV. anno Domini 1634. die 24. Aprilis bona memoria P. F. N. huiusmodi nostri Conuentus N. elam Correctore defuncto, eiusque corpore ecclesiastica tradito sepulture. Nos P. F. N. ab eodem defuncto, infirmitate durante, Vicarium institutum, vnde cum Fratribus localibus, & vocalibus prædicti Conuentus die 26. Aprilis Capituli locum ingressos, diligenter inter nos deliberatione præmissa electionem Correctoris loco defuncti, quod Fratres omnes vocales, ad quos spectabat adesse conuenimus, die 27. Aprilis celebrandum statuisse. Atque ita diem vigesimum septimum bona manu consensu ad huiusmodi electionem faciendam præfiximus, ac definitimus. Quo sanè die adueniente, Spiritus Sancti Missa primum celebra-

ta, in Capituli locum convenimus, ac pramissis de iure pramittendis, ad praesentibus Correc-
torem pariter denecamus, salloque sermo-
nio, Patrem Fratrem N. Scriba assistente, ele-
ctum fuisse, ut ex inclusis schedulis innote-
scit, compertum est. Qua portio electio tanquam ca-
nonica, Patriusque de Religione bene meriti, ut
à R.R. archidam Paternis. VV. confirmetur ob-
nixi deprecemur, ac posulamus. In quorum fi-
dem, &c.

2. Noto 1. quod annus, & dies mortis Praelati de-
bent poni in praefatis literis, ut scilicet, quando Ec-
clesia corpeit vacare; Mandagos. de elect. p. 2. forma 1.
Itidem debet exprimi nomen Praelati defuncti, ut scia-
tur per cuiusquam mortem vacaverit Ecclesia, cap.
Bona. c. 1. & 2. de postul. Prael. Item non debet fieri elec-
tio, priusquam defuncti corpus Ecclesiastica sepul-
tura tradatur, sed hoc soium est de honestate, ut Man-
dagos. de elect. p. 1. cap. 1.

3. Noto 2. quod in casu mortis correctoris loca-
lit in Ordine nostro Vicarius ab eo ante mortem sua
infirmitate durante, constitutus remanet Vicarius,
quovisque alter de novo eligatur à Capitulo locali;
praesentibus in omnibus, etiam in electione novi Vi-
carii loco defuncti. Sic statutum est in cap. Barchin. 3.
elect. 4. num. 4. Quod si Corrector subitanea & impro-
pria morte decedat, tunc primus in officio, si adsit,
vel primus senior antiquitate Religionis, si non ad-
sint Seniores, Capitulum congregabit, ad determi-
nandum diem electionis, ceteraque facienda, quae
necesse sit fieri debent, argum. cap. Velamus, in illa
Glossa vob. Clem. 4. § 9.

4. Sed quid, si moriatur Corrector ex morte sub-
bita, & Seniores sint extra Conveniunt, quando re-
vertentur, erit-ne primus Senior vicarius? Disting-
uendum puto. Vel eodem die sunt reversi vel non.
Si primum, puto: quod tunc Vicariatus pertineat ad
primum seniores; illi enim brevis absentia est omni-
no per accidens; deinde non potest dici absens,
qui est in loco, vel civitate, cum commodè possit vo-
cari; argumento eorum, quae dixi tom. 1. Relig. q. 1.
c. 3. § 6. conclus. 3. quod ad electionem vocandi sunt,
qui sunt in civitate, vel loco: Si vero seniores non
sunt eodem die reversi, tunc subdistinguo. Vel sunt
absentes propter negotia Conveniunt, vel propter ne-
gotia propria. Si primum, quando revertantur, pri-
mus senior sumit officium; nam qui reipublicae cau-
sa absens videtur, & absentia non nocet illi, qui
propter negotia Conveniunt absens, cap. Expensis, de
dilat. Bar. ad leg. Testamentum, ff. de alim. & cibariis legat.
num. 6. Et habetur expressè in regulis Casar. 183.
quae dicit, Quod absentia eius, qui reipublicae causa
absens, neque, neque aliis damnum esse debet. Quae ratio
valet etiam ad probandum, quod quando in Con-
venia essent duo seniores, & tertius antiquior fuisset
missus ad aliqua negotia Conveniunt, brevis rever-
sus cum hic revertitur debet exercere officium Vica-
rii. Si vero sunt absentes propter negotia propria,
tunc Vicariatus illi non debetur, sed antiquiori, qui
erat in conventu tempore mortis, non suffragatur; unde
verè absens dicendus est. Et eodem modo philoso-
phandum puto de Collegis Generalis, quando hic
moreretur, & primus absens propter negotia Reli-
gionis, brevis tamen rediret.

4. Noto 3. quod in huiusmodi electione Vicarii
loco correctoris defuncti vocem habent, qui locales
in dicto Convenia erant ante, vel in principio infir-
mitatis, etiam si non fuerint in eodem conventu per
trimestre ante locales; cum constituto Clem. VIII.

intelligenda sit de electionibus, quae annuatim fiunt
mensis Septembris, & non de aliis. Ita statutum in cap.
Barchin. 3. sess. 4. num. 5. Quod si eo tempore non fue-
rint Fratres vocales in praefato Convenia in sub-
sistenti numero pro tali electione celebranda, scriben-
dum est Provinciali, qui providebit, ut in cap. Valent.
4. num. 30. in quo statuitur, quod in casu mortis pos-
sit Provincialis propria auctoritate promovere per ali-
quot dies de Vicario, quovisque electio Vicarii ordi-
nari fiat ab electoribus. Quod tamen post dictum
statutum Barchin. non videtur habere locum, nisi in
casu mortis repentinae, & defectu Fratrum vocalium,
ubi Provincialis esset praesens, vel parum distans.

5. Noto 4. quod electio Correctoris facta causa
mortis non debet publicari, sed statim ac fuerit se-
cusa claudi debet, & mitti ad Patrem Provinciale,
& collegas, qui eam confirmant. Ita statutum in dile-
cto cap. Barchin. 3. num. 6.

CAPVT IX.

De forma literarum electionis Correctorum
Romanorum mittendarum ad Patrem
Generalem pro Confirmatione.

IN nomine Domini, Amen. Reverendissime Pa-
ter. Nos Corrector, & Fratres in Convenia S.
N. de Vrbe locales, & vocales R. P. V. significa-
mus, novi Correctorū praefati Convenia electionis
habenda, instante termino, die videlicet 29.
mensis Septembris, hora mane sancta Spiritus
Sancti missa prius decantata, sacra refectus sy-
naxi, campanula sono, ut moris est, in Capituli
locum convenisse; ubi quidem, pramissis de iure
pramittendis, ad electionem Correctoris deneci-
mus. Atque ita via scrutiniū electus est P. F. N.
singulari pietate vir, & literarum scientia ap-
primè decoratus, quem itidem in ecclesiam,
Te Deum laudamus decantando, hilarè atque
iucundè comitatum humiliter, ac religiosè manuum
desolutione venerabundè excepimus, eique
tanquam Patri, ac Pastori debitam praestitimus
obedientiam. Cum huiusmodi igitur nostra ele-
ctio rite, & canonicè facta sit, virumque praestat
tanto muneri idoneum, R. P. V. obnixè rogamus,
ut eam pro nostra consolatione, vestrique Con-
venia utilitate confirmare dignetur, Deum illi
propitius interim exoptantes. In quorum fi-
dem &c.

1. Noto, quod electiones Correctorum Urbis in
Ordine nostro sunt in die S. Michaelis Archangeli
die 29. Sept. & statim electi publicantur & exercent
officium, ita consuetudine approbante, ut dixi tom. 1.
Relig. q. 1. cap. 4. n. 93. immo per privilegium Iulij
II. quod habetur tom. 2. nostr. prin. in cons. 2. Iulij
II. §. 4. Teucentur tamen confirmationem petere à
Generali, ut declarant cap. Paula num. 23. & Pal. 3.
num. 9. & de istis Correctoribus dixi tom. 2. nostr.
prin. in cons. 7. Pauli V. à num. 18.

CAPVT X.

De forma electionis Discreti destinandi ad Capitulum Provinciale.

IN Nomine Domini. Amen. Nos Fr. in Conuentu N. Civitatis N. locales, pariter ac vocales, vobis R.R. admodum Patribus Provinciale Capitulum in Conuentu N. celebrantibus notum facimus, ac declaramus, die 15. Septembris à nobis unanimiter in Capitulo, ab huius nostri Conuentus Discretum, destinandum ad provinciale Capitulum pro electione Provincialis celebranda, iuribusque tuendis, ac eiusdem Conuentus necessariis rebus proponendis ceterisque peragendis, quæ eiusmodi alij Discreti su provincialibus Capitulis de iure facere possunt, eligendum congregari, præmissi de iure, & consuetudine præmittendis, via scrutiny rite, ac canonicè ad id munus assumptum P. F. N. virum non minus pium, quam doctum, & in agendis maxime versatum. Quem quidem sic electum huius testimonialibus literis proprio singulorum chirographo subscriptis muniam, vobis destinamus. Rogantes humiliter R.R. admodum P.P. VV. ut eum graviter suscipere velint, ac dignentur. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod in Ordine nostro eligere Provinciale spectat ad Provinciale finientem officio, illius Collegas, Correctores cuiuslibet Conventus Provincie, & ad Discretos in quolibet Conventu eligendos. Ita statuitur in nostro Correctorio, num. 101.

2. Noto 2. quod isti Discreti debent eligi de corpore Capituli locali, à quo mittantur. Ita statuitur in cap. Val. 1. num. 11.

3. Noto 3. quod isti Discreti debent habere literas testimoniales suarum commissionum, alioquin non recipiuntur, per statum cap. Genens. 1. num. 16. cum enim sint veluti Procuratores suorum Conventuum, merito abique mandato suorum Conventuum reiciuntur, iuxta c. 1. de procurator. cap. Letit. d. 61. cap. Nobilissimum d. 97.

4. Noto 4. quod si propter penuriam Fratrum, vel discordiam, dictus Discretus in aliquo Conventu fieri non possit, tunc Capitulum locale teneat scribere Capitulo provinciali, notificando illi impotentiam, vel penuriam; quæ literæ poterunt formati, motus mutandis, adinstar similium literarum proferarum hic supra, cap. 6. & 7. Adverte autem, quod si in electione Discreti suffragia sint paria, & electione ter repetita, adhuc persistat dicta paritas, tunc potest solus Corrector nominare ad tale munus, quem è duobus habentibus dicta paria suffragia maluerit. Ita statuitur etiam iuxta Gen. 6. n. 26. Si verò vota non fuerint paria, tunc in Discretum eligendus est à Correctore, qui plura suffragia habuit, iuxta determinationem c. Barcin. §. fess. §. n. 1.

CAPVT XI.

De forma electionis Commissi ad Capitulum Generale destinandi.

IN Nomine Domini Amen. Reuerendi admodum Patres. Nos Fratres Provincialis, ac Definidores Provincia N. Ordinis N. die 29. Septemb. anni 1632. iuxta Ordinis nostri constitutiones in Conuentu N. pro celebratione capituli intermedij unanimiter congregati, servasti de iure servandis, iuxta Concilij Tridentini decreta, summorum Pontificum constitutiones, & regularia statuta, omnibusque, in singulis huius Provincia Conuentibus habitis electionibus Commissi ad proximum Capitulum generale destinandi rite perspectis, in cunctis eiusdem Conuentibus P. F. N. ad eiusmodi munus electum destinatumque fuisse compertimus. Quem quidem sic electum nos etiam confirmamus: eundemque sic electum, & confirmatum, ad vos Reuerendos admodum Patres, generale Capitulum celebrantes dirigimus, & ad eligendum unà vobiscum generale, ac supremum totius Ordinis caput ceterisque Officiales, & ad omnia, & singula quæ in eodem Capitulo peragi necesse fuerit, peragenda, potissimum verò ad totius Religionis negotia, & in specie istius nostre Provincie bonum, & commodum concernentia diligenter, atque efficaciter proponenda, gerenda, & pertractanda. Pro quibus sanè (eius prudentia maxime fidentes) generale mandatum pro casu quocunque necessario, etiam expressè exprimendo, speciale quoque expressum imò specialissimum, & expressissimum mandatum requirente eidem concedimus, & impertimur R.R. admodum P.P. VV. matori, quo possumus studio rogantes, ut illum benigne, & perhumanè excipere non dedignentur. In quorum fidem subscripsimus, & nostra Provincia sigillo communimus. Datum, &c.

1. Noto 1. quod ad Capitulum generale Ordinis nostri secundum Correct. num. 93. debent accedere omnes Provinciales Religionis & præterea duo Commissi ex vnaquaque Provincia eligendi in Capitulo provinciali ex omnibus Commissis ad illud destinatis ex singulis Conuentibus pro celebrando Capitulo provinciali. Sed modò post. t. cons. Py P. tom. 1. nostr. prim. ad dictam Capitulum non accedit nisi vnus Commissus ex vnaquaque Provincia, qui eligitur in cap. ultimo definitorio ex omnibus Commissis electis in singulis Conuentibus cuiuslibet Provincie, prout statuitur in Cap. Valent. 4. num. 22.

2. Noto 2. quod hæc forma procedit, quando vnus solus fuit in Commissionem electus ab omnibus Conuentibus; si verò plures fuerint electi, tunc notanda est illa clausula, omnibusque in singulis, &c. in hanc omnibusque in singulis Conuentibus habitis Commissionum electionibus adferimus, ex his via scrutiny P. F. N. ad huiusmodi munus electum, ac destinatum.

3. Noto 3. quod debet Commissus portare literas sui Commissatus, vel Capitulum, in quo fuit electus, authenticatum; cap. Rem. 3. n. 4. cap. 1. Grana n. 16.

n. 16. cap. Paulæ, n. 35. propter rationem dictam cap. præced. notab. 3.

4. Noto 4. quoddam Commissus non potest proponere in Capitulo, nisi quæ continentur expresse in literis sue commissionis; cap. 1. Antonii num. 22. Si tamen in dictis literis apponatur illa clausula, *Pro casu quocunque*, quam in hac forma posui, poterit quocunque negotia proponere; valet enim illa clausula perinde, ac si negotia ipsa exprimerentur. Barboia de clausul. clausul. 102. a. num. 2.

5. Noto 5. quod si dictus Commissus electus, ante Capitulum decesseret, vel suis exigentibus, vel defectu electionis, vel alia iusta causa deponeretur, tunc poterit eligi alter per eisdem Provinciale, & Deputatos determinata die, per eos statuenda, facta prius in quolibet Convento ipsius electione. Ita statuitur in cap. Pal. a. num. 22. & in cap. Barcin. 3. sess. 5. versus finem, additur duobus dictis casibus alia tertia, nimirum probatur infirmitas, cum particula taxativa excludente omnes alias causas. Et adverte, quod ad Commissum ipsum spectat dictam suam infirmitatem, vel aliud impedimentum, si quod haberet, quod illi impediret accessum ad dictum Capitulum generale, probare, & conlata ex l. Aliter. C. de probat.

CAPVT XII.

De forma literarum electionis commissi facta in singulis Conuentibus, mittendarum ad Capitulum Provinciale pro confirmatione.

IN nomine Domini, Amen. Reuer. adm. Patres Cum in sacro Pentecostes die anni proximè venturi Capitulum generale celebrandum sit, ad quod Pater aliquis solertia, prudentia, & consilio pollens. Commissi nomine insignitis ab unaquaque Provincia esse dirigendus, ac destinandus, ut autem in singulis cuiusque Provincia Conuentibus prius eligi debeat, tum verò demum in hoc definitorio Capitulo eundem confirmari, seu ex multis eligi oporteat. Nos propterea huius Conuentus N. locales Fratres, ac vocales pro præfata electione celebranda die 15. Septembris in Capituli locum conuenimus vbi quidem solemnibus peractis, ac Spiritus Sancti Numine iuocato, legitimato Capitulo, omnibusque tandem, quæ de iure secundum Canones, Pontificum decreta, regularesque constitutiones complenda sunt, exactis, ac completis, ad prædictam electionem via scrutinijs deuenerimus. Atque ita P. F. N. ut ex his inclusis schedulis innotescit, electus fuit. Qua quidem electio tanquam canonica, ac patris de Religione benemeriti, ut à vobis confirmetur, studiòse poscimus; atque humiliter efflagitamus. In quorum fidem, &c.

1. Noto, quoddam electio Commissi pro Capitulo generali in Ordine nostro non publicatur statim facta, sed mittitur secreta ad Capitulum definitorium, ut dixi hic supra, cap. 7. notab. 7. de elect. Censoriorum.

CAPVT XIII.

De forma literarum electionis Provinciali, mittendarum ad Patrem Generalem pro confirmatione.

IN nomine Domini, Amen. Reuerendissime Pater. Nos infrascripti in hoc provinciali Capitulo Provincia N. Ordinis N. vocem habentes, R. P. V. ea qua decet, reuerentia, his literis aduentus docemus, & commendamus, nos die 29. Septemb. quo festum cadit S. Michaelis Archangeli, in Conuentu N. per proximè præteritum definitorium Capitulum destinatum, pro nostra Provincia capite, ac Pastore, qui elementis pietate, ac relictitudine, harumque mediatrice discretione præditus foret, quique diligi potius studeret, quam timeri, nec amorem suum pro se, sed pro vobis quariret, diligendo, conuenisse, ac vniuersis, qua de more & iure peragi, & consummari solent, ac debent, adamussum peractis, & consummatis, vniuersi consensu, ac voluntate (si autem electio non sic facta concorditer, dicatur maiori suffragiorum parte) R. adm. P. F. N. virum scientia claritate fulgentem, moribus, & exemplo illustrem, pium, iustum, prudentem, & vigilantem omnium calculo existimatum, via scrutinijs ad prædictum munus elegisse, illique præterea dedisse in Collegiis Venerabiles Patres N. N. N. viros illo prudentia, ac pietate nihilotenus coruscantes. Cumque huiusmodi electiones canonica sunt, ac Patrum de Religione præclare meritum, ut à R. P. P. confirmetur, humiliter, ac studiòse deposcimus, quò valeat nobis, ac Provinia nostra sancte Deo, præstare sanctissimè, & præstantissimè prodesse. In quorum fidem præfens electionis nostra decretum Reuerendissime P. F. propriis manibus subscripsum, & Provincia nostra sigillo munitum dirigimus, ac transmittimus. Datum, &c.

CAPVT XIV.

De eadem forma in casu mortis Provinciali.

IN nomine Domini, Amen. Reuerendissime Pater. cum deficiente Pastore, ob longam, diuturnamque vacationem, quotidianis destituta solatijs, graui in spiritualibus, ac temporalibus dispendia patiantur Ecclesia, & maioreque nostri propterea maturæ præmissa deliberatione, vestra mensum Provinciali dignitatem vacare nequaquam debere censuerint. Ea propter in Genuesi lesu Maria Conuentu die 29. Octobr. anno 1631. bona memoria R. adm. P. F. D. deo data Lomellino huius Genuesis Provincia quondam Provinciali defuncto, ipsiusque corpore caremomialiter, ac reuerenter in eiusdem Conuentus ecclesia ecclesiastica tradito sepultura, ne vilitatis suæ incommoda Provincia ipsa diuersi depaues

ploraret, pro futuro Pastoris electione celebranda à nobis electoribus, per nostras constitutiones deputatu, primus fuit Novembri diei unanimi consensu assignatus. Quo quidem adveniente, in Capituli locum sono campanula omnes convenimus, solemnique Spiritus Sancti missa, cunctis assistantibus, sacraque refectis Eucharistia, prius decantata, diuinoque iterum Nominis ibidem implorato, ad electionem Prescriba decernimus: atque ita votorum omnium vi P. F. N. electus fuit, tum verò ad Scriba electionem via servimus progressi: eundem P. F. N. electum pariter fuisse persequimur. Eandem autem forma vice, ad electionem Provincialis processimus, & nemine discrepante, seu, si non fuerint unanimis decem votorum è quindécim vigore, ac vi R. P. F. N. virum utique primum, & discretum literarum scientia, vita, & moribus meritis commendandum, in aetate legitima constitutum, ex legitimo matrimonio procreatum, in spiritualibus, ac temporalibus va'de circumspéctum elegimus. Quam quidem electionem mandato nostro per Scribam solemniter, ac communiter celebratam cunctis approbamus gratam habuimus, & acceptavimus. Postmodum autem eandem præsato Nobisenti intra tempus à iure statutum presentavimus, obnixè rogantes, instantesque flagitantes, ut suam illi aequo atque libenti animo præsare assensum. Qui demum diuina hand capiens resistere voluntati, votis nostris intra tempus à iure statutum obsecundavit, electioni de se facta humillimè consentendo. Ea propter à R. P. V. tam denotè, quam demissè unanimi studio deposcimus, ut electionem præsalam sic solemniter, cunctisque celebratam confirmare dignetur, quo nobis, & Provincia nostra, auctore Deo, veluti Pastori idonei, præsare queat utiliter, & præsare, nosque, & alij eiusdem subditi sub ipsius regimine, ac ductu coram Deo salubriter militare valeamus. Ceterum, et R. P. V. cognoscat evidenter nostrum omnium voto in præsatis cunctis, & singulis consistasse, atque in huiusmodi petitione unanimi existere, ac concordes, præsens electionis nostra decretum Reverendiss. P. V. nostris iuxta canonicam statuta proprii, reboratum chirographis, & subscriptam, & nostraque Provincia, sigillo communium transmittimus. Datum, &c.

CAPVT XV.

De eadem forma facta à Capitulo definitorio
usque ad quod tantum durant electiones
Provincialis facta causa mortis.

IN nomine Domini, Amen. Reverendissime Pastere. Nos infrascripti Provincia N. Definitores fidem facimus, ac attestamus Reverendiss. P. V. quod Septembris die 29. anni 1633. mane hora consuetâ in Conventu S. N. de N. per proximè præteritum provinciale Capitulum definitoriij

Capitulum celebrationi destinata convenientes, vicariatus provincialis officio, propter ebitum R. adm. Patris F. N. collato, experante, ad eiusdem Provincia Provincialis electionem decernimus: atque ita unanimi omnium consensu prædictus P. F. N. vir sonè de Religione nostra benemeritus, ut alias P. V. Reverendiss. nostris literis declaravimus, electus est. Quam quidem electionem, ut Reverendiss. P. V. confirmare dignetur, humiliter, obnixèque deposcimus: eundem namque Patrem in regimini solio constitutum non parùm fauente Deo, cum in spiritualibus, tum temporalibus huius minima nostra Provincia provinciarum speramus. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quòd Capitulum provinciale in Ordine nostro, ac etiam Capitulum generale celebrari debent in Conventu perproximè præteritum Capitulum provinciale, vel generale determinato. Ita statuitur in nostra Regula, can. 48. & in Concilio, nam. 101. & congruit cap. In singulis, §. Huiusmodi, de statu Monachorum, in casu verò mortis Provincialis debet celebrari Capitulum in Conventu, ubi defunctus decessit, quia Conventus dicti Conventus ei interesse debet, per statutum Cap. Paula, nam. 38. qui tamen locus mutari potest, si aliqua virgens ratio suadeat, de consensu tamen maioris partis electorum. Item si extra Conventum decessit Provincialis, debet Capitulum novæ electionis celebrari in Conventu proximiori loco, in quo decessit; per dictum statutum Paulæ. Item electio Collegæ Generalis, vel Zelosus in casu mortis fieri debet in ea Provincia in qua habitus est unius de mortis, Cap. Val. §. 1. 9. ad 4. & in eo Conventu, quem eligendum duxerit Generalis, ut ibidem statuitur.

2. Noto 2. quòd secundum Canones electio celebrari debet intra tres menses à die mortis Prælati præteriti, cap. N. pro defuncto, de elect. & ita generaliter in Ordine nostro fuit de quacunque electione conclusum in Cap. Rem. 6. n. 14. sub. 2. Sed hoc tempus quoad Provinciales duntaxat in cap. Barcin. §. 1. fuit coarctatum ad terminum unius mensis.

3. Noto 3. quòd eligendus in Prælatum debet esse vir bonæ vitæ, constitutus in facies, ex legitimo matrimonio natus, in aetate legitima constitutus, in temporalibus circumspéctus, & etiam in spiritualibus, qui possit iura ecclesiæ tuere, prudens, docilis, temperatus, castus, sobrius, castus, humilis, assiduis, misericors, in lege Dei instructus, in Scripturarum sensibus acutus, in dogmatibus ecclesiasticis exercitatus, & doctus, providus, matutus, & qui petendi non possit, Deo, & hominibus placens, hostis talis, bonis moribus ornatus, ac mansuetus. Quæ omnia probantur ex cap. Ad Episcopos, & d. 1. cap. Cum in curia, de elect. cap. Nisi cum pridem, de renov. & ex his, quæ dico tom. 2. Reliq. ita q. 2.

4. Noto 4. quòd quando electus commendatur apud confirmatorem per illas clausulas, *prævidum, & discretum, literarum scientia*, &c. debet id fieri secundum veritatem, & secundum iudicium conscientie propriæ, itavt in facto ita sit, vel saltem sentiat esse, sicut scribit ille, qui commendat: nam aliquando peccat, si scribat id, quod non sentit esse verum, nam qui contra conscientiam facit, addicit sibi ad gehennam, ut dicitur in c. Literas, §. Porro, de iust. spol. ita Boët. ad p. 2. Mand. de elect. forma 13. vers. Prævidum.

5. Noto 5. quòd, electione facta, si electus sit præfatus, deducitur ad ecclesiam, cantando, *Te Deum Laudamus*, & de inthronizatur idest, illi sedens in cathedra

cathedra ad hoc parata, per manus deosculacionem obedientia redditur. Hinc autem nullo iure statuatur, necesse de substantia electionis; unde si omittantur, non per hoc potest cassi electio; quia tamen sunt de laudabili, & antiquissima consuetudine introducta, idcirco omitti non debent. Ita Mand. de elect. p. 1. cap. 33.

6. Noto 6. quod, electione secuta, tenentur electores eam electio presentare, si non sit presens, intra octo dies à die electionis, c. Capientes. §. Ceterum, de elect. in 6. electus vero tenetur consentire intra mensem à die presentacionis, cap. Quam sit, cap. Si Religiosus, de elect. in 6.

7. Noto 7. quod in subscriptionibus, quæ fiunt à singulis capitulantibus, debet exprimi dignitas, tam preterita, quam presens, hoc pacto, videlicet. Ita est Frater N. de N. Corredor preteritus Iesu Marie Genus, nunc in Collegam adm. R. P. Provincialis assumptus: nam magis preteritur pro his, qui sunt in maioribus dignitatibus, cap. Electus, §. 2. de elect. §. Tamen ubi, Cardinalis alius, meritis, & auctoritate. B. et. us ad Mand. p. 1. cap. 39 forma 1. 4. verb. Ego G. Si aut. aliquis capitularis scribere non possit, propter infirmitatem chiragra v. g. &c. tunc debet scribere per alium, hoc modo, Ego Frater N. Corredor preteritus Iesu Marie Genus, nunc in Collegam adm. R. P. Provincialis assumptus inter fui omnibus: pradiis, & per P. F. N. Corredorem Saneva subscribi feci, quia propter infirmitatem chiragra scribere non poteram. Ita Mand. l. 6. et. in fine. Ratio est; quia qui fuerit per alium, est perinde, ac si faciat per se, reg. Qui facit, quæ est 7. de reg. iur. in 6.

8. Noto 8. quod electiones Vicariorum, à quocunque fiant, in Ordine nostro non durant nisi vlt. quæ ad Capitulum definitivum, nisi Capitulum generale citius foret celebrandum. Ita statutum est in c. 1. Feriunt. n. 19. & congruit. Ea quæ de sta. Minac. §. Quid si Abbas. Quod intelligendum est inclusivè, ut declaravit Cap. Val. 4. n. 20.

9. Noto 9. quod, mortuo Provinciali, in Ordine nostro electio (succellor spectat ad Corredorem Conventus, in quo mortuus est, & ad Collegas Provincialis defuncti, vel, si mortuus sit extra Conventum, ad Corredorem proximioris Conventus, per statuta Cap. Genus. l. 1. num. 19. & Paula num. 38. Et de ista electione abundè dixi toto cap. 12. tom. 1. prius. regul. Quid si dicta mors contingat eo tempore, quo Generalis fuerit presens in dicta Provincia, tunc prefata electio spectat ad dictum Generalem cum suis Collegis, & ad inpradictos cumulativè. Ita statuitur in Cap. Rom. 6. num. 14. ad 10. dubium. Quid si contingat, in dicta electione vota esse æqualia, liberum erit Generali ex illis sic in paritate electis, seu ex aliis quibuscunque, iis exclusis, quem voluerit edgere, per dictum statutum Roman. 6.

CAPVT XVI.

De forma presentandi electionem electo
absenti.

Frater N. Corredor Conventus N. & Collega Provincialis Provincia N. R. admod. P. F. N. salutem. Noveris P. F. adm. R. s. b. decessum à vobis bonæ memoriæ adm. R. P. F. N. huius Provincie olim Provincialis, Pastore suo, Deo sic disponente, nostrum hunc parvulum gregem caruisse: atque adeo nosmetipsos, ad quos de iure in eo casu pertinebat electio, die 1. Novemb. anni 1632. in Con-

Tom. III.

venta N. convenisse, ubi prædictus N. decesserat, ac omnibus, quæ de iure complenda sunt, exactis, & completis, via servitij procedentes P. F. adm. R. in nostrum Provinciale, ac Pastorem eandem elegisse, ac destinasse. Cui quidem electioni, ut P. F. suum præbeat assensum instanter petimus, ac suppliciter exoramus. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod dicta notificatio electionis absenti debet presentari authentice, id est, subscripta ab omnibus electoribus, seu à solo Scriba de mandato dictorum electorum; & habita tali notificatione, non debet electus sit æm consentire, ne presumatur ambiguo, cap. Sicut is, l. 9. §. sed debet respondere, quod accipit tempus ad del. berandum de ea; & deliberatione habita, respondebit, prout sibi Dominus inspiraverit, tempore enim indigemus; ut aliquid maturius peragamus, cap. Ponderet, d. 50.

2. Noto 2. quod hæc eadem forma poterit fieri quando fuerit electus quis in absentia tempore ordinariæ electionis, hoc pacto. Noveris P. F. adm. R. huius nostre Provincie N. electionis Provincialis celebranda instante tempore, nos, ad quos huiusmodi spectat electio, in Conventu Sancti N. die 29. Septembris anni 1632. legitimi congregatos, peractis de iure peragendis via servitij, procedentes, P. F. adm. R. elegisse. Cui quidem electioni, &c.

CAPVT XVII.

De forma, qua absens electus præstat
electioni consensum.

Frater, &c. Ordinarius N. Provincialis, RR. PP. Defunctorum, seu Capituli Provincialis Provincie N. salutem. Vestras legimus literas quibus nobis declaratum est, vos omnes pro eligendo Provincie vestre Pastore in Capitulo congregatos, Spiritus Sancti impulsu in personam nostram unanimes consensu consensisse, nosque tandem in vestrum Provinciale electos fuisse, ac destinasse. Materiam quidem de liberatione prælia, remissionem nostram, infirmitatemque perpendentes, accipiti cura diu distracti, divino Spiritu dumtaxat inflammati, superna Dei voluntati nequaquam duximus obsequendum. Atque ita ad honoris summam, ac in individua Trinitatis, B. M. V. nec non Sanctissimi Patriarchæ nostri Francisci, sub cuius vicinis simulatu, prædicta electioni annuimus, & consensimus. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod electus tenetur electioni consentire intra mensem à die presentacionis, intra quem nisi consenserit, eadit à iure per electionem acquisito, cap. Quam sit, de elect. in 6.

2. Noto 2. quod si is, qui valet omnipotentis Dei omnes pascere, cunctas pro sua quiete, & commodis querendas, ostendit le Pastorem summum minime amare. Si enim Vigenitimus Patris pro explenda vultuare omnium, de secreto Patris egressus est, ad publicum bonum nostrum querendum, nos quid dicuri sumus, si secretum nostrum perponimus vultuare proximi; Ita Greg. lib. 6. reg. vlt. c. 1. & refertur cap. in scripturis, §. 4. 1. & Aug. relatus in cap. Olim, ad. causa, & §. 2. Qui electus ab Ecclesia, ministrorum evangelizandi nunciis, ab Ecclesia ipsa merito, dignèque veneratur.

CAPVT XVIII.

De forma constituendi Procuratorem ad petendam confirmationem Generalis, vel Provincialis electi, in casu, quo altera pars alium elegerit, seu dictæ electioni se opposuerit.

IN nomine Domini, Amen. F.N. Ordinū N. Generalis, vel Provincialis electus nominatim fecit, & constituit P. F. Georgium Lupum, & P. F. Anselmum Guldum, ac eorum quolibet in solidum, ita ut occupantis conditio melior nequam sit, sed quidquid caperit unus, alter perscitere queat, certos suos Procuratores, ac speciales Nuntios ad comparandum, seque presentandam eorum S. Dnmo D. nostro Vrbano Papa VII. seu coram Reuerendiss. P. F. N. nostri Ordinis Generali, iuxta sacros Canones, ad Dominum Papam, seu Reuerend. P. Generalem de toto electionis successu instruendum; & ad Generales, vel Provinciales in persona N. factæ electionis confirmationem petendam; temerique præterea contra Regulam, & constitutiones attentant P. F. N. electionem impugnandam, & ad appellationem ab eodem contra prædictum N. ac electores eius interpositam prosequendam, nominatim fecit, & constituit. Eisdem Procuratoribus, ad huc eorum cuilibet super prædictis omnibus, & prædictorum quolibet agendi, & defendendi; libellum, ac libellos offerendi, & recipiendi de calumnia, & veritate dicendi, in animam illius iuramentum præstandi, excipiendi, replicandi, erimina, & defectus opponendi, ac probandi testes, & instrumenta produciendi, sententiam, & sententias audiendi; quotiesque necesse fuerit appellandi, & appellatorem ipsam, vel appellationes ipsas prosequendi; unum vel plures Procuratores substituendi, & quoties eis, vel eorum alteri expedire visum fuerit, renouandi ac Procuratoris officium, quandocumque placuerit, resumendi; aliaque omnia & singula, qua in prædictis, aut circa prædicta necessaria fuerint, vel etiam opportuna, faciendi, plenam, generalem, ac liberam tribuere potestatem. Mibi itidem N. iurio infra scripto nomine omnium, quorum interest, aut intererit in futurum, solemniter stipulanti, spondens, ac promittens, quidquid per eosdem Procuratores, vel eorum alterum, seu per substitutum, vel ab eis, aut eorum altero substitutos, in præmissis, & præmissorum quolibet actum, seu gestum fuerit, ratum se, ac firmo perpesuo habiturum. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod ista forma procedit, quando in aliquo Capitulo essent electi duo Generales, vel Provinciales; & tunc unusquisque electus per se solus, vel simul cum suis sequacibus, potest unum, vel duos expensis propriis Procuratores constituere, ad suam confirmationem petendam, seu potius informandum Papam de toto electionis negotio. Ita statuitur in c.

Capientes. §. Si verò, de elect. in 6. Potest etiam non solum electus confirmationem suæ electionis petere, cap. Cum dilectus, de consecrad. sed etiam eandem possunt petere ipsi eligentes etiam per se soli, abique interueniente electo, ut ait Boërius ad cap. 59. Mandag. form. 17. litt. E. & Gloss. in cap. Quam sit, verb. Petere, de elect. in 6. Si verò solum vna electio facta sit, cui aliqui de Capitulo se opposuerint, tunc illa clausula, temerique præterea electionem impugnandam, est omittenda. Et aduertet, quod isti Procuratores possunt esse de numero ipsorum eligentium, ut ait idem Boë. loc. cit. litt. B. Aduertet etiam, quod ipsi opposcentes, quando vna solùm electio est celebrata, possunt unum, aut plures ex ipsis Procuratores constituere sub prædicta forma, ad impugnandam electionem N. & opponendum, &c. Ita habetur in cap. Capientes, §. Si verò de elect. in 6. Quod seruatum est in nostro Ordine in c. Barchin. 3. vbi illi, qui se opposuerunt electioni Generalis in dicto Capitulo electi, constituntur Procuratores ad comparandum, &c.

2. Noto 2. quod ista forma facienda est per Notarium publicum, cum enim debeant hi Procuratores in iudicio comparere, non admitterentur, nisi essent publicis instrumentis roborati, c. 1. de Procur. Vnde quia subscriptiones electorum non possunt esse cognite iudici, & facilius possunt falsificari, publicis Notariis est necessarius. Puto tamen, quod non sit necesse, quod iste Notarius sit sacrosanctæ imperatorie auctoritatis electus, sed quod sufficiat, si sit electus à Provinciali, vel Generali, vulture constit. Pij V. de qua tom. 2. mss. prius in cap. 1. cum 2. & tom. 3. prius reg. c. 6. m. 15. Sed Barchinone vsi sumus Notario sacrali, & paratores ad tollendos scrupulos. Pro declaratione singularium clausularum istius formæ vide Boërium ad cap. 59. Mandag. form. 17. Vnde etiam Segism. de elect. dab. 48. n. 12.

CAPVT XIX.

De forma, qua appellatur, ne quis in Prelatum eligatur.

RR. admodum Patres. Cum ius quarendum, quamquam facilius abdicetur, & incipiens malo, re integra satius sit obstruere viam, ne si semel radices egerit, & inueterata fuerit malitia, tanquam congenita agritudo difficilias extinguatur. Ea propter ego F.N. Provincialis attendens, maiorem huius Capituli partem, seu complures ex his Patribus electoribus, Generalem eligere meditari, ac velle P. F. N. in scientia, astate, ac ordinibus defectum patientem, maiorisque præterea excommunicationis vinculo, quod in Fratrem Prasumptuosum Clericū manus iniecerit violentar, inordinatum irregularem etiam quod si excommunicatus existens diuini se se immiscere ausus fuerit. Considerans super eosdem ipsos, qui eligere contendunt, maioris excommunicationis vinculo pariter irretitos, quod simoniace prædictū N. seu ad Regis Cochim instantiam, qui eis hæc super re literas dedit, cupiant eligere. Huiusmodi autem si haberetur electio, tam graue mihi quod toti Religioni obuenerit incommodum, nec modicum inde emergeret prauidicantiam ob rem pro mihi etiā adhaerentibus, seu in futurum adhaerere cupientibus, his scriptis manu mea obsignatis, coram vestris infra scriptis, ad Sedem Apostolicā appello

appello, ne per praelatos, vel quoscunque alios praelatos N. eligatur. Super hac praterea Sancta Dei Evangelia corporaliter à me tacta, iuro & confirmo, omnia, & singula, quae per me superius expressa sunt, vera esse me credere, ac extimare, eademque tueri me posse, atque probare. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quòd omnis appellatio in electionibus debet necessario continere tria, ut valeat. I. ut in litteris appellationis omnia, & singula exprimantur, quae appellantes possunt obicere, vel in formam electionis, vel in personas electi, aut electorum. 2. ut id sit coram personis authenticis, vel coram personis, quae supet hoc perhibeat testimonium veritatis. 3. ut coram Notario, vel Praesidente Capitulo, aut coram toto Capitulo, sumptis aliquotum testimoniis. 3. Ut ipsi appellantes praesentent corporaliter iuramentum, quòd credunt ea, quae sic exprimunt, esse vera, & posse probare. Ita habetur in cap. *Pr. circa, de elect. in 6.* & declarat Boetius ad Mandag. de elect. p. 3. cap. 60. forma 1. 2. & 3. Et pro declaratione istius decretalis, Ut circa, vide Sigillum. de elect. dub. 48. à non. 2. Vide etiam, quòd dico tom. 1. Relig. quest. 1. cap. 3. §. 1.

2. Noto 2. quòd post appellationem illi, quorum intercessit, possunt appellanti adherere, & non alij, cap. Cum inter R. 5. Nos attendentes, de elect. cap. Non solent 3. 2. §. 6. Illi autem sunt non solum electores, sed omnes ij, qui debent esse subditi, ut cum multis probat Sigillum. loc. cit. num. 7. & Barb. in cap. *Pr. circa, num. 12. de elect. in 6.* debent tamen id facere intra decem dies postquam fuerint appellatum esse, ut docet Boetius ad cap. 60 Mandag. forma 1. verb. *Adhærere.* Forma autem adhaerendi etiam inscribere appellationem hoc pacto. Ego F. N. Provincialis N. supra scripta appellationi adhaereo.

3. Noto 3. quòd oppositio alicuius electioni notorium defectum, vel quod ipsi per sufficientes testes notorium possunt facere, non possunt postea desistere à tali oppositione, aliquando puniri debent, cap. *Ab eo, de elect. in 6.* Sigillum. loc. cit. à n. 6.

4. Noto 4. quòd Paulus V. prohibuit dignitates Regularium dari ad instantiam cuiuscumque personae extra Ordinem existentis, quantavīs sint excellentior, ut habes tom. 2. nostr. prinil. in consil. 5. quam usus declaro tom. 3. distorum prinil. cap. 10. à n. 1.

veritas praterea, in electione ipsa collationem, quae secundum Canones fieri debebat, pratermissam, necnon eandem electionem, cui me adesse oportebat, me contempsit, in eam errem quicquid, ne interesset, detruxisse celebratam, ab ipsa electione temerè, & contra statum canonica, in grane memm, Religionisque nostra prauidicium attentata, pro me, mihiq; adhaerentibus, seu adhaerere in futurum cupientibus, scriptis huius manu mea obsequatis, coram testibus infra scriptis, ad eadem Apostolicam appello, & super hac sancta Dei evangelia, quae corporaliter tangere, omnia, & singula, quae per me superius expressa sunt, vera esse, meque credere, probare, tuerique posse, omnino iuro, & confirmo. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quòd istae formae possunt fieri in quibuscunque appellationibus circa electiones, siue appellatio fiat ad Papam, siue ad Generalem siue ad Provinciale, aut quoscunque alium Superiorem, mutatis mutandis, modò semper seruentur illa tria quae dixi cap. *prater.* num. 1. quae tamen solum locum habent, quando à dictis electionibus appellatur extra iudicium, v. g. in Capitulo: nam quando in iudicio appellati contingit, v. g. coram confirmatore, tunc non est necesse servare dictam formam, ut habetur in cap. *Confirmatio de elect. in 6.* dicit Sig. de elect. dub. 48. n. 19. Vide Boet. ad Mandag. 3. de elect. c. 60. forma 1. verb. *Appello,* ubi etiam notat quòd quando appellatio fit in iudicio coram iudice, petendi sunt Apostoli, cap. *Pr. debemus, de appell. qui* tamen non sunt necessarii petendi, quando appellatur extra iudicium, si tamen petatur, nullum malum erit.

2. Noto 2. quòd Paulus V. prohibuit Praelatis regularibus cognoscere causas ad Inquisitores pertinentes, ut habetur tom. 2. nostr. prin. in consil. 9. Pauli V. Pro huius formae explicatione, vide Boetium ad cap. 60. Mandag. forma 1.

CAPVT XXI.

De forma, qua debent testes fidem facere de appellatione facta.

CAPVT XX.

De forma appellationis contra personam iam electam.

R. R. admodum Patres. Cum in oppressorum subsidium appellationis remedium sit adinven-tum. Ea propter ego F. N. Provincialis N. attendens P. N. à maiori capitali parte Religionis nostra Generalium electum, eiusmodi, ac tanto scientia, doctrinaque deservit subesse, tot à Generalis fastigio iure merito sit extirbandus. Cernens itidem, electionis sua tempore maioris excommunicationis vinculo innodatum extitisse, ob usurpationem contra haereticam praesentem inquisitoris iurisdictionem, in Provincia N. Fratrem N. qui in incantato magneti mulieres ad se pertraherebat, puniendo. Considerans quoque electionis sua tempore maiori excommunicatione irretitus electore, ipsam per labem simoniacam eligendo. Animad-

Tom. 111.

Fraser N. Provincialis N. & E. N. Commissus N. Univerſis praesentes litteras inspecturis saltem in Domino. Praesentium inscriptione cancellis volumus innoscere, R. adm. P. F. N. Provinciale N. coram nobis constitutum anno 1634. die 1. Maij, ab electione in persona N. habit. ac celebrata, supra scripto tenore ad apostolicam Sedem appellasse, talisque ab eodem corporaliter sacrosanctis Dei Evangelij praesentium iuramentum, omnia, & singula, in appellatione ipsa expressa, vera esse se credere, ac posse probare. In quorum quidem testimonium praesentes litteras conscribendas curavimus, nostrisque syngraphis subscripsimus, ac nostro etiam sigillo communivimus. Datum, &c.

1. Noto quòd hoc testimonium potest fieri immediate sub eadè appellatione à duobus testibus in dignitate constitutis, si fiat appellatio in Capitulo generali, vel provinciali, vel ab alijs Fratribus, si fiat in Capitulo loci. Potest etiam fieri à Notario publico, vel Capitulo Praesidente, si coram iis dicta appellatio fiat.

E 3

fac.

fiat. Potest item fieri separatim ab appellatione, & tunc mutanda erit clausula posita cap. 10. *Coram testibus infrascriptis*, in aliam hoc pacto. *Coram vobis Patribus, quos in testimonium huius mea appellationis adduco.* Et tunc sufficiet, vt inscribant tres, aut quatuor. Si autem fiat eorum Præsidente, dicat. *Coram Illustrissimo Dominante vestro, cui humiliter supplico*, vt de hac appellatione testimonium facere digetur,

CAPVT XXII.

De forma monendi electores de morte Generalis, vt electioni interesse possint.

FRATER N. Collega Generalis antiquior, atque Ordinis interim N. Vicarius pariter Generalis. Cum recolenda memoria R. P. F. N. huius nostra Religiosis meritisimus olim Generalis Corrector die 1. Ianuarij anni 1634. in nostro S. N. de N. Conventu (quod non sine maximo luctu, atque dolore commemoramus) naturæ debitum solvens, spiritum suum reddiderit Creatori. Nos, in quorum manus Religiosis sigilla iure ipso depenere, & Vicarij Generalis vicem gerimus, muneris vestri partes exequi volentes, ea de re vos certiores facendos existimantes, cum vt eidem Patri parentare, tum verò, vt nos itinerari prosequere in Conventu N. die 1. Ianij eiusdem anni eligendo accingere valeatis. Quod quidem die hora consuetâ, si in prædicto Conventu nequaquam adfueritis, nos cum illis, qui ibi interfuerint, vobis distans non expectatis, ad electionem Vicarij generalis, absentia vestra nullatenus obstant, procedemus. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod in Ordine nostro per mortem Generalis sigilla Religiosis (quæ potius dici debent sacramentalia Reliquiæ, cum sint illa eadem, quibus utebatur B. Pater noster Franciscus) remanent penes antiquiorem collegam, dicitur mortui parentem, qui quidem Collega gerit vicem Vicarij Generalis vique ad illius electionem, quæ debet fieri intra quinque menses computandos à die mortis præfati Generalis. Qui quidem Collega tenetur monere omnes Provinciales Religiosis, vt dicto defuncto paternalia faciant, totæque etiam monere specialiter Provinciales, qui debent electioni interire, & etiam eos, qui debent Commissos ad dictam electionem mittere. Ita habetur in constit. I. Urbani VIII. quam habet tom. 3. primæ regul. cap. 11.

2. Noto 2. quod quando dictus antiquior Collega scribit Provinciali, cuius Provincia habet mittere Commissum, scribit sub eadem forma, qua Pronunciabilibus, mutata illa clausula, tum verò, vt vos itinerari &c. in hanc, tum verò vt de Commissis ad præfatum electionem in Conventum N. destinandi pro die prima Ianij eiusdem anni providere valeatis.

CAPVT XXIII.

De forma monendi Religionem de morte Generalis, vt ei parentet.

FRATER N. &c. Vicarius Religiosis N. Fratribus, tam Superioribus, quam Subditis saltem. Iam vacans à mundanis curis Reverendi

admodum Patres, Fratresque charissimi, Reverendissimi P. F. N. noster olim Generalis, & communis parens. Iam sibi traditum deposuisti, fidei iterque semper custodisti, animam feliciter, parenti, & Salvatori Deo reddidisti immaculatam, & candidam. Deploranda est quidem nobis de tam optimo integerrimoque parente infortium, deplorandum tam clarum ornamentum, & decus amisisse: deplorandum, & iucundam nostram Religionem spirituali quodam perfugio, & salubri animarum medicamento dolenter orbatam: sed etiam gratulandum felicitati ipsius, ne propter detrimentum nostram illudque breve, & periculinum, illi gloriam, ac felicitatem cum Deo aum videamur invidisse. Gaudendum ipsius iamdiu concupiti, & expectati dissolutione, vt pote cui immarecessibilis successerit corona gloria. Latandum quid in amplexibus Christi sui iam latus quiescat, fructus æterna gloria dulcedine, fructu suorum laborum. Decentis itaque sensus sua funera lacrymis. Ratio verò, Acute dicat, dulcis exuvia, & in se requiescisse ossa sanctissima. Et charitas vestra parentare non desinit parenti optimo, Deumque obnixi rogare, vt dignus tanto parente successor eligatur. Valete, Roma.

CAPVT XXIV.

De forma, qua Generalis monet Religionem de morte alicuius Collegæ, & de noua electione.

FRATER N. &c. Vicarius, &c. vt hic supra. Nihil in terra sine causa fit, & de hano non egreditur dolor, ait S. Iob, nos verò causas rerum, qua in iustissima Dei mente sunt, ignorantes, dolorem, & laborem concipimus, & parturimus usque adhuc, cum quadam nobis occurrant præter cordis nostri propositum. Certe id hanc nostro Ordini, nobisque accidit ex inopinata, inexpectandaque morte R. P. N. Collegæ nostri Itali, cuius virtutes, pietas, ingenuique animi sinceritas, cum insigni eruditione, rerum agendarum peritia, atque infatigabili solertia coniuncta, sicut maximum Ordini nostro decus, laboribusque nostris non exiguum leuamen afferbant: ita illius à nobis ad aliam vitam transitus summam tristitiam edidit. Desit vincte Catania die 27. Martij anno 1624. dum inflaret meridies, sancto quidem fine, & vt decebat Minimum. Cuius obitus cum ad aures nostras in visitationis nostra Panormitana Provincia decursu pervenisset, leuauimus oculos ad celum, vt ad patrem lumen recurreremus, à quo omne datum optimum, denique perfectum descendit, sanctique officio funeris, de subrogando alio Collegæ loco defuncti serio cogitamus: tandemque, seruatis de iure seruandis, vna cum R. P. Provinciali Panormitano, eiusque Collegis, atque R. P. Provinciali

Panormi

Panormitans, eiusque Collegis, &que P. Corredore Conventus S. Oliva, quem ob absentiam R. P. nostri Collega Hispani ad effectum electionis assumptissimus iuxta statuta Ordinis nostri, die 13. Aprilis huius anni presentis 1624. unanimi consensu in Collegam nostrum generalem Italem delegimus R. P. F. N. virum probatae virtutis, ac doctrinae, & in rebus Religiosis exercitatum, cuius electionem volumus vobis omnibus esse cognitam, ut simul cum orationibus, quas omnes fundere debetis pro anima dicti defuncti Collegae nostri, Deo etiam illum commendatis, qui ad id officij, eius loco assumptus est, laboremque nostris frequentis sacrificiorum, & meditationum obsequio iunctis. In quorum fidem nos vnde cum reliquis Patribus subscripsimus, & sigille, &c.

1. Noto 1. quod in Cap. generali Ordinis nostri Romae 7. celebrato. *sess. 8. verisimiliter*, statutum est, quod quando eorumque fieri de novo aliquam electionem alicuius Collegae Generalis, vel Zelosi, mutatur statutum de nova electione in quolibet Provincia. Qui eas casus cum consuevit tempore R. P. Agidij, Camart, ipse primus praedicta forma vltis est, quam hic ad verbum posui, ut esset ornamento huic opella.

2. Noto 2. quod Generalis in Ordine nostro, accepto nuntio de morte alicuius ipsius Collegae, in ea provincia, in qua dictum nuntium accipit, facit electionem noui Collegae. Ad quam electionem interueniunt reliqui Collegae ipsius Generalis, & Provincialis illius Provinciae, cum suis Collegis Verum si aliquis Collegarum dicti Generalis tunc temporis in remotis agat, ita ut difficultis sit eius accessus, tunc potest P. Generalis assumere eius loco Corredorem illius Conventus, quem dictus Renerendissimus elegerit, pro dicta electione celebranda. Quod si defuerint duo Collegae, assumendus erit primus senior dicti Corredoris, & si tres, assumendus erit secundus Senior, ita statuitur in *Cap. Generis. 1. numer. 18. & in Cap. Paul. numer. 17. & in cap. Valent. 5. numer. 19. ad 4.* Et aduerte, quod assumptio Corredoris, & Seniorum fit solum loco Collegarum Generalis, non autem loco Collegarum Provincialis in casu absentiae, vt constat elare ex dicto statuto *Valentiniano*, vbi dicitur, *Et sit cum his electio fiat vniui duorum, vel trium electis.* Electiones vero Collegarum Provincialis loco defunctorum non fiunt a Generali. Deinde statutum illud loquitur de electione Collegarum Generalis. Si autem Collega moriatur in praesentia P. Generalis, tunc electio successoris fieri debet a Generali cum reliquis Collegis, & Corredore illius Conventus, in quo talis mors contigerit, seu cum Corredore praemioris Conventus, si contingat dictum Collegae extra Conuentum mori; Quod si in illo Conuentu, in quo Collega moritur, vel qui est praesentior morti, repetitur Provincialis illius Provinciae, tunc, relicto Corredore, electio fit a praefatis cum dicto Provinciali. Ita statuitur in *cap. Tolos. numer. 12. & Rom. 2. numer. 13.*

3. Aduerte autem, quod electio omnino celebranda est in ea Provincia, in qua certus nuntius de morte accipitur, liberum tamen est Generali eligere, quem Conuentum illius Provinciae voluerit pro dicta electione. Quod si mors succedat in aliquo Conuentu, praesente Generali, tunc electio in dicto Conuentu celebranda est; nec potest P. Generalis Conuentum mutare. Ita aperte colligitur ex dicto statuto *cap. Paul. 5. numer. 19.*

4. Aduerte etiam, quod si aliquis Collega Provincialis agat in remotis partibus, ita ut eius accessus sit difficultis, vel cum multis, expectari non debet, neque vocari, vt colligitur ex dicto statuto *Valent. & ex Capitulo Genens. 1. numer. 18. & congruit cap. Cum inter, et 2. de elect.* Qui autem sit valde distans, declarat Glossa ibi, *ver. Remotus*; vt nimirum sit illa, qui est extra Provinciam, in qua facienda est electio, nisi consuetudo maiorem distantiam requirat. Sed si commode vocari potest, vocandus, & expectandus est, arg. dictorum statutorum, & dicti *cap. Cum inter*, quae cum statuunt, non esse vocandum, qui commode vocari, & venire non potest, simul statuunt, quod si commode venire potest, vocandus, & expectandus est. Et idem, dic de Collega generali, quando commode vocari potest.

5. Sed tunc remanet difficultas, an loco illius Collegae Provincialis, qui commode vocari non potest, sit alius substituendus? Puto quod non. Tum quia nulla adeat necessitas talis substitutionis, cum electio aequè bene fieri possit per praesentes, & destinati ad praedicta statuta. Tum quia hoc non dicitur praefata statuta, quae cum id dicant, etiam abest Collega Generalis si voluerint, vt aliquis loco absentis Collegae Provincialis substitueretur, ut etiam dissensent. Tum quia talis suppletio est prohibita, vbi aliud non est per statuta Ordinis definitum, per Concilium *Trid. sess. 25. de Regul. cap. 6.*

6. Aduerte tandem, quod assumptio Corredoris, & Seniorum loco Collegarum absentium, non est contra Corred. *numer. 113.* vt perperam putat *l'nsard. verb. Electio Collegarum*, immò omnino secundum illud. Requirit enim Corredorium, vt loco Collegae absentis substituantur alius per reliquos Socios, & Capitulum locale; nuntio vero dubito, quod vicem Capituli locali supplere possit Capitulum generale. Cum ergo hoc determinet, ad tollendas lites, vt illo casu Generalis assumat Corredorem, non est dicendum Generalis assumere Corredorem loco Collegae absentis, sed Capitulum generale cum Generali ipso, & aliis Collegis. Quod est omnino & informae Corredorio, & Capitulum generale prouidet pro omnibus casibus.

CAPVT XXV.

De forma monendi electores, vt adfint electioni in casu mortis Provincialis.

FRATER N. antiquior Provincialis Collegae, & Vicarij Provincialis vicies gerens R. P. F. N. *salutem. Cum in Conuentu N. die 4. Ianuarij anni 1624. admodum R. Pater F. N. huius Provinciae quondam Provincialis de vita cessisset, illius corpore Ecclesiastica conuerdit sepultura. Nos, quibus sigilla Provinciae remanserunt, cum alijs, quos Vicarij Provincialis electionis interesse opus erat, in vnum congregati, ne nostra Provincia deinde viduata maneret, pro futuris Vicarij Provincialis electione habenda, ceterisque, quae ad hunc finem peragi contingerit, peragendi, diem 28. eiusdem mensis, eundemque Conuentum, iuxta nostra statuta, designauimus. Quod tibi quidem significandum esse censuimus, ne ignorantiam praetendere queas. Mandantes, vt praedicto die hora consuecta ad Capitulum in praesentia*

tum *Consentum accedat, ut vñ nobiscum de electione futuri Provincialis agatur, ac pertrahatur: Alioquin, se non expectat, nec ulterius vocato, etiamsi prædictum terminum per nos, qui sumus in maiori parte, in hoc Capitulo vocem habentes, contingeret prorogari, in huiusmodi electionis negotio omnino procedemus, in absentia nequaquam obstant. Ad huiusmodi autem litteras tibi presentandas, atque insinuandas dilectum F.N. specialiter constituimus, ac deputamus. In quorum fidem omnes subscripsimus, & Provincia sigillo hac nostras communimus. Dat. &c.*

CAPVT XXVI

De forma, qua deputatus ad vocandum absentem, se illum vocasse fidem facit.

EGO F.N. Procurator Consensus N. Civitatis N. & ad infra scripta specialiter deputatus, his literis fidem facit, atque iuramento omnibus, & quibusvisque attestat, die 20. Januarii anni 1634. vñ voce ex parte, & de mandato Patrum electorum Vicarij provincialis huius N. Provincia Ordinis N.R. P.F.N. Collegam provincialis in inferiori clausura Consensus S.N. mand. post Tertiam existentem monitum a me fuisse, ut die 28. prædicti mensis hora manè confecta ad Vicarij Provincialis electionem, quod ea dies præfixus esset terminus, accederet: reliquis aliisquin Patres electores eius minime obstant absentia, ad electionem celebrandam progressuros. Fidem insuper facio, iuro, & vt supra, attestor, quod præfatus N. Collega presentans in propriis manibus authenticum exemplar ab alijs electoribus subscriptum, ac sigillatum, necnon de verbo ad verbum, nullo vel verbo, aut syllaba à decreto hie supra contento, subscripto, ac sigillato penitus immutatis, Quæquidem omnia coram P.F.N. & P.F.N. testibus a me vocatis gessi, ac peregi. In quorum fidem propriis manu subscripsi, &c. Subscribunt etiam testes.

1. Noto 1. quod in Ordine nostro per statutum *cap. Barchin. 3. §. 3. vñ 4. vñ 5. vñ 6. vñ 7. vñ 8. vñ 9. vñ 10. vñ 11. vñ 12. vñ 13. vñ 14. vñ 15. vñ 16. vñ 17. vñ 18. vñ 19. vñ 20. vñ 21. vñ 22. vñ 23. vñ 24. vñ 25. vñ 26. vñ 27. vñ 28. vñ 29. vñ 30. vñ 31. vñ 32. vñ 33. vñ 34. vñ 35. vñ 36. vñ 37. vñ 38. vñ 39. vñ 40. vñ 41. vñ 42. vñ 43. vñ 44. vñ 45. vñ 46. vñ 47. vñ 48. vñ 49. vñ 50. vñ 51. vñ 52. vñ 53. vñ 54. vñ 55. vñ 56. vñ 57. vñ 58. vñ 59. vñ 60. vñ 61. vñ 62. vñ 63. vñ 64. vñ 65. vñ 66. vñ 67. vñ 68. vñ 69. vñ 70. vñ 71. vñ 72. vñ 73. vñ 74. vñ 75. vñ 76. vñ 77. vñ 78. vñ 79. vñ 80. vñ 81. vñ 82. vñ 83. vñ 84. vñ 85. vñ 86. vñ 87. vñ 88. vñ 89. vñ 90. vñ 91. vñ 92. vñ 93. vñ 94. vñ 95. vñ 96. vñ 97. vñ 98. vñ 99. vñ 100. vñ 101. vñ 102. vñ 103. vñ 104. vñ 105. vñ 106. vñ 107. vñ 108. vñ 109. vñ 110. vñ 111. vñ 112. vñ 113. vñ 114. vñ 115. vñ 116. vñ 117. vñ 118. vñ 119. vñ 120. vñ 121. vñ 122. vñ 123. vñ 124. vñ 125. vñ 126. vñ 127. vñ 128. vñ 129. vñ 130. vñ 131. vñ 132. vñ 133. vñ 134. vñ 135. vñ 136. vñ 137. vñ 138. vñ 139. vñ 140. vñ 141. vñ 142. vñ 143. vñ 144. vñ 145. vñ 146. vñ 147. vñ 148. vñ 149. vñ 150. vñ 151. vñ 152. vñ 153. vñ 154. vñ 155. vñ 156. vñ 157. vñ 158. vñ 159. vñ 160. vñ 161. vñ 162. vñ 163. vñ 164. vñ 165. vñ 166. vñ 167. vñ 168. vñ 169. vñ 170. vñ 171. vñ 172. vñ 173. vñ 174. vñ 175. vñ 176. vñ 177. vñ 178. vñ 179. vñ 180. vñ 181. vñ 182. vñ 183. vñ 184. vñ 185. vñ 186. vñ 187. vñ 188. vñ 189. vñ 190. vñ 191. vñ 192. vñ 193. vñ 194. vñ 195. vñ 196. vñ 197. vñ 198. vñ 199. vñ 200. vñ 201. vñ 202. vñ 203. vñ 204. vñ 205. vñ 206. vñ 207. vñ 208. vñ 209. vñ 210. vñ 211. vñ 212. vñ 213. vñ 214. vñ 215. vñ 216. vñ 217. vñ 218. vñ 219. vñ 220. vñ 221. vñ 222. vñ 223. vñ 224. vñ 225. vñ 226. vñ 227. vñ 228. vñ 229. vñ 230. vñ 231. vñ 232. vñ 233. vñ 234. vñ 235. vñ 236. vñ 237. vñ 238. vñ 239. vñ 240. vñ 241. vñ 242. vñ 243. vñ 244. vñ 245. vñ 246. vñ 247. vñ 248. vñ 249. vñ 250. vñ 251. vñ 252. vñ 253. vñ 254. vñ 255. vñ 256. vñ 257. vñ 258. vñ 259. vñ 260. vñ 261. vñ 262. vñ 263. vñ 264. vñ 265. vñ 266. vñ 267. vñ 268. vñ 269. vñ 270. vñ 271. vñ 272. vñ 273. vñ 274. vñ 275. vñ 276. vñ 277. vñ 278. vñ 279. vñ 280. vñ 281. vñ 282. vñ 283. vñ 284. vñ 285. vñ 286. vñ 287. vñ 288. vñ 289. vñ 290. vñ 291. vñ 292. vñ 293. vñ 294. vñ 295. vñ 296. vñ 297. vñ 298. vñ 299. vñ 300. vñ 301. vñ 302. vñ 303. vñ 304. vñ 305. vñ 306. vñ 307. vñ 308. vñ 309. vñ 310. vñ 311. vñ 312. vñ 313. vñ 314. vñ 315. vñ 316. vñ 317. vñ 318. vñ 319. vñ 320. vñ 321. vñ 322. vñ 323. vñ 324. vñ 325. vñ 326. vñ 327. vñ 328. vñ 329. vñ 330. vñ 331. vñ 332. vñ 333. vñ 334. vñ 335. vñ 336. vñ 337. vñ 338. vñ 339. vñ 340. vñ 341. vñ 342. vñ 343. vñ 344. vñ 345. vñ 346. vñ 347. vñ 348. vñ 349. vñ 350. vñ 351. vñ 352. vñ 353. vñ 354. vñ 355. vñ 356. vñ 357. vñ 358. vñ 359. vñ 360. vñ 361. vñ 362. vñ 363. vñ 364. vñ 365. vñ 366. vñ 367. vñ 368. vñ 369. vñ 370. vñ 371. vñ 372. vñ 373. vñ 374. vñ 375. vñ 376. vñ 377. vñ 378. vñ 379. vñ 380. vñ 381. vñ 382. vñ 383. vñ 384. vñ 385. vñ 386. vñ 387. vñ 388. vñ 389. vñ 390. vñ 391. vñ 392. vñ 393. vñ 394. vñ 395. vñ 396. vñ 397. vñ 398. vñ 399. vñ 400. vñ 401. vñ 402. vñ 403. vñ 404. vñ 405. vñ 406. vñ 407. vñ 408. vñ 409. vñ 410. vñ 411. vñ 412. vñ 413. vñ 414. vñ 415. vñ 416. vñ 417. vñ 418. vñ 419. vñ 420. vñ 421. vñ 422. vñ 423. vñ 424. vñ 425. vñ 426. vñ 427. vñ 428. vñ 429. vñ 430. vñ 431. vñ 432. vñ 433. vñ 434. vñ 435. vñ 436. vñ 437. vñ 438. vñ 439. vñ 440. vñ 441. vñ 442. vñ 443. vñ 444. vñ 445. vñ 446. vñ 447. vñ 448. vñ 449. vñ 450. vñ 451. vñ 452. vñ 453. vñ 454. vñ 455. vñ 456. vñ 457. vñ 458. vñ 459. vñ 460. vñ 461. vñ 462. vñ 463. vñ 464. vñ 465. vñ 466. vñ 467. vñ 468. vñ 469. vñ 470. vñ 471. vñ 472. vñ 473. vñ 474. vñ 475. vñ 476. vñ 477. vñ 478. vñ 479. vñ 480. vñ 481. vñ 482. vñ 483. vñ 484. vñ 485. vñ 486. vñ 487. vñ 488. vñ 489. vñ 490. vñ 491. vñ 492. vñ 493. vñ 494. vñ 495. vñ 496. vñ 497. vñ 498. vñ 499. vñ 500. vñ 501. vñ 502. vñ 503. vñ 504. vñ 505. vñ 506. vñ 507. vñ 508. vñ 509. vñ 510. vñ 511. vñ 512. vñ 513. vñ 514. vñ 515. vñ 516. vñ 517. vñ 518. vñ 519. vñ 520. vñ 521. vñ 522. vñ 523. vñ 524. vñ 525. vñ 526. vñ 527. vñ 528. vñ 529. vñ 530. vñ 531. vñ 532. vñ 533. vñ 534. vñ 535. vñ 536. vñ 537. vñ 538. vñ 539. vñ 540. vñ 541. vñ 542. vñ 543. vñ 544. vñ 545. vñ 546. vñ 547. vñ 548. vñ 549. vñ 550. vñ 551. vñ 552. vñ 553. vñ 554. vñ 555. vñ 556. vñ 557. vñ 558. vñ 559. vñ 560. vñ 561. vñ 562. vñ 563. vñ 564. vñ 565. vñ 566. vñ 567. vñ 568. vñ 569. vñ 570. vñ 571. vñ 572. vñ 573. vñ 574. vñ 575. vñ 576. vñ 577. vñ 578. vñ 579. vñ 580. vñ 581. vñ 582. vñ 583. vñ 584. vñ 585. vñ 586. vñ 587. vñ 588. vñ 589. vñ 590. vñ 591. vñ 592. vñ 593. vñ 594. vñ 595. vñ 596. vñ 597. vñ 598. vñ 599. vñ 600. vñ 601. vñ 602. vñ 603. vñ 604. vñ 605. vñ 606. vñ 607. vñ 608. vñ 609. vñ 610. vñ 611. vñ 612. vñ 613. vñ 614. vñ 615. vñ 616. vñ 617. vñ 618. vñ 619. vñ 620. vñ 621. vñ 622. vñ 623. vñ 624. vñ 625. vñ 626. vñ 627. vñ 628. vñ 629. vñ 630. vñ 631. vñ 632. vñ 633. vñ 634. vñ 635. vñ 636. vñ 637. vñ 638. vñ 639. vñ 640. vñ 641. vñ 642. vñ 643. vñ 644. vñ 645. vñ 646. vñ 647. vñ 648. vñ 649. vñ 650. vñ 651. vñ 652. vñ 653. vñ 654. vñ 655. vñ 656. vñ 657. vñ 658. vñ 659. vñ 660. vñ 661. vñ 662. vñ 663. vñ 664. vñ 665. vñ 666. vñ 667. vñ 668. vñ 669. vñ 670. vñ 671. vñ 672. vñ 673. vñ 674. vñ 675. vñ 676. vñ 677. vñ 678. vñ 679. vñ 680. vñ 681. vñ 682. vñ 683. vñ 684. vñ 685. vñ 686. vñ 687. vñ 688. vñ 689. vñ 690. vñ 691. vñ 692. vñ 693. vñ 694. vñ 695. vñ 696. vñ 697. vñ 698. vñ 699. vñ 700. vñ 701. vñ 702. vñ 703. vñ 704. vñ 705. vñ 706. vñ 707. vñ 708. vñ 709. vñ 710. vñ 711. vñ 712. vñ 713. vñ 714. vñ 715. vñ 716. vñ 717. vñ 718. vñ 719. vñ 720. vñ 721. vñ 722. vñ 723. vñ 724. vñ 725. vñ 726. vñ 727. vñ 728. vñ 729. vñ 730. vñ 731. vñ 732. vñ 733. vñ 734. vñ 735. vñ 736. vñ 737. vñ 738. vñ 739. vñ 740. vñ 741. vñ 742. vñ 743. vñ 744. vñ 745. vñ 746. vñ 747. vñ 748. vñ 749. vñ 750. vñ 751. vñ 752. vñ 753. vñ 754. vñ 755. vñ 756. vñ 757. vñ 758. vñ 759. vñ 760. vñ 761. vñ 762. vñ 763. vñ 764. vñ 765. vñ 766. vñ 767. vñ 768. vñ 769. vñ 770. vñ 771. vñ 772. vñ 773. vñ 774. vñ 775. vñ 776. vñ 777. vñ 778. vñ 779. vñ 780. vñ 781. vñ 782. vñ 783. vñ 784. vñ 785. vñ 786. vñ 787. vñ 788. vñ 789. vñ 790. vñ 791. vñ 792. vñ 793. vñ 794. vñ 795. vñ 796. vñ 797. vñ 798. vñ 799. vñ 800. vñ 801. vñ 802. vñ 803. vñ 804. vñ 805. vñ 806. vñ 807. vñ 808. vñ 809. vñ 810. vñ 811. vñ 812. vñ 813. vñ 814. vñ 815. vñ 816. vñ 817. vñ 818. vñ 819. vñ 820. vñ 821. vñ 822. vñ 823. vñ 824. vñ 825. vñ 826. vñ 827. vñ 828. vñ 829. vñ 830. vñ 831. vñ 832. vñ 833. vñ 834. vñ 835. vñ 836. vñ 837. vñ 838. vñ 839. vñ 840. vñ 841. vñ 842. vñ 843. vñ 844. vñ 845. vñ 846. vñ 847. vñ 848. vñ 849. vñ 850. vñ 851. vñ 852. vñ 853. vñ 854. vñ 855. vñ 856. vñ 857. vñ 858. vñ 859. vñ 860. vñ 861. vñ 862. vñ 863. vñ 864. vñ 865. vñ 866. vñ 867. vñ 868. vñ 869. vñ 870. vñ 871. vñ 872. vñ 873. vñ 874. vñ 875. vñ 876. vñ 877. vñ 878. vñ 879. vñ 880. vñ 881. vñ 882. vñ 883. vñ 884. vñ 885. vñ 886. vñ 887. vñ 888. vñ 889. vñ 890. vñ 891. vñ 892. vñ 893. vñ 894. vñ 895. vñ 896. vñ 897. vñ 898. vñ 899. vñ 900. vñ 901. vñ 902. vñ 903. vñ 904. vñ 905. vñ 906. vñ 907. vñ 908. vñ 909. vñ 910. vñ 911. vñ 912. vñ 913. vñ 914. vñ 915. vñ 916. vñ 917. vñ 918. vñ 919. vñ 920. vñ 921. vñ 922. vñ 923. vñ 924. vñ 925. vñ 926. vñ 927. vñ 928. vñ 929. vñ 930. vñ 931. vñ 932. vñ 933. vñ 934. vñ 935. vñ 936. vñ 937. vñ 938. vñ 939. vñ 940. vñ 941. vñ 942. vñ 943. vñ 944. vñ 945. vñ 946. vñ 947. vñ 948. vñ 949. vñ 950. vñ 951. vñ 952. vñ 953. vñ 954. vñ 955. vñ 956. vñ 957. vñ 958. vñ 959. vñ 960. vñ 961. vñ 962. vñ 963. vñ 964. vñ 965. vñ 966. vñ 967. vñ 968. vñ 969. vñ 970. vñ 971. vñ 972. vñ 973. vñ 974. vñ 975. vñ 976. vñ 977. vñ 978. vñ 979. vñ 980. vñ 981. vñ 982. vñ 983. vñ 984. vñ 985. vñ 986. vñ 987. vñ 988. vñ 989. vñ 990. vñ 991. vñ 992. vñ 993. vñ 994. vñ 995. vñ 996. vñ 997. vñ 998. vñ 999. vñ 1000. vñ 1001. vñ 1002. vñ 1003. vñ 1004. vñ 1005. vñ 1006. vñ 1007. vñ 1008. vñ 1009. vñ 1010. vñ 1011. vñ 1012. vñ 1013. vñ 1014. vñ 1015. vñ 1016. vñ 1017. vñ 1018. vñ 1019. vñ 1020. vñ 1021. vñ 1022. vñ 1023. vñ 1024. vñ 1025. vñ 1026. vñ 1027. vñ 1028. vñ 1029. vñ 1030. vñ 1031. vñ 1032. vñ 1033. vñ 1034. vñ 1035. vñ 1036. vñ 1037. vñ 1038. vñ 1039. vñ 1040. vñ 1041. vñ 1042. vñ 1043. vñ 1044. vñ 1045. vñ 1046. vñ 1047. vñ 1048. vñ 1049. vñ 1050. vñ 1051. vñ 1052. vñ 1053. vñ 1054. vñ 1055. vñ 1056. vñ 1057. vñ 1058. vñ 1059. vñ 1060. vñ 1061. vñ 1062. vñ 1063. vñ 1064. vñ 1065. vñ 1066. vñ 1067. vñ 1068. vñ 1069. vñ 1070. vñ 1071. vñ 1072. vñ 1073. vñ 1074. vñ 1075. vñ 1076. vñ 1077. vñ 1078. vñ 1079. vñ 1080. vñ 1081. vñ 1082. vñ 1083. vñ 1084. vñ 1085. vñ 1086. vñ 1087. vñ 1088. vñ 1089. vñ 1090. vñ 1091. vñ 1092. vñ 1093. vñ 1094. vñ 1095. vñ 1096. vñ 1097. vñ 1098. vñ 1099. vñ 1100. vñ 1101. vñ 1102. vñ 1103. vñ 1104. vñ 1105. vñ 1106. vñ 1107. vñ 1108. vñ 1109. vñ 1110. vñ 1111. vñ 1112. vñ 1113. vñ 1114. vñ 1115. vñ 1116. vñ 1117. vñ 1118. vñ 1119. vñ 1120. vñ 1121. vñ 1122. vñ 1123. vñ 1124. vñ 1125. vñ 1126. vñ 1127. vñ 1128. vñ 1129. vñ 1130. vñ 1131. vñ 1132. vñ 1133. vñ 1134. vñ 1135. vñ 1136. vñ 1137. vñ 1138. vñ 1139. vñ 1140. vñ 1141. vñ 1142. vñ 1143. vñ 1144. vñ 1145. vñ 1146. vñ 1147. vñ 1148. vñ 1149. vñ 1150. vñ 1151. vñ 1152. vñ 1153. vñ 1154. vñ 1155. vñ 1156. vñ 1157. vñ 1158. vñ 1159. vñ 1160. vñ 1161. vñ 1162. vñ 1163. vñ 1164. vñ 1165. vñ 1166. vñ 1167. vñ 1168. vñ 1169. vñ 1170. vñ 1171. vñ 1172. vñ 1173. vñ 1174. vñ 1175. vñ 1176. vñ 1177. vñ 1178. vñ 1179. vñ 1180. vñ 1181. vñ 1182. vñ 1183. vñ 1184. vñ 1185. vñ 1186. vñ 1187. vñ 1188. vñ 1189. vñ 1190. vñ 1191. vñ 1192. vñ 1193. vñ 1194. vñ 1195. vñ 1196. vñ 1197. vñ 1198. vñ 1199. vñ 1200. vñ 1201. vñ 1202. vñ 1203. vñ 1204. vñ 1205. vñ 1206. vñ 1207. vñ 1208. vñ 1209. vñ 1210. vñ 1211. vñ 1212. vñ 1213. vñ 1214. vñ 1215. vñ 1216. vñ 1217. vñ 1218. vñ 1219. vñ 1220. vñ 1221. vñ 1222. vñ 1223. vñ 1224. vñ 1225. vñ 1226. vñ 1227. vñ 1228. vñ 1229. vñ 1230. vñ 1231. vñ 1232. vñ 1233. vñ 1234. vñ 1235. vñ 1236. vñ 1237. vñ 1238. vñ 1239. vñ 1240. vñ 1241. vñ 1242. vñ 1243. vñ 1244. vñ 1245. vñ 1246. vñ 1247. vñ 1248. vñ 1249. vñ 1250. vñ 1251. vñ 1252. vñ 1253. vñ 1254. vñ 1255. vñ 1256. vñ 1257. vñ 1258. vñ 1259. vñ 1260. vñ 1261. vñ 1262. vñ 1263. vñ 1264. vñ 1265. vñ 1266. vñ 1267. vñ 1268. vñ 1269. vñ 1270. vñ 1271. vñ 1272. vñ 1273. vñ 1274. vñ 1275. vñ 1276. vñ 1277. vñ 1278. vñ 1279. vñ 1280. vñ 1281. vñ 1282. vñ 1283. vñ 1284. vñ 1285. vñ 1286. vñ 1287. vñ 1288. vñ 1289. vñ 1290. vñ 1291. vñ 1292. vñ 1293. vñ 1294. vñ 1295. vñ 1296. vñ 1297. vñ 1298. vñ 1299. vñ 1300. vñ 1301. vñ 1302. vñ 1303. vñ 1304. vñ 1305. vñ 1306. vñ 1307. vñ 1308. vñ 1309. vñ 1310. vñ 1311. vñ 1312. vñ 1313. vñ 1314. vñ 1315. vñ 1316. vñ 1317. vñ 1318. vñ 1319. vñ 1320. vñ 1321. vñ 1322. vñ 1323. vñ 1324. vñ 1325. vñ 1326. vñ 1327. vñ 1328. vñ 1329. vñ 1330. vñ 1331. vñ 1332. vñ 1333. vñ 1334. vñ 1335. vñ 1336. vñ 1337. vñ 1338. vñ 1339. vñ 1340. vñ 1341. vñ 1342. vñ 1343. vñ 1344. vñ 1345. vñ 1346. vñ 1347. vñ 1348. vñ 1349. vñ 1350. vñ 1351. vñ 1352. vñ 1353. vñ 1354. vñ 1355. vñ 1356. vñ 1357. vñ 1358. vñ 1359. vñ 1360. vñ 1361. vñ 1362. vñ 1363. vñ 1364. vñ 1365. vñ 1366. vñ 1367. vñ 1368. vñ 1369. vñ 1370. vñ 1371. vñ 1372. vñ 1373. vñ 1374. vñ 1375. vñ 1376. vñ 1377. vñ 1378. vñ 1379. vñ 1380. vñ 1381. vñ 1382. vñ 1383. vñ 1384. vñ 1385. vñ 1386. vñ 1387. vñ 1388. vñ 1389. vñ 1390. vñ 1391. vñ 1392. vñ 1393. vñ 1394. vñ 1395. vñ 1396. vñ 1397. vñ 1398. vñ 1399. vñ 1400. vñ 1401. vñ 1402. vñ 1403. vñ 1404. vñ 1405. vñ 1406. vñ 1407. vñ 1408. vñ 1409. vñ 1410. vñ 1411. vñ 1412. vñ 1413. vñ 1414. vñ 1415. vñ 1416. vñ 1417. vñ 1418. vñ 1419. vñ 1420. vñ 1421. vñ 1422. vñ 1423. vñ 1424. vñ 1425. vñ 1426. vñ 1427. vñ 1428. vñ 1429. vñ 1430. vñ 1431. vñ 1432. vñ 1433. vñ 1434. vñ 1435. vñ 1436. vñ 1437. vñ 1438. vñ 1439. vñ 1440. vñ 1441. vñ 1442. vñ 1443. vñ 1444. vñ 1445. vñ 1446. vñ 1447. vñ 1448. vñ 1449. vñ 1450. vñ 1451. vñ 1452. vñ 1453. vñ 1454. vñ 1455. vñ 1456. vñ 1457. vñ 1458. vñ 1459. vñ 1460. vñ 1461. vñ 1462. vñ 1463. vñ 1464. vñ 1465. vñ 1466. vñ 1467. vñ 1468. vñ 1469. vñ 1470. vñ 1471. vñ 1472. vñ 1473. vñ 1474. vñ 1475. vñ 1476. vñ 1477. vñ 1478. vñ 1479. vñ 1480. vñ 1481. vñ 1482. vñ 1483. vñ 1484. vñ 1485. vñ 1486. vñ 1487. vñ 1488. vñ 1489. vñ 1490. vñ 1491. vñ 1492. vñ 1493. vñ 1494. vñ 1495. vñ 1496. vñ 1497. vñ 1498. vñ 1499. vñ 1500. vñ 1501. vñ 1502. vñ 1503. vñ 1504. vñ 1505. vñ 1506. vñ 1507. vñ 1508. vñ 1509. vñ 1510. vñ 1511. vñ 1512. vñ 1513. vñ 1514. vñ 1515. vñ 1516. vñ 1517. vñ 1518. vñ 1519. vñ 1520. vñ 1521. vñ 1522. vñ 1523. vñ 1524. vñ 1525. vñ 1526. vñ 1527. vñ 1528. vñ 1529. vñ 1530. vñ 1531. vñ 1532. vñ 1533. vñ 1534. vñ 1535. vñ 1536. vñ 1537. vñ 1538. vñ 1539. vñ 1540. vñ 1541. vñ 1542. vñ 1543. vñ 1544. vñ 1545. vñ 1546. vñ 1547. vñ 1548. vñ 1549. vñ 1550. vñ 1551. vñ 1552. vñ 1553. vñ 1554. vñ 1555. vñ 1556. vñ 1557. vñ 1558. vñ 1559. vñ 1560. vñ 1561. vñ 1562. vñ 1563. vñ 1564. vñ 1565. vñ 1566. vñ 1567. vñ 1568. vñ 1569. vñ 1570. vñ 1571. vñ 1572. vñ 1573. vñ 1574. vñ 1575. vñ 1576. vñ 1577. vñ 1578. vñ 1579. vñ 1580. vñ 1581. vñ 1582. vñ 1583. vñ 1584. vñ 1585. vñ 1586. v*

CAPVT XXVIII.

De eadem forma, quando electio fuit cassata
propter formam non seruata.

Rater N. &c. ut in forma præcedenti. Cum in suum Pastorem, ac Provinciale P. F. N. Provincia vestra elegerit Nos ipsius electionis decreto examinato, in eo scrutiny formam, qua in consimilibus electionibus necessariò exigitur, seruata minimè fuisse comperimus, electi quippe non fuerunt Sermatores, &c. Eandemque propterea electionem cassamus, & annullamus. Cum hoc casu electio ad nos fuisset deuoluta, ne vestra Provincia à suo Pastore destituta, detrimentum aliquod in temporalibus, & spiritalibus patereat, seruatis seruandis viis scrutiny, una cum Collegiis nostris infra scriptis P. F. N. virum cum literis, &c. ut cap. præcedenti.

1. Nota pro istis duobus capitulis præcedentibus, quæ dico tom. 3. prinil. regul. cap. 1. §. n. 2. ubi habes quomodo procedere debeat Generalis in casu deuolutionis.

CAPVT XXIX.

De forma bonæ electionis suadenda.

Rater N. Ordinis N. Generalis. Reuerendiss. admodum Patribus Capitulum provinciale in Conuentu S. N. Provincia N. celebrantibus salutem & Spiritus Sancti assistentiam. Quas exaramus literas, vobis in vnum congregatis reddendas confidimus, isque simul paternam vobis in vnum congregatis reddendam confidimus, isque simul paternam vobis benedictionem, qua firmat domum medullitis impartitur, diuinamque Nomem benignum vobis expetimus, ac propitium. Vtinam certè in Spiritu Sancto, à quo Sancta omnis, & vera veritas dimanat, conueneritis. Quod verò muneri nostri partes effragitant, illud in primis monemus, nil vos ad Dei gloriam, & huius N. Provincia salutem utilius agere posse, quàm si bonum Pastorem, eidemque Provincia gubernanda idoneum studueritis promouendum, totius namque Domini familia statui, & ordo nutabit, si quid requiritur in corpore, non inueniatur in capite: alienisque peccatis promouentes mortaliter vos peccaturos protestor, nisi quem digniorem, & præfata vestra Provincia magis utilem iudicaueritis, non precibus quidem, humanorum affectu, aut ambicionum suggestionibus, sed eius exigentibus meritis præficiendum curaueritis. Deum quippe, cuius nunc res agitur, præ oculis vos habuisse comprobabitur, si Religionis salutem utilitati vestra præferentes, non in proprium quidem, sed commune commodum mentis vestra aciem intenderitis. Quamobrem vos per Deum viuum, nec non vir-

utes Spiritus Sancti, ac sub animarum vestrarum periculo adintrauit, ut non nisi in eum, quem utilem secundum Deum in temporalibus, ac spiritalibus præfata vestra Provincia utilem iudicaueritis, omnino consentiat. Et Dominus vos benedicat, totumque perennem suam super vos misericordia benignus infundat. Valete. Roma, &c.

1. Noto, quod hæc formula desumpta est ex Concil. Trident. sess. 24. de refer. cap. 1. ex cap. 8. de iur. d. 6. ex cap. Ab exordio, d. 25. ex cap. Licet ergo h. quæst. 1.

CAPVT XXX.

De eadem forma, quando facienda est electio per mortem.

Rater &c. ut cap. præcedenti. Quantum nobis doloris peperit obitus R. admodum P. F. N. Provincia vestra olim Provincialis viri planè sempiterna memoria digni, quique, ut diuturna lucis usura pro vestra Provincia, totiusque Religionis commodo frueretur, cunctis valde expetabile, tantum capimus gaudij, & inuolutatit, quod cum ad percipiendum laborem suorum fructum in calum credimus euolasse: nec in ista Provincia deesse, qui eius queat pro dignitate personam gerere, villo pacto dubitamus. Ad quod quidem peragendum, vestraque Provincia caput eligendum, cum vos coactò de morte eam adinuimus conuenisse, muneri nostri duximus vos omnes in vnum istic conuocatos ex animo salutare, simulque monere, ut sedula mentis cogitatione pensetis quàm magnum sit id, quod à vobis suscipitur, quanto delectu, ac prudentia, quantaque sinceritate, ac studio peragendum. Eligendum ex omnibus præficiendum aiebat ille, qui omnibus imperet. Nos verò & cum, qui omnium miseris compati, omnium vitia corrigere, omniumque virtutes promouere valent, eligendum censemus. Procul ergo à vobis priuatus sensus, atque affectus, absque liuor, ac indignatio. diffidentiumque animorum contentio, quibus nihil sapiens, ac iustè ad rectam rationis normam geri soles, & consummari. Versetur ob oculos nostri Ordinis sanctissimum Fundatorem vestro interesse casus, vosque singulos obseruare, aditus mentis recessus, & singularum corda perscrutari existimate. Huius si ad tacitam sententiam, consiliumque suffragia vestra irriganda putaueritis, non dubito, quin in scopum collimatori, ac cismodi Provincia vestra Rectorem electuri sitis, qui cum magno Ordinis incremento, magnaque electorum apud omnes laude Fundatori optimo simillimus, vos sapientissimè, sanctissimèque gubernet. Valete. Et Dominus sit vobiscum, nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

CAPVT XXXI.

De forma literarum, quibus animatur quis ad retinendam dignitatem, quam renuntiare intendit.

FRATER N. Ordinis N. Generalis. Reuerendo admodum P. F. N. nostra Provincia N. Provinciali salutem. Ex tui literis intelleximus, agere te multum ferre, supra modumque vexari, quod à Patribus istius Provincia fueris in Provinciale electus, ut qui quietem potius, quam Superioris locum ocularum sollicitudinum, & periculorum plenum semper optas & parere, quam imperare semper maluisti. Id si à te sit ut primatum, honoremque refugas, latamur equidem modestam esse hanc tibi mentem, ambitionemque vacantem; at id perinatim non est expectandum, sed voluntati Dei per electores deelarata, perquiri nos approbata humiliter acquiescendum. Si ueris, curarumque molestia bebescit, ac rumpis, & sic Deo relictus, non rectè facis; nam praterquam quod non tibi soli natus es, Deum non amare conuincis, cum pro illius grege laborare recuses. Si gregis malitia, quem curare desperas id tentas, hunc equidem benefacis, nam, te saltem Rectore, non ruit, sique gratum Deo opus efficit illum comprimendo, Medici enim agrotum curare non valent, maxime curas fementis, & oleo curando, ne pereat. Cum quod in te est pergeris reliquum Deo commendat, cui sua omnia, aut fiat, aut cadit creatura. Si corporis debilitate moueris, quæ te impotentem omnino reddidit sine spe sanitatis recuperanda, audiendus es; sed in animum inducere nequaquam possumus. Patres istos ad imprudentem consiliorum expertes fuisse, ut unus euidenter importabile humeris tui tentauerint superimponere. Si cuiusmodi non est debilitas tua cum viribus mentis potius, quam corporis, Prælati regimen innitatur, gloriari potius debet in infirmitate tua cum Apostolo, quàm languescere; nonnumquam enim corporis, infirmitas fortitudinem cordis augmentat. Si sententiam te ad id habere non confidis necessariam, Hac licet sit in Pastore eminent deservanda, modo tamen sit compertus, toleranda; ut enim inquit Apostolus scientia inflat, charitas autem ædificat, atque ad id imperfectum scientia potest supplere perfectio charitatis. Prudentis itaque, & sapientis cum sit Religiosi, dignitates nec querere, nec amare, cum tamen ex precepto, ac Dei voluntate subire oportet, atque capessere, non confuso, & alienato, sed syncreo, atque sollicito tractanda ingenio. Tu prudentia hac utere, & sapientiam sectare, ne Religiosi nomen apud Religiosos immarcescibilem vèrò apud Deum, Pastoribusque debitam felicitatis lauream amittas. Vale.

CAPVT XXXII.

De forma dandi licentiam Religioso, ut possit esse executor alicuius testamenti.

FRATER N. Provincialis, &c. R. P. F. N. salutem. Etsi per apostolicum præceptum à secularibus negotiis Deo in Religionibus famulantibus sit penitus abstinendum; ea tamen, quæ pietatem redolent, & charitatem, eisdem non solum concessis Apostolorum, verum etiam discessis verbis imperant, Tu verò iniquis sectare pietatem, & charitatem. Quod nobis præsertim charitatis insignia gestantibus, illaque eorum scandere contendebis præscriptum fuisse non ambigimus. Quare nos, qui in spirituali militia huic religiosa familia, indigne licet præsidemus, ea omnia, quæ pietatem, charitatemque sapiunt, ardentius, quàm ceteri, tenemus exantlata. Cum ergo condito per nobilem N. testamentum executor fueris institutus, nec id muneri valeas absque nostra obtemperantia suscipere. Nos qui de tua conscientia puritate, & in rebus agendis dexterritate, atque prudentia satius, superque doctissimi famus presentium tenore liberum tibi executoris munus in testamento prædicto, atque eodem. Ili, si adfuerint, secundum Deum, regulamque iustitiam, ut ab eodem N. dispositum, ordinatumque fueris, suscipis, exercendique licentiam concedimus, & facultatem. In cuius licentia prætereas, & executionis robur, ac testimonium, præfentes has literas exarandas curauimus, manumque nostram subscriptis officij nostri sigillo confirmauimus. Datum, &c.

1. Noto 1. pro hac forma, quæ dico tem. 2. Prælati q. 3. cap. 5. à num. 22. & attende ad doctrinam D. Th. 2. 2. q. 187. ar. 2. in corpore, ubi docet, non licere Religiosis negotia secularia tractare causa copulationis, bene tamen causa charitatis; nam hoc ipso, quod proximo seruiunt propter Deum, dilectioni diuine obsequuntur. Et probat ex 4. Regum 4. ubi Elizeus dixit ad molierem. Nunquid habes negotium, & vis ut loquam Regi vel Principi militia? Et habetur expressè in cap. 1. d. 88.

2. Noto 2. quod in ordine nostro in cap. Barchinon. 1. num. 1. præcipitur, ne quis possit suscipere commissionem causarum, arbitria, sine iudicio, sine executione testamentorum, neque dispensationes aliarum rerum, sub penis suspensionis per sex menses Superioribus, subditis, vèrò priuationis vtriusque vocis per biennium. Et ratio huius prohibitionis est. Quia ex talibus sequi solent odia, damna, & scandala Ordini, & Fratribus. Circa quod statutum.

3. Adverte 1. quod intelligitur de non admittendis arbitriis, & iudiciis personarum secularium, ut patet ex titulo, qui est, De non accipiendis iudiciis secularium, non verò de non accipiendis arbitriis, & iudiciis personarum religiosarum. Quare licet non possint minimi esse iudices & arbitri personarum secularium, possunt tamen esse iudices & arbitri contra debitis licentiam Superiorum personarum religiosarum, quia à diocesis non fit illatio; & habet satis clarè & Glossa in summa cap. 1. d. 88.

4. Adverte a. quod dictum statutum intelligitur iuxta doctrinam D. Thom. *cit. non preced.* quod licet non possint recipi iudicia secularium causa cupiditatis, non verò, quod non possint recipi causa charitatis pro consanguineis, pupillis, viduis, amicis, benefactoribus, &c. praefectum si non habent alias personas magis idoneas; nam tunc videretur pugnare cum recta ratione. Atque ita hoc statutum intelligit. *Pallarin in schol. ad dictum statutum, & innuitur in cap. Episcopus, et. a. iuncta Gloss. d. 88.*

5. Adverte g. quod non obligatur Religiosus ad dicta iudicia suscipienda, nisi in casu grauis, & molitò magis grauioribus, vel extremæ necessitatis. Nam ius tenentor Religiosi optima quozque charitatis opera extra calorem necessitatis exercere.

6. Adverte etiam, quod Regulares quando debent eligere arbitros, in causa suspitionis non tenentur illos eligere. Nullum enim habemus ius in contrarium. Et ita practice. Limita tamen nisi aliud per constitutiones particulares Religionis sit statutum.

CAPVT XXXIII.

De forma eximendi aliquem ab officio Ordinis.

ERATER N. Ordinarius N. Generalis R. P. F. N. salutem. Prælatorum munus, & æquitas præmia pro meritis compensantium flagitat, ac exposcit, ut ij, qui pro Religione honore, & augmento grauiora sollicitudinis studia subiere, quicquid, re ipsa haud obscure testante, maiora quoque si valerent deuotius obsequia eidem studiose impensuri dignoscantur, potioribus gratiis, & sanioribus cumulentur, ut & illorum studium exinde eundis plenius innotescat, & eorum exemplo ad similia ceteri propensius exeitentur. Hinc ad assiduos quos studiorum, concionum, regiminumque casus in Religione labores perpassus fuisti, nostra mentis aciem dirigentes, ad humiles etiam preces attendentes super hoc nuper nobis porrectas, ætati, ac aegritudinibus tuis benignè compatiētes, ut cō sententia diuini valeas insistere, te à cuiuscumque Superioratus nostri Ordinis cura eximendum esse decreuimus, prout præsentium tenore officij nostri auctoritate eximimus, ac penitus liberamus. Omnibus, & singulis eiusdem nostri Ordinis Superioribus, sub quorum regimine pro tempore deges, in virtute Spiritus Sancti precipientes, ut te super præfata exemptione meritorum tuorum intuitu tibi concessa, mellestare, contraque eundem exemptionem ad cuiuscumque Superioratus officium, & munus suscipiendum cogere, & impellere nequaquam audeat. In contrarium non obstantibus quibuscumque. In quorum fidem, &c.

CAPVT XXXIV.

De eadem forma concedentes exemptionem ab oneribus Communitatis.

ERATER &c. ut cap. præced. Boni Pastoris est lassus, & agros oues opportuna reficere quiete, tenerioribus herbeulis refocillare, salubrioribus confortare cibariis, elarioribus refrigerare fontibus, dulcioribus consolari sermonibus, illarumque imbecillitati amauerit compati, eandemque tandem communibus defatigationibus misericorditer relaxare. Ne ergo veri, probique Pastoris officia, & partes in nobis desiderari videantur, te præfatum Patrem, qui te Ordini nostro ab incun- te ætate deuouisti, eidemque opportunis, religiosisque iam actibus, gestis, ac præclaris magno fructu, & commodo, populorumque laudabili edificatione insignem exhibuisti famulatum, quique modo ad senilem reductus ætatem tanta prægrauis imbecillitate, ut iuueniles amplius labores nequeas sustinere, te ab oneribus propterea Communitatis, in qua degis, & pro tempore degere contigerit, nostra scilicet ad mutatum surgendi, ad processiones, defunctorumque sepulchra uideandi, refectorium, &c. frequentandi, harum literarum serie, ac vi eximimus, & absoluiamus, exemptionque pariter, ac absolutem esse volumus, & iubemus. Pro tua præterea voluntatis libito, ac præcipue, si casus omnino tuleris, in cella horis tibi per commodis comedendi lineisque indulsis, Medici tamen adhibito consilio utendi, cateraque itidem, qua imbecillitati, ac senectuti tue secundum Deum, rectamque prudentiam conducere videbuntur, efficiendi licentiam, & facultatem concedentes. Superioribus etiam, in quorum Conuentibus immorari contigerit in virtute Spiritus Sancti precipientes, ut præfatis te exemptionibus, meritorum ergo tibi concessis pacifice frui sinunt, ac gaudere, nec in iis quouomodo vexare audeant, vel præsumant. In contrarium non obstantibus quibuscumque. In quorum fidem, &c.

CAPVT XXXV.

De forma eximendi aliquem in casu particulari à iurisdictione Superioris ordinarij.

ERATER &c. ut cap. XXXIII. Qui inferiorum Prælatorum, cum in suscepto ministerio non excedunt, iura tuemur, subditorum quoque nostrorum, cum eos ab inferioribus Pastoribus prægruari contingit, nequaquam obliuisci debemus. Quare cum fide digno testimonio nobis innotuerit P. F. N. Prouincia N. Prouincialem esse tibi ualde inuisum, nec te, nec tuam à multo tempore benignis oculis aspicere, ut dubitari propterea

propterea iure merito possit, ne in causa inter te, & Fratrem N. contra ipsos versante, affectu patius, quam ratione ducatur. En propter quam sub nostro regimine iniussu vexari volentes, prædictam causam ab illius tribunali submoventes, ad nos auocamus, & ne in ea immisceatur amplius valeas, districtè inhibemus; teque eandem in præfata causa ab eis iurisdictione omnino eximimus, exemplumque esse volumus, & pronuntiamus, Cassum insuper nullum, ac inualidum declarantes, quicquid in ea ab illo post præsentium notitiam contingeret attentari. Mandantes nihilominus in virtute Spiritus sancti prædicto N. Prouincialis ne te in posterum quoad præfatum causam vllatenus audeat molestare. In contrarium non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod possunt Generales eximere aliquem ab officio publicis gerendis, & ab omnibus communicationibus, & idem de e proportionatè de Prouincialibus. Tum ratione generalis illius auctoritatis, quam habent, sicut puniendi delicta, ita præmiandi virtutes. Tum quia ille potest privilegium concedere, qui potest legem ferre, vt dixi cum multis *præul. in consil. Pyrb. num. 6.* ac dicti prælati possunt legem ferre, quia habent potestatem quasi Episcopalem. Tum quia ita habet communis praxis omnium Religionum. Nec refert, quod dictæ exemptiones, v.g. quod quis non teneatur recipere dignitates, sint contra Regulam; nam licet verum sit, quod non potest prælati quicquam contra Regulam suis subditis concedere, potest tamen in aliquo casu iusta interueniente causa, cum aliquo dispensare, etiam super Regulam, vt probant *rem. 1. Relig. q. 1. cap. 8. § 5. cancl. 10.* Adde, quod talis exemptio causa temerationis concessa, cum sit potius beneficium, quam privilegium, non dicitur esse contra Regulam, sed potius secundum illam, & secundum ius nature, quod licet meritis præmia eiargitur, iuxta illud, *Sicut sua premia laudi, idest virtuti* Ita Tuleh. verb. *Exemptio, cancl. § 67. num. 7. & 8.*

2. Noto 2. quod dicta exemptio concessa propter causam infirmitatis, aut propter beneficium, non potest auocari, nec à Superiore qui illam concessit, nec à successore suo, etiam causa ingratitude. Est etiam exemptio onerosa, idest, causa temerationis concessa, quæ transit in naturam contractus, de cuius substantia est, vt renouari non possit, vt probat Tulehus *loco cit. num. 1.* Quod intelligit, etiam si immo mineret necessitas, vel utilitas publica, vt probat idem Tuleh. *ibid. cancl. § 78. num. 3.* Sed hoc casu talem exemptionem renouare pertineret ad supremum Prælatum, puta Papam, seu in Religionibus ad minus ad Capitulum generale. Consulendum tamen esset in tali casu necessitati sic privilegio, vt communicationem reuelaret, nec per hoc perderet privilegium exemptionis, cum solum in illo casu necessitatis publicæ utilitati consulens, dicto privilegio cederet.

3. Noto 3. quod eximere subditum à totali obedientia sibi Prælati ordinari non potest Generalis respectu Prouincialium, neque Prouincialis respectu Conceptorum, vt dicit à S. Fausto in *Thesaur. Relig. lib. 6. quæst. 146.* & dixi cum multis *rem. 1. præul. in consil. 5. July j. l. num. 6. & in consil. 15.* in eisdem Papæ *cancl. 1. sive*, potest tamen in aliquo casu particulari illum eximere, & causam aliquam ad se auocare. Sicut enim potest superior Prælatus causa interueniente, inferiorem totali iurisdictione priuare, ita eadem

causa interueniente, potest eandem iurisdictionem limitare, & aliquam eum priuare. Quod docet *Mindos. de inhib. q. 4. num. 1. & q. 100. n. 1. dem. 5. trall. Roman. cancl. 37. in princ. Tulehus verb. Exemptio, cancl. § 4. n. 7.* & habetur in *leg. 1. ff. De his qui sunt sui, vel alieni iuris & soster. cod. tit. 3. de hoc tempore.* Ea aduerte, quod inhibito, & auocatio in hoc casu sunt idem, vt probat Mandol. *loco cit. q. 100. num. 10.* Aduerte etiam, quod si occurrat aliquis doctus circa inhibitionem, ea declaranda est per iudicem inhibentem, vt opte *Superiore*, aut lectoribus, &c. non potest Generalis dictas exemptiones concedere illis, qui dicta officia non exercebant. Ita *Vrbani VIII.* sub pœna excommunicationis maioris lata sententia, & prauationis vocis æternæ, & passivæ, ac suspensionis ab officio prohibuit Generalibus, vt constat ex eius *cancl. 99. tom. 4. Bolog. Vnde collige, quod non possunt dicti Generales concedere exemptiones intoluit meritorum his, qui merita non habent. Et pro illis exemptionibus, an, & quæ, & quomodo, & à quo concedi possint; vide *rem. 3. præul. mendic. in cancl. 15. alias 25. Vrbani VIII.**

CAPVT XXXVI.

De forma concedendi licentiam alicui Religio exorcizandi.

Frater N. Generalis R. P. F. N. nostri Ordinis Sacerdos saluem. Exorcizandi munus, sibi charissime arduum valde, & difficile est; requirit enim in exorcizante maximam conscientiam puritatem, prudentiam studium, sagacitatem, & experientiam haud sordè minorem. Quibus professu virtutibus præfulgere cum fide digno testimonio apud nos commendatis nos tibi præfata præsentium literarum tenore prædictum exorcizandi munus cum arreptis quibuscunque, & à damone oppressis exercendi concedimus facultatem: immo id ad maiorem damonum confessionem, in virtute Spiritus sancti tibi præcipimus, ac mandamus. Seruò moneatis, vt à disputatione eum damone, vana, ac fatili rerum interrogatione omnino abstineas; itentius potius, orationibusque eos vincere, & ab oppressorum corporibus eicere satagendo. Quod præterea munus, vt in ecclesiis tantum, priuatim quocunque alia loca, exercere valeas, iniungimus, pariter ac mandamus, & Dominus te benedicat. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod in ordine nostro dare licentiam munus Exorcizæ exercendi, pertinet ad Generalem per statutum *cap. Armen. 1. num. 1.* Potest etiam talem licentiam dare Vicarius generalis, habens generale mandatum faciendi etiam ea, quæ speciale mandatum requirerent.

2. Noto 2. quod potestas exorcizandi ex officio solis Sacerdotibus, vel ordinem Exorcizatus habentibus competit, vt probant *Valent. tom. 2. disp. 6. quæst. 8. p. 1. col. penult. vers. Item ad primum. Sanchez. 2. in decal. cap. 42. n. 18. Thyræus de damnatione, cap. 17. n. 501.* & probant ex illo *Art. 19.* vbi dæmon obicit illis Secus inique huiusmodi potestatem usurpantibus, *Idem*

Iesum meum, & Paulum scilicet, qui autem qui isti? & insinuat in eos, &c.

3. Noto 3. quod circa munus Exorcistae rectè extendendum aliqua præcepta S. Cædoli in suis Synodis provincialibus. Et primam, quod duo obfessio simul non exorcizentur; in Synodo provinciali 4. Secundam, quod mulieres non tangantur ab Exorcistis, ibidem. Terciam, quod exorcismi fiant tantum in ecclesia (quod etiam præceptum R. P. F. Franciscus à Longobardis nostri ordinis Genetilis paucis præsentibus, & vno saltem Ecclesiastico. Et hoc neque ante ortum, neque post solis occasum.

4. Noto 4. quod si sit exorcizanda Monialis, debet id fieri à confessorio Monialis ipsius (habita prius licentia à Sede Apostolica) in Ecclesia exteriori, tantum clausis, presentibus fornicariis honestis. Vel aliis viris proinde gratis. Ita declaravit Sac. Congreg. Regularium 1. Iulij anno 1606. ut refert Gualter. in manuali. Episcop. verb. Monialis cura spiritualis, num. 30. Puto tamen, quod confessorius talis arctis non expectetur, possit hanc curam alteri experto demandare, modo ipse semper exorcizanti assistat: nam non credo, vultu sit faciam Congreg. Inexpertum tantum munus demandare. Et puto etiam non requiri licentiam Sedis Apostolicæ, neque alias conditiones requisitas in dicta declaratione, quando monialis exorcizatur ad expunctionem, an sit obfessio à Dæmone. Quo casu possit etiam secularis, de quo subicitur, exorcizari in domo propria: nam a iudice est exorcizare oppressum à Dæmone, & aliud probare, an sit aliquis oppellus.

5. Noto 5. quod si Episcopi mandent, ut nulli in suis Episcopatus munus Exorcistæ exerceant sine ipsorum licentia, Regulariter, vtique qui ab ipsorum iurisdictione sunt exempti, non tenentur illo præcepto, sed possunt absque dicta Episcoporum licentia exorcizari: Ita Portel in addit. ad dub. regul. verb. Exorcismi, diuis. tom. 3. tract. 2. res. 36. Naxar. lib. 1. conf. de offic. iudic. ord. conf. 6. num. 4. qui addit, quod nec Papa, (saltem sine iusta causa, id posset interdici, cum sit præceptum diuinum, Macta vlt. In nomine meo demonia eiciunt. Quod tamen intelligit Suarez tom. 2. de relig. lib. 4. de aduoc. cap. 2. num. 10. & 11. de aduocatione priuata, non de publicis, & solemnibus, quæ solum conspectu ministris Ecclesiæ ad ordinem Exorcistæ promouit. Puto itaque, posse quemlibet Christianum in casu repentino, & improviso, ubi minister nullus adesset Ecclesiæ, & demon vexaret obfessum, illum anchoritæ Christi adiutare, vt desinere obfessum à delectare.

6. Noto 6. quod Exorcistæ antequam hoc munus extendendum arripat, his armis debet se munire 1. per sacramentalem confessionem debet puritatem conscientie procurare. 2. debet prius multum orationi insilire. 3. ieiunium corpus affligere. 4. magnam animi submissionem studiosius induere. 5. diuino amore flagitare. 6. bene de Dei adiutorio sperare. Quas conditiones iustissimas esse, ac de moribus multum multis, & magnam robur habere ad demum vires frangendas, operaque ipsorum diuoluenda, tum exemplis, tum rationibus, tom. etiam Christi auctoritate probat Thyrsus de demoniacis, cap. 33. à num. 107.

7. Noto 7. quod in quaque præcipuè modis, quos hic prosequitur Thyrsus loc. cit. cap. 41. à num. 142. & capitulis sequens. expellunt dæmones à humanis corporibus Exorcistæ. 1. est per invocationem nominis Iesu. 2. per vnum reliquiarum. 3. per impressionem sanctæ Crucis. 4. per vnum tertium consecratum, & benedictum. 5. per adorationem exorcismorum. Tandem, in & quomodo, & quando di-

Tom. I 11.

ctis obfessis à dæmone, & quibus factis danda sit sacra commanio, vide apud Ximénez nostrum in erudition. Evangelica, lib. 23. exhortation. 9. §. 2. per seculum.

CAPVT XXXVII

De forma literarum concedendarum expulsi ab Ordine.

Fater N. Generalis, &c. Omnibus presentes literas inspecturis, patet ac leuiter saluem. Nouimus cunctis qualiter in prouinciam nostram N. visitanda inter alia compertimus F. N. Ordinis nostri Sacerdotem professum ab annis decem sua professione inmemorem, ea perpetrasse delicta, eaque scandala Fratribus & secularibus dedisse, tamque multas arripuisse fugas, veterumque omnium publicum transgressorem, & constitutionum regularium contemptorem existisse adeo impudentem, ac inuincibilem, ut quoties nostro subeant animo sine ingenti horrore, ac luctu vix queant excedere. Qua quidem irreligiosi hominis vitia, & scelera cum iusta animaduersione, panchresto veluti medicamento, ex eius animo conuelleret sapienter studuerimus, proximèque eadem ab crimina carceribus, ut ex processibus contra ipsum ad sacrorum Cænonum, nostrarumque constitutionum præscriptum formati liquet, per annum decem, nullatenus respueris, aut ullam præsistentem emendationis spem, obdurato quin potius animo in sua adhuc perfleret perniciencia, ne contagione pestifera plurimos perderet, ac inficeret, seu peccatum mortibalem, potiusque membrum, tanquam incorrigibilem, ad formam decreti sacra Congregationis Concilij de apostatis, & eiectionum, ad quos pertinet consilio, & consensu decedente, inacta præfatam constitutionem eundem N. per definitiuam sententiam à nostra Religione eiecimus, nostrique ordinis habitum spoliandum, ut harum literarum serie ac tenore, eiecimus, consilio, & consensu eorum, ad quos spectat fabricare

CAPVT XXXVIII

De eadem forma, absque expressione causæ.

Fater, &c. ut cap. præced. Nouimus qualiter in iussu de causis animam nostrum mactantibus considerantes causam, & causam, de quibus in processu per nos ann. Domini 1634. à die 8. Maij contra F. N. nostri Ordinis Sacerdotem professum in saculo nominatum N. de N. cum consilio, & consensu eorum, ad quos spectat fabricare

fabricato, maximo animi vestri dolore, ac necessitate fere compulsi, omnino de iure requisitis tenuatis, ac peractis, predictum N. à nostra Religione expulsumus, ac dimissum expulsumque, & dimissum his literis declaramus. In quorum fidem, &c.

CAPVT XXXIX.

De forma, qua Generalis debet monere Episcopum de supradicta expulsionione.

Frater, &c. Illustrissimo Domno Episcopo N. salutem in Domino. Illustrissima Dominationis vestra notum sit, qualiter nos ad Canonum, & apostolicarum constitutionum formam, & decreti, præsertim Congreg. Concilii de apostatis, & electis, procedentes, per nostram definitivam sententiam quam in scriptis tulimus hoc anno 1634. sub die 8. Maij à nostra Religione tanquam incorrigibilem P. F. N. de N. Religionis præfata professum, & ad sacrum Presbyteratus ordinem promotum, dimissimus, & excommunicamus. Quod Illustrissima vestra Dominationis significandum esse censuimus, ut & nos apostolicis obtemperaremus mandatis, & peccatis sui vultum agnosceret Dominatio vestra, eaque etiam circa præfatum N. exequi valeat, quæ in præfato decreto peragenda insunt eadem sacra Congregatio. Et Domini sit Illustrissima Dominationis vestra propitijs. In quorum fidem, &c.

1. Notum 1. quod circa electos adeest decretum Congreg. Concilii, quod refertur tom. 1. *instr. prius. in consil. 10. Pribi III. §. 4.* in quo plura statimur. Ex primò, quod nullus possit à Religione eici, nisi vltra ea, quæ de iure communis requiruntur, ad hoc vt quis incorrigibilis censetur, fuerit per annum in carceribus probatus in ieiunio, & poenitentia, sublaris in hac parte constitutionibus Religionum, etiam ab apostolica Sede approbatis. De iure autem communis is censetur incorrigibilis, qui reuertitur ad priora delicta, & maiora, ac in eis persistens post totum in monitionem, vel diffinitionem poenitentiam facere, ac fugam capitis, & occultat se, ea non petens. Ita Albiere de discipl. munda lib. 2. cap. 6. num. 14. Barb. in cap. Cum aut ab homine, de ord. num. 7. & colligitur ex dictis cap. Vjde quæ dixi circa hoc tom. 1. Relig. q. 1. cap. 25. sub conclus. 3. Et adverte hic, quod ille, qui iussu detinetur in carcere ad hoc, vt probent per annum in ieiunio, & poenitentia, si aufugiat, præsumitur incorrigibilis, & potest absque alia difficultate à religione eici, ac si omnino in carcere integrum annum compleverit, quia reclusus emendare vitam solem, & consequenter iam videtur satisfactum menti Pontifici. Nec est opus cum lectum ad religionem reuocare, sed pot. it. tanquam contumax abiens habitu spoliari.

2. Secundò statuitur, quòd quando, concurrentibus prædictis conditionibus, aliquis erit emendatus, non possit eici à Provincialibus, sed à Generali duntaxat, seu etiam Visitatore generali, de consilio, & assensu sex Patrum ex gravioribus Religionis eligendorum in Capitulo generali; & tunc non nisi punità probatis causis expulsionis ad formam Canonum. Adverte autem circa dictos sex Patres aliqd de-

cretum Cong. quod refertur ad dictam consil. 10. *Verb. VIII. num. 1.* in quo habetur, quòd quando casus occurrerit, possit Generalis, aliquem ad hoc minus iuxta Delinquentes Provincie, in qua iudicium faciendum erit. Et in Ordine nostro in cap. *Barclay. §. post. 3. vespertina, num. 1.* statutum est, vt super hoc punitio denovo supplicaretur Pontifici. Sed meo videri nulla ad. it. necessitas supplicandi Pontifici, cum nulla adie difficilis adimplendi mentem sacre Congreg. Potest enim in quolibet Capitulo generali determinari dictus numerus sex Patrum, quorum tres possunt esse tres Collegæ Patris Generalis, & alij tres P. Provinciales, cum duobus primis Collegis Provincie, in qua hoc iudicium erit faciendum. Quod decretum tandem factum est in Cap. generali *Adulæ 3. celebratæ n. 30.*

3. Tertiò statuitur, quòd eieci, quando non redierint ad Religionem, in habitu clericali incendant, etiam si Laici, & Oblati sint, aut etiam Clerici, non dum in sacris ordinati, & iurisdictione obediencie Ordinarii loci, in quo iussu naturales, seu vincti, subliant.

4. Quarto, quòd Generalis, statim lata expulsiōnis sententia, teneatur cum dicto Ordinario notificare, vt vultum peccatis sui diligenter agnoscat. Et dato casu, quòd Generalis non solum eiecerit, sed etiam propter rationabiles causas per aliquod tempus à loco, vbi prædictus eiectus habitabat, eum iussit exulare, tunc Generalis tenebitur in dictis literis expulsiōnis dictum clausulam apponere, apposita etiam grangi adhuc pena in casu inobediencie; & non solum Episcopo loci eandem notificare, sed etiam Episcopo, in cuius diocesi eiectus iussus est exulare.

5. Quintò statuitur, quòd Generalis non concedat eiecto literas testimonialis eum ad Sedem Apostolicam transientes, vel ad aliam Religionem ingredi manifestes. Et ratio potest esse; quia hi eieci à iam Religionem non voverunt, possunt tamen, si velint, aliam Religionem ingredi de licentia tamen prælati præprie Religionis, & cum alijs conditionibus, ad transiitum requisitis in eodem decreto Congreg. vt aduertit *Lezana in q. regul. cap. 3. §. num. 8.*

6. Sextò statuitur, quòd dicti eieci, quando à extra Religionem d'gerint, sine suspensio suspensibilis exercitio Ordinum, tributa Ordinarii locorum facultate dictam suspensionem relaxandi, aut moderandi, si autem dicti Ordines existerant sunt irregulares suspensionis enim, si exerceat Ordines, sit irregularis *Bonac. de censur. in particul. disp. 3. quest. 3. part. 1. num. 5. qui addit n. 6. & de elatura, quest. 1. part. 1. §. 6. per totum*, quod ista suspensio est relaxanda summo Pontifici, neque possunt dicti eieci maiores Ordines assumere, si qui eis deintus est enim ridiculum cum, qui minoribus Ordibus potius causa prohibitiōis est, ad maiores aspirare, vt dicitur in leg. *Relegatorum, §. fin. ff. de interdict. &* qui est indignus Ordine infertur, indignum multo est superiorem, arg. leg. *Qui indignus, ff. de Senator. cap. Cum illorum de iust. excom. §. Finis*, vbi Glof. verb. *Adiuvans*.

7. Septimò statuitur, quòd Superiores, id est Provinciales, vel Generales, seu etiam locales Regularium, singulis annis sollicitè requirant dictos eiectos, & eos curent ad Religionem redegere, dammodo adit evidens in eis emendationis spes, quæ spes haberi debet ex literis testimonialibus Episcoporum (ouera dictorum Episcoporum in his literis concedendis conscientia) in quorum diocesis dicti eieci commorantur. Adverte, quòd dicta spes emendationis ad hoc, vt cogatur Religio eiectum quætere, & de nouo recipere, non est facta, quòd sit probabilis, sed debet esse evidens, vnde non sufficit, quòd Episcoporum

copus dicat, se credere, talem eiectionem esse emendatum, sed debet dicere, sibi constare ex pluribus actibus virtutum, dictam eiectionem esse emendatum, & ideo esse dignum, ut ad Religionem de novo admittatur. Quod ad testimonium si falli debeat Episcopos, nulli dabam eis, quod mortaliter peccet, cum Congregatio iuxta conscientiam, id remittit: & est peccatum contra iustitiam. Religionem laetens in te grauissima: Vnde etiam puto, quod dictus Episcopus teneatur ad omnia damna, quae per tale falsum testimonium petiti fuerit dicta Religio. Aduerte etiam, quod dicti Superiores quando iurant, aliquem eiectionem bene, & cum exemplo, ac virtute vivere in saeculo, teneantur sub poena peccati mortalis, & sub poena privationis suorum officiorum ipso facto incurrenda, ac vocis actum, & passum, & perpetuae inhabilitatis ad illa in posterum obnoxienda, singulis annis quarere, & procurare, ut ad Religionem reuertatur. Ita Bonac. de Clausura, q. 1. p. 1. §. 2. num. 1. Et istae sententiae sunt referuntur summo Pontifici, interdicta potestate Generalibus, & Protectoribus illas moderandi, ac relaxandi, ut ex eodem decreto emittat. Reliqua de eiectione vide rem. 1. Relig. q. 1. cap. 15. per totum.

LITERA F.

CAPVT PRIMVM.

De forma professionis fidei faciendae à
Praelatis regularibus.

 GO F. N. Ordinis N. Generalis, forma fidei credo, & profiteor omnia, & singula, quae continentur in symbolo fidei, quae sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet. Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem caeli, & terra, visibilibus omnium, & invisibilibus. Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de caeli. Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato passus: & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et ascendit in caelum, sedens ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos, & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam catholicam, & apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptismam in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi saeculi. Amen.

Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiae observationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item sacram scripturam iuxta consensum, quem te.

Tom. III.

mit, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto: nec eam unquam, nisi iuxta unanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque, septem esse verè, & propria sacramenta nova legi, à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis: licet non omnia singuli necessaria, scilicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Penitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre: & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesia catholica ritus in sacramentorum omnium solemnè administratione recipio, & admitto. Omnia, & singula, quae de peccato originali, & de iustificacione in sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter, in Missa offerri Deum verum, proprium, & propriorum sacrificium pro vivis, & defunctis: atque in sanctissimo Eucharistia sacramento esse verè, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem, vnam cum anima, & divinitate Domini nostri Iesu Christi: serique conversionem totius substantiae panis in corpus, & totius substantiae vini in sanguinem: quam conversionem catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, veramque sacramentum sumi.

Constanter teneo, purgatorium esse, animasque ibi detentari fidelium suffragiis iuvari. Similiter, & Sanctos vnam cum Christo regnantes, venerandos, atque invocandos esse, & eisque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas firmissimè assero, imagines Christi, ac Dei-parae semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impertitendum. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum Patrem, & magistrum agnosco. Romanoque Pontifici B. Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac iuro.

Ceteraque item omnia à sacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, ac praecipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitante recipio atque profiteor. Similique contraria omnia, atque haereses quasvisque ab Ecclesia damnatae, & reiectae, & anathematizatas, ego pariter damno, relictis, anathematizatas. Haec verò Catholicam fidem, extra quam nemo solus esse potest, quam in presenti spūte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inviolatam usque ad extremum vitam spiritum constanter, Deo adiuvante, retinere, & confiteri, atque à meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in

F 1

monro

in meo speſtabis, teneri, doceri, & predicari, quantum in me erit, curaturum. Poſteſt hæc alia clauſula addi ex conſtit. Fratrum Minorū Conuent. *In correſtioneibus iudicialibus grauium criminum, & in promiſſionibus, promotionibus, confirmationibus, deſtitutionibus, & reſpoſionibus faciendis de perſonis dicti Ordinis fideliter ſecundum Deum, & Regulam B.F. paramque, & rectam conſcientiam me habebō, ac toto mea gubernationis tempore, quantum in me fuerit, adnitur ſtudioſiſſimè, ut Regula, & conſtitutionum noſtrarum obſeruantia in Religione exquiſitè vigeat, ſtaret de cultu diuino, & de regulari diſciplina, ſi quid ad meliorem formam redigendam conperero, non patitur, ut cura mea, labor, induſtria, ſtudium deſideretur. Ego, qui ſupra, F. N. ſpondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuet, & hæc ſunt Verba Euangelia.*

Not. circa hanc ſcilicet profeſſionem, quæ dicitur. 1. Religioſi, q. 1. cap. 6. vbi concludo, quòd in illis Religionibus, in quibus non eſt in vſu, non obligat.

CAPVT II.

De forma, qua declaratur, aliquem fuiſſe in numerum Fundatorum, à Capitulo generali receptum.

Frater N. Ordinū N. Generali. Omnibus, & quibuſcumque præſentes literas inſpecturis ſalutē. Vniuerſis, ac ſingulis præſentes literas inſpecturis, pariter, & lecturis, ſitum ſiſt. in generali Capitulo Ordinis N. anno Dñi 1634. ſub die 12. Maij Roma celebrato, Illuſtriſſimam Dominam, D. N. Comitiſſam de N. amplam, ac permagniſicam in Ciuitate N. extructum, fundatoremque canonicum, Religionique noſtræ competiſſibus annui redditiſibus ad duodecim religioſos viros alendos aſſignatis domo datum, in Fundatricum album aſcriptam, coſcriptamque fuiſſe. Quocirca illam ad omnium gratiarum, & privilegiorum, quibus cuncta Ordinis noſtri Fundatrices perſoni, & gaudere ſolent, participationem communionemque admittendam, præſentium literarum ſerie, ac tenore declaramus, ut de ſalto admiſſimas, & excipimus omnibus, & ſingulis eiſdem Ordinis Superioribus præcipientes, ut eam prædictis privilegiis pacificè ſui ſinuat, atque permittant. In quorum fidem, &c.

CAPVT III.

De eadem forma faciendā à Prouinciali, ſeu Correſtore, quando contingeret Fundatorem peregrinari.

Frater N. Ordinū N. in Prouincia N. Prouincialis. Vniuerſis eiſdem Ordinis Patribus, ac Fratribus ſalutem in Domino. Religionis noſtræ,

enī præſumam, Deo aſſiſtere, decor, atque vtilitas maximè poſſulat, ut ſis liberenter inuigilemus, eaque omnia propenſius excequimur, per qua hoſpitalitas, ac beneficiencia, cum in omnes, tum verò in eos, quorum opera, ſubſidio, ac labore religioſa loca erexiſſe cœuimus officiòſè exhibeamur. Cum enim quidquid Religioſi poſſident, pauperum ſit, atque à pijs, deuotiſque Chriſti fideſibus in eis liberaliſſimè effuſis, erubeſcendum nobis eſſet, ſi cunctis domus noſtra ianuam non pateret, ſi Chriſti bona, Chriſti bonitate largita, ſoli deuoremus: ſi beneficienſiſſimos noſtri Ordinis deuotos perhumniter excipere, & beneficio affectū vicem rependere, gratiamque apud nos floſcentem cuſtodire negligereſſemus. Cum perilluſtris igitur D. D. N. cui hæc noſtras dedimus, Conuentus noſtri N. Fundator extiterit, ac in numerum proinde Fundatorum in generali Capitulo N. reſatus ſit, in hancque noſtram Prouinciam N. opibus ſtudio, ſanore, mente denique beneficienſiſſimus in dies ſe ſe offenderit, hæc omnia vobis præſentium literarum ſerie, ac tenore ſignificanda eſſe cenſimus, eo ſanè conſilio, ut omnium ſingularumque eiſdem inſtituti Superiorum, Religioſarumque ad quos cum diuertere contingerit, benignitatem, gratique animi voluntatem excitaremus, ad ea omnia liberalitati, humanitati, ac hoſpitalitatiſ officio, bilati, ac benigna fronte eidem exſolnēda, qua in cæteris Ordini noſtri Fundatores, Benefactoresque conſerri ſolent, & quaque illi præſtanda ſerid monuiſſent ſanctiſſimus noſter Patriarcha. Quod quidem ſi à vobis, ut cerid ſperamus, & ſummeperce capimus, peractum fuerit, quoniam erga eum grati animi ſignificationem deſideritis, nullo inquam noſtra obſcurandum poſſicemus, obſtinere. Quin verò, ſi meritis agere, vel reſerre gratias non valebimus, immortales tamen erimus habituri. In quorum fidem, &c.

1. Noto quòd priuilegia Fundatorum noſtri Ordinis ſunt in tripli diff. rentia. Alia enim ſunt illis conceſſa iure communī. Alia iure priuilegiarum. Et alia iure Regulæ noſtræ, aut conſtitutionem. Iure comuni Fundatoribus competunt tria iura. 1. eſt ius oncroſum, per quod ipſe Fundator tenetur Monafterium defendere, & protegere. 2. eſt ius vtile, per quod Fratres tenentur Fundatorem ad paupertatem redactum alere. 3. eſt ius honorificum, per quod Fundatores debent in Eccleſia, quam fundauerunt, in omnibus præ cæteris honorari. Sed de his dixi plenius ſem. 3. priuileg. regul. cap. 3. n. 25.

2. Iure priuilegiarum habent maxima priuilegia noſtri Fundatores. Et 1. ipſi, & eorum liberi vtriuſque ſexus, tam procreati tempore fundationis, quàm in poſterum procreandi gaudent omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, gratis, libertatibus, exemptionibus, indultis, conceſſionibus, & indulgentijs, quibus fruuntur Fratres ipſi. Ita conceſſit Innoſius II. ut conſtat, ex eiuſ conſtit. 1. §. 24. ſem. 1. mſr. priuileg. citata quem §. Vide quæ ibi dico, numer. 52. vbi in ſpecie noto, quod fruuntur omnibus gratijs ſpiritualibus, quibus Fratres ipſi, v.g. poſſunt abſolui ab iis caſibus, à quibus poſſunt abſolui Fratres. Fruuntur omnibus indulgentijs, quibus fruuntur Religioſi, etiam poſt conſtitutionem Pauli V. de indulgentijs. Poſſunt adeſſe diuinis tempore interdicti,

LITERA G.

CAPVT PRIMVM.

De forma, qua Generalis declarat, aliquem Capitulo generis electum fuisse Patronum, ac protectorem aliusvis Provincia.

Excellentissimo D.D. N. Principi, &c.

RATER N. Ordinis N. Generalis indigni P. P. P. Religionis nostra minima visis in excelso plantata charitatis monte principes viros, ac operatorios qui ad eam, vel sepandam, vel excolendam non nihil opis contulerint, praecipuis quibusdam titulis, ac nominibus consecuti venerari. Cur inter plurimos igitur, nec ignobiles visis eiusdem coles, Excellentiam tuam, gloriosissime Princeps, peculiari quadam existimauerit obseruantia dignum generatim Patrum nostrorum concessum facere non potuit, quin, ut florentem apud se gratiam custodires, Fundatorem prius, dein vero, Provinciam N. votis respondens, Protectorem, ac Patronum acclamaret. Nec ees sane se felix opinio. Id namque, & commemorabilis in omnes annos benevolentia expectabat, qua nascentem olim Provinciam N. totamque nostram Religionem in suam fidem, & clientelam susceperunt maiores tui. Id & maxima beneficia, quibus nos consueque obstrinxit, & cumulat Domus tua, ut Principis N. Fratres, vel ab ipso iam iam surgentis Ordinis exordia, Parentum dignatione, vocarentur nostri Religiosi. Id tandem quotidiana illa efflagitare videbatur pietatis, ac liberalitatis officio, quibus nos Excellentia tua deditissimos veluti filios nunquam definit consecrare. Quamobrem cum eorum, qua in generalibus Comitibus sancita esse noscuntur executio ad nos, tanquam praecipuos visis eiusdem custodes, maxime pertineat, Excellentiss. Dominationem tuam in benemeritum Provincia nostra N. Patronum, ac Protectorem assumptam, & cum gratiarum actione exceptum fuisse, omnibusque proinde gratiis, fauoribus, ac indulgentiis, qua ceteris aliis Protectoribus, ac Patronis impertita sunt, frui, & gaudere merito posse, ac valere, hanc serie, & vi decernimus, ac declaramus. Denique verò, temporalibus hisce titulis spirituales etiam, in maius propensam voluntatis argumentum, dignitas adungere cupientes, tam quoque ad omnium Miserrimum, etiam, iustorum, iustorum, meditationem, praedicationem, peregrinationem, abstinentiarum, omniumque bonorum, qua per uniuersos nostri Ordinis Fratres, ac Sorores fieri dauauerit auctor bonorum Iesus Christus, eandem praesentium tenere participationem, & communione magne venerabundi suscipimus. Quos

facile

dicit, modò interdictio carum non dederint. 1. gaudent omnibus bonis spiritualibus, ideoque, orationibus, &c. quae per uniuersum Ordinem tam à Fratribus, quam à Monialibus sunt; & hoc, etiam literas participationum non habent; et eorum ipso quod Fundatores declinantur, illis censetur dictae participationes concessae. Ita concessit idem Iulius *loc. cit. in cons. cum 4. §. 1.* cu ipso quod sunt in Fundatores recepti, habent facultatem lucrandi indulgentiam plenariam semel in vita ad suum beneplacitum, & etiam in morte. Ita concessit idem Iulius *loc. cit. in cons. cum 1. §. 39. 4.* dicendo quinquies orationem dominicam, & toties salutationem angelicam in Ecclesia, vel in oratorio, aut domo propria, vel alibi, temporibus statutorum, lucratur omnes indulgentias, quas lucratur illi, qui dictis temporibus personaliter visitant Ecclesias tam intra, quam extra Urbem. Ita concessit Iulius 11. *loc. cit.*

3. Iure verò regulari nostrae. 1. possunt Fundatrices ingredi cum sua comitiva in omnes Conuentus nostrae Religionis. Ita statuitur in Regula, n. 1. *Corr. nam. 39.* cum declaratione cap. Tolosa, n. 1. Et habetur etiam in *Cons. 7. Clementi VII. §. 2. tom. 1. nostr. prim.* ubi etiam §. 3. declaratur, quae sint Fundatrices. Quod privilegium est in viridi obseruantia, ut probat *tom. 1. prim. in cons. 6. Iulij 11. n. 6.*

4. De filiabus, & neptibus Fundatricum, an possint similiter ingredi dicta Monasteria, dubitari potest, cum privilegium patrum ad heredes transeat. Circa hoc punctum in Capitulo nostro generali Romae 7. celebrato, n. 19. statu itur, quod si filiae Fundatricum possint ingredi nostros Conuentus, non tamen filiae filiarum, seu neptes dictarum Fundatricum, & in *Cap. Massi. 2. n. 42.* statuitur, quod filiae fundatricum possint, viuentis matris etiam abiente, Conuentus nostros ingredi: & declaratur non licere filiabus natiuitibus Fundatricum, siue Fundat. cum defectu legitimis Conuentus nostros intrare. Sed non apparet, cur neptes excludantur à materno iure. Addito, quod Iulius 11. *tom. 1. nostr. prim. in cons. cum 1. §. 1. 4.* concedit quod Fundatrices, & earum filiae procreant, & procreantibus fruatur privilegium Fundatricum. Quare *loc. cit. in cons. 7. Clem. VII. n. 3.* dicit, quod Fundatricibus succedant omnes filiae per caput, filiae verò filiarum succedant per stirpes. Atque ita prima filia filiae Fundatricis, aliis filiarum excludit, seu prima neptis Fundatricis, potest hoc privilegio uti. Quod collegi ex artore iuris patronatus. Ex nunc etiam confirmo; nam non video, cur neptes (nisi alia pactum intercedat) debeant hoc privilegio privari. Quare illud statum Capitoli Romani intelligendum est iuxta dicta, quod scilicet prohibeat omnes filias filiarum, seu omnes neptes Fundatricum ingredi in nostros Conuentus; non tamen quod prohibeat, primas neptes per stirpes ingredi: nam aliqui priuaret illas neptes iure, quod illis competit per ius commune, & damificaret Religionem; possent enim ex hoc aliquae matrone retardati munere Fundatricum recipiendo. Et denique cum ius commune id illis concedat, & Papa nullibi prohibeat, non est credendum velle Religionem sibi, & suis Fundatricibus prauidere, cap. *Solliciti de res. sp.*

5. Secundò. Possunt nostri Fundatores cum suis famulis nostrorum Conuentuum infirmarum carnes comedere, ita statum est in *c. Massi. 1. n. 46.* quantumvis aliis sine Beati apostolico non concedatur *ex cap. Genensis 1. n. 31.*

scilicet Christianis illis fulta subsidii. semper
eorum gloriam facilius consequatur. In quorum
fidem, &c.

CAPVT II.

*De forma, qua Generalis scribit, hortando
iuuēnes ad studendum.*

FRATER N. Ordinis N. Generalis. Vniuersi in
Christo filii charissimi Collegii nostri N. stu-
dentibus salutem. Quod ad litterarum studia non
remisit, sed alacriter capeſſenda vos interpellat,
verecundia inest, at pene Religio. Vosne ergo ad
id quod natura ipsa impellit, status promouet, pro-
fessioque cogit adhorter. Omnes homines natura
scire decedunt, dixit Philosophus. Scientia ve-
rò haud sine labore paritur, & studio (si labor ta-
men in discendo est, non magis voluptas) Et cum
Religiosorum omnium statui, ac ratio in distri-
butione contemplatione maximè consistat, hac au-
tem non nisi in sacrarum litterarum studio repe-
riatur, quid aliud sanè ex instituti vestri ratione
consequi videtur, quàm ut totis vos animis liti-
ris deditis, nullisque effusetis dies, in quo vel
aliquotulas horas, in eis non impendatis. Cum-
que vestram haud tantum, (nec enim vobis so-
lum nasci) sed & proximumque publicè, privatim-
que docendo, curare salutem praeſtitemini liti-
rarum scientiam negligentes, quid alios docebitis?
legis doctrinam à vobis, quo pacto exquiret vul-
gus imperitum, & qui paruulorum mentes illu-
strabit, in tenebris ambulando? Magni Grego-
rij excipite verba. Qui ad officium predicationis
excubant, à sacræ lectionis studio non re-
cedant. Studitis ergo viribus totis intendite reli-
giosè iuuenes filiique charissimi ad studia non se-
gnis anheles animus, sedulum illis insudet inge-
nium; hoc praeſertim aetatis flore lit-ri accom-
modatissimo. Parate in iuuentute, quo uti valeatis
in senia. Adoleſcentia aetate colligite, quod oppor-
tune deinceps in vestrum, aliorumque commodum
dispergatis. Nullum est, mihi credite, ornamen-
tum, quod vestram magis deceat, & decoret a-
tatem, nulla ratio, qua sustinere melius, tuerique
possitis expectatorem quam non exigam de vo-
bis sibi tota promittit Religio; nihil, quod ad
excolendum animum, & rectè, sanctèque viuē-
dum plus afferat momenti. Hinc enim certam ve-
stram facietis vocationem; hinc vires sumetis ad
extendendam immortalitatem, & honestissimam
nominis gloriam propagandam; hinc denique
(quod omnium potissimum queritur) facilius iter
vobis struere poteritis ad beatam eamque perennita-
tem. Sic tamen adhibendam scientiam, sic susci-
piendam doctrinam existimate, ut memineritis,
sive vera pietate, Deique timore esse vanam om-
ne, quod discimus; & illud verissimè scriptum,
Scientia inſtat, Charitas autem ædificat. Sic in
amore viuite litterarum, ut nullis voluptatibus,
nullisque illecebris abducamini. Ita scientiarum

studiis vacate, ut deuotionis tamen feruor, &
disciplina censura minimè remittatur. Illud ve-
neranda memoria Reuer. Patris Camari Ordinis
Minimorum Generalis illustre dilectum animo
itensidem reuoluenus, Maledictum flucium,
quod impedit deuotionis feruorem. Contra ve-
ro cogitate, scientiam, ex Bonauentura semina,
quæ pro virtute despiciunt, per virtutis postmo-
dum melius inueniri. Nil profunt, mihi credite,
sine pietate littera, nil sine deuotione scientia.
Scientiam Christi soli Christi sequaces, & mundi
contemptores assequuntur: nec ad scientia lu-
men procedunt, nisi germen iustitia præcedat in
anima. Ea quoque animis vestris nunquam exci-
dant beatissimi Patris Francisci à Paula Docto-
rum hominum studiosissimi ad Ioannem Quat: nam
antea verba. Sic, namque aiebat fluctus deſu-
dandum, ut earum nihilominus pax voluntatis,
sintæque operationis fetuor comes esset indi-
uiduus; sic doctrinæ studium amplectendum,
ut bonorum tamen opetum exemplo cæteris
quisque prodesse valeret. Pari itaque gressu in
hoc bitio incendendum: Nam & sanctitudo sine
scientia plerumque errat, vel non plene elareſcit,
& scientia sine sanctitudine victorum sceler
vermibus, ac sordescit: Cum verò ea constas ve-
luti indissolubili copula conuenire nihil vtilius, nihil
honestius in humana vita posse excogitari. O vos
beatos, qui primis aetatis annis litteris deſcendistis
iacta in vobis sunt semina, de quibus vberissimi
fructus sunt nascituri, quos facile dabitis si cum
pietate, Deique timore in studiis vixeritis liti-
rarum. Valete & vestras pergitte pro nobis ad Deum
fundere preces, cuius benedictio sit super vos sem-
per in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti,
Amen, Datum, &c.

Nota, quod in his adhortationibus debent Præla-
ti esse multum solliciti, nam studia litterarum inſer-
uiunt multum, & ad stabilendam catholicam Eccle-
ſiam, & ad honorandam, & augendam religionem,
& quamplurimum ad disciplinam regularem intro-
ducendum, & conſeruandam: Ana enim, inquit Hie-
ronymus, studia litterarum, & carnis lasciuia non
amabim; Ad hoc facit symbolum illud, quod affert
Syluester Petrasanta, vir in omni litterarum genere
creditus de symbolis Heruicus lib. 9. cap. 1. ubi pido
Heliconis culle, addit Lemma, Adimus uicapaſcua vi-
rus, nam sicut illius colliſ paucos culubris venenatis
mitigant, ut aiunt; ita etiam litterarum studia vim ha-
bent ad mentium vitia perſeueranda, & ad permo-
tiones prauas animi ſedandas.

CAPVT III.

*De forma litterarum pastoralium, quas solent
Generales ad subditos ſcribere.*

S. I. FRATER Aegidius Camari, Retheſienſis, to-
tius Ordinis Minimorum S. Francisci de
Paula Correſſor Generalis licet immeritus. Om-
nibus Reuerendis Patribus Provincialibus, Corre-
ſſoribus, Vicariis, & aliis Fratribus in eodem
Ordine Domino famulantibus sibi dilectis filijs
in

in Christo Iesū salutem in eo, qui mandat salutem Iacob. *Primum ad nostra Minimitana familia regimen, Domino ita disponente, assumpti sumus, in id tota mentis acie intendimus, ut qua ad Dei obsequium, Religionis nostra augmentum, Fratrumque in ea degentium quietem pertinet, omni conatu prosequeremur. Cui sui consequendo cum impares in nobis animi, corporisque vires, nulla merita variis defectibus animadverteremus, inuasit nos sollicitudo non modica, ne boni, perfectique regimini administratio, quam ab unus capituli electione omnes sufficiens fratres sperabant, aliquam ex nostra insufficientia remorari pateretur. Nec vana timoris causa si in humana tantum ope, nostrisque omnino viribus conquisiscendum foret. Tot enim sunt, & tam multiplices miseriarum nostrarum, atque defectuum acervi, ut facili negotio animo nostro diffidere possimus, nisi aliunde subleventur. Itaque ad montes aeterni oculorum aciem convertere necessarium fuit bonorumque omnium largitor Deum, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum descendit, toto cordis affectu convenientes, quatenus ab illius immensa liberalitate eas omnes animi dotes, qua ad Generalatus anas integrè sustinendum desuperantur, excipiamus. Vestra omnino interest, dilectissimi filij, qui in Beati Patris Nostri Francisci de Paula castris sub Charitatis vexillo dimicitant, deque communi omnium salute agitur, cum de periti Pastoris, qui pro universo grege excurat, agat, in se, ac sancto regimine agitur, & haec omnia partes sunt, atque ideo intimis animi desiderijs, ac suspirijs, frequentique oratione Deum pulsare convenit, ut pro infinita sua liberalitate ex abundantibus misericordiis suis thesauris ea nobis Spiritus sancti charismata effundere dignetur, qua ad legitimam conceditis nobis officij administrationem pro omnium Fratrum salute sunt necessaria. Facet quidem nostris desiderijs communique Ordinis utilitati illustrissimi, ac Reverendissimi Principis, ac D. Cardinalis Aldobrandino totius Minimitana familia Protectors zelantissimi insigni in Deum pietas, in rebus agendis prudentia, in Religionis negotijs administrandis charitas, in Fratres omnes benevolentia, ut merito sperare possimus sub tanti Protectoris moderatione pristinum Ordinis florem redire posse, quem certe non solum tanquam à Sanctissimo Domino Gregorio Papa nobis donatum, sed caelesti Nymine bene nobis volente, decessum suscipere, ac venerari debemus, ob singulares tanti Principis virtutes. Ille tamen, ut est in Deum vehementer affectus, animam etiam nobis opera adesse desiderat. Hoc igitur primum à vobis postulamus dilectissimi filij, ut per singulas Ordinis nostri Provincias quolibet Provinciales in principis Consensibus quadraginta horarum Orationem instituat; in alijs vero, ubi exigunt Fratrum numerus est, specialia quadam exercitiorum genera maxime verò in augustissimo Missa Sacrificio indirecte*

fatagat, quatenus Minimitana nostra familia sub Dei tutela nobis virtutum incrementis augeretur; regularis observantia vigeat; reforescat; sit in ea votorum Deo nuncupatorum integra persolutio; charitatis nexi feliciter asstringantur; vigeat unanimis omnium in Dei obsequio consensus; pacti divina fœdera singulis ad invicem conficiant; & (quod maxime necessarium est) humilitatem nostram misericordia sua oculis intueatur, virtute moniat, veritatis sua sentio protegat, donis caelestibus ad commune totius Religionis bonum exornet, illoque Spiritus sui splendore superiundat, qui Ordini nostro regendo, vobisque omnibus in ea, quam profectus estis, vivendi ratione conservandis necessarii est.

§. 2. Porro orationum nostrarum incensam in Dei conspectu dirigetur, atque inde fructus non vulgari exarget, si qua sunt divini secretij, diurnum videlicet, nocturnumque officium secundo exhibeamus: Quid enim aliud unumquemque nostrum à vberibus mundi à saeculi delictis auulsi, atque in hanc Minimitana Religionis cretum sub Sancti Patris Francisci de Paula vexillo evocavit, nisi divinitus inspirata charitas, Fraternisque divinis honoris Zelus? Videte ergo, ne opus Dei fraudulenter fiat inter vos, sed iuxta Regula prescriptum horij affectus cum timore, & reverentia divinum officium persolvere curetis. Nec quisquam temere, aut sine legitima, & caque non vulgari causa eorum sua presentia fraudet, sed omnes ubique unanimis uno ore Dei laudes recitent.

§. 3. Adhibenda quoque vobis est diligentia, ne omittatur meditationis ordinaria studium; sed statis horis in Ecclesiam sonnarij debetis, ut ibidem orationis mentalis adipe corda Fratrum faciantur. Diffiniant igitur Patres Provinciales commodum aliquod tempus, quo in commune convenientes, caelesti huic exercitio vacare possint. Ad quod certe vehementer nos hortatur sanctissimus Patriarcha noster.

§. 4. Quia verò sacra Religionis corpus non ex solo capite consistat, sed etiam varia membrorum compage, quorum unumquodque, iuxta sibi convenientem qualitatem, capiti administrandum prebeat; ea ratione commendatam vobis habemus electionem superiorum omnium, qui nobis veluti vasa, & sana membra cooperari debent. Quos verò maxime desideremus, parvelli accipite.

§. 5. Primum eligantur à vobis in Provincias, & Corretores, qui zelum Dei habeant; Patres prudentia maturi, in oratione ferventes, & assidui, qui spirituali discretionem possint; qui regularis observantia sint tenaces; deinde sint immanes ab omni avaritia, qui idolorum est servitus; qui manus excutiant à munerum acceptione, qui in religiosa paupertate conquiescant; deest enim eis, qui ad Religionis moderationem vacentur, communc Religionis bonum sibi proponere,

Fratrumque suorum consolationem; non autem propria, privataque visitatione.

§. 6. Certe, si quos non erimus sinistro favore, aut fortunis munerum, denorumque pollicitationibus ad aliquem Superioritatis gradum ascendisse, vix ei committendum indicabimus, vel unicuique domus gregis oniclam, qui in illis non Christum, sed exteriora quaesierit. Porro nobiscum perpendite, quantum mali ex hoc corrupto fonte oriatur. Hinc enim profusus periculi, ac contagiosi exempli labes fieri enim nequit, ut infernum Officialium, quorum plurimi in singulis Conventibus degunt, manus ab huiusmodi largitionibus sint immunes, cum viderint Superiores in consimili carno volutari: at qui mundis manibus addiderit fortitudinem, ipsos etiam radicibus eruet, qui quovis pretextu propriis commodis inhiabunt.

§. 7. Bonum Superiorum electionem proximè conitatur religiosa novitiorum informatio: sunt enim tenella Ordinis planta, novella germina, ex quibus oritur praeluxa Patrum propaginet, si in tenella aetate bonis moribus, religiosa vita exercitit, ac vera, solidaque pietatis studio assueverint. Nostri constitutioni fel. mem. Clementis VIII. qua si ad unum non serantur, maxime vero in tyronibus, & novitius erudendis, non vulgarem Ordinis nostri gloriam asserunt. Sutaigitur ergo, ut in quilibet Provincia seminaria iuvenum ad Ordinem nostrum maxima cum discretionè admittendorum erigantur, illisque præstantur, optimi quique Infirmatarii veri in spirituali vita exercitati, regularis observantia tenaces, discretionis spiritui imbuti, & qui ex intimis animæ praeordiis charitatis zelum haurierint, ut eundem in conceditis sibi tyrones feliciter infundant.

§. 8. Porro qui in tyrociniis, ac novitiis bene fuerint instructi, haud dubie suam obedientiam in se, suaeque omnia subiciunt, cum obedientia inter cetera vota, qua Deo nuncupavimus, primatum teneat. Illa est, dilectissimi filij, quam praeceptum colere debemus, nec facile illius vinculum dissolvi potest, quin continuo totius Religionis machina dispareat. Scitis ex divina Scriptura testimonio, quàm fœnere calefit ultio in rebellis, atque inobedientes animadvertat, & quanta malorum congeries ex obedientia contemptu mortales oppresserit. Nostri munus est, unamquemque vestrum in Domino cohortari, ut sanctam hanc, & religiosam virtutem sicutum tellam custodiat. Disceant subditi maiorem imperium non relaxari, sed humiliter parere, discant maiores Regula institutis, & legibus obsequi: nec tolerandos sibi patiens rebelles, sed fœnerrimè in aliorum exemplum castigandos.

§. 9. At quoniam fieri nequit, ut perfecta obedientia tenor illibatus permaneat, nisi prius corda ab omni terrenarum rerum ambitu, ac desiderio penitus eueantur, hoc in animo sibi quisque proponat, frustra exteriorum quandam obedientiam

faciem ostentari, nisi interiori solidas, ac veras radices in mente egerint, non est enim cœcitas, aut violenta Religiosorum obedientia, sed spontanea, ac voluntarie assumpta. Quis vero se Domino voluntarie sacrificaturum in humilitatis subiectione speret, nisi renuntiationis perfecta spiritum, id est, paupertatis amorem, inducit? Sic enim legimus, sanctissimum Patriarcham nostrum mandis blandimentis contempsisse, hostemque superbum fortiter dimicando superasse, dum pauper, & humilis perseverat. Monstrum est, obedientiam cum cupiditate possidendi sociare. Prius agnis inungatur lupi, aut columba milvis, quam obedientiam cum peculio, seu proprietate. Scitis, dilectissimi filij, quantum in dissolutis, ac dissipatis Regularium domibus (vitam ne, & in nostris) ediderit stragem proprietarius ille spiritus, qui tanquam singulari ferus obedientia, consistit, aliarumque observantiarum vincum miserè depastus est. Gemant sub tanti criminis tyrannide non singulares tantum persona, sed multa domus, sed integra Provincia, ut nisi diligenter securim ad infelices huius arboris radices admoveamus, nullum sit de Regula nostra observantium, actum de communi, aut canonicæ vitæ ratione. Erant Monasteria ipsa, non quidem orationis domus, sed spelunca latronum: ille esuriet, alter ebrius erit: ille in miseria, ac indigentia facibus volutabitur, alius verò superfluis abundabit. Porro tria apud nos velim ex animo enstodiri pro sancta paupertatis observantia, & illa quidem non nova, aut insolita, sed iuxta Regula præscriptum.

§. 10. Primum, ne quis villo prætextu pecuniam apud se detineat, sine ex conventibus, sine ex confessionum auditione, sacrificiis, elemosynis, aut alio quovis modo: sed quicquid dono datum, aut quavis ratione parum fuerit, in communi Conventus arario ad omnium utilitatem Superioris arbitrio subleuandum recedatur.

§. 11. Alterum, ut qua ad vitam, & vestitum, aliasque corporis necessitates pertinent iuxta Regula nostra tenorem, singulis distendant. Communitis omnium vilis in refectorio, mensu eadem, ciborum eorumdem distributio: vestimentorum autem partitio non in pecunia, sed in panis, prout cuiusque Fratris necessitas postulabit.

§. 12. Tertium, ut maximum viget inter nos charitas pro infirmorum subleuatione. Hinc enim præcipue commendantur beatissimus Pater noster S. Franciscus. Nec dubium, quin firmissima pax, & divina quadam concordia, seu potius Paradisus terrestris apud nos erit, si in hac communi vivendi ratione permanserimus.

§. 13. Quis pro meritis exposuerit, quàm invidenda, quàm suavis sit eorum conversatio, qui tanquam nihil habentes, & omnia possidentes, ex sui Superioris mandato, velut ex Dei manu munant, qua sibi necessaria sunt, copiam excipiunt? qui ad hanc boni communis finem, labores, vigilias, elemosynas, caeteraque omnia referunt, nihil

nihil aliud sibi proponentes, quam ut nudi nudam Crucifixum amplectantur? Hæc pro meritis exponi æqueant: cogitari ne quidem sine ingenti cordis iubilo possunt: exerceri verò cum divino quodam fervore solent.

§. 14. Ex hoc paupertatis religioso spiritu nascitur incorrupta castitatis amor, atque inter varios, & suaveolentes illius flores delicias, hinc oritur obedientia cura, æque enim extra Monasterij cancellos egredi volent, qui nihil in mundo concupiscit. Germano sanè, ac insolubili fraternitatis vinculo sociantur paupertas, castitas, & obedientia, se se mutuò prædant, mutuò conservant.

§. 15. Nec praterenda quadagesimalis viia observatio, quæ nobis omnimodò necessaria est: ea enim antèrioris viia disciplina sine est nostri gemitus: est specialissimam Atinimitana familia Symbolum: hæc nostra militiæ tessera, quæ nos invicem compaginat, quæ ab aliis Ordinibus secretatur, ut meritò, debemus in una hac gemma securè custodienda impedere quicquid in nobis strictioris penitentia positum est. Ardua quidem res: sed magni meriti, in cuius observatione honor nostræ Religionis quodammodo situs est: maxima autem in illius neglectu, ac fractioe contumelia.

§. 16. Sequitur assidua Philosophicarum, Theologicarumque disciplinarum meditatio. Estque opera pretiosa, ut in hisce studiis maioram Fratrum animi exerceatur. Certum enim est, duplici veluti fundamento Religiosorum omnium perfectionem inniti, eximia scilicet in Deum pietate, quæ meritò Paradisi fons est, universam animarum nostrarum faciem irrigat: Deinde fecerantur humanarum, divinarumque professione, quæ secundas post deusotens spiritum partes obtinet, ut iure sit fons ille, & cisterna Bethlehem, cuius aquam omnes sive debent.

§. 17. Satagant ergo Patres Provinciales, ut in suis quisque Provinciis studia ordinatissima erigant, tum ad excolendas iuvenum mentes, tum ad vitandam inertiam, ad incariosum otium, quod amicum peae vitiorum seminarium est. Ateminerimus, quàm fideliter sanctissimus Patriarcha noster Lectores, ac discipulos monuerit, ut omnia ad eam faciem dirigant, nimiram ad edificatorie prædicandam, & confessiones audiendam. Quæ res maxime cordi nobis est: illique præ ceteris magis apud nos meritum habebant, qui in erigendis studiis prudentiores, ac vigilantiores existant.

§. 18. Hæc sunt dilectissimi filij, quæ vobis in initio nostri Generalatus præcipue commendata volumus, ex quibus tot reliquarum observantium, quæ in Regula nostra est, seges exurgit. Hoc depositum velis fideles ministri servare, quantum accedentibus nobis ad vos pro visitandis Provinciis, omnia ordinata, quietæ, iusta, & pacifica occurrat. Agite ut iam ante priores nostri muneri partes, quæ in excellendis, destruendis,

dispergè, & erudiendis nostrarum imperfectionum radicibus versantur, felicem effectum habeant: postmodum verò, purgata mentium nostrarum area, regularis observantia germen, quod ex divina agriculturæ penæ, atque sanctissimi Patris nostri Francisci de Paula Regale procedit, uberiori frage ad Ordinis nostri decorem redandabit. Dat. in nostro sanctissima Trinitatis Conventu de Urbe Novu Julij 1623.

CAPUT IV.

De eadem forma.

FRATRES FRANCISCAE de Longobardin totius sacri Ordinis Ministorum Vicarius Generalis Apostolicus. Dilecti in Christo Patribas, & Fratres: his eiusdem Ordinis salutem, & pacem. Venerabili dilectissimi Patres, ac Fratres, & aia sine causa, nec sine dolore, ac tremore veretur, ne institutus Domians, nostris peccatis iratus, hac tempestate Ordinem nostrum malo illo panias, atque flagellet, de quo scriptum est. Est malum, quod videt sub sole, quali per errorem egrediens à facie principis, posuimus stultum in dignitate sublimis: & diuites sedete deorsum: Vidi servos in equis, & Principes ambulantes super terram, quasi servos. Positas sum ego castos in vineis, qui vineam meam non custodiant, nec colunt, & idcirco replerunt eam viticæ, & spinæ, & mæstria lapidam destruxit. Tantarum procellarum tempore, inter tot, tum patentes, tum latentes scopulos, magnæ aiais undique rimis satiscens gubernaculum regere iubeor, qui nullam nauiculam remum didicimus tenere. Orationes ergo, dilectissimi, fiant sine intermissione ad Deum, ut quod, illius iustitia permixsit in peccatam, misericordia convertat in auxilium: tantum gratia, & spiritus mihi exorantes, ut de non idoneo, idoneus minister effectus, regularem disciplinam in nostra Religione propè collapsam restituere, ut debeo, & cupio, possim. Sicis autem nonas ordinationes incalente supernacacum, ita ad illius exercitationem paterno affectu, & hortatione impellere opera pretium existimavi. Omnes igitur, per lacrymas, & sauginem, quem B. Pater noster Franciscus profudit in fundatione huius Atinimita Religionis, rogo, utque obsecro, ut quæ in nostra Regula, & statuti, pontificis quæ constitutionibus sancita sunt, ad amantissimè servare studentis. Equidem in futura visitatione, sicut præter ista, nihil aliud omnino exigim, ita idoram exactor ero diligentissimus. Exigam autem duriter, non vi duriter exigam, sed vi effluenter consulam: consulam conscientia mea, consulam, & animabus vestris, quarum rationem reddaturus sum in die iudicii, & quarum sanguis de manibus meis requiritur. Etenim sine prædictorum observantia nemini nostram, qui huic Ordini nomen dedimas, nemini prorsus vitam ingredi licebit æternam.

Subscribit

Subeant animus nostrum, dilectissimi, subeant, quæso, verba illa professionis nostræ. Voueo, & promitto Deo omnipotenti, Beatæ Mariæ Virgini, ac toti curiæ cælesti, & tibi Patri, huicque sacro Ordini stare, & perdurare toto tempore vitæ meæ, sub vita, & Regula Fratrum Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula. *Si voluissimus polliceri, absque peccato fuissimus quod autem semel egressum est de labiis nostris, sub æterna damnationis pena seruare tenemur difficiet enim Deo infideli, & stulta promissio. Meminerimus perfectionis statum nos esse professo, ac propterea ad perfectionem tendere omnino debere. Qui autem non tendit, in via Dei, reuerenti conuincitur; reuertitur verò audit à Domino.* Vinam frigidus esses, aut calidus, sed quia tepidus es, incipiam te euomere ex ore meo. *Audiet à Petro.* Canis reuertitur, ad suum vomitum, & sus loca in volutabro luit: *Audiet ab Augustino.* Ex quo Deo seruire cepi, quomodo difficile sum expertus meliores, quam qui in Monasteriis profectiunt, ita non sum expertus piores, quam qui in Monasteriis ceciderunt. *Audiet à Bernardo.* Multò facilius reperies multos secularis conuerti ad bonum, quam vnumquempiam de Religiosis transire ad melius: *Vides equidem, & non sine intimo dolore, & lacrymis cordis, tacere prorsus obseruantiam regularem, & mihi vires non suppetere ad erigendam. Sed aduersus Deus bonæ voluntati, adiunabunt vestra consilia, comperabitur filiorum docilitas, perficeret denique ad saniores pro officio, aut gratius recurret, præterquam quod, in excommunicationem, aliasque pontificias penas incidisse irremissibiliter declarabitur, votis certè frustrabitur, apud me possimè audiet, inexorabilem iudicem nunquam non experietur. Id ipsum munera largitores sibi pollicentur, quo ad penas sibi debitas, Valer. Roma pridie Kal. Aprilis, MDCXXX.*

1. Noto 1. quod formæ posita cap. 3. auctor fuit doct. Simon P. F. Eyad. in Camut. Ordinis nostri Generalis, qui scriptis hitor. an. Eil. x. Prophetæ. Formæ autem posita cap. 4. auctor fuit piissimus P. F. Franciscus à Longobardis Ordinis nostri zelantissimus Generalis.

2. Noto 2. quod ad scribendam litteras possitis his tribus capitulis tenetur domino Generales, qui volunt proprio muneri, & propriæ conscientie satisficere non solum exemplo Apostolorum, aliorumque sanctorum, Patriarcharum, ac passim Superiorum omnium, qui consensuales litteras suis semper scripserunt, & scribunt, sed etiam, quia cum vbi que per corporalem præsentiam esse non possint, vniuersis possint prodicere, debent facere quantum possunt, hoc autem sic dictas litteras communes scribendo, quibus repræsentantur ipsius Superioris præsentia, zelus, & cura boni communis. His exierit inferiorum Superiorum iurisdictioni, subditorum sensus docitantes expectant, ad sua munia aliteris exequenda. Præterea hæ litteræ conciliant Prælati subditorum animos, ne beneuolentiam; quis namque non estimet estimari? Disciplina item regularem

conseruant; vigiliantia namque Passiois omnes caritas reddit. Corrigitur itaque lubditorum deprauatos mores, & omnes denique retinet in officio. Eas autem nollem, ne multum frequenter, ne falsidicent; nec asperas, aut amaras, vel minaces, ne bilem, & eholetam exierant, sed dulces, affabiles, ac discretio zelo plenas, nam generosus animus hominis non vult nisi amore trahi: & dulcia sunt amica naturæ; & cum viris, qui verè viri sunt, plus proficiant verba, quam verbera. Nec itum petelegant, aut politas, sed faciles, ac familiares, non tamen barbaras, siccæ & substantia potius plenas, quam verbis abstrusis, & reconditis. Tum quia nimia elegantia in literis est vitiosa, testè Tullio. Tum quia est incredibile quantum possit Superiorum tam. litteras ad capiendas lubditorum voluntates. Tum quia, quæ difficilè intelliguntur, non præci contemunt.

CAPVT V.

De forma litterarum, quibus solet Generalis tempore Capituli generalis scribere ad omnes Prouincias, re quis ad dictum Capitulum accedat, qui vocem in eo non habeat.

Frater N. &c. Vniuersis Ordinis nostri Superioribus, & subditis in generali Capitulo in Ciuitate N. proxime celebrando vocem de iure non habentibus salutem, ac perennem benedictionem. Passoris est præsentia non tantum mala à sibi commissis greges depellere, sed imminuentia quoque, immo & futura quæcunque, vi humana passitur imbecillitas, ne ei obesse queant, prout circumspiciendi oculo, ac supercilio perscrutare. Super specula ergo nostra Religiosis, Altissimo sic disponente, viribus licetè exigui, consistitis, ad ea nostra mentis aciem dirigere, eaque propulsare tenemur, quæ ipsius alumnos vitare aliquando valent, ac descendere. Cum verò consensionem pariat multitudo, & scissuras, litæque gignat sordida turbæ ne mala hæc passilum gregem nostrum tuendant, solliciti pro viribus adiuuamur, & omnem, quam passimus opem, operam exhibemus. Experientia itaque ducit, cognoscitur, quæ literæ ac dissidia, tumultus, confusiones, scissurasque alias in generalibus Capitulis inuitis Fratrum, vanis ad ea, & consiliis prætextibus commolantium multitudo pepererit, quantum præter ea detrimenti, ac damni omni bonorum genere illis intulerit, in virtute ideo Spiritus sancti, ac sub primumis vocis ordine, & passiva potius per triennium, omniibus, & quibuscunque, tam Superioribus, quam subditis, qui in Capitulo generali N. hoc anno celebrando vocem non habent, districte præcipimus, & mandamus, ne absque nostra in scriptis licentia quoquomodo ad prædictum Capitulum accedere audeant, & præsumant. Quod si negotia ibidem necessario tractanda quis habeat, suo vel Prouinciali, aut Commissario respectiue committat, vel nobis etiam remittat, fidenti omnino, ea nos iussu, ac pro merito

merito expendenda, ac expendenda maxime curatores. In quorum, &c.

1. Noto, quod in Ordine nostro *Cap. Genens 4. mm. 33.* adeſt ſtatutum, quo prohibetur, ne quis ad Capitulum generale accedat abſque licentia Generalis, & qui ante fecerit, ad arbitrium Generalis puniatur. Quod ſtatutum ſanctiſſimum eſt, tollit enim Fratrum vagationes, relaxationes, & libertates, vitæ quamplurimas expenſas, auferit conventum per quos tranſeunt, & in quo celebrantur Capitula græuamina; & ante omnia impedit diſcordias, lites, & confuſiones quas illi gignunt in dicto Capitulo.

CAPUT VI.

De forma, qua Generalis poteſt dare licentiam alicui ex ſuis Fratribus Episcopatum acceptandi.

Fater N. Ordinis N. Generalis. Reuerendiſſimo Domino D. N. electo Episcopo N. ſalutem. *Æterna Dei Sapientia Chriſtus ſicut unâ cum Patre & Spiritu Sancto diſtribuit gradibus, & aſſeſſit in humano corpore membra diſtinxit, ita in myſtico Eccleſia eb eiusdem integritatem, membrorumque, ex quibus compellum eſt, utilitatem, prædum quoſdam, vel manuum vicem gerere, quoſdam verò quaſ oculos eſſe deſtinavit. Et illi quidem neceſſarii licet magis ſint, ne oculi manus dicere queat, Opera tua non indigeas aut iterum caput pedibus, Non eſſis mihi neceſſarii aquiffima tamen diuinitatis lege ſallum eſt, ut in myſtico corporis ſuſſigio oculi conſtituti cæteris membris præſent, & que dirigere, ne illuminarent. Einſmodi ſiquidem ſunt primum Apoſtoli, poſtque ipſos nunc extant Eccleſia filij, ſeu Episcopi, populi Praeſules, & biſque Principes, quos mundi lamina, ſal terra, Civitates in ſublimi poſitas Dominus appellavit. Ad horum nuper conſortium, ac curam, tui ita meritis ſiſſigantibus cunctis ſummus Paſtor, & Pontifex, Praeſulem te nimirum, atque Antiffiſtem Civitatis N. præſciendo. Munus quippe arduum, nec ſarcina levis, & vel ipſi angelici humeris formidanda. Quam quidem (qua tua eſt modeſtia) ſponte ſociens, & declinans, ad noſtram, quam profeſſus es, obedientiam conſugiſti, eo vel ſaltem conſilio, ut communia Ordinis noſtri ſuffragia nequaquam amiſſeris. Quia verò etiam (ſi iugo cellam ſubdere oporteat) illud ſapienter, fortiterque ſerendum per illa iucrii. Nos igitur prædeſignam tuam, doctrinam, religioſoque mores, & regiminiſ experientiâ præbe agnoſcentes, quanquam modeſtiam tuam laudamus, & ſuſpectimus, ſummis tamen Pontificis propoſitum, & conſilium magis eſſeſimus, & excipimus, eccleſiaque N. de buſſimidi tua promotione, gratulamur. Ac præterea, ne mirabilem hierarchiei Ordinis, myſticaque corporis ſtruſturam, varietatemque, vel leniter immutemus, inconſuſſam quonimmo pro viribus incunam præſatam tibi*

Episcopatum (quod ex nobis eſt) acceptandi licentiam, & ſaculſtatem, præſentiam tenore concedimus, & impartimur. Suffragia, de mum, merita ac Ordinis noſtri beneficia illi non modo, atque integra tibi manſura, maiori quon potius cumulo, ſi fieri poteſt, exhibenda eſſe volumus, ac decernimus. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quòd hæc forma deſumpta eſt ex Formulatio Predicatorum, & ſolùm neceſſaria eſt, ut electus in Episcopum non deſinit participare ſuffragia Ordinis, & ad oſtendendam humilitatem religioſam; nam, cum certum ſit de iure communi, *cap. Si Religioſus, de elect. in 6.* quòd nullus Religioſus poteſt conſentire electioni de ſe factæ extra Religionem, ſive in Curatum, ſive in Episcopum, &c. ſine liceotia ſui Superioris, ſcilicet Generalis, ut dicit Vilalobos *part. 2. ſum. tract. 35. diſſicil. 40. mm. 2.* vel Provincialis, ut dicit Rodriguez *tom. 1. qq. reg. q. 34. art. 1. & tom. 2. q. 58. art. 2.* ſeu etiam Superioris localis, ut Sanchez *7. in decal. cap. 29. mm. 65.* nunquam fuit neceſſaria dicta licentia, quando beneficium impetratur à ſummo Pontifice, qui eſt ſupremus Religioſorum Prælatiſ, ut dixi *tom. 1. priuſ. in conſ. Pyrbij, num. 9.* Ita Sanchez *loc. cit. mm. 57.* petito tamen illius ſummæ humilitatis eſt, & ſic habet præſis omnium religioſorum t-formarum, præſertim noſtræ.

2. Noto 2. quòd ſtatim ac aliquis Religioſus eſt in Episcopum creatus, vel confirmatus à Papa, & conſecratus, eſt exemptus à iuriſdictione Prælatiſ regularium, unde non poteſt amplius ſui Religioſiſ priuilegijs. Quare poteſt cellam, in qua habitabat, præſci, & à Conuentu dimitti: cum enim ſit effectus alterius iuris, non debet priuilegijs, & cummodis, ſolis Fratribus conceſſis, ſui. Ita Rodriguez *tom. 2. qq. regul. q. 58. art. 4. & tom. 4. ſum. cap. 68. mm. 10.* Portel in addit. ad dub. regul. verb. *Episcopum, mm. 15.* Sanchez *6. in decal. cap. 6. n. 32. & 33.* Dixi *tom. 1. priuſ. in conſ. 4. Sixti IV. num. 44.* ubi ad id probandum adduſti priuilegium clarum Pauli IV. Ex quo collige, quòd ante conſecrationem, licet ſit nominatus, & electus, quovique non ſit confirmatus à Papa, vel conſecratus, eſt ſubiectus Regule, quam profeſſus eſt. Unde poteſt ſuam cellam retinere, in Conuentu ſue localitatis comedere, vocem in Capitulis dare, & denique habet omnia priuilegia, & iura, quæ antea habebat. Ita colligitur ex dictis Doctores, & dicto priuilegio Pauli IV. & dicit in ſpecie Portel *loc. cit.* Et ita video ſeruari in præſi. De ſui autem, qui nominatur à Papa, quia non egent confirmatione, intellege eos non eſſe exemptos, niſi poſtquam munus conſecrationis obtinuerint, ut dicit expreſſe bulla Pauli IV. Quare licet ſint nominati, ſi delinquant, poſſunt à ſuis Prælatiſ puniri.

3. Noto 3. quòd Episcopos regularis ſit Episcopatum renuntiato, aut etiam cretento, ſeu cum ſolo titulo, impetret à Papa priuilegium, ut poſſit habere cellam, & victum in ſua Religione, & ſui omnibus gratis, & priuilegijs illius, non poteſt tamen prædicta impetratione ſui ſine licentia Prælatiſ regularis Religionis. Ita Rodriguez in *ſum. tom. 4. cap. 68. mm. 10.* Portel *loc. cit.* Et habetur expreſſe in *conſ. 4. Sixti IV. 5. 10. tom. 1. noſtr. priuſ. Prælatiſ autem, qui debent hanc licentiam concedere, ſunt ſui Generales. Ita ſtatuit Calliſtus III. ut Rodriguez *tom. 1. qq. regul. q. 34. art. 5.* ubi addit, quòd, ſi dicti Episcopi abſque prædicta licentia ſe immiſceant Capitulis generalibus, & provincialibus, ſeu aliis negotijs, vel adminiſtrationibus Ordinis, ſunt ipſi facti excommunicati, tam ipſi admiſſi, quam ipſi admitteres.*

4. Et aduerte etiam, quòd poſt obtentam dictam

gratiam à Papa remanendi in Religione, & post obtentam præstatam licentiam à Generali, non possunt tamen in Religione dignitates consequi; & ei suffraganeus sunt perpetuo privati voce activa, & passiva. Ita decretum in *const. Pauli IV. in Bullar. Rodriguez*. Vbi nota, quatuor dicit, quod non possunt admitti ad dignitates, etiam si obtemperarent ad hoc facultatem à Sede Apostolica, quod loquitur de his, qui dictam facultatem eo tempore iam obtinebant; ac proinde dictas facultates cassit. Nam aliquum certum est, quod Papa potest dictam facultatem concedere, & non potuit dictus Paulus ligare manus suorum successorum, in dicta interpretatione tamen de nouo scienda, debet fieri mentio de præfata Bulla Pauli IV. expresse, vel acquiescente.

5. Noto 4. quod, si aliquis Prælati regularis eligatur in Episcopum, post ipsius consecrationem illa prælatura vult, quævis Villalobos 2. part. sum. tract. 3. diffinit. 41. n. 5. dicit, quod vacat statim post consecrationem. Sed iudic, quod non vacat, nisi post consecrationem, ut habetur in *cap. Cum in consilio*, 3. Cum vero, de elect. vbi gloss. verb. Ad quem, & abbas nov. 1. Et electio pertinet ad ipsos electores, ad quos pertinet illis, si electio canonica (nisi aliud per summum Pontificem prout dicitur) est enim statim priuatus beneficiis Religiosis, & exemptis à iugo monasti ex discipline, *cap. Statutum*, 28. q. 1. unde non potest esse Religiosis caput, cum in dispensatione electionis, *elect. 1. de elect.* Quare in Ordine nostro enim fuisset in Episcopum promouens Reuerendissimus Pater F. Franciscus de Mayda Generalis, summus Pontifex Gregorius XV. specialiter ei concessit, ut possit Episcopatum non obstante, continuare in officio Generalis usque ad Capitulum generale, ut videtur potest in *consilio*, quæ inquit hoc emanauit, quam testor *tom. 3. priuilegiarum, cap. 1. consilium 1.* Vnde colligit, quod, si Papa non concessisset continuare, non continuasset. Et idem seruatur est in promotione ad Episcopatum Patris Fructus Ludouici Doni Galli, Prouincialis Burgundæ Prælati, nam electio successit actus est à deputatis secundum constitutiones in casu mortis, in qua interuenire non potuit dictus Episcopus, quia iam erat extra Religionem. Atque ita habetur expresse in *dicta cap. Cum in consilio*, 3. cum vero.

6. Noto 5. quod, si in aliqua Religione esset statutum sub pena excommunicationis maioris ipso facto, ne quis consentiret in Episcopatum sine licentia sui Superioris, si aliquis de ea Religione promoueretur Episcopus, & ille, audita tali prouocatione, statim consentiret absque præfata licentia, esset excommunicatus, præterea si illud statutum esset confirmatum à Papa: nam per vocem professionis se obligat obseruanda statuta sui Religionis. Atque ita fuisse decisum in Rota Romana, testatur Thomas Falholus Rote auditor in *tit. de consue. de cist.* Si autem summus Pontifex acceptate præcipit, vel concedat, ut possit consentire absque dicta licentia, clarum est, quod non erit excommunicatus, cum Papa sit summus Religiosorum Prælati.

7. Noto 6. Quod Episcopus regularis renuntians Episcopatu, vel si deponatur absque degradatione, non tenetur ad Religionem redire, nec Religio eum tenetur recipere; quia tenetur adhuc dignitatem, & eminentiam Episcopalem, quæ est causa saltem partialis, ob quam à Religione fuit exemptus. Ita Rodriq. *tom. 3. q. regul. q. 32. art. 26.* Sa verb. *Episcopus, num. 1.* Sanchez *lib. 6. de decal. c. 6. n. 29.* Layman *lib. 4. tract. 5. cap. 1. de stat. relig. n. 9.* Villalobos 2. part. sum. tract. 4. diffinit. 43. num. 2. Alij tamen apud eundem Villalob. *num. 1.* dicunt, quod ipse tenetur eum recipere, quia remanet Religiosus; nam non est exemptus à Religione ratione Episcopalis, sed ratio-

ne vinculi matrimonij, quod contraxit cum sua Ecclesia, à quo viuendo cum iam sit liberatus, tenetur ad propriam Religionem redire.

CAPVT VII.

De forma, qua Generalis dat licentiam electo in Episcopum, ut possit in Conuentu habere cellam, & alius priuilegijs Religionis frui.

FRATER N. Ordinis N. Generalis. R. Domino D. Episcopo N. ex Ordine assumpto salutem. Apostolica Sedis visus priuilegio, quo R. Dominationi tuae, in Conuentibus nostris cellam habere queas, ceterisque alijs Religiosis nostris concessis priuilegijs frui, & gaudere, nec id tamen, eadem Sede sic disponente, absque nostra expressa licentia assequi valeas, nobis instanter supplicasti, ut præstatam tibi impertiri facultatem dignaremur. Nos eiusdem Sedis diplomata, ea, qua decet, reuerentia venerantes, primum de notationis studium considerantes, quod à te Episcopatu recanando, ut intra pauperes Religiosorum cellas latitares, erga Minimum hanc Religionem, cuius vbera à purissimis auro saxilli, egregie satis significantur est; Tibi, ut in Conuentu nostro S. N. de N. cellam habere possis, videnturque communem, necnon ut Capitulis omnibus prædicti Conuentus tam cultorum, quam aliorum negotiorum, interesse, & in electionibus, ut ceteri quicunque alij Religiosi votare valeas, licentiam, & facultatem concedimus, ac impertimur. In quorum fidem, &c.

1. Noto, quod assignare Conuentum dicti Episcopi pertinet ad Prouinciales; assignare autem illis Prouinciam, in qua debeant degere, ad Generalem spectat. Ita colligitur ex *const. 4. Sixti IV. q. 10. tom. 2. nostr. priuilegiarum*.

2. Aduerte etiam, quod dicti Episcopi possunt etiam admitti ad vocem passivam, sed non debent iniuri; nec etiam volentes decet ipsos descendere, nisi forte ex humilitate.

CAPVT VIII.

De forma, qua Generalis hortatur Prouinciales ad suum officium rectè exercendum.

HIUS parua Congregacionis regimen ut primum, insensibilis Dei prouidentia, suscepimus, illud in primis munus nostri debitum exigere visum est, ut qui metendum nimis, ac vtribus impar, onus subsiste cernimus, compassiones, cooperatoresque nostros, ad eam, in quam vocati sunt, nostra sollicitudinis partem diligentius pertractandum incitauerimur. Animarum namque Rectores amplissimum illud Angelorum munus habent, quorum est, inexta altissimum D. Dionysij Theologiam, purgare inferiores, atque illumi-

mare. Quid quidem si à nobis detrastaretur, ignorare omnino videremur. quàm ardua, & periculosa pronincia sis gregi domitici cura, nihilque aliud foret Pastorum manus suscipere, quam in pinnam templi erigi, ut cum maiori eundem nominis, & graviore lapsu rueremus. Quamobrem te R. adm. Patrem N. in quandam nostram portionem unà cum tuis Collegiis ascriptum per Christi viscera monendum cohortandum, obestandumque censuimus, ut diuina quemadmodam placuit voluntati, huius tibi Prouincia curam demandare, ita quoque concredito tibi gregi omni virtutum laude, sed charitate praesertim, exemplo, ac vigilantia fudeas praelucere. Charitate, inquam; nam est omniū sit, proximos charitatis, ac pietatis studio complecti, praecipue verò ad sacros populi moderatores hoc spectat, quorum est Dominicus ouibus ita praesse, ut sectamen ex amore ad Pastorem agnitatem vocatos fuisse recorderis iuxta illud, si diligis me pascue oues meas: Charitate ergo R. A. P. anse omnia opus est, ut Christi videlicet amore gregem pascas, amorem erga oues geras, amorem de cathedra doceas, amaris, charitatisque vexillum in omnibus studiis tuis erigas, vitta denique magis, quam amore cuius priuari ducas gloriosum; diuina memori sententia. Bonus Pastor animam suam ponit pro ouibus suis. Charitatem scito dilectissime, & nihil ignorabis. Sic in te charitas, verè dixit Augustinus, & nec sic est plenitudo scientiae consequatur. Quid enim nescit, qui charitatem scit? Hae docebit te, ut fomenta, & oleum magis, quam ignem, & ferrum tuorum vulneribus admoueari: hac ut flammam de caelo descendere nequaquam scias super oues: nec ad quemvis vnicuique quatuor colorum gladium exeras potestatis. Hac via scies, ut potestatem ab Agno caelesti ad adificationem animarum acceptam, in tyrannidem minime conuertas: ut amari magis, quam timeri, ut ministrare, quam ministrari, ut pastor denique cuius, quam tonsor, & deplubitor aueas nuncupari. Exemplo autem subditos ita praecurras, ut sis bonus odor Christi in omni loco, & quantum in te est, odor vitae in vitam, non mortis in mortem; quatenus scilicet quicquid ad ex. istam regularis obseruantia formam, moramque ordinatam correctionem spectat in te ipso prius, tanquam in alterum prototypo, describens, effectus plane, ut qui in via Dei non sapiunt, exemplo tuo sapiant, & qui sapient non desistant: & qui desistant, respiciant. Vigilantiam praeterea in te summo opere optamus, qua super custodias gregis omni tempore vigiles: nec curarum molestia hebescas; ne, te somno oppresso, in agro tibi colendo à Domino dispensato satiscat homo superfeminet Zizania, ne oculi tuo conuulente agni ab oculo maligno fascientur; ne oues à lupo dispergantur, rapiantur, mactentur, deuorentur. Te tandem quàm maxime commemoremus, ut in nulla seculi huius voluptate caput reclinans, in solo iesu Christi pectore, hoc est oratione,

Tom. III.

ac meditatione, qua illius purissimum, & candidissimum pectus referunt, quaque vnicuique, & maximum sunt Praelatorum solatium, quasi in totissimo nido, & tranquillissimo portu conqueascat. Ab eo enim vno pietatis, & charitatis fomenta, sancta vita exemplum, atque odorem, nec unguis custodiam, & constanti patendi robore exhaurenda tibi fore pollicemur. Qua quidem munia Pater luminum, à quo omne bonum, & datum optimum descendit, praestare tibi gentis dignetur, benignèque impertiri. Datum, &c.

LITERA I.

Cap. vnicum.

De forma dispensandi illegitimos.

RATER N. Ordinis N. Generalis Patris F. N. Saluam. Cupientes, ut Religiosi cura nostra commissi virtutum Domino, suaeque simul instituto, quibus additi sunt, in omnibus, ad qua Spiritus sanctus eos encauit libere valeant deferuere: tecum propterea R. P. quem religiosi vitta spectabiles mores, catholica doctrina in agendis prudentia, & honesti labores commendabilem reddunt, super irreglaritate, quam ex defectu natalium, seu quouis nefario coitu contraxeris, auctoritate apostolica, tenore praesentium dispensamus: ad quascumque Ordinis nostri administrationes, officia, dignitates, gradus, & honores, etiam Generalatus, praeriter habilitantes, quatenus ad eas legi, & assami, illaque gerere, & exercere liceat, & libere valeas, ac possis, in contrarium non obstantibus quibuscumque.

1. Noto quod Generalis, etiam absque Capitulo, potest per se solus legitimus habitare, ut dixi tom. 2. R. sig. Pral. q. 2. cap. 3. num. 143. Item non si: necesse nominatim in specie, ex quo solo fit notus illegitimus, docet Rodriguez quem cito ibid. num. 143. Illa etenim nominatio, cum praecedunt merita illegitimi, & voluntas efficax dispensandi ex quoque defectu, in habente potestatem id facienti, ad nihil seruat, nisi ad insipientiam in raborem ipsi illegitimo.

2. Accerte aitem, quod si penitus ad dignitates minores, non occulte dispensatus ad maiores. Unde si dispensans noluit illegitimum habitare ad Generalatum, illa clausula, etiam Generalatum, tacenda est. Atque ita probos loc. cit. Reliq. Pral. num. 146. Et pro hac materia illegitimitatis, vide quae dico loco cit. ad num. 103. vsque ad 152.

LITERA L.

CAPVT PRIMVM.

De forma instituendi Lectores.

RATER N. Ordinis Generalis R. P. F. N. salutem. P^rimum ad Generalatum fastigium, superna Dei providentia sic disponente, euecti sumus, in eam curam, ac sollicitudinem ingi meditatione versamur: atque ad illud principium nostra mentis intentio ardentius incitatur, ut quanto nimium studio, ac desiderio minimam nostram Religionem post nos superstitem relinqui, & sanctam ecclesiam seruari satagimus tanto etiam conata ad studium institutionem, conseruationem, innovationemque (unde vita huius bene, beatęque transigenda facultas omnis emanat) ad unicam veluti secundam Religionis præsidium animi nostri propensam voluntatem libenter afficiamus. Quod sane cum per providam non nisi, ac circumspectam Doctorem, Magistrorumque designationem assequi posse videamur, gratum propterea Deo, Religionique nostra obsequium exhibituros nos fore conspicimus, si in iis locis, quæ multiplicanda doctrina semina, & germina salutaria promouenda percommode esse dignoscuntur, habiles atque idoneos scientiarum Doctores, Præceptoresque constituamus, qui discipulorum, auditorumque suorum mentibus, Dei timorem, morumque ordinatam compositionem, regularem obseruantiam, ac disciplinam vñ cum literis ingenerarent. Ea propter cum Provincia nostra N. diuina fauente gratia, eiusque moderatum laudabile opitulante consilio, ac prudentia, in rebus literariis multis abhinc annis profecisse, & scientiarum numeribus facundiam intueamur, ut ex ea viri scientia pollebent in dies magis, ac magis, iuuante Deo, exurgant, qui in catholica Ecclesia, velut splendor fulgeant firmamenti, & tanquam stella in perpetuas æternitates mansuri, ad iustitiam vascant plurimos erudire, eandem in tam egregio, ac laudabili capto confirmandam, omniq;ue nostra, quæ possumus, opera, atque industria promouendam existimamus. Cuiusmodi linguarum cognitione, Hebraica præsertim, Græca, atque Arabica plurimum se indigere cognoscat, in iisque præterea edoctum, ac versutum exposcat Lectorem, idcirco te venerandum P. F. N. cuius doctrina, docendi facili tas, differendi elegantia, & in præfatis linguis peritia, nec non probitas, & religiosi mores apud nos fide digni testimonio maxime commendantur, ad eiusmodi munus in aliorum commodum, & profectum, tuęque obedientia insigni meritum, ac lucrum obeundam specialiter delegimus, ac destinamus. Apostolica auctoritate,

quæ in hac parte suagitur, prædictarum linguarum Lectorem in Conuentu nostro N. cum omnibus gratis, & privilegiis, ac exemptionibus, quibus alij Lectores, iuxta nostri Ordinis præscripta, potiri, & gaudere possant, ac solent, harum serie te dantes, instituentes, ac designantes, in virtute sancta obedientia itidem præcipi, ut prædictum Lectorem officium statim suscipias, & ad illius executionem, quam citius commode poteris, te accingas. Illud te quoque p^reterea assiduo commoneat, utas nimirum sic formare fideles lectiones, ut auditores vita tua odere, ac exemplo ad adificatorio conuersandum, & prædicandam idoneos, & aptos efficias. Sicque doceas in cathedra, ut ex te tamen discipuli, tanquam ex crucis suggestu vira virtutum simulacra exhauriant, ad quæ vitam suam erigere queant, & componere. Itaque, siue natura, siue moribus comparatum esse optimè, ut non tam facile verba eius, cui se totum quis credit, quàm facta amulari contendat. Quo fit, ut si q, qui alios instrunt, perperam agant, fiant ipsi subditi quam simillimi, nec quicquam eo in genere Gregoriano verbo verius sit, quæ ait, Gregem ferri in præceptis, si per prærupta vitiorum pastor gradiatur. Quod quidem ab animi tui candore, ac puritate Deus optimus maximus auerit, suamque tibi ad id munus exequendum perennem largiatur benedictionem. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quòd tom. 2. n^rstr. priuile. in cons. 1. Clem. VIII. n^rm. 11. probatur, quòd ad Religionem reformandas studia literarum erant in primis necessaria.

2. Noto 1. quòd Regulares tenentur studiis linguarum Græcarum, &c. incumbere, per constitutionem Pauli V. quam refero tom. 1. d^rictorum priuile. in cons. 2. Inq. II. n^rm. 9. quàm innouauit, & ampliauit Urbanus VIII. p^rout testetur tom. 3. d^rictorum priuile. cap. 3. n^rm. 11.

3. Noto 3. quòd priuilegia Lectorum sunt varia, secundum varietatem Religionum. Vnde vnaquęque Religio potest sua videre. De priuilegiis Lectorum in iure canonico agitur cap. Quia n^rm^randi, & cap. Super specula, de Magist. In quibus cap. statuitur, quòd Magistris assignetur aliqua specialis præbenda ratione Magistri, ad suas subleuandas necessitates, quæ præbenda, essent Magisterio, cessat. Ex quo collige, applicando Religionibus, quòd Magist. s. i. Lectores plus indigent, quàm alij Religiosi, & quòd istud plus, mandantibus sacris Canonibus, est illi dandum de publico ætario, seu penæ comuni. Ex quo iustificatur illa praxis, quæ seruatur in aliquibus Regularium Collegiis, in quibus Lectoribus datur ex qualibet comestione duplex præbenda, & pro illis specialiter expenduntur singulis annis duodecim scuta ad subleuandas ipsorum proprias necessitates. Quæ quidem scuta possunt ab ipsis Lectoribus exigi de iustitia, & ad ea soluenda possunt compelli, qui secundum ipsorum statuta tenentur, ut docet Gloss. in d^rictis cap. Super specula, verb. Prædicti. Et potest fieri statutum, quòd ad dicta scuta soluenda teneantur singuli Provincie Conuentus, in quo sunt studia, ut colligitur ex d^rictis cap. Quia n^rm^randi, ubi dicitur, quòd si Metropolitana Ecclesia non sufficit ad alen-

dam Magistrorum necessarios, debet Episcopus cum Capitulo, alteri ipsorum facere promitteri ad alia, seu alius Ecclesie lux Diocesis. Statuitur etiam in *disso. cap. Super specula*, §. *Ducuntur*, & in *cap. Relatum*, de Clerico non resid. & in *cap. 1. de privi. in 6.* quod Lectores etiam in suis beneficiis non resistent, possint tamen recipere fructus, quovis in docendo fuerint occupati. Ex quo etiam iustificatur illud privilegium, quod Lectores non tenentur ire ad chozum, neque de die, neque de nocte, pro vt etiam declarasse Greg. XIII. refert Gözal ad *regul. 8. cancelli* §. 7. *prom. n. 180.* & confirmavit Clemens VIII. in decretis editis pro rector. regul. quos habes *tem. 2. auct. privi. in cons. 10. Præ. VIII.* Et circa hoc privi. vide Contzen 4. *post. cap. 14. §. 8.* Que omnia fuerunt confirmata, & ampliusa *Trid. sess. 5. cap. 1. de refor.* Ex quo etiam colligitur, quod in Regularibus locum habeant; nam p. op. finem datur, quod Episcopus debet, privi. quam aliquem ad Magistrum admittat, illum examinare de vita, moribus, & scientia, quod tamen non intelligitur de Lecturibus legentibus in claustris *Monachorum*. Quæ etiamula exceptio, cum solam ponatur in hoc puncto de examinatione, denotat, quod alia ibi disposita secundum proportionem applicari debent ad Lectores regulares, de quibus etiam loquitur illud cap. nam exceptio firmat regulam in contrarium. Sunt etiam Lectores præ alius honorandi, vt probu cum multis *tem. 2. Relig. 1. 1. cap. 1. num. 74.* De privilegio Lectorum, & sententiam agit ad longum Rebuff. ex quo Contz. loco cit. *cap. 1. 1.* collegit centum octoginta priu legia. Et de his ego etiam multa dixi *loc. cit. Relig. Prælat. ad dictu n. 74.* Quiles autem d. b. eant esse Lectores, dixi *ibidem*, num. 76. scilicet probi, & docti, & fuit tractat Contzen *loc. cit. cap. 6.* Et quem modum tenere debeant in docendo, docet Saut. *tem. 4. de relig. tract. 3. lib. 5. cap. 3.* Et denique, quod Scholares tenentur, quantum p. dunt, defendere opinionem singulariæ sui Magistri, docet Abbas in *cap. Super specula*, de Magistris, num. 3. p. r. leg. *Dicere*, §. *Vnde videndum*, ff. de arb. v. b. Buroi. num. 2. Quod in tantum est verum, vt si Scholares f. d. ius iudex in iudicando sequitur opinionem sui Magistri, non tenetur in sydicatu, & excusatur a condemnatione expensarum. Ita Addit. Panorm. ad *dictum locum*. Qui tamen limpat, modò Magister sit insignis.

4. Noto 4. quod in Ordine nostro Lectores tenere debent locum lux professionis; Cor. d. n. m. 75. & si laudabilem, ac communem modum legendi excedant, non corriguntur per Correctorem, sed per aliquem superiorum Prælatum, *ibidem*. Et ita debent inas formare lectiones, vt eorum auctores ad edificatoriæ prædicandum, & confessiones audiendum aptos, & idoneos efficiant; Regul. num. 41. Vnde colligitur, quod Lectores possint etiam tuos Scholares corrigere, & si delinquant in scholis, vel etiam alibi, dari d. b. vel indirecte punire, non obstante, quod motum Magistrum habeant; nam cum debeant Scholares aptos reddere ad edificatoriæ prædicandum, debent hi poss. ab illis puniri, si ea perpetrent, quæ dictam edificatoriæ prædicationem impedire possunt; nam alioquin frustra id illis mandaretur, si rebelles cogere non possent; frustra est enim illa iurisdicctio, quæ vi coactus est; vnde illud præceptum contineret mortalem impossibilitatem, & sic esset impertinens, quod non est dicendum. Nec in hoc possunt impediri a Correctoribus, nec ab aliis Superioribus, etiam maioribus, cum sit p. n. d. Reg. super quam Prælati non habent facultatem. Possunt itaque Lectores Scholares immodestos, loquaces, & c. disciplinare non solum in scholis, sed etiam alibi, in refectorio scilicet, seu Capitulo, eis-

Tem. I. II.

que iubere, vt culpas suas coram Communitate dicant, seu etiam quod comedant panem, & aquam dumtaxt, quas penitentias non possunt Superiores illi condonare absque consensu Lectorum, vt dixi *tem. 2. Relig. 1. 1. num. 17.*

5. Noto 5. quod congruenter etiam in Collegiis Regularium deputantur studiosorum Regentes ad modum Rectorum Vniuersitatum secularium, ad quos Regentes d. b. tunc causæ omnes ad studium pertinentes, & eorum determinationi statuitur. Hic etiam Regens potest Scholares, ac etiam Lectores circa studium deiniuentes punire, & etiam rationi valde consonum, ne omnia circa studium occurrentia ad Superiorem deferantur. S. d. de hoc *infra lit. R. cap. 4.* vide Contzen 4. *politicorum*, cap. 14. §. 7.

CAPVT II.

De forma dandi licentiam Religiosis, vt legatione fungatur.

Fater N. & c. Tibi, & c. Esi sub iugi meditationis studio, imperiribusque vitæ secessu altissimo famulantes Religiosos, secularibus negotiis, iuxta Apostolum implicari dedecet, ne aliqua mundialis cura occasione praeiudici, ab eius quàm semel aggressi sunt, sanctitatis fastigio deprimentur, ea tamen, qua pietatem, charitatemque redolent, & quæ ad maxima humano generi concilianda bona, ac non mediocriter Religionis decus, & ornamentum cōquerendum accommodata noscantur, non remissæ, ac fractæ, sed propensius, ex inuictis pastoralis officij debito, illis sunt concedenda, eadem hac Apostolo verbis illis suadente, Tu verò scitare pietatem, & charitatem. Quo quidem in genere cum præclarum, atque honorificum Legatorum munus habeatur, dissonum profecti, aut alienum à sacro Instituto nequaquam censendum, si ad res grauissimas in populis pertractandas, si ad legationes apud Principes, & Magnates obundas assumentur viri religiosi. Cum enim Legati partes sint, lecti, missique publico, publicum negotium, non militari manu, sed ingenij viribus exantillare sacri porro viri, quibus hæc animi non desunt ornamenta, minime prohibendi, quin tam graui, ac pio, tamque honesto munere persurgantur. Quare cum ex tuis, quas nuper dedisti, literis cognouerimus, Serenissimo Duci N. in optatu esse, ad Christianissimum Gallia Regem pro publicis, grauissimisque negotiis, Legatum te destinare, nec manus hoc absque nostra licentia, & facultate subire, & exequi valeas obnixè, humiliterque rogaui, vt eandem tibi facultatem impertiri dignaremur. Nos attendentes, non exiguum legationem istam cum Republica, tum Religioni commodam, dignitatemque conferre, eam quam petis, facultatem harum serie, ac vi libentius largimur. Illud serio monentes, vt in eiusmodi munere extingendo, prudentiam, modestiam, ac fidelitatem, vt Religiosum decet exhibeas, ne dum proximo

utilitatem parare speras, exitium inferas, & quam de tuis meritis apud Serenissimum Ducem existimationem conestisti, sedulissimo nomine deturpes, ac disbenefices. Dominus te benedicat. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quòd in 1. Relig. p. 1. cap. 3. nom. 7. probant, quòd Religiosi poterant esse legati ad quoscunque Principes, Reges, & Imperatores. Tum quòd ille status dicitur prerogativam, & eminentiam super statum secularium, cum sit petitiōnis, & religionis, unde nullus Principum deignatur Religiosos Legatos recipere, quamvis primatū Religiosi sint, deignatur tamen omnes personas priuatas seculares admittite. Tum quòd Religiosi, qui communitate ad hoc munus eliguntur, sunt literati, prudentes, & modesti. Et in facto ibi duos ex nostris numeramus ex innumeris, qui hoc legationis munere functi fuerunt. Post quos etiam uoce placet de duobus aliis, in gratiam P. Trimarchi notatis, mentione facere. Ex primis fit P. F. Isidorus in M. Ilana, qui eo tempore, quo Dux Maquedus erat Sicilie Prorex intendebatque Civitatem Cati Gironensem, propter præsentiam rebellionem deservit, dictus P. Isidorus fuit missus Legatus ad dictam Civitatem ad dictum Proregem, qui ea prudentia, & maiestate negotia non gessit, ut pacem Prorex, abstinentiam in declaratione rebellionis, & consequenter ad desolatam eam dictam Civitatem. Pro quo beneficio dicta Civitas dedit pro fabricando in ea Conventum diversis vicibus locuturum decem milia, & se obligavit dare in perpetuum pro his restitutione Fratrum centum viginti uncias illius rationis, quæ se se attingunt summam fecutorum aureorum ducentorum quadraginta. Sed misericordia debuit erigi statua dicti Patris in monumētum sempiternum talis, & tanti beneficii. Hæc mihi retulit P. Trimarchi notatis, qui addidit, quòd tanto fuit capax amoris dictus Prorex de Maquedus erga dictum P. Isidorum, quòd, vacante Ecclesia Syracusana, pro Episcopo illius nominavit apud Regem Catholicum dictum P. Isidorum. Eandemque nominationem, & pro Episcopatu Syracusano, & pro Archiepiscopatu Messanenſi in personam eundem Patris fecit Comes Castri, omne Comes de Lemos, quando in eadem Insula fuit Prorex. At his non immergebatur amantissimum illud erga suam Religionem Isidori peccus, malens cum Hieronymo epist. 99. ad Astelem, *factus in ea implere votum, quam extra istam Asiaticam moriatur, & de consilio accipere gloriam.* Secundus fit P. F. Franciscus à Sancto Dorothæo. Is decem, & septem legationibus sanctus est ad diversos mundi Potentiores. Ex istis est mihi idem P. Trimarchi authenticas se literas Matriæ super his vixisse anno 1633. & coossas ex literis datus ex Turcizimonia die 30. Decembris 1633. ibique impetitis ab ipso Dorothæo ad Comitem de Olinatiz.

2. Noto 2. Legatus is est, quicumque ab alio ad alium missus est, pro aliquo negotio tractando. Colligitur ex cap. Presbyterum. d. 50. Is ante omnia debet esse timens Deum, veridicus, & minimè amans, ut colligitur ex cap. 18. Exord. mittentis amicus, si bellis, ut sic eius negotium fideliter gerat illi, ad quem mittitur, amicus, vel saltem non odiosus, quia dum is, qui displicet, ad intercedendum mittitur, irati animus ad deteriora provocatur, ut dicitur in cap. In gravibus. 3. q. 7. & talis debet esse, qualem cum depergit Villadiego in tract. de Legatis. q. 2. vs scilicet fit in euius ingressus pacificus, molestus exitus, cuius sermo confidit, cuius vita iusta, cuius presentia grata, cuius memoria in benedictione, qui se amabilem præbeat, non verbo, sed opere, tractandum se

exhibeat, sed actū, non factū; qui humilem cum humilibus, & innocentem cum innocentibus, & durum cum duris oblata occasione, præbere se possit. Sit doctus, ac eruditus, ut to promptu possit respondere, te ianate, ac retolutè sit pectus gravis, & qualificata, ut sit magis charus, & magis æstimetur ab illo, ad quem mittitur; sit eloquens, ut bene possit, & abique difficultate suos conceptus exprimeret. Quare etiam latine Orator dicitur; unde Cicerò de Ienctio. Legati, ait, verbis apposite collocatis, ac delectatis, & ut ita dicam orationis harmonia, animorum durities frangitur, ira mitigatur, odia paulatim depanuntur, clementia perfunditur, voluntates resipiscunt expugnatur. Unde Hieronymus Epist. lib. 1. epist. 16. 23. & 61. apud Palchaliū c. 15. Rides, inquit, Legatum, qui parum egrotat. Sit prudens, ut sciat tacenda scire, loquenda eloqui pro tempore, & occasionum varietate. De hac prudentia ait Bragaccia lib. 1. de Legat. cap. 4. Hæc autem prudentia experientia acquiritur; Unde Dionys. Halic. antiquis. Rom. lib. 10. aiebat, Nec aliunde melius consilia petuntur, que in futurum proficiunt, quam ex præteritarum rerum exemplis. Sit ante omnia modestus in verbis, gesto, & incessu. Pro quo puncto vide Bragacciam de Legatis, lib. 1. cap. 11. Et de qualitatibus legatorum diffusè tractat Carolus Palchalius in suo libro de Legatis, cap. 15. 16. & 17. Præcipue tamen debet legatus esse fidelis, ut possit in illo quiescere, qui mittit illum. Unde Salomon Proverb. 25. ait, *Sicut frigus nimis in die missi, sic legatus fidelis ei, qui misit illum animam ipsam requiescere facit.* Elegans sanè comparatio. Sicut enim potius nunc resti geratur æstus tempore iuxta communem vsum loquendi, animam ardenti corpori restituit, ita auxilium, & turbulentum prænegotio animam mittentis legatum quietum, & pacificum abique villa dobieat reddidit eiorem legati cognitum fidelitatem. De hac fidelitate agit Bragaccia lib. 6. de leg. cap. 1. Marquez in suo gubern. christi. lib. 2. c. 14.

3. Noto 3. quod persona legati est sacrosancta, & inviolabilis, & qui illam tangit, mittentem tangit, & qui illi iniuriam infert, mittenti infert, ita iure gentium disponente, ut habetur in cap. In gentium dist. 1. & in cap. Si quis dist. 94. excommunicantur qui legatum violantur. Et de hiis legatorum immunitate tractant P. Greg. de reprob. lib. 11. cap. 16. d. nom. 4. Alex. ab Alex. lib. 1. cap. 4. vbi multa congruit Titiaquell. Frachetta in suo senatus, discursu 43. ferè in princ. Palchalius de legatis, cap. 25. Germonius de legatis, lib. 3. cap. 1. nom. 7. & 8. Assumimus in lib. 15. Taciti, cap. 4. nom. 4. Chazallius de vera prud. lib. 4. cap. 6. 9. Bragaccia de legatis, lib. 1. cap. 1. verb. Dando quicquid. Ratio huius inviolabilitatis est, cum necessitas communicationis, quia indigent omnes nationes, quæ communicatio non adimpletur, nisi per legatos. Tum quod, ut ait Plauto 5. de legib. *Comm pergrimus sui (Legatus) desertus ab amicis, & officibus dignis est apud homines, & Deo, qui à quocunque ratione redemptus.*

4. Sed hic quærit, an si Legatus iniuriæ illam, ad quem missus est, possit hic, abique offensa eam mittentis, dictum Legatum reiniciare?

5. Respondetur, posse. Tum quia tunc non indant amplius personam Legati, cum id non habeat in mandatis ab eo, qui misit illum, ut suspōnitur, sed personam priuam; unde qui illum offendit offensus, non censetur offendere mittentem, neque Legatum illum, sed personam priuam, quæ prius legationeungebatur, quare mittens non potest iuste conqueri, immo potius debet vindictam probare, & adhuc abutentem legatione punire, ut ait P. Greg. de reprob. lib. 11. cap. 16. nom. 6. Tum quia Legatorum inviolabilitas à iure gentium pendet, quod iamen, ius gentium

gentium etiam præcipit, ut Legati munus suum modeste, & absque iniuria exequantur; ad hoc enim, ut lex sit iusta, debet omnes æqualiter afficere. Legatus ergo, qui iniuria afficit illum, ad quem missus est, ius gentium violat; unde non potest iure gentium deinde tacere, nec ius gentium illi potest suffragari; nam frustra legis anxius impiorum, qui legem offendit. Quod enim ius gentium non protegit Legatos, ut ipsi legationis munus, & alios iniuria afficiant, docent Paulinus de legatis, cap. 27. in princip. P. Greg. de repub. lib. 1. c. 16. num. 6. Germanus de Legatis, lib. 2. cap. 4. vers. *Hæc & alia*. Tum quia qui iniurias tenuit, neminem ledit, sed iniuriam repellit; ac vim vi repellere licitum est, natura ipsa dicitur. Tum quia si Legatus manus inferat illi, ad quem missus est nemo dubitat, quod possit eundem reprecutores, & cum moderamine inculpate tutelæ etiam occidere; quare ergo non licebit instantem iniuriæ petere, minoris ne fuisse extirpationis est apud viros honoratos iniuriæ affectus, quam corporis percussio? Tum quia si Legatus vocatur hæreticum illum, ad quem missus est, hæc, si est catholicus non possit, salua catholicorum lege, id dissimulare, sed reoccurat ei respondere iuxta. M. nemo. At hoc est illum iniuria afficere. Ergo sicut potest, immo debet in hoc casu percuti neminem reprecutores ita saltem poterit in aliis minoribus casibus tenuitatem. Maior huius syllogismi est Russus apud Pegum 1. part. daretur, com. 16. vers. Et quia; ubi sic habet: *Est quidem gloriosum Christi exemplo iniurias tolerare, vnde tamen non tenet, qui ferit, vel dissimulat non est Christianus*. Tum quia Salom. Prov. 26. 28. *Respondit stultus iniuriam stultitiam suam, ne sibi sapiens esse videatur*. Quam locum explicans, & vtriusq. in libro de singulari ceteric. ait: *Respondit iniuriæ contra ipsam insipientiam, ut non videatur sibi sapiens esse: deinde abertiam insipientem correctoribus, & monitionibus, immo etiam virgis vertit, ne impudentiam illam dicerentem reddat, ut* Xotic. Salazar Fran. c. 26. vers. 4. & 5. fine. Tum quia Procopius de bello Goth. lib. 1. art. 15. *quodam, & in hys Oratorum dignitas est, & apud amicos mortales aliquam honorabilitatem, sed tamen idem se mune is retinet, quod ipsi sua legatione omnes servant; Nam hominem occidere, qui legatione fungatur, tunc quoniam, & iure pro humanis legibus licet, cum R. gen. videbatur contumeliam afficere, Atq; illa docent Carolus Paulinus de Legatis, c. 27. versis finem. Germanus de Leg. lib. 2. c. 4. vers. *Hæc & alia, versis finem*; & lib. 1. c. 3. num. 7. P. Greg. de repub. lib. 1. c. 16. num. 6. Frachetta in suo Seminaris discursu 43. vers. *Mā non è men digno*. Bragecia de legat. lib. 5. cap. 11. pag. mibi 155. Canonicius quæst. in Tacitum, lib. 2. de Legatis pag. mibi 183. vers. *Servanda Legato*. Innunt. Marquet in suo gub. christ. lib. 2. cap. 54. in princip. Chanassius de perfecta prud. 4. cap. 6. §. Neque hic obstat dictum Luv. lib. 2. c. 4. fine, ubi ait. *De Legatis paululum addubitatum est, & quæquam omni sunt commissio, ut hostium loco essent, ut tenent gentium vicius*. Vnde colligitur, quod Legatos delinquentes Romani non puniunt. Respondetur enim, Romanos noluisse eo temporis dictos Legatos punire, non quod iure non possent, sed quia, vel eos magno animo spernentes esse indicarent, vel quia cum illis elementa vii voluerunt, ut respondet Frachetta, loc. cit. in fine, seu id fecerunt pro sua modestia, & ad aliarum gentium gratia incupendam, ut ait Godezinius ad dictum locum Livy; nam alias, ait dictus Godel. Romani cepissent Legatos Annibalis cunctes ad Regem Macedonicum, ut narrat Livius lib. 3. deced. §.*

6. Censetur tamen P. Greg. lib. 1. de repub. cap. 6. num. 9. quod si forte melius esset, si Princeps iniurias simularet iniuriam, & illam adferberet mittere

Tom. I. I.

Legatum, vel si peteret vindictam ab illo, qui Legatum misit. vel etiam si rideret Legati iniuriam, & illum excedere iubere; quod intelligo, modò iniuria esset particularis, non vniuersalis in totum populum, aut communiatem; nam tunc, vbi iniuria probabo, tam dissimulare non potest Princeps. Subdit v. 10. P. Greg. *Passus, & iure, ni fallor, Legatus iniuria afficeretur, prout mandata retinere Principes, ut interim expectent à mutentibus respectum, non talia fieri, aut fieri, quæ facta, dissimulati sunt, mandauerunt, quod si misisset ratum habeant, liberos relinquere, & iniurias punire ipsi possint, quia tunc non ut Legati, sed ut priuati, & delinquentes, per iurisdictionem loci, in quo delinquant, committunt possunt. Immo si non probentur à suis possint, ut hostes iure necari*.

7. Vnde colligit, quod si Legatus iniuriat illum, ad quem missus est, de mandato illius, qui misit illum, tunc offensas non potest licite reuincere Legatum, qui solum metas executor fuit, sed debet vindictam lumine de mittente. Dux tamen alibi requiritur conditiones in Legato habente talem commisionem ad hoc, ut licite possit equalere poenam, & vitare suorum illius, ad quem missus est. 1. ut prot. fletus, se id dicere, omnino de mandato m. tentis illum. 2. ut id faciat leuissimis, & modestissimis verbis, & suavissimè, quotum fieri potest. Atque ita Ger non ius de Legatis, lib. 2. cap. 5. num. 10. & cap. 6. num. 20. Hæc tamen adhuc periculotum est Legato, si agendum sit cum Principe heolico. Sed quid, si Legatus inueniet non solum illum, ad quem missus est, sed totam ipsius communiatem, v. g. si missus ad Dacem aliquem Conscie, dicit, non est nouum, Corios gentem esse barbaram, proditoriam, ingratam; seu etiam ad aliquem Religiosum missus dicit, Religionem esse ingratam & liberum ne erit Duci illi Legatum reuincere, vel dimittere, ut hereticus dictum est, an verò tenebitur iniuriam repellere? Ergo in hoc puncto pto, quod tenebitur in conscientia dictus Dux, seu Religiosus iniuriam repellere. Constat, quia tunc iniuria facta est cum iurizati, quæ sine officio Dei tolerari non potest, cum hoc etiam redundet in offensam Dei, iuxta doctrinam D. Thomæ quodlib. 4. art. 26. & questionem 2. q. 138. art. 1. ad 2. ubi ait: *Dicendum, quod multi tolerantur à bonis in hoc, quod eis est proprias iniurias patienter sustinent, secundum quod opera est, non autem tolerant eos, ut sustineant iniurias Dei, & proximorum, dicit enim Chrysost. hom. 5. in Actus op. imperf. In propriis iniuriis esse quæpiam patientem, laudabile est, iniurias autem Dei dissimulare, nomen est impium*. Et ad 4. ait: *Dicendum, quod iniuria, quæ inferatur personæ alienæ, quandoque redundat in Deum, & in Ecclesiam, & tunc debet aliquis propriam iniuriam tolerare, sicut patet de Helio, qui fecit ignem descendere super eos, qui venerant ad ipsam expellendam, ut legitur 4. Regum 1. Et similiter Elisau maledixit pueris cum irredemibus 4. Regum 1. In quantum verò iniuria in aliquem datam, ad eius personam pertinet, debet eam tolerare patienter, si expedit. Et opus. 19. contra impugn. Relig. c. 14. probat, quod Apostolici viri maledicentibus resistere possunt, eoique repellere, non amne priuata gloria, sed communis utilitatis. Sed si quis publicè dicit, quod aliqua communitas Religiosorum est ingrata v. g. id redundat in maximam iniuriam Dei, cuius obsequium illa communitas est specialiter mancipata, quali Deus toleret sibi seruire à personis ingratis illis nota notatis; eo modo, quo iniuria fieret Principi, de quo diceretur, quod toleraret in sua aula seruos seclerosos. Et Tolkus q. 2. in cap. 4. Genes. ait: *Si autem iniuria facta sit alicui communitati non debet aliquo modo remitti sine congrua satisfactione, & punitione*. Idemque cenet nisi iniuria facta sit personæ alicui communi. Ex quibus concludo,*

G 3

concludo, quodd in iuriæ factæ alicui communicanti à quacumque persona factæ sunt, tolerari non debent, nisi forte prudentia toleraret ad tempus in aliquo casu speciali.

CAPVT III.

De forma dandi alicui licentiam libros imprimendi.

FRATER N. Ordinis N. Generalis R. P. F. N. salutem. In quandam militantis Ecclesiæ curam, sollicitudinemque, meritis licet imparibus, emocati sedulo inuigilare tenemur, ut quos in Domino filios quotidianis oneribus, doloribusque in vitam celestem pariter mater Religio, edissequæ non desinit tenerioris scientia lacte reficere, ablatatos autem solidioris doctrinæ cibo enutrit, cæteris quoque cum Religionis, tum Ecclesiæ alumnis conquisita sapientia communicatione, verbo, vel scripto nunquam non profint. Sapientia enim abscondita, & thesaurus inuisus, quæ utilitas in vtriusque verè, grauerque dixit Sapientis. Quod quidem si à nobis pauperetur, muneri nostro deesse videremur, & scientia domum per sterilitatem euerteretur Religiosi, velut infecunda arbores cultori suo fructum denegantes, & vita mereretur excidi. Quamobrem cum ex literis suis, quas nuper misisti, nobis innotuerit, maximo te ingenio, studioque in sacram Genesim commentaria peperisse, quæ lucem publicam aspicere exoptas, obnixque rogaeris, ut nostra tibi pro eisdem prælo subiciendis, licentiam, ac facultatem imperitri dignaremur. Nos attendentes, cum, qui Dei beneficium rectè aliquid fecerit, cæteris quoque iuxta D. Basilij sententiam, notum facere debet: Miserrimumque esse habens à Deo gratiam intellectus posteris suis, id est, studiosis, nihil scriptum dimittere: præstatam tibi licentiam, ac facultatem harum serie concedimus, & largimur, modò tamen duo ex Ordine nostro Theologi, à P. F. N. huius Provincia Provinciali desigendi hæc, quæ in sacram Genesim scripto persecutus es, accuratè admodum viderint, & perlegerint, atque ad maiorem Deo gloriam, Religionis decus, proximique utilitatem conquirendam opportuna existimauerint. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quodd antequam libri edantur, tæc a requiruntur licentiæ. 1. enim requiritur Superioria religionis licentia. Et hoc puto, ne aliquid fordidi, inordinati, & obsceni in illis contineatur, quod possit librum, & Religionem simul deturpare, obcurare, & demigrare; sunt enim tam acuti huius ætatis librorum fetacissimæ critici, ut libros librare non sint contenti, sed eos velint cribare, & recitbare accurate non solum, sed & immiscuendo, nam plerumque in libris nitentia licet repetant, maculis tamen quibusdam, quas aut iniuria fudit, aut humana porum cauit natura, ostenduntur, hæque memoriæ diligenter mandant, ut postea in compitis, & citius concitis propalent. Miserrima gens; quæ putat, ex aliorum quiquis nitorem sibi comparat, a. requiruntur li-

centiæ inquisitorum, &c. Et hoc puto, ne impia subdola melie venena latent, impura enim lectio maximum ex vigiorum irritamentum, & ad eorum propositos animos potentissimè valet; unde merito acutissimis Theologis, usque perspicacissimis probandis, antequam edantur, libri traduntur, qui in hoc nunc tenentur esse exquisitissimi, ne, si errores irrepant, prohibeantur, cum auctorum damno, & vituperio, ac infamiae, & imperitii vulgi detrimento, quod fugientes, & prohibitis libris vndequeque venarum, quasi in illis sapientie abiconditi thesauri, recludantur, & in concessis vulgaris solum disciplina conueneatur. Plebs curiosior fanaticæ, quæ in pulvere aurum quaerit, ac si sancta mater Ecclesiæ Catholica, simulque pia, quando in aliquo scriptore errores irreperunt, si doctrina alius sit furta vtilis Christiano populo, erroribus telecatis, libros non concederet. Secularis tercio politia liberos sua examinat trutinæ, ne quod scilicet in eis contra statum Reipublicæ dogma, quod populi constantiam enecat, pacemque publicam turbet, doceatur sicut enim eundem monitæ lenitas leges fert, & reuertur, ita etiam de libris idem sibi statuendum, tuendumque esse opinatur; & merito, nam plus est animos, quàm fidem commerciorum contumpti. Et denique omnes ed tendunt, vti, ut non temerè quævis efculenta circa delectum palato adinuenienda censuerim, nisi antea sumus per omnia ceteri de eorum libidinitate, sic quoque, immo multo diligentius curandum est, ne quilibet quorumlibet naxæ quibuslibet legi permittantur. Pro librorum impressione vide, quæ dico tom. 1. Relig. quæst. 3. cap. 9.

CAPVT IV.

De forma approbationis librorum.

Instimabilis scientia gemma pulchrior videtur, si videatur, & gloriosior, si se in eius affectu detineat mens hominum. Beator quidem, feliciorque doctrina rosa pulcherrima si in angusto memoria sinu collectam decus in libris ostendet, & quæ sibi decori, cæteris etiam sit voluptatis odorem spirans. Quid enim sui maximam præstet esse partem si aliorum obliuiscatur, nec scriptum quid posteritatis commode transmittat vir doctus, ac sapiens? Hand sanè gratum se Deo putet, si quæ ab eo copiosè hausti ornamenta, per steriles, atque inopes actus euerant, nec in alios effundat, sibi soli non natus homo. Audiendum ergo, commoneque peragendum negotium librorum parum non inuincendo, ne scitum illud inane videatur Hebraeorum Sapientia illustre prouinciatum. Faciendi plures libros nullus est finis. Quam eximie, quàm appositè publico studentem bono cernimus libri huius auctorem R. adm. P. F. N. qui quicquid in nobis est, totam illud reipublica debere intelligens, nec quicquam magnificentiis, quam omnibus prodesse, post aliquot frondissimæ mentis labores in lucem elatos post eum & alterum moralis Theologia volumen posteris compallum, tertium itidem inscriptum N. quod reliqua perfectet, nunc formæ educit? Cui quid librandi approbandique, cum ego in scriptis R. P. F. N. Provincia N. Pro

N. Provincialis delectus fuerim, in eo assensu per-
lecto, ac examinato nil à catholicis fidei regula,
bonisque moribus alienum spondeo me reperisse.
Sicri quidem Theologi patres, iam prò pro-
prietatibus, tam doctè pro veritate tueri consue-
verunt, ut ad verum moralium intelligentiam lumen afferat
non exiguum. Elusculis etiam scholasticis tam
variis, ac mirificis, tamque singularibus, ac per-
politis librum conspexit, & quod mirabilis est,
practiciis quaestionibus ita leges attexit, atque in-
dudis, ut multi licet laboris negotium sit libros
scribere, eamque ob causam sacratissimo exult,
qui de ipso dominici pectoris fonte potauerat di-
latus sit, ac sapius repetitum scribere, nil amplius
tamen ad cumulatifsimam veri Scriptoris lau-
dem hic exoptari posse videatur. Quid styli per-
sequar elegantiam, ac pulchritudinem? quid
salubrium sententiarum pondus, ac varietatem,
quibus sic capis, detinet, atque delectat, ut illu-
stre fidei cælum, depictum floribus pratum,
concinnum figuris aulam, illuminatum gemmis
amiculum eius dixeris lucubrations? Mandare
enim quoniam, aiebat Cicero, literis cogita-
tiones suas qui eas nec disponere, nec illustrare
possit, nec delectatione aliqua allicere lecto-
rem, hominis est intertemperanter abutentis, &
otio, & literis.

Vi semper vivum plus mient artis opus.

Nam quæcumque solent per se perperam placere.

Alterno potius vincula decore placent

Doctrina accedit robur, ac fecunditas, ut qua
non de arefcentibus riantis, sed de ipso rerum,
graviorumque Scripturarum fonte sensim putata
egregiam illam Tulliani pectoris vocem non igno-
rants. Tardi ingenij est rivulos consecrari, fon-
tes rerum non videre. Quod causa fuisse dixe-
rim, ut iamdiu conceptum satum citius edere
non puteris ad illud Hieronymi. Nec ac scri-
bendum citò prolixiis: & levi ducaris infania,
multo tempore discis, quod doceas. Quis eius
in scribendo facilitatem, brevis atque, non di-
eam exprimere vult ex parte, sed vel leniter
adumbrare sermone possit? ut sit in cæteris paucos
admodum sibi pares, eo in genere, vix quengquam
habeat superiorem. Tantam enim rebus obscuris-
simis lucem affert, ut legentium labor in eo solum
sit positus, ab eis scilicet inventa, ac disposita sum-
ma cum voluptate intueri. Quid absolutissimum
exequar rerum transactionem? Ita namque se ge-
rit, ut vix instatum aliquid, vel ullam confimi-
lium studiorum segetem posteritati relinquant:
difficultatibus siquidem omnibus penè exhaustis,
vel non parum emollitis, ac mitigatis, præsantior-
is cuiusdam ingenij aciem, iudicijque demon-
strat. ut maiorem pudoris, quam industria ma-
teriam sapientia studiis transmissere iudice-
tur. Modestiam eius intextere superuacaneum.
Præsertim enim, consueque se gerit, suasque
firmas assertiones, nec adversariorum animos
asperitate exulcerans, nec scommate petens: te-
rribilium illam quorundam morem detestatus,

qui non cum dogmate, sed dogmatis assertoribus
confingens, non aliter ac sepià atramentum vo-
catus, ut eos effugiant. Ingenij tamca simplicitatè,
magnanimitatemque non possum quam maxime
non mirari: A cognito errore, & qui in iam editis
codicibus irreperis, lenitatè aut putans discere
simplicem lapsus confessionem ostendens, inge-
nuè fateatur, aliud putans, deceptus sum: morè
scilicet magnorum virorum, qui multa nihilo-
minus habentes, vel habituri, aliquid sibi detra-
here non erubescunt. Fidelitatem denique, inge-
nuumque auctoris pudorem, quid commemorem,
ut si quos ad scripta firmanda Doctores vocet,
inoffenso pede possit decurrere? & si quidquam ex
aliena doctrina peni in sua opera depromat, in-
genio sit nequaquam ingrato, vel impudens, sed
per quos profecerit ostendens, in aru alieni cu-
mulo creditoris nomen libentissimè proficiatur.
Qua quidem omnia animo revolvens, tam pra-
clarum, atque egregium Scriptoris opus pralo com-
mittendum fore existimo, indubietè confiteor,
ut copiosissimi vixitum scientia fructus ingenij
felicitate pullulantes, ab omnibus colligantur. &
qua spirituales angustias capi non potest ampla
supellex, in aperto orbis theatro perspecta, sapien-
tium oculos pascat; ac probatissimi demum, levis-
simique auctoris labores, in quibus humana exul-
tauit industria, ex arcana mentis custodia emer-
gentes in omnem posterorum memoriam conse-
crantur. In quorum fidem, &c. Datum, &c. Fra-
ter N. &c.

Nota, quod ista forma comprehendit omnia scilicet
motiva, propter quæ libri placere solent; unde non
est necesse in cuiusque libri approbatione, immo ne-
que doceret aliquando eam ad verbum transcribere;
sed poterit quilibet suum motivum aliis relictis de-
scribere, inique ingenio, & libro approbando ac-
commodare.

LITERA M.

CAPVT PRIMVM.

De forma instituendi magistrum Ca-
temoniarum.

R. N. &c. Super muros Ecclesia con-
stituti à Deo custodes religiosi viri,
se divinae laudis officiis, ritibus, ac
caeremoniis debent esse intenti, ut ca-
lestes veluti milites, instruitas cæli acies imi-
tentur, & eberos, in quibus Dei Verbum se-
quentibus, nil confusum appareat, vel inconcin-
num. Quod quidem si ab eis detreketur, ve-
rendum profecto, ne à præscriptis sacrarum ri-
tuum documentis replentes à cælesti tandem ac-
para, qua beati expellunt, divinarum mentis hor-
monia prolabantur. Id enim & supremis catui

Angelici Coryphas nominis contigisse, qui cum in lateribus aquilæ Regis magnæ staturæ, ubi decies centena milia Deum laudantes afflissent, non stare, ut ceteri, sed impudentissime sedere, sociamque Dei laudationem eorum moniarum neglectū despiciere presumpsisset, audire meruit. Quomodo cecidisti de cælo Lucifer, qui mane oriebaris? Hanc auertere à militibus suis irreparabilem salutem satagentes Ecclesia Duce, ut ingentium corporibus, animisque torpore depellerent præcipuas demandati muneris partes eas esse censuerunt, aptos nimirum, atque idoneos quovis tempore Cæremoniarum præferre, à quorum nutu, ac imperio ceteri, tanquam multitudo cælestis militia ab Archangelo Gabriele, pendentes rectam psallendirationem, sacramque cæremoniarum formulam ediscerent, ac felicitas exhaurent. In eandem nos quoque cogitationem rapit sollicitudo nostra erga res sacras, pro quibus potissimum tuendis pastoralis sagum humeris nostris impositum cogitamus, quibusque neglectis, vel ipsum Religiosum vocabulum negligi necesse est, ac penitus evanescere. Quamobrem cum te supradictum in divinis cultus ministeriis, pusque ritibus, ac cæremoniis longè versatissimum, sententia istidem, honestisque moribus, ac modestia præsertim commendabilem esse sciamus, te proinde, Commentus nostri R. Cæremoniarum, & sacramentorum velut moderator, ac ducem, hanc serie, ac vi seligimus, & destinamus. Vniuersi, & singuli eiusdem Conuentus Patribus, ac Religiosis præcipientes, ut tibi vni, quo ad rem divinam, officium, ac reliqua omnes, tam Ecclesia, quam Cænobij generales, & penitiales, cum publicas, tum priuatas, ac domesticas cæremoniarum, sine rituum exercitationes, promptè ad nutum, alacriterque pareant, optemperent, ac obsequantur. Eiusmodi autem manus, ut vigilantes, expeditissime obire valeant, ab omnibus etiam, qui in eo exequendo exturbare vltatenus possint, eandem nostram serie prorsus eximimus, ac liberamus. Socium quoque tibi iungentes P. R. qui vices tuas si res exegerit, obire, nec alias, quam à te probatas sanctiones edocere teneatur. Illud vero munus in primis, quin & distralle præcipimus, ut semel saltem quolibet mense, in Ecclesiam, vel alio, statim die Religiosis omnibus conuocatis Breuiarij, Missalisque Romani, nec non Ritualis nostri formulas, & rubricas per te explicatas, in praxim cures ac aliquibus deducendas, ac præterea ne S. Patris Institutoris cæremonialia monumenta, diuino quodam edita artificio obsolescant, eadem ipsa, quo ad fieri poterit, tam in Ecclesia, quàm in canaculo, atque alibi obseruanda, & in prædictis cæremoniarum conuocationibus enucleanda esse, pariter iubemus. Porro si quidquam in his à Breuiarij, Missalisque Romani regulis, ac notis discrepare, vel ipsi minus congruere animaduertitis, illud

vel apta, ac opportuna conciliare expositione, vel modesto saltem, & quod venerationem præferat, silentio studetis inuolare. Hac tibi demum conceditis officij summa, dilectè Fili, ut ipsi videntes sedulo intendas, & totis incumbas studiis, ac viribus, nec quidquam minus esse fecias, quod Dei causa suscipitur. In te vno nititur religiosus cultus obseruatio, quam si per steriles, ac inanes altus enerti contingat, tibi vni potes tribuendum. Exere igitur vires, & cura, ut Ecclesiastica officia religiose persoluantur. Ita animæ, ut ad altitatem perfectionis culmina subleuari se sinant cæremoniis instructi Religiosi, & copis omnibus vita necessariis, ut olim Maiores nostri, à liberalissima Dei manu cumulari mereantur. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

1. Noto 1. quod usus cæremonialium præceptus est nobis in scripturâ pluribus locis D. Matthei. 23. v. 17. Dominum elegisti hodie, ut sis tibi Deus, & ambulabis in vni eius, & custodias cæremonias illius, & mandata, atque iudicia, & obedias ei. Et Lamentis. 3. v. 17. Anima, si præparauis cæremoniam peccaueris, offeras, &c. Et Lamentis liber totus est in præceptis cæremonialibus. Est autem cæremonia secundum Abulensem q. 6. ad finem in cap. 17. Exodi specialis, & externus ritus colendi D. vni in quo cultus considerari possunt, & ipse adus colendi, qui debet esse humilis, grauis, modestus, & ipse colentes, qui debent esse ad cultum Dei specialiter instructi per consecrationem legitimum, & singulari conseruatione, ac in habitu, &c. à secularibus distincti, & instrumenta dicti cultus, ut vasa, vestes, &c. ut ex D. Thom. 1. 2. q. 103. docet Carolusianus in Lamentis. 4. 1. Porro propter tria cæremoniarum instituta sunt. 1. ad excitandam fidelium deuotionem erga sacra mysteria. 2. ad illorum instructionem, quia solent simplices erudiri per signa sensibilia, & rationem mens se eluati ad sublimiora præcipienda, unde dum solemnes illos ritus intuentur, vel eradiantur, vel saltem extimalantur ad inquirendum quid per illos significetur, 3. ad adombrandam Ecclesiam triumphantem, unde per illa, quæ in celebratione militum, & officiorum geruntur, monemur ad pericunem illam solemnitatem aspicere. Ita Marchantius in virga Aaronis lect. 18. Adde ut cunctis ornamentum Ecclesie, ut asserit Marius in cap. 4. Deuteronom. Ad illa verba, quæ effertur alia gens &c. Videri potest D. Thomas 1. 2. q. 101. & 103. Hofius in 9. & 10. præcep. decalog. in cap. 86. Lotinus præfat. in Lamentis. cap. 7. & Tild. sess. 2. 2. de sacrificijs. missa cap. 5. De rectoribus nostris in cap. 1. Zacharia vers. 6. q. 2. nam 5. & 6.

2. Noto 2. quod in qualibet bene ordinata Republica tria debent esse genera præceptorum, moralium nimirum, iudicialium, & cæremonialium, sic Deus in Republica iudiciorum, ab ipso instituta, hæc præcepta instituit, ut constat ex multis locis Deuteronom. præsertim cap. 4. ubi ait. Quæ est enim alia gens se inclina, ut habeat cæremonias, iustaque iudicia, & vniuersam legem. Custodia autem horum præceptorum superioribus Reipub. demandatur, & hoc ad ipsas Reipub. perfectionem, necessitatem, & decorem pertinet, ut D. Thomas probat 1. 2. q. 13. art. 2. Quia autem hæc præcepta diuersas actiones dicuntur per vnam solum hominem rectè adimpleri non possunt Ideo oportet, ut ad diuersas actiones diuersi homines deputentur, ut probat D. Tho. loc. cit. Et sic Christus in christiana Reipub. vti ait Apostolus ad Ephesios 4. dedit

deus quosdam quidem Apostolos quosdam autem prophetas, alios vero Evangelistas, alios autem Pastores, & Doctores. Sic in rebus publicis laicantibus laborant summas omnium moderatos. Iudices ministrantes institutum, & alij dirigentes ea, quæ ad Reipublicæ pulchritudinem, & decorem faciunt. Sic etiam in quibuscumque particularibus Ecclesiis, quæ etiam præ Reipublicæ sunt, habetur summus moderator Episcopus, Vicarius, seu alij indices causarum, & magistri caeremoniarum dirigentes ea, quæ ad exteriorem cultum Dei pertinent. Cum ergo nosset legislator imitatione Dei illarum præceptorum genera institueret in sua religione, nimirum Regulam, in qua moralia præcepta continentur, Confessorium, in quo iudicialia, & Cæremoniales, quo cæremoniales, quod nullus legislatorum fecit, quod isdem, coniequeretur merito vocatur religio nostra inclyta, magnifica, insignis, & super omnes perfecta, ut probò diffusiè *disp. 1. Præmissis commentar. in regul. min. c. 3.* complectens totius religionis perfectionem, ut cavit Ecclesia in responsionibus B. P. Quæ quidem præcepta cum per unum hominem recte exerceri non possint, ideo oportet, ut cura saluæ caeremoniarum alicui Patri particulari tradatur, relicta cura aliorum superius ordinariis. Quod mihi videtur sine difficultate in ordine nostro, eo enim ipso quod caeremonias instituit, videtur etiam demandare curam illarum alicui fratri particulari, qui illas diriget, doceat, explicet, prædicet, et cum vias caeremoniarum persequatur, cum ad minutissima descendat, unde diligenti directore indiget eius pæcis. Nec potest superior his vacare, cum multis aliis curis distrahatur. Unde in religione nostra in Communiis principalioribus semper adfuit dictus magister caeremoniarum, qui quidem in Hispania vocatur magister Chori. In Italia vero magister caeremoniarum. Et cum dictus magister mulem confectum ad diuinum cultum augendum, ad adiuuandum studium religiosorum circa diuina officia, & ad excitandum populi deuotionem, deest illam in omnibus Ecclesiis præcipue collegiis, & regularibus principalibus institueret, qui sit vir probus, in dignitate sacerdotali constitutus bonis moribus ornatus, alios erudit, doctus, prudens, & decore præcellens, in Ecclesiasticis munitis sufficienter instructus, factorumque rituum, ac caeremoniarum studiosus.

3. Notò 3. quod de magistro caeremoniarum tractant Cæremoniales Episcoporum *lib. 1. c. 5.* Castaldus in *praxi cerem. sect. 1. per totum*, Cærem. cleric. maiorum *cap. 1.* Eius officium est cuncta moneta Ecclesiastica prospicere, & providere præsertim in diebus solemnioribus, ut tempore scilicet, & loco omnia sint in Ecclesia rectè disposita. Item in vigilia cuiusque diei festi solemnius debet alligere tabellam, in qua ministri officia illius die completi designentur omnes, & colque de particularibus caeremoniis illius die institueret, sacrilicamque monere, ut præparet, quæ in particulari dictis diebus sunt præparanda. Attenditque etiam debet diligenter, an omnes, deuote, & grante, ac humiliter dictas caeremonias ferunt, negligentes, illius moneris est, charitatis est monere, ut diligenter sint, & per hoc necesse est, superiores mandant, ut illi omnes simpliciter pareant, & abique repugnantia, aut disputatione fiant, quæ ab illo mandantur. Quod si ipse in aliquo defecerit à superiore duntaxat monetur, seu à Patribus senioribus, & grauibz ad hoc, ut consilio vitetur.

4. Notò 4. quod nuper in dubium versum est, an Cæremoniales nostrum fuerit, à B. P. immediate compositum, an vero solum de illius iussione, & ab ipso approbatum. Ego puto, quod fuerit ab ipso immedia-

te compositum, & probat mihi euidenter titulus dicti cærenonialis, qui tunc est: *Cæremoniae obseruandæ Ordinis fratrum minorum à Beatisimo Francisco de Paula prædicti ordinis præceptis insinuat, diuinitus quodam artificio edita.* Qui titulus est antiquissimus, habeo enim caeremoniale impressum Parisiis anno 1525. in quo talis titulus habetur, & fuit semper hic titulus dictæ caeremonialis præpositus in omnibus impressionibus, quæ de illo sunt factæ ab illo tempore, idest anno 21. post mortem B. P. vique ad præsentem diem, & dictum caeremoniale semper suis positum inter opera B. P. & semper fuit ab illo vique ad hæc tempora dictas B. P. præfatus caeremonialis existimatus abique vlla hesitatione auctor, quod etiam semitè P. P. statet in *Indice regule, & confirmationum verbo, caeremonia P. nostri S. Francisci obseruanda.*

5. Verum quidem est, quod in capitulo generali Taton. n. 46. & in Tolosano n. 28. & Romano n. 17. idest 2. 3. & 4. religionis dicitur, quod dictum nostrum caeremoniale fuit factum tempore B. P. & determinat in dictis capitulis, quod dictum caeremoniale fecerunt, & legatur quovique in proximo generali capitulo de eorum taliter concludatur, ad hoc ut vnaqueque provincia possit se in eo conformare. In quinto vero capitulo generali, quod fuit celebratum Parisiis n. 19. & in 6. quod fuit celebratum Romæ pro tertia vice n. 26. deliberatum est, quod omnes provincie se in eo conformet, cum enim in prædictis capitulis 2. 3. & 4. tractata fuisset de iudicio difficultatis, an Cæremoniales à B. P. compositum esset vbi que seruandum propter multas, & varias diffinitiones, quæ ex eius obseruantia releuare videbantur ob regionum varietatem, in quinto capitulo generale seruandum, quod deinde fuit celebratum Parisiis, hoc capitulo n. 19. præcepit, ut dictum Cæremoniales ab omnibus vbi que seruaretur his verbis: *Præcipiente omnibus, & singulari nostra religionis fratribz, quod in caeremoniarum obseruatione se studeant conformare, quod decretum fuit confirmatum deinde in e. sequenti Romæ 3. celebrato n. 26. sub iisdem verbis, dicto solum, quod ad illius obseruantiam teneantur omnes fratres, cuiusque gradus, conditionis, & status fuerint, quod ad vniquem fuit obseruantum vique ad annum 1574. cum enim per illa tempora fuisset reformatum Breuiarium Romanum, & religio nostra, quæ nec latum vniquem discedere proficere à ritibus Romanæ Ecclesiæ iuxta legislatoris præceptum in e. Regula n. 12. congregata in e. generali Genæ n. 4. statuendo mandauit, quod omnes se conformarent in persoluedis horis canonicis, & celebratione missarum Breuiario reformato ad Ecclesiæ omni nostro Cæremoniales in his, quæ illi fuit positæ contraria, idest in his, in quibus Cæremoniales Romanum aliquid fieri mandat, vel non fieri prohibet, non autem in his, quæ sunt solum illi contraria negantur, idest, in quibus Cæremoniales Romanum concedit aliquid fieri iuxta doctrinam, quam tradidit Romæ 1. prius c. 1. n. 12. quod est multum aduertendum in his vbi seruaretur Cæremoniales nostrum, quod decretum fuit confirmatum in cap. Breuiar. 1. n. 3. & Affiliens 1. n. 6. 3. Itaque Cæremoniales nostrum seruandum omnino est sub graui culpa (idest enim in prædictis capitulis præceptum de illius obseruantia) in his omnibus, in quibus Cæremoniales Romanum expresse contrarium positum non præcipit, si autem Romanum tantummodo concedat aliquid tali modo fieri, & nostrum aliter fieri mandat, nostrum seruandum est. E. similiter seruandum est in his, quæ sunt supra, & præter Cæremoniales Romanæ, idest in his, de quibus dictum Romanum Cæremoniales nihil disponit, vel ad illud nullo modo pertinet iuxta ea quæ in simili dixi c. 1. rel. sub d. 1. c. 8. In præsentem hæc non sunt*

contra dictum Cærimoniale Romanum per doctrinam D. Thomæ 3. *contra gentes* cap. 100. Cum ergo religio nostra tam iuxta tenax fuerit observantia dicti nostri Cærimonialis, nec illud vixquam telinquendum putaverit, nihil in his præcisè, quæ dixi certum est, quod antiqui illi patres, qui etiam notationem habebant de rebus B. P. vitiose eius contemporanei putarent dictum nostrum Cærimoniale fuisse compositum à B. P.

6. Ad illud quod dicitur dicta duo capitula Cærimoniale fuisse compositum tempore B. P. Respondet dicta capitula non negare, quod fuerint à B. P. compositum, sed tantum velle, quod post compositionem fuit traditum aliquibus patribus literatis, ut illud remeuerent, cum enim B. P. humilissimus esset, parum sibi confidebat & nihil arstimabat propria, immo ex industria ass. et ab ad gloriam vitandam, ut propria, non proptia videretur. Et licet dicere, quod fuit tantummodo f. etum de illius institutione, & ab eo solum approbatum, non per hoc tamen definiret esse B. P. nam ea nostra facimus, quæ recognita, ut hic auctoritate nostra approbamus l. 1. C. de *ser. ver. encl. & cap. Si Apostolica, de prob. in 6. Secus dic, & vetus meo videri, quod fuit error, vel imperforis, vel Scribæ Capini Turonensis, quem deinde extorem secuta sunt sequentia duo capitula Tolosanum 3. scilicet, & Rom. 1. quæ quidem extorem sic testitur, *Cærimonia à bona memoria legislatoris nostri composita*, & illius erroris causa fuit dictum Capitulum Turonense quod sic habet; *Cærimonia bona memoria legislatoris nostri composita*, quod cum vellet corrigere Cap. Tolosanum addidit illam particulam *tempore*, & sic restituit. *Cærimonia tempore bonæ memorie patris & legislatoris nostri composita*. Puto tamen quod illa potius a tempore superabundet, & quæ sit legendum, ut dixi, alioqui cassandus est titulus antiquissimus dicti Cærimonialis, quod mihi sacrilegum est.*

7. His positis mirari non desino temeritatem illorum, qui dictum Cærimoniale nostrum imprimi curarunt Parisius anno 1596. & anno 1631. fuit etiam in illis duabus impressionibus temeritatem, & adulterium, ita ut iam Cærimoniale B. P. dici non possit. Qui autem auctoritate id faceret penitus ignoto. Nam dicta Capitula Generalia Genens. 4. Bareinonen. primum, & Massiliens. primum præceperunt quidem Cærimonias nostras reformari ad formam Missalis, & Brocarij noui, sed id intelligendum est, quoad actum secundum, & in acta exercito, non autem præceptum, quod reformaretur liber Cærimonialis à B. P. compositus, & cum illo nouæ Cærimonie pro libito, quasi essent B. P. inextercitur, quia ad hoc facultas Capituli generalis non se extendebat, unde cautè semper dicitur in dictis Capitulis, quod reformetur Cærimonialis non liber Cærimonialis, aut Cærimoniale, & voluit dicta capitula dicere, quod si aliqua Cærimonia sit præcepta modo dicto à Cærimoniali Romano, notetur ad nostrum Cærimoniale, ne fratres Cærimonie nostri Cærimonialis amplius vrantur. Quare magna temeritas fuit illud ita adulterare, licet enim in illo essent in vña, non per hoc tamen debebat Cærimoniale à B. P. compositum cassari, aut augeri, nam multa hodie non placent, quæ placebant aliquando, & sic videmus multas antiquas Cærimonias nunc renouari, & multas antiquas constitutiones iam antiquatas in dies reuincere, bene enim Honorationes.

Multa renascuntur, quæ iam ceciderunt, cadentque, Quæ nunc sunt in honore vocabula, si voles vsus.

Quare existimus, quod etiam omnia in eo contenta, non essent amplius in vsu, quod tamen falsissimum est, nam si attente consideretis fere omnia sunt

conformia Missali, & Cærimoniali Romano, ut se breui probemus non mihi spondet Timarchi nosset, non posset tamen sine magna temeritate adulterari, ut adulteratum est. Sed lecturi debet in honorem B. P. ad exemplum posteritatis, & ad sciendum, quæ antiquitas seruauerit Cærimoniam. Forte non putaret esse grame delictum, qui se adulteratum, audiant quid de talibus additamentis sentiat Scriptura sacra Deuter. 4. *Nec additis ad verbum, quod vobis loquor, nec auferatis ex eo*, hæc verba pone dicere B. P. & non vult dicere, non seruetis alias Cærimonias, quam illas, quas nunc vobis præcipio, sed seruare vos volo omnes eas, quas Romana pro tempore præcepit Ecclesia; Quod præcipio est; ut meis nihil addatis, vel minuatis tanquam meum, vel à me dictum, aut insitum iuxta expositionem D. Thomæ 3. p. 2. q. 60. art. 8. ad r. nam nemini concessum est præcepta sua pro præceptis legislatoris venditare, iuxta illud Apocalyp. vii. *Centieser omni audienti verba prophetie libri huius, si quis apposerit ad hæc, apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto*. Itaque non est prohibitum commentatori addere explicationes, dilucidationes facientes ad faciliorem intelligentiam textus, quem explicat, sed est prohibitum addere tanquam proptia auctoris, textum, & doctrinam argendo mouendo; mouendo, ut factum est in casu nostro. S. ut intelligi prohibitionem esse, quod nemo addat propria auctoritate, ut explicat illum locum Paulus Burgensis apud Lotinum dicto loc. insensum in pro- uerb. explicans illud c. 30. uer. 5. *Nec addas quidquam uerbis domini, & arguitur, mendax qui inueniatur, ait: Cum interpretes explanant uerba Dei, nihil addunt uerbis Dei, cum suas explanationes uelut recipi pro uerbis Dei, nisi quatenus cum uerbis Dei consonent, atque conueniant, nec sua addunt quasi uerba Dei non sufficiant, sed quæ non ab omnibus intelliguntur. Ne, inquit, arguatur, quæ significat non grauius à Dio arguendum, qui eius uerbis quidquam suum addiderit, tanquam qui mendax, & falsarius sit deprehensus, sicut enim falsarius deprehenditur, qui Principis moneta suam adulteratam admiscet, & coniungit, & ob id gravissimè puniatur tanquam reus lese maiestatis, & noxiæ Reipublice; Ita qui pro uerbis Dei suam obtrudit doctrinam tanquam falsarius manifestis reij grauius uidebitur. Et Chrysost. hom. 20. in *Mattheum* super dictis uerbis prouerb. ait, non addas uerbis Dei, &c. Qui autem hoc ausus fuerit facere, se sapienterem putat esse quam Deum, & incipit esse falsus testis. Similis habet idem Chrysost. hom. 1. in *epistolam ad Titum* col. 3. ad illa uerba in *predicatione*. Quare censio dicta Cærimonialis Patris impressi anno 1596. & anno 1631. esse publicè combutenda, & auctores fœcete castigandos.*

CAPUT II.

De forma instituendi Gubernatores Monialium.

Fater N. Ordinis N. Provincialis. Dilecto nobis in Christo P. F. N. salutem. Inter ceteras mentis nostræ curas, ac desideria, in quibus ex inuincibili diuinitus Provincialatus officio ingeminatione versamur, ad illa præcipue affectus nos-
ter dirigitur, nostraque mentis intentio ardentius incitatur, per qua vigilantia nostra commissa Moniales nullam in spiritualibus, ac temporalibus subire ualeant detrimentum. Cum Monialium igitur Monasterio S. N. Civitatis N.
idemus

idemus Gubernator, qui vices nostras (cum ubique esse non possimus) urgente necessitate suppleat in praesentiarum ad nobis sit perficiendus, tibi praefato, cuius iampridem bonos mores, vitaeque probitatem, habilitatemque experti sumus, eiusdem Monasterij Monialium gubernationem committimus, hancque literarum, quas nostra manu subscripsimus, officique nostri sigilli communimus, serie, ac vigore te ipsum eandem Gubernatorem ad beneplacitum nostrum eligimus, deslaramus, ac destinamus. Rationabili de causa, debitisque modis, ac formis clausuram ingrediendi, Moniales alloquendi earumque negotia peragendi, iura seruandi, lites incipiendi, ac prosequendi, necnon seram quocumque iudice tam ecclesiastico, quam seculari comparandi, eaque omnia demum praestandi, quae temporali earum gubernationi, regularis obseruantia incrementis, ac earundem puritati, & honestati in dies expedire videbantur, in omnibus tamen, ac singulis seruatis seruandis, facultatem concedentes. Illud vnum in Domino te commoneantes, ut hac omnia eo charitatis zelo, qui Christi spemurum custodia, gubernationique debetur tanquam zelotypo spemur in districto ultimi iudicii die rationem redditurus sollicitudine exequaris. In quorum fidem, &c.

1. Nota pro ista forma, quae dico tom. 1. prinil. in conf. 6. Py P. a. num. 29.

CAPVT III.

De forma, qua Praelatus dat facultatem alicui visitandi Monasteria Monialium.

Fater N. Ordinis N. Generalis R. P. F. N. salutem. Florido, atque ameno huius nostra Religionis hortulo excolendo, Deo auctore, constituti, muneris nostri esse putamus, sedulo, ac diligenter curare, ut sacri eiusdem Religionis flores, & candida praefertim lilia, Sanctimonialia videlicet, impolluta seruentur, ac illibata. Quod quidem cum per sollicitam, atque opportunam earundem visitationem, qua alta veluti sepes hortulam munis, conserui posse videamur, ad idoneos ea propter visitatores, qui vices nostras obeant, cum ipsi adesse non valeamus, destinandos inducamur, prout sanctorum utilitas, & necessitas exigit, atque in Domino sollicitissimis solubriter expedire. Harum igitur literarum serie, ac ut, tibi praefato, cuius prudentia, scientia, ac visa praesentibus nos minime lateat, auctoritate facultatemque concedimus Monialium nostri Ordinis Monasterium N. Clauisus N. visitandi, nostram te eiusdem Monasterij visitatorem dantes, eligentes, & constituentes, ut auctoritate nostra, & quouis alia nobis quomodocumque legitime competente, Regulam nostram, generaliam, ac prouincialia statuta, necnon Sacrosancti Concilij Trid. Sacraque Congreg. Cardinalium praefati Concilij

interpretum, ac Regularium negotiis praepositorum, decreta, & mandata, quascunque eiusdem Monasterij personae, quas secundum Deum, & iustitiam monitione, correctione, punitione neueris indigere mouendo, corrigendo, ac puniendo, abusus quoque, si quos forsitan demonis asu, vel quarumcunque personarum fraudibus irrepisse comperies, funditus euellendo, laudabiles etiam quoscunque ritus sanonices sanctionibus disciplinae regulari conformes, pie, prudenterque inuehendo, exacte pro viribus obseruanda curas, ac entariis. Quid si ad absolutam praedictorum omnium executionem, in eiusdem Monasterij septa opus fuerit te intrare, liberam etiam, ut res tuleris, & necessitas postulaueris, P. F. N. quem etiam praefata visitationis Collegium pbi assignamus, in osium assumpto, ingrediendi facultatem concedimus, & elargimur. In quorum fidem, &c.

1. Nota 1. quod visitatores Ordinis nostri, nec superiores Praelati possunt Monasteria Monialium nobis subiecta ingredi, iuxta ea, quae dixi tom. 1. nostr. prinil. in conf. 4. Pauli III. num. 2. & habetur expressè in nostro Correc. n. 38.

2. Nota 2. quod Visitatores Monialium debent omnino videre ordines quas fecerunt Cardinales Congreg. Regularium, & eas refert Praefatus in sua praef. part. 2. cap. 3. rit. de visit. Sanctimonialium, pag. mibi 104. & Quaranta in summ. Bull. verb. Monasteria Monialium, pag. mibi 453.

3. Nota 3. quod concedere facultatem ingredi septa Monasterij Monialium in casibus necessitatis, spectat ad Superiores regulares, ut declarauit sacra Congreg. Concilij, quam declarationem dixi se vidisse authenticam Barbol. de presc. Episc. part. 2. alleg. 101. num. 41. & dixi tom. 2. prinil. in conf. 6. Py P. n. 29. Qua facultate non sunt privati Praelati Ordinis nostri, licet pro se ipsis ea vii non possint. Quia est expressè prohibito in Regula Monialium, ut dixi. In casu aeterni dicte necessitatis, si non possit facile obtineri licentia Praelati, possit Praefatus Monasterij dictam licentiam concedere, docent Rodriguez tom. 1. q. regul. 4. 46. art. 1. f. v. Barbol. in Trid. sess. 12. cap. 5. de reg. n. 67. Campanili in diuers. iur. rubr. 12. cap. 16. num. 25. & est valde rationabile, nam necessitas facit licitum, quod aliis licitum non est. Et aduertit, quod necessitas attendenda est non solum ex parte Monasterij, sed etiam ex parte ingrediturum, ut notat Suarez tom. 4. de rit. tract. 1. lib. 1. cap. 20. n. 22.

4. Nota 4. quod extra casus necessitatis dare licentiam alicui ingrediendi Monasteria Monialium ad solum Papam pertinet. Colligitur ex Trid. sess. 12. de Regul. cap. 5. Sed pone casum, quod aliqua nobilissima fortuna obtinuerit ad Summo Pontifice privilegium ingrediendi aliquod Monasterium Monialium, adiecta à tribus aliis feminis ab ipso electis eligendis, cum ea conditione, quod semel electas, socias non possit amplius mutare, si eo tempore, quo forma privilegia vult Monasterium ingredi, sit abiens vna ex illis feminis ab ipsa electis pro tali ingressu, poterit ne dicta privilegia ingredi? Hic casus cum contigisset Melianz in persona Illustrissimae Dominae Vicentiae de Tassis, obijt Theologi, & Canonistae, inter quos Doctor Albericus Piccolus, & Vincentius Raymundus praepositi Societatis Iesu, responderunt affirmatiue, eo quia privilegium favorabile late est interpretandum. Cui sententiae licet dicta Domina privilegiata, & cum consensu Ordinis ingressa

CAPVT V.

De forma iuramenti praeſtandi ab admiſſendis intra clauſuram Monialium.

EGo N. Medicus electus, & deputatus Monasterij N. pollicor, & iuro cui tantum ob casus Monasterij clauſuram me ingreſſurum, quos urgent neceſſitas, inſormarum videlicet Monialium curatio inuenerit. Alium quidem ſic me habiturum ſpondeo, ut elaro non niſi die ingrediar, antequam Solis occaſum egrediar. Niſiſque praeterea in Monasterio agam à munere meo, quo riſe pro viribus perſuagar, alienum, nec colloquia ibidem miſceam, ac ſermones. Alios autem Medicos aduocandos, agrotum ſi iuleris, eos non niſi duam, qui aliis etiam Monasteriis medentur, facultateſque in ſcriptis deuotè petitis, non niſi me paſſar accedere; nullumque tandem mea vice dirigam, niſi obſenta in ſcriptis à Superioribus licentia, & facultate. Ita me Deus adiuet, & hac ſacraſancta Dei Euangelia, qua corporaliter tango.

1. Noto 1. quòd iſtæ duæ formæ ſunt deſumptæ ex Formulario Episcoporum compoſito à Barboſa forma 47. & 52. Et poſſunt, mutatis mutandis, deſervire pro omnibus, ſive baſilis, ſive fabricatorib. &c. qui neceſſarii debent ingredi in dicta Monasteria. Et pro illis declarandis vide Mir. de monialibus quaſt. 1. art. 17. & 30.

2. Noto 2. quòd in Trid. ſeſſ. 25. de regul. cap. 5. in cap. Periculoſo (quod à dicto Trid. innouatur) de ſtatu regul. 6. ſc. praeſcribit ſub obſecratione divini iudicii, & in terminatione maledictionis æternæ Episcopis, & aliis curam Monialium habentibus, ut tunc alia procurent, quòd in Monasteriis ſibi ſubiectis clauſura ſtriſſiſſima ſeruetur. Ea quo pote introductum, quòd in formis concedendi licentias ingrediendi in Monasteria Monialium propter cauſas neceſſarias, apponatur illa clauſula, *praſtito iuramento*: nam aliqui non inuenio in bolis Pontificum, quas vidi, quòd talis clauſula requiratur.

CAPVT VI.

De forma dandi licentiam Correſtrici recipiendi aliquam puellam ad habitum Religionis.

Fater N. Ordinis N. Provincialis R. Matri Correſtrici, cæteriſque Monialibus Monasterij N. ſalutem. Paſtoraliſ ſollicitudo ac cura qua hinc noſtra Provincia N. praſidemus extigit, ac requirit, ut voſtis illis, per qua animarum Chriſti fidelium, praſertim puellarum, Chriſto Salvatori ſub Religionis iugo in caſtitati holocausto famulari cupientium ſaluti conſulatur, paterno affectu, & charitate amamus. Cum nobiliſ itaque puella N. perfectioriſ vita zelo ducta, Religionem N. inſtitu-

tum ſuſcipere, Beatique P. N. Regulam quam maxime aueat proſpici. Nos attendentes, tam in aetate legitiſſima conſtitutam, ſufficientique dote; cæteriſque à ſacris Canonibus, & Regula noſtra requiſitis conditionibus minimè care-re, ipſam proinde ad Religionem habitam recipiendi, & ad profeſſionem tempore praſcripta admiſſendi (monito tamen prius ante menſem per matrem Correſtricem Episcopo, ut iuxta ſacri Tridentini Concilij decretum puella mentem explorare valeat) licentiam vobis concedimus, & impertimur. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quòd Praefecta Monasterij Monialium, etiam de conſenſu dictarum Monialium, non poteſt puellam ad habitum recipere abſque licentia ſuorum Praſlatorum. Quod conceſſit Nicolaus V. Fratribus Minoribus pro Monialibus S. Clarae, ut reſert Caſar. in comp. verb. Monialis, num. 10. Quod puto ad alias omnes Religiones extendi, cum ſit fauorabile. Atque ita tenent Rodriq. tom. 3. quaſt. reg. quaſt. 9. art. 1. & eius compendiatoreſ ref. 101. num. 2. Mir. Monial. quaſt. 8. art. 1. qui dicunt, ita obſervari apud omnes Religiones, cum Moniales inſubditiſſimi Praſlatorum ſubſtantur. In Ordine tamen noſtro videtur dicendum, quòd talis receptio pertinet ad Matrem Correſtricem, in num. 10. 3. Regule Sororum dicitur, *Ad hunc Ordinem Monium unum quadrageſimaliſ vite ſeſlo, & unius paupertatis inſtatu migrare cupientes per Matrem Correſtricem recipiantur in Sorores, vel Oblatas, &c.* Sed non puto, mentem legiſlatoris fuiſſe, negotium tantæ qualitatis ſolum diſpoſitioni Correſtriciſ remittere. Quare textum illum Regule intelligi, quòd poſſit mater Correſtriciſ cum ſuo capitulo de licentia Superioris puellas ad habitum recipere.

2. Noto 2. quòd in Trid. ſeſſ. 25. de regul. cap. 17. praeſcribit, quòd puellæ ante ingreſſum Monasterij, & ante profeſſionem examinentur, an ſtatum illum liberè elegint. Et praeſcribit Praefectæ Conuentus ſub poena ſuſpenſionis ab officio quando Episcopo videbunt, ut ante menſem profeſſionis cuiuslibet Monialis, monent Episcopum, ad hoc, ut poſſit tale examen facere, vel per ſe, vel per ſuum Vicarium, aut per alium quemcumque ad ſuum beneplacitum. Dicunt tamen Rodriquez tom. 3. 99. regul. quaſt. 12. art. 2. Sanch. 5. in decal. c. 4. Mir. de Monial. 9.8. art. 4. quòd vſu iam receptum eſt, ſaltem in Hiſpania, ſemel tantum, id eſt ante profeſſionem, dictas puellas examinare. Et addit Sanch. quòd omiſſio talis examinis eſt quidem peccatum mortale ex genere ſuo, tam ex parte puellæ proſituentis, quam ex parte Abbaſſiſſæ recipientis: nam contrauenire Concilio generali iure graui, qualis cenſetur à Concilio tes iſta, ut patet ex appoſitione poenæ ſuſpenſionis, quæ res grauiſ eſt, peccatum mortale eſt; non tamen profeſſionem irritat, quia Concilium id non dixit, & cum firmus in odioſiſ, non debet ſieri extenſio. Dicunt etiam prædicti Rodriq. loc. cit. Mir. art. 2. Sanch. 4. in decalog. cap. 1. num. 33. quòd poſſunt puellæ ante annum duodecimæ recipi in Conuentibus ad habitum Religionis, ut ſint nouitiæ, licet propriis nouitiis non incipiat niſi in anno 15. (ut colligitur ex Trid. ſeſſ. 25. de regul. cap. 15. ſen vt alij) ſed annum 12. de quo non diſputo) & hoc probant explicande Concilium Tridentinum loc. cit. cap. 17.

CAPVT VII.

De forma dandi licentiam Monialibus recipiendi puellam in Monasterium causa educationis.

FRATER N. &c. R.D. Abbatissa, &c. Tamesi cam p[er]sterio cythoras, seculares videlicet fœminas, cum candidis religiosi thalamis sponsis, post Christum sponsum die, ac nocte, hymnos, & laudes personando, cursantibus consueti minime connenire, ubi tamen de preba fœminæ sexus educatione, institutioneque agitur, vnde omnis vita consequentis honestas, ac disciplina emanat, incongruum nequaquam videtur, si ear, ob Ecclesia catholica commune bonum, domus una, scilicetque exsistat, atque una vivere concedatur. Saluti enim portus cum sint Monasteria, & amantissimum velati pratum, ubi tanquam lilia candent affectiones castitatis, velut rosa rubens pietatis, ac pietatis exercitamenta, ut viola redolent humilitatis exempla, ubi diuina spei laurus perpetuo virens iucundam præstus umbraculum, ubi tandem celestis doctrina imber copiosissime decedit, nihil sanè ad laudatissimum illam christiana vita rationem in teneriori seculu retinendum, maiorem vim habere dignoscitur, quam earundem secularium personarum cum Sanctimonialibus in claustro societas, & contubernium. Quin verò, cum ha ipse puella, ac fœmina seculi pompas relinquunt, eoque vestitus intramittantur, qui virginali pudori, modestique conveniat, eandemque seruent clausura legem, quam Moniales, Religiosa quodammodo consensu, ut sub eodem preiude Monasterij iugo colla subdere valeant meritis sustineri. Cum nobilit itaque puella N. educationis causa, utque iuuentutis florem ilitibatum Domino sacret, atque ab omnibus mundi contagiis seruetur immunis, in Sanctimonialium Monasterio N. permanere exoptet, ac exposcet. Nos attendentes, quantum ad vestram institutionem maximè valeat societas, si bona sit, & quicquid extrà Cenobij paradysum reperitur, sollicitudinis, periculi, atque doloris plenum esse, harum serie, ac vi vibi præfata Abbatissa nobilem puellam N. in eodem Monasterio educandam, modò in habitu virginali pudori conueniente incedat, nullamque secum simulam adducat, eidemque subest clausura legi, cui cetera Moniales, eandemque maioris partis uocedente consensu, recipiendi facultatem concedimus, & impartimur. Decernentes, semel egressam in pramemoratum Monasterium reuersi amplius non posse, nec eam iterum admittendi vllam vobis concessam intelligi facultatem. Mandantes præterea, ut, exacto atatis anno vige-

simo quinto, eam vltimè retinere non possit, ab eodem quinimmo monasterio statim dimittatur. In quorum fidem, &c.

1. Notò 1. quòd prædictæ omnes conditiones requiruntur ad hoc, vt puella recipi possint educandæ in Monasterijs Monialium, prout constat ex declaratione Concilij, quam assecro tem. 2. nostr. priuileg. cons. 6. Py V. nam. 10. Dicte autem Zerola in præci, part. 1. verb. Moniales ad 10. quòd si puella egredietur eam licentia Prælati, & consensu Abbatissæ, & Consensus causa ægritudinis curandæ, potest iterum admitti, si de 0000 accedat licentia Prælati, & consensu Abbatissæ, ac Consensus.

2. Notò 2. quòd in Ordine nostro hæc non valent, obstante Regula Sororum, num. 17. Vnde Patres Capituli generalis Bononiæ. 1. nam. 6. noluerunt concedere Monialibus. S. Helix, vrbis Meilanæ, vt possent intra septa recipere puellam decem annorum pro uogendis pecuniis, quia dixerunt, esse contrarium Regule. Quòd etiam fuerit Passarel. in scribulo ex Genensium. 22. qui tamèn bene addit, quòd recipi poterunt, modo habeant intentionem sibi tempore proficendi.

3. Ad vltimum hic notà, quòd religiosi nostri Ordinis non possunt alioquin omnes audiendi confessiones Monialium alterius Ordinis à nostro, nisi cogantur à Sancta Sede Apostolica: Ita statutum est in cap. 1. Foraly n. 8. quòd decretum dicitur fuisse confirmatum à Sede Apostolica in cap. 2. Foraly nam. 5.

CAPVT VIII.

De modo scribendi alicui, vt mulierum familiaritatem vitet.

FRATER N. Ordinis N. Prouincialis R. P. F. N. salutem. Dum mentis cogitatione reuoluimus, quam impensè sacrarum literarum Doctores, ac Sancti Patres mulierum cum viliis commerciis infestenter, exinde statim, insauabile virus, mentes hominum, & corpora uatum inficere, sub iisdem latitare conuicimus, nec temere quidem. Est enim mulier naufragium super terram, fons uicinitia, thesaurus immunditia, vt merito exclamet Sapient, Melior est iniquitas viri, quam mulier benefaciens. Quod sacra Scriptura testimonium se lubet accipere, vt minus notum dicatur vir sanè nequam, quàm mulier etiam Sancta, si utrique sepe communices. Hæc namque inter se ubi conspirant, virtutes, & forma, super, & sexus, appetendi irritamenta congeriunt, ac vehementius afficiunt, quàm simpliciter uam, Quin & spiritualis amor affectiones quandoque, & sensuum motus mollius rapit, & tandem imprudens stellas ad uasat. Nec, vt graniter aiebat Hieronymus, uirò credendum, qui à spectaculis mulierum illasum se dicat casisse, quando Dauid Sanctissimus Regem uisa Bersabee se lauante, raptus sit ad libidinosum incedium. Quare restit, ac sapienter consulat Bonaventura, non esse uirum cum muliere, quantumvis honesta, religiosa

religiosa, ac sancta, familiaritatem contrahendam, quod exceptio videlicet periculo carnalis tentationis qua ex tali familiaritate semper incurritur, dum malum, quod sub specie boni latet, non timetur: excepta etiam infamia, & suspitionis macula, quam alij ob hoc sapè concipiunt, magnam cordis generat inquietem eiusmodi priuata affectio, dum qua erga eam affectus, semper cupis offendere dilectionem, atque hoc sibi notum fieri concupiscit. Et tandem mihi crede, exclamauit Hieronymus, non potest corde cum Domino habitare, qui seminarum accessibus delectatur. Si sanctissimi igitur viri virtutum munus praesidiis, sanctarum etiam feminarum commercia tam anxie fugienda deprecantur, quid homini, quaso, de terra terrene, si cum honestis religiosi, nec sanctis seminis colloquatur assidue, inuiscet sapè, illarumque frequentes domos, crebra munuscula, blandasque, & dulces literulas det, ac recipiat, qua sanctus amor non habet? Hae porro sunt parum honesta consuetudinis, ac conuersationis argumenta. Quare cum tu fili charissime, qui lora sensuum nondum in potestate tenes, nec es, ut conuictus, impossibilitate adeptus sapias, ut fide digno testimonio renunciatum nobis est, cum N. mundana, & vana satis muliere familiariter nimis, ac immodeste conuersari, continuusque accessibus eius domum frequentare, ibique per multas horas in secretis colloquutionibus permanere visus fueris, ne in exequendis officij nostri partibus perniciose negligentia delinquamus, te his literis 1. 2. ac 3. monemus, & in virtute Spiritus Sancti, ac sub excommunicationis maioris lae sententia, nec non in Regula nostra, & constitutionibus consentiens parus precipimus, & mandamus, ut à praeuata mulieris consuetudine, ac familiaritate, praedictis, seu aliis consimilibus modis omnino abstineas. Quod si secus agere, atque attendere praesumpseris: ex nunc, prout ex tunc in praeuata penam te incurrisse declaramus. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod in sacris Canonibus, cap. Clericum, cap. Volumus, cap. In omnibus, cap. Clerici, d. 81. cap. Peruenit, cl. 1. c. In decima, c. 3. quæst. 1. prohibetur Religiosis colloquio solitaria, & familiaris cum mulieribus, accessu ad eorum domos, dato, & accepto xeniorum, nam talis familiaritas facile, & quasi e ritè praestat occasionem incontinentie, & Religiosi, qui dant sunt in aliorum exemplum debent abstinere non solum à malis, sed etiam ab his, quæ habent speciem mali, cap. Cum ab omni, de vita, & honestate Cleric. Nec solum est illis prohibita conuersatio, & familiaritas cum mulieribus male famæ, sed etiam cum aliis honestis; nam semper talis familiaritatis mali alicuius suspitionem ingenerat, cap. In omnibus, d. 81. Et praestat sapè à licitis abstinere, si horum occasione timeatur, ne gradus fiat ad illicita, argum. cap. Legitur, d. 81. vbi Turrecrem. num. 1.

2. Et aduerte, quod si monitus præterdat se portare, & probare, quod illa femina, cum qua habet familiaritatem, est honesta, & deuota, & ipse non tractat cum ea, nisi de rebus ad salutem pertinentibus, non debet Praelatus talem purgationem admittere.

Tom. 111.

re, sed debet eum cogere ad obediendum, & in casu contumaciae punire: nam Canones citati fundantur super praesumptione, quod talis conuersatio indecens sit, vnde, etiam si alia sit honesta, habent locum, cum stant, praesupposita praesumptione. Et habetur clarè in cap. Ferrum, d. 30. vbi facta praesumptione, quod Praelatus Ecclesiae malus possit peccatam pœnitentiam sit bonus statuitur, quod omnis honor, & reuerentia illi sit adhibenda; vnde, licet hic adhuc in sua malitia permaneret, nihilominus per illam Canonem esset honorandus. Ita in patienti casu, licet conuersatio sit honesta, quia tamen Canonem eam inhonestam fingunt, & ea vitentur puniunt, puniendi sunt, etiam si honesta sit; vnde talis probatio ad nihil valet. Atque ita tenent Archid. in cap. Clericum, d. 81. num. 2. vbi Turrecrem. num. 4.

Tertio Noto 2. quod Praelati regulares debent maxime vigilare super gregem suum, ne lapsis moribus, id est diaboli stimulis, lateatur, ut dicitur in cap. Operes d. 81. vtrum, cum habent noticiam de aliquo suo subdito, quod nimiam habet familiaritatem cum femina, non debent statim cum amouere ab illo loco, seu aliis quomodolibet punire, ut multi iniquè faciunt, nam illo casu semper monitio Canonica praerequiratur, & praeterea illa subitanee, & impromptue amotiones, & extra tempora conuersa, quasi semper scandala, & tumores generant, praesertim cum persona amota est grauis, & auctoritatis: vnde debent eum potius monere 1. 2. & 3. vt abstinere à tali conuersatione, quod si, monitionibus praemissis, non abstinere amouendus, & puniendus est, atque aliis parulis in monitionis comminatis afficiendus. Ita definitur in cap. Si quisiam, dist. 81. & in cap. 2. de cohabit. Cleric. & mulier. Et colligitur ex cap. Foris, 23. q. 4. & ex Trid. sess. 25, cap. 14. de reform. Vide Barbol. in cap. 1. & 4. de cohabit. cleric. & mulier. Et in Regula nostra num. 21. talia suspecta consortia prohibentur, & praedictis monitionibus petactis, puniuntur in Correct. num. 57.

LITERA N.

CAPVT PRIMVM.

De forma creandi Notarios.

RATER N. Ordinis N. Provincialis, &c. Que sacri dudum Religiosorum cœtus ab Apostolica Sede subspiciunt, atque ornamenta pro suis sanctis studiis, honestissimeque laboribus contra prauorum hominum malignitatem, ac temeritatem suam consecuti, ne vacua remaneant, debetque caveant effectum, per inferiores Ecclesie Praelatos deest maxime praedicti. Quocirca cum ad retinendam inobedientiam quorundam Notariorum audaciam, qui in non mediocrem Religiosorum Ordinum praesudicium, ac detrimentum privilegia, atque rescripta Apostolica, personis, quibus opus erat, intimare, notificare, sine insinuare, variis consiliis respellunt, reuoluamus, unum, aut plures cuiusvis respellendi Ordinis Religiosos beneficos in Notarios creandi, constituendi; ac deputandi facultatem Regularium

H 2 Superioribus

Superioribus olim concessis Romanus Pontifex, Nos, qui peculiari quodam officio nostri iure ea tueque tenemus, & curare qua Religionis nostra conservationi, eiusdemque professorum quieti, ac tranquillitati conferre maxime videntur, auctoritate S. D. Papa Pij V. per suas literas datas Roma die 21. Martij, anni 1571. qua incipiunt, Debitum Pastoralis, P.F.N. virum sane probatum, moribusque insignem, fide quoque, doctrina ac virtute idoneum, ad mandata quæcumque privilegia, concessiones, gratias, & indulta Apostolica, aliæque tam universalia, quam particularia rescripta, tam publica, quam privata eiusdem nostre Religionis, ac Provincia negotia, commodum, utilitatemque tam quoad Fratres, quam quoad moniales quomodolibet concernentia, quibuscumque Regibus, Ducibus, Principibus, N. Archiepis personisque Ecclesiasticis, ac secularibus, ubi, & quoties opus fuerit, intimanda, & notificanda, cum facultate etiam prædictos monendi, & requirendi, aliæque omnia, singula opportuna, ac necessaria iuxta eorundem privilegiorum, ac rescriptorum tenorem, peragendi, excecendi, & exequendi, in præfata nostra Provincia N. Notarios creatimus, constituimus, ac deputamus. Necnon præterea ad consuecenda, & stipulanda, ac de eisdem omnibus, & singulis publicos, & publicæ, actus, & instrumenta eorum testibus ad hoc requisitis in notam redigendam, & semel, vel pluries, prout ad id requisitus fuerit, unum, vel plures, ac plura, publicos, & publicæ, actus, & instrumenta exinde consuecenda, & debitis signis, & characteribus subscribenda, publicanda, & authenticanda (quibus quidem ab eo concessis, & authenticatis actibus, ac instrumentis eadem Apostolica auctoritate eam omnem in iudicio, & extra fidem habendam esse decernimus, qua iis haberetur, si per publicos Notarios essent stipulata) hanc serie, ac vi, eademque nobis concessa Romani Pontificis auctoritate (ab eo tamen prius coram nobis genuflexo, corporali fidelitatis iuramento ad sacra Dei Evangelia coram testibus infra scriptis recepto) similiter elegimus, constituimus, & destinamus. In quorum fidem, &c. Ita est, Frater N. testis, &c.

1. Noto 1. quod Pius V. concessit privilegium Regularibus creandi dictos Notarios cum prædicta auctoritate, vt constat ex eius const. 9. tom. 2. nostr. princ. ubi multa dixi circa hoc privilegium; & aliqua addidi tom. 3. princ. regul. cap. 6. num. 15. & dicto tom. 2. princ. mon. 9. potius formam iuramenti præstandi à dicto Notario, quod ibi videri potest.

2. Noto 2. quod ultra casus positos hoc. cit. in quibus possunt procedere dicti Notarii, possunt etiam intimare, & ceterique mandata Apostolica, ab Auditore Cameræ Apostolicæ, aliisque Apostolicis iudicibus emanata, quando concernunt intercessu Regularium. Sunt enim hæc eodem modo mandata Apostolica, ac si fierent immediate à Papa. Et hoc privilegium concessum est Regularibus, ad eos liberandum

ab obsequio, qua illos aliquando obsequabant Notarii publici, ne in odium potentium secularium incidissent. Quare est multum æstimandum.

3. Adverte autem hic, quod leges, & privilegia multis modis ampliuntur, & limitantur, vt dixi tom. 3. princ. cap. 1. num. 6. & sequ. Vnde non debet alicui videri mirum, si ego tom. 2. princ. hoc. cit. hæc constitutionem interpretando ampliavi ex fine illius ad plures casus, qui expressè in ea non continentur, v.g. in dicta constituitur potestas creandi istos Notarios Generalibus, Vicariis, & Provincialibus; Ego autem eam etiam ampliavi ad Superiores locales. Tum quia in dicta constit. nulla adest taxativa particula, ex qua colligi possit, mentem Papæ fuisse solum dictum potestatem præfatis concedere privatione quod ad omnes alios; vnde clare constat, remississe regulis iuris communis extensionem fore constitut. Tum quia, cum dicta constitutio sit emanata pro intinendis indultis Apostolicis concernentibus intercessu Superiorum localium, vel Monialium, pone quod Provincialis, aut Generalis dictum Notarium non creaverit, & quod Provincialis sit in partibus longinquis, si casus occurrat, in quo pro intercessu alicuius Consensus Monialium debeat aliquid indultum Apostolicum intimari, nec possit expectari creatio Notarii faciendæ à Provinciali, quis dicat, esse contra mentem Papæ, quod Superior localis possit ex casu Notarium creare immò puto, quod esset contra mentem illius, si non crearet, mens enim Papæ fuisse obistere, ne Regularium iudicia impeditur defectu Notarii. Dicendum igitur est, quod nominant solum Generales, Vicarios, ac Provinciales, quia voluit ad istos ordinatè pertinere dictorum Notariorum creationem, & quod in præsentia istorum non possint dicti Superiores locales Notarios creare, non autem quod non possint in dicto casu vrgentior. Dixi etiam in dictis locis, quibus de his Notariis tractavi, quod poterant creati Notarii pro sumendis informationibus novitiorum, & pro fabricandis processibus, pro faciendâ fide de aliquo defuncto, &c. Tum quia potest contingere, quod hæc aliquando sint aliquibus iudicibus extra Religionem, mandantibus Superioribus ostendenda, & intimanda. Tum quia possunt esse connexa dictis indultis Apostolicis. Vnde cum de annexis, & connexis idem sit iudicium, non est mirum, quod etiam ad hæc extenderem dictorum Notariorum facultatem. Quod etiam innuitur in dicta constit. 5. 2. ibi, aliæque emolæ, & singula circa ea requisita, &c. Tum quia verba legis sunt interpretanda secundum subiectam materiam, cap. intelligentia, de verb. signif. Ita Rodriguez tom. 1. q. 99. regul. 11. art. 6. regul. 12. art. 6. exemplum affert in Notario eligendo pro sumendis informationibus volentium Religionem ingredi, qui non est necesse, quod sit Imperialis, vel Apostolicus, sed sufficit electum esse à Generali, vel Provinciali. Quam doctrinam probat Castilius Palans *tema primo opuscul. moral. tract. 3. disp. 5. §. 3. num. 8.*

Tum quia si possunt facere id quod est plus, intimare nimirum, & authenticare privilegia Apostolica, cur non poterant facere informationes, processus, &c. quod est multo minus. Argumentum autem à maiori ad minus validum est, vt multis probat Barbosa in hoc. comm. argum. hoc. 67. num. 1. Hæc dixi pro aliquibus, qui licet multum profectum alicuius laboribus, eos impugnant audacter pluraquam doctè. Piacet etiam hac occasione hic notare, quod Lexana in quest. regul. cap. 14. num. 12. in fine, ait, quod ego tom. 1. princ. in const. 1. Jul. II. §. 16. numer. 35. citavi non fideliter aliquos auctores. Verè hic auctor hanc immerito notam mihi iniecit. Tum quod, cum ipse in dicto suo opere passim mea videretur,

doctrina,

doctrina, videtur etiam suo operi irogare iniuriam, cum nec in illo tam frequenter utatur, si fideliter, ut ipse ait, Doctores meam doctrinam confidentes non esset. Tum quia (sic ipsius bona venia dictum) parum attente legit, quae ibidem dico *num. 36.* Cum enim atrillem privilegia, & Doctores, quibus videbatur probari, quod poterant Praetati regulares absolueret suos subditos a suspensione deducta ad forum contentiosum, *dicto num. 36.* dico, quod, cum dicta privilegia non determinent, an solum in foro conscientiae id sit intelligendum, an verò etiam in foro fori, cum fauores sint ampliandi, de utroque foro intelligenda sunt. Si ergo propter dictam rationem intelligo privilegia de utroque foro, cur non possum intelligere de utroque foro Doctores dictis privilegiis inherentes, nec forum specificantes; Verè verum est illud. *Ad reprehendendam aliena dicta, vel falsa ardes omnibus animis.* Ingentes fatetur, quamplurimos auctores tepet (qui est enim, qui non laborat aliquando?) in hoc genere impudentes, nolum tamen, ut ex meis scriptis apparet, publicum. Hæc præmittit non potui, ne fidelitas, quam profiteor in auctoribus telestendis, temeraretur.

CAPVT II.

De forma committendi alicui Nonitiorum receptionum.

Fater N. Ordinis N. Provincialis P.F.N. salutem Religiosæ vineæ custodes à Domino constituti in illâ præcipuè die, nocturne mens nostra erigitur, ut palmites, ex quibus plantanda est, eligendos quam maximè curemus. Nihil enim ad Religiosæ vineam dissipandam, regularemque disciplinam penitus labefactandam maiores vires habere, experientia teste, didicimus, quam si aequalia in domo Domini plantationes, Religiosisque propagines inconsideratè selignantur. Quot namque ex recipitium incuria adulterrinis palmites insertos, quoties non quidem virtutem delectabiles gemmas exeruisse, sed ianituales tantummodò vitiorum astuties in sterili faemato vidimus relictos? quoties frondosos tantum luxuriantis animi colliculos, pampinosque sine purpureo charitatis racemo, expululasse conspeximus? quoties, inquam, monstra mirabilis, sub religiosa veste homines vidimus seculares, filios dissidentia, fructus iustitiae, ac acerbos, sociorum onus, & scandalum, Informatorisque confusionem? Quantos initio quidem ones, & agnos, modico tamen elapso temporis intervallo, impositos esse comperimus? Quos demum de excessu in abyssum, è pavimento in sterquilinum, è solio in cloacam, de celo in carum de claustrum in sacellum, de Paradiso in Infernum vidimus corruisse? Hac, & alia id genus Religiosæ damna, & mala animo nostro identidem reuoluentes, non alia sanè ratione religiosæ vineæ iademnitati, ac propagationi consalere posse existimamus, quam sollicitos, lyncos, atque prudentes viros constituendo, qui vices nostras obeunt in hoc vnum opus vergeant, & quo spiritu ac mente, num melioris videlicet fratris, & perfectioris vitæ celo, Deoque

Tom. III.

liberis inseruendi cupiditate Religiosa vitæ gemas elegerint, nonitij diligenter exquirant. Cum mobilis itaque adolesem N. filius N. eius N. Institutus nostri suscipiendi desiderio maximè tentatur, idque à Patribus non semel obviè postulat. Nos attendentes, nonni adolecentium palmites futuram vitis fecunditatem initio præferentes ab agro Religiosus nequaquam esse abinogendos, haram serie, ac vitis præmemorato sacellum damus, & concedimus, ut eundem N. diligenti tamen, ac iuridico de necessariis conditionibus, iuxta constitutiones Pontificis, Regulam, & statuta nostra, præmissis examine, valeat admittit. Illud te ferè commoneat, ut in tanti ponderis negotio à perfido, & proditore assumendo magnopere caueas, ne per unam, tanquam per ludam, plurimi fluctuamus in manucula, & qua propriis meritis firma est, alienis Religio conturbetur. Quamvis autem præclaris, honestisque moribus tuis, virtuti, de prudentia non parum fidamus, æquum tamen esse censuimus, immo præcipimus, ut rem hanc totius Ordinis fundamentum, absque R. P.F.N. Cœnatus nostri N. Correctoris, eiusque Seniorum, sine Sociorum consilio, & assensu nullatenus aggrediaris, ac perficias. Secus verò attemptando, receptionem huiusmodi nullam ex nunc, neque itidem pro tali temerario ausu nequaquam impanè abiturum declinamus, ac promittimus. In quorum fidem, &c.

1. Noto t. quod meo videri maximum omnium negotiorum, quæ Prælati Regularibus quotidie occurrunt, est receptio nonitiorum, ex ea enim pendet totale Religionis bonum, sicut ex bonorum palmitum (ut Humberti similitudine utat. *par. 2. specul. lib. 5. cap. 1.*) plantatione totalis vini perfectio. Vnde amantes sue Religionis Prælati in hac re deliberanda plumbeo incedunt pede, etiam illique naribus lyncæ superponunt perspicilla. Ego in receptione nonitiorum, ut, quantum possem, pro humili intellectu mei caput Religionis meæ consulere, semper adueni, ultra ea, quæ debent adueni in iuridica eorum informatione, à quo spiritu ad Religionem duceretur novitus. Quatuor enim genera personarum Religionis ingreditur, & vnumquodque à suo spiritu trahitur.

2. Alij enim trahuntur à spiritu carnis, quæ cum ali non possit in mundo, vel vt vellet, vel vt doceret, iam in incolumitatem quærens, in portum Religionis, in quo panis nunquam dicitur deficere, ingredi omni diligentia satagit. Illi non sunt Religiosi propter Christum, sed propter panem Christi. Quare si aliquando pauper Christi illis panem denegat, & iustitiam illi vae dicitur, ideo, si quandoque Prælati, qui in Religionibus est loco Christi, illis præ Religionis paupertate non ministrat abundantem omnia, quæ ad carnem molliet curandam ipsi petopant, illud monnibus, & stridoribus Cœnatum inquietant, amaritæ, vel saltè impudentæ Prælati aculeant, aduocantes etiam tyranum nominans, & obedire recusant, missisque, si face decies sint, pro se, non pro Cœnato, qui illis, vt aiunt, non providet, celebrare præcedunt, si non sint Sacerdotes, vel chorum petere, vel pro Cœnato laborare nolunt, sed potius otiosi seu pro sibi ipsis laborare. Quod si Prælati ad eos quietandos illis ostendat statum

H

Cœnatus

Conuentus, demonſtræque non poſſe præ temporum angulis aliter facere, videre recuſant, ſolum quærentes, quæ ad coticulum impingendam iudicant neceſſaria; unde autem ea ſint haucenda prohibetur ſe noſſe ſcire. Iſti arcendi omnino ſunt à pauperum Chriſti commercio, & ſocietate, vt poſſet qui potius eamem, quæ in Religionibus maceratur, quam ſpiritum, quod eſt Religioſorum proprium impingurare contendere. Cognoscitur autem vel ex eo principaliter, quod externis, ſicque importunis fauoribus Religionem ingredi teneant, non ſidentes mentis, quibus caret; vel ex eo, quod nulli Religioni aſſecti, per omnes diſcurrunt, quovique inueniant, quæ eos recipere velint.

3. Alij docentur à Spiritu Diaboli, qui cum videat, Religioſis totis viribus, diu, inſolentique ſtultæ quomodo placeant etiam ſimulacra ſe nuncupant, alijs operi impij inuidens curat poſſe illud vel diſſoluere omnino, vel talem perire ſibi; & cum per ſe ſpium id obtinere deſperet, cum in hoc incumbant ſpecialiter Religioſi, vt illi reſiſtant, & technis bene norint, inggerit aliquibus cuiſdem ſarinx viris, vt Religionem ingrediantur, quibus tanquam medijs efficaciſſimis, vitur ad ſua opera complenda. Iſti azzania ſemper leuinaut inter Fratres, præſentem ſemper Religionis ſtatum nauſcant, nouitates amant, tuz ſum Religionis ofores, aliam ſemper ludæ canunt. ſux miſerias, alienis Religioſis ſemper inuidet, non amore virtutis, ſed odio peritis, vt mentes aliorum in ſtultibus conſeruent. Primi iſti ſunt ad iniquitates perant ſa, ad hoc vt al jectum exemplo facilius lequatur, reſiſtantes impellunt cohortationibus, quibus ſi non obediunt, viuntur fraſilibus, aliquando inſidias neceſſant. Ab iſtis iuſico multo plus eſſe erendum, quàm à Diabolo ipſo, Diabolus enim inggitione, & delectatione nos ad peccatum inducit, iſti autem non ſolum illis modis, ſed etiam ſuo magis exempla ad peccatum trahunt; efficaciſſima autem ſunt exempla, quia ſuggeſtiones præſentim in imitioribus, & pijs perſuadet vnum maius exempli, quam omnes orationes Ciceronis, & Demosthenis. Iſti diſſicilè cognoscuntur in principio; non enim deſuſionum ducturi artes, quibus eorum tegat artes; lumen tamen aliquod habere poterit prudens Prælati, frequenter cum eis colloquendo, eorum ſpiritum ſubtiliter examinando, motus oculorum, & faciei acutè notando, eorum amicos, & conſanguineos diligenter, ſed quaſi videatur aliud agens, examinando.

4. Alij trahuntur à ſpiritu mundi, qui totis in maligno poſitus eſt, idelt, in ſpurcius vitiatorum. Cum enim videant aliqui non poſſe ſe ſuis cupiditatibus, auaritia, gula, ſuperbia, ambitione, luxuria ſaturari, diſperant mundum relinquunt, quaſi non dantem illius, quod cupiunt, & ad Religionem pergunt, non amore virtutis, ſed potius quadam deſperatione. Iſti, cum non amore Religionis trahantur, ſerè ſemper remanent in vitijs, & peccatis, & nihil de Religioſo habent, niſi habitum, cum mundum affectu non deſerant. Iſti ſapientes ſunt in oculis ſuis, unde, etſi per interioram recepti eſſent, ex hoc ſolum deberent elici, iuxta illud Bernardi, *Naturum ſapientem eſſe*. Non admittunt purgantia vitiis medicamenta, antidota præſentiaſia renouunt, & reſpouunt medicamina conferentia ad virtutes conſequendas, cuiuſmodi ſunt humilitas cordis, puritas operis, innocentia vite, abſtinentia, mortificationes, &c. Quod ſi ratione ſtatus ea cogantur aliquando exequi, blaſphemando id faciunt, in mundum ſemper cum Hebræis reuerti ſolent, Religioni detrahunt, eius infirmitates propalant. Iſti mundo relinquendi ſunt, vt illius cæno bene voluntari ſa pidam buccellam Inſer-

no deuorandam ſuo tempore offerant. Cognoscuntur facile ex colloctione, ex ante acta vita, ex geſtu, inſectis, & ex eo præſentim, quod nunquam ſont reſoluti; volunt, & non volunt, volunt mundum deſectere propter diſſas rationes, ſed dubitant de Religioſis ſuccedat, unde ſemper procrastinant, & ſi eis, alpetat, & dura prædicentur, vi ſieri ſolet, & debet, propoſitum ſæpè mutant, vel lateam multum tpeſcent.

5. Alij docentur à Spiritu Sancto. Copientes enim toto aff ectu Di o inſenſite conſpicientes id non facile ſe cõſci qui poſſe in ſeculo, ad Religionem conſugunt. *Aduerſa eſt enim confidentia*, vt loquitur Cyprian de ſingul. Cleric. *Quæ perſectis vitam ſuam pro certo commendat; & lubrica ſpes eſt, qua inter ſumma peccati ſaluari ſe poſſe ſperat; incerta eſt victoria inter hoſtilia arma pugnat; & impoſſibilis liberatio eſt flammis circumdatur, & non ardere. Verendum eſt dormienti in ripa, ne cadat. Quare, vt idem ait lib. 1. Epist. 11. Liberanda eſt regnans de periculoſis locis natus, ne inter ſcopulos, & ſaxa frangatur, extimenda eſt volatilis de incendio ſarcina, præſquam flammis ſuperuenientibus concreuerit; nam nemo diu intus eſt in periculo proximus. Iſti ex puto corde ſunt ſon Religionis amantes, eius ſemper prædicant laudes, exultant iubilo, liqueſcunt, & rapuntur in extaſim, ſi quando aliquod egregium, & laude digniſſimum à ſuis Conſratris bene fuerit exanclatum, illud g ſtientes omnibus narrant, ad ſidera viſque colunt, lingua ſunt, vt omnibus id innoſceat. Infirmitates Religionis occultant, ſi non poſſunt, pro viribus deſcendunt; ſi factum aliquod ſui Conſratris patum Religionem audiunt, exultant, vt occulcorum tum ſecularibus, tum imitioribus Fratribus ſatagunt, curant tamen, vt à Prælatiſ corrigant, vt alijs talis caſtigatio proſit; ad publica ſcandala exanclatum impunita remanere non permittunt, immod vt ſecuriſſimè ponantur inſtant. Iſti ſunt, qui Religionem conſeruant, ampliunt, exultant, nihil ſtudent, niſi quomodo Deo, & ſux Religioni placeant; iſti rixantes inter ſe Fratres concordare procurant, virtutes amplectantur, abominantur vicia, vitiſſimos Fratres adorant, in vitijs obſtinatos oderunt ad mortem. O vtiſſim talibus eſſent Religionis plenæ. Non tam nauſceat aliquibus Religionis ſtatus. Sed quid non in mundo, ſed in Paradiso deliciarum eſſemus. Vnio iſti cognoscuntur ſigno, quando ſcilicet dilatiſ receptionis, eorum intrandi deſiderium auget neſcit enim tarda molimina Spiritus ſancti gratia. Auſteritatem Religionis prædicatione ſeruoem augmentat; magnitudo namque bonæ voluntatis in recipiendo ſigum eſt Spiritus ſancti inhabitantis, & in eo operantis, vt ait Gregorius apud Humbertum in ſpeculo part. 2. lib. 5. cap. 1. Qui addit, quod ex duobus generibus hominum domas Religionis replenda eſt; vel de ſimplicibus, qui ſenſu, & voluntate ad aſſequendum Religionem prudentiam formentur apparuerint, & habiles; vel de prudentibus, quos Religioſi, & ſancti ſimpliciter conſtititire eſſe æmulatores.*

6. Et aduertit ibidem Humbertus, quod tribus de cauſis recipiuntur aliquando ad Religionem non idonei. 1. Ex cupiditate recipientium, non timen-
tium aliquos ad Religionem recipere, vel propter bona ipſorum temporalia, vel vt gratum faciant aliqui Magnati ſeculari, à quo aliquem fauorem expe-
diant pro ſuo intereſſe particulari, quod tamen neque pro generali eſt faciendum; nam inſeſta pecus
corum corruptit ouile, & vna ex his beſtiis ſufficit
ad totam Religionem ſubuertendam, inquietandam,
& ſcandalizandam. Vnde præſtat amicam, & bene-
factorem perdere, quam talis monſtra recipere. Quæ
enim ſocietas viuorum cum mortuis? Mortui ſunt
Religioſi,

Religiosi, & in claustrorum sepulchris sepulti; isti viuunt mundo, & propriis passionibus; unde non micum, si, quando in Religionibus recipiuntur, eas subuertunt. 2. Accidit ex carnalitate eorumdem recipientium, quicum Dei ordinatione filios non habent, Diaboli prouocatione nepotulos sibi aggregant, quos in Religionem recipi faciunt, non ut saluentur, sed ut detineant, & per eos fortiores efficiantur, qui sicut carnaliter ingreditur, sic post ingressum carnaliter conuersantur. *Quod enim natum est ex carne, caro est, & quod natum est ex Spiritu, Spiritus est*, Ioan. 3. Tertio hoc accidit ex parentum carnalium improbitate, qui filios, quos inopes, & stolidos noluunt, vel quos per multitudinem, iuxta eorum statum, non possunt gubernare, in Religionem ponunt, ut ab eis se expediant, potius intendentes eorum corporalem profusionem, quam eorum salutem.

7. Noto 1. quod est tantæ importanter nouitio-
tum receptio, ut in generalicommissione non veniat, sed requiritur expresse commissio, quod pro Ordine nostro doctè collegit Pallare. in *sebol. ex Barb. numero 12. in princip. ex cap. 2. Correll. num. 16.* Vnde quando Generalis vel Provincialis facit aliquem Vicarium cum omni potestate sua (nisi ponant clausulam, *si possit recipere nouitum*, vel aliter, potius aliquo casu speciale mandatum requirent, subdita illam clausulam, *si possit omnia facere, qua per nos facere possumus, etiamsi nostrum speciale mandatum requireretur*) non potest nouitum recipere. Quam autem sint illa, quæ requirunt speciale mandatum, & de vigore illius clausulæ, *Etiam si nostrum speciale*, &c. Vide Pallare, in *sine Fermul. Ordin. de intellectu Vicaria auctoritatis*.

CAPVT III.

De forma committendi alicui, ut informationes sumat de nouitio ad Religionem recipiendo.

Frater N. Provincialis N. R. P. F. N. salutem. Ad nostrum Carnobium N. Civitatis N. non pauci abhinc mensibus incessanter accedunt N. filius N. civis N. Instituti nostri suscipiendi cupiditate summopere incensus. Quoniam verò, iuxta Summorum Pontificum constitutiones, nostrique Ordinis statuta, de recipiendi, ac professuri, vita, & moribus, aliisque ad id requisitis qualitatibus i-informationes præcedere opus est. Tibi propterea præmemorato, cuius fidelitati, ac prudentia non parum fidimus, harum litterarum serie, ac vi committimus, ut prædictas i-informationes coram publico aliquo Notario, seu alio eiusdem nostri Ordinis fide digno Religioso, ad arbitrium tuum deputando nostro nomine sumas, duos, aut tres, vel etiam plures testes, sumpto tamen prius per eosdem iuramento, iuxta interrogatoriorum tenorem, quem hic allegatum recipies, examinando, omnem tibi plenariam ad hoc potestatem, qua de iure requiritur, impertientes. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod eadem forma potest fieri, mutatis mutandis, quando nouitius est iam receptus in novitiatu, seu quando informatio est facienda in eodem Conventu, in quo nouitius receptus est. Inter-

rogatoria autem, quæ debent fieri testibus, sunt hæc.
1. An cognoscant, cognouerintque patrem, & matrem, atque auctores dicti N. & an sciant, ipsos esse, vel fuisse ex bono genere natos, non descendentes ex Indæis, vel Mahometanis, qui post baptismum receptum iterum à fide Catholica recesserint, ac in foro Ecclesiastico fuerint per hoc damnati, seu ab hæreticis item relapsi, & similiter condemnati, vel an sciant, ipsius patris, aut matris, atque auctoris, siue patris, siue materis ossa, vel statuas fuisse combustas. 2. An sciant dictum N. esse huius leg. omnium præfationem, atque ut talem ab eisdem fuisse habitum, & receptum. 3. An sciant dictum N. esse liberum, id est, non aliquo matrimonij rati, vel coniuncti vinculo ligatum. 4. An sciant, dictum N. esse vitum probum, & bonis moribus imbutum, & an leuiter, cum perpetrasset aliquod delictum, vel in iur. om. vel lætrociniū, aut homicidiū, quod fuerit deductum in iudiciū, aut super eo fuerit facta inquisitio. 5. An sciant, dictum N. esse debitum lapsum laici facientes onustum, quæ persequere non possit. 6. An sciant, eum habuisse aliquam administrationem publicam, vel priuam, & esse ratiocinij obligatum, atque obnoxium, ita quod super illis ei aliqua molestia illata sit, vel temendum sit, ne inferatur. 7. An sciant, ipsum N. velle Religionem ingredi sponte, & Religiosis, ac pietatis feruore, an verò aliqua humana ratione ductum. Circa istas interrogaciones vnde Mirand. *rem. 1. mann. quest. 21. art. 5.* & quæ dico *tem. 1. Relig. quest. 3. cap. 1. a. num. 33.* Et aduert, quod informationis iuridice non est necesse, quod sint de iominibus dictis interrogaciones, sed sufficit, quod sint de vicinis quatuor, ut dico *loc. cit.* Immo putant aliqui, quod possit etiam omitti 7. ut ibidem dico, *num. 35.*

2. Noto 2. quod, si timeatur, ne induendus malis, vel precibus à sancto proposito remoueat, poterunt dictæ informationes omitti vique ad tempus professionis, & nouitius poterit habitu Religionis indui, præstito iuramento coram eis, ad quos spectat eum recipere, vel coram Superiore Conuentus, quod nullum habet impedimentum ex contentis in Bulla Sixti V. vel in aliis statutis Regular, ut dico *loc. cit. num. 32.* Sed quia de præfata sumptione iuramenti debent illud recipientes testimonium ferre, ut possint se tueri, si super hoc aliquis eis moueat, ideo subnequo dicti testimonij formam.

CAPVT IV.

De forma, qua potest ferri testimonium, nouitium sumpsisse iuramentum, nullum se impedimentum habere ex prohibentibus Religionis ingressum.

Ego Frater N. Correllor Conuentus N. Ordinis N. vna cum meo Senioribus infra scriptis, presentium litterarum tenore fidem facis, & omnibus, & quibuscumque, ad quos spectabis hæc videre, & examinare, verbo veritatis attester, die 2. Augusti, anni 1634. coram me, & Senioribus infra scriptis, N. etatis annorum 18. Religionem nostram ingredi exoptantem, à me vocatam, ab eoque (cum ob timorem, ne ab eiusmodi sancto proposito dimoueretur, informationes de eodem fieri commodum non putarimus) iuramentum desumptum, an à parentibus, qui post susceptum

baptisma à fide recesserint, vel quorum ossa combusta sint, ortum ducat, an suorum parentum legitimos filius semper sis habitus, an ullum inieris matrimonium, ullamque itidem commiseris delictum, quod sit ad iudicium deducendum, an ullus debitis, aut ratiociniis obstrictus sis, amore ne tandem virtutis, an potius passione aliquamundiali, Ordini nostre se addiscere concupiscat. Quibus quidem omnibus iure iurando adstrictus, cum vera se tactis sacris, dictarum respondisset nullo se ex prædictis capitibus, vel vinculis teneri, vel comprehendere, neque ad ipsum quonquam modo ea perimere respondit, ac in fidem se subscripsit. In quorum fidem, &c.

1. Noto, quod non est necesse de omnibus iuramentum sumere, sed solum de his, quæ dixi cap. 3. num. 3. sine; & quod hoc iuramentum debet sumi etiam ab his, qui non sunt maiores 16. annis, ut dixi tom. 2. Relig. quest. 3. cap. 1. num. 10. & quod de his, qui noui sunt, non est necesse fieri informationes, neque dictum iuramentum sumere, ut dixi loc. cit. num. 16.

CAPVT V.

De forma ferendi testimonium de informationibus sumptis circa eum, qui vult Religionem ingredi.

Frater N. Ordinis N. à R. P. F. N. ad infra scriptam informationem sumendam specialiter deputatus, fidem facio, ac omnibus, & quibuscumque attestor, N. N. de N. filium, atatis annorum decem, & octo, ex re lapsi hæreticis, aut Mauris, aliisque infidelibus, qui post susceptum baptisma à fide recesserint, nequaquam descedere legitimum præterea, ac naturale, ex legitimo matrimonio à prædictis N. eiusdem legitimæ uxore, catholicis quidem, honestis, ac piis hominibus procreatum, nec ullo de presenti, aut de futuro matrimonio implicatum, vel obligatum, nec bannitum itidem, aut homicidam, vel furti iniquitatem accusatum, aliòve crimine damnatum esse confirmo. Ad hac, nec ære alieno grauatum, aut reddendis rationibus, sine negotiandi, siue alia de causa obnoxium esse, testor pariter, & affirmo. Religionem tandem N. non fori evitandi causa, aut humana aliqua ratione ductum, sed diuino tantum Spiritum afflatum ingredi exortere, ingenere & sancti pollicor, prout N. quondam N. faber lignarius, atatis annorum 60. & N. filius N. fabricator, atatis annorum 40. testes noti, & fide digni, plenam, & sufficientem scientiam causam reddentes, sunt attestati. In quorum fidem, &c.

1. Noto, quod hæc forma potest fieri à Notario Religioso electo ad formam Bullæ Pij V. ut dixi tom. 1. priuileg. in cons. 9. Pij Pij, num. 4. & potest etiam fieri à Notario seculari, ut habet consuetudo hic Genovæ.

LITERA O.

CAPVT PRIMVM.

De forma simplicis obedientie.

Rater N. Ordinis N. dilecte nobis in Christo Fratri N. salutem. Vt presentium constituimus te localem in nostra Provincia N. sub obedientia Superioris illam moderantis. In quorum fidem, &c.

CAPVT II.

De obedientia ad petitionem, cum commendatione persona.

Frater N. Ordinis N. Generalis R. P. F. N. salutem. Honefis, ac piis petitionibus tuis annuere cupientes, in nostra te Provincia N. localem constituimus. R. ad eiusdem Provinciae Provincialis presentium tenore significantes, id præcipue à vobis exoptari, ut te perhumaniter, ac latissima fronte suscipias, atque omni charitatis affectu benignè complectatur id enim, & ita in Religionem merita virtutisque premia exposcant, & singularia erga nos studia, officinaque quamplurima, quibus nostram apud præfatum Provinciale commendationem promeritis, non parum exigunt, ac requirunt. Quæ quidem humanitatis obsequia si sibi exhibita fuisse intelligemus, erit profectò cur gaudeamus nec nostram vulgarem fuisse commendationem, & digno te laborum tuorum premio ab omnibus condonari. In quorum fidem, &c.

CAPVT III.

De forma obedientie visitandi domum Sanctæ Mariæ Lauretanæ.

Frater, &c. Etsi Religiosos viros, qui se sub Religionis iugo claustris addixerant discurre, ac peragari non liceat; & in Caenobis degentes Angelici Doctoris testimonio amplius merentur, quam alio ad lucrandas indulgentias, vel orbis Ecclesias sub Sanctorum fundatas vocabulis, passim visitandas peregrinando; eam men, quæ in Lauretana Civitate ad Beatissima Virginis honorem, & singulari quadam ecclesiæ dispensatione consilij dedicata est, quamque celebriori memoria convenit venerari, quominus quandoque visitans, ac pia devotione colant. Prohibendum nequaquam videtur. Cum, & præmissa eadem, angustissimaque caris Regina curamdem

CAPVT IV.

De obedientia per modum transitus, cum commendatione.

Fratres, &c. Tamen si cunctos Religionis nostrae alumnos tam spiritualibus, quam temporalibus subsidii, atque ornamentis pro viribus conferre paternae charitatis officium compellamur, facere tamen non possumus, quin eos peculiariis gratiis, & favoribus cumulemus, quorum praclara in Religionem studii, & merita id exigere nominis, ne possumus. Cum itaque sicut nobis exposuisti in Hispaniam pro quibusdam tuis expediendis negotiis contendere exoptes, eamque ob rem nostrum tibi super hoc licentiam, & facultatem auctori impertiri. Nos attendentes honestos labores, sanctique tui officii, quibus tantum Ordinem illustras, haec, & amplius quidem praeferri, votis tuis, quod ad eadem religiosam vitam persolvendo promptior sis, & auctorior, annuere libentissime cupientes teore praesentium, nostrique nullioris officii in Hispaniam, cum tibi opportunum visum fuerit, proficiscendi, ipsiusque etiam partes, Provincias, & Civitates, ad quas pro iis, qua nobis significasti, peragendis negotiis peragendum esse existimaveris, adeundi licentiam tibi concedimus, & elargimur. Omnibus, ac singulis Religionis nostrae Fratribus, & Superioribus potissimum praecipientes, ut in iisdem tractandis, atque absolvendis opem tibi omnem, operamque suam, suavem, auxilium, commoditatemque suppeditent, ne cuius te humanitatis genere, atque officio benigne in Domino complectantur. Ceterum vero, iis omnibus expletis, & consummatis, ad hanc tuam assignationis Communitatem quamprimum reverti, ut reverteris. Et angelice te communitatis incolamur ducant, ne reduens solutus auctor. In quorum fide, &c.

1. Noto 1. quod obedientiarum infinitae sunt fontis pro multitudine negotiorum, quae quotidie occurrunt has solum posui, quia frequentiores.

2. Noto 2. quod Correctores tenentur ex debito iustitiae recipere, & benigne tractare Fratres hospites per suos Communitas transientes, ita ut mortaliter peccent, si in hoc delinquant. Tum quod sacri Canon. id expresse praecipiant, cap. Hospitum, d. 42. cap. 1. de compen. & vend. cap. Monachi, de prob. & dignit. Trid. sess. 25. c. 8. de reform. Sacris autem Canonibus contrahere in te gravi, mortale est. Tum quod nostra Regula id expresse praecipit num. 34. & supponit in Cap. Valent. 4. n. 47. Tum quod id etiam praecipit Scriptura sacra, ad Rom. 12. & ad Hebraeos 13. & Mat. 25. Tum quod Religiosi, praesertim nos M. n. i. quorum Religio non est dismembata, sed unita in vinculo charitatis, ac communis omnibus, & singulis, habent ius ad Religionis bonum, unde saepe dixi, quod Religio tenetur Religiosum alere ex iustitia, & probat Lessius lib. 4. de iust. c. 35. dab. 12. n. 68. vers. Sed contra. Nec minus ius habent ad bonas Provincias, in qua habitum sumperunt, quam illius, in qua vivunt, (quando in illis non sunt filiationes.)

cum

dem Religiosorum in castitatis holocausto Altissimo famulantium vota perfectius ac citius, quam ceteri Sancti dirigere, & ad gratiam exauditionis propensius admittere dignoscentur. Quamobrem cum tu, charissime in Domino fili, à nobis instanter, obnixéque petieris, ut Lauretannum, Sacratissima Virginitatis domum inviscendi facultatem tibi impertiremus, nos id non modicum animo tuo iucunditatem, spiritualique solatium, atque utilitatem pariturum fidentes, eandem, quam petis, licentiam, ac facultatem praesentium tenore libenter concedimus, & elargimur. Omnibus te, ac singulis Religionis nostrae Provincialibus Correctoribus, ne Fratribus, ceterisque etiam aliorum Ordinum Superioribus, ac subditis necnon, & reuerendis Ecclesiarum Curatis, ac Rectoribus, ad quos dmerere contigeris, maiori, quo possumus, studio commendantes, eosdemque in Domino rogantes, ut valeat hilari, fronteque benigna te excipere, hospitioque colligere, ac bonis diuini temporibus, qua à Domino consecuti sunt ad itineris labores perferendos, alere, ac reficere non dedignentur. Nos enim ex parte nostra hoc eis volumus esse pollicitum, constantissimeque observatum, quod nullus unquam abiturus sit dies, quo non preces nostras tanto libentius virtutum Domino pro ipsis offeramus, quanto in te beneficentiores noverimus existisse. In quorum fide, &c.

1. Noto, quod dicit Superiores esse multum parcos in his obedientiis concedendis, quae statum discursus imponent, est enim monachus extra Communitatem velut equus effrenis, qui cum freno sit asfactus, cum ab eo se liberum sentit, quasi ius vici facit, huc atque illic abique regula, & necessitate discit, etiam cum periculo praecipit. Est item, Monasterium velut piscis extra aquam, ut dicitur patet, & sicut piscis extra aquam moritur, ita mille mortibus animae est expositus Monachus extra Monasterium. Nec quidquam facio, quod obedientia concedatur ad visitanda limina Apostolorum, aut Sanctum Mariam Laetetanam, aut Sacrosanctum Domini sepulchrum, nam quantumvis peregrinatio sit pia, longa, & ardua, plus semper meretur Monachus manens in Monasterio sub obedientis iugo, atque regulari disciplina, quam si dicta loca nodis pedibus inuestet, ille enim peregrinationes sunt voluntariae, ut suppono, & in iis assiligit tantum corpus, mens autem, cum sit in libertate exhalatur, & Monachus manens in Monasterio assiligit animam per sui ipsius abnegationem, & mortificationem propter voluntatis, unde tantum praestat ista sui abnegatio dictae peregrinationis quantum corpori praestat anima, quare dicebat D. Thomas apud Calarubrum, in Compendio post verbum. Indulgencia quae ad seculares est, non debet 1. versu. Item notandum Quod Religiosi existentes in suis Monasteriis praerentur amplius, quem discurrendo, aut peregrinando ad lucrandum indulgentiarum. Consulo itaque, ut Superiores sint parci in dictis obedientiis concedendis, praeterea in ordine nostro, in quo vorum vix quadragesimalis difficultatibus reddit iter, quod si quandoque petas, necessitas, aut alia rationabiles causae funderet dictas obedientias concedere, id non fiat nisi assignato socio ad libitum Superioris, & determinato tempore ad eundem, & redendum, & designato itinere, per quod monachus extra transiendum sit.

cum obedientia ducantur modo in hanc, modo in illam Provinciam. Et sic quando proficuntur, non se obligant solum ad interuendum illi Conuentui, seu Provincie, in qua proficuntur, sed toti Religioni in communi, ita e converso tota Religio in communi se obligat ad illum alendum ubique que residat cum Superioris licentia. Quare Religiosi peregrinantes, seu ititantes cum licentia suorum Prælatorum non debent recipi propriè tanquam hospites, sed tanquam Fratres iust habentes ad uelendum cibis, qui comedant in illa Communitate, in qua degunt, eodem profectus modo, ac Fratres in illa residentes de familia. Atque etiam & præsertim quod hospites sunt subditi illorum Superiorum in quorum Conuentibus degunt, cum secundum ius commune, tum secundum nostras constitutiones, vt probatur tom. 1. Religios. q. 1. cap. 8. num. 21. Vide quoque dico tom. 2. prim. in const. 6. *Vbius VIII. aum. 1.*

3. Ex quibus collige, quod meo videt, Conuentus tenetur Fratri hospiti ueniens cum sua obedientia, & non habenti pecunias, vel quia eas amiserit, vel conuulsum, vel qui ei fuerint subiecti, sollicitè ministrum, & Religiosum pauperem olemens nautam, & ei prouideat vique ad alium eiusdem Religionis Conuentum, vt possit suam obedientiam complere. Ex quo enim incedit inue obedientia sui Superioris, habet ius, vt uelatur bonis suis Religionis, & uideatur, quod possit obligare Religionem tanquam procuratorem, vel negotium iure Religionis uidetur gerat, alioquin si pecunias sibi in viaticum datas amiserit, & non possit pedibus mendicando incedere, cogitur permanere in Conuentu, ad quem diuertit, & sic non poterit obedientiam sui Superioris complere.

4. An autem Conuentus hospiti possit deinde elargiri pecuniam repetere à Conuentu Provincie, ex qua hospes discessit, potest esse dubium. Si d quicquid sit de iure, vellem, vt posset repetere. nam sic faciliores essent Superiores Conuentuales, qui communi solent esse avari, ad prouidendum hospitibus de necessariis.

5. Notò 3. quod si aliquis Frater hospes infirmus in aliquo Conuentu, non tenetur Conuentui, à quo discessit, quicquam restituisse Conuentui, in quo infirmus est. Ita pro Ordine nostro statutum est in cap. Tolosa. num. 50 in cap. 1. Rom. num. 13 in cap. 1. Genui. aum. 21. & in cap. Paula. num. 39. ubi sic habetur. *Sed quantum ad Fratres de Conuentu in Conuentum per obedientiam transfrauent, & in alio Conuentu egredientes, desinuerunt, quod iuxta facultatem talis Conuentus, ubi est infirmus contigerit, iuxta Regulam nostram teneant, charitativè irascantur. Nec propter hoc Fratres alterius Conuentus Conuentui, ubi cum infirmo contigerit, aliquid, restituisse, seu restituere teneantur.*

6. Ex quibus collige, quod si aliquis Frater hospes propter aliquod delictum detineatur in carceribus Episcopi, vel Inquisitoris, teneatur Conuentus eum ibi alere, nec possit per hoc quicquam pretendere ab ea Provincia, à qua hospes ille discessit, seu in qua hospes ille moratur, vel iussu habuit; valeat enim argumentum ab infirmitate corporis ad infirmitatem animi, vt notat Barbosa in locis ammannibus, lit. A. n. 104.

7. Sed quaerit, an Correctores locales teneantur recipere, & alere Fratres fugitivos, & sine obedientia ambulantes, ac, si infirmantur, curare? Respondet quod de iustitia non tenetur, cum sint extra obedientiam. Et colligitur ex nostro statuto citato a. 5. ubi per obedientiam, ubi innotuit, quod transierant sine obedientia, non tenetur Religio eos alere. Atamen pro Ordine nostro in cap. Romano 6. numero 13.

Concedunt Patres, quod, si sint infirmi ipsi fugitivi, possint retineri usque ad sanationem; & alij etiam per tres dies, secundum primum Religionis morem non retineantur, & statim postea remittantur ad suos legitimos Superiores. Vbi notanda verba, possint retineri; & illa, secundum primum Religionis morem, quæ inquit, non tenentur iustitia Correctores fugitivos infirmos curare, & ideo recipere, sed solum ex charitate. Quod statum sanctum, & laudabile est.

8. Statutum autem, quod aliqui intentant, vt fugitivos statim ac aliquem Conuentum appropinquat, incarcerentur, habitu spolientur, & in carceribus detineantur, quovis fugitivorum Superior Provincialis admonitus fuerit, & de tali fugitivo, quid faciendum fuerit, respondeat. Zelum quidem Regularis obsecramus, & fugitivorum fratrum præsertim videtur, sed non secundum scientiam: nam moraliter est impossibile servari, & videtur contra charitatem, & Religioni damnosum. 1. probatur; nam pone, quod aliquis fugitivus ex Provincia Germanie, vel Polonie veniat ad hunc Conuentum Genuensem v. g. si debeat detineri in carceribus, quovis veniat responsum à Provinciali Germanie, determinabit per duos, aut tres menses cum dispendio Conuentui. Et pone, quod Provincialis ille sit inimicus dicti fugitivi, cum Provincialis sciet, ipsam fugitivum esse carceratum, non respondebit nisi post multum temporis: Sed pone, quod respondeat, quod d dñs fugitivus perpetravit aliquod delictum, & quod detineatur in carceribus, quovis procul mittatur, ne expectamus dictos procellos? Certe hæc tempus requirunt, dispendia causant, & nullum remedium adhibet fugitivis; & cum fugiat al. quando committatur ex levitate, supra merita quæ puniuntur vt plurimum; deinde cum procellos non possit terminari sine reo, cui dandæ sunt defensiones, à quo poterit excipi super depositis ore testium? Si super his omnibus scribendum sit Provinciali Germanie, quantum temporis requiritur? Tandem pone, quod Provincialis Germanie teum condemnet ad carcerem per annum, ista præsentia vel esset implenda in loco delicti, vt de iure videtur; & tunc benevolentia fugitivo è carceribus, qui illum ducit ad Provinciam Germanie? Vel est? Implenda in Convento Genuensi, & non videtur, cui debeat ita gratia. Alia multa incommoda in hoc sunt, quæ anim consideranda relinquimus, & quæ statum illud reddunt moraliter impossibiles. 2. Scilicet quod sit contra charitatem, constat. Tum quia fraterna charitas pollulat, vt indigenti, quamvis peccatori, subueniamus; ac subuenio non est peccatorum fratrem carceribus detinere, habituque spoliare, & quæ charitas est, fugientem ex levitate ita crudeliter recipere? Tum quia hominis animus precibus facilius trahitur, quam baculo, unde facilius suaderet alicui benignitatem, vt ad propriam revertatur, quam carceribus. Tum quia pone, quod aliquis sit gratus suo Superiore, & de tali recurret ad maiorem Prælatum, iste certe sine obedientia ambulabit, quis enim eam illi dabit? Hæc autem si transierit per aliquem Conuentum, secundum illud statutum esset incarcerandus; sed cur cum assiduus non sit assidendus? Quod autem tale statutum futurum esset Religioni damnosum, patet. Nam nullus fugitivus Conuentus petet, sed omnes in cauponia per Civitates remanebunt, cum scandalo secularium, scandalizantur enim feciales videntes Religiosos cauponas petere in locis, in quibus adiunt Conventus eiusdem Religiosi; & ex hoc Religio multam perdit; putant enim feciales, quod Conventus nolit dictos hospites recipere, & ipsi fugitivi ad se excusandum id dicunt. Adde, quod, stante rigore huius statuti, multi, vt habeant quod recurrant, falsificabunt

bunt obedientias, ex quarum falsificatione quantum damnum proveniat Religioni, nemo non novit. Tolerabilis ergo est, fugitivos Fratres hospitio recipere, charitativè tractare, hortarique, ut ad propria redeant, illos cum licetis commendatis, & venie impetratis dimittere, quàm ipsos carceribus detrudere. Conclando itaque, quod Superiores locales tenentur ex iustitia Fratres hospites recipere, ac benignè tractare: ad hospitandum invitare, infirmos curare; quod si non faciant, peccant mortaliter, & possunt ex hoc solum officio suis privari. Quod mihi satis probat *cap. Archidiaconum*, 483. in quo inhospitalis promoveri vetatur, sed illud crimen, quod impedit promovendam, deicit promotum, quando est ex sua natura malum. Ergo.

9. Noto vltimo, quod qui habent obedientiam à Reuerendiss. P. Generali non possunt à Provincialis, seu Conventibus, in quibus degunt discedere, nisi prius originale ipsius obedientiam monstraverint P. Provinciali Provincie, à qua discedunt. Ita statutum est in *cap. Rom. 7. fff. 10. mautina* decreto penultimo; & est rationis valde consonum: tum quia ipsi eorum incumbit omnium Contentum, & Fratrum lux Provincie, unde debet scire quidquid in illa Provincia agitur, ut regimen ipsius sit Religiosum, & rationabile: tum quia ita dicitur ratio ipsa naturalitatis, & urbanitatis: tum quia contrarium eadem est disciplina, ut dicunt Philosophi, & Iuristi, sed quando quis accedit ad aliquam Provinciam ante omnia literas obedienciales ostendit Patri Provinciali illius Provincie, ergo debet eas literas ostendere, ut verificetur doctrina Philosophi, & Iuristi, Provinciali Provincie, quando à Provincia discedit: tum quia non habet inuenerat, & legitime præscripta continetur Religioni: unde si aliquis sine ostensione dictæ originalis obediencie facta Provinciali Provincie, ut dictum discedentem ponere tanquam fugionem. Nec sufficit dictas obediencias ostendit: Corrector. Conventus, à quo discedit prope t dicta; quinimo posset Corrector, qui id præmittit, tanquam vituperator alienæ iurisdictionis à Provinciali poni.

CAPUT V.

De forma mittendi Fratres ad sumendos ordines.

Fater N. Ordinis Provincialis. Dilecto nobis in Christo, &c. Præsentium vi, ac tenore tibi præfate precipimus, ac mandamus, ut ad Subdiaconatus Ordinem te conferas suscipiendum; Perillustrem, Reuerendissimumque D. D. Episcopum N. in cuius Diocesi localiter commoraris, seu alium quemcumque, ipsomet N. ordinationes non celebrante, eburne rogantes, ut eodem te ordine insignire, ac super interstitiis, Ecclesie nostræ utilitate, vel necessitate sic postulante, dispensare dignetur. Nos enim de tua eidem sufficientia, tum quod ad mores, scientiam, & atatem, tum quod ad reliquas à sacris Canonibus, & Tridentini præsertim Concilio requisitas conditiones fidem facimus, atque attestamus. Demum verò huiusmodi beneficij dignitatem cum remeiri nulla alia ratione possimus, nisi in templis, nisi in mediis religionibus, carementisque altarium, nullam proculdè diem lapsurum spondemus, que non sua

Perillustri, ac Reuerendiss. Dominationis memoriam deferendo sacrificio excitemus, ubi Patri Filius immolatur. In quorum &c.

CAPUT VI.

De eadem forma sub amplioribus verbis.

Qua ad Sacrosancti Altaris ministerium, divini cultus honorificentiam, Catholicaque Ecclesie utilitatem, atque incrementum conducere videntur, ea nobis, quibus alius regendi cura, meritis licet imparibus, est commissa, verbis illis Apostoli discretè præscribi pensamus. Tu verò vigila, in omnibus labora, opus fac Evangelizet, ministerium tuum imple. Atque ita cum ex ministrum Ecclesie deputatio- ne ea omnia proficere quotidiano discamus experimento, ad eiusmodi sane ministros (si quid idoneos reperimus) prudenter, ac sollicitè cooptandos maxima incendimur cupiditate. Vobis igitur, præmemoratis eiusdem nostri Ordinis Clericis professi, atque in minoribus ordinatis, præbuis, honestisque moribus, ac literaria disciplina satis imbutis, in ætate legitima constitutis, nec non in susceptis ordinibus exercitatis, omnibusque tandem, iuxta Tridentini Concilij sanctiones, Summorumque Pontificum decreta, instructis, ac exornatis, in virtute S. Obedientiæ precipimus, ac mandamus, ut ad sacrum Subdiaconatus ordinem suscipiendum vos conferatis Perillustrem, ac Reuerendissimum D. D. Episcopum N. in cuius Diocesi localiter immoramini, seu alium quemcumque Perillustrem, ac Reuerendissimum Antistitem, ad quem, ipse N. Ordinationes non celebrante, disvertere contigerit, exortantes, ut præfate vos ordine insignire, ac super interstitiis quibuscumque si opus est dispensare dignetur, Ecclesie nostræ necessitate, vel utilitate sic suadente. Cuius quidem sua Perillustri, ac Reuerendissima Dominationis prælati erga nos meriti memoriam nulla unquam delebit obliuio. Et Dominus vos benedicat. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod pro declaratione clausularum istarum formatum videnda sunt quæ dico *tem. a. Relig. cap. 7.*

2. Noto 2. quod Urbanus VIII. per suam constitutionem 44. quon habet 10. 4. *Bullæ fol. 319.* concessit Fratribus S. Francisci de Observantia, in partibus Indiarum Occidentalium commorantibus, ut possint ordinari à quocumque catholico Episcopo, ad omnes, etiam presbyteratus ordines, etiam extra tempora, & non observatis interstitiis, & ordine antea suscepto non exercitato. Quod tamen privilegium non valet extra illas partes Indiarum, propter illam particulam taxatam, *tamen*, quæ in dicto privilegio habetur. Possunt tamen alij Mendicantes cum dictis Minoribus in privilegiis participantibus, habitantibus in dictis partibus Indiarum, eodem privilegio ibidem vi, quia in eo, quoad hoc, nulla adest particula restrictiva.

3. Noto 3. quod in Clericis secularibus communior opinio tenet, litteras dimissoriales ad ordines valere etiam post mortem Episcopi, quæ eas concessit, & consequenter post multum temporis, ut videri potest apud Barbof. *de poss. Episc. par. 2. alleg. 7. n. 23.* licet alij contrarium sentiant, ut Rebuffus in *praxi, tit. Formula dimissor. l. iter. num. 40. & 41.* Sanctus Carolus Borromeus *par. 3. alterum Ecclesiæ Mediol. tit. Edictum de sacre ordin. vers. Littera vero, ita tenent. Littera vero dimissoria de ordine suscipiendo ne venis- res sint duobus, vel tribus mensibus, à die sacre ordina- tionis supplicandis.* Et hinc opinioni faveat multum Nauarr. *lib. 1. consil. de Cleric. peregrin. cons. vic. n. 6.* Apud Regulares tamen, & præsertim apud Minimorum, dicendum est, dictas litteras dimissoriales non valere nisi post duos, aut tres menses, seu ab una ordina- tione ad aliam. Ita tenet, sola consuetudine nostræ Religionis fundatus, *tom. 1. privileg. in consuet. 2. July II. num. 13.* Quod nunc consuevit, & proba 1. auctoritate B. Caron *loc. cit. vers. Afferant litteras* ubi loquendo de Regularibus, ait. *Afferant litteras dimissoriales à Superiore de ordine suscipiendo, quæ iterum quæ- situm iniunctum est; quia littera ne venis- res sint, duobus, vel tribus mensibus, à die sacre ordinationis supplicandis 2.* Probat. Quia in decreto Sacre Congre- gationis Concilij de anno 1595. *sub die 15. Martij*, facto de mandato Clem. VIII. præcepit Superioribus, ne mittant Fratres sibi subditos ad suscipiendos ordines, nisi ad Episcopos, in quorum Diocæsi ordinandi de familia commorantur. Quod si dicti Episcopi ordinationes non celebrant, conceditur, ut possint mit- tere ad alios quoscunque, *Ad id non displicuit de in- dustria concessum dimissorialem in id tempus, quod Episcopus Diocesanus, vel absens, vel nullus habi- torius esset ordinaret.* Sed hoc decreto stante in vi- dici observantia, ut nunc est, non possunt valere lit- teræ dimissoriales ad ordines, nisi ab una ordinatione ad aliam. Quod proba, quia aliquando sequeretur, quod posset Frater dictas litteras testimoniales con- cedere alicui subdito, & hic posset diff. re executionem illarum in id tempus, quo Diocesanus ordina- tiones non celebraret, & sic Prælati effugeret poen- as in dicto decreto inflictas, & subditus haberet in- tentam suam, & elegaret delictorum dictum Congreg. decretum. 3. Quia in Conc. Trident. *sess. 23. cap. 8. de reform.* præcepit Episcopis, quod nul- lum ordinem sine litteris testimonialibus facientibus fidem de vita, & moribus ordinandi, & cum qui ho- die bonus est, otas possit esse malus, excommunicatus, & ceteris, stante fragilitate nostræ naturæ, non videntur dimissoriales facientes fidem de moribus posse valere post triennium, neque etiam post trimestre ad faciendam fidem de moribus præsentibus, quæ est ratio Nauarr. *loc. cit. de Clericis peregrinis.* 4. Quia aperiretur ianuæ fraudibus, & vagationibus. Posset enim qui libet post semel obtentas litteras dimissoriales, illarum præcepto per multum temporis vagari, ac etiam meritis poenæ imponere effugere. Ad fraudibus via aperienda non est: Clem. 1. de usuris, *leg. In fundo, ff. de rei vendic.* Iidem possent superiores pa- rum timorati retinere sibi aliquos similes litteras in alba papyro cum officij sigillo, dandas post suorum officiorum terminationem cuiusque voluerint, sub dato temporum, quibus officij fungebantur, quod in gratissimum relinqueretur Religionis damnum. 5. Quia in nullo Ordine ita habet consuetudo, quam ego ab anno 34. quod indigne in Religione vivo, ita semper observari vidi, & sic semper fuisse in Reli- gione observatum audiui à nostris senioribus. At à dignis, & laudabilibus consuetudinibus est re- cedendum, cum parem habeant vim cum legi- bus; *leg. De quibus, ff. de legib. 5. Ex non scriptis,*

Barbof. de axiom. iuris, verbo *Consuetudo*, num. 3.

4. Noto 4. quod dictæ litteræ dimissoriales in Or- dine nostro morte conceduntur, seu officio finito, ex- pectant. Probat 1. ex dictis, quando morti secuta est post ites, aut quatuor menses, & præsertim id proba 3. ratio. 1. Quia aliquando maxima irrogant iniuria (successori), sine enim eius voluntate, tamè obia eius voluntatem possit illius subditus ordinari, contra *cap. Eius, qui, & cap. final. de tempor. ordin.* Et cum superiores soleant in termino sui officij esse li- beraliores in gratis concedendis, maxime quando sunt parati timorati coniciliorum, possent alicui in- diguo dictas litteras concedere, quod grave multum est successori. 2. Quia multum ad visitandam aliquam Provinciam re integra, morte mittentes, non possent eam amplius visitare, *cap. Relaxam, cap. Gratiam de offic. delegat.* Ergo pari modo nullus ad ordines susci- piendos, morte, sine naturali, sine civili mittentes, non possent esse amplius suscipere. 3. Quia licentia, quæ non potest concedi sine causæ cognitione, ex- pirit morte concedentis. Ita Panor. in *cap. Nemo, num. 9. de offic. legat.* qui exemplificat in eo, qui ha- bet licentiam generalem ab Episcopo, ut cui voluerit consecratur, & ait, quod hæc licentia simpliciter, mortuo, vel renovato Episcopo, expirat, quia Epi- scopus non potest dare illam licentiam cum præ- dictio Ecclesiæ parochialis sine causæ cognitione, & consilio sui Capituli, quia hoc esset itrogare præ- dictum Ecclesiæ Parochialis, quam doctrinam sequitur Sylvest. *verb. Consequitur 1. quest. 7. & Antonin. 3. par- te, titulo 17. cap. 5. Sextum effectus est*, ubi ait, quod qui habet licentiam absolvendi à reclusione, mortuo Episcopo, vel transito, ea amplius via non potest, Ergo pari modo, qui habet licentiam suscipiendi ordines mortuo, vel transito officio concedente, ea am- plius via non potest, quia est prædictum successoris. 5. Quia in Ordine nostro obedientia datur à Præ- latis subditis, sine gratia sine, sine odio, re integra, morte politica, vel naturali concedentis, expi- rant; sic semper observatum est in Religione, ut au- diui à senioribus. Ergo etiam cessare debent licentiæ ad ordines. 6. Quia licentia de non recedendo alicui eorum expirat morte concedentis, ut docet Gloss. in *capite, Cum ad hoc, de Clerico non resid. verb. Et prædictum iurum*, quia est in prædictum successoris. Ad *cap. Si cui, de probat. 6. & cap. Si super gra- tia, de offic. deleg. ad lib. Et ad Doctores*, dando di- cant, quod gratia morte concedentis non expirat, respondendo, quod intelliguntur de gratia, quæ neces- sari non prædicta, seu de gratia, quæ iam facta est suum effectum.

Quinto. Noto quinto pro Oblatis, qui obtine- runt licentiam transiendi ad ordinem Clericorum, quod die 18. Novemb. 1633. exiit decretum S. Con- greg. Regul. sub hac forma. In causa Fratris Ludovici Picenini Ordinis Minorum, qui obtenta facultate per litteras in forma brevis, transiendi à statu Lai- calis ad Clericalem, & si promereri faciendo ad omnes sacros, etiam prædictorum ordines, de licentia tamen suorum superiorum, se promereri fecit ad dictos ordines ab Episcopo Capitularem, non solum obsequio licentia Patris Generalis, verum ipsa tradente, licet Episcopo prædictum afferretur, illum promereri vigore dicti bre- vis, ac de licentia Nuntij Apostolici Venetiarum, & Provincialis Provincia dicti Fratris Ludovici. Sacra Congregatio Cardinalium, negotij Regularium Propo- sita, Eminentiss. Oppis referendo, censuit, promereri Fratrem Ludovicum Piceninum suscipiendum pro- priis presentis decreti virtute suscipiendi ab executione for- rum ordinum, arbitrio S. Congregationis. Roma die 18. Novembri, 1633. F. Antonius Cardinalis S. Om- nium, Antonius Tornellus Secretarius. Adhuc, quod clausula

clausula in huiusmodi breuibus apponi solita, *De consensu Superiorum*, intelligenda est de Generali Ordinis, & de Provinciali Oblatorum, prout declarauit eadem Sacra Congregatio anno D. m. m. 1630. die 2. Augusti; quam declarationem refero tom. 2. Religiosi, quest. 1. cap. 1. n. 149.

6. Noto 6. quod in Ordine nostro fugitui sunt inhabetiles ad ordines suscipiendos quouque per Generale, aut Provinciale capitulum rehabilitentur per statuta capituli Tolosani num. 22. & Generalis. 7. n. 17. & congruit capiti Legi 16. q. 1. Vtrum vero dicti fugitui possint in susceptis ordinibus ministrare penat ex illa questione, an fugitui sint excommunicati quia tom. 1. Relig. sub d. q. 1. cap. 16. §. 1. ad finem, pro qua vid. notus Sum. tom. 4. de Relict. et al. 1. lib. 3. cap. 1. n. 9. & 10. Et quod dico de fugitiuis intellige multo magis de apostatis, qui nec ordinari possunt, nec ministrare in susceptis ordinibus, vt pro ordine nostro statuto est in c. Romano 2. n. 7. & Barcinonensi 1. n. 30. est de iure, vt probant supra lit. A. c. 20. n. 6. Et quod dico de fugitiuis, & Apostatis intellige etiam de his, qui propter alias causas sunt privati voce actiua, & passiva, cap. fin. de temp. ordin. cap. Cum sit de atar. & qualis. ordin. nam ordines non conferuntur nisi personis benemeritis, vt dicitur in dicto cap. Legi, taliter autem privati non sunt benemeriti. Deinde ordines dignitatem dicunt Ecclesiasticam, cap. Ad aures, de temporibus ordin. qua isti sunt privati. Et quod dico de priuatis utraque voce, intellige etiam de priuatis vna tantum: nam illa priuatio de formatem dicit, & gram, qua ordinandus carere debet secundum predicta iura, ordinandus autem debet laudabiliter vixisse, & se ipsum primitus dignum probare, c. Quicumque, d. 77. Et ut ieretur in religione nostra quoad ordinem receptionem, quoad ministrationem vero in susceptis, nisi specialiter sint privati, aliter dicendum est.

LITERA P.

CAPVT PRIMVM.

De forma participationum bonorum Religionis, quæ datur deuotis amicis.

RATER, &c. Vobis &c. Tot præclara in nos ordinemque nostrum à vobis collata beneficia, quod in nobis est remittere, nostri maxime interesse existimamus. At quid respondere ij cogitent, qui cum Apostolis, relictis omnibus, secuti sunt Dominum? quorum possessio inopia, est, & diuitia religiois paupertas? Quamuis autem argento, atque auro carentes, inopes, esse videamur, referenda tamen gratia, redimendaque beneficia iure omnino priuari nequaquam pulsus est celestis ille Agnosteta, cuius se obsequio deuouerunt Cenobita. De suis namque thesauris infundit spirituales diuitias largiter, copioseque eisdem communicando, licet nihil in terris habentes, omnia tamen voluit possidere. Diuina igitur liberalitati maxime fidentes, vt omnibus præfati nostri Ordinis bonis, precationibus, lectionibus, succollationibus, abstinentiis, cencionibus, metanais, chameuniis, peregrinationibus

bus nimirum, oblationibus, suffragiis, pensationibus, ac cæteris, quæ ab vniuersis eiusdem Instituti Fratribus, vel Sororibus ille ipse, à quo bona cuncta procedunt, fieri largitus fueris, omnes, ac singulis potissimum, harum serie, ac tenore concedimus, & indulgemus: Quatenus scilicet spirituales hisce suffulti, bruta hæc nihil facere, vera bona amare student, illisque frui, & satuari tandem cupiant, in nomine sanctissime Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. In quorum fidem, &c.

1. Nota, quod pro declaranda ista materis participationum, videnda sunt, quæ dixi tom. 1. Relig. q. 32. cap. 6. vbi ex professo eam tracto. Huc solam addo, quod nimia abundantia diuinarum participationum reddit illas contemptibiles, cum sint alioquin thesauri inestimabiles, vnde meo videri non debent concedi, nisi verè benefactoribus, & amicit, & cum consensu capituli localis, & i ill, quibus conceduntur debent scribi in aliquo libro particulari ad hoc vt possit eius mortem Religio illis debita officia celebrare. Adde etiam, quod participationes Generales, qui sanctus est suo officio non valent tempore successoris propter ea, quæ supra dixi de dimissis litera O. cap. 6. quod etiam consuetudo approbat.

CAPVT II.

De forma instituendi Prædicatorem.

RATER, &c. Ordinis N. Provincialis R. P. F. N. &c. Et vita, Religiosisque nostra præscripto, atque instituto, diuinorum contemplationi Religiosos nostros ita intentos, atque addites esse oportere existimamus, vt gregem tamen Dominicum consulas, monitis, confessionibus, atque id genus aliis pietatis officiis, & verbi potissimum diuini predicatione innare, & pascere nullatenus oblitiscantur. Cum verò, qui populi euangelizant, iuxta Apostoli vocem, à Pastoribus sint mittendi, hanc idcirco litterarum nostrarum serie, ac tenere se præmemoratum Patrem, cuius in ectionando sanam doctrinam, præclaræ animi doctes, mores honestos: animarumque zelum satis, superque cognouimus, ad verbum Dei, non in nostris tantum, sed & in cæteris quibuscumque erbis Ecclesiis, cuiuslibet respectu loci Pastoris accedente licentia, diffeminandum admittimus, & approbamus. Ad sancta obedientia meritum tibi præcipientes, vt à falsis, scandalosis, minusve paritis doctrinis, qua sanctam Romanam Ecclesiam, Christi sponsam, Catholicorum matrem, unicam, ac solam Paradisi ianuam, vel eius Pastores, ac Prælatos, sine etiam bonos fidei moribus offendere quoumodo possent, prædicandis omnino abstineas. Sanctorum quoniam Patrum, Catholicorum Doctorum vestigia, placitisque inhaereas, celestium virtutum semina, Christianamque disciplinam in hominum corde ita studeas conserere, vt vitis inde, atque inuisita praua affectionis radicibus extirpatis, noua in agro militantis Ecclesia plantationes, celestis agricolæ referenda, possit inveniri. In quorum fidem, &c.

CAPVT III.

*De eadem forma ad instantiam alicuius
Prælati, vel communitalis.*

Frater N. &c. Illustissimi, ac Reuerend. D. D. N. Episcopi N. incredibili beneuolentia, ac humanitati, qua cunctos Instituti nostri, atque huius præcipue Provincia N. Religiosos complectitur in dies, gratificari quam maxime cupientes. Harum serie, ac vi te prælibatum Patrem, cuius scientia dignitas, morumque disciplina, necnon in dicendo facundia, in reprehendendo modestia, in docendo facilitas, in monendo suauitas, ac dulcedo, in adhortando uis, atque ardor non obscura nobis innotescunt, inter alios præcipue selegimus, per quem illustissimi eiusdem, ac Reuerendissimi D. Episcopi, Concionatorem nostri Ordinis pro hac proxima Quadragesima à nobis expostentis petitionibus, ac votis obsecundaremus, cuique uerbi Dei in Ciuitate N. disseminandi munus, atque officium concederetur, pro ut his literis re ipsa concedimus, ac demandamus. Præcipientes iidem, ut idoneam, atque opportunam discedendi tempestatem nactus proficiaris, ne qua interposita mora, nostrum præfate D. Episcopo obsequendi ardentissimum studium, nostraque Religionis decus uilescat, & paruali, qui doctrina Evangelica panem suspirans, cogantur interire, dum qui frangere debes, uisio suo negligit interesse. Illudque tandem serid te commoneamus, ut tanquam bonus agricola uitis extirpare, virtutesque conferre, & cordi potius, quam auribus, prædicare quam diligentissimè studeas: ita enim fiet, ut concionatoris Apostolici munus absolutissimè perficias, & immarcescibilem gloria laureolam à summo omnium episcopi Deo succisui consequaris. In quorum fidem, &c.

CAPVT IV.

*De eadem forma, quando aliqua Ciuitas
Prædicatorem petit in particulari.*

Frater, &c. Tibi, &c. Incundo nominis tui, tuarumque virtutum edore, atque ea præsertim, qua in te elucet, concionandi facundia, electi ciues N. maximo se desiderio affici nobis significarunt, ut te hac proxima Quadragesima ad uerbum Dei sibi annuntiandum constitueremus. Nos qui latam ubique ingenij tui frugem, atque uberes sacra doctrina fructus, ad laudem, & gloriam Dei in agro Dominico spargi non parum auemus, eorumdem ciuium uotis, ac propensa erga nostrum Ordinem uoluntati obsequi cupientes, tibi ut ad sacri Evangelij semen in

eorum cordibus stato tempore seminandum te pares, atque accingas, harum serie præcipimus, & mandamus, quod quidem Christiani Evangelista munus ut obire queas laudabilis, paternæ, Apostolicæque uocis obsecramus, ut, persuasibilibus humana sapientia uerbis amret titillatibus, fucatisque puerorum nugis, ineptisque relictis, Christianum tantummodo Crucifixum à Cruce religiosa uita, qua est uera doctus cathedra, aptumque Evangelista suggestum, sincere studeas prædicare. In quorum fidem, &c.

CAPVT V.

*De forma, qua Prælatus potest se excusare,
quod non possit Prædicatorem petitem
mittere propter eius infirmitatem.*

Maxima nos affectum latitia litera uestra, summi quidem officij plena, summaque humanitatis. In ea uero animi nostri iucunditate hac nobis uebementer molestia fuit, quod ea præstare non possimus, qua uestra non minus pergrata fore uoluntati. Noster Ordinis Concionatorem eximium P. F. N. postulatis, qui suauis, atque perueniendo euangelica doctrina pabulo hac proximè futura Quadragesima uos reuertet, ac consoletur. Nil ipse, (& credite) nilque nobis antiquius, quam uobis ea in re gratificari. Nec quicquam sanè tam arduum, tamque difficile existimare, quin illud uestra causa libentissimè subiremus: sic enim præcipuus exigit deuotionis affectus, sic maxima, præclarissimaque beneficia, quibus, & Religionem totam, atque hanc præsertim Provinciam N. antea cumulastis, & in dies non desistitis cumulare. Sed tamen cum noster idem Concionator exasperata cuiusdam febri, & paroxysmo diebus exaltis occupatus, in eam redactus sit corporis imbecillitatem, ut nulla prorsus sit spes necessarias sacra exercitationi uires tam breui temporis spatio reuocandi, munus nostri esse putauimus, si ad excusationem nostram benignè suscipiendam humanitatem uestram his literis incitauerimus. Etsi namque spiritus aduersus carnem concupiscens, in uestra gratia officij suis conueniendaplurimum sit, atque ardentissimum, cum tamè, qua ab eodem patre suscepta, atque instituta sunt, ingenij monumenta, sine corporis ope, ac si baidio perfici, ac perpoliri, memoriaque commendari, seu etiam uoce ipsa, memacho languente, pronuntiari nequaquam ualeat, fieri planè non posse uobis pollicemur, ut tam graui ab ipso, laboriosoque pronuncia suscipiatur. Quamobrem a quo animo ferenda lacuna, si qua inest, diuinaque obsecundandum uoluntati: Nam neque, qui plantat, neque qui rigat, est aliquid, sed qui incrementum dat Deus: cuius inscrutabili consilio, ac prouidentia saluum esse putate, ut oppressus morbo decumberet, quò alius quispian fortè uobis

præsto

præsto esset, qui & uberiori divina sapientia aqua vos potet, & à quo saliores evangelica doctrina manipulos iucundius referatis. Deum tamen interim exorabimus, ut pios vestris faucae inceptis, studiisque, quo & Civitas vestra servari, & à morbo tandem confirmatus noster Evangelicæ eximia erga nos beneficia verbi divini prædicatione aliquando possit remeiri. Quod si assequetur, nulli, credite, pro vobis studio parces, ac labori. Valete in Domino. Datum, &c.

CAPVT VI.

De forma generali prædicandi, à Patre Generali concessa.

FRATER, &c. Verrimus solet in dies præstare fructus vinea Domini, si Verbo Dei, tanquam salutaris pluvia sapient irrigetur. Quod cum ab ipso Ecclesiæ nascentis exordio, tum verò succedentium annorum curriculo ad hæc usque tempora, tot gentium, ac populorum ad Christi fidem conuersione, aliisque plurimis experientis cernimus comprobatum. Quamobrem ne nos, qui in hac vinea, meritis licet imparibus potissimum adlaboramus, quibusque vniuersa Religionis cura est inditta, in muneris nostri executione segniores esse videamur, quos à nostris aptos cognouimus, ad Evangelicæ prædicationis officium duximus diligendos. Cum itaque de tua doctrina, meritisque probatis necnon exemplari vita planè sumus edocti, licentiam tibi concedimus, ut Sacrosanctam Christi Evangelicam vbiunque opus fuerit iuxta Sancta Romana Ecclesiæ, Summorumque Pontificum constitutiones valeas prædicare, Altissimum deprecantes, ut omne opus, & ministerium tuum ad ipsius gloriam, animarum salutem, & tui ipsius meritum à bonorum omnium largitore dirigatur. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod pro ista materia Concionatorum videndi sunt: quæ dixi tom. 1. Religioſi, q. 1. cap. 2. tom. 1. prinil. in consil. 2. Sixti IV. à num. 20. & tom. 3. prinil. cap. 2. à num. 8.

2. Noto 2. quod Prædicatores, & Lectores non tenentur leiuare, vt docent Tabiena, verb. Iulianum, num. 16. Filliac. tom. 1. traſſ. 27. q. 2. cap. 6. num. 124. & alij apud Dianam tom. 1. traſſ. 9. reſol. 10. Quod tamen limiandum est, vti poſſint æque bene, seruando, suo muneri ſatisfacere. Quod habet verum, etiamſi Lectores, & Prædicatores, ratione ſpendij dicta munera exerceant; vt habet Diana reſol. 11. & Leſſius lib. 4. cap. 2. dub. 6. num. 44. nam ſpendium vices non auget.

3. Noto 3. quod Regulares etiam ante Ordinem ſacros, modo prima tunſura ſine ingniti, de licentia ſuorum Superiorem vbiq; prædicare poſſunt. Ita conceſſit Gregorius & III. pœvt teſſet Cherub. tom. 2. Bullæ. in conſilia, 93. diſſi Gregor. fol. mihi 431. de quo privilegio mentionem facit Campan. in diuerſ. iuris, Rubrica 12. cap. 13. num. 12. Immo id licere abſque privilegio, cum ſola Parochorum licentia, docet Nauar. lib. 1. conſil. de offici. ind. deleg. cauſ. 7.

Tom. III.

4. Noto 4. quod Prædicatores, & Lectores ſi Theologæ prædicantes, & legentes in peccato mortali, etiam oculis, peccant mortaliter, ſecundum D. Thom. in 4. diſt. 19. queſt. 2. art. 2. queſtione. 2. ad 4. Palud. ibidem, queſt. 3. art. 1. Alij tamen dicunt, non eſſe mortale prædicare, & legere, quando peccatum eſt occultum, ſed tantum quando eſt publicum. Ita Scot. in 4. diſt. 2. queſt. 5. art. 6. Suarez in 3. partem, tom. 3. diſt. 16. ſeſſ. 3. Valer. 4. diſt. 3. queſt. 5. p. 3. & alij apud Dianam tom. 3. traſſ. 4. reſol. 197. Quæ opinio attente humana fragilitate, æquior eſt, nec contrarium abſolute docet D. Thomas, loc. cit. Nam ait, quod dupliciter poteſt contingere, aliquem ſacram Scripturam docere. Vno modo ratione Prædicationis. Et alio modo ratione magiſterij. Deinde ſubdit. Dicendum, quod ille, qui eſt in peccato mortali, peccat, ſi ſit, ſiue ſic docet, id eſt, ſiue doceat ratione Prædicationis, ſiue ratione magiſterij, ſed ille, qui eſt in peccato occulto, peccat, ſi primo modo doceat, non autem ſecundo.

CAPVT VII.

De forma, qua Prælati Regularis poteſt monere Episcopum de punitione Religioſi, qui cum ſcandalo deliquit.

CHAIRITATIS, ac iuſtitia Zelo reſeratis acceptis, Cuius illuſtriſſima V. Dominationis literas, quibus inſtabas, vt F. N. indignum Ordinis noſtri Religioſum, qui ſceleroſas præteritis diebus in honeſtam, ac grauem virum N. in publica Civitatis huius platea, magno cum populi ſcandalo, manus inferre auſus eſt, digna eius ſcelere animaduerſione pœna multaremus deque ſumpto ſupplicio Dominationem Veſtram intra menſis ſpatium redderemus certiorum. Nos, qui illuſtris. Dominationem Veſtram ea, qua par eſt obſervantia colimus, ac veneramus, ad tuiſmodi delicti inquiſitionem, propterea notorio iura diſponunt, perſectis illiſdè literis, proceſſimus; cumque eundem N. grauiter deliquiſſe compererimus, ex noſtrarum conſtitutionum præſcripto carceribus per annum mancipandam fore indicauimus, ac re ipſa damnauimus, allina, & poſſua vocibus per biennium etiam priuantes. Cuius quidem noſtra diſſolutionis, ac ſententia, vt Apoſtolicè præceremus mandatis, illuſtriſſi. D. V. his literis conſueuimus com-mendandum. Cui etiam ſancta eunſta ab eo precamur, qui mandat ſalutes Iacob. Datum, &c.

1. Noto 1. quod pro intelligentia huius formæ videnda ſunt omnino, quæ dico tom. 1. prinil. in conſil. 2. Sixti IV. num. 61. & tom. 3. diſt. prinil. cap. 2. à num. 30.

2. Noto 2. quod ad hoc, vt Episcopos poſſit Regularem punire, requiruntur quatuor. 1. quod delictum ſit extra clauſtra commiſſum. 2. quod ſit notorium. 3. quod ſit ſcandalotum. 4. quod Episcopos inſtituerit, vt à ſuperiore puniatur, & hic pœne neglexerit. Quorum conditionum ſi vna deſit, diſpoſitio Concil. Trid. ſeſſ. 25. de Regal. cap. 14. incum non habet hæc eſt enim natura conditionum copulationem, vt vna deſiciente, diſpoſitio vim non habeat, vt probat Aldrete de diſciplina Relig. iurid. lib. 1.

1 2 cap. 3.

cap. 3. num. 36. Et num. 40. affert declarationem Sacre Congr. in qua statuitur, quod Religiosus ab Ordinario capi non possit, quod si fuerit in ipso delicto comprehensus, ad suum Superiorem recta via deferendus est. Quod etiam dicit Diana cum aliis *tom. 3. ar. 1. resol. 132.* Vnde si Ordinarius Religiosum capiat, & directa via non deferat ad suum Superiorem, vel intra terminum saltem 20. horarum, dicit *tom. 1. privileg. cit. numero. 62. & 64.* quod erat excommunicatus, & præter Doctores, quos ibi ad hoc citant, id dicit Cochiet *de exempt. p. 1. q. 17. numero. 23. & de censur. Eccles. p. 2. quest. 97. nu. 4.* Si autem Episcopus tentet Regularem incarcerare, sed de facto non incarceret, quia aufugit, non est excommunicatus, nam poenæ non incurrunt, nisi secuto actualiter effectu. Ita idem Cochiet *loc. cit. quest. 98. num. 9.* Et in huius doctrine confirmationem nota etiam, quem mihi retulit P. F. Hieronymus Trimarchi ex nostris. In Provincia Mellanensi fuerunt capti à ministris Curie Archiepiscopalis Mellanæ aliqui cuiusdam Religiosis Religiosi in flagranti delicto homicidij, ad carceres Archiepiscopatus ducti, quos cum repetiisset illorum Religio, nec vellet illos Archiepiscopus remittere, pro parte illius Religiosis appellatum est ad regiam Monarchiam, quæ tandem, re bene discussa, Presidente in ea Illustriss. Domino Petro de Neila, in suorem Religiosis sententiavit dictos Religiosos esse suæ Religioni restitutos, quæ eos puniret ad formam Conc. Trident. sess. 25. de Regul. cap. 1. & de facto fuere restituti. Et hoc contigit anno 1630. die 18. Augusti. Et adnotare, quod si illa Religio suam fuisset prolecuta iniuriæ, debebat illo Archiepiscopo declarari excommunicatus.

3. Noto 3. quod si Regularis delinquit ita intra claustra, ut delictum extra claustrorum metas eiciens generet in populo scandalum, non pet hoc tamen potest ab Episcopo in casu negligentie ipsius Superioris puniri, nec potest Episcopus hoc casu Prælati in stare, ut talem delinquentem puniat; nam hoc delictum non est commissum extra claustra, quod necessarium requiritur ad hoc, ut Episcopus possit Superiori in stare, ut puniat. Ita Cochiet *de censur. Eccles. p. 2. q. 102. num. 5.*

4. Noto 4. quod si Episcopus Superiorem localem mouet, aliquem Religiosum cum populi scandalum deliquisse, & in stare, assignare terminum, ut cum puniat, & Superior localis non possit dictum delinquentem punire, vel defectu iurisdictionis, vel alia de causa, sed id ad Provinciale pertineat, qui tamen longè abste, ita ut non possit intra terminum præfixum negotium expedire, tunc ad Superiorem localem pertinet petere ab Episcopo prorogationem termini, quam Episcopus nullo modo negare potest, nam terminus competens concedi debet, cap. 1. de dilat. cap. Secundo requirit, §. 1. de appell. cap. Legimus, de appell. in 6.

5. Si queratur, an Religiosos, qui habitu dimisso, & sine tonsura miscuit se rapinis, homicidiis, & aliis enormibus delictis capris à Iudice seculari, possit ab eo puniri, absque metu censurarum. Respondetur, quod non, nisi prius fuerit monitus desistite, quia non perdidit privilegium. Ita Nauar. libro 5. consil. 125. de privileg. Diana *tom. primo, tract. 2. resol. 129.* ubi multos Doctores affert. Et adnotare, quod possant Conseruatores Ordinis censuræ Ecclesiasticæ cogere Iudicem secularem, ut remittat dictum Religiosum ad suum Superiorem, non tamen teneatur hoc facere, Vnde Prælati, qui nouerunt de tali sic capto se impedire, nullam poenam incurrerent, per cap. 1. de Appellariis. Si autem dictus Regularis raptos non fuisset capris à Iudice seculari, sed à suo Prælato, hic per quauiscomque instantiam sibi à dicto Iudice

seculari factam, non posset dictum reum absque consensu Romani Pontificis illi tradere. Ita Diana *loc. cit. in fine.*

CAPVT VIII.

De forma instituendi Presidentem in Capitulo Provinciali.

FRATER N. Ordinis N. Generalis, Concilio Patribus Capitulum Provinciale in Concilio N. celebrantibus salutem. Pastoralis sollicitudinis officium, quod super omnibus Ordinibus Monasterijs, ac Fratibus dispositionem diuinam gerimus, licet immeritis, meum nostrum ad ea cogitanda actus urget, atque exagitat, per quæ conciliarum eiusdem Provinciarum commodum sedulo intendatur: atque ea, quæ ad nostrarum subditorum salutem quietem, ac disciplinam, necnon Religionis incrementum spectare videntur, quantum nobis ex alto conceditur, sollicitè foveantur. Quamobrem cum inter cætera, quibus Religio nostra in spiritualibus, ac temporalibus, saluiter efflorescit, & nobis concredita ones prosperè diriguntur, prohi, ac diligentis Pastoris electio potissimum censetur (inde enim, & totius commissi gregis lumen, atque ornatumque, inde honesta vita germen, ac fructus, veluti ex Sole promanat.) Nos, qui hanc nostram Provinciam N. in populi gerimus ocularem, & commodum eius, atque incrementum medullitus, ac vehementius effluamus, prohi, ac solliciti Pastoris, qui consilio eam, prudentia, & charitatis moderetur, electionem studio omni, atque industria tenemur curare. Quamobrem cum alijs decenti, Provinciali vestro Capitulo proximè celebrando per nos ipsos, ut inuicem nobis officij ratio fundebat, interesse nequaquam valeamus, eiusdem vestri Capituli Provincialis Præsidentem P. F. N. virum sanè prudentem ac probatum duximus deputandam, ac delegandam, prout harum serie, ac vi designamus, & delegamus. Plenariam nostram, quæ in hac parte fungimur, præsidendi, necnon in conciliis omnino Capituli eiusdem alius, & gestis ab initio ad finem usque ad ultimam ipsius conclusionem offendi auctoritatem eidem impartientes. Omnia istidem, & singula acta, & gesta, quæ, ipso non præsenso, fieri continget annullantes, cassantes, atque irritantes. Omnibus denique, ac vestrum singulis ad Sancta Obedientia meritum, & sub excommunicationis lata sententia pœna præcipientes, ut prædictum N. inquam nostrum legittimum Vicegerentem, debitum ei honorem, & reuerentiam exhibendo, benigne suscipiatis. Et Spiritus Sancti gratia sit super vos semper, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

1. Noto 1. quod pro Præsidente Capitali videntur sunt omnino, quæ dixi *tome prima Religiosi, quæst. 1. cap. 31. §. 10.*

2. Noto 2. quod in Ordine nostro Generalis habet potestatem præsidendi in Capitali Provincialibus, seu mittendi Præsidentes, qui in eis ipsius loco præsidunt. Ita concessit Legislator ipse in *Correll. num. 95.* his verbis. *Veneramus si aliquando Capitulum ipsorum (Provinciale) celebrare vellet, dicti Generalis specialis Vices gerens, &c. etiam ipse Provinciali præsentem, nullus sit qui hoc impedire valeat.* Possunt etiam Generales præsidere in electionibus Correctorum; *Cap. Valent. 4. num. 26.* ubi id interdicitur Provincialibus. His positis.

3. Quæres. An Præsidents debeat præcedere omnes Capitulares, etiam Provinciales, non solum in loco Capitali sed etiam extra illud? Respondet quod Præsidents tempore Capitali præsidet, id est postquam apertum est Capitulum, debet præcedere omnes de Capitali, etiam Provinciales, tam in Capitali ipso, quam in Refectorio, processionibus, & aliis omnibus locis; quia illo tempore habet iurisdictionem sibi à Generali committam, & illius vices gerit; unde parum refert, quod sit in Capitali, aut extra, modo sit tempus Capitali, id est, modo Capitulares iam inceperint congregari; est enim tunc in sua iurisdictione. Et colligitur ex ipsa forma, ubi, *ab invicem, &c.* quam clausulam posuit *Pallar. in sua funeral. num. 11. ex Correll. num. 113. & num. 104.* Verum quidem est, quod Capitali conclusio, seu licentia, iam Præsidents in omni terminavit officium, & nulla amplius pollet auctoritate, aut præminencia, cum solum pro ipso Capitali iurisdictionem haberet. Ita iisdem verbis est decisa in Regula, *num. 53.*

4. Quæres 2. An congregare Capitulum, & illud aperire, ad Præsidentem pertinet, an verò ad Provinciales? Respondet quod congregare Capitulum in iure, est vocare omnes electores ad electionem, & hoc ad præsidem pertinet, iuxta Mandagorum de *electione. p. 2. cap. 19. Syl. verb. Electio. 1. num. 12.* Sed quando tempus electionis est iure præfixum, ut in Ordine nostro, tunc talis vocatio, neque est necessaria, neque in usu, imò statuta die non venientes castigantur. Si autem Præsidents sit datus ad præsidendum Capitali, cuius celebrationis terminus non sit iure assignatus, ad ipsum pertinebit Capitulum congregare pro die celebrationis Capitali statuenda, ut dico *num. 3. prius leg. cap. 9. num. 11. & cap. 13. a. 12.* An autem Præsidentes Capitulum Provinciale in Ordine nostro possint aperire Capitulum. Dico, quod sic per textum expressum Correctorij, *num. 95.* ubi dicitur, quod si Præsidents Capitali à Generali missus, voluerit Capitulum Provinciale celebrare, etiam in ipsius Provincialis præsentia, nemo potest illum impedire. Ergo, si potest Capitali celebrare, potest illud aperire, id est, pulsare ad Capitulum, Fratres congregare, mandare alicui, ut legat, quæ aut Capitulum legendum sunt, Capitulum habilitate, protestationes facere, à censuris, & penis Capitulares abolvere. Quæ omnia vidi observari in tribus Capitalibus Generalibus, quibus interfui, nimirum Romano 6. ubi præfuit Cardinalis Aracæz Ordinis Sancti Dominici, Viceprotektor, Romano 7. ubi præfuit Cardinalis Alobrandinus Protektor, & Bucinonensis, ubi præfuit Ioannes Sanctus Episcopus Bucinonensis. Et ita etiam observatum est in Capite Provinciali Marticensi, in quo præfuit Hispaniarum Nuntius Casar Montias Patriarcha Anthonchenus *anno. 1632.* ubi pater ex actibus ipsius Capitali. Et ratio est, quia prædicta facere spectat ad superiorem Capituli, cum singula illa dicantur iurisdictionis, & superioris

ritatis. Superior autem Capituli in illo casu est solus Præsidents. Neque his obstat Correctorij nostrum *Num. 2.* ubi dicitur, quod *Provincialis in præsentia Generalis, vel ipsius Vicegerentis, sui Provincialis libere officium liberè poterit exercere, & sua annua Capitula provincialia celebrare.* Nam verum est, quod potest Provincialis, etiam in præsentia Generalis libere sua annua Capitula celebrare, quando Generalis non se declaraverit velle, vel per se ipsam personaliter, vel per suam Vicegerentem dictis Capitalibus interesse; si autem se declaraverit velle interesse, tunc non poterit dictus Provincialis absque illius intertenuis dicta Capitula celebrare, prout declaratur in Correctorio *num. 95.* Cuius rei habemus bonum argumentum in *causis. 2. Greg. XP. 4. 14.* quam refero *tn. 2. prius.* Vbi ad dubium, *An Episcopus possit punire Regulares, qui procedunt ad electionem Abbatissæ ante tempus ipsi Episcopo significatum.* Sacra Congregat. respondit, *teneri Regulares significare Episcopo diem electionis Abbatissæ, tuncque usque ad præfixum tempus expellere, si ante ipso expressè declaraverit, se velle facultatem sibi in hac parte attributa, Abbatissamque electionibus per se, vel per aliam interesse, ac præsidere.* Quod idem contingit in nostro casu.

5. Quæres 3. An Præsidents possit in dubio declarare aliquem Capitularem esse legitimum, vel non legitimum. Respondet certum esse, quod non potest Præsidents prius voce capitali fratres de Capitali per quancunque querelas contra ipsos illatas, ut dixi *tom. 1. Relig. q. 1. cap. 31. §. 10. causis 3.* & docet præterea cum multis Castellum de *elect. cap. 1. §. 2. num. 20.* Quando ergo dubitatur de aliquo, an possit legitime votare in illo *cap. 7. g.* quia electio non fuit legitime respecta forme, &c. tunc decisio huius dubij pertinet ad maiorem, & saniores patrem Capitali. De qua re habemus textum expressum in Correctorio, *num. 103.* ubi dicitur: *Insuper ad decisionem quorumlibet respectus alium, tam generalis, quam Provincialis Capitulum adveniant quolibet respectus superioris Prælati electoris singuli.* Quod si Capitulum hoc decidere non possit, quia vota sunt paria, vel varia, & nihil certi decernantur, tunc potest præsidens declarare, quod sibi prædenter visum fuerit; argum. *cap. Quando erge, t. 1. q. 3. Titid. scilicet. 24. de refer. cap. 18.* ubi: *Quorum visis, si pares, aut singulares fuerint, Quod si maior pars numero alieni iustitiam evidenter facerent eum à Capitulo eiecendo, potest tunc Præsidents minori patri adherendo, tanquam saniori, dictum relevere, & in Capirum admittre, iuxta cap. 1. iuncta Glossa verb. Rationabiliter, de his, que sunt à mai. par. Capitali, & cap. Ecclesia vestra, et 2. §. fin. de elect.* Nam tunc illa minor pars decit maior, quatenus evidenter ratione, & pietate vincit; *et sic. d. 9.* Immo puto, quod si omnes de Capitulo conveniant ad aliquem expellendum, præter unum, qui tamen evidentes rationes adducere, quibus probaret illum non esse expellendum, posset Præsidents declarare, istius rationibus fultus, dictum non esse expellendum; & videtur id expressum in *cap. Nicens, d. 31.* Immo ad hoc quod, etiam si omnes de Capitulo convenissent ad aliquem expellendum, sed absque rationabili, & iuridico fundamento, procedentes fortan, vel ex ignorantia, vel ex passione, posset, immo teneretur tunc Præsidents dictum admittre, non obstante contradictione totius Capitali. Movetur. Tum quia in *cap. 1. de his, que sunt à maiori part. Capitali*, si illud, quod obicitur contra aliquem, non est rationabile, vel si non probatur, non potest illi nocere. Ergo si aliquid tale eorum Capitulum obicitur alicui, ei non nocet. Tum quia Præsidents ad hoc datur in Capitalibus.

ut iustitiam teatur. Ergo, si illi constet, quod alicui iniustitia fiat, id permittere non debet; nam sic in animæ suæ præiudicium iniquæ aetioni consentiret. Vnde etiam collige, quod potest Præfidentis impedire, etiam si omnes alij consentiant, ne fiat aliquod statutum contra ius commune; Regulam, aut constitutiones, seu etiam, quod non sit in commune Religionis bonum. Et hæc omnia vidi prædicari in dictis tribus Capitalibus generalibus, quibus interfui.

6. *Quæres 4.* An Vicarij generales missi à Generali, si non habeant speciale mandatum, possint in Capitulis præfidere? Respondeo non posse, per text. ex pressum *Corrector. num. 95.* vbi dicitur, quod Præfident debet esse specialiter institutus. Quare licet dicatur in literis patentibus, quod possint omnia facere, etiam si requirerent speciale mandatum, non tamen poterunt præfidere in dictis Capitulis. Ita habetur in *cap. 2. de offi. Vicarij* in 6. si autem apponatur in literis patentibus aliquod requirens speciale mandatum, v.g. ut possint Superiores ab officijs suspendere, priuare, nouitios recipere, & deinde subdatur clausula, *Et cetera facere, quæ per nos ipsos facere possemus, etiam si nossemus requirerent speciale mandatum*, tunc poterit etiam præfidere, & cetera mandatum speciale requiritia facere, vt habetur in *cap. Qui ad agendum, de procu. in 6.* & docent Gloss. in *cap. 2. de offi. Vicarij* in 6. verb. *Committuntur*, Palliell. de *intelligit Vicaria auctoritatis*, *Conat. lib. 2. variat. cap. 3. num. 3.* Barboi. in *cap. 1. de offi. Vicarij. cit. num. 8.* Qui hæc doctrinam temperat, quod illa clausula, *Et cetera facere, etiam si requirerent speciale mandatum*, solum includat similia, seu inferiora expressis, non autem maiora. Quod etiam aduertit Gloss. marginalis ad dictam glossam, verb. *Committuntur*, Et propterea ego posui exempla illa suspendere, priuare, &c. nam interesse Capitulis non videtur maius, immo est quid minus, quam priuare. Et hoc est valde notandum Vicarijs; nam alioquin poterit illis moueri licet super aliquo puncto requirere mandatum speciale.

7. Aduerte autem, quod si Vicarius habeat licet patentibus cum clausula, *Et possit corrigere, carere, Superiores priuare, &c.* cum alia subsequenti, *Et cetera facere, etiam si requirerent mandatum speciale*, non per hoc poterit ad trimeses, vel perpetuos carere, damnare, aut habita spoliare. Nam hæc sunt quid maius, quam corrigere, & simplicitate cæterare, immo etiam, quam priuare.

8. Aduerte etiam, quod si in literis patentibus dicitur, quod possit omnia facere, quæ potest ipse nec Generalis, præter Provinciales priuare, vel nouitios spoliare, non poterit tamen Vicarius suam auctoritatem ampliare, & facere alia, quæ mandatum speciale requirerent. Ita Barboi. in *cap. Qui ad agendum, de procu. in 6. num. 4.* Contrarium tamen Sententiam Tiraquel. de *contrahit lignagium ad finem sui. num. 96.* Natbona de *appell. à Vic. ad Episcopum part. 1. num. 254.* *Conat. lib. 2. variat. cap. 5. num. 8.* Et si cupis scire diffusè, quæ sint, quæ speciale mandatum requirunt, vbi Barboi. de *claus. clausul. 35. in impress. Lugdun. à num. 16. & in impress. Rom. clausul. 17. à num. 7.* & Natbonam *lib. cap. à num. 181.* Concludo ergo hanc materiam, quod si quandoque voluerit Generalis, seu Provincialis constituere aliquem Vicarium cum tota sua potestate, simulque voluerit tollere omnes serupulos, debet ponere exempla ex his quæ specialius mandatum requirunt, deinde subdere clausulam generalem. *Et cetera facere, quæ per nos facere possemus, etiam si speciale mandatum requirerent*, posita immediate subdare hanc clausulam, *Etiam si maiora officij expressis*, nam sic tollitur omnis difficultas.

9. *Quæres 5.* An Præfident possit eligi ad ali-

quam dignitatem ab iis electoribus, quibus præfide Respondeo neque in iure communi, neque in iure particulari nostræ Religionis reperiri, quod eligi non possit; vnde consuetudine firmatum videtur, quod quando deputatur aliquis in Præfidentem aliquus Capituli, eo fine deputetur, vt in Prælatum eligatur. Quod id tamen non conueniat, nec firmitatem consensum, suadere videntur sequentia. I. Quia infertur hoc pacto libertas electoribus, humanitas enim est illum veteri, quo indiges; *cap. Pisp. 16. quæst. 1.* Sed maior pars electorum Præfidentem indiget immediate, vel saltem mediate, vt scilicet illi licentia apud Generalem possint, vel negativè, Ergo tunc illi contradiere, & consequenter non libere eligunt. Secundò, quia isti Præfidentem solent inducere metum cadentem in constantem virum; cum enim sint personæ communiter potentes, & per se ipsos, & apud Generales (supponunt enim illorum amicitiam) minantur, & cum minas consequenter etiam possint, & soleant, metum cadentem in virum constantem inueniunt (qui metu, cum libertatem electionis tollat, tam consequenter vitiat, *cap. Cum dilectus, de consensu in fine. Sigilm. de elect. dub. 3. a. num. 1.* vide *dub. 5. 4.* vbi probat, qui metus dicitur cadere in constantem virum. Tertiò, quia solent isti Præfidentem, cum possint eligi, instantissime, & importunè togare electores, vt votum sibi tribuant; tales autem preces, etiam instant metum inferunt, vt probant Sanchez de *matrim. lib. 4. pisp. 7. n. 8.* Sigilm. *loc. cit. dub. 3. 4. num. 9.* Quatò, quia licetis quicunque eligendi modus debet carere omni dolo, & fraude, ac etiam illorum suspitione, vt docet Sylu. *verb. Electio 2. num. 20.* Sed electio, in qua Præfidentis eius valet eligi, innotuit modum minimè carere omni fraude possibili. Ergo licitus non est. Minor est certa. Nam præfidentem eo fine curam ad tale officium assumi, vt in Prælatos assumuntur, quod vt deinde obtineant; fauores, minas, preces, promissiones, pectus, omneque genus sordium adhibent. Atque ita docent Mss. *1. 2. Manual. quæst. 12. art. 7. & Castell. de elect. cap. 13. num. 31.* Quare etiam idem Castell. *num. 34.* quod in Ordine Prædicatorum dicti Præfidentem eligi non possunt. Quod etiam obseruatur in Religione Capuccinorum, vt audio circa Visitatores Provinciarum missos à Generali ad præfidentem in aliqua Provincia; & caperem vt statueretur etiam in nostra. Ex quibus sequitur, quod, cum Religiosi teneantur semper ad perfectionem tendere, & id, quod melius, & perfectius est, sequi, iuxta doctrinam D. Thomæ 2. 2. *quæst. 186. art. 1. ad 4. & art. 2. in corpore*, debent omnes Religionem statere, vt Præfidentem eligi non possint ad vllum officium in Capitalis, quibus præiunt; seu qui illos mutant, debent ex-pressè ab iis excludere.

10. *Quæres 6.* An Præfident legitimè missus à Generali ad præfidentem alicuius electioni, possit ab electoribus regulari? Respondeo quod simpliciter Præfident regulari non potest, cum est legitimè institutus; potest tamen regulari, si probabiliter timeatur, quod sit timore cadentem in virum constantem in inconstans; Nam probabilis suspicio metas habet pro metu; Rota *veram Greg. XP. decis. 37. 4. num. 18.* Bald. in *leg. fin. num. 7. Cod. de iur. delib. T*imetur autem probabiliter id, vt plurimum, ex terribilitate personæ, vt eadem Rota *ibid. num. 16.* Atque ita sententiam nostram tenet Panos. in *cap. Quia propter, n. 24. de elect. Hostiens. in summa de elect. 5. Qualiter faciend. vers. Qui sacro, num. 11. col. 4. Sylu. verb. Electio 2. quæst. 50. vers. Quicquam, Tabiena eodem num. 19. vers. Tertium, de Baylio in *dirict. p. 3. cap. 25. n. 6.* talis autem reclusio puto, quod deberet fieri à maiori parte Capituli, *cap. 1. de his, quæ sunt à maiori parte Capit.**

11. *Quæstio 7.* An auctoritas Presidentis largi, vel strictè interpretanda? Respondeo, quod meo videtur est strictè interpretanda; est enim ordinatio impostum. Vnde cum ordinarij iurisdictione sit favorabilis, ut probat Innoc. in cap. *Dudum, de privilegiis* habetur in cap. *Perennis*, 1. 1. q. 1. recessus ab eius iurisdictione odiosus est; cap. *primo*. & 1. de filiis *Presbiterii* in 6. Facit etiam *Quæstio 1. de iure communi excoisanti*, quæ est 18. de regul. iuris in 6. Atque ita docet Cochier de *exemptis*, part. 1. q. 4. à n. 7. Nec refert, quod ista facultas iustitendi presidentem sit inclusa in Regula ipsius, quod per hoc non possit dici ipsi Regule contraria, vel recessus ab ipsa; Nam, cum sit exceptio à regula generali, posita in Correct. num. 101. odiosa semper censenda est; Glossa in cap. *Constitutionem, de regul.* in 6. verb. *Prærogamus*; Cochier loc. cit. n. 10. Quod etiam colligitur ex Correct. num. 95. ubi quando datur ista facultas Generali, dicitur, quod si generalis velit Capitula provincialia celebrare, nullus possit impedire, quasi diceret, Verum est, quod Provincialia possunt sua Capitula provincialia celebrare, etiam præsentem Generali, in honorem tamen Generalis concedo Generali hoc privilegium, ut quando voluerit per se, vel per alios illis interesse, Provincialis, qui habet iurisdictionem ordinariam, à Generali minimè dependentem, id impedire non possit. Quæ doctrina valde notanda est, nam potest inferuire ad multa.

CAPUT IX.

De forma incipiendi processum in visitatione generali.

IN nomine Domini nostri Iesu Christi. Incipit visitatio Provinciae N. facta à R. P. F. N. Ordini N. Generali, una cum suis Collegis, nimirum P. F. N. & P. F. N. ac P. F. N. & me F. N. Notarij vicegerentes anno Domini 1634. Miserrimam languentis Religionis conditionem ex alto Generalatus suffragio massissima fronte propeccatis Renocend. P. F. N. facere non potuit, quin acerbissime doleret, atque ingemiseret ob grave, & acerbum dilectissima sponsa vulnus, sanguinamque calamitatem. Nec immerito quidem. Regularis enim disciplina robur illud primarum emarcuisse, religiosaque observantia lucem à S. Ordinis nostri Coryphæo, igneo charitatis globo, veluti Sole, conddecorato, ad nos transmissam penè defecisse conspiciens, hinc verè monastica deuotionis spiritum planè extinxisse, ac languidum, illine fraternæ pacis vincula omnino dissoluta compertus, qui non mente ipsa, atque animo concederet vir sanctè prudens, & reipublicæ studiosus? Per non mirum propterea, si iam iniustato, ac omnia ferè nostra Religionis membra occupante ignore, & morbo pè commotus pastoralis officij debito minimè satisfactum putaret, ni auctoritatis suæ brachijs tacentem erigeret Congregationem, illamque deformem, ac pollutam, appposito regularium constitutionum pharmaco, euerminarumque pigmento in pristinam restitueret vniuersitatem, & salutem. Ac quemadmodum una, eademque vita, vniuersque Christi spiritus fruantur religiosa membra, una sit etiam, et

demque iis inesse regularis disciplina formula, idemque pacis vinculum, feruorque pietatis, quo & ordinis ipsius decreta, Patrumque sanctiones ritè observari, & custodiri, virtutum regnum charitatis diligi, ac Deus tandem Optimis Maximus congruus queat honoribus celebrari. Quæ quidem omnia mente, animoque perlustranti, muneris tamen tantæ amplitudine, maiorumque colluvie deterritus, vel in ipso visitationis lumine consilire se posse diffideret, nisi si aliò munitem reuolens, Denique ipsum, in cuius vultu gloriam hæc ab eo suscepta moles, cogitaret, Hoc itaque sibi ante oculos proposito, diligentius examinare subinde capiti, videntem eiusmodi visitationis opus aggrederetur. Quid cum diu meditatus esset, Christi demum resurgenti patuit sequenda vestigia, qui pluries licet post admirabilem resurrectionis triumphum discipulos suos crudelissimè mortis opprobrio examinatos præsentia sua voluerit confirmare, grauiori tamen occurrenti necessitati, eos sibi primum censuit inuiscendos, quos in Emanas contententes magis à recta fide nouit peregrinos. Accuratissimos etiam imitatur architectos, prouidumque naturam, qui in corporis humani languore, atque agilitudine ad earum potissimum partium epululentiam, ac subsidiam se se conuertunt, quæ opè sua videntur, atque auxilio magis indigere. Ab ea igitur Provincia factæ docendum erat initium, quæ præ cæteris pastoralem sollicitudinem, ac visitationem requirebat. Eiusmodi autem esse Provinciam N. cum planè diiudicasset, in eam verius iter arripuit. Atque ita die 29. Maij anni 1634. Conuentum N. appulit Deo duce. Vbi quidem per tres dies spiritum, ac corpore tamisper resicillato, die tandem prima Iuij, præfati conuentus Patribus, ac Fratribus, inter quos etiam aderat P. F. N. eiusdem Provincia Provincialis ad sonum campanula in Capituli locum conuocatis idem P. Reuenerendiss. suis etiam præsentibus Collegis, elegantem valde, & religiosa pietate ac deuotione repletum sermonem habuit, quo cunctos ad obseruantiam regularem, morumque compositionem est cohortatus. Postmodum verò omnibus, ac singulis præfati Conuentus Patribus, ac Fratribus generaliter sub merito sanctæ obedientia formalis, & præceptis mandauit, ut sibi in omnibus, de quibus in visitatione fuerint interrogati, veritatem, eaque omnia itidem, quæ ad præparatam Dei gloriam, fratrum reformationem Religionis incrementum, Provincieque tranquillitatem necessaria, & vtilia iudicarent, cuncta demum, quæ generalem, seu specialem requirunt provisionem, libere patefacerent. Simpliciores etiam monuit, præceptum eiusmodi, quod ad Fratrum speciem delicta, de iis tantum, quæ emendata non sunt, ac inuidiè & salua correctione fraterna probari queunt, intelligendum. Coram se tandem Conuentus Prouisorum aduocauit, eique in virtute sanctæ obedientiæ, ac pro se, suisque Collegis, quid amplius quàm quinque

anym eos, seu regales diebus singulis, directè, vel indirectè, expenderet distributè præceptis, illud subtrahens, eo profectò cõsilio se minimè vocatam à Deo ut ab omnibus pasceret, optimus quia verò velati pastor, ac pater anathematis à Deo contra malos pastores per Iſaiam fulminato veniantiam amore, pietate, iustitia, ac disciplina sibi commissas oves resciveret, easque à scelerum sordibus, & legis transgressionibus purgatas ad perfectionis montem incitaret.

Hic verò percellit, angustissimum Eucharistia Sacramentum, Ecclesiam, ac altaria, sacras vestes, aliæque ad cultum divinum spectantia visitant, omnisque ut decet, innotuit, ad Fratrum in eodem Conventu morantium visitationem in cameram sua residentia unà cum præsatis Collegis se contulit. Et primò quidem vocatis F. N. Oblatus ætatis annorum 30 Religiosis verò à 15. de veritate dicenda præstita iuramento, tactis sacris, intravit. Et

Primò fuit Interrogatus, An in hac Provincia, & Conventu, Regula, vota scilicet, & regularia statuta, Summarumque Pontificum constitutiones nec non Superiorum ordinationes serventur?

1. An divina officia, & missa debitis horis, & modis, celebrentur? & an orationi mentali omnes assint? An Religiosi ad perfectionem tendant? & qui in hoc diligentius incumbant?

3. An Superiores cum infirmis charitati-ud se gerant? & an sanis necessaria tribuant? an hospitibus hilaris vultu, ac benigne tractent, ac excipiant?

4. An Superiores sibi, vel aliis quidquam tribuant, vel permittant, quod contra Dei honorem, disciplinamque regularem cedat?

5. An Monasterij bona in easdem utilitatem, de Fratrum commodum à Superioribus expendantur? an in superfluos, ac vanos usus distrabantur?

6. An Superiores & alij Fratres exemplariter vivant, non solum cum Fratribus ipsis, sed etiam cum secularibus?

7. An Notarij, si adsint, qualitatibus à sacris Canonibus, & Regula astra requisitis paleant? an ipsi à Superioribus ad Regula & Canonum præscriptum recepti? an novitiorum informator qualitates habent requisitas, munerique suo diligenter incumbant? an optima fragis specimen pro Religione præferant novitijs?

8. An Lectores, si adsint, officij sui penso satisfaciunt, suosque auditores ad edificatorie prædicandum, & confessiones audiendum idoneos, & aptos efficiant, ut Regula præscribit? An studentes suis studiis non segniter vacent? qui sint diligentiores? quique Fratres literis excellent? An Superiores studia foveant? studentibusque & Lectoribus faveant? Quibus

cum fuerit per constitutum singillatim responsum, eique omnia, quæ dixit, clara voce perlecta, dicat scriba, seu Notarius. Atque ita dimissus fuit, animo tamen cum iterum adnecandis, si, & quoties opus fuerit. Lectam denique confirmant, ne in fidem se subscripsit. Postea poterit vocari alius: & sic deinceps usque ad ultimum.

1. Noto primò, quòd mos visitandi Ecclesiam est antiquissimus in Ecclesia Dei à temporibus Apostolorum, ut probat Contzen. 6. poli. cap. 1. q. 4. num. 1. & habetur in cap. Visitandi, t8. quæst. 2. & in cap. Decremus, 30. quæst. 1. Visitatio Diocesis præcipitur Episcopis singulis annis. Et in cap. Relata, ibid. iuribus reprehenduntur Episcopi, qui Diocesim non visitant, volunt tamen sibi dari expensas, quas fecissent, si visitassent. Per quòd cap. dixi tom. 1. Primul. cons. 1. 4. Leonis X. num. 10. quòd Superioribus nobis non visitantibus non debentur ratæ. Quòd etiam dicit Suarez lib. 9. de leg. cap. 15. num. 5. & 6. & habetur in cap. Romana, 6. D. de de cons. in 6. & in nostris statutis in Cap. Roman. 4. num. 1. ubi, postquam Provincias visitaverit, Ex quo statuto ibi, pro equo emendo, etiam collige, quòd ratæ in Ordine nostro debentur Generalibus pro expensis in itinere faciendis. Et in cap. Episcopum, 30. quæst. 1. habetur, quòd si Episcopus ægroet, debet mittere singulis annis Presbyteros probatos, qui loco ipsius Diocesim visitent; & in cap. Placuit, ibid. decernitur, quæ visitantes Episcopi à Clericis quætere debeant. Et hæc visitatio præcipitur etiam in Trident. sess. 24. cap. 3. de Reform. & in cap. Venerabilis de consensu, & quòd ad eam teneantur Prelati de iure divino, Rodriq. tom. 1. sum. de ord. iudic. cap. 1. cons. 2. num. 3. videntur Suarez tom. 4. de relig. lib. 10. cap. 12. num. 3. ar. 3. Et adnotare, quòd novissimè in cap. Massi. 2. num. 41. statutum est, quòd Rota P. Generalis solvatur à Provincia, sine P. Provincialis visitet illam, sine non, quoties sexennio sanctum modo.

2. Noto 2. quòd Generalis, antequam accedat ad visitandam aliquam Provinciam, teneat monete Provinciam illius, quòd tali e, seu quantumtum accedet ad suam Provinciam visitandam, ut possit se præparare ad illum debitum modo ticipiendum, & ut possit monete Correctores Conventuum, ut sint parati ad visitationem. Ita Ganauus in praxi visiti §. 4. num. 1. Prædictus in praxi part. 2. cap. 3. num. 4. præ. Si tamen Generalis habetet informationes de aliquo Provinciali, seu Correctore, quòd relaxatè vivet, & cum scandalo, & quòd teneat aliqua prohibita in Conventu, tunc possit Generalis, & etiam fortè aliquando debet ex improposito illam Provinciam, seu Conventum appellere, ut in flagranti capter delinquentes. Nam tunc monete e, etiam dare commoditatem illi auferendi ad tempus occasionem scandali, & sic evitandi penas. Et hæc praxi videntur inter Regulares aliquando viti docti, & pij.

3. Noto tertio, quòd Generalis debet habere suum Secretarium, qui omnes actus in visitatione occurrentes fideliter scribat. Cui, ait Thomas à Leua de visit. Regal. tract. 3. cap. 2. §. 1. num. 10. quasi integritatem introducitur est, ut tanta fides adhibeatur iura, & exacta Religionem, ac si effect Notarius publicus. Melius tamen esset, si dictus Secretarius crearetur Notarius iuxta ea, quæ dico vi supra litera N. cap. 1.

4. Noto 4. quòd quando Generalis accedit ad visitandum, debet recipi summa cum teneantia, ut præcipitur in correct. num. 61. id est, eo modo, quo ego recipiendum docui prima parte R. m. illi nostri cap. 15. qui modus habetur in Pontificali Romano, parte tertia de ordine visitandi Patochias; & expref-

se id docet *Gauantus in praxi visitationis cap. 1. §. 5. num. 10.* Neque dicas, quod Pontificale Romanum loquitur de receptione Episcopi, non de receptione Generalis Ministrorum, cuius Religio supra fundamentum est stabilita humilitatis. Nam in primis certissimum est, quod talis receptio nihil detrahatur humilitati Prælati, alioquin S. Pater non iussisset, ut Generalis summa cum reuerentia reciperetur, bonor namque ille non fit persone, sed dignitati; unde non est, quod superbiat de honore, non sibi, sed oneri, quod fert, exhibito, alioquin illi dici posset, quod aliquando asino ferenti sacrosanctum Eucharistie Sacramentum, & superbienti, quod ab omnibus salutaris, *Non tibi sed Religioni.* Deinde Generalis habet auctoritatem quasi Episcopalem, ut certissimi iuris est Tertio Tridentinum *sess. 15. cap. 8. de Regul. ait,* loquendo de Visitatoribus Regularium. *Tenentur obferuare, que in Sacris Canonibus, & in sacro Concilio sunt decreta.* Si ergo tenentur Regulares in suis visitationibus obferuare, quæ Summi Pontifices in sacris Canonibus sanxerit, quare non tenebantur obferuare istas ceremonias, in honorem Dei, & dignitatis, ac ad populi edificationem iussas ab Ecclesia Romana præscriptum quando sunt à proprio etiam Legislatore iussas Addo, quod Generalis, quando præcipit Conuentus recipi intra Ciuitates, ubi communiter accerit populus, sine culpa non potest recusare, quando accerit ad visitandum, quin illi debitus honor illo nostro modo præscriptus exhibeatur; Nam t. faceret contra Correetor. numero 6. t. ibi, *summa cum reuerentia suscipiantur.* Quibus verbis includitur omnis honor religiosus 2. faceret contra Pontificale Romanum. 3. Priuaret populum illa edificatione, quam receperit, si illa solemnis receptio fuisset executioni mandata; immo multi ex populo scandalizarent potantes nostram Religionem non habere ceremonias, quibus suum supremum Pastorem recipiat. 4. Quia detestatur, & tacite de superbia videtur accusare B.atum Patrem, qui passus est recipi, cumprimis in Galliam concessit, tanquam Legatus de latere Summi Pontificis; ut eius narrat historia: & tamen erat omnium humilissimus, & tantum honorem vitare poterat. 5. Quia Episcopi recipiuntur illo, & magnificentiori modo, adhibetur enim etiam baldachinum; Generalis autem, vltra quod habet auctoritatem quasi Episcopalem, habet amplioiorem iurisdictionem, quam habet qui vis Episcopus. 6. Quia Generales aliarum Religionum etiam reformatum illo modo recipiuntur, ut in specie Generalis Carmelitarum difcalceatorum. Tandem quia contristare proximum suum in re licita, malum est. Sed Prælati non recipiunt illos honores, contristat subditos suos in re licita. Ergo male facit. Constat minor. Quia subditi contristantur, videntes se priuari illo honore honorandi suum Prælato, cum se honorent illo honore suo Prælati exhibitio; honor namque est in honorante, ut ait Aristot. 1. *Ethic. c. 5.* Unde in *leg. si aliquem, ff. de offic. Praefecti.* dicitur, quod quando Prælati accedat ad aliquam Præuociam non grauat debet sui laudes audire, cum honoris sui Præuociales id vendunt.

5. Neque his obstat, quod in *lec. cit.* Correetorius dicitur, quod Generalis recipiatur in prima ianua cuiuslibet Conuentus processionaliter, &c. Ego vero in Rituali, non in ianua Conuentus, sed in ianua Ecclesiæ video dicere esse recipiendum; Nam neque ego sum contrarius Correetorio, neque hoc est contrarium mihi, neque ego dico, quod Generalis sit recipiendus in ianua Ecclesiæ, si legor attentè. Solum dico, quod à loco, in quo recipitur Generalis, moueatur processio vsque ad altare maius. Potest enim Generalis recipi (nisi obstant situationes Conuen-

tum, quo casu locatum loco est accomodandum) in prima ianua Conuentus, & inde processionaliter dici vsque ad altare maiusante quod est manum deosculacione reddatur obedientia. Nam cum sit certissimum, quod in primo aduentu Superiorum maiorum ad aliquem Conuentum, in primis, & ante omnia visitant Ecclesiam, adorando primum Sanctiss. Eucharistie Sacramentum, deinde venerando imaginem B. P. Francisci, dicens Correetorium, quod Generalia suscipiatur in prima ianua Conuentus, subintelligendum est, & quod inde dicatur processionaliter vsque ad altare maius, ut ego dicebam. Et quod sic debeat Correetorium intelligi, constat. Nam assignando modum recipiendi Vigiles, ait, quod recipiatur in prima ianua Ecclesiæ absque processione, & assignando modum recipiendi Provinciales, ait, quod recipiantur in ianua chori Ecclesiæ absque processione. Sed nulla apparet ratio, quare velit, quod, Vigiles, & Provinciales recipiantur in Ecclesia, Generales verbò in Conuentu, & non in Ecclesia. Ergo dicendum est, Legislatorum voluisse, Generalem recipi in prima ianua Conuentus, & inde dici processionaliter vsque ad altare maius, cum solus Generalis obuia processione recipi debeat. Atque ita consuetudo, quæ est optima legum interpretes, semper illum locum Correetorij intellexit, & seruauit, semper enim Generales recepti sunt processionaliter, & sic duci ad Ecclesiam. Quod vero ego illos appatatos cum incenso posuerim, & processione illo modo ordinatam, pertinent ad illam summam reuerentiam, cum qua præcipit Correetorium, ut Generales recipiantur. Et vt appareat, me nec latum vagum à verbis Correetorij discessisse, ea hæc transcribo. *Quando Correetor generalis ad eundem Ordinem Conuentum diuertit, in primis pulsatur Capiti campana, & in prima ianua cuiuslibet Conuentus summa cum reuerentia, cum cruce, & aqua benedicta suscipiatur à locali Correetore, singulisque Fratribus locum ipsum pro tempore inhabitantibus, vident illuc vsque processionaliter obuiam venientibus. Legantur tubicæ, quas ego de hoc posui, & videbitur, quod neque in puncto discedo ab hac dispositione. Solum declaro textum. Quare non est, quod mullitent aliqui minus scilicet, quam ipsi potent.*

6. Noto 5. quod non decet Visitatorem post aduentum ad aliquem Conuentum, statim visitationem incipere, sed decet expectare pet dies, aut tres dies, iuxta Conuentum possibilitatem, ad refocillationem mentis, & corporis, & interim mandare orationem quadraginta horarum, celebrationem aliquot missarum Spiritus Sancti, & alias publicas, ac penatas orationes pro bono fine visitationis. Sit autem Conuentus sine patuali, statim se expediat, ne vltra possibilitatem Conuentum granet. Ita Thomas à Iesu *de visit. Regul. tract. 1. cap. 2. num. 12.*

7. Noto 6. quod Visitator, quando in Capitulo intimat visitationem, debet præcipere, ut omnes manifestent, &c. prout in forma. Et ratio huius præcepti est, ut omnes habeant tempus cogitandi, & in dubiis petitis consulendi, quæ dicere debeant, quæ tacere. Ita *Gauantus in praxi visit. §. 4. num. 2.* & habetur in Pontificali Romano *part. 3. de ordine visitandi Parochias.* Quod autem hoc præceptum possit esse formale, & præceptionum, dicit Spatharius *de modo corrig. Regul. tract. 1. cap. 3. num. 5.* Et quod illi possint annexi pena excommunicationis, Marcus Antonius Resta *in sua directorio Visitatorum, parte prima, cap. 88. vers. Singulisque, &c.*

8. Noto 7. quod Prælati tenent dictum præceptum declarare pro simplicioribus. Nam alioquin laqueos iniicit & peccatorum subditis suis, & erit causa, quod multi iniuste infamantur, & multi quæplurima peccata contra conscientiam errorum committantur.

mittant. Et quanquam Caietan. *trall.* 31. *respons.* tom. 1. *epistol.* dicat, talem declarationem non esse necessariam, quia certum est Visitatores non precipere aliquid contra ius naturæ, vel diuinum, unde certum etiam est, quod nolent de oëculari, & quæ nulla laborant infamia inquirere: hanc tamen lenitatem non admittit Thomas à Iesu de *visita.* *Regul.* *trall.* 1. *cap.* 1. num. 5. nisi vbi omnes visitandi ellent periti. Quod quia in praxi est fere impossibile, quia semper sunt in Conuentibus Laici, Oblati, & Clerici, & multi etiam Sacerdotes, qui hæc ignorant: ideo Caietani doctrina omnino reuocanda est, & consulendum Prælatis, vt, si sibi consilere velint, dictam declarationem non omittant. Atque ita docent Nauarr. *in cap. luter verba*, coroll. 62. num. 250. *conclus.* 6. *Sotus in relect. de regend. sacre*, membr. 2. q. 6. *conclus.* 2. Sayrus *in clauis regis*, lib. 12. *cap.* 11. num. 18. Et Colligitur aperte ex *cap. Qualiter*, & *quando*, cl. 1. de *accus.* *in fine*, vbi, *exceptis occultis criminibus*.

9. Noto 8. quod Generalis visitandi non debet dare grauen Monasterio §. *Visitandi*, 18. q. 2. *cap. Cum Apostolus*, & *confissus*; *Trid. sess.* 24. de *reform.* *cap.* 3. Vnde non debet somptuosas epulas querere, vt dicitur in *dicto cap. Cum Apostolus*, §. *Quicquid* & *Trid.* cit. cit. *Ideò modeste contenti equitate*, famulatus studant quam celerrime, debita tamen cum diligentia, visitationem ipsam absolvere. Quibus Canonibus non satisfaciunt Prælatis, qui in se ipso frugalitas est, in sua tamen comitatu prodigus. Nam parum refert quod ad grauen inferendum Monasterio, quod ipse singulariter viuat, si permittat, & velit, quod sui opipare, & laute trahatur; vbi enim comeditur lex, potest comedere & alius, & Trident. expresse notat *loc. cit.* subdens, *ne muner quodcumque accipiant, exceptis tantum victualibus, quæ sibi, ac suis singulariter, moderateque pro temporis tantum necessitate, & non ultra, erunt ministranda.* Et docent Palae. *par.* 2. *praxis*, *cap.* 3. num. 3. *fine*; *Contenz.* 6. *poli.* *cap.* 14. §. 6. Thom. à Iesu de *visita.* *Regul.* *trall.* 5. *cap.* 2. num. 8. Non est tamen condemnanda illa praxis, nec contra prædictos Canones censenda, quæ vitæ nostra Religio, vt primis tribus diebus adueniens ipsius Visitatoris excipitur in hospitio cum sua comitatu, inibi que iuxta Conuentuum facultates, benignè tractetur, iuxta *Corr.* num. 61. & abundantius cibariorum ordinariis delictioribus religiosus tamen, refoellectur. Nam id neque grauat Conuentum, cum sit iuxta facultates vniuersalesque & necessarium est ad ipsam Visitatorem continuè itinerum laboribus defatigatum recreandum, & exhilarandum; quibus diebus capietur, vna plus alius refectione, seu pitantia, in refectorio donatur. Nec item facisfacit vno muneri Prælatis, qui, vt sibi, suæque deserviori satisfaciatur, in longum proferat visitationem cum Conuentuum, & Prouinciarum dispendio. Nam nunc videri tempus illud est consummandum in Ierusalem subdutorum, & præstat amittere audire duas, aut tres missas v. g. visitationi incumbere, quam iis auditis, & visitationem contra Canones, in Conuentuum grauenam, prolongare. Tandem circa istud gramen, quia Conuentuum alij sunt ditiores, alij pauperiores, nota regulam generalem, quæ ponitur in *dicto cap. Cum Apostolus*. Sane quod debent Visitatores ita moderate se gerere in singulis Conuentibus, vt ex *errori accessu* *subditi meritis non detrahe so grauari*. Quare in Conuentibus pinguioribus poterunt aliquando abundantius vesci, diutius immorari, pinguioribus raras recipere. Attamen in iis morari, terendo tempus in audiendis subdutorum magis, & mormoribus, fauioque Fratres per integros dies auscultare, in quæstionibus vtilibus discutiendis per processu se destineret per horas, & dies integros, non vnde que sit prudens, neque

quæ conscientia, cum ex hoc (linquo alia) Conuentus depauperentur, Prouincia capientur, breui alieno grauentur, & longi temporis victum æreus hora consumatur, vt dicitur in *dicto cap.* *Cum Apostolus*, de *confissus*, & est contra præceptum nostri *Corr.* num. 104.

10. Noto 9. quod Thomas à Iesu de *visita.* *Regul.* *cap.* 2. num. 5. *trall.* 15. & Ghislieri de *iudic. regul.* *cap.* 16. num. 8. dicunt, quod in examinandis Fratres debet Generalis incipere à Priore, à quo petere debet, vt, quæ de istius Conuentus, aut de Religio, aut de qualitatibus eorum nouerit sibi, synecce teferrat. Sed hæc informatio est recipienda à Corredore extrajudicialiter, non in iudicio, ne forte, si Fratres aliqui sciant, malam de se dedisse Priorem informationem, peiora de illo dicant. Quare de iudiciali informatione, à quo sit prius sumenda, nihil immo scriptum in iure communi, neque in Regula nostra. Vnde relinquendum puro discretioni Visitatoris. In Ordine nostro communiter incipitur ab inferioribus.

11. Noto 10. quod Prouinciales, seu Generales tenentur visitare omnia Monasteria sui Ordinis, etiam illud in quo ipsi de ordinario resident, ne volentes aliis medicamina præbere salutis, præbent mortis exempla, ac vt nequeat illis illud Eusegijs exprobrari, *Medice cura te ipsum*. Et præterea, cum non possint illa vbi que præsent Prælatis, vt diligenti, & vigilans, multa semper illum præterire, quæ correctione indigent, quæ tamen non corrigi, quia ignorat, non est, qui illi dicat, cum tamen in visitatione præcepto altitri, vel iuramento negare non possint. Ita Pluresius in *praxi*, *cap.* 3. num. 2. Gaudent in *praxi visita.* §. 8. in *auet.* num. 1. Contenz. 6. *poli.* *cap.* 14. num. 16. qui ad id citat clarum, & euident testimonium Concilij Aquileensis; Ghislieri de *iudic. Regul.* *cap.* 16. num. 81. *Incurs de visita.* lib. 1. *cap.* 3. num. 7. Colligitur etiam *Trid. sess.* 25. de *Regul.* *cap.* 1. & 8. Et habetur expresse in *cap. Romana*, de *censo* 6. §. 1. Si autem Prælatus regularis diligenter vigilet super gregem suum, non videtur necessarium visitare Conuentum, in quo ordinare residet, cum tunc illam quoadvisare visitare tenetur. Prædicta autem iura loquuntur de Episcopo visitante iuner quem, & Prælatum regularem est maxima differentia; nam subditos suos Prælatus regularis semper habet ante oculos, continuis momentis videt, alloquitur, corrigit, quod non contingit in Episcopo.

12. Noto 11. circa illam clausulam, quod Prælatus debet prius visitare illas Prouincias, aut Conuentus, qui plus visitatione indigent, quod id habetur expresse in *cap. Romana*, §. *Ex quo*, & §. *Postquam*, *in fine*, de *censo* 6. Et quod prius fiat sermo hortatorius ad perfectionem, habetur in *eodem cap. Romana* §. *Sane*, & in Pontif. Romano, *part.* 3. de *ordine visitandi parochia*. Quod à visitatione sacramenti incipitur, dicit dictum Pontificale *loc. cit.* Et quod seligantur aliqua puncta, super quibus fiant interrogationes, dicit idem Pontificale, & *dictum cap. Romana*, *dicto §. Sane*. Et innuitur etiam in *cap. Ena*, quæ, de *statu Monach.* §. *Parro*, Videtur pro his omnibus Rodriq. tom. 2. *sum. de ord. iudic.* *cap.* 2. num. 1.

13. Noto 12. quod Ghislieri de *iud. Regul.* *cap.* 16. & num. 76. contendit, quod in hac inquisitione generali non exigitur iuramentum à visitatis, nisi in casu specialia, quando super aliquo delicto per alicuius, seu plurium denunciationem fuerit caetera infamia. Et ita statuit in *cap. Romana* §. *Sane de confissis* 6. Sed cum hoc *cap.* §. *in fine*, dicitur, quod per dictum *cap.* non intelligitur derogari rationabilibus, & approbatis Regularium consuetudinibus, idè in hoc standum est Regularium consuetudinibus, aut consuetudinibus.

vt inquit Aldrete *de disciplinend. lib. 1. cap. 7. num. 4.* Certe in nostra Religione iuramentum exigitur, vltia preceptum generale obedienciam factum hominibus in principio, quando visitatio iustitiae; quod tamen potest omitti, quando iuramentum exigitur. De hoc preceptum loquitur Thomas à leſu *de visit. Regul. tract. 1. cap. 1. num. 3.* Et quod iuramentum exigi possit ad inquisitionem in hac generali inquisitione, docet Victorinus Manſus *de modo proced. in causis Regul. cap. 9. num. 1.* Latè Mir. *de ord. indic. quæſt. 6. art. 3.* vbi probat, multis additis textibus, & Doctoribus, quod à indice laicalis cogi possunt, & debent inquisiti ad dicenda, quæ indicant correctione digna, sub iuramento; à indice vero Ecclesiastico debent cogi sub obediencia, & censuris; & *num. 36.* ait, quod hæc est communis praxis. Sed absolute dic, quod possunt cogi sub iuramento etiam, & censuris Ecclesiasticis omnes, ac Regulares. Ità Zetola *in praxi, part. 1. verb. Visitatio, §. 5. vers. Secundo;* Barbosa *in cap. Romana, num. 16. de censib. in 6.*

14. Nota 13. quod si delicta sint emendata, nec adit amplius periculum euidendi, vel probabile recidendi, quia proxima occasio fit subacta, non possunt à subditis abique mortali peccato denuntiari Prælati, quantumvis hac inique præcipere, ea sibi denuntiari; quinimo tenetur Prælati ipse monere simpliciores, quod sua precepta non intelliguntur delictis iam Correctis. Cum enim per denuntiationem emendam fratris, intendatur in ista iam fit habita, illa superflua est; & fama proximi apud Prælatum saluanda. Quod etiam Christus docuit illis verbis Matth. 18. *Si te audieris, lacrum eris fratrem tuum.* Quasi dicat, non est progrediendum vitiorum, scilicet ad reuelandum secretum fratris testibus, vel Ecclesie, quando te iam audieris. Vnde si quis progrediatur, reus erit famæ fratris sui; peccatim enim contra eharitatem nocens fratri sine necessitate; & contra iustitiam, quia ille adhuc habet ius ad suum honorem, & famam, cum sit res secreta, & emendata. Atque ita docent Miranda *de ordin. indic. §. 11. art. 5. à num. 44.* Corduba *in sum. §. 64. Longus de assis. referu. p. 2. cap. 5. num. 9.* Salom. 2. 1. q. 68. art. 1. *consequ. 2. conclus. 3.* qui ait, idem esse, si delictum non fit emendatum, sed certo emendandum. Et dixi 10. *Relig. §. 1. a. 16. conclus. 3. vers. Nota vitiorum.*

15. Nota 14. quod huius generalis inquisitionis finis est, inquirere, non solum de vitiis, & defectibus subditorum, sed etiam de illorum virtutibus, & scientiis. Et proba 1. Quia huiusmodi visitatio fit ad hoc, vt Prælati cognoscant vultum peccatis sui, iuxta illud Prouerb. 17. *Diligenter agnosce vultum peccatis tui tuusque greges considera.* Vnde debet fieri per Prælatum ipsum, non per Visitatores, vt declarat Trid. *sess. 24. de reform. cap. 3.* Legitimo tamen impedimento decedens potest visitare per Visitatorem; Abique hoc tamen legitimo impedimento, si ex otiositate, aut negligencia omittat per se ipsum dictam visitationem facere, puro quod mortaliter peccabit. Nam contrauenit Concilio generali in re graui, mortale peccatum est. Sed non potest cognoscere omnes suas, nisi de virtutibus, & vitiis eorum informetur. 2. Quia vitia aliquando compensari possunt, & debent virtutibus, vt dicunt communiter Iuristæ, & dico hic infra, *cap. 17. num. 5.* Ergo necessario debet etiam Visitator de virtutibus inquirere, alioqui dictam compensationem non potest legitime facere. 3. Quia in omni bene ordinata Republica specialis prouidentia Gubernatoris est, potius afficere malos, & præmio bonos. Sed boni præmiari non possunt, nisi cognoscantur. Ergo vt cognoscantur, debet de eorum virtutibus inquiri. Ad hoc melius fieri non potest, quam in huiusmodi visitatione: Ergo. 4. Quia dicit Arist.

1. *polit. c. 9.* Quod: *Vbi non sunt omnes boni, ac super reliqua omnia virtuti tribuitur, illis optimis statum non potest esse diuturnum.* Sed virtus quæ ignoratur, non potest honorari. Ergo Prælati, qui cupit statum suæ Religionis esse perpetuum, debet virtutes honorare, & consequenter cognoscere. Hoc autem commodius non fit, quam in ista visitatione. 5. Quia in Trid. *sess. 24. cap. 3. de reform.* dicitur, quod seopus hanc visitationem est, *bonos mores tuos, prauos corrigere.* At non possunt bonos mores tuos, qui eos non agnoscant. 6. Quia, vt audio, sic feruat sanctissima, doctissima, atque illustriſſima Religio Societas Iesu, qui potest esse regula omnis bene disciplinatae Religionis. Neque his obstat Regula nostra n. 46. in qua dicitur, quod Visitatores *fratrum iniquitates visitent.* Nam per hoc non negat, quod possint, & debent virtutes eorum etiam inquirere, cum nulla ibi apponatur particula taxativa.

16. Nota 15. quod Prælati in hac generali inquisitione non potest de delictis occultis inquirere, quod si inquirat, peccat, præbens subditi minus prudenti occasione reuelandi peccata secreta, & infamandi; nec subditiis, quantumvis adiuuatis, tenetur delictum occultum fratris reuelare. Ita Natura. *cap. Inter verba, coroll. 47. num. 119.* Suarez *tem. 4. de Relig. tract. 3. lib. 1. c. cap. 11. num. 7.* & habetur in *cap. Qualiter, & quando, el. 1. de accus.* Quod si forte aliquod delictum occultum, de quo delinquens non laborat infamia, fuerit per aliquem, aut aliquos minus discretos: seu etiam malitiosos Prælati in tali visitatione reuelatum, non potest Prælati per hoc delinquentem punire, neque alios interrogare, neque ad specialem inquisitionem decernere, etiam si delictum probari possit, nisi prius probauerit, dictam delinquentem super hoc infamia laborare. Ita habetur in *cap. Inquisitionis, §. Tertia dubiansus, verb. Ad hæc, & docent Bann. 2. 2. quæſt. 59. art. 1. dub. 1. vers. Pro decisione;* Sanchez *lib. 6. censil. cap. 3. dub. 19. nu. 9. & cap. 8. dub. 1. num. 3.* Ioseph à S. Maria *in tribus. relig. tr. 3. cap. 3. §. 56.* Miranda *de ordine indic. quæſt. 11. art. 8. conclus. 1.* Vbi id ex professo probat, & ignaros vocat Prælatos, qui aliter faciunt. Quod etiam sentit Rodriq. *tem. 2. sum. de ord. indic. cap. 3. num. 4.* Et ratio huius doctrinae est. Quia magis nocet Reipublicæ, qui occulta delicta reuelat, quam proſit ille, qui puniri iam reuelata. Nam qui reuelat, destruit honorem ciuium, & proferit in publicum malum exemptum, & per punitionem autem omnia hæc non omnino reparantur. Ergo vbi iam infamia non clamat: contra aliquid, non est inquirendum contra illam; & est ratio Bannes *loc. cit.* Adnotandum tamen, quod ista doctrina intelligitur, quando qui reuelat crimen occultum, reuelat solum ex simplicitate, putans esse ad id obligatum, vel ad hoc, vt Prælati eharitatis delinquentem monent; nam si delictum iuridice denuntiet, tunc Prælati debet specialiter de hoc inquirere, vt monent Bann. & Mirand. *loc. cit.* Et ratio est. Quia tunc non procedit amplius per inquisitionem, sed per denuntiationem, ad quam non pertinet inquirere in fama, sed tantum monendo; *cap. Qualiter, & quando, el. 2. de accus. §. ad corrigend.*

17. Nota 16. quod formulæ procedendi in ista Regularum visitationibus, ac etiam in aliis, variantur iuxta Provinciarum consuetudinem, vt testatur Aldrete *in praxi, lib. 3. de discipl. tuenda.* Quare licet diuersi diuersas sedentur formas, non debet reprehensibile apparere, dummodo quæ sunt de iure naturæ, gentium, sacrorum Canonum, ac propriorum statutorum seruentur; *cap. Iudic. cap. Illa, disp. 2.* Varias huiusmodi formas ponit Ghislet. *de indic. regul. cap. 16.* Thomas à Iesu *de visit. Regul. tract. 3. à cap. 1.* Aldrete *loc. cit.* format processionem eo modo, quo se-

cundum

eundam iura formari debet. Ego amplam formam posui pro consolatione eorum, qui breuitate non gaudent. Pro illis autem, qui gaudent breuitate hanc subiicio.

CAPVT X.

De eadem forma, sed breuiori.

IN nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini 1634. die 2. Iunij. Sacrorum Canonum, sacrique Concilij Trid. decretis, ac nostrarum constitutionum ordinationibus de Monasteriorum Religionis visitatione obedire volens, ut par est, Reuerendiss. P. F. N. Ordinis N. Generalis vna cum suis Collegis, scilicet P. F. N. & P. F. N. ac me Notarij vicegerente, accessit ad Conuentum N. Prouincie N. & eiusdem Conuentus Patribus visitatione intimata, exhortationeque prius habita conuenienti, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum primo visitans, altaria deinde, sacra vasa, vestes, atque ad diuinum cultum spectantia, omnia tandem, ut par erat, se rectè habere conficiens, ad Fratrum visitationem in cameram suam residentiam se contulit, ac primo quidem vocatus est P. F. N. &c. ut sup. præcedenti.

CAPVT XI.

De forma incipiendi processum in visitatione generali, faciendâ à iudice delegato.

IN Nomine Domini, Amen. Anno Domini 1634. die 2. Iunij, cum ad Dei gloriam, Religionisque commodum maximè spectet, bono communi consulere Superiores, aliorumque peccata, seu defectus (si qui in aliquo inueniuntur) charitate media corrigere, ac, si opus fuerit, infra seneritate coercere, Ideo R. P. F. N. Ordinis nostri Generalis meritisissimus, sui officij debito cupiens satisfacere, nec id per se ipsum, impediens verbo, efficere valens, prouinciam hanc P. F. N. eidem in Collegas P. F. N. & P. F. N. & me F. N. Notarij Vicegerente assignatis per suas literas tenoris sequentis demandauit. Hic inferendæ sunt per extensum, & de verbo ad verbum literarum commissionis. Quibus quidem literis, ut par erat, obedire volens præfatus R. P. F. N. Visitator, itineri se cum prædictis suis Collegis committens, per varios tandem casus, & varia discrimina rerum ad Conuentum N. Ciuitatis N. Prouincia N. ap-
pulis. Et eiusdem Conuentus Patribus conuocatis, visitationem, prævia cohortatione, intinuit, ac Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, Ecclesiæ, Ecclesiasticisque indumentis visitatis, cum omnia honestè asseruari, & conseruari persequisset, ad Fratrum examinationem denent. Ac primo quidem vocatus fuit, &c. ut supra cap. 10.

1. Nota, quod si in hac generali inquisitione nul-

lum crimen, nullove criminosis de aliquo crimine infamatus reperitur, danda sunt gratia Deo, & diffinitio faciendâ, prout supra dictum est littera D. &c. Si verò aliquod crimen famulosum reperitur, super quo specialis inquisitionis processus formari debeat, fieri potest, ut infra.

CAPVT XII.

De forma incipiendi processum contra infamatum reperiuntur seu denuntiatum in visitatione generali.

IN Nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini 1634. die 2. Iunij. Cum inter visitandam Prouinciam istam N. P. F. N. de lingua crimine male audire, atque infamatum esse compertum sit, quod obscena plurima, ut non pauci depofuerunt, atque inbonesta, cum non modo audientium scandalo, atque offendiculo sapissimè effusiat, Reuerendiss. P. Generalis Ordinis N. vna cum suis Collegis N. N. ac me F. N. Secretario, & Notarij Vicegerente super huiusmodi crimine contra eundem F. N. specialiter inquirere decreuit, testes interrogando, ream constituendo, cæteraque opportuna, prout de iure, peragendo. Atque ita Fratres Conuentus N. ubi ipse Frater N. diutius est immoratus, super obscena, atque impura verborum ipsius prolazione specialiter, ac signatè interrogandos mandauit, & in specie quidem P. F. N. & P. F. N. super infamatione de dicti F. N. obscenitate specialiter nominatos, iussu prius aduocari. Ac primo vocatus est P. F. N. Sacerdos, ætatis annorum 40. Religionis verò 24. eique de veritate dicenda præfatio iuramento, iurauit, &c. Interrogatus autem primo fuit, an F. N. infamatum cognoscat? à quo tempore? an enim ipso commemoratus sit? in quo Conuentu? & quando? cuius fama sit apud ipsum, ac alios? &c. Si autem inter visitandum aliquis iuridicè denuntiet delictum alicuius Fratris, incipiendum processum dicat Notarius. In nomine Domini, Amen. Anno, &c. Cum inter visitandam Prouinciam N. contra P. F. N. sit denuntiatum, ut infra. Hic apponenda est denuntiatio per extensum, quæ habetur supra, littera D. cap. 1. Qua finita, subdixit Notarius. Quo quidem audito, præfatus Reuerendiss. P. eidem F. N. denuntians iuramentum detulit, quod videlicet prædictum F. N. denuntiationem charitativè monuerit, non tamen inde respuerit, quodque non calumniandi voluntate, sed solo Dei zelo incitatus eum deinceps, quem admodum, iactis sacris, iurauit. Quamobrem Reuerendiss. idem P. denuntiationem huiusmodi si, & in quantum de iure debet, ac omni meliori modo accepit, ipsique Fratri N. denuntians mandauit, ut se subscriberet, prout fecit. Acta sunt hæc in Conuentu S. N. Ciuitatis N. in camerâ solita residentia præfati Reuerendiss. P. Ex-

Fratri N. denuntiasti mandasti, ut se subscriberet, prout fecit. Alia sunt hæc in Communis S.N. Ciuitatis N. in camera solita residentia prefati Reuerendiss. P. Exinde verò prefatus Reuerendiss. eiusque Collegæ attendentes, Dei excellentiam, ac dignitatem, Religiosisque decus crimine isto maximè violari, nec modicum spirituali proximorum saluti inuicè detrimentum, atque adeo impune præteriri nequaquam debere, ad testes à denunciatore producos examinandos processerunt. Ac primo quidam vocatus est P.F. N. Sacerdos etatis annorum, &c. Religioni vero &c. eique de veritate, &c. Interrogatus autem primo fuit, an F.N. denunciante cognoscat? 2. interrogatus est, an unquam Communis egrediat? 3. an dictum testem cum prefato N. unquam egressum sit, & à quo tempore &c. Hæc interrogatoria referuntur ad denunciationem positam supra in litera D. cap. 1. sed interrogatoria variantur secundum variationem causarum. Hæc solum fertiunt pro exemplo.

CAPVT XIII.

De forma incipiendi processum, quando constat de corpore delicti, sed ignoratur, qui illud commiserit.

IN nomine Domini, Amen. Anno Domini 1634. die 2. Iunii. Cum ad aures R. admodum P.F.N. Provincia N. Ordinarius N. Provincialis, in Communis N. degentis, peruenisset, Fratrem Viperam in Communis S.N. Ciuitatis N. fuisse vulneratum, vnde cum F.N. & me F. N. Collega, ac Notarij vicegerente, ad prefatum Monasterium, atque inde in prædicti F. Vipera cellam se contulit, eumque in lecto decubentem graui vulnere in dextera maxilla affectum reperiit. Quo quidem per eundem P. Provincialem, eiusque Collegas, prædictos diligenter visos, atque examinatos, gladio illud infectum, & quatuor, vel circiter digitorum longitudinem attingere cognouerunt. Præfatio autem eidem Fratri Vipera per prefatum P. Provincialem de veritate dicenda iuramento, tactis sacris, iurauit. Ab eodem vero P. Provinciali interrogatus est, quoniam pacto, & à quo tempore sic vulneratus existit? Respondit, Dum hac nocte mea cella ianuam, matutinum pergens, clauderem, eiusmodi vulnus accepi. Interrogatus deinde, qui sic eum vulnerasset? Respondit, Nescio: à tergo cum iniectum est mihi vulnus, cumque ego carerem lumine, & lampas in dormitorio, præter morem, esset extincta, eum agnoscere minimè potui. Interrogatus itidem, à quoniam credat, plagam sibi impostam fuisse? Respondit, Fratrem Vindice fuisse puto, quia hæc in reflectorio eorum Fratris N. N. ianuem rixati sumus. Quibus habitis, prefatus

Tom. III.

P. Provincialis, eundem Fratrem Viperam ad patienter, & aquo animo ferendum, venturumque percassori tribuendum est adhortatus. Alia sunt hæc in prefata cella prefati Monasterij anno 1634. die 8. Iunii, & per me Notarium supra dictum descripta.

Postmodum verò præfatus idem P. Provincialis ad cellam suam solita residentia cum prefatis suis Collegis concessit, habitoque cum eis consilio saper patrato delicto, eiusmodi esse attendens, ac tam graue, ut sine maxima Dei, & proximi iniuria tolerari nequeat, ne pertransiri, vna cum eisdem Collegis, pro inuestigando delinquente eisdem producos testes statim examinandos. Et primum quidem eodem loco, ac die eoram se vocandos curauit P.F.N. eiusdem Communis Correptorem, etatis annorum, &c. Religiosis, &c. eique de veritate dicenda præfatio iuramento, &c. Interrogatus verò fuit, an, & quomodo P. Viperam cognoscat? an illum quaque sciat fuisse vulneratum? quo pacto sciat? nam dicti audieris? à quo? vbi nam? qua occasione? quibus præsentibus? an cum aliquo sciat habuisse verba? cum quo? qua occasione? quibus presentibus? quomodo id sciat? an illum à Fratre Vindice vulneratum fuisse existimet, &c.

1. Noto 1. quòd in quibuscunque delictis notariis preest procedi per viam inquisitionis, & ex iudicis officio. Atque ita, licet aliquod delictum non denunciatur Præfato, potest tamen hic ex officio illud inuestigare. Si autem denunciatur cum testem productione, potest adhuc alios testes ex officio examinare, permissio decreto in actis hoc pacto. Cum autem ad aures R. Adm. P. Provincialis denunciasset alius à produco super eodem delicto testes reperiri, ad mouendum eiusdem notitiam, eos decretis examinare. Atque ita P.F.N. &c. aduocandum mandant. Ita docent Clarus in præd. crim. lib. 5. §. fin. quæst. 1. num. 6. & 7. Tanquill. Ambrosius de modo ferendi processum, cap. 1. num. 1. Sanchez qui plures citat lib. 6. confil. cap. 3. dub. 10. num. 1. vbi testatur de communio consuetudine totius orbis.

2. Noto 2. quòd in omni casu antequam iudex procedat ad aliquem actum iudicarium, siue procedat per viam inquisitionis, siue per viam denuntiationis, debet illi in primis constare delictum contra quod procedit, fuisse commissum, seu de corpore delicti. Ita Clarus lib. 5. §. fin. quæst. 4. num. 1. Ambrosius loc. cit. num. 2. Aldrete de discipl. iurid. lib. 1. cap. 9. num. 1. Delicta autem sunt in duplici differentia. Alia sunt facti permanentis, quæ scilicet post se vestigia linquant, vt vulnus, incendium, &c. Et delictis ante inceptiorem processum illi debet constare per oculorum inspectionem, videntem scilicet vulnus &c. Alia sunt delicta facti transiens, quæ scilicet vestigia non linquant, vt adulterium, falsitas, furtum, &c. In istis oon requirunt alia inuestigatio super veritate criminis, sed immediate procedi potest contra delinquentem. Habita igitur notitia delicti, si hoc fuerit facti permanentis, iudex illud videt in primis. Si sit facti transiens, iudex, porrecta querela, abique alia delicti inuestigatione, potest procedere contra delinquentem, iurando contra eum, informationes, &c. habitis iudiciis, illum caccare, vel citare. Ita Clarus loc. cit. num. 1. & 4.

K

Ambrosius

Ambrosius *cit. num. 5.* Qui *num. 10.* monet, quod aliquando licebit iudici in quibuscumque delictis, si timeatur de delicto. *vis fuga, illum, oblique alia delicti investigatione.* neacerate, etiam adhuc iudici de delicto non conflet; quod etiam sequitur Bizard. ad Clarum *dila. quest. 4. num. 3.*

3. Notu 3. quod circa visitationem corporis delicti, illi fieri debet, si possibile sit, in præsentia Superioris visitantis. Si autem hoc sit ita impeditus, ut adesse non possit, debet fieri per Notarium, seu scribam cum reliquis Collegis; quæ facta debent in scriptis redigi, & in iis debent notari diligenter omnia, quæ recepta fuerint; delictum scilicet principale, vulnus v.g. cum omnibus suis qualitatibus, & circumstantiis quo genere armorum sit factum, vel factum videatur. Ita Clarus *loc. cit. quest. 4. num. 4.* Ambrosius *loc. cit. num. 14.* Forma autem dicitur visitationis, quando Prælati est præsens, potest fieri, ut notatum est hoc cap. In eius absentiâ sit per Notarium, hoc modum. *Anno, die, mense, &c. per me Fratrem N. Scribam de mandato Admodum Rev. P. F. N. Provincialis, &c. in præsentia RR. PP. FF. N. N. N. Collegiarum eiusdem Provincialis iuratus est Frater Maledictus in cella sua solita habitationis, lecto decubans, unico vulnere in dextera maxilla cum maxima sanguinis effusione vulneratus, ut ex paucis ipse appareat. Quo vulnere per me cum aliis Patrium Collegis diligenter considerato, gladio illud insillum esse indicimus: erat autem dignus quatuor, vel circiter, oblongum. Si vero vulnere adhibita fuerint medicamenta, ita ut eius qualitas minimè videri possit, tunc dicat. Quidquidem vulnus, ob apposita medicamenta, nequaquam licuit videre. Quæ omnia huc oculis egomet vidi, ac eisdem præsentibus Collegis, Fratre quoque N. & Fratre N. testibus, pro veritate adnotavi. Præmoneri insuper F. Maledictum de veritate dicenda tradito iuramento, talia facris cum iurasset interrogatus est, quoniam passio, & à quo tempore extra se vulneratus exisset, &c. ut supra in forma. Quibus omnibus habitis, post subscriptionem vulnerati, subscribitur Notarius cum testibus.*

CAPVT XIV.

De forma incipiendi processum, quando constat de delinquentibus, sed non de delictis.

IN nomine Domini, Amen. Anno à Christo nato 1634. die 1. Iulij. Cum ad R. admodum P. F. N. Ordinis N. & in Provincia N. Provinciale, hand obscura probatorum hominum voce, fideque dignorum sermone, non semel, atque iterum, immo sapius allatum sit, in Conventu S. N. Cinitatu N. Fratres nonnullos sceleribus plurimis, vitiorumque labe se circuinquant, nequiter admodum, ac dissolutè contra ius, & sacrum traducere, ad eiusmodi Conventum unà cum P. F. N. ipsius Collegæ, meque Frater N. iidem Collegæ, & Notarij Vices gerente, conueniunt, ut scilicet, an res ita esset insisteret, ac scandala eiusmodi, iuxta rei statum, atque exigentiam pro viribus occurreret. Atque ad præfatorum Collegiarum adhibito consilio, de eorundem in famatorum consuetudine, ac vita ratione omni meliori modo via, & forma, quibus de iure valet, inquirere

constituit, ac indagare. Acta sunt hæc in præmonerato Conventu, anno, die, & mense supradictis, atque à me præfato Notario fideliter calamo scripta. Subinde verò idemmes P. Provincialis eos, qui sunt familiaritate prædictis Fratribus communiiores, examinandos, atque in testes adhibendos esse decreuit. Et primò quidem accersendum iussit F. N. Oblatum, atatis annorum, &c. Interrogatos autem primò fuit, an, & quomodo, atque ex quo tempore P. F. N. & P. F. N. cognoscat? cuius opinionis, & fama cum apud se, tum apud alios existant? cur eiusmodi fama laboret? & à quo tempore hæc ipsa de eiu opinio circumferatur? quo itidem passio id sciat? de quibusnam delictis sint insummati? quo itidem passio id nris? &c. P. de Gbist. *loc. cit. num. 87.*

CAPVT XV.

De forma incipiendi processum, quando non constat de delinquente, neque etiam de delicto, nisi per dictum illum, qui damnatum passus est.

IN nomine Domini, Amen. Anno à Christo nato 1634. die 1. Iulij coram R. admodum P. F. N. Ordinis N. in Provincia N. Provinciali, eiusque Collegæ P. F. N. & me F. N. pariter Collegæ, & Notarij vices gerente, comparuit, quod cum haberet quasdam sibi à nobili viro D. N. tu depositum duntaxat pecunias in cella sua sublatas esse; suam tamen à se ignorari. Denuntiavit præterea, se multoties in Capitulo à viro personato die 29. Iunij præfati anni fuisse male verberatum, emittere tamen minime potuisse, Religiosum-ne, an secularis esset, qui verberabat. De quibus quidem ut fieret inquisitio, obnixè, atque instantèr admodum P. Provinciale postulavit, ut sceleris patratore agnitis meritis luas pœna, & sublata pecunia restituantur. Quod cum audisset præfatus Renerendiss. admod. P. Provincialis eidem F. N. super veritate furti eiusmodi pecuniarum, ac etiam percussione detulit iuramentum. Quæ cum iurasset ad sacra Dei Evangelia, ita esse, ut dixit idem P. Provincialis nostro adhibito consilio, delictorum eiusmodi inquisitionem statuit faciendam. Eam vero ut iuridicè constabiles, de fama prius, atque bonis ipsius denuntiantis opinione, quod in actis legitime constet, an illi habenda fides, sint in inquirendum. Ac propterea iussit accersiri P. F. N. eumque iuramento præfisso, &c. interroganti in prædictum F. N. denuntiantem cognoscat? cuiusnam apud se, atque alios sit opinionis? an mendaciorum efflor? ac demum credat, ne ipsam pecuniam habuisse, & quare, &c. Fama probata, vocandus iterum denuntians, eique rursus de lae o

iuramentum

lramento, interrogatus, an vere talia sibi fuerint subdata? an vere fuerit percussus quem credat abstulisse? quare ita credat? deponat indicia, testesque nominet, si quos habeat, qui factum, aut delinquentem nosse possint. Si aliquis indicatus reperitur fuerit, poterit contra illum specialis inquisitio formari: si autem nullum indicium reperitur, habeat actor patientiam, & iudicium finiat. Poterit tamen Prælatum super sublati rebus censuras ferre, ad effectum reuelationis, & prohibere absolutionem, & cetera facere, quæ in similibus casibus inter Religiosos fieri solent. Vide Ghisil. de iudic. regul. cap. 19. num. 23.

1. Noto hic 1. quod quando dicimus, ad inquisitionem de aliquo delicto debere præcedere infamiam, id est intelligendum, non de inquisitione generali, quoniam tenentur singulis annis facere Prælati, nam ad istam nulla infamia prærequiritur, sed illum facit Prælatum ex merito officio suo. Et constat ex cap. 1. de offic. ord. & cap. Placuit, & c. Relata, 1. quest. 1. & multis probat Sanchez. lib. 6. consil. cap. 3. dub. 17. num. 1. sed de inquisitione speciali, ad quam prærequiritur omnino infamia, vt probant supra hac eadem littera, cap. 9. num. 16. An autem loco famæ sufficiant indicia vehementia, disputant Doctores, Respondet Sanchez loc. cit. num. 5. non sufficere dicta indicia, sed requiri omnino infamiam. Et probatur manifestè ex cap. Cum oportet, de accus. vbi gloss. verb. Famam, & cap. Inquisitionem, eod. tit. §. Testis, & c. Qualiter, et. de accus. vbi gloss. verb. Ad inquirendum, & c. Qualiter, et. 1. ad. tit. & pluribus probat ibi Sanchez.

2. Noto 2. quod indicia sunt in triplici differentia. Alia dicuntur leuia, quæ committunt nihil probant. Alia graviora, quæ committunt sunt vera, & sunt illa, quæ vehementer mouent animum ad aliquid credendum; & hæc semper probant. Alia sunt violenta, & plena, quæ ita mouent animum ad assentiendum alicui rei, vt in ea, tanquam vera quiescat, & plura inuestigare non curet; & hæc probare videntur. Ita Syluest. verb. Indicium, in principio; Armill. eod. num. 2. Tab. & Angel. in principio. Ad probandum indicium requiruntur ad minus duo testes iurati. An autem iudeia violenta ita probent, vt illa sola sufficiant ad mouendum iudicem, vt possit ferre sententiam in criminalibus, dicat, quod non. Quia potest semper subesse aliquid dubium. Ita Sanchez lib. 6. consil. cap. 1. dub. 14. num. 4. quamvis alij apud eundem num. 3. sufficere dicant.

CAPVT XVI.

De forma incipiendi processum per viam denuntiationis in specie.

IN nomine Domini, Amen. Anno à Christo nato 1634. die 2. Julij. Coram Admodum. R. P. F. N. Provinciali N. ac eius Collegis P. F. N. & P. F. N. & me P. N. postior Collega, ac Notarij Vices gerente, in Consensu S. R. personaliter comparuit P. F. Insuper de Bona, atque eisdem Fratrem Improbum de Scandalosis Laicum de impudica cum muliere consuetudine, ac familiaritate, cum non parus aliorum scandalorum, denuntians hoc pacto, videlicet. Hic ponitur ad verbum denun-

tatio, quæ habetur supra lit. D. cap. 1. quæ posita, subditur. Quo quidem audito, præfatus P. Provincialis eidem Fratri Iusto detulit iuramentum, quod prædictum videlicet Fratrem Improbum charitativè, vt assertit se fecisse, monuerit, nec ipse tamen respiceret, ac propterea, quod non animo quidem calumniandi, sed Iusto iuratum, proque zelo ductus ipsum detulerit, pro eo idem F. Iustus, tactis sacris, iuravit. Præfatus autem P. Provincialis de iuramentationem eiusmodi, si, & in quantum omni meliori modo admittit, mandavitque prædicto Fratri Iusto, vt se eidem, quem admodum egis, subscriberet. Acta sunt ista in prædicto Monasterio in camera solita residentia præfati Patris Provincialis anno, die, & mensæ præscriptis, atque à me Notarij vices gerente fideli calamo descripta. Quibus sanè perpensis, attendens prædictus P. Provincialis, non sine maxima Dei offensa, plurimorumque scandalorum, atque offendiculo crimen huiusmodi impune posse præteriri, habito nobiscum consilio, super eo contra prædictum Fratrem Improbum statuit esse inquirendum. Ac propterea testes ab ipso denuntiante depositos iussit advocari. Et primo quidem P. F. N. eique præfatio iuramento, & c.

1. Noto 1. quod indicis officium valde difficile est, vt colligitur ex isto Sapientia 6. vbi indicis conditiones ponuntur, his verbis. Quoniam, cum essis ministrus regni illius, non rellis iudicassus, nec custodisti legem iustitiam, neque secundum voluntatem Dei ambulasti. Vbi, vt apparet, tria, ponuntur indicis munia ad hoc, vt suo officio plenè satisficiat. Primum illis verbis non rellis iudicassus; per quod significatur, quod iudea debet rectè iudicare, id est, sola negotij veritate inspecta. Quæque autem modis corrumpitur iudicium rectum. 1. timore, dum propter patientiam timet iudea secundum veritatem iudicare. 2. cupiditate, dum præmio ius alienigenis corrumpit. 3. odio, dum contra aduersarium, abutendo iudicio, aliquid molitur. 4. amore, dum amico contendit præstare auxilium. Secundum indicis munus ponitur illis verbis, nec custodisti legem iustitiam; per quæ verba significatur; quod non solum iudea debet secundum veritatem iudicare, sed etiam quod hoc iudicium debet facere secundum ordinem præscriptum à legibus; nam nec bonum simpliciter bonum est, nisi fiat sicut decet, vt ait D. Bonavent. de sex alij. Seraph. cap. 7. Quod munus vt bonus index adimpleat, debet servare tria, scilicet exquirere causam dicentem; non facile credere actori, neque testibus pro ipso; non precipitanter sententiam ferre, sed omnia bene videre, & examinare eo modo, via, & forma, quibus ius præscribit. Tertium indicis munus ponitur illis verbis, neque secundum voluntatem Dei ambulasti; per quæ significatur, quod debet iudea recta intentione iudicium exercere, non spe præmij iustitiam facere, sed amore iustitiæ. Tria autem requiruntur ad hoc, vt iudicium sit actus iustitiæ. 1. quod procedat ex inclinatione iustitiæ; nam alioquin est peruersum. 2. quod procedat ex auctoritate; nam alioquin est usurpatum. 3. quod feratur secundum rationem prudentiæ; nam alioquin est temerarium. Vnde Follet. in practica crim. in principio. ait, quod iudea debet habere quatuor, scilicet, auctoritatem, scientiam, experientiam, & bonam vitam, quæ ipse laque persequitur.

2. Noto 2. quod index regularis in iudicando quan-

do materia est gravis, quomodocumque procedat, non potest omittere ea, quæ sunt de iure divino, vel naturali. De iure autem divino sunt, accusatio delicti, seu denuntiatio, rei citatio, æqualitas iudicii erga partes, testium pluralitas, partis auditio. De iure vero naturali sunt ista. Iudicis inimici recusatio, appellatio, defensiones legitime, incantamentum de veritate dicenda, quod datur testibus, testium iocunda interrogatio, quoddam de delicto facti permanens confictus, quoddam inimici repelluntur ab accusando, vel testificando. Quæ prosequitur, & probat Ghisl. *de iudic. regul. cap. 2.2.* & Mirand. *de ord. iudic. quest. 2.4. art. 1. conclus. 1.* & 4. Ita D. Thom. 2. 2. *quest. 53. art. 7. ad 4. & 5. quodlib. 1. art. 16. Mirand. loc. cit. art. 3. conclus. 1.* Salom. 2. 2. *quest. 67. art. 3. vers. Ad secundum dico.* Naturæ in rubrica de iudic. num. 9. *vers. Quinto: & in cap. Inter Verba, conclus. 6. per f. 6. c. 63. num. 29. t. Sayros in Clem. regia, lib. 1. 2. cap. 1. t. num. 20.* Ghislierius cit. cap. 1. 3. num. 1. *Manf. de modo proced. in causis Regul. cap. 7. t. num. 5.* Allicet de discipl. *in ord. lib. 1. cap. 1. num. 12. & 13.* Sylu. *verb. Inquisitio 2. num. 1. disto 11.* A Sorbo in comp. *privat. mand. verb. Appellare, vers. Narandum quid.* Rodrig. *rom. 1. q. 9. reg. quest. 6. art. 1.* Et ratio est. Quia ius divinum, & naturale tantum fovet Religiosos, quantum alios, immo plus Religiosos quia horum fama, quæ deperditur per mobilitatem iuris, precioris est, ut ait Nau. *loc. cit. de iud. Et ita colligitur expresse ex cons. 4. Bonif. VIII.* quam refert Chetab. *tom. 1. lib. 1. fol. 240.* & Thom. à Jesu *de iuris. Regul. tract. 3. cap. 1.*

3. Neque his obstat *cap. Qualiter, el. 1. de accusat. in fine.* Nam ibi solum permittitur, quod in Regularium iudicis non ita etiam procedatur, servatis scilicet apicibus iuris, & solemnitatibus, ut declaravit expresse Bonif. VIII. *loc. citat.* volens, quod loco dictarum iuris solemnitatum observentur consuetudines approbata singularium Religionum, & ipsarum statuta facta, vel facienda à Capitulis generalibus. Solemnitates vero iuris sunt, quod accusatio, seu denuntiatio libellis in scriptis offeratur, quod reorum citatio realis, seu verbalis tali, vel tali modo fiat, huius contestatio; quod partis tale, vel tale tempus ad respondendum, seu probandum præscribatur, testium in tali delicto probando multum, quod admittantur dolose protelationes; quod circum reus ad videndum iurare testes; quod sententia non feratur, nisi tali loco, tali die, & tali modo, scilicet; quod citationes non fiant nisi per interualla; & alia prosequuntur Ghisl. *de iud. Regul. cap. 1. per totum;* & Mirand. *de ord. iud. quest. 1. 4. art. 2. conclus. 3.* Neque tamen istæ omnes omitti possunt in iudicis Regularium, sed illæ solæ quæ ad apices iuris spectant, & potæ sunt solemnitates, qualia sunt, citatio die non ferata, libelli portectio in scriptis, huius contestatio, testium multum, longæ dilationes, receptio testium post publicatas attestaciones, sententia sedendo prolati, & alia huiusmodi. Nam illæ solemnitates, quæ faciunt ad adiuvandam efficientiam iudicii, & ad conditiones, quæ de iure divino, & naturali requiruntur, in eo etiam de necessitate servandæ sunt; ut sunt dilationes congruæ, exceptiones legitime, traditiones nominum, & d. iudicium testium, citatio partium ad sententiam, &c. de quibus Ghisl. *loc. cit. cap. 1. 2. t. num. 18.* Quæ omnia colliguntur, immo expresse habentur in *Clem. Sap. de verb. signific.*

4. Adverte autem hic obiter, quod gloss. *fin. in dicto cap. Qualiter, el. 2. de accus. ex eo,* quod Papa dicit, quod ordinata dicto cap. non est necesse, quod observentur tam accurate in iudicis Regularium, malè collegit, quod contra Clericos sit nobilior

causæ Monachorum. Nam id concessit Papa, tum ad magis consulendum honori Monachorum, tum ad magis consulendum statui paupertatis, quam presertim. Tum quia status Monachorum in sancta simplicitate fundatus, non videtur capax tot inbilitatum. Tum quia Monachi contemplationi potius, quam iuri incumbunt. Tum quia Monachorum vinculum cum Ecclesiis suis non est, perpetuum, sed temporale, unde facilius dissolvitur. Quare ego ex eo textu colligo potius argumentum contrarium, scilicet, quod Ordo Monachorum est nobilior Ordine Clericorum, utpotè minoribus oneribus oneratus, & magis privilegiatus, & qui iure ordinis non censetur; causæ namque Magnatum simpliciter, & de plano, servatis essentialibus, discutuntur. Est etiam nobilior ex ea parte, quia magis ad ius, & contemplationem vite vacat, quam Ordo Clericorum; Monachi enim prædicant, docent, libros scribunt, infideles ad fidem convertere student, nulli preceps labori, aut periculo; ex Clericis autem si aliquid id faciant, remissius tamen id agunt, quam Regulares. In levioribus autem culpis, & quæ infamiam non gignunt, & in amotione aliquorum ad officii manualibus, seu aliis, quæ à mera liberalitate Prælati pendunt, non requiritur tam exacta causæ discussio (quod forte solum voluit Papa in *isto cap. Qualiter*), sed possunt suas servare constitutiones, quæ spem Religiosos loco iuris gentium habentur, ut dicit *Manf. cap. 7. num. 4.* Atque ita docent Sayros in *Clem. regia, lib. 1. 2. cap. 1. t. num. 20.* Quamvis itaque illa in istis Regularium iudicis necessarii requiruntur, quæ in omnibus aliis iudiciis sunt necessaria, nimirum accusator idoneus, seu aliquid id illis, testes legitimi, defensiones congruæ, index electus, ut habetur in *cap. 1. 4. quest. 4.* alioquin, si aliquid istorum desit, non erit iudicium, sed latrocinium, & assilum, ut dicit *Manf. loc. cit. num. 7.* & Ghisl. *cap. 1. 2. num. 18.*

5. Noto 3. Quod Religiosorum peccata graviora sunt puniendæ, quam peccata secularium; tum quia cum debeant esse magistri virtutum, illorum peccata alios docunt ad interitum; *cap. Qualis 8. quest. 1.* Tum quia, cum meliorem vitam professi sint, iniquam Ecclesiæ Magnates honorantur, & sic peccando violenter suo exemplo culpas extendunt; *cap. Nemo, dist. 8. 3.* Tum quia ipsorum peccata sunt graviora propter vota; *cap. Qui bona, 17. quest. 5.* & quia ipsi habent maiorem cognitionem de lege Dei; cui autem plus datum est, plus requiritur ab eo, unde etiam severius à sacris Canonibus puniuntur, *cap. Præcipue, 21. quest. 3. cap. Paulus, 2. quest. 7. cap. 7. dist. 59.* Immo aliquæ leviores culpe, quæ leges civiles non puniunt in suis civibus, in Religiosis graviter puniuntur à sacris Canonibus ut in *cap. Observandum, 1. 5. quest. 2.* Advocato religioso nihil licet accipere sub gravi pena, cum multa tamen corradant seculares. Deponuntur Clerici frequentantes domos feminarum, *cap. Clericus, dist. 8. t.* Item deponuntur alearores, *cap. Episcopus, dist. 35.* Negotiator Clericus tanquam peccatis fugiendus dicitur *cap. Negotiatorum, dist. 88.* Venatio Clericis prohibetur *cap. 1. & 2. de Clerico venatore;* horum tamen plurima, vel mala non asilumantur in secularibus, vel si mala non corrantur. Ergo, cum graviter puniantur in Religiosis, signum est, quod horum culpe graviora puniendæ sunt, quam secularium. Et advertunt Prælati, quod leviores culpe non sunt spernendæ in Religione, qui enim minus spernat, paulatim desinit; & non est charitas, sed languor, malos homines non corrigit, *cap. Non potes 23. quest. 5.* nam ex hoc totalis manet subditorum ruina; *cap. Qui vivit, ead. causa, & quest.*

6. Sed an culpe Religiosorum ceteris paribus sint gravioris, quam secularium, est alia questio, quam d. Thoms. 2. 2. *quest. 186. art. 10.* ubi ait, quod possunt esse gravioris vel ratione scandali, vel ratione voti, vel ratione contemptus, si scilicet ex contemptu, vel malitia peccent; nam videntur peculiariter tunc esse ingrati Deo; que tamen ingratitudo non facit speciale peccatum, nisi quando peccarent foris maliter, & precipue ex contemptu divini nam beneficiorum: Seculo autem scandalo, & voto, quando Religiosus ex infirmitate, aut ignorantia peccat, ceteris paribus, minus est illius peccatum, quam laici, tum extensius, tum intensius, nam peccata venialia multitudine bonorum operum obviuntur, in mortalia raro cadit, & velociter surgit, & quando cadit, non sine vehementissima tentatione demeratur, que multum de voluntario tollit, eadere estimandus est; nam persona aliquo exercitata charitate erga Deum, & bonis operibus, non solet ex infirmitate, aut passione cadere, nisi illa passio sit multum vehemens. Ita Valens. *tom. 3. disp. 10. quest. 5. part. 6.*

7. Noto 4. Quod querela contra Prelatos in seculo, vel qui fuerunt, non debent statim recipi, nec facile debent admitti probatores, etiam si videntur plene. Nam stat ti, qui voluit suo iururi satisfacere, corrigendo, & puniendo, que correctione, & punitione sunt digna, facillime incurrit in subdolum odium quantumvis misericordes esse studeant, & quantumvis cura condignum puniant, estimant enim semper subdoli, se ultra eundem quam fuisse punitos esse odio, seu alia passione Prelati. Est defectus humane naturae, que temper culpam propriam, vel excusat, vel in alium refundit, ut colligitur ex cap. *Non est crudelis*, 2. 2. *quest. 5.* Quare prudenter admodum in hoc puncto in gerere debent iudices. Quod precepit illis Pontifex in cap. *Qualiter*, el. 2. de accus. illis verbis. *Licet hoc sit observandum in subdolis, diligentius tamen est observandum in Prelatis, qui quasi signum sunt positi ad sagittam, & qui non possunt omnibus complacere, cum ex officio suo remaneant non solum arguere, sed etiam interpretari, quoniam immo interdum suspendere, nonnunquam vero ligare, frequenter etiam multorum incursum, & infamia patitur.* Et ideo Sancti Patres providi statuerunt, ut accusatio Prelatorum non facile admittatur, ne concessa columba, cornus adificum, nisi diligenter adhibetur cautela, per quam non solum falsa, sed etiam maligna criminatio sana precludatur. Ad quem locum ait Panor. *num. 8.* Quod quanto magis est iustior, tanto minus potest omnibus complacere, cum diligenter debeat suum officium eaque sine acceptione personarum. Vnde Apostolus, *Si adhuc hominibus, placerem. Christi servum non essem*; intellige tamen contra vituperum. Et *num. 9.* ait. Nota differentiam in inquisitione facienda inter subdolum, & Prelatum. Nam contra subdolum sufficit precedens fama; etiam non scandalosa, sed contra Prelatum oportet quod precedat fama, que sine scandalo dissimulari non possit. Quare consultat Thomas de Iesu de *vitiis. Regul. tract. 1. cap. 18. num. 10.* quod postquam aliquis defectus de Prelato fuerit verisimiliter delatus, non debent isti statim querelam accipere, testes examinare, & processum formare, sed debent causam, & prodemur inquirere ab aliis, abique edo quod possint isti suspicari Prelatum de illo defectu fuisse accusatum; interrogando scilicet, quomodo se gerat Prelatus cum tali, vel tali Religioso, nominando eos, qui vel testes fuerant vocati, an ab eo fuerint aliquando correcti, & puniti, &c. Denique in hac materia servandum omnino poto scandalum, ac gloriare consilium d. Thomae 2. *disp. 46. quest. 2. art. 2. quest. 2. ad 5.* ut scilicet visitatores Prelatos, ma-

nifeste non puniant, sed occulte, propter scandalum vitandum, sicut Aaron punitus fuit, quamvis non poena manifesta, sicut populus. Quod intellige, quando ad sine scandalo, & periculo temporali, vel spirituali fieri potest.

8. Noto 5. quod *te. 2. Relig. e. 3. num. 138.* dial, quod non poterat Prelatus poenas a lege taxatas minuire abique iusta causa. Iuste autem causa sunt, ut ait Sanchez, *lib. 6. consil. c. 1. dub. 25. num. 31.* poenitentia, paupertas, seu nequitia, doli defectus, consuetudo, quando ex poena diminutione speratur emendatio delinquentis, quando post commissum delictum magnum aliquod intervallum transijt abique delinquentis culpa, spontanea criminis confessio abique incussione motus, & quovis alia circumstantia, que delictum minuat. Quibus omnibus adde de iniquis mentis; nam pro ratione meritorum poterit, & debet iudex poenas minuire, vel omnino temerere. Cum enim leopas visitationis sit, ut definit Tidd. *sess. 14. c. 3. de refer.* bonos mores curat, & pravorum corrigit, seu vitiorum premiare, & vicia caligare, ponderanda sunt æqua lance a Visitatoribus tam merita, quam demerita, & si in aliquo reperiantur merita ut octo v. g., & demerita similiter ut octo, poterit vnum cum alio compensare, & sic rem absolvere. Atque ita docent Titaq. *de penis temper. consil. 49.* ubi dicit multis probat a *num. 1.* Navar. in *rubric. de iudic. num. 99.* Rodriq. *tom. 2. qq. regul. quest. 42. art. 5.* Longus de *casib. refer. part. 2. casu 5. num. 89.* Mixand. de *ord. iudic. quest. 127. art. 5. conclus. 3. num. 72.* Et probatur ex lege 2. *Pœna cum Appius, ff. de orig. iuris, leg. 1. ad finem, ff. de cens. Princip. leg. Non omnes, 5. ult. ff. de re milit. vnde Tullius in oratione pro Flacco: Semper vult, graues, ac sapientes iudices, in rebus iudicandis quid vultus Civitatis, quid communis salus, quid Reipublica tempora possent, cogitant.*

9. Causæ autem istæ ita dant facultatem Iudici poenas a lege taxatas minuendi, ut etiam si lae prohibeat poenam mutare, yamen tamen bis concurrentibus, possit Iudex adhuc poenam mutare, nam tunc intelligitur legis prohibitio, ut non possit mutare abique causa. Contrarium tamen tenet Sanchez, *loc. cit. num. 1.* scilicet, quod quando lae mutationem prohibet, Iudex, quacunque causa interueniente, mutare non possit. Sed non tenet, quod dixi; nam dantur aliqui casus, in quibus eaque poenam legi, estit impium, & crudele. Ad cap. illud *super eo, de raptoribus*, quod ad id probandum affert Sanchez, dico, quod nulla ibi adest legitima causa, quare Sacerdos mutare possit poenam ibi raptoribus impositam; loquitur enim c. illud in 6. *Qui autem*, de co reatore, quem, dum esset sanus, obstatata mente non pœnituit, & in morte securitatem emendandi prestatæ nequivit, licet hunc in morte poenireat, casere tamen debet sepulchra, quia quamvis illa poenitentia alias videatur causa iusta, ut dicitur raptor sepulchra non careat, eam tamen legitimam non iudicat Papa ibi, *parum prodesset videtur, sicut credimus*; & ideo contra facies Sacerdos ponitur. Solum igitur probat illud cap. quod causa, que non indicatur legitima a Legislatore pro minuenda poena non potest esse legitima ad hoc, ut iudex possit per eam a lege taxatam minuire. Adde, quod dicit gloss. in *dist. cap. quod hoc* sic potius ad aliorum terrorum in mortuo illa poena non nocet, & constat etiam ex eodem 5. *Qui autem*, ibi, *sed de peccato ceteris vitiis non demeretur.*

10. Aduerte autem, quod sicut potest iudex poenas minuire, ita propter delicti atrocitatem, potest illas augere, ut docent Innocent. in cap. 1. de *consensu. lico citato, numero 13.* & multis probat Titaquel. *loc. citato, a numero 16.* Conarv. *lib. 2. varior. cap. 9. num. 8.*

12. Adverte etiam, quod non licet apud Prælatum intercedere, ut poenam à lege taxatam delinquenti remittat, si nulla adest iusta causa id faciendi; quia rogare Prælatum, ut faciat id, quod licite facere non potest, est inducere illum ad peccatum; sed poenam à lege taxatam sine causa Prælatus remittere non potest. Ille tamen, qui fuisse offensus, possit rogare iudicem pro suo offensore absque peccato, immo cum merito, quia magnam offendere charitatis ardorem; qui autem speraret delinquentis emendam, possit intercedere apud iudicem, ut illi poena minueretur; nam tunc etiam iudex habet illam causam minuendi; secus autem, si emenda non speratur. Si denique ex mutatione, vel remissione poenae sequatur damnum, vel iniuria parti laesæ, non licet apud iudicem intercedere pro tali remissione, vel mutatione; nam procurare alicui benefacere, cum alterius damno, malum est. Atque ita docent Rodriq. tom. 2. q. 9. regul. quest. 4. art. 1. Sanchez lib. 6. confil. cap. 1. dub. 2. Ad quæ debent adherere illi, qui de misericordia iustæ gloriantur, ut pro omnibus intercedere iudicium inanis proficiantur, maxime quando sunt personæ graves, & auctoritatis, quarum apud Prælatos auctoritas multum valet.

13. Adverte etiam, quod Iudex post sententiam latam non potest poenam eo inflictam minuire, quia functus est suo officio; leg. Quod iuris, §. de re iudic. Sanchez lib. 6. confil. cap. 1. dub. 3. num. 1. Quod tamen intelligit, quando Iudex non potest super illo crimine dispensare, vel iure, aut consuetudine non habet, ut minuire possit, ut est apud Regulares in aliquibus criminibus specialiter non exceptis, & præsertim apud nos Minimos in materia votorum illicitum; nam super poena contra facientes imposita nullam habent Prælati auctoritatem, ut constat ex Correct. n. 105. Atque ita docet Conar. loc. cit.

14. Noto 6. quod Prælatus regularis habens sententiam, quod aliquis sit innocens, licet aliis per legitimas vias probatur nocens, non potest illum condemnare, quicquid sit de hac questione, quam sunt tractant Salom. a. a. quest. 67. art. 1. confil. 3. Sayrus in clari regul. lib. 12. cap. 8. a. num. 6. Malcard. de prob. confil. 350. Sanchez lib. 6. confil. cap. 1. dub. 17. in aliis foris. Probo ita illo Exod. 1. Non suscipies vocem mendacis, neque in iudicio plurimum acquiesces sententia, ut à vero demas. 2. Quia in cap. Cum æterni, de sent. & re iudic. in 6. puniatur iudex, qui contra conscientiam propriam, & contra iustitiam aliquem gravat. Ex quo aperte colligitur, quod iudex tenetur secundum propriam conscientiam iudicare, & non secundum allegata in processu, quando sunt contra conscientiam certam. 3. Quia contra ius naturale est, innocentem condemnare; quod ius præponderat cuiusque alteri iuri. 4. Si vniuersus populus peccat aliquem occidi, qui tamen innocens sit non potest illam populo consentire; per ea. expressum in leg. Decernimus, Cod. de pœnis ubi, glossa ex hoc colligit, Pilatum malè Christum condemnasse. Cum ergo iudices regulares iustitiam quidem sequi debant in iudicando, sed valde misericordia temperatam, ut potè quæ filios, & subditos merè voluntarios regant, opinionem magis piam sequi tenentur, præsertim cum & ipsa probabilis sit. Cum ergo ista opinio probabilis sit, & possit in quocunque form amplectari, ut potè rationibus, & auctoritatibus multum munita, ut videtur potest apud dictos Auctores; existimo, quod Prælati regulares ad poenam peccati mortalis esse sequi teneantur. Neque obstat, quod sequatur scandalum in communitate, si iudex non iudicet secundum processum; nam vitiosum scandalum nasci permittitur, quam veritas relinquatur, ut dicitur in cap. Qui scandalizaueris, de regul. deinde potest

Prælatus declarare, habere se scientiam de innocentia calumniati rei. Neque refert, quod tunc remaneant infamati denunciator, & testes, nam præsertim quam quod isti communiter non sciuntur in hoc iudicio regulari, in quo omnia secretè procedunt, si fuerint in dolo, sibi debent imputare; si decepti sint, puniant Petrum tale delictum commisisse, cum fuerit Paulus, caseant à deceptione in posterum.

15. Tandem nota hæc doctrina fortiterque vehementer doctrina Caiet. a. 2. quest. 68. art. 3. ubi habet, quod iudex non debet à principio admittere denuntiationes calumniosas, admissas autem debet rescindere, & abolere. Immo ait, quod si cognoscit à principio, denuntiationes non esse legitimas, & admittat, facit iniuriam iustitiae, & similiter si postquam postquam cognouerit, erit enim tunc iussum tribunal, non iustitiae, sed latronum affluantiam pauperes religiosi. Adde etiam, quod iam super lat. A. cap. 10. num. 2. accusationem à Religiosis relegamus, in cuius locum cum succederet denuntiatio, quæ solam fratris emendam petit, nullum scandalum nasci poterit, etiam si Prælatus innocentem calumniam nocentem absoluit. Sic enim hæc sententiam probat, ut iudex regularis teneatur indicare secundum propriam conscientiam in absolendo, non autem in condemnando; nam secundum doctrinam Baldi confil. 115. in fine, volum. 5. iustitiam peccatis in absolendo, quam in condemnando. Cautam doctrinam sequantur Aragon. a. 2. quest. 66. art. 5. Rodriq. tom. 2. q. 9. regul. quest. 4. art. 5.

16. Adverte hæc etiam, quod potest iudex, relicta propria opinione indicare secundum opinionem aliorum, quæ libi probabilior apparet, cum fore illa sit verior, & tutior. Sicut enim potest quilibet Doctor interrogatus respondere ex aliquo sententia, si responsum iuxta interroganti, sit iudex ex aliorum sententia indicare. Ità Casti. Palas de conf. dist. 2. part. 1. tom. 7. cum multis, quos citat.

17. Noto 7. quod iudex, qui fert sententiam iustitiam, peccat mortaliter, nisi forte ea ignorantia inuincibili id fecerit, Ghisli. de iud. reg. cap. 7. num. 15. Quod si per lordes eam fecit, id est, si moueat ad hoc iudicandum ea pretio, seu pœmio, vel ea prece, seu gratia, vel ea odio, seu inimicitia, aut ea timore, ut expellat Falsitatem 3. part. pract. quest. 11. num. 361. & Menochius de arbit. casu 342. a. num. 18. incidit in pœnas cap. Cum æterni, de re iudic. in 6. ubi suspenditur per annum; quod si, pendente illo anno, se immiscuerit diuini iurisdictioni irregularitatem, à qua non potest absolui, nisi per Papam. Sed Barbosa in dist. cap. num. 10. & Fatiniaci loc. cit. a. num. 27. Menoch. cit. num. 3. dicunt, quod habet priuati dignitatem, quam habet, ita ut in futurum ad alium dignitatis gradum ascendere non possit, per leg. iudices, Cod. de dignit. lib. 12. Vide Rodriguez tom. 2. q. 9. regul. quest. 40. art. 2. ubi putat, quod iudex regularis malè iudicans ea negligentia culpabili, cum dolo, vel sine dolo, & ea impetitia, pœna arbitraria puniendus est. Ille autem præsumitur cum dolo procedere, qui formam sacrorum Canonum, iuris ciuiliis, vel constitutionum Religionis transgreditur manifestè. Ille verò præsumitur procedere ea lata culpa, qui omisit facere, quæ alij prudentes, docti, & experti indices in simili casu facere solent. Quando ergo iudex regularis malè iudicat ea dolo, vel lata culpa, deponendus est ab officio, iuxta notata in cap. Quicquid, 1. q. 1. cap. Placuit vniuersis, 1. q. 3. cap. sed ibid. d. 45. cap. Iustum, 25. q. 1. Secus autem, si ea simplicitate. Vide Rodriguez loc. cit. & eius Compensatorem verb. Iudex, num. 22. & c. 3.

18. Noto 8. quod iudex non potest procedere ad inquisitionem ea eo, quod contra aliquem sibi scripte

scriptae fuerint aliquae litterae ortae, vt aiont, idest, sine auctore, etiam in dictis litteris notati sunt aliqui testes infamari de ipso delicto. Quia istae litterae nullam proctus infamiam praefectum, neque vllum faciunt indicium contra ea ipsis denuntiantur, vt habetur in cap. *Inquisitionis*, §. Tertia dubitationis, de accus. vbi Panor. in num. 4. Thomas à Iesu de iust. Reg. iust. tra. 2. cap. 5. numer. 9. Iulius Clarus in pract. crimin. quae. 5. num. 3. Ghilicetius de ind. regul. cap. 16. num. 65. Marius de modo procedi. in cons. Regul. cap. 12. num. 5. Mirand. de ord. ind. quae. 6. art. 8. conclus. 1. Salzedo ad Diaz. cap. 4. lit. A. vers. Oñano, Ioseph à S. Maria in tribu. Relig. tra. 3. cap. 6. §. 3. Paulinus Berti in practica crim. iur. 8. cap. 9. num. 5. & 6. Rud. iura. tom. 2. §. 9. regul. quae. 6. art. 10. vbi probat, quod iuxta vigorem dictarum, non solum non potest procedere iudicialiter contra infamatum, sed neque etiam potest contra illum procedere tanquam pater, ac si per denuntiationem Evangelicam fuisset monitus; quod est dicere, quod neque potest sic infamatum secretò monere, vt, si vera sunt, quae ibi scribuntur, abstergeat, nam, & hoc pacto videtur alteri aliquo modo etolare, quae, ibi dicuntur. Quod ego verissimum existimo, nisi aliande aliquid aliud indicium habeat Praelatus; nam tunc non vigore litaturae, sed vigore iudicii potest Praelatus infamatum monere. Et aduerte, quod proctus fabricatus super huiusmodi litteris est ipso iure nullus, vt habetur in dicto cap. *Inquisitionis*; & notant in specie Salardo, & Ghilicet.

18. Aduerte etiam Rodriguez quod d. bet Iudei immixtare auctorem dictarum litterarum, & cum arbitraria poena punire. Quod est aequissimum ad exterminandum malignantium perniciem naturam, & consolandum famae bonorum Religiosorum. Quod etiam notat gloss. in dicto cap. *Inquisitionis*, verb. *In occulto*, quae ad hoc afficit cap. *Quidam maligni*, §. quae. 1. & dicit David Psalm. 49. *Detrahentem secretis proximo suo, hunc persequetur.*

19. Dicunt autem Salzedo, & Ioseph à S. Maria, quod potest Praelatus his litteris reddi causator, & secretò inquirere, an fuerit vera fides, vel Italia, quae ibi dicuntur, suspendendo interim iudicium circa credulitatem. Sed parum omnino comburendas, vel laedendas, & illis non penitus credendum. Nam, vel qui eas scribit, est vir probus, qui foret taliter scribere, ne in odium cadat delinquentis; vel est malus. Rursum vel delictum est occultum, vel publicum: Si qui scribit, est vir probus; & delictum est notorium, non debet timere propter bonum commune odium fidei, dicente Apostolo, *Si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem.* Si autem delictum est occultum, iam committitur non esse vir probus, qui illud reuelat; Si autem, qui scribit malignus est, non est audiendus, imò puniendus, iuxta cap. *Qui in alterius*, & cap. *Quidam maligni*, §. quae. 1. Quare sanctum existimo stylum Curiae Romanae tales litteras, in materia praetextu Regum, iam laedentes.

20. Sed quid faciendum, si litterae sunt quidem subscriptae, sed nomine fictitio, vt solent facere moderni malignantes, putantes, sic dictum stylum circumuenire. Tunc suspensum tunc est indicium, & earte in prima verificandum, an vere litterae sint auctoris subscriptae, an tale nomen fit in Canonibus, à quo prodicunt; quod si comparatur esse fictitium, vel suppositum, tunc litterae comburendae, vt dixi, & querendum, qui scripsit, vt pinnat, si autem nomen sit verum, tunc verificandum est, an ille dictus litteras scripsit, supposito quod manus non cognoscatur, quo si inuenitur verè ipsum, qui subscripsit, quod si inuenitur iniqui, & quae inconstantes,

lore; si habent enim haec litterae locum denuntiationis, vt probat Ioseph à S. Maria in tribu. Relig. tra. 3. cap. 11. §. 5.

21. Aduerte etiam hic bonam doctrinam D. ul. Thomae 2. 2. quae. 60. art. 4. ad 3. quae seruiet Praelatis, ne errent, quando sibi scriptum, vel dictum fuerit aliquid de aliquo subdito. Aut itaque ibi D. Thomas, quod iudiciorum genera sunt duo. Vnum suppositum, & aliud distinctum. Per primum semper cogitamus id, quod deterius est, fin. in nostris, siue in alienis factis, vt illis securus, & efficacia remedium adhibeamus; si enim supponatur, id quod deterius est, adhibebitur. Si acin remedium, quod quidem remedium deinde. erit magis efficacia contra minus malum v. g. video pauperem & claudum iannam domus, supponis quod possit aliquid auferre necessitate oppt. illi. Per iudicium autem distinctum alicuius facta in meliorem partem interpretamur. Ad notandum igitur propositum applicando, quando alicui mali scribitur, aut d. etur Praelato de aliquo. R. l. ago potest Superior supponere illud malum, quod illi d. iur. esse verum, abique eo tamen, quod illi vilo modo credat, v. l. malam opinionem concipiat de illo, imò omnino credere debet esse mendacium, nam aliquis faceret iudicium tunc proximo; vult tam, v. l. remedium adhibere eo proximo modo, ac si verum esset, prout tamen, vt notant Caiet. & Aragon. ac locum illum D. Thomae, ne caute, aut remedium adhibuit quidquam famae proximo nocent. Si autem velit Praelatus in hoc calu diffinitio, & determinatione indicare, debet in bonam partem sumere, & excusare, quantum potest, subditum suum, vel negando delictum esse possibile tali personae; vel interpretando in bonam partem factum, si aliquo modo potest; vel saltem illi compatiendo, si nullo modo excusari possit. Exemplum sit in votitis Religiosis, & iuuenibus. Ha magna cautela custodiuntur, non quod mali sine, vel aliquid mali de illis suspicetur, sed vt eos omnis relaxatio occasio pracludatur, si autem illis aliquid mali succedat, excusati illud, quantum potest, bonus Praelatus. Hanc doctrinam illustrat Mariabiter. D. Chrylost. tom. 1. hom. de S. Susanna, fol. mibi 235. dicens: *Malicia suspiciones sunt calumniantium, beneuolae suspiciones sunt gubernantium. Licet enim de filio male suspicari, sed filio non licet calumniari. Viri suspiciones malos, sed optat inuenire bonum. Qui beneuolus suspicatur, vincit caput, tunc enim bene latetur, quando falsum inuentum fuerit, quod male suspicatur. Videatur pro hac doctrina Rodriguez de ord. ind. cap. 1. conclus. 6. numero 8. Ioseph à S. Maria in tribu. Relig. tra. 3. cap. 6. §. 5. Salom. ad locum D. Thomae, proposit. vi. ima.*

22. Noto 9. quod tom. 2. Relig. quae. 1. cap. 16. §. 4. dixi, quod Visitatores non potant, visitare, nisi ab vicina visitatione. Et sic Prouincialis, qui in generali visitatione reddidit rationem suae administrationis, non potest amplius super illa visitare. Quod si Praelatus inique velit, non teneat illi respondere; in idipsum enim bis iudicari non d. bet. Quod si aliqui praetendant, se timore Indici, qui sanctae parti, tamen, audiendi non sunt tanquam maligni; committunt ne enim malignantibus ad loca illa topica recurrere, vt suas malignitates innoceant. Si aliqui autem dicant, fuisse se illo tempore aegrotos, vel absentes, id prius probandum est. Atque ita colligitur ex cap. fin. de hie, qui matr. accus. pass. & docent Paris. de Puteo, de syndacatu, 1. Officialis finis, num. 2. Rodriguez 10. 2. §. 9. regul. 4. 2. art. 4.

23. Noto decimo, quod non rectè constituantur Iudices illi, qui habent nimiam ingenij subtilitatem, sunt enim hi ordinari iniqui, & quae inconstantes,

novitatem amici, (quæ semper tristes patiunt efficitur) ambitiosi valde, & sine extollendæ famæ avidissimi. Quod probat manifeste *cap. Hinc etenim, d. 49. vbi Gregorius hos comparat habentem grandem, vel totum natum, qui diuina lege olim, Lemitici 21. prohibiti erant à sacerdotibus ministris. Videatur Mirand. de ordin. iudic. quæst. 3. articulo 11. Neque videtur illi constituantur iudices, de quibus D. Thomas 1. contra gentes, vt testetur Capistranus in specul. conscient. part. 2. numero 31. dicens: Sunt quidam hominum tantum de suo ingenio presumentes, ut totam rerum naturam se potius (suo intellectu posse metiri, existimantes id solum esse verum, quod eis videtur, & esse falsum, quod eis non videtur. Ex quo tanto amore suam amplectuntur sententiam, opiniones, & sectas, vt de contrariis aliam nec cogitare volunt, nec respicere, vel audire; de quibus Salomon Proverb. 18. dicit: Non recipis stultus verba prudentia, nisi ea dixeris, quæ versantur in corde suo. Et de istis dicit Apostolus ad Roman. 1. Dicentes enim se sapientes, stulti facti sunt.*

CAPVT XVII.

De forma incipiendi processum, quando tam delictum, quam delinquens sunt notorii.

IN nomine Domini, Amen. Anno à Christo nato 1634. die 9. Inly Coram adm. R. P. F. N. Ordinis N. & in Prouincia N. Prouincialitibusque Collegis, nimirum P. F. N. & P. F. N. que P. N. etiam Collega, ac Notarij Vicegerente, in Conuentu N. Ciuitatis N. personaliter comparuit P. F. Insuper, eisque dixit Reuerend. admod. PP. denunciatio vobis qualiter hodie praefata die, à prandio, hora scilicet septimadecima, in publico Refectorio, praesentibus omnibus Patribus & Fratribus ipsius Conuentus, seu ipsorum maiori parte, F. Faribundus dolore, sciens, ac temerè P. F. Mansuetum in faciem graue vulnus infixit, vt publicum subinde, notorium, atque manifestum sit ab eodem F. Faribundo praedictum Mansuetum fuisse vulneratum. Id vero sic accidisse, Conuentus totus, seu maior eiusdem pars testari valebunt, vt nulla proinde hoc queat tergiversatione calvari, contraque ipsum propterea, tanquam notorium criminis, ac delinquentem, iuris ordine praetermissum, sit procedendum. Quo circa id vobis denuntio, vt de iustitia providere possitis. Quo quidem audito, praefatus P. Prouincialis, cuncta eiusmodi praedicti F. Insuper chyrographo obsequanda, & subscriptenda mandans, vt re ipsa subscripsit. Adhuc sunt hæc in praefato Conuentu, in Camera solita habitationis eiusdem P. Prouincialis qui statim adiuuit, seu coram se accersendum curauit, praedictum Fratrem Mansuetum, cui vulnus impactum fuerat. Id vero cum aduocasset, eumque acerbo vulnere ad trium scilicet digitorum longitudinem in dextera maxilla sauciaturum P. Prouincialis tunc cum Collegis praesessisset, ipsum, de veritate dicenda praestito

primo iuramento, ab eoque talis factis emissis, interrogans, quisnam tam graui cum vulnere affecisset? Sic autem respondit. Cum post praedictum simul cum aliis in Refectorio essem, &c. Fuit verò deinde interrogatus, cur cum se percussisset? Nescio, nisi quod diebus elapsis in claustris tixati sumus. Tum P. Prouincialis Patres, qui aderant, statim examinandos. Ac primo quidem vocatus P. F. N. Corrector, qui cum, de veritate dicenda praestito iuramento, iuraueris, interrogatus est, an sciat, Fratrem Mansuetum fuisse hodie vulneratum, & quo pacto id fecit. Vbi tum esset: Quam de causa vulneratus? Et quam tunc ibi adesset. Quæ interrogationes faciendæ sunt omnibus testibus examinandis, ita vt testes concludant, delictum fuisse notorium ratione loci, ratione temporis, & ratione personarum.

Deinde Iudex accedere debet reum, & illum interrogare, quare se vulneraueris Fratrem Mansuetum. Qui, si confiteatur delictum, damnandus eris, nullo iuris ordine seruato, si autem negaueris, & delictum sit tale, in quo nulla cadat defensio, seu excusatio, neque aliqua allegetur, etiam absque ulla dilatione ad condemnationem procedendum est, praemissa protestatione reo, quod, cum delictum sit notorium, & negari non possit, alleget quicquid vult in sui defensionem, quia Iudex vult procedere ad sententiam. Si verò reus alleget excusationem, vel, si non alleget, delictum ex se possit aliquam excusationem habere, tunc reo concedenda sunt defensiones, non tamen debent ei concedi dicta, neque nomina testium, sed finito termino defensionum, statim condemnandus est per aliquod decretum receptum à Scriba. Et ab hac sententia non potest appellari, vt diffusè probat Farinae. part. 1. prax. quæst. 21. num. 117. sed statim est executioni mandanda. Ita in pract. crimin. Foller. Rubrica. Item quod est notorium delinquens, à num. 15. Videatur Iulius Clarus in pract. crimin. lib. 5. §. fin. quæst. 9. num. 4. & 7.

1. Notum 1. quodd notorium est duplex. Vnum toris, alterum facti. Notorium iuris est, quando aliquis in iure fateor crimen, & de eo condemnatur. Notorium facti est illud crimen, in quo fama publica suum præbet administrum, & rei essentia protestatur, ita se exhibens omnium oculis, vel con+spicuius maioris partis aliquos loci, vt nulla possit tergiversatione celari. Notorium facti adhuc est triplex. Facti scilicet transiens, vt si quis publice in Refectorio eorum Fratres Deum blasphemasset, vel aliam alieni dedisset; licet enim notorium sit dictum, ita delicta commisisse; quia tamen non permanent, sed transiunt, idè dicuntur notoria facti transiens. Alia est notorium facti interpolat, vt quando quis notorie domum meretricis frequentat, quia licet notoria sit hæc frequentatio; quia tamen continua non est, dicitur facti interpolat. Aliud est notorium facti permanentis, vt si

si quis notoriè vulnere aliquem in facie, quia semper remanet in facie vulneris cicatrix, ideo dicitur facti permanentis. Atque ita docet Specul. lib. 3. rubr. de notor. crim. §. 8. à numero 1. Farinac. in praxi, quest. 11. à num. 3. Mascard. de prob. conclus. 1106. & 1107. Notorium facti transiens plene, & legitime probandum est, sicut etiam notorium facti inextinguibile, ut dicunt Mascard. loc. cit. conclus. 1108. num. 7. & 14. Specul. loc. citat. num. 11. Farinac. citat. à numero 88. 89. & 99. Notorium vero facti permanentis non est necesse, quod probetur secundum communissimam opinionem, quam refertur Mascard. conclus. 1108. num. 1. & Specul. cit. num. 1. & Iulius Clarus in praxi crimin. §. final. lib. 5. quest. 9. num. 3. Qui tamen ait, quod in practica iterandum est, ne Iudici monatur questio in syndicato, quod semper notorium etiam facti permanentis probetur, examinando maiorem partem testium communis, qui fuerunt presentes delicto. Ita etiam docet Follet. in praxi crimin. Rubrica. Item quod est notorium, &c. num. 18. Farinac. parte 1. praxi, quest. 11. num. 85. Nam licet verum sit, quod in notoriis non servatur iuris ordinem, est secundum iuris ordinem procedere, ut dicitur in cap. Ad nostram, et 3. de iur. iur. & plura ad id congerit Farinac. loc. cit. num. 60. abundans tamen cautela nunquam nocet; intendit ad Farinac. cit. num. 85. id esse de necessitate.

2. Notum 1. quod ad faciendum delictum notorium facti, tria requiruntur. Primum quod fiat in loco publico, in quo soleat convenire communitas. Secundum quod quando committitur delictum, ad sit maior pars illius communitatis, in qua committitur, aut decem persone, aut saltem tres, ut dicunt alij; Quod ultimum admitto in Consensibus parvis, in quibus non est magnus numerus Fratrum; nam ad faciendum delictum notorium, respiciendum est ad maiorem, vel minorem numerum personarum in illa communitate existentium, ut docet Farinac. parte 1. praxi, quest. 11. num. 45. licet contrarium dicat num. 49. quod licet ubi non adest numerus decem personarum non potest ibi esse notorium, sed primum dictum mihi magis placeat. Tertium quod requiritur ad faciendum notorium, est, quod delictum committatur de die, nam si committatur de nocte, non possunt homines bene videre. Ita Specul. lib. 3. de notor. crim. §. 8. à num. 5. qui num. 6. addit, quod Iudicis arbitrio relinquitur, quando quid dicatur notorium, cum non sit in iure expressum; quem sequuntur Farinac. cum multis. loco citato, num. 48. & Mascard. de prob. conclus. 1106. num. 18. qui Iudex iuxta facti, loci, temporis, personarum intervenientium quantitatem, numerum, & qualitatem indicibus delictum esse, vel non esse notorium.

3. Et advertes quod ad hoc, ut Iudex possit procedere per viam notorij, non est necesse, quod testes dicant, delictum illud nullam admittere exculpationem, quia vulneratus non pronovavit, neque verbis, neque factis, sed iussit, quod notorie constet de ipso delicto principali, ut probat Farinac. loc. cit. num. 51. Adverte etiam, quod si reus sit absens, debet citari, & ad processum, & ad sententiam; si vero sit presentis, monendus est, ut producat quicquid habet ad sui defensionem. Ita Clarus in practica crimin. libro quinto, §. final. quest. 9. num. 4. Farinac. loc. cit. num. 68. & 69. licet alij cautionem ad processum dicant non esse necessariam. Farinac. num. 66. proinde declarat num. 70.

4. Notum 3. quod ad probandum notorium sufficiunt duo testes, ut probant Clarus in praxi crimin. lib. 5. §. fin. quest. 9. num. 6. Specul. lib. 3. Rubrica de notor. crim. §. 8. num. 17. & 20. Farinac. loco citato numero 109. Qui testes debent testificari non de audire, sed de visu, scilicet, quod erant presentes & vide-

runt crimen, de quo testificentur, & quod ibi erat maior pars communitatis, que idem, quod ipsi, videre possunt; alioquin non probarent delictum esse notorium. Ita Specul. loco citato, numero 17. Farinac. numero 109. Mascard. de prob. conclus. 1106. num. 19. & 20. licet alij, quos refertur Farinac. num. 107. & Mascard. numero 21. dicant, non necesse, quod deponant, se vidisse factum, sed sufficere, quod deponant, se vidisse populum presentem facto.

5. Notum 4. quod antequam Iudex procedat per modum notorij, debet declarare in processu delictum esse notorium, & per hoc quod intendit in eo procedere per viam notorij; hoc autem non potest declarare, nisi prius examinet duos testes, qui de notorio deponant. Ita Clar. lib. 3. §. fin. quest. 9. num. 8. Hæc tamen sententia declaratoria non est necessaria in notorio facti permanentis, neque in notorio delicto facti coram Iudice, ut ait Baiard. ad distum locum Clari, num. 8. sed tamen Farinac. loco citato semper putat esse necessarium, siue per eum negetur notorium, siue non; sed præsertim quando reus notorium negat; Farinac. citat. quest. 11. numero 116. Videatur Follet. in praxi crimin. Rubrica. Item quod est notorius delinquens, num. 14. Villagut. in praxi crimin. lib. 3. tit. de modo proced. in crimine, notor. cap. unico, conclus. 4.

6. Notum 5. quod quando reus examinatur in delicto notorio, non debet examinari dubitante, an scilicet commiserit tale delictum, sed assertive, scilicet, Notum est, quod tale delictum, cui illud commisit; Sic Rex Abimelech interrogavit Isaac dicens, Genes. 6. Perficimus est, quod voveris tui sit, cum mentis et ovis sororem tuam esse. Sic Moyses Exodus 32. dixit ad Aaron. Quid fecisti tibi populus hic, qui induxisti super eos peccatum magnum? Sic Samuel 1. Reg. 11. dixit Saul, qui publicè obtulerat holocaustum. Quid fecisti? Sic Heli 1. Regum 2. filius suis dixit: Quare facitis res huiusmodi, quas ego audio res pessimas ab omni populo? Ita Lucas de Penna in leg. Quærit, col. 8. Cod. de dignit. lib. 12. Follet. in praxi crimin. Rubrica. Item quod captus est in flagranti, num. 12.

CAPUT XVIII.

De forma procedendi contra reum delinquentem coram Iudice pro tribunali sedente.

IN nomine Domini, Amen. Anno à Christo nato 1634. die 10. Iulij. Ceram R. admod. P. F. N. Ordinis N. Provincialis in Provincia N. pro tribunali sedente, atque una cum suis Collegis, Fratrem Impium in, & super causa, de qua in actis examinante, Impiis ipse, Dei, ac superioris ibidem presentis timore posthabito, Deum, & B. V. blasphemavit, seu alapam Fratri Facundo Collegæ nostro, vel eius adversario, &c. impiegit. Super quibus idem P. Provincialis de iustitia volens providere, vocavit primò prefatum F. Impium, eum interrogavit, cur se blasphemaveris, &c.

Sic ipse fateatur, statim condemnatur ad poenam, & iudicium finitur. Si neget, statim examinentur testes, qui viderint, vel audierint eum blasphemantem, cum iniuncto coram ipso eo, &c. illis examinatis,

examinatis, et us condemnaretur; Et testes debent concludere, quod videtur, v. l. associant dictum Impurum blasphemantem, vel aliam dantem eorum Iudice, & eius Collegis sedentibus pro tribunali, & presentia Iudicis, alias non possit condemnari abique citatione ad sententiam, & à tali condemnatione non potest appellari, nisi fuerit nimis levis. Atque ita docent Penni loco citato column. 3. Filii. l. citat. Rubric. Item quod est notorium delinquens, num. 27. Part. de Potro de Syndicat. verb. Notorium iudicij, num. 6. tom. 7. tract. folio 189. Farinac. part. 1. prax. g. 11. m. 159. qui num. 158. multos Doctores citat, dicentes, quod eo casu potest Iudex abique ulla probatione procedere, & delinquentem punire, non solum quando aliquem afficit iniuria, sed etiam quando falsum testimonium testis dicit, aut actor falsos producit testis, &c.

Si verò delinquens eorum Iudice, delinquit extra suum tribunal, tunc debet procedere secundum ordinem iuris; Farinac. loc. citato à num. 161. Vilagut. in praxi, lib. 3. tit. de modo proced. in iudic. quando reus deprehensus est in Regr. conclus. 7. Iulio. Ca. ut in praxi. crimin. lib. 5. §. fin. quæst. ultim. numero quinta. Dicunt tamen Clarus citat. & Farinac. numero 163. quod hoc casu potest Iudex abique querela, denuntiatione, seu diffinitione inquirere de delicto commisso ratione officij, & potest incipere processum hoc modo.

IN N. mine Domini, Amen. Anno, &c. Cum hodie mane coram Admod. R. P. F. N. Provincialis N. & aliis Fratribus in claustris Conuentus N. Civitatis N. F. Impudens ausus sit Fratrem percutere, prædictus P. Provincialis ex pastoralis officij munere de iustitia cupiens providere, P. F. N. qui aderat, coram se iussit accersendum, ac de veritate dicenda præfisso iuramento, &c. interrogatus est, videris ne à F. Impudente F. Bonum manè fuisse percussum. Et sic de reliquo.

1. Sed pone, quod quis Deum blasphemet eorum Notario, & Iudice tantum sedente pro tribunali, & non los adsit testis, & Notarius de mandato Iudicis scribat, illum eorum se blasphemasse, poteritne puniri? Negat Follet. in praxi. crim. 5. Item quod est notorium, &c. numer. 29. Affirmat verò Specul. lib. 3. Rubr. de notor. crimin. § 2. num. 14. Part. de Potro de Syndicat. § Notarium Iudicij, numer. 6. & 14. cum turbet iste indicium, & offendat Iudicis maiestatem, ac aures eius aggravet; ad dicta cap. 1. de off. deleg. in clausula § B. ruel. vel. Si quis obrepserit, ad leg. Corn. de fals. l. Nulium, C. de test. Favor iudicij, visio Iudicij, oculum delinquentis facit, ut putem, illum non esse sine peccato dimittendum.

CAPVT XIX.

*De forma incipiendi processum contra re-
pertum in flagranti.*

IN nomine Domini, Amen. Anno à Christo nato 1614. die 11. Julij. Coram Admod. R. P. F. N. Ordinis N. Provinciali N. existente in sua cella in Conventa N. cum suis Collegis, scilicet P. F. N. &c. comparuit P. F. Assatus cum P. F. N. & P. F. N. dixeruntque P. Pro-

vincialis, ac suis Collegis RR. Admod. PP. de-
auntiamus vobis, qualiter hodie paulò ante
Vesperam in Conventa N. in inferiori claustris
parte, qua ad lavuam ducit, decumbulantes
Fratrem impurum Oblatum vidimus, qui adole-
scentulam quandam affectu decoram exoscu-
lans, amplexus, & inhonestè tangens, ad
vesp. pertrahere satagebat, Propius autem
nos accedentes, acriter eum de tam impu-
denti seelere obiurgauimus. Quod quidem cri-
men eum eiusmodi sit, ut aequat impudè
absque maxima Dei offensa dissimulari, va-
bis illud ea propter deuntiamus, quò de ius-
titia providentis, preest vobis in Domino so-
luti videbitur expedire. Datum, &c. In Con-
uentu N. &c.

Quo sanè audito, P. Provincialis, suorum
Collegarum præhabito consilio, iuridicis super
eo delicto sumere statuit informationes. At-
que ita, de veritate dicendo præfisso iuramen-
to, prædictum F. Assatum interrogavit, an
qua deposuit, vera sint. Et an alij ibi tes-
tes, præter prædictos, adessent. Respondit,
ea vera esse, ac præter prædictos, ibi etiam
N. N. adfuisse. Quis omnes vocati, ac inter-
rogati, viderint ne prædictum Fratrem Impu-
ram exosculantem, &c. debent in suis respon-
sionibus sigillatim concludere, quid viderunt,
& fuerunt presentes, quando F. Assatus cum
aliis illum reprehenderunt de facto, in quo il-
lum repererunt.

Quibus sic examinatis statim vocari debet
dictus F. Impurus, & præfisso iuramento de ve-
ritate dicenda, est interrogandus, cur tale
delictum cum tanta ignominia commiserit? Si
affirmanerit, scripta eius depositione ipsius ma-
nia firmata, Iudex statim eum condemnens, an-
tequam ex illius conspectu recedat, ut dictum
est supra de delinquente notorio, & perqueat
eorum Iudice, & sententiam exequatur. Si au-
tem delictum, in quo reperiens est, quis in fla-
granti, possit aliquam excusationem admitti-
re, verbi gratia, si quis vulneravit aliquem
ad se defendendum, vel quia ab eo fuit gra-
uiter iniuriatus, tunc licet delictum confiteatur,
antequam proferatur sententia, debent
illi dari defensiones cum brevi termino ad illas
producendas.

Si autem reus neget delictum, testes iam
super flagrantia delicti recepti constantur
cum ipso, & si Iudex ex eorum depositione il-
lum convictum conficiat, dato ei termino ad
se defendendam, si in termino nihil reuelans
adducat, condemnatur; si autem delictum non
sit plenè probatum, quia testes non directi, &
immediatè concludunt super delicto, sed super
aliquo actu extraneo, puta fuga, vel ligati-
ne femoralium, &c. tunc reus absque ulla di-
lutione est tortura Religiosa torturandus. Quod
si post torturam fateatur delictum, debet
sequenti die ratificare; si persistit in negatione,

non potest ordinaria poena puniri. Si verò delictum sit plene probatum, & reus convictus, secundum aliquos potest adhuc torqueri, ad sciendum complicem, & delicti qualitates, quando delictum est tale, quod sine complice fieri non potest, cum expressa protestatione, quod id fiat citra praesudicium plena probationis. Quando autem delictum tale est, ut qualitates aggravantes in infinitum non habeat, nec complicem necessarius admittat, iniquum est eum torqueri. Sed ego puto, quod non possit convictus de crimine interrogari de complice occulto, qui non laborat infamia, nisi quando delictum perfecte aliter intelligi non potest, seu quando delictum pendet in futurum, & est in damnum communitatis, aut tertij. Probatur ex cap. Cum Monasterium, de confessis; Cap. Veniens, de testib. cap. Nemini, 15. quasi. 3. Ita Thomas à lesa de visitatione Regularium tract. 3. capite 8. numero 6. Sanchez lib. 6. consil. cap. 3. dub. 22. quem vide dub. 2. si vis scire ex eo, quod crimina sunt contra communitatem, ego dixi supra. An reus possit interrogari de complicibus occultis, vide Salom. 2. 2. quasi. 69. articulo secundo contraveniens. 8. titul. An reus possit interrogari de complicibus; P. Navar. lib. 2. de resist. cap. 4. num. 172.

Si verò reus ita captus in flagranti delicto neget, & alleget testes, & eos, qui cum in flagranti ceperunt, tanquam inimicos, debet causam inimicitiae asserere, & eam probare; quam si non probet, est condemnandus. Atque ita docent de huius capitis materia Follerius in pract. crimin. Rubr. Item quod captus est in flagranti, numer. 12. Clarus in pract. crimin. lib. 5. §. fin. quasi. 8. à numero 2. Villagut. in pract. crimin. lib. 3. de mod. proc. quando reus deprehensus est in flagranti, conclus. 2. Farin. in pract. crimin. part. 1. quasi. 21. à num. 149.

1. Noto 1. quod contra repertum in flagranti delicto, cum de delicto legitime constat, & reus illud fateatur, procedi potest sicut contra delinquentem innotoriam, nullo iuris ordine servato. Ita Farinae. loco citato num. 133. §. 34. & num. 155. Foller. loco citato à num. 2. Ille autem dicitur captus in flagranti, qui in ipso actu deprehensus est, vel ille, qui deprehenditur antequam veniat ad locum destinationis, vel qui deprehensus est, cum latitaret, non multum longe post delictum, alio actu extraneo in medio non interveniente, verbi gratia, furatus est quid alicui puleum in sua cella, si iste statim, atque pro pisco, capitur non longe à cella, in qua illum inripuit, dicitur captus in flagranti; si autem capitur longe multum à dicta cella, vel postquam puleum deposuit, & aliquid aliud fecit, tunc non dicitur captus in flagranti. Ita Foller. loco citato num. 9. Farinae. num. 156.

2. Noto 2. quod qui capitur delinquentem in flagranti crimine, sunt idonei testes contra eum, quando per alios probari non potest, & dictis testi-

bos aliud non obstat; Foller. loc. cit. num. 7. Farinae. num. 157.

3. Noto 3. quod reum repertum in flagranti crimine potest non solum offensus, sed quilibet privata persona capere, & vinculum ad iudicem proprium deferre, & non solum potest Religiosus convictum sic in flagranti captum ad proprium Superiorem deferre, sed etiam quilibet secularis, seu Religiosus alterius Religionis, aut Clericus secularis. Ita Foller. loc. cit. num. 6. Farinae, n. 140. & 141. Abbas in cap. Cum non ab homine, de indic. à num. 12. vbi Barbos. cum multis num. 12. Diaz in pract. crimin. cap. 135. num. 3. vbi Salzedo lit. D.

CAPUT XX.

De forma, qua redditur à Pralatis testimonium professionis alicuius Fratris.

De 2. Aprilis anno 1634. Frater N. de N. Clericorum professionem in Conventu N. Ordinis N. pra manibus R. P. F. N. publicè emisit, Correlloris officio fungente R. P. F. N. idque mane solemnè missa expleta, hora clericali 15. in eisdem Conventus Ecclesia ante maius Altare Fratribus assistentibus. Nos infra scripti Correllor, & Seniores Conventus N. Ordinis N. fidem facimus, nec non omnibus, ac singulis attestamus, scriptum exemplar professionis Fratris N. ex originali Codice, omnium Religiosorum huius Conventus professionis completente, fidelis calamo extractum, ac depromptum fuisse. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod Clem. VIII. provt habes tit. 2. nostr. privileg. in consil. 10. Urbani VIII. §. 101. præcepit, ut Superior cuiuslibet Conventus, in quo novitatus fuerit constitutus, habeat pariteralem librum, in quo vniuscuiusque noviti professo registretur, illamque novitatus professus manu propria, & duo testes, qui praesentes fuerint, subscribant. Conversus verò scribendi ignarus, professus, in eandem testium, qui se tenerant subscribere praesentia, propria manu signum Crucis apponet. Quilibet debet asseruati, & custodiri in archivio, ubi scriptura ad Conventum pertinentes reponantur. Vide omnino pro ista forma, quæ dico tomo tertio privileg. capite 12. numero sexto, & capite secundo, numero 33. & 34.

2. Noto 2. quod Urbanus VIII. fecit decretum circa eos, qui praetendunt nullitatem professionis ex eo quod non fecerunt novitatum in locis designatis ab Apostolica Sede tenoris sequentis.

S. D. N. Urbanus divina Providentia Papa VIII. Ad occurrendum motibus, qui possent in Religionibus oriri occasione receptionis Novitiorum, & professionis per eos emissæ in Conventibus non designatis contra formam decretorum Sanctæ Mar. Clementis VIII. de novitiis ad habitum Regularem, & professionem non admittendis nisi in Conventibus designatis, audita super hoc sententia Sac. Congregationis Concilij, declaravit, ac decrevit, huiusmodi receptos, & professos contra formam dictorum

dictorum decretorum allegantes propterea aul-
tatem receptionis, & professionis, non posse su-
per huiusmodi nullitate post lapsum quinquennij
quoquo modo audiri.

Quid si aliqui contra formam præsatorum
decretorum recepti, & professi, à Religione in-
fra quinquennium exire, vel Superiores infra
eam respectu illos eiecere voluerint, eadem
Sanctitas sua decreuit, ut tam ipsi professi,
quam Superiores respectu teneantur iura, qua
sibi sancte visa fuerint, prius deducere coram
eadem Sac. Congregatione, qua ex speciali etiam
Sua Sanctitatis facultate, super hoc concessa,
providet.

Inhibens propterea Primatibus, Patriarchis,
Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & Prae-
latis inferioribus iurisdictionem exercensibus,
ac quibuscumque Iudicibus Ordinariis, & dele-
gatis, etiam consuevis Palatii Apostolici Au-
ditoribus, & S. R. E. Cardinalibus etiam de
Latere Legatis, Sedisque Apostolica Nuntiis, ne
in posterum in hoc quocumque modo se ingerant,
absque speciali eiusdem Sanctitatis Commissio-
ne sub pena ipso facto incurrenda quò ad Epi-
scopos, Archiepiscopos, Patriarchas, & Primate-
tes, interdixit ab ingressu Ecclesie, quo ad Ab-
bates, Praelatos inferiores, ac alios Iudices pra-
dictos excommunicationis lata sententia: quò
verò ad Nuntios, & S. R. E. Cardinales, etiam
de Latere Legatos, indignationis sua Sancti-
tatis, & punitionis arbitrio eiusdem imponen-
daram.

Si verò iidem ut supra recepti, & professi,
intribus minimè deductis coram Sac. Congre-
gatione Concilij, & sine illius expressa licentia, à
Religione exire, vel Superiores Religionis eos
eiecere ausi fuerint, ipsi recepti, & professi tan-
quam Apostata puniantur, & pro talibus ha-
beantur, nec non contra eosdem iuxta formam
decreti de Regularibus Apostatis, & eiectionis eius-
dem Sanctitatis sua iussu ab eadem Sac. Congre-
gatione sub die 21. Septembris 1624. editi pro-
cedatur, & Superiores, qui eiecerint puniam sus-
pensionis à divinis, necnon privationis omnium
officiorum, qua tunc obtinebunt, ac perpetua in-
habilitatis ad ea in posterum obtineenda, vo-
cisque activa, & passiva ipso facto, absque alia
declaratione incurrant. Datum Roma die 4. Ianu-
arii 1636. F. Cardinalis Perseus, Franciscus
Paulinus Sac. Congregationis Secretarius. Quod
quidem decretum R. A. P. F. Raphaël Pizzur-
nus Ordinis nostri Zelosus misit Adm. R. P. F.
Gabriel Pizzurmo Provinciali nostræ Genuen-
sis Prouinciae ad hoc, ut publicari illud faceret
in singulis Conuentibus suæ Prouinciae, quod
fecit hoc anno 1636. à die 9. Februarii.

CAPVT XXI.

De forma instituendi Protectorem, seu Pro-
curatorem alicuius Conuentus.

Frater N. Ordinis N. & in Prouincia N. Cor-
rector Provincialis. Dilectis nobis in Christo
N. salutem, &c. Cuius diuino dediti, at-
que in lege Domini die, ac nocte meditari de-
bentes Religiosi claustrales, his inferioribus si
vacent, ab alijs se se, suoque statui conue-
nientioribus agnoscantur praeferendi id enim est,
quod illis praecebat Apostolus, Nemo militans
Deo implicat se negotijs secularibus, ut ei
placeat, cui se probant. Quae quidem Regu-
laris disciplina incommoda diuino assistens spiri-
tu praeferens B. P. N. ne tantulum sui iusti-
tiae Sectatores, ab his, qua sunt, mentis oculos
auerterent, Procuratores, seu Protectores in sin-
gulis sui Ordinis Conuentibus per Praelatos man-
dauit iure optimo instituendos. Nos igitur, qui
humilis licet imparibus, huius Prouinciae pen-
dus sustinemas, ut tam salutare Ordinis nostri
praescriptum eo diutius vigeat, quò sapientius fue-
rit discretè, ac prudenter executioni manda-
tum, de tua erga nos beneuolentia, & ad Or-
dinem nostrum singulari deuotione, prudentia
quoque, dextertate, rerumque gerendarum
experientia, morum etiam rectitudine ada-
mum edocli, harum serie, ac ut se in nostri
Conuentus N. Procuratorem, Protectoremque
eligimus, constituimus, facimus, ac nomina-
mus: plenariam tibi, hoc Procuratoris, seu Pro-
tectoris officio in Religionis nostrae, & praesati
possessionis Conuentus utilitatem, ac decus per-
fundendi auctoritatem impertientes. Quod sanè
munus, ut latiori fronte suscipias, & exequaris
(vltra centuplam, quod dabis iustus Index)
ad omnium te privilegiarum, & gratiarum, qua
nostri Ordinis Procuratoribus ab Apostolica Sede
impertuntur, alterumque itidem spiritualium
bonorum, qua per vniuersos eiusdem Ordinis
Frates, ac Sorores praestari, benignè concessis-
sit ipse Iesus, participationem, communionem-
que libentissimè admittimus, & cooptamus.
Datum, &c.

1. Noto 1. quod Iulius II. ut habes tom. 1. instr.
primi, in eius constitut. 1. 5. 39. concessit Procuratori-
bus, & Procuratoribus illius Ordinis, ac eorum li-
beris procreatis, & procreandis indulgentiam plen-
ariam semel in viua, ac semel in morte. Item illis
concessit, quòd si dicendo quinque Patres nostros, ac to-
tidem Ave Maria ante altare maius cuiuslibet Eccle-
siae, consequantur omnes illas indulgentias, quae
consequuntur praesentialiter visitantes Ecclesias Vir-
gis, tam intus, quam extra in diebus stationum. Mar-
tinus IV. concessit dictis Procuratoribus singulis an-
nis indulgentiam centum annorum: Calixtus IV. ut
Compend. verb. Indulgentia, qui ad saeculares 4. non e-
rit tertius.

2. Noto

2. Noto 2. quod dicti Procuratores gaudent, & participant omnibus bonis operibus, quæ sunt per vultuarius Ordinem nostrum. Ita concessit Iulius II. tom. 1. *primil. cit. in eius causis*. 4. & hoc eo ipso, quod eliguntur à Prælati in Procurores, abique eo quod illis dentur participationes à Generali. Quare statutam factum pro nostro Ordine in Cap. *Bovin*. 3. quod nullus, præter Generalem, possit literas participationis concedere ad summum intelligitur directè. Nam procuratores constituantur à Provincialibus, & eo ipso fruuntur singulis bonis operibus Religionis.

3. Noto 3. quod Procuratores nostri in casu, quo contingeret sciri excommunicationem, vel interdictionem in terris, in quibus resident, non afficiuntur dictis censuris, nisi illis causam dederint, aut dantibus consilium, auxilium, vel favorem præstiterint, iuxta moderationem *primil. Medicantium*, factam in Concil. Lateran. à Leone X. quam habes tom. 1. *nostr. primil. in causis*. 26. Leon. X. §. 20. vel nisi fuerint specialiter excommunicati, vel interdicti, ut concessit Alex. VI. tom. 1. *nostr. primil. in causis*. 24. Atque ita tempore interdicti possunt dicti Procuratores admitti ad audienda divina in nostris Ecclesiis. Neque hoc est contrarium Titid. *sess. 24. de refo. cap. 11.* Nam dicti Procuratores non per hoc delinunt Ordinis sobietati, cum possint ab his specialiter excommunicari, & interdicti, si interdictio causam dederint, &c. solum non includuntur in sententia generalibus. Et adverte, quod hic non loquor de illis Procuratoribus, qui sunt continui Fratrum commensales; nam hi maiora habent privilegia, sed de aliis quibuscunque, Conventus; & Religionem foventes, & adiuvantes.

consist. 4. Sixti IV. à rem. 4. & tom. 3. dist. privileg. cap. 2. non. 41.

LITERA R.

CAPVT PRIMVM.

De forma recusandi Vifitatorem.

ORAM R. Adm. P.V. proponit Frater N. & dicit contra personam R. Adm. P.V. quod cum F.N. adversarius fuit, vester existat consanguineus vel familiaris, &c. ex huiusmodi causa est vehementer suspecta. Cum verò periculosum sit, eoram ludre suspecto causam dicere, ratio dicitur, ut P.V. vestrumque iudicium recuset. Eiusmodi autem suspicionis causam eoram arbitris, quos una cum adversario communiter eligere paratus est, offert, ac spondet se probaturum. Quod si ea in electione minime poterint convenire, ipse nominat N. eligisque pro parte sua. In quorum fidem, &c.

1. Nota, quod hæc forma procedit quando Index est ordinarius, vel delegatus sine socio, & pars habet adversarium. Si verò est delegatus habens Collegam, & dati sunt cum clausula, *Quod si ambo interesse non possunt*, tunc, cum eoram Collega probanda sit exceptio reculationis, dicat excipiens, *Et causam suspicionis huiusmodi eoram Collega vestro legitime probaturum se offert*. Si autem non habet reas partem, dicat. *Eoram, &c. Frater N. & dicit, quod cum P.V. sit illius inimicus, vel in alia causa ab ipsa appellaverit, &c. ut probaturum se offert eoram arbitris, &c.*

LITERA Q.

CAPVT VNICVM.

De forma mittendi Religiosos Fratres ad quaerendum.

RATER, &c. Tibi, &c. Egentissimo Conventui nostro N. cui licet immeritis præsidemus, ex inuictis nobis pastoralis officij debito, providere cupientes, tibi supradicto præcipimus, ut adquirendas pro eodem Conventu priorum fidelium elemosynas te conseras. R. Almod. Parochialium Ecclesiarum Curatos ac Rectores, necnon cuiusvis Ordinis Religiosos, tam Superiores, quam subditos, quos adire contigerit, exorantes, ut te humaniter excipere, benigneque hospitari, & maiori, quo poterunt, studio seipsum respectu populi commendare dignentur, quod si sibi concessi à bonorum omnium largitore Deo quidquam valeamus erogare. Servitio namque divinum benignitatem inquit præce à nobis imocandam pollicemur, ut quorum officia, opem, liberalitatemque scenseris nostra Religio, cuius conspectu dices hac in vita, æternamque beas in futura. In quorum fidem, &c.

1. Nota pro hac forma, quæ dixi tom. 1. *primil. in Tom. III.*

CAPVT II.

De eadem forma, quando tota Provincia vellet Vifitatorem recusare.

ORAM Reverend. Admodum P. V. eiusque Collegi comparent P. F. N. Provincialis N. illius Collega, necnon eiusdem Provincia Correctores, ac Definidores, & tam proprio, quàm communi nomine tanquam totam representantes Provinciam, ipsius etiam nomine dicunt, quod cum P. V. sit eius nationis inimica, ex hac causa, aliisque deducendis suspecta redditur vehementissimè. Cum vero periculosum sit valde, eoram suspecto ludre causam dicere, recta ratio dicitur, ut P. V. vestrumque recusent iudicium. Eiusmodi autem suspicionis causas, inimicitie eorum competentibus Iudicibus de iure eligendi, offerunt, ac spondent se probaturos. Sic dicunt, & non hoc tantum, sed & omni alio meliori modo, via, & forma, quibus de iure possunt, recusant. In quorum fidem, &c.

L

1. Noto

1. Noto 1. quod ista materia recusatōis, quæ dico *rem. 1. Relig. quæst. 1. cap. 19. cum §§. sequ.* Vide etiam Ghisli. *de ind. regul. cap. 14. Aldr. de disciplina, lib. 2. cap. 28. num. 33. Mans. de modo proced. in causis Regul. cap. 26. num. 4. Ioseph. à S. Maria in tribus. Relig. tract. 4. cap. 20. Mitand. de o. d. indic. quæst. 21. art. conclus. 2. Et scias, quod non est necesse recusatōem fieri in scriptis, cum ins id non exprimat, *cap. Cum speciali, de appell. Portel. p. 1. casum, casu 22. num. 6.* debet tamen necessario in ea exprimi causa, vt dixi *rem. 1. Relig. quæst. prima, cap. 19. §. 1. & dicit Portel. loc. cit.**

2. Noto 2. quod recusatō debet fieri antequam visitatō incipiat, *cap. Quod suspecti, §. Et re vera §. quæst. 3.* Si vero post causæ initium, ante illius tamen conclusiōem orta fuerit suspiciōis causa, poterit reus tunc etiam inchoare reculare, *cap. Insinuante, de offic. deleg. Immo quod in omni parte causæ possit recusatō fieri, docet Couatuu. Prælit. quæst. cap. 26. numero secunda.* Quæ enim de nouo emergunt, nouo indigent auxilio, *l. De arate, §. Ex causa, ff. de inter. alio.* Ita Ioseph à Sancta Maria *loc. cit. §. 3.*

3. Noto 3. quod Episcopus in visitatione generali non potest tanquam suspectus recusari. Ita declarauit Paulus V. & Sacra Congregat. Concilij apud Barbos. *de potest. Episcop. allegat. 73. num. 38.* Ex quo aliqui faciunt argumentum, vt Portel. *p. 1. casum, casu 22. num. 4.* quod neque in dicta visitatione possunt recusari Generales, & Prouinciales Regularium. Sed meo videri hic non valet argumentum ab Episcopo, ad Generalem: nam hæ declarationes sunt odiosæ, vt potest vulneratior iuris naturalis; vnde non videntur posse extendi. Et licet Generales, & Prouinciales habeant auctoritatem quasi Episcopi. vnde videntur posse eodem iure censeri, id tamen est verum in iis, quæ sanorem subditorum concernunt, non in illis, quæ odium. Nec obstat illa clausula posita in dicta declaratione Pauli V. quam referunt Barbos. & Portel. *Declaramus, Episcopum, vel alium, cui id legitimè competit, visitantem, non posse se suspectum recusari.* Nam per illam particulam, *vel alium*, potest intelligi Archidiaconus; Decanus, Legatus, &c. quibus ins visitandi competit, vt Azor. *a. p. lib. 13. c. 30.* Sed dato, quod licet et argumentari ab Episcopo ad Generalem, &c. intelligi tamen, quod non possunt dicti Generales, & Episcopi recusari, quando procedunt via inquisitionis, & ad morum correctiōem, ac emendationem potius extraordinariis vtuntur, abique fabricatione processuum, generali sola inquisitione contenti, non tamen si procedant via denunciatiōis, aut specialis inquisitionis; nam tunc mutantur forma iudicij, vnde tenent etiam mutari iura. Ita sapienter declarauit S. Congregatio apud Barb. *loc. cit. fine.*

4. Noto 4. quod arbitri eligendi in causa recusatōis possunt esse aliter Religiosi, vt habet communis stylus omnium ferè Religionum. Et potest probari ex c. *Passoralis, de off. ind. ord. §. Ad quod, ibi, ipsum ad suscipiendam delegatiōem huiusmodi compellere nequis inuicem, &c.* Quod tamen intellige, nisi constitutionibus Regularibus aliter cautum sit.

CAPVT III.

De forma reabilitandi Fratres priuatos.

FRATER, &c. Tibi, &c. Oblata nobis nuper pro parte tua petitionis series continebat, quod cum alias, humana fragilitate ductus, contra votum vita Quadragesimalis carnes comedisses, meritoque fuisses ad Regula nostra præscriptum iure primogenitura, vocisque actuè, & passuè perpetuò priuatus, eandemque à te humiliter susceptam penitentiam per tricenarium iam aquo animo sustinueris, super ea, vt tecum per nos dispensaretur humiliter postulabas. Nos igitur satis edocti, quam te peccati, cuiusmodi puniteris, quam ob illud sapienti ingemueris, quamque alacriter, ac promptè imposuit penam persolueris, votis tuis annuere cupientes, Generalis Capituli N. proximè celebrari auctoritate, ad omnes te, ac singulas nostri Ordinis gratias, beneficia, prerogativas, & suffragia, ad vtramque etiam vocem ac ius primogenituræ, ad omnia alia decemum, & quæcumque de quorum exercitio, ob præfatum crimen, iuxta R. P. N. Ordinis nostri olim Generalis, vel Prouincialis, sententiam, ac declarationem amotus, ac prædictus fuisti, recipimus, ac restituimus, receptumque etiam ac restitutum harum serie te volumus, ac decernimus, in quorum fidem, &c.

CAPVT IV.

De eadem forma.

FRATER, &c. Tibi, &c. Honestè petentium precibus libenter annuimus, easque ad gratiam exauditiōis admittimus, cum in Domino cernimas salubriter expedire. Cum ob fugam igitur tam tertio arreptam alina, & passua vocibus, ac iure primogenituræ priuatus fueris. Nos humilitate, correctiōneque tua, quam exhibes, attenta, quod impossitum valeas Religioni obsequia persolvere alacriter, constitutionum nostrarum, seu generalis Capituli N. proximè celebrati auctoritate, hæc in parte nobis specialiter concessa ad omnes te, & quæcumque nostri Ordinis gratias, vocemque actuam, & passuam, ac primogenituram per præfentes restituimus, & habilitamus, siæque restitutum, & habilitatum esse volumus, ac decernimus de gratia speciali. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod quando qui vult reabilitari, debet in libello supplicij, quem præfatus Prælati, exponere cum suis circumstantiis, causam propter quam fuit priuatus; alioquin reabilitandus non est.

Ita deciditur pro Ordine nostro in *cap. Barchin.* n. 28. & in *Val.* s. n. 24. In quo specialiter mandatur, quod si quis fuerit priuatus per fugam, debeat exprime re numerum fugarum, quas fecit: Praelatus autem non nisi causa cognita, & habita certa relatione de emendatione delinquentis, potest gratiam reabilitationis concedere, iuxta Decr. Tith. *sess.* 1. s. de reform. n. 18. Ita statuitur pro Ordine nostro in *cap. Genens.* s. n. 30. & dicitur expresse in nostro Correct. n. 36. & n. 37.

2. Notandum quod Superiores non possunt reabilitare Fratres priuatos per Regulam aut constitutiones, nisi id sibi specialiter concedatur ab ipsa Regula, aut constitutionibus: nam Praelati supra Regulam, aut constitutiones auctoritatem non habent. Ita docent multi Doctores, quos cito *rem.* 1. *Relig. quæst.* 1. *cap.* 3. s. 5. Voco autem priuatos per Regulam, quando sunt priuati secundum penam taxatam in Regula, seu potius quando declaratum extitit ipsos in penam Regula incidisse, per quoscumque tandem Superiores id n. v. Deo etiam Regulam, & constitutionis specialiter concedere auctoritatem reabilitandi, quando eam concedere Capitulis generalibus, aut Provincialibus; quæ quidem Capitula deinde traditam sibi à legislatore facultatem specialiter communicant aliquibus Superioribus, puta Generali, aut Provincialibus.

3. Et aduerte quod in Ordine nostro Generalis habens facultatem reabilitandi Fratres, non potest eam suo Vicario generali, eam eum plenaria potestate infuso, communicare; per textum expresse in *cap. generalis Genes.* 6. n. 31. Dixi, priuatos per Regulam, aut constitutiones. Nam si quis fuisset priuatus à Generali, vel Provinciali propter delictum non contentum in Regula, tunc potest Superior, qui priuauit, illum reabilitare, cum illius sit absolute, cuius est innodare: l. 3. *ff. de re iudic.* l. *Nemo, ff. de reg. iur. cap. inferior.* d. 21. Et in ordine nostro in *cap. Genens.* 4. n. 11. Sed tunc aduerte, quod si priuatus factus sit à Generali, vel Provinciali cum iuris Collegis, non potest ipse Generalis, vel Provincialis per se solus reabilitare absque dictorum Collegiarum consensu, prout definitum est in *cap. generalis Romæ* 6. celebraio, me presente, licet incutia Scriba non fuerit in dicto capitulo notatum. Sed verum est; quod dixi, & dubium fuit propositum à Patre Honorato Sigaudi collega generali Gallo, qui adhuc viuit in Conuento SS. Trinitatis de Vrbe. Eest iuris, ac rationis consonum.

4. Notandum quod circa illa clausulam, *causa cognita*, de qua n. 1. quod importat conditionem, & formam ut importat omnes similes ablatini absoluti, ita ut reabilitatio data absque causæ cognitione, non valeat. Ita habetur in l. 1. *A. iustitiae, ff. de cond. & dem.* & in l. *Qui baridi, & l. Men. ff. eod.* ut constat. Quin tunc Superior excedit limites suæ commissionis. Ita Sanchez *lib.* 3. *de matr. disp.* 1. n. 2. & *lib.* 3. d. 17. n. 10.

5. Sed dubitabit, an inuiuoli causæ cognitio debeat esse iudicialis, an vero sufficit, quod Superior extrajudicialiter informetur, certumque fiat de tali causa. Respondeo, sufficere quod Superior informetur extrajudicialiter, absque forma, & figura iudicii, & etiam à testibus non iuribus. Tum quia sic obseruat consuetudo. Tum quia iura concedunt facultatem hanc Praelatis, videntur enim iure de illorum conscientia, & prudentia; in quo casu strepitus iudicii necessarius non est, ut multis probat Sanchez, 3. *de matr. disp.* 8. n. 4. & 5.

6. Dubitabit etiam, an sit censendus reabilitatus, qui tacuit delictum, propter quod fuit priuatus. Respondeo, si tacuit numerum fugarum, quas fecit, in Ordine nostro non est censendus reabilitatus;

tus; nam talis expressio omnino requiritur pro forma in *cap. Valens.* s. n. 24. & *Barchin.* numero 18. Sicut etiam pro forma in dicto Capitulo Bare, requiritur, quod dicatur quomodo extra Religionem motati fuerint ipsi fugiuui, qui reabilitari pretendunt, forma autem ad vnguem est obseruanda, etiam in minimis; *leg.* 1. & ibi Bald. *ff. de liberis, & posthum.* Et colligitur ex *cap. Si moni proprio, de probat.* in 6. Nec tescit, etiam si ignoranter dicta quantitas tacita fuerit. Cum enim amittitur forma, eorum actus, nec ignorantia omittit, nisi ad excusandum à culpa. Ita Glos. in *cap. Si moni proprio, de prob.* in 6. verb. *Tacetur.* M: noeh. *de arbur.* lib. 2. *casu* 201. n. 17. Sanchez. 8. *de matr.* disp. 21. n. 4. Neque etiam censendus est reabilitatus, si tacuit circumstantiam delicti, quæ mutat speciem; nam Superior, qui procedere non potest, nisi causa cognita, ignorato delicto, nequit reabilitationem concedere, neque iudicandus est velle. Ergo gratia nihilominus obtema non valet defectu potestatis, & voluntatis in concedente. Quam doctrinam late probat Sanchez *loc. cit.* n. 10. Si verò tacuit aliquam circumstantiam non mutantem speciem delicti, sed solum illud aggravantem, puto, quod gratia obtema subsistit; licet Superior diffie hinc fuisset illam concessurus, tali circumstantia cognita. Nam tunc cum re subsistens non valetur, gratia concessio est voluntaria in concedente immediate, ac etiam in causa. Vide Sanchez *loc. cit.* n. 11. Quæ omnia bene notare debent tam Superiores, quam subditi. Nam tam qui illegitimè reabilitant, quam reabilitati mortali ter peccant, & isti praeterunt quodvis actum exercent prohibitum; verbi gratia si etant priuati voce adinu, & passim, quoties in electione dant votum; ingerunt enim se adibus sibi prohibitis, quos pro parte sua innalidant. Quare consulo electoribus, quod prius, quam admittant aliquem alias priuatum, & postea reabilitatum, diligenter inspeciant supplicationem datam Praelato pro reabilitatione, & examinent, an fuerit legitima, iuxta dicta; alioquin cum subreptitiam inducent; & sic reabilitatum reititians alioquin & ipsi peccantur illegitimum admittendo.

CAPVT V.

De forma instituendi studiorum Regentem.

Frater, &c. Tibi, &c. Publica salus studio; ut demandati regimini suscitatio possint, quam maxime accensi, in eo curam omnem, & cogitationem animi collocare debeamus, ut ad Religionem gloriam conservandam, Praeceptorum decus retinendam, Collegiarumque nostrorum fustas amplificandas, in cuius doctrina seminatus apti, atque idonei proficiantur Moderatores, ac Regentes, qui sui integritatibus, prudentia, & sapientia, ea omnia, quæ ad studiorum incrementum spectare nescunt, sic grant ac exequantur, ut ab eis, tanquam à capite in cætera Collegij membra pretiosas scientia liquor diffundatur. Quamobrè cum inter cætera totius Ordinis domicilia, velut Solimur fidera, scientia luce maxime fulgeat nostrum Cuiusdam N. Lyceum, quod valeat doctrinarum fulgore totius Ecclesiam in dies magis illucere, probum eidem peritum, ac prudentem litterarum palastram corporum

Auxilium feligendum. Te igitur prefatum Patrem, cuius scientia dignitas, probi mores, ac prudentia satis, superque nobis innotescunt, in eiusdem Collegij Rectorem harum serie ac vi destinamus, eligimus, & constituimus. Dilectionem omnem tibi, & eandem, qua ceteris nostri Ordinis studiorum Rectores fruamur, & gaudent, auctoritatem elargientes. Per Iesum Christum viscera se quoque deprecantes, ut ea sedulitate, eaque industria, & assiduitate huius muneris ita demum incumbas, ut auditores lux fidei mundi perferant, & sal hominum per exempla. Lectoribus etiam ita ab eis efformandas lectiones infundas, ut discipulos suos ad edificandam legendum, ac praelegendum reddant idoneos. Omnibus insuper, ac singulis Lectoribus, ac studentibus, praecipientes, ac mandantes, ut in his quae directi, vel indirecte studiorum causas concernunt, omnino tibi pareant, atque obediant. Cunctos demum praesentes, ac futuros praefati Collegij Superiores monemus, ut officium tuum, quovis quaesito colore, vel diversiculo impedire, ac perturbare nullatenus praesumant, contra ipsos alioquin sciant tanquam studiorum & structores processuros suos esse. In quorum fidem, &c.

1. Nota, quod institutio Regentes in Ordine Praedicatorum, ad Capitulum Generale spectat, ut audito. In Ordine nostro nihil invenio circa hoc statutum. In hac Provincia Genovesi instituuntur in Capitulo Provinciali, & durant per totum triennium. Puto tamen, quod in aliis locis, in quibus hoc non est determinatum, possit P. Generalis Regentes instituere. De auctoritate & iurisdictione Regentis, vide infra, littera S. cap. 4. §. 1.

CAPVT V.

De forma renuntiandi alicui Officio.

Coram Admod. Reuer. P. F. N. Ordinis N. in Provincia N. Provinciali compares Frater N. de N. Conventus N. Corrector, humiliterque exponit, se iussu de causis animam suam excitantibus, atque ob plurimas praesertim, nec leues officij curas evitandas, ac sollicitudines, quibus ita premittitur, ac intus ducatur, ut divinis nequeat ritibus, ac debitis operam dare exercitamentis, maxime cupere, ac R. Adm. Paternitatem vestram suppliciter exorare, ut se tam gravi praesentis regimini mole absolvere, atque eximere, ipsiusque renuntiationem acceptare, & ab eiusdem tandem muneri exercitio liberum penitus ac exemptum declarare debeat, prout per praesentes litteras ipsius orator electionem & Capitulum eiusdem Conventus, atque ipsius confirmationem a defuncto Cap. N. anno, &c. celebrato, in personam ipsius factam, & acquisitam, cum omnibus iuribus, ac praeminenciis, directi, tam tunc communis, quam particulari, praesentem dignitatem spectantibus, liberet, & sponte non vi, metu, vel dolo, una, & tot vi-

cibus, ut iura postulant, & in manibus P. F. renuntiat, ac resignat. Sicque iterum, & de nunc renuntiat, ac more sacerdotali tacto pectore affirmat, inique serio hanc suam esse praedictum officium amplius non repetendi voluntatem, nec illud se unquam posthac repetiturum, obnixque iterum Admod. R. P. F. deprecatur, ut se praedicti officij pondere absolutum, ac exoneratum declarare, hancque suam voluntatem renuntiationem, prout petit accipere. Sic possit, dicis, postulas, atque iussas, hoc, & omni alio meliori modo, via, & forma, quibus de iure valet, ac potest. In quorum fidem, &c.

CAPVT VI.

De forma, qua potest Provincialis dilectam renuntiationem acceptare.

Frater, &c. Tibi, &c. Gravissimam pastoralis officij molem, ut primum suscepimus nil nobis antiquius fuit, nec ulla grauius menti nostra cura inest, quam ut commissas nobis oves charissima veluti pignora in Domino excellentes, imperturbatas, atque innocuas assidue custodiremus. Cum nuper igitur, fili charissime, ut optata quietis solatio perfruereris, Correctoratus Officio Conventus S. N. de N. ad quod anno proximè praeterito in definitorio capitulo Fratrum vocalium praefati Conventus, electione praemissa, assumptus fuisti, & confirmatus devotis quidem precibus, iisque congeminationis, nec vi, dolo, vel metu, sed libere omnino, ac sponte, ut iurando confirmasti renuntiaveris. Nos iuges, ac molestias animi sollicitudines, quibus animarum curas opprimitur, attendentes, & nuper oblatis precibus ad mentis hilaritatem, ac solatium affectu benévolo excipientes, praedictam renuntiationem acceptandam, ac te ab eiusdem officij streina omnino eximendum statuimus, ut per praesentes acceptamus, eximimus, & absolvimus, atque ad praedictum munus exemptum, ac absolutum declaramus, & denuntiamus. In quorum fidem, &c.

CAPVT VII.

De forma, qua Provincialis monere potest Fratres alicuius Conventus de renuntiatione facta à suo alias Correctore.

Frater, &c. RR. nostri Conventus S. N. Patribus, ac fratribus salutem in Domino. Notum vobis esse volumus, quod tertio Mensis Februarii, die praesentis anni P. F. N. eiusdem vestri Conventus olim Corrector, ob causas nobis insinuat, praefato Correctoratus cum

instrumenta

iuramento cum amplius non repetendi, in optima iuri forma renuntiavit: obtinere rogans, ut eiusmodi renuntiationem suscipere, & acceptare dignemur. Nos subditorum nostrorum quieti ex pastoralis officii debito, quantum in Domino possumus, consulere, & providere maximè cupientes consideratis considerandis, rematurè discussa, & cum Collegis nostris habito consilio, prædictam renuntiationi deferendum censuimus, ac decrevimus, ut de facto, ac re ipsa deculimus, eandem acceptando die, &c. præmemoratumque P. N. eiusmodi officii pondere omnino absolvimus, ac exoneravimus. Quocirca vos monemus, ut ad novi Correctoris eiusdem vestri Conventus electionem, pro ut iura nostra disponunt, deveniatis. Monetis etiam, ut indignam, ac benemeritam personam conveniatis, seu cui agenda scientes, nullam vos à nobis obtenturos esse confirmationem. Et Dominus vos benedicat, Genua, &c.

CAPVT VIII.

De forma acceptandi renuntiationem, cum substitutione à Generali facienda.

Frater, &c. Veneris, & singulis Provincia nostra N. Patribus, ac Fratribus salutem. Vobis omnibus, vestrumque singulis pateat, & notum sit, quod anno 1633. die 20. Ianuar. P. F. N. anima sua saluti, mentisque paci consulere cupiens, liberè, ac sponte Collegatui Provincialis, & diffinitoriatus Provincia vestra officii, ad quæ fuerat canonicè electus nostris in manibus cessis, ac renuntiavit, humiliter, obnixèque supplicans, ut se eneribus huiusmodi exonerare, atque alium idoneum Patrem suo loco sufficere, ac eligere dignaremur. Nos igitur spirituali eiusdem P. N. consolationi, & conscientia quieti providere volentes, matura deliberatione præhabita, de Reuerendorum Patrum nostrorum Collegarum assensu, prædictam ipsius petitionem libenter admisimus, eumque præfato pondere exoneravimus, absolvimus, & liberavimus, pro ut præsentis nostræ exoneramus, absolvimus, & liberamus, ac exoneratum, absolutum, & liberum declaramus. Solertia autem, morumque probitati, prudentia itidem, Religiosisque Zelo R. P. F. N. non parum fidentes ipsam in R. P. Provinciales Collegam, eiusdemque Provincia diffinitorem locoposui P. N. usque ad proximum diffinitorium Capitulum elegimus, deputavimus, ac nominavimus. Eidem se substituto eandem, atque omnem concedentes auctoritatem, qua ceteri Provincialis Collegæ ex Ordinibus nostri Regula, & Regularibus statutis gaudent, ac personantur. Vobis omnibus propterea, tam Superioribus, quam subditis, in virtute Spiritus Sancti precipientes, ut ipsum tanquam

gitimum Collegam habeatis. Eidem verò, ut Sanctæ Obedientiæ meritum consequi mereatur, precipimus pariter, ac mandamus, ut omnia, atque officia prædicta, Iesu Christi amore, lato, hilarique animo suscipiat, suoque Provinciali, iuxta Regulam nostram præceptum, in cunctis ad observantiam Regularem spectantibus masro, provido, necnon fideli consilio, auxiliisque semper assistat. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod pro ista materia renuntiationis videri possunt, quæ dixi tom. 3. priuil. cap. 9. num. 10. & 29. Hic autem etiam aliqui occurrunt, & in primis, quod renuntiationis, est: Dimissio spontanea, & libera dignitatis obtenta, facta cum causa coram suo Superiore. Ita Paris. de resig. lib. 1. c. 1. num. 14. Dicitur spontaneam ad excludendam vim, dolum, metum, quæ ad eam renuntiationis nullum reddunt, non quidem ipso iure, sed annullandam, ut habetur in c. 2. de his, quæ vi, metu, &c. Ita Paris. lib. 1. c. 3. q. 2. num. 8. qui ibid. q. 3. & 4. idem probat de dolo, & fraude.

2. Et aperte, quod Paris. lib. 1. q. 1. à m. t. probat, quod renuntiationis metu facta est nulla etiam si fuerit iuramento vallata. Sed in Religionibus hoc non admittit; non enim puto ibi posse talem metum esse, qui reddat renuntiationem omnino nullam, præsertim si Superiores sint temporales, nisi forte renuntiationis esset natura nullius. Quare existimo, quod mihi satis clarè persuadet, tam textus in cap. Ad aures, de his, quæ vi, metu, &c. causa; tam quod iuramentum semper est seruandum, cum potest sine iuramento salutis æternæ, cap. Cum dilectus, de his, quæ vi, &c.

3. Quomodo autem probetur metus tradit Paris. loc. cit. à num. 71. ubi ait, quod metus non præsumitur, nisi probetur; & quod testes in hoc casu non debent interrogari negatiuè, id est, quod non vi, vel metu renuntiavit, sed affirmatiuè, hoc modo; quia de causa N. renuntiavit. Unde magis creditur duobus testibus deponentibus de metu, quam decem, & mille deponentibus de spontanea voluntate, ut Paris. ibidem numero 85. Qui tamen testes deponentes de metu, debent reddere causam, & deponere de metu in specie, & non in genere; Paris. loc. cit. num. 109. & 110. quem vide pro hac materia in sequentibus.

4. Dicitur in definitione, dignitatis obtenta. Nam dignitas, quæ non habetur, renuntians non potest Paris. lib. 1. quæst. 1. num. 50. Dicitur, facta cum causa. Quia hæc semper requiritur, cap. Super hoc, de renunt. Dicitur, coram suo Superiore, nam illi semper est facienda renuntiationis; Paris. num. 58. Sylvest. verb. Renuntiationis, quæst. 3. Superioris namque interest, ne dimittatur dignitas sine eius licentia, nam ei præiudicat; cap. significasti, de foro compet. cap. Clericum, 11. quæst. 1. cap. Non licet, 3. quæst. 6. Vide Paris. lib. 7. de resig. quæst. 1. à num. 1. vide etiam eandem ibid. quæst. 10.

5. Si quætas an Capitulum possit acceptare renuntiationem Correctoris. Respondendo. Quod si habet auctoritatem instituti, & deponendi, potest renuntiationem acceptare. Innoc. in cap. Quod in dubijs, n. 3. vers. N. si, de renunt. ubi Abbas num. 4. Paris. lib. 7. de resig. q. 23. num. 5. Quod in ordine nostro est indubitatum, cum Capitulum Correctorem eligat, ut patet ex Correct. n. 103. & eum cum causa, deponat, ut patet ex eodem, n. 104. & electio novi Correctoris etiam si renuntiationis fiat in manibus Provincialis, aut etiam Generalis, ad Capitulum locale spectat; ut dixi tom. 3. priuil. cap. 9. num. 10. Immo videtur, quod Capitulum locale cum Sociis Provincialis possit renuntiationem Provincialis acceptare, cum possit

cum dictis Sociis illum deponere, & loco depositi alium substituire, ut constat ex *Corrector. num. 9.* Quo enim successio electionem facere, ad dictum Correctorem cum dictis Sociis pertinet, eo modo, quo ad illos pertinet, in casu mortis, excepto, quod hic Corrector, cum sit caput Capituli localis acceptantis renuntiationem, deberet esse caput in hac electione. Sed tamen cum Capitulum locale non habeat auctoritatem infundendi Provinciale, videtur, quod neque etiam possit renuntiationem acceptare. Addito, quod Capitulum locale non est Superior Provincialis, nisi in casu delicti. Posset quidem talem renuntiationem acceptare Capitulum definitivum, cum totam Provinciam repræsentet, quæ Provinciale instituit, & deponit; & posset tunc Capitulum definitivum per reliquum temporis alium substituere.

6. Quæres etiam, an Vicarius Generalis possit admittere renuntiationem? Respondetur, quod non, nisi si specialiter committatur, *cap. Dadum, de prob. in 6. Patil. lib. 7. de resign. quest. 14. num. 2.* Et hoc etiam habet potestatem deponendi. Nam renuntiationem admittit, & deponere sunt divinita. *Patil. loco citato num. 10.* Si vero habeat potestatem deponendi, & loco depositi substituendi, potest, quod poterit renuntiationem admittit, per dicta *numera procedunt.* Poterit etiam, si in literis patentibus habeantur clausule, quas posui *supra, littera F. cap. 8. quest. 4.*

7. Noto 2. quod renuntiatio debet fieri in scriptis: *cap. Qualiter, cap. Quomodo, 7. quest. 1. cap. Gualdum, 17. quest. 2.* Cum enim renuntiatio sit stricta, immo strictissimi iuris, ut probat *Patil. lib. 8. de resign. quest. 1. a num. 8.* ad tollendas omnes lites, debet semper de illa constare per testes interfragabiles, ut sunt literæ, quæ scriptæ manu propria probant plenè institutionem scribentis, *lib. Publica Maria, ff. Titius, ff. Depositi, vel contra.* In his utroque scriptis debet primò poni nomen Prelati, cui fit renuntiatio, iuxta *cap. Ego N. de iur. iurand. cap. In nomine Domini, d. 73.* Secundo debet exprimi nomen dignitatis eiusdem, ut constat, an sit eius Superior; *Patil. lib. 8. quest. 9. numero 5.* Tertio ponitur nomen, & cognomen renuntiantis, ad evitanda dubia, & equivocationes; *l. Ad recognoscendum, Cod. de iur. & manumiss.* Quarto exprimitur dignitas, quæ resignatur, ut specificè constat de designatione; *Patil. loco citato, numero 7.* Quintò ponitur renuntiationis causa, quia hæc semper requiritur, ut dicitur, & tradit *Fuereus de visitat. part. 2. cap. 18. in princip.* Sextò non solum renuntiat dignitas, sed omnia iura pertinentia ad ipsam quod fit ad abjunctiorem cautelam, ne contingat postea circa aliquod dubium; *Patil. loco citato, numero 9.* Septimò requiritur libertas, ut dixi. Octavò requiritur iuramentum secundum praxim, ut postea nõqueat impuguari; *3. Patil. loco citato numero 17.* Ultimò requiritur annus, & dies de stylo ordinario Curie.

8. Noto 3. Quod omnes dignitates possunt renuntiari, ut diffusè probat *Patil. lib. 2. de resign. quest. 1. per totum.* Et constat. Quia si potest renuntiari Papatus, *capit. 1. de renunt. in 6.* multo magis poterunt renuntiari alie dignitates inferiores. Adverte autem, quod si quis renuntiaret alicui officio, cum pæcto, quod Superior illum remuneraret de alio, esset Simonia, ut probat *Nasræ, lib. 5. consil. de Simon. consil. 38.* & *Patil. de confid. quest. 17. num. 17.* Non esset tamen Simonia, si Superior solum diceret. Relinque hoc amote mei, & providebit tibi de aliis, ut *Nasræ, ibidem, num. 3.*

9. Noto 4. Quod antequam renuntiatio sit admissa à Superiore, potest renuntiantem pœnitere;

postquam autem admissa fuit, pœnitere non potest, quia tunc res perfecta est, & amissum omne ius; *Patil. de resignat. lib. 1. quest. 1. a num. 2.* nec potest renuntians dignitatem renuntiationem amplius repetere; *cap. Quam periculosum, 7. quest. 1. cap. Ex transmissa, de renunt. 5. Form.* Posset tamen repetere antequam alteri fuisset collocata, si inconsultus renuntiasset, id est, si indignatione, vel ita, ut *Patil. loco citato quest. 1. 3. num. 39.* Vel si renuntiasset dolo, ut metus *cap. Super hoc, de renuntiati.* *Patil. num. 40.* Quare prudenter, & charitative faciente illi Prelati, qui ante acceptationem renuntiationis, concedunt renuntianti aliquod tempus, puta duorum, aut trium dierum, iuxta qualicatem tam dignitatis renuntiatæ, quam personæ renuntiantis, ad maturè deliberandum. Et sic præcluditur via renuntianti ad repetendum officium renuntiatum, nisi toto illo tempore duxerit vis, dolo, metus, & non sit in libertate.

CAPVT IX.

De forma examinandi ream.

De 18. mensis Septembris, anno Domini 1634. coram admod. R. P. F. N. O'rdian N. in Provincia N. Provincialis, in camera sua solita habitantibus personaliter constitutus Frater Improbis de Sceleratis, eiusdem Ordinis Sacerdos, ætatis annorum 40. Religionis verò 25. principalis, & denuntians, ut supra; eique de veritate fatenda, prout fuerit opportunè interrogatus, præfatis iuramento, sacro pectore, vel tactis sacris, iuravit. Ac primò quidem interrogatus fuit, an sciat, vel saltem presumat vacationis sua causam; ex quomodo tempore in eo Conventu crederet, an fuerit unquam denuntians, vel de quopiam crimine inquisitus. Si affirmet, dicat, de quo, quando, quo instante, à quo Iudice, quam poenam reuteretur. Tum de vnoquoque indicio, à temotiori incipiendo, & gradatim vsque ad delictum ipsum prosequendo, interrogabitur. In qua porro delicti propalatione diligenter inspicat Iudex, adnotandumque curet, an reus palleat, trepidet, rubescat, tubot namque patrati criminis verendum, pallor vindictam, trepidatio autem poenæ futuræ metum signant, quamvis hæc ipsa in aliquibus naturæ impulsu contingant, ob imminens periculum, ut dicitur *Aulus Gellius noctium Atticar. lib. 19. cap. 1.* Quare rectè Follet. in *præf. crimin. Rubric.* Et si comparant ante contumaciam, num. 5. ait, ex his non posse sumi indicium contra reum; finitur autem examen hoc pacto scilicet. Sic pro nunc dimissus est, animo tamen cum iterum vocandi toties, & quoties opus fuerit, vsque ad causa conclusionem. Scilicet, Sic animo, &c. Ita docuit Catharinus de reor. interrog. lib. 3. cap. 3. numero 44. Triuif. de modo proced. crimin. inter Regulares, capit. 13. Ambrosinus de modo form. process. lib. 2. cap. 6. Ghisli de iudic. Reg. cap. 19. num. 7. Follet. loco citato.

1. **Noto 1.** quod communiter prima interrogatio, quæ sit reus, & etiam testibus, est illa, An sciant causam huius vocacionis, seu carceracionis, si fuerint carcerati; non quod illa sit de necessitate, ita ut Index non possit illam omittere, sed vt hinc occasio deat interrogandi; vnde iuxta responsionem formati debent interrogaciones competentes causæ principali. Et si reus causam expellerit sui examinis, debent ei fieri illæ interrogaciones, ex quibus, vel confesso delicto, vel magna indicia eatorquuntur. Et si reddat causam sui examinis, ea qua delictum ab ipso factum colligatur, debet interrogari, vt facti, iterum dicat à principio vique ad finem postea debet interrogari super his, quæ obicere, & non plenè explicauit pro facti maiori dilucidacione. Si autem respondet causam se nescire, nec præsumere sui examine, poterunt illi fieri dicte communies interrogaciones postea in forma; post quas, vel etiam illis omisiss, prout Index iudicat, ad rem ipsam descendendum est. Ita Carthar. in *pract. interrogat. lib. 3. cap. 1. à num. 40.*

2. **Noto 2.** quod si reus respondere recuset debet id notari in processu, & ad respondendum compelli, vel indicta multa, quia factis tribus monitionibus, sub pena ipsius multabit, & condemnabit ad penam in mandatis contentam. Vel etiam potest cogi in delictis maioribus sub comminatione confessorum interrogatorum, in gancioribus vero delictis cogendus est per torturas. Ita Carthar. *loc. cit. cap. 2. à num. 1.* Ambrosius. *de modo form. process. lib. 2. cap. 7. à num. 1.* Follet. in *pract. crim. rubric. Et si comparet ante consummacionem, num. 3.* Clarus in *pract. crim. lib. 5. §. fin. quest. 45. num. 6.* qui ait, quod hæc debent intelligi, tam si noluit respondere super delicto principali, quam super circumstantiis substantiatis, de quibus verisimile est, quod potest recordari.

3. **Noto 3.** quod reus respondendo, debet respondere formaliter, & præcipue affirmando scilicet, vel negando, non autem dubie, puta, Non scio, vel, Non recordor. Nam respondere hoc modo idem est, ac non respondere absolute; & sic, factis debitis monitionibus, potest cogi multa, vel pena confissi criminis, aut perituri, seu sub pena excommunicationis late sententiae, vel tortura ad respondendum præcise, vt dictum est *num. præced.* quæ tortura hoc casu non illi datur ad eruendum veritatem de delicto, sed ad extorquendum responsionem, affirmatiuam, vel negatiuam. Ita idem DD. Carthar. à *num. 3.* Ambrosius. à *num. 4.* Follet. & Clarus *loc. cit.* Forma autem monendi reum nolentem respondere poterit esse talis. *Et per prædictum P. Provincialem monitus, vt pro veritate præcise respondeat; si non lit, subditur. Interrogatus, & monitus sub pena confissi criminis, vel perituri, vt veritatem dicat; si obliuiscitur recuset respondere, subditur. Et dicente P. Provinciali, vt se ad melius, & congruentius respondendum disponat, & à consummacione, & obsequiacione recedet; si adhuc obliuiscitur noluit, subditur. Et subiungente P. Provinciali, vt respondeat, ac præcise, quia aliquando in consummacione penas decurabit incidisse; si adhuc noluit, subdat Scriba. Et licet pluries, ac pluries per eundem P. Provinciale monitus fuerit ad melius, clarior magisque præcise respondendum, idem semper responsum dedidit, in sua persistens obsequiacione. Quocirca prædictum P. Provinciali, ipsius consistenti obsequiacione notoria, pertinacia, ac inobediencia, necnon sibi comminatorum penarum contemptu persistit, reservato sibi semper in re quoadcunque decretandi, ac pronuntiandi prædictum consistentem notarium, consummacionem, ac inobedienciam, & tanquam talem perituri, vel confissi criminis, vel excommunicationis penam incurrisse illum pro nunc*

in locum suum dimisit, seu illum super aliis delictis interrogatus. Si autem, omisiss prædictam penam comminationem, velit Index reum nolentem respondere, vel non præcise, torturare ad extorquendum veritatem, quod tutius est, tunc dicat Scriba. Allet pluries, & pluries per prædictum P. Provinciale monitus sit, vt præcise respondeat, alind tamen nolit vquam responsum dare. Quare idem P. Provinciali de Collegarum suorum consilio, & assensu, per ipsa ipsius consistenti pertinacia respondere nolentem, vel præcise, & iuxta interrogata per eundem P. Provinciali, vel pro præcise, & congrua supra prædictis habenda, cum ab eo aliter haberi nequaquam posset, eundem consistentem cippis, manicisque fortis contringendum, panceque & aqua domtaxat alendum mandant. Primumque vitio cippi huiusmodi coerceretur, vt se ad respondendum, & præcise disponeret, aduertatum esset, nisi hoc egerit, minime liberandum. Quod si post torturas etiam respondere recuset pertinaciter, tunc potest sumi pro confesso, vt dicunt Thom. à leu. de visitat. regul. tract. 3. cap. 8. num. 7. Spathar. de modo currie. Regul. tract. 9. cap. 10. num. 1. Roder. in resol. regul. resol. 43. numero 8. Quod si reus neget respondere, quia allegat Iudicem inspectum, tunc Index absque vlla alteratione debet cum eo arbitrio eligere, qui de causa suspicionis indicent; qua non probata iuxta prædictam terminans Index sua iurisdictione utatur. Si autem probata fuerit; vel Index est ordinarius, & debet causam alteri delegare, vel est delegatus, & debet omnino obstinere. Ita habetur in cap. Cum speciali, & cap. Secundum requiritur, §. Tertio postulat, de appell. & dist. item. 1. Relig. quest. 1. cap. 19. §. 2.

4. **Noto quarto,** quod tunc potest Index vi superdictis remediis, & tortura, quando reus iuste, & legitime interrogatur, id est, præcedentibus indicibus sufficientibus, vel dissimulatione, vel semiplena probatione. Nam aliquando respondere non teneatur, vt dicunt communiter omnes; Clarus in *pract. crim. lib. 3. quest. 45. num. 6.* Carthar. in *pract. interrogat. res. lib. 3. cap. 2. à num. 12.* Bernardinus ad cap. 7. lib. 1. Ambrosius. *de modo form. process. numero 3.* Thomas à leu. de visitat. Regul. tract. 3. cap. 8. num. 7. Et est communis sententia Theologorum cum D. Thoma 2. 2. quest. 69. art. 2.

5. Ex his collige 1. vt bene aduertunt Caiet. ad locum cit. D. Thom. Petrus Nauar. lib. 1. de resp. cap. 4. à *num. 69.* Sotus lib. 5. de iust. quest. 6. concl. 5. Thomas à leu. loc. cit. num. 11. & 5. Salom. ad dist. locum D. Thoma, controu. 8. quod non potest Index reum interrogare, nisi de delictis, de quibus antea fuit iuridice denunciatus, quia alias iudicium faceret temerarium; vnde consilium de vno crimine non potest interrogari de aliis, si illa eissent connexa, vel circumstantia illius, de quo est constitutus, & multo minus potest Index de delictis, de quibus non est reus infamatus, interrogare testes, vt aduertit Salom. *loc. cit.*

6. Collige 2. quod antequam reus examinetur Inter Regulares, debet informari de statu causæ, id est, contra eum esse, vel infamiam, vel indicia sufficientia, vel semiplenam probationem, ad hoc vt sciat, se esse in tali articulo constitutum, vt teneatur obedire Iudici præcipienti, & veritatem eatorquens. Ita Dicitur in *pract. crim. cap. 129. num. 5.* vbi Salzedo brief. Capiam indiciorum; Thomas à leu. loc. cit. cap. 10. num. 1. Salom. 2. 2. quest. 69. art. 2. controu. 2. Nauar. cap. Inter verba, conclus. 6. num. 20. in man. cap. 18. num. 57. Caiet. 2. 2. quest. 69. art. 1. vers. Tertio quod auctor; Sotus de iust. & iur. lib. 5. quest. 6. conclus. 5. sub. ult. qui admonet, quod in causis leuioribus debet subditus Prælato fidem habere, illi tamen Prælato, quem probum noat, prudentem, & scientem

peritum. Micand. *de ord. indic. quest. 19. art. 13. conclus. 1.* Aditice *de discept. lib. 2. cap. 4. num. 7.* Diana *part. 3. tract. 5. refel. 91.* Carolan. *de casib. refert. part. 2. casu 5. num. 52.* Ioseph à Sancta Maria *in tribus. Relig. tract. 4. cap. 17. §. 3. & 4.* Spathar. *de modo corrig. Regul. tract. 9. cap. 6. num. 2.* Manlius *de modo procedi in casu. Regul. cap. 15. num. 4.* Rodetic. *in refel. regul. refel. 43. num. 5.* Aretin. *in pract. crimin. de res. cap. 3. dicto 3. vers. Hinc sequitur;* Villagut *in pract. crimin. libro primo de accusa. caput quatuor. conclus. tercia paulo ante finem. & conclusio quarta.* Et ratio est. Tum quia subditus non tenetur obedire mandato Superioris in sui præiudicium, donec illi constet non esse iniquum: hoc autem constare non potest, nisi informetur de statu causæ. Tum quia sicut nemo tenetur dimittere propria bona, famam, vel vitam, donec illi constet de iure illius quæ petit, sic reus non tenetur famam propriam Iudici interroganti dimittere, nisi illi constet de iure, quod Index habet super illa. De consuetudine tamen contrarium servatur in omnibus Cuius, docent Follet. *in pract. criminal. caum. cap. 1. numero uno, & xviii. Quod si comparauerit, examinetur.* Clot. *libro quinto pract. crimin. §. fin. quest. 45. numero octavo.* Carthar. *in pract. reorum interrog. lib. 3. cap. 2. numero 21.* In Religiosis tamen, quicquid sit de foro seculari, existimo esse observandam primam prædictam, quam etiam Clarus, & Carthar. dicunt esse de iure. Hac autem indicia, & extendenda sunt reo post communes interrogaciones, & post interrogacionem etiam particularem de delicto; nam si delictum fateatur, illa exhibitio indiciorum, & probationum non est necessaria; si autem delictum neget, tunc necessaria, ut reus videat, quod tenetur obedire. Et adverte, quod non est necesse, quod Index det copiam processus reo, sed sufficit, quod illi in vniuersis manifestet statum causæ, ut notat Spathar. *loc. cit. tract. 9. cap. 10. num. 5.* Sed quod ante torturam reo dari debeat copia indiciorum, si petat, docent Nauarr. *lib. 5. consil. de accus. consil. 8. num. 2. & 3.* Clarus *lib. 5. quest. 64. vers. Sed quid, si ille.* Immo alij, quos citat, & sequitur Spathar. *loc. cit. cap. 14. num. 2. & 3.* dicunt copiam esse omnino dandam reo existimant, etiam si ipse non petat. Sed tu tene cum Nauarro, & in causis grauib.

7. Et quæ dixi de reo, intellige etiam de teste, qui non tenetur cum periculo alienæ famæ explicare Iudici procedenti via Inquisitionis veritatem, donec illi certò constet, illum, de quo inquiri, esse infamatum. Nam Inquisitio sola nutrit infamiam; *cap. Inquisitionis, de accus. Ita Salou. 2.2. quest. 69. art. 2.1. contrariet. 2. concl. 2.* Quod si alia via procedatur, puta denuntiacionis, non tenetur cum dicto periculo veritatem fateri, nisi delictum sit scemplane probationum, ut dixi *temo primo Relig. quest. 1. cap. 16. §. 4. conclus. 5.* Vnde sciam, nullum alium posse esse testem contestem delicti, quia ego solus interfui, neque aliquod æquiualens indicium, quomodo inquit procedat Index, testificari non teneor, immo nec debeo, ut docet Cordob. *in sum. quest. 64. casu 2.*

8. Et adverte hic etiam, quod reus prudenter dubitans, vtrum Index illum iuridicè interroget, non tenetur crimen manifestare, ex cuius manifestatione graue sibi timet incommodum. Spathar. *tract. 9. cap. 7. num. 17.* Thomas à Iesu de *visite. Regul. tract. 3. cap. 10. num. 3.* Salendo ad Diaz, *cap. 29. vers. Mod. veris scire ipse scit.* Mir. *loc. cit. Sotus de ster. legend. membr. 3. quest. 2. conclus. 1.* Caiet. 2.2. *quest. 69. art. 1. vers. Tercio,* vbi Salou. *comen. 3. concl. 1.* & Azagon. *vers. sed dubitabis aliquis,* ibid. Bannes *dub. 2.* vbi etiam docet cum Salou. *loc. cit. concl. 2.* quod Index

gramissimè precatur, interrogans reum, debicans an possit iuridicè interrogare. Tum quia in criminalibus probationes debent esse luce clariore. Tum quia in dubijs melius est conditio possidentis. Sed reus est in possessione iure tantæ. Ergo, quando reus est dubius, non est talis possessione priuandus. Addit etiam Salou. *concl. 3.* quod licet reus, aut testis opinentur, Iudicem rectè procedere, si nihilominus habeant grauem formidinem, illum non procedere iuste, immutatque periculum honoris grauissimi viri, non tenetur veritatem Iudici manifestare. Nam grauis illa formido iudicio prudentem diletati equiparatur.

9. Et adverte hac occasione, quod dubium est, quando animus in neutram partem contradictionis inclinat, sed ita est suspensus, ut vtramque habeat præincerto. Formido verò est, quando vni quidem parti contradictionis asseruitur, habemusque illius opinionem, sed cum aliquo scrupulo, & dubitatione alterius partis, an forsitan alia pars sit vera.

10. Et quod dixi de reo, intellige etiam de teste. Quia nec ipse testificari debet, aut teneatur, quando est dubius, an iuste interrogetur; ut dicunt Caietan. Sotus, Salou. *loc. cit.* & dixi *tem. 1. Relig. quest. 1. cap. 16. §. 3. conclus. 9.* Et ratio potest esse. Quia in dubijs minus malum eligi debet. At minus malum est, non obedire Prælato, quam permittere, ut iustitia pervertatur.

11. Adverte etiam, quod si reus contra iuris ordinem interrogatus de criminibus ab eo commissis, veritatem fateatur, mortaliter peccat. Ita Nuarr. *cap. Inter verba, conclus. 7. coroll. 17. num. 20. & in manual. cap. 18. num. 57.* Thom. à Iesu de *visite. Regul. tract. 3. cap. 10. num. 6. & 7.* Spathar. *de modo corrig. Regul. tract. 6. cap. 7. numer. 17.* Aret. *in crim. de res. cap. 3. vers. Dice 4.* Nam licet voluntati in iuste formam, quæ in damnum spiritus toto vitæ hoc æ tempore illum torquet; vbi enim quis semel fibulam laxasse delictis supponitur, in ea se gratis omniino immittit.

12. Noto 5. quod in tei examine notandum est nomen, cognomen, effigiem, patriam, ætas, tum sexculi, tum Religionis, ut probat Carthar. *in pract. reor. interrog. lib. 3. cap. 3. §. 4. num. 6.* Dande debet illi dari iuramentum de veritate dicenda. Quamvis enim nemo sit cogendus ad deprecandum propriam turpitudinem, *lib. Abbas, ff. de reg. iur. communis tamen DD. opinio. & consuetudo docet, tei iuramentum esse præstandum.* Ita Clarus *in pract. crim. lib. 5. §. fin. quest. 45. num. 9.* Carthar. *loc. cit. §. num. 12.* Ghisl. de *iudic. Regul. cap. 3. §. num. 6.* Si verò reus fallax dicat, non puniunt à Iudice in foro exteriori, ne ex hoc timore moneatur ad veritatem occultandam. Ita Clar. *loc. cit. num. 10.* Carthar. *num. 16.* Follet. *in pract. crim. Rubrica, Essi comparant,* si reus. Si autem iurare noluit, habetur pro conuicto; *Specul. lib. 2. de iuram. calum. §. 5. Superes, num. 9.* Quod tamen non admittit Baizad. *ad quest. 45. Clarus, num. 5.* sed ait, illi reus esse cogendum, ut dixi supra, quando non vult respondere.

13. Noto 6. quod quando reus negat delictum, solet Index in delictis grauioribus confutare testes cum reo, quæ confrontatio habet locum repetitionis, ut dicit Ambros. *de modo formando processum, lib. 2. cap. 9. num. 3.* Ghisl. *loc. cit. num. 9.* Confrontatio autem fit hoc modo. Interrogatus, & manens, vos veritatem fateri velis, adsum enim testes, qui illum, si negaueris, de mendacio conuincunt. Interrogatus, an cognoscat N. si ne illum amicum, & an homo sit fide dignus. Interrogatus, quid dicat, si prædico N. in animam faciem dicat, quod ipse negat. Tunc P. Provincialis, ut præfatum constitutum de mendacio magis, ac magis con-

muat, et,

ninceret, ipsumque ad faciendam veritatem disponeret
supradictum N. in faciem eius ad nos mandavit. Quo
fit adducto, atque ambobus de veritate dicenda delato
in auctore, prout talis factus, iuravit, maxima etiam
inter eos, tam remissum, quam personarum fidei recog-
nitione, adductum idem interrogatum est, an ea, que su-
pra dicta, dic, &c. in deposito sua dixit, vera fue-
rint, atque sint, idque pro veritate dixerit, & in pra-
dictis consensit faciem approbare veli, ac ratificare.
Respondit, Etsiam. Et laici ipsi ad verbum P. Provin-
cialis mandato per me Scribam ad claram utriusque in-
telligentiam eius depositione, eaque per ambos, ut asse-
ruerant, bene audita, atque intellecta, prout illi Fr. N.
adductum interrogatum est, an praedicta per ipsum deposti-
ta, fuerint, sintque vera, idque pro veritate dixerit,
inducere probet, & ratificet. Quod quidem vera esse, &c.
Respondit, tunc idem P. Provincialis ad praedictum
consensum conuersus, ipsum interrogavit, quid modis
praedictis responderet. Ipse autem ad adductum versus ita
respondit. Tu es magnus mendax, replicante dicto teste
adducto, quod ipse veritatem dicit, &c. Et cum videret
in suo persistere, idem P. Provincialis praefatum testem
dimisit. Cum ipso autem constantem aciem continuans
ipsum interrogavit, atque ut veritatem aperiat, menda-
cium, & pertinaciam, quando se de mendacio convictum
iam cernit, abstinere, moneat, pariter, & coheretur est.
Ita Carthar. in prax. interrog. rer. lib. 1. cap. 3. num. 28.
Ghisil. de iud. Regul. cap. 19. num. 17.

14. Noto 7. quod si reos sit in carcere, & in
compedibus, ad hoc ut examinetur, debet, solui,
& exarcerari, ut liberius possit veritatem fateri. Et
sic obliuiscitur totus mundus, ut dicunt Spachar. de ma-
do corrig. Regul. tract. 9. cap. 15. numero 15. Roderic. in
resol. regul. resol. 44. numero 14. Nam cum carcer
mala mansio sit, adeo ut morti equiparetur, ut di-
cit Carth. cit. lib. 2. cap. 1. numero 60. conf. illis
à carcerato extorta, metu tormentorum extorta di-
citur.

15. Et aduerte, quod quando sunt duo testes,
vnus pro actore, alter pro reo, maior fides est adhi-
benda testi facienti pro reo, quàm illi, qui pro
actore, nisi persona ab actore faciens aliqua magna
dignitate, aut auctoritate, vel probitate eluceret. Ita
Manifesto de modo procedi in causis Regul. cap. 15. num. 3.
ex Soto.

LITERA S. CAPVT PRIMVM.

De forma sententiae absolutoriae.

In Christi nomine. Amen. Frater N. Provin-
cialis N. P. P. S. ac diligenter discessu omnibus,
& singulis, qua continentur in processu à nobis
fabricato in causa, & causis, versantibus coram
nobis inter Fr. Inquietum denunciatores ex una,
& Fratrem Pacificum denunciatum ex alia
partibus, de, & super excessibus, ac delictis
per dictum Fratrem Pacificum, ut dicebatur,
perpetratum, & commissum, signanter veros per
e. quod praedictum Pacificum in ebrietatem sa-
pissime incidisse visus sit, nostrorumque Collega-
rum prahabito consilio, & assensu, Deum pra
oculis habentes, ut de illius vultu nostrum iudi-
cium procedat, oculique nostrae videant aquita-
tem, per hanc nostram definitivam sententiam,

quam in his scriptis scripsimus, Christi nomine re-
pessio, dicimus, pronuntiamus, & decernimus,
declaramus, & definitivè sententiamus, in pra-
fato processu à nobis fabricato nihil exstare, quid
dictum Fratrem Pacificum grauet, non solum de
pramemorato ebrietatis, sed nec etiam de alio
quoenque delicto. Quamobrem eundem Fra-
trem Pacificum uti innocentem omnino absolui-
mus, & liberamus, ac pro absoluto, & penitus
liberato, ubique, ac omni loco, tempore haberi
volumus, & mandamus. Insuper, quatenus opus
sit, ad pristinum statum, gradum, praerogati-
vasque honoris, ac fama, dignitates, quoque
& officia, in omnibus, & per omnia restituiamus,
reponimus, reintegramus, & pro restituto, re-
posito, ac reintegrato, ubique ac in omni loco,
statu, tempore, ac occasione pro tali ab omibus
retineri, & reputari, ac haberi volumus, &
mandamus. Ipsum vero Fratrem Inquietum, eo-
dem Christi nomine repessio, constitutionum na-
strarum transgressorem, detractorem, ac in-
iquum delatorem per hanc nostram definitivam
sententiam declaramus, & in infamia quoque
pauam incidisse. Atque ita decernimus, ut nul-
lus eius in posterum à his, sine in iudicio, sine
extra, vlla penitus fides habeatur. Sic dicimus,
pronuntiamus, & sententiamus, non solum hoc,
sed, & omni alio meliori modo, via, & forma,
quibus de iure possumus, ac valeamus. In quorum
dem, &c. Ita pronuntiamus ego N. Provincialis.
Fratres N. Collega, &c.

Lata, lecta, & publicata fuit hac sententia
N. in Conventu N. die, anno, &c. praesentibus
P. F. N. Correctore, & P. F. N. Seniore, testibus
ad hoc vocatis, in camera nostra solita residen-
tia. Ita est Frater N. Corrector testis, &c. Ita
est F. N. Senior testis, &c.

1. Noto 1. quod tripliciter potest absolui reus
in iudicio accusatus, vel denunciatus, vel inquisi-
tus. 1. Quia sit repertus innocens ab ipso Iudice, qui
cognovit eius innocentiam per semetipsum, absque
factis patenti tel. 2. Qui praetensus suam innocen-
tiam manifestè probauerit. 3. Quia dictam innocen-
tiam praebuerit, purgandu iudicia. 1. modo id con-
tingit, quando non solum non est aliquid probatum
econtra praetensorem reum, sed nec adsunt iudicia, qui-
bus iudiciale possit citari, & vocari, seu examinari
quod scilicet est illius innocentia ita manifesta, ut ex
nullo capite possit obscurari, & hoc siue Index
procedit ex officio, siue ad instantiam partis, & tunc
Index, si procedit ad instantiam partis per viam ac-
cusationis, debet vii suspendi forma? Si verò pro-
cessit ex officio, potest etiam illa vii, mutatis mutan-
dis, Et similiter, si procedit per viam denuntiatio-
nis. 2. Potest absolui praetensus reus in iudicio, quia
licet ex sufficientibus iudiciis fuerit citatus, & iudi-
cè examinatus, vel quatenus ex causa, vel occasi-
one capitis, verum tamen probat, vel ostendendo
testium falsitatem, vel probando, quod non poterat
facere illud, de quo fuit imputatus; & sic plenè con-
stat facit Iudici absque vlla tortura, se nullatenus
commisisse crimen illi imputatum; & tunc tenetur
Index illum definitivè absolvere ex capite innocen-
tiae, quicquid in processu alius procederit. Ita
Conare.

Conat. lib. 1. *variorum*, cap. 1. num. 2. Clarus in *prælat.* *prim. quest.* 62. num. 2. Spachat. de modo *corrigi. Regul. trall.* 10. cap. 9. num. 2. Et potest tunc Index hac vi forma. *Vt per nos fabricatus processu contra P.F.N. super iurisdictione, de qua apud nos in hac generali visitatione gravatus fuerat, omnibusque contra ipsum factis probationibus, expensis, & defensis, utraque, & finceris eiusdem confessione audita, ipsiusque etiam perperam in contrarium probationibus, per hanc nostram diffinitivam sententiam, nulla ipsam nec pro hac, nec pro alia coram nobis legitime probata causa dignum esse animadvertimus discernimus; quinque proinde innocentem declaramus, atque ea præfata absolvimus imputatione. In quarum fidem, &c. 3. modo potest reus absolvi, quando contra ipsum sunt tot, & talia iudicia, quæ ipse non potuit plene evacuare, nisi per torturam, & tunc absolvi debet, sed non diffinitivè, neque ex capite innocentie, sed apposita clausula, *stantibus rebus prout sunt, sed ex hactenus deductis.* Ita Spachat. *loc. cit.* cap. 10. num. 2. Clarus *loc. cit.* & tunc potest Index vi forma hic immediate præcedente, mutatis mutandis.*

2. Noto 2. quod quando quis est absolutus ex causa innocentie 1. vel 2. modo, non potest contra eum amplius procedi pro illo delicto, neque ex officio, neque ad instantiam partis, neque per viam accusationis, neque per viam denunciationis, quibuscumque supereminens iudicium. Ita habetur in cap. *De his, de accus. & in leg. Si cui, §. Item, ff. de accus.* Ita Clarus in *prælat. crim. lib. 3. §. fin. quest.* 57. num. 1. vbi Baiard. num. 1. Spachat. *trall.* 10. cap. 1. s. num. 1. Abdicte de *discipl. inud. lib. 2. cap. 10. num. 9. Barthol. in cap. De his, de accus. num. 2. Farin. part. 1. praxi, quest.* 1. num. 51. & *quest.* 4. num. 1. vbi latè Scaccia de *sent. & re iud. gloss. 14. quest.* 7. num. 51. Ghisl. de *ind. Regul. cap. 20. num. 17.* Et ratio est. Quia illa absolutio transit in iudicatum, & de te iam indenta amplius iudicari non potest; lib. *Reg. iudicaria, ff. de reg. iur. elem. de excepti.*

3. An autem contra absolutum tertio modo possit iterum procedi, si nouæ probationes superueniant, communis opinio tenet, quod sic. Ita Conat. Scaccia, Ghisl. *loc. cit.* Spachat. cap. 1. 2. & num. 1. Clarus *loc. cit.* num. 2. Qui tamen *quest.* 61. num. 2. ait, quod ille, qui purgavit indicia per torturam, esset diffinitivè absolutus. Et Spachat. *loc. cit.* num. 4. & cap. 1. 2. num. 6. absolute putat, quod inter Regulares semel absolutus, etiam cum clausula, *rebus sic stantibus*, non debet iterum accusari, etiam supereminens iudicium; in ignis criminibus. Et Sic ego puto, quod sit omnino diffinitivè absolutus, ad truncandas dissidiorum, & malignitatum occasiones.

4. Quando autem dubitatur, an sententia absolutoria sit diffinitiva, quia reus delictum non commisit, vel rebus sic stantibus, quia purgavit indicia per torturam, cum nulla in ea appareat clausula id distinguens, tunc iudicanda est diffinitiva, & consequenter quod transierit in iudicatum. Ita Conat. lib. 1. *variorum*, cap. 1. num. 8. Clarus *quest.* 57. citat. num. 3.

infames erunt, propterea quod aliis fuerint de falsitate convicti, ac penitentiis, idque nobis certo constare fecerit, ac simul infirmis, ut assistam sibi super hoc nequaquam denegamus. Nos Frater N. Ordinis N. in Provincia N. Provincialis, attendentes, exceptiones propositas veras esse, sufficienterque probatas, de nostram Collegiam assensu prædictos N. N. tanquam infames, a ferendo testimonio repellendos esse decernimus, prout præfati decreto, sem interlocutoria sententia repellimus, atque illegitimos, & inhabiles declaramus, & consequenter prædictum Fratrem N. propter eorundem testimonium minime satigandum. Idque prædicto non solum, sed & omni alio meliori modo, via, & forma quibus de iure possumus, ac valeamus. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod sententia interlocutoria est, quæ aliquid ad causam pertinens, ipsa adhuc pendente, obiter decernit. Est duplex. Una, quæ simpliciter interlocutoria dicitur, ut cum Index dilationem concedit, testes examinari præcipit. Alia, quæ vim habet definitivæ, & est illa, quæ præcipiunt aliquem articulum determinat, ex quo maxime totius causæ definitio pendet, ut in forma illa. Ita Aldrete de *discipl. inud. lib. 2. cap. 13. num. 1.* Et colligitur ex Trident. *sess. 24. cap. 20. de reform.* Forma autem sententiæ simpliciter interlocutorie potest esse talis. Cum à nobis Frater N. instanter precetur, ut sibi longius aliquod temporis intervallum assignaremus, quo innocentem se à calumniis probet, de qua apud nos dicit se accusatum. Nos attendentes, quod iuxta premissas non sit denegandus assensus, iam illi per nos concessum tempus ad aliud trimestre prorogamus, intra quod quidem, ut omnia, quæ in sui defensionem proferre poterit, ac vult, producat, omnino præcipimus, ac mandamus, eo aliqui transgresso, ad diffinitivam sententiam processuri. Sic interloquendo dicimus, ac pronuntiamus omni meliori modo, &c.

2. Noto 2. quod sententia diffinitiva non potest fieri, nisi prius præcesserit ordo iudicarius. Interlocutoria vero fertur non servato iuris ordine. Ita Scaccia de *sent. gloss. 14. quest.* 4. num. 30. & 31. Item sententia diffinitiva valida ab eodem Iudice renovari non potest; lib. *Index, ff. de vi iudic. cap. In literis de offic. deleg.* Interlocutoria vero potest. Sanchez lib. 6. *consil. cap. 1. dub. 14. num. 1. & 2.* Item à diffinitiva appellari potest, non autem ab interlocutoria, nisi continet gravamen, quod non possit per diffinitivam reparari. Ita Scaccia *loc. cit. quest.* 4. à num. 36. Item quæ per diffinitivam præcipiuntur, non capiunt, etiam si Index suum finiverit officium; quæ vero præcipiuntur per interlocutoriam, sine causæ cognitione expirant. Aldrete de *discipl. lib. 2. cap. 17. §. 8. num. 17. & 28.* Item sententia diffinitiva à hoc ferri non solet; interlocutoria potest sine levis. Scaccia *loc. cit. gloss. 1. 2. à num. 12.* & possunt in ea omitti illa verba *In nomine Domini.* Scaccia *cit. cap. 1. gloss. 1. quest. 1. num. 168.*

CAPVT II.

De forma sententiæ interlocutorie.

Cum de ebrietatis vitio coram nobis denunciatus sit P.F.N. ipse vero contra N.N. testes ad id à denunciatore allatos exceperit, quod

CAPVT III.

De Forma sententiae diffinitivae condemnatoriae.

IN nomine Domini, Amen. Frater, &c. Visto à nobis, diligenterque discepto per nos contra Fratrem Bibacem fabricato processu, in quo idem F. Bibax de pluribus delictis, atque in specie de ebrietas vitio notatus erat, ac inquisitis, omnibusque in eo contentis sedulo examinatis, de Collegarum nostrorum consilio, & assensu, solum Deum pra oculis habentes, per hunc nostram diffinitivam sententiam, quam in his scriptis serimus, Christi nomine repetito dicimus sententiamus, declaramus, pronuntiamus, ac definimus, praedictum Fratrem Bibacem fuisse de ebrietate convictum. Quia verò iustitia partes exigunt, ut merito delictum purgentur supplicio, ipsam propterea ad carceres formales per tres menses damnamus. Mandantes, ut singulis quartis, & sextis feriis comedat panem, & aquam tantaxat. Sic dicimus, & sententiamus, non solum hoc, sed & omni alio meliori modo, via & forma, quibus de iure possumus, ac volumus.

Lata, lecta, & publicata fuit supradicta sententia in Conventa N. in camera nostra solita habitationis coram P. F. N. Correctore eiusdem Conventus, & P. F. N. ipsius etiam Procuratore, testibus ad id vocatis, die 17. Iulij, anno Domini 1634. Ita pronuntians Ego F. N. Provincialis. Ita est F. N. Corrector testis. Ita est, F. N. Procurator testis; Post Prouincialem subscribuntur Collegae.

1. Noto 1. quod in sententia potest quidem Iudex exprimere causam, propter quam eo modo iudicat, seu tunc condemnat, vel absoluit, ad id tamen non tenetur. Ita habetur in cap. Sicat, de sentent. & re iudic. & ibi Glossa verb. Exprimatur; Thom. à lesa de visit. Regul. tract. 3. cap. 15. Aldrete de discipl. lib. 1. cap. 17. num. 6. Rodet. in reful. regul. refol. 47. num. 2. Farin. part. 1. praxis, quest. 17. num. 62. Qui tamen aduertit, quod quando recedit in sententiando à pena statutaria, vel consuetudinaria, illam scilicet augendo, debet in sententia causam aucti, vel imminuti poenae exprimere, non quidem ad validitatem, & substantiam sententiae, sed ad excusationem ipsius Iudicis. Quam tamen causam non est necesse exprimere in particulari, sed sufficit in genere, scilicet, *Iussu de causis antiquum nostrum moueribus*. Ita dicitur Farin. loc. cit. à num. 63. & Cuius in praxi crim. lib. 3. §. fin. quest. 85. num. 10. Mili. de ordine iudic. lib. 2. quest. 27. art. 6. à num. 101. Aldrete de discipl. lib. 2. cap. 14. num. 12.

2. Noto 2. quod ante prolationem sententiae Iudex etiam regularis debet citare, seu vocare reum, ut si quid habet, quod dicat pro sui defensione, afferat. Quae vocatio est ita de substantia, vt omnia annulet sententiam. Ita habetur in clem. Sepd, §. fin. de verb. signific. Dicunt Aldrete de discipl. lib. 1. cap. 17. num. 1. Ghislierius de iud. Regul. cap. 20. num. 9. Clarus loc. cit. quest. 11. num. 24. Scaccia de sent. gloss. 9. num. 36.

& num. 37. aduertit, quod citatio facienda est pro certa die, & hora, alioquin dubitari potest, an valeat, & reus potest dici pro non citato, vt videtur potest apud Baiard. ad quest. 32. Clari num. 67. qui asserunt videri, quod valeat. Et est ita haec citatio essentialis, vt etiam in noticiis, requirant, vt ait Clarus loc. cit. quest. 9. num. 4. & Specul. lib. 3. rubric. de noticiis crim. §. 1. num. 1.

3. Noto 3. quod clausula illa, *In nomine Domini*, semper est apponenda ante sententiam. Nam quilibet minister aliquid faciens alieno nomine, debet exprimere illum, cuius nomine id facit, vt colligitur ex illo Ioan. 10. Opera, qua ego facio in nomine Patris mei, &c. Et qui non exprimit illum, cuius nomine aliquid facit, videtur facere nomine suoy quia persona extrinseca non intelligitur, nisi exprimat, lib. Si ita stipulatur, §. Cbrystogenus, ff. de verb. signif. Sed omnis Iudex est minister Dei, cap. Quasi- tum, 23. quest. 4. & cap. Non solum, & cap. Sunt quadam, 13. quest. 5. & ad Rom. 13. ait Paulus, Dei enim minister est. Si autem talis clausula non apponatur, non per hoc vitiosa sententiam multis probat Scaccia de sentent. cap. 1. glossa 1. à num. 52. Nam licet non exprimat expresse, tacite tamen semper intelligitur, cum sine Deo nihil possumus facere.

4. Noto 4. quod sententia diffinitiva in scriptis ferenda est, alioquin est ipso iure nulla. Ita habetur in c. Et si sententia, de re iudic. in 6. & multis probat Scaccia loc. cit. glossa 12. à num. 1. & num. 2. ait, quod non sufficit sententiam eam in scriptis, sed debet ferri, & recitari in scriptis.

5. Noto 5. quod poenae Regularibus infligendae à Iudice regulari, desumendae sunt ex statutis ipsius Religiosis, non ex iure communi, aut aliunde. Ita Clarus in praxi crim. lib. 5. §. fin. quest. 85. n. 5. Ghisli. de iud. Reg. cap. 13. à num. 21. & num. 14. ait, secundum eandem statuta debere etiam indicare Proiectores, & alios ad quos iure possunt recurrere Regulares. Et hanc opinionem, quod poena statutaria tollat poenam iuris communis; tenent prope innumeri DD. quos refert Menoch. de recuper. poss. remod. 9. num. 339. quest. 31. licet ipse ab ea recedat, numer. 386. In Regularibus autem id difficultatem non habet, cum privilegia Summorum Pontificum Bonifacij VIII. & Bonifacij IX. id expresse concedant, vt refert Casarub. in compend. verb. Corre- ctio Fratrum, num. 6. & 8. Et id etiam docent Thom. à lesa v. de visit. Regul. tract. 3. in prolog. & c. 2. num. 1. Mansus de iure proced. in causis Regul. c. 19. num. 3. & est totius expresse in clem. 1. de priuileg. ver. Si qui vero premissa, & in c. fin. de statu Monach. §. Porro ibi, in c. B. Benedicti Regularum, & ibi regulari censura. Eximuntur non obsecant in decreto de apostatis nouissime emanato à Congreg. Concilij de mandato Urbani VIII. quod habet in consil. 10. Urbani VIII. tom. 2. nostr. priuileg. §. 3. ibi, secundum regularia instituta puniendi; Vbi vero regularia statuta non praesentant, tunc recurrendum est ad factos Canones. Ita Ghisli. loc. cit. num. 13. Thom. à lesa v. loc. cit. cap. 2. num. 2. Passius in schol. ex Genens. n. 8. Et pro Ordine nostro habetur statutum in Capitulo Genens. §. num. 8. Et colligitur ex cap. fin. de statu Monach. cit. vbi postquam Papa dixit, quod Monachi puniri debent secundum Regulam B. Benedicti, subdit, & Apostolica institutione, innuens eos esse puniendos secundum statuta, cum aliis, si vero non adduxit, secundum Apostolicas institutiones. Deficientibus vero statutis, & iure canonico, recurrendum est ad ius civile, ad leges municipales, ad consuetudines laudabiles, & legitimas. Ita Roder. in resol. Reg. refolus. 47. num. 3. Thom. à lesa v. loc. cit. cap. 2. n. 3. & 4. Aldrete lib. 2. cap. 14. à num. 5. Et pro hoc faciunt

citant *cap. Suscipitis, & cap. Si in adiutorium, d. 10. & cap. 1. de non. oper. nunt.*

6. Noto 6. quod in d. lictis notoriis non requiritur sollemnis sententia, quæ in iustitiatibus formis firmata est, sed sufficit aliqualis, puta aliquod decretum, ut probat *Fatin. 1. praxi quæst. 21. n. 115.* quæ sententia, seu decretum, etiam officios, quando reus captus est in flagranti; idem *Fatin. cum. sum. 135.* Et adverte, quod sententia ex quocunque defectu nulla, vel iniusta, non est reuocanda, si notorie constet, quod eadem esset ferenda, veritate detecta; ut cum multus docet *Seaccia de sentent. gloss. 1. 4. quæst. 13. n. 10. & 81.*

7. Noto 7. quod bonus Iudex, atquequam sententiam ferat, debet subtiliter, & diligenter legere, & relegere processum, & secundum illum, deponit odio, vel amore iudicare, considerans illud *Ambrosii. relatum in cap. Iudices, 1. quæst. 7.* Bonus Iudex nō ex arbitrio suo facit, sed iuxta leges, & non pronuntiat, statim iuris obtemperat, &c. Ita tamen ius seruare debet, ut cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium, cum lenitate severitas adhibeatur, ut statuit Trident. *sess. 13. de reform. cap. 1.* Et Sanctissimus Patriarcha vult expressè mandata Superioribus, ut in iudicando olem cum manna, iustitiam cum misericordia miscerent.

CAPVT IV.

De forma sententia condemnatoria, absque expressione causæ.

IN Nomine Domini. Amen. Frater, &c. Visus per nos, diligenterque disensu omnibus, & singulis in causa, & causis coram nobis attestatis contra F.N. Ordinis nostri Sacerdotem profissum, gravissimorum criminum reum esse eundem comperimus, ut ex testibus, & sua in specie confisi depositione. Quamobrem de Collegarum nostrorum assensu hac nostra quam in scriptis ferimus, diffinitiva sententia, Christi nomine repetito, dicimus, sententiamus, declaramus, pronuntiamus, ne desinamus, prædictum F.N. culpabilem esse, ac de iure punibilem, eumque propterea ad carceres per tres menses damnamus. Sic dicimus, sententiamus, & definimus, non solum hoc, sed & omni alio meliori modo, &c. ut supra hic cap. 3.

CAPVT V.

De forma assignandi aliquem in Studentem.

FRater, &c. Religionis nostra gubernatores à Deo constituti, operam, & quidem precipuum, dare debemus, ut inter varias caliginosius mundi praelas, ac turbine, motum, cursumque suum seruatissimè teneat sacra navis. Id verò, cum non nisi per literarum studia, quæ nunc veluti lucerna, lytes detegunt, assequi posse videamur, hic est, ut si quot nominis comparanda scientia cupidos, atque optima spes

Religiosæ, omne ipsis ea in re subsidium, & opem libentini impartiamur. Quamobrem cum ex his, dilectis fili, quæ nobis nuper dedisti, literis, haud obscure cognoverimus, te philosophicam iam prætergressum disciplinam, sublimiores etiam, ac theologicæ addiscendis cupiditate maxima incends, eamque ob causam Collegium N. Provinciam N. aduendū facultatem tuarum igniculos attendentes, ingenij acumen, & præstantiam, naturæque facilitatem, quibus omnium in te beneuolentiam concitasti, & fide digno apud nos testimonio commendari, progressui tuo, & commodo propensius, validiusque intendere cupientes, harum serie, ac vita cum oneribus, ac honoribus in præfato nostro Collegio sacra Theologia ad quatuor annos Studentem, ac Auditorum, Deo, & Religioni sub humili Passoris, Doctorisque obedientia famularum eligimus, adscribimus, & cooptamus. Seruē te, paternèque commentes, ut præstantiorem literis virtutem præferas, & scientia oleo ignem foveas charitatis. Ita enim fiet, ut luminosa lucerna præsidio saxa, & cauet denitans, industrius veluti remex, plenam celestibus diuitiis nauem in æterna salutis portu felicissimè valeas collocare. Et Dominus te benedicat. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Leges obseruandæ à Regente, Lectoribus, & studentibus Collegij Ordinis Minimorum Iesu Mariæ Genux.

§. 1. De Religione erga Deum, & Sanctos in huius studij prosecutione.

Ante studium, & lectionem omnibus studentibus cum Lectore genuflectit, sequens semper oratio præmittitur. Iesu dulcissime, da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam, & custodiam illam in toto corde meo. Illumina cor meum, ut sciam, velim, & faciam, quod acceperim coram te sit omni tempore. Doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu. Da mihi, Domine, sedium tuarum assidricem sapientiam, quæ intellectum meum illuminet, cor meum purificet, & affectum meum inflammet ad cognoscendum, & amandum te Dominum Deum meum in omnibus, & super omnia. &c. Amen.

2. Collegij huius Intelectuales sunt D. Thomas, & S. Catharina Virgo, & Martyr, quorum festis solemniter, & campanarum harmonico sono, ac tinnitibus celebrantur. Cantabitur missa sollemniter, die quidem S. Thomæ ab aliquo Theologo, & Lectore die autem S. Catharinæ à Lectore Philosophiæ ministri verò eorum respectimè Studentes, vel Lectores quod ad scripserit. Studentes omnes Clerici communicabunt.

3. Quomodo

3. Quæmadmodum Superioribus omnibus cauendum, ne studiorum feruore, solidarum virtutum, studiorumque vita amor sequeſcat, ita etiam cauendum, ne voluntariis mortificationibus, orationibus, ac meditationibus prolixis loci multum ſtudij tempore tribuatur. Quæ etiam, quantum decet, & honeſtas, ac Regula obſeruantia paſſietur, diuinorum officiorum prolixitas ſugienda.

§. 2. De regente.

4. **R**egens in Capitulo Provinciali eligatur ad triennium, iſque ſit de ſtudiis bene meritis, & qui Lectoris ſcholæſtici officium diu obierit, virque prudens, ac diſcretus. Concluſionibus ſemper aſſiſtat, eique liberum ſit in qualibet concluſione, & argumentatione, ædum in fine, ſed & in medio, ac in qualibet ipſius parte, prudenter tamen, loqui, & quæcumque ei dicenda viſa fuerint, ad ſtadium, & præſentem quaſtionem pertinentia, dicere, & pronuntiare. Quo quidem loquente omnes tacere, ipſoque ſilentium indicente, cuncti pariter tam Lectores, quàm ſtudentes, ſilere teneantur.

5. Cum quenguam è noſtris ab extraneis contigerit ad arguendum inuitari, Regenti erit quem voluerit, ſive ex Lectoribus, ſive ex Studentibus ad id muneris explendum deſtinare.

6. Liberum ſit impedito Regenti vices ſuas Lectorum cuiſlibet, ſeu alteri idoneo Pratri committere; idque non ad breue tantum tempus, ſed, & diuturnum; modò tamen ſuper cauſa vigeat impedimenti.

7. In caſibus occurrentibus, hic non expreſſis, prudenti Regenti arbitrio, ac diſpoſitioni relinquatur, ſi quid erit faciendum; Et in hic expreſſis, eiſdem prudentia remittitur, ſi quid circa horarum diſpoſitionem, & campanarum pulſationes immutandum fore aliqua ſuaſerit rationabilis cauſa.

§. 3. De Lectoribus.

8. **A**ntrquam Lectores inſtituantur, à Regente, aliſque Lectoribus aſſu legentibus examinentur, aſſiſtente P. Provinciali. Quibus quidem omnino curandum, vt p̃y duntaxat, docti, diligentes & aſſidui, nec non ſtudentium proſectui cupidi, ac ſtudioſi admittantur. Cum hiſ tamen, qui eſſent notoriè docti, per P. Provinciale, eiſque Collegas, ac Regentem, nemine diſcrepante, ſuper dicto examine poterit diſpenſari. Et ea in primis conditio in noſtris Lectoribus requiratur, vt Philoſophia ſcilicet, ac Theologia curſus omnino compleuerint.

9. Lectores omnes ſuas in primis ſic forment lectiones, vt communem, ac laudabilem mini-

Tom. III.

mè excedant legendi modum. Suis etiam diſcipulos, & auditores ſic erudiant, vt ad adſpectu totidè legendum, prædicandum, confeſſioneſque audiendas, iuxta Beati Patris præceptum, idoneos, & aptos efficiant. Verbo præterea, ac exemplo eos ita inſtruire ſaiagant, vt ab inutilibus, vanis, & ſcurrilibus præcipuè inter legendum miſcendis abſtineant, & ſuos tandem ſic condians ſermones, vt qua de ore eorum procedunt, ſapientiam tantum redelegant, ac pietatem.

10. Philoſophia Lectores tribus ad ſummum annis totum ſic abſoluant curſum Philoſophicum, vt primo nimirum anno Logicam perſiciant. Secundo verdè Phyſicorum libros octo, ac de Cælo, & mundo. Tertio denique libros de Generatione, Anima, & Metaphyſicæ.

11. Lectores Theologia duo ſaltem ſemper ſint, quorum alter mane, alter veſpere legat, totumque Theologicum curſum quatuor ad ſummum annis abſoluant; hoc paſſo videlicet. Primo anno matutinus legat de Deo trino, & vno. Veſpertinus de iuſtitia, & iure: Secundo anno matutinus de Angelis, de Beatitude, de voluntario, ac de actibus humanis. Veſpertinus autem de Incarnatione. Tertio anno matutinus de vitiis, & peccatis, ac de gratia: Veſpertinus de ſacramentis in genere, ac de Euchariftia. Quarto anno matutinus de penitentia, & reliquis ſacramentis: Veſpertinus de fide, ſpe, & charitate. Studeantque præterea ipſi Theologia Lectores Angelici Doctores mentem, ac methodum omnino ſectare.

12. Lectores morales, ſeu caſuum conſcientia, bi ſaltem in hebdomada, die nimirum Iouis, & Dominiæ, poſt mentalem orationem in Choro diſcutiendos proponant caſus, quibus Sacerdotes omnes ad Superiorem notam interrogati, aperto capite ſtantes, reſpondere teneantur, niſi aliud Superiori viſum fuerit expedire.

§. 4. De Studentibus.

13. **A**ntrquam ad ſtudia admittantur Studentes, examinentur per Regentem ſuper grammatica, ſi ad Logicam, vel ſuper Philoſophia, ſi ad Theologiam ſint admittendi.

14. Cor purum in primis, & mundam conſcientiam ſeruare ſtudent, nihilque aliud ſpectent in literis addiſcendis, quàm diuinam gloriam, animarumque ſalutem. Modeſtia religioſa in ſcholis, ac publicis, priuatiſque diſputationibus ſemper vtantur, clamores præſcritim, & cachinnos fugiendo. Præſente Lectore, nullus omnino abſque eius nudo, & licentia loquatur: nulluſque rideat, præſcritim cachinnando: nemo ſedeat immodeſte, nec genu genu ſuperimponat: nil quiſquam effingat in ſcammis calamo, vel gladiolo, à Lectoribus puniendus, ſi ſecut facit.

M

15. A

15. *A Lectoribus in scholâ vocati statim assurgant, apertoque respondent capite, si que ad suum usque permanent. Super his tamen prudenter valebit Lector cum Sacerdotibus dispensare. Extra scholâ etiam Lectores omnes singulis Studentes humilis affectu, ac reverentiali gestu venerentur, aperto capite eos alloquendo, & caput ad verticem saltem capitis respiciendo.*

16. *Ad prælectiones recognoscendas cuncti se parent, nec ullus singillatim pro sua lectione recognoscenda moveatur. Qui in hoc defecerit, prudentis Lectoris arbitrio puniatur.*

17. *Absque Regentis licentia nullus lectiones omittat. Qui secus egerit, Regentis arbitrio puniatur.*

18. *Extra Conventum quovis de causa non mittantur, etiam ad Correptorem, absque Regentis scientia & ipsius accepta in egressu, ac regressu benedictione. Laudabile quoque, & consentaneum, ut nec Lectorum quisquam exeat insulato Regente.*

19. *Si cupiam Studenti cum aliquo, siue extraneo, siue domestico colloquendum esset, id cum Lectoris licentia fiat, si res brevis sit expedienda; sin vero notabilem exigat temporis moram, Regentis tunc obtinenda licentia.*

20. *Ab excitatore excitatus continuo surgat, & præmissis, qua secundum Deum Religiosos agere par est, lecturam studio se statim tradant.*

§. 5. De Bidello.

21. **B**idellus generalis à Rege ex Studentibus ipsis sciendus, sollicitus sit ad pulsandam horis debitis pro temporum varietate mutandis campanam studij, qua quidem pulsatio unius Ave Maria statum non excedat. Hora autem debita erunt huiusmodi. Pro lectione matutina post primam semper immediate pulsabitur campana, qua se studentes omnes in cellas colligent ad lectionem rendendam per hora medicatam, qua elapsa, ad lectionem statim pulsabitur. Pro lectione autem vespertina immediate post vespertas recollectionis signum dabitur pro lectione rendenda semihora eadem spatio, quo elapso, ad lectionem pulsabitur immediate.

22. *Hora autem pulsandi primam, & vespertas, pro quibus pulsandis dabit signum Bidellus, erunt infra scripta. A die 15. Octobris usque ad Sabbatum ante Septuagesimum inclusivè pulsatur ad primam hora 15. ad prandium hora 19. ad vespertas detor ultimum signum hora 20. cum dimidia; ad completorium hora 23. ad orationem mentalem hora 24. ad studium cubiculare hora 24. cum dimidia, ad cenam hora 1. noctis; ad silentium, & dormitionem hora 3. ad matutinum hora 8. A Sabbato ante primam*

Dominicam Quadragesima, usque ad diem Mercurij hebdomada sancta exclusivè pulsatur ad primam hora 13. ad prandium hora 17. seu circiter. Ad recollectionem pro studio cubiculari hora 20. ad lectionem hora 22. ad completorium hora 23. ad orationem mentalem hora 24. ad studium cubiculare hora 24. cum dimidia; ad sententiam, seu collationem hora 1. noctis, ad silentium, & dormitionem hora 1. cum dimidia; ad matutinum hora 6. Post Dominicam in Albis usque ad primam diem Iulij, ad primam pulsatur hora 11. ad prandium hora 15. ad silentium, & dormitionem pomeridianam hora 16. cum dimidia; ad vespertas detor ultimum signum hora 18. cum dimidia; ad lectionem hora 19. cum dimidia; ad completorium hora 22. ad cenam hora 22. cum dimidia, ad silentium, & dormitionem statim post orationem mentalem, qua semper hora 24. ad matutinum hora 5. vel circiter. A die 1. Iulij usque ad finem ad primam pulsatur hora 10. cum dimidia; ad prandium hora 14. cum dimidia; ad vespertas detor ultimum signum hora 18. cum dimidia; ad completorium hora 22. ad cenam hora 22. cum dimidia; ad silentium, & dormitionem statim post orationem mentalem; ad matutinum hora 5. vel circiter.

23. *Ipsius est in vigilare, ne lectiones cuiusquam strepitu inturbentur; quòd si quisquam Bidelli moniti non desisterit, Regentis arbitrio corrigatur. Si quis insuper extraneus lectionum tempore scholâ iannus pulset, aut quemquam Studentium vocet, illius scholâ tantum Bidelli munus esse respondere.*

24. *Ad eandem quoque spectabit aptare circuitum pro publicis habendis conclusionibus, locaque extraneis assignare, atque conclusiones distribuire; quem profectò adinovere teneantur Bidelli minores, singulis respectivè Lectoribus destinandi, seu alij quicunque ab ipso vocati. Ipsius tandem erit vacationis tempus indicare, ac publicare.*

25. *Cuiuslibet Scholâ Bidellus saltem semel in hebdomada scholam verrere non omittat.*

§. 6. De Conferentiâ.

26. **C**onferentia in aula Capitali à singulis Studentibus, suis respectivè Lectoribus assistentibus, alternis diebus celebretur; à principio quidem studij usque ad Resurrectionis Pascha post completorium immediate, à Paschate verò usque ad finem studij, media hora ante completorium immediate, iisque habenda s semihora tantummodo horologio arenario computanda spatium infumatur; super qua re morâ æcis inuigilei generalis Bidellus; nec absque Regentis scientia omittiqueant; hisque conferentiâ Lectores omnes interfint ac Studentes. Defend

autem cathedram ascendat, eique Lector iuxta cathedram in sede peculiari assidet.

27. Sabbato verò communes omnium Scholarum conferentia in prefato Capituli loco habeantur irremissibiliter: & tunc omnes defendentes in scamno peculiari sedent, omnesque Lectores in alio scamno, scamno studentium proximo, à latere scilicet dextro, ita ut Lector quilibet Scholari suo assistere commodè possit. Arguentes vero in alio scamno ex opposito defendantium. Cuius conclusioni ab utroque studentium defendenda dimidia hora tempus destinabitur, quo elapso, statim ad aliam conclusionem accedatur, nec possit quis illud excedere in aliorum praeiudicium, nisi aliter Regenti visum fuerit. Nemo, sine defendendo, sine argumentando, dissolutam ebullientem sine fibula gesserit: poterit tamen super, non subius brachia, quantum modesta religiosa patietur, simbras retorquere.

28. Dum conferentia sunt, cuncti sedent, taccant, attendant: neminique liceat difficultates proponere, nisi ubi arguens terminaverit, Lectorique placheris monere, an quis difficultates habeat proponendas, & hoc damtaxat in conferentiis quotidianis, nam in communibus hebdomada id fieri posse prohibetur, nisi, peractis omnino conferentiis, tempus superest.

29. Cum in his conferentiis arguentes debeant esse Scholares, isti si in arguendo suo muneri satisfaciunt, id permittant omnino Lectores, & solum argumentum reassumant, cum eos deficere viderint, nec unus semper Lector reassumat, sed alternis vicibus id Lectores praestent, & in fine argumenti, seu adveniente fine conferentiarum Lector assident doctrinam afferendo, &c. argumento respondeat magistraliter.

30. Præter supradictas priatas conferentias, singulis etiam mensibus publica conferentia habenda, ad quas aliqui extranei invitari valebunt, fiantque in loco Capituli, & festis diebus, vespertis perfolutis.

31. Arguentes hinc Scholares sint, sine Lectores, in his conferentiis protervi non sint, vel abstinent, sed Religiosa modestia præditi, id unum contendunt, ut veritas elucescat, & studentes proficiant: suaviter semper, ac demisse loquantur, & quantum feror patitur disputationis, clamores vitent, fugiantque in primis scommata, inurbanos sales, & pungentia dictoria: multoque magis contumelias, nec propriam affectum vincendi gloriam, sed sustentantem semper, ac assidentem honorem, animum, & adiuvant quantum sat est. Quod etiam, & magis servandum, quando ad disputandum cum extraneis e s contingit invitari.

32. In conclusivibus, & conferentiis Lectori, in tantum praesident, & non aliis, etiam

alias propriis Lectoribus, subdantur descendentes quò ad responsiones, receptionisque argumentorum, terminorumque explicatorem. Argumenti quidem terminos exponere arguentis, terminos autem conclusionis munus erit Lectoris assidentis. Circa terminorum excoam, grammaticalemque acceptionem non disceptetur, sed quomodo accipiendi sint, in aliud tempus extra conferentia, & conclusionis horam differatur, ne disputationis cardo relinquantur.

§. 7. De tempore legendi, & vacandi.

33. Legere incipiant Lectores à die 15. Octobris, & pergant usque ad 20. Decembris inclusive, & ab hac die usque ad 7. Ianuarij fiant vacationes. A 7. verò Ianuarij usque ad Sabbatum ante Dominicam Sexagesimam inclusive pariter legant, vacentque deinde usque ad feriam 4. Cincrum usque ad vespertinam exclusivè: à vespertis autem huiusmodi usque ad feriam 4. maioris hebdomadae exclusivè lectiones habeant, & vacent usque ad feriam 2. Dominica in Albis exclusivè. Legant demum usque ad finem Iunij, & vacent usque ad diem 15. Octobris exclusivè, qua subsequenti anni dabis initium.

34. Lectiones quotidiana non durent nisi per spatium unius hora cum dimidia, ita ut media hora in repetitione precedentis lectionis, hora vero in scriptione, & declaratione infumatur.

35. Vacationum tempore legendas Lectiones preparant lectiones, lectionesque renidant defendendas. Studentes verò eo tempore in receptas lectiones diligenter incumbant, compendia formant, ad defendendum separent. Theologia præterea Studentes vacationibus assidui concionem, qua eis forte obtigerit, in ecclesia pulpito, iuvnis clausis, statuis à Regente diebus coram toto Conventu habendam, sedulo componere studeant, studio insuper casuum conscientia quotidie per horam saltem operam dent. Studentibus vero Philosophia semper aliquid ex Metheoris legatur per aliquem Lectorem ad Regentis libitum. Semihoram item singulis diebus infumant in summalis renidendis.

36. Singulis diebus Iouis suis hebdomada à studio feriandum, & Studentes per vicinos colles, ac montes deambulandum cum suo informatore concedant, eisque per penuriam de opportunis cibariis ad animi, corporisque refocillationem providentur. Poterit tamen Regens diem Iouis in alium mutare, si legitima ratio postulaverit. His verò recreationum, quemadmodum etiam singulis studiorum diebus Regens cures: ut Scholastici studio non

vacens recreationis hora, & semper quantum Religionis fas est, temporis aliquid somno tribuans. Si vero intra hebdomadam festum aliquod contingat, tum die totus non vacetur, nisi in lectione vespertina; & tunc Lector Theologus vespertinus die Sabbati mane legat. Cum vero die Sabbati in vespere fieri semper debent conferentia prædicti Theologia Lectores mane Sabbati per vires legant.

§. 8. De Privilegiis Lectorum, & Studentium.

37. **A**B officio chori quotidie immunes sint Lectores, diebus feriarum exceptis, quibus interesse teneantur vespere, & completorio; diebus etiam domesticis, aliisque festis, quibus teneantur interesse missa cantata, & vespere; ac festis Domini Sabbati, aliisque solemnioribus, quibus matutino etiam interesse, & semel saltem in mense capitulo culparum teneantur.

38. Lectoribus assignetur à Superioribus Frater Oblatus, qui circa frequenter eorum ministerium, cellam scilicet verrendo, lectum parando, aquam afferendo, &c. sollicitè satagat.

39. Detur Lectoribus ex qualibet comestione duplex pitantia diverso modo parata, & supportentur ebaritatus, si quando peculiare pulmentum, seu isculum ad tuendam, recuperandamve sanitatem sibi potari mandaverint. In cella tamen cum Studentibus, vel etiam absque eà, nullo pacto comedere audeant, infirmis tempore dumtaxat excepto, & tunc ad servitium tantum deputato ministrante. Nec cogantur Lectores in vespertina comestione communitatem, ac refectorium frequentare, sed ehi permittatur, ut in aliquo communi loco omnes simul ad eam conveniant, ministrantibus sibi ad singulorum servitium deputatis.

40. Assignentur Lectoribus annua scuta duodecim pro expensis studiorum ergo faciendū. Quæ quidem scuta ab omnibus Provincia Conventibus solvenda erant: ea vero alicui Oblato tradantur, ad Lectorum libitum in Religiosos, ac honestos tantum usus expendenda. Hac demum scuta Lectoribus, qui in Quadragesima prædicant, nequaquam concedantur.

41. Lectoribus moralibus ex qualibet comestione duplex pitantia detur, & ab officio chori in tantum diebus, quibus legere contigerit, sint exempti, Pro ipsis autem scuta sex annis singuli expendantur.

42. In Conventus negotiis à Correctore nullatenus implicentur Studentes, & à Communitatis muneribus, lectionum præsertim tempore, sint omnino exempti. Illi etiam de necessariis omnibus, tam quo ad vestitum, & vestitum, quod tam aliis est eis commune, quam quo ad stu-

dium, mensa scilicet, lucerna, oleo, sedili, calamis, papyro, & atramento, libris etiam, si in bibliotheca non adsint, per Correctorem prouideatur, benigneque in Regula ieiunij supportentur, plusque egentia plura tribuantur, & singulis semel in hebdomada exemptio à mutatis concedatur.

43. Lectores, ac studentes in omnibus causis ad studium pertinentibus Regenti soli subdantur, priuatim quo ad Correctores.

44. Lectores, & Studentes ab hospitium in propriis cellis susceptione, ac servitio immunes sint, nec à quoquam ad huiusmodi ministeria, præterquam à Provinciali, & Regente cogi valeant, ac urgeri.

§. 9. De pœnis, & premiis studentium.

45. **P**oenitentia à Lectoribus Studentibus imponenda erant inscripta. Pro lenioribus defectibus osculatio terra, genuflexio per aliquod temporis spatium, recitatio alicuius psalmi, culpa confessio coram condiscipulis. Pro grauioribus autem defectibus, comestio paui, & aqua in refectorio, sedendo in terra, vel mensa, ut Lectori placuerit, culpa accusatio in capitulo, vel in refectorio, ad Lectoris beneplacitum. Nec valeant Correctores, inconsulto Lectore, aut Regente, prædictas poenitentias relaxare, adque illas complendas omnino teneantur studentes qui in hoc inobedientes fuerint, grauiori poena etiam usque ad carceres inclusive puniantur. Sicut vero potest Lector negligentibus poenas imponere, ita sane conueniens, ut diligentibus premia largiatur; Premia autem erant: laus apud superiores, & libri aliqui religiosi per Correctorem emendi.

46. Si qui Studentes, vel immodeste in scholis, vel negligenter in studiis fuerint, post debitas correctiones illi per Regentem factas à scholis, & studio per Regentem expelli poterunt; eum tamen licitum sit hoc casu dumtaxat ad Provinciale recurrere, qui, partibus auditis, ac seruata, quantum iuris ratio patietur, Regentis auctoritate, secundum Decretum & iustitiam iudicabit.

§. 10. De Excubitore.

47. **S**tudentium excubitor diligens sit in deferendo lumine, & excitandis à somno, studentibus, horis hic designatis, nec à cella, nisi studente quouis bene expurgato, discedat. Hora autem erant inscripta. A die 15. Octobris usque ad Sabbatum ante Septagesimam inclusivè, excitentur hora 12. A Sabbato ante Dominicam primam Quadragesimæ usque ad diem Mercurij hebdomada Sancta excitentur hora 10. Post Dominicam in Albis usque ad primam diem Iunij excitentur

excitentur hora 8. (A dormitione pomeridiana
hoc tempore exeuntur hora 17. cum dimidia)
A die vero prima Iunij, & infra exeuntur ho-
ra 7. vel circiter.

§. 11. De Magistro Studentium.

48. **S**tudentium Magister erector à Provin-
ciali cum suis Collegis, sitque is, qui phi-
losophicum, & theologicum cursum perfectè com-
pleverit, ac defenderit, cui etiam proximè fu-
turus Philosophia cursus sit commendatus, Ma-
gisterij tempore efformandus.

49. Legat interim quempiam Philosophia
moralis tractatum semel in hebdomada, &
mane, Aegrotante, vel absente Lectore, il-
lius suppleat vicem legendo. Studentium scrip-
ta perlegat, corrigat, si quid in iis eorum vitio
cernat irrepisse.

50. Post Lectores immediatè sedeat, &
in Philosophicis disputationibus argumenti fa-
cultatem habeat à tercio argumentante reassu-
mendi.

51. Ordinariam eius officium erit, curare,
ut in omnibus scholis disciplina fructus; quod si
quid, vel in studentium, vel Lectorum sanorem
faciendam, ipsius est procurare.

52. Vacabit à matutinis ter in hebdoma-
da, ut possit se preparare, & lectionis die immu-
nus erit à prima, tuncque duplici donabitur
portione.

§. 12. De ordine sedendi in conferentiis, &
publicis disputationibus.

Primo loco sedeat Lector conclusionibus affi-
scenti. Secundo Pater Regens. Tercio Schola-
stica Theologia Lector matutinus. Quarto Le-
ctor eiusdem Vespertinus. Quinto Lector Sacra
Scriptura. Sexto Lector Moralis. Septimo Lector
Metaphysica. Octavo Lector physica. Nono Le-
ctor Logica. Decimo Lector philosophia moralis,
seu Magister Studentium. Poterant tamen di-
di hinc inde ad latus Cathedra, & tunc ex
vna parte sedeat lector assistent, & P. Regens,
ac alij Lectores Theologia Scholastica, ex alia
primo loca sedebit Lector Sacra Scriptura. Se-
cundo lector moralis, & Lectores philosophia
diuidantur hinc inde secundum ordinem dictum.
In aliis vero locis sedeat unusquisque secundum
antiquitatem Religionis.

54. Nota, quod istæ leges determinatæ sunt in
Capitulo Provinciali Genæv celebrato anno 1635.
vbi discussæ, & tricarate sunt iuxta cap. 3. diff. 4. Et
vocatæ sunt leges, ad eorum maiorem firmitatem
utendam, & ad maiorem obsequium in-
fluendum. Postea autem hinc prologis. Nam in legi-
bus condendis vitiosum est legislatorum uti prolo-
gis, ut Seneca epist. 94. Legem enim, ait, breuem esse
oportet, que facilius ab imperitijs teneatur, vel uti emi-
sa diuinitus vox sit. Subeat, non dispartet, nihil videtur

mibi frigidius, nihil ineptius, quam lex cum prolegi.
Mone, ait quid me volis fecisse, non disco, sed pæce.
Quod tamen solum intellige de prolegio, qui tan-
quam argumentum præmittitur, ut præcepta hone-
statem, vel necessitatem conuincat. Cum ergo his
leges studentibus præscribamus, rationem dictarum
legum non præmittimus. Potest tamen legibus præ-
poni prologus, seu synopsis, vel summarius, di-
cenda breuiter complectens, quæ postea posita enu-
danda sunt; quod lumen mentis vocat D. Thom. 2. 2.
diff. 23. quæst. 2. art. 1. ad 4. Statutum autem capituli
provincialis est tenoris sequentis. Die vero 18. eiusdem
mensis in Capituli locum conuenientibus Patribus obita
sunt leges, & privilegia pro Lectoribus, & studentibus hu-
ius collegij Genænsis. Quæ lectas, & auditas libenter ac-
ceptarunt, laudæ, non approbarunt, & confirmarunt, eas-
que exaltis, & inuolabiliter obseruandas statuerunt.

LITERA T.

CAPVT PRIMVM.

De forma, qua Prelatus potest dare licen-
tiam suo subdito, ut possit & testificari
in causis secularium.

Frater &c. tibi &c. Salutem ab eo, qui ve-
ritas est. Cum plurimum Reipublica interfit
veritatem emergere, atque in lucem prodire tibi
proinde supradicto ad Sancta Obedientia meri-
tum precipimus, & mandamus, ut in causa ver-
tente inter N. & N. coram D. Pratore civiliter
agitata pro pura duntaxat, ac simplici veri-
tate, qua aliter, quam per te, ut audio, sciri
non potest, coram præfato D. Pratore civiliter
examinandum te sis. In quo quidem examine
illud in primis tibi cura esse volumus, ac inbe-
mus, ut si criminalis quispiam, vel infamato-
rius occurrat articulus, nullo te pacto in eodem
implices, & commisceas, etiam si aliter, quam
per te, veritas haberi non possit; licentiam no-
stram, ac facultatem, quo ad hoc tibi minime
suffragari declarantes. Religiosi namque, &
Sacerdotes est sic alteri subuenire, ut nullus gra-
uetur, & cunctis obstrictis nulli nocere debeat,
omnibusque prodesse. Ea igitur prudentia utem-
do monemus, ut uni videlicet siue facias, quod
salua semper veritate, neminem laedas, nec tuo
quisquam verbo se victum arbitretur. In quorum
fidem, &c.

1. Noto t. quod ista materia licentandi Mona-
chos ad se examinandum in iudicio seculari vel Ec-
clesiastico, est multum scabrosa, cum vix possit id
cunctingere absque odii vel iniuriis, & ideo vi-
tanda, quantum fieri potest. Vnde Spachar. de
mode corrig. Regul. tract. 7. cap. 5. num. 3. putat, quod
hæc licentia cura conscientia vix dari possit. Et con-
cedenda non est, nisi vbi aliquis magnus Princeps,
vel insignis Reipublica id expectet, ne iniuria
magnum detrimentum pateretur ex defectu testimo-
nii, veritas aliter haberi non posset, nisi per testimo-
nia Regulatum. Ita Spachar. sed Nota, & alij apud
M. Farina

Farinacium *in praxi. crimin. par. 2. quest. 61. num. 72.* hanc limitationem intelligunt, non cum actu tantum alij testes non interfuerint, ac cum ex natura negotij de cuius probatione agitur, nec alij testes interfuerint, nec interesse potuerint; sequitur Farinacius *ibidem*, & merito, quia magis tamen incongruum. Puto tamen, quod in causis civilibus leuioribus, si in nullis detrimentum cedat testimonio, possint Superiores hanc facultatem concedere in gratiam alicuius Prælati de Religione benemeriti, seu insignis beneficiis secularis.

2. Noto 2. quod in causis criminalibus, in qua agitur de poena sanguinis, non potest Superior regularis hanc licentiam suo subdito concedere, neque illum ad testificandum compellere propter periculum irregularitatis. Et hoc, etiam veritas aliter haberi non possit, vt cum multis probat Farin. *par. 2. praxi, quest. 78. & num. 199. & quest. 60. n. 91. Magalvus in præparatio theologica, v. b. Clerici, num. 26. vers. Et que dicta sunt*, Thom. à Ies. v. *de vult. Regul. 17. tit. 3. cap. 1. num. 10. Spathar. loc. cit. num. 4.* Quod si Prælati compellat, vel licentiam concedat, non est obtemperandum, vt docent Diaz *in praxi, cap. 101. num. 28.* & Addit. Guidonis Papæ *ad quest. 65. Roder. 1. tom. 2. quest. regul. q. 11. art. 4. fine.* Colligitur ex cap. *Testimonium* 1. t. *quest. 1.* Vide quæ dico *tom. 1. praxi, in cons. 2. Julij 1. & n. 147. & tom. 3. c. 3. n. 34.*

3. Noto 3. quod concedere hanc facultatem Monachis se examinandi in causis civilibus gratuitis, seu etiam criminalibus ad liberandum eum à morte, iniussit illi aliis infligenda coram Iudice seculari, vel Ecclesiastico, pertinet ad Superiores Prælatos, Generalem scilicet, & Prouincialem, & penes ipsos residet potestas dictos compellendi. Ita Roder. *tom. 2. q. regul. quest. 11. art. 4.* Spathar. *loc. cit. num. 2.* innuit Diaz *in praxi, cap. 101. num. 23. Barbos. cap. 1. de iuram. calum. num. 6.* Ex quo cap. 5. *sa.* id etiam colligitur. Nam propriè soli Generales, ac Prouinciales habent auctoritatem quasi Episcopalem. Et ita in Ordine nostro habet inuestitura consuetudo. Vbi tamen talis consuetudo, aut alia consuetudo contraria non addit, non est hæc facultas Superioribus localibus deneganda, cum nullibi reperiatur vetitum, & ipsi possint dici habere largo modo auctoritatem quasi Episcopalem, vt dixi *tom. 1. Relig. q. 1. cap. 4. num. 76.* Et aduerte, quod quando dicitur, quod Monachus potest cogi ad testificandum coram Iudice seculari; intelligitur, quod potest cogi à suo Prælato, non à Iudice seculari, seu Ecclesiastico, Nam Prælati faciunt præceptum suo subdito, vt deponat coram Iudice seculari, non autem dat seculari licentiam ad cogendum Monachum ad testificandum coram ipso, vt notat Farin. *p. 2. praxi, q. 61. num. 97.*

4. Noto 4. quod Religiosus, qui se examinaret in iudicio seculari, vel Ecclesiastico absque licentia sui Prælati, peccaret mortaliter, & esset dignus gravissima poena. Ita Spath. & Diaz *loc. cit.* Abbas *in cap. 5. de iuram. calum. num. 17.* Thomas à Ies. v. *de vult. Regular. tract. 3. c. 15. num. 11.* Et probatur 5. ex dicto cap. 1. *de iur. calum. §. sa.* vbi præcipitur Clericis, quod in consilio tuo Prælato, minimè iurare debeant, ut transgressio in re graui canonis præceptis mortale est. 2. Quia Monachus in Iudiciis non suum consensire non potest; cap. *Si diligenti, cap. Significasti, de foro compos.* Et est ratio gloss. *fin. in dicto cap. 1.* quam probat Pan. Nam sic Prælato proprio ictogatur iniuria.

5. Noto 5. quod Iudex laicus non potest examinare Regularem inuitum, neque in civilibus, neque in criminalibus, pro sola veritate inuestiganda,

etiam si veritas aliter haberi non possit. Quod si cogat, incurrit in excommunicationem 25. bullæ Cæne contra trahentes personas Ecclesiasticas ad suum tribunal, vt constat ex ipso bullæ contento, & dicunt omnes illius expositores. Multo minus potest Regularem examinare, tanquam principalem, nam tunc etiam incurrit in excommunicationem 29. dictæ bullæ contra processantes personas Ecclesiasticas, vt docent Nauar. *lib. 5. consil. de simul. excom. cons. 32.* Bonacina de *consil. in particulari, dist. 1. q. 20. par. 2. n. 10.*

6. Et aduerte quod si Iudex laicus examine præcisè Regularem in causa criminali pro sola veritate scienda, non incurrit dictam excommunicationem 29. dictæ bullæ contra processantes. Nam examinare præcisè personam Ecclesiasticam quod ad alios, non est actus prohibitus illa excommunicatione 29. contra processantes, ideo non est ad illam extendendus. Ita Bonacina *loc. citat.* Alterius *tom. 1. de consil. lib. 5. de excomm. bulla Cæne, dist. 10. c. 1. sol. 9. vers. Quare quis.* Incurrit tamen excommunicationem 25. dictæ bullæ contra trahentes ad suum tribunal, si dictum Regularem cogat ad testificandum in suo tribunali. Dixi, si cogat; nam si non cogat; sed ipse Regularis sponte omnino se offerat, tunc nullam censuram incurrit, vt cum multis probat Bonac. *loc. cit. q. 16. part. 4. num. 4.* Puto tamen, quod precatum non effugiat, si sciens dictum Regularem non habere licentiam à suo Prælato se examinandi, nihilominus cum examinet; quia cooperatur peccato illius, & facit contra cap. *Testimonium*, 1. t. *quest. 1.* Neque peccat, aut vllam censuram incurrit Iudex laicus, quando examinatur Clericum, aut Regularem in casibus sibi à iure permixtis. De quibus agunt Vgolinus de *censur. Pan. rif. refer. cap. 5. §. 1. & num. 6.* Cenedus ad decretum, *collet. 37. & num. 2.* Gallius *par. 1. de sig. lib. 4. cap. 18. num. 118.* & a num. 138. Couarr. *præf. q. 2. cap. 23. & num. 2.* Bonac. de *consil. in particulari, dist. 1. q. 11. par. 6.* Ioan. Suarez *in enchir. lib. 6. tit. Excommunic. bulla Cæne, n. 15. vers. Trahi passim.*

CAPVT II.

De forma examinandi testes circa delictum notorium.

Dile, & loco supradictis Reuerend. Admod. P. Prouinciales attendens, & considerans delicta eiusmodi, absque Dei offensâ, Religiosisque perniciæ dissimulari non posse, ac de institione cupiens ex pastoralis officij debito providere, coram se vocari iussit N. N. scilicet ex officio assumptum, atatis annorum 25. decem vero religionis, ac de veritate scienda præstito iuramento Religiosorum more tacto pectore, seu tactis Sacrosanctis Dei Evangelis, iurauit. Et primò quidem interrogatus est, an delictum huiusmodi in tali Conuentu sciat fuisse perpetratum. Si affirmet, interrogetur secundò, quorum pacto id sciat. Vbi esset eo tempore, vel hora cum crimen fuit commissum, &c. vt supra lit. P. cap. 17. in principio.

CAPVT III.

De forma examinandi testes producidos à denunciatores in crimine non notorio.

De 18. Iulij eiusdem anni loquage supra dictis. Volens P. Provincialis, ut debitum sui officij posuisset, de iustitia providere, iuridice super dicto delicto informationes capiendas statuit, atque ad testium propter examinationem censais denunciandum. Quamobrem prefata die accessus est P. F. N. testis super eo à denunciante productus, atatis annorum 25. Religioni verò decem; ac de veritate dicenda prefato iuramento, intravit, &c. Et primò quidem interrogatus est, à quoniam tempore in illo degas Conuictus, au N. furti accusatum v. g. sciat, & à quo tempore, cuiusnam fama tam apud alios, quàm apud se existat, sciat ne ab ipso delictum eiusmodi perpetratum, & quomodo id sciat, &c. ut supra lit. P. à cap. 12.

1. Nota 1. quòd circa formam examinandi testes, dixi multa supra in singulis formis formandi processibus. Et puto non posse dari certam regulam; nam interrogatoria sunt varianda iuxta criminum varietates, & circumstantias, ac etiam iuxta dispositiones ipsorum testium. Quare videtur potius remittendum prodicere, & scientie Indici. Pro simplicioribus tamen dixi aliqua supra loc. cit. quibus hæc pauca addidi, ut ex his possint in casibus occurrentibus interrogatoria formare. Nam licet sordidius loqui non dedignatur, sordis tamen omnino non loquimur.

2. Nota 2. quòd in testium examine debet notari nomen, & cognomen testis, atque status ipsius, & gradus, ætas sacculi, & Religio, ipsorumque dicta eodem sermone, quo ab ipsis prolata fuerint, eodemque pariter modo, videlicet, clarè, dubia dubiè notanda sunt, nihil addenda, vel minuenda; ac demum testi committere, ut lectu prius ipsius examine, subscriptis, & scribere nesciens, manu propria signum Crucis apponat. Ita seruetur de consuetudine in omnibus Religionibus, ut dicunt Ghisilieri iud. Reg. cap. 17. num. 102. Spathar. de modo corrig. Reg. trait. 7. cap. 6. num. 5. Carthar. in praxi exam. rev. lib. 1. cap. 4. num. 6. Flor. in praxi crim. rubr. Capias informationem, n. 42. & 47. Trivisani de modo proced. inter Reg. c. 10. n. 5.

3. Nota 3. quòd ad hoc, ut testes in iudicio legitimè probent, necesse est illos vocare, seu citare. Nam si testis voluntariè se offerat non vocatus, inspectus reddatur, nec probat; l. Presbyter, Cod. de Episc. & Cler. Nihil autem refert, an vocetur ex mouere Indici, an verò, quia fuerit à parte productus, modo in processu natus, quia via sit ad iudicium inducitur ad iudicis institutionem. Ita Ghisil. loc. cit. num. 92. Spathar. cit. à num. 2. Trivisani n. 10. Farinac. par. 2. praxi, q. 80. n. 2.

4. Nota 4. quòd testis, quicumque ille sit, examinatus sine iuramento de dicenda veritate, non probat, ut diffusè probat Farin. cit. q. 74. num. 1. de testibus, & quæst. 69. vbi num. 71. ait, quòd id dicto iuramento debet consistere in processu. Quòd quidem iuramentum, cum sit de iure diuino, non potest Princeps auferte, & retribere, ut credatur te-

sti non iurato; Farin. loc. cit. q. 74. num. 39. Et hoc iuramentum est exigendum à teste prius, quem examini se subiciat; nam si ex parte possit examinem, non valet; Farin. num. 31. Et debet sumi ad Sacra Dei Evangelia sacrique scripturis corporaliter tactis, aliquin non probat, Farin. num. 20. cap. Horum. mur 3. quæst. 9. cap. Ego, de iur. iur. Sed in Italia sufficit ex antiqua consuetudine ipsius Notarij scripta tangere manu, Farin. dist. q. 74. num. 22. A. de de discipl. lib. 3. cap. 9. num. 9. Episcopi verò & Sacerdotes, quando recipiuntur in testes, non est necesse, quod iurent tactis scripturis sacris, sed sufficit, quòd propius, & inspectis Sacrosanctis Evangelii, iurent tacto pectore, ut probat idem Farin. loc. cit. num. 82. vbi ait, ita fuisse consuetudinem flematum, Aldrete loc. cit. num. 10. Si verò in aliqua Religione adsit consuetudo, ut omnes tam Sacerdotes, quàm non, iurent tactis sacris, ea seruari potest.

5. Nota 5. quòd testes interrogandi sunt de denuntiati cognitione, de tempore, de delicto, de presentia, id est, an fuerint presentes factis, de quo interrogantur. Item de viso, aucta, loco, & tempore, de nocte, vel de die, de mense, die, & anno, ac etiam de hora diei. Item qui, & quot interfuerint, de scientia, credulitate, & similibus. Ita Jacobus Buttigarius de testibus, tit. De interrog. testium, tom. 4. tract. 111. Spathar. de modo corrig. Reg. trait. 7. cap. 6. num. 11. Ghisil. de iud. regul. cap. 17. num. 92. Follet. in praxi crim. rubric. Capias informationem, num. 42. Ambrosius de modo formandi processum, lib. 3. cap. 2. à num. 12. Thom. à 125 v. de visit. Reg. trait. 3. cap. 7. à num. 1. Aldrete de discipl. lib. 1. c. 9. n. 12.

6. Nota 6. Quòd testis omni exceptione maior est ille, qui est integerrime fidei, & nulla legitima exceptione repelli potest, & de facto ipse ex certa sententia deponit. Ita Farin. par. 2. praxi, q. 62. num. 1. Ghisil. de iud. regul. cap. 7. num. 83. Aldrete de discipl. iud. lib. 2. cap. 3. num. 6. In causis criminalibus ad probandum requiruntur isti testes; Farin. loc. cit. à num. 10. Et vnus testis huiusmodi facit semiplenam probationem; leg. Admonendi, ff. de iur. iur. Et vnus talis facit indicium ad certuram; Clarus lib. 5. §. fin. quæst. 12. num. 2. Testes verò inhabiles sunt, qui iure à testimonio ferendo excluduntur, vel sunt infames, inimici, &c. de quibus Ghisilieri loc. cit. à num. 4. Thom. à 125 v. de visit. Reg. trait. 3. c. 7. num. 4. Aldrete loc. cit. à num. 10. Testes isti non probant, nisi hoc immunitas possit testimonia, de quo agitur; vel nisi firmas in casibus, in quibus veritas aliter haberi non possit; & sic in criminibus occultis, & difficilis probationis, & in quibus certum est, aut verisimile alios testes non adfuisse, recipiuntur. Et tunc intellige etiam, ut probent, non ad effectum puniendi poena ordinaria, sed ad extraordinariam tantum poenam infligendam, vel ad faciendam indicium ad certuram. Ita Clarus loco citato. q. 24. num. 19. Ambrosius lib. 1. de modo form. process. c. 2. à num. 27. Testes singulares sunt illi, qui deponunt super diuersis factis, ita ut quilibet singularis sit in suo dicto, ut v. g. si vnus deponat Petrum factum commisisse, alius Ioannem percussisse, aut vnus dicat, tale delictum fuisse perpetratum dum, alter in via publica; vel vnus dicat, delictum fuisse commissum mane ante prandium, alter verò vespere post prandium; vel vnus mense Martij, alter mense Aprilis. Ita Thom. à 125 v. de visit. Reg. trait. 3. cap. 7. à num. 5. Ghisil. de iud. regul. cap. 17. à num. 41. Spathar. de modo corrig. Reg. trait. 7. cap. 13. per totum; & plenissime de testium singularitate Farin. 2. par. praxi, q. 64. per totum, Riccius 2. par. praxi resp. 113. Isti testes

testes singulares super diversis delictis specie, vel in actus ipsius instantia, vel in aliis circumstantiis necessariis existentes nihil probant, vt dicitur Farin. cit. a. num. 33. At tamen D. Thom. a. 2. q. 70. art. 2. ad 2. Quod si isti testes de eadem delicto iterabilis specie deponant, vt de adulterio, blasphemia, furto, &c. licet de loco, aut etiam de tempore non concordent, quamvis non probent, plerumque tamen semiplenam probationem inducunt. An autem aliquando probent, vide Tiraquell. *variar. de penis tempor. causa 53. num. 106. fol. 343. Et num. 92. ait, quod pius credidit testibus in dignitate constitutis, quam plebeis. Et an ex solis præsumptionibus quis condemnari possit in criminalibus, vide Menoch. de præsumpt. lib. 1. quest. 97. Tiraquell. loc. cit. causa 27. num. 2.*

7. Adverte autem hic ad doctrinam Caiet. loc. citat. D. Thomæ, qua docet, quod inter Religiosos ad condemnandum aliquem de furto, sufficit, quod multi testes singulares singula facta testificentur; quod licet hoc non sit secundum iuræ rigorem, tamen, quia in Religione proceditur non tam ad puniendum, quam ad saluam animæ, & regularis obsequiæ famorem, tolerabile videtur, vt talis probabilitas sufficiat ad certitudinem inter eos, qui mortui sunt mundo. Addit tamen quod reos non tenetur acceptare sententiam, & propterea procedendum erit per tormenta religiosa, vt exquiratur ab illo veritas. Quam doctrinam sequuntur Aldrete de disciplina iurid. lib. 2. cap. 3. num. 28. Val. tom. 3. disp. 5. quest. 14. part. 2. ad finem. Eam, inquam, ita sequuntur, vt videantur velle defendere, in Religiosis omnia delicta per testes singulares probari posse. Quod tamen falsissimum est, cum de iure sit, vt nemo condemnetur, nisi de delicto convictus; c. *Nos in quinquam* 2. quest. 1. Testes autem singulares non conuincunt, vt dixi ex Farin. & multis probat Argon. 2. 2. quest. 70. art. 2. col. 3. *vers. Iam autem, & vers. Illud quoque*. Et ratio est. Quia ad integram probationem requiritur, vt saltem duo testes sint concordēs; cap. *Lacet vniuersis, de testib. & cap. Licet causam, de prob. Non video autem, cur facilius possint condemnari Religiosi, quam seculares, quasi illorum fama non esset tanti æstimanda, quam illi secularium, quasi vilissimæ personæ essent Religiosi, & nihil faciendæ mancipia. Nec video, cur ita sit perfectior, in quo reperiuntur, eos facere debeat deterius condicio in his, quæ eorum famam concernunt. Immo ex hoc colligo, quod difficilius deberent posse puniri, quam seculares. Tum quia illis ratione status negamibus tanquam seruis Dei, plus credendum videtur, quam aliis asserantibus. Tum quia ex alieuius eorum, condemnatione derogatur opinioni multorum. Tum quia sic ad condemnandum Episcopos, & Cardinales requiruntur multi plures testes, quam duo, ratione eminentioris gradus, & perfectionis, vt constat ex cap. *Prælat* 2. quest. 4. cur ad condemnandum Religiosum debent sufficere testes singulares, qui singuli non sunt nisi vnus testis: Linq. quo, quod Caiet. loquitur multum dubitatur, & non dicit, quod possit in illo condemnari, sed quod possit tolerari. Et intelligit potest in casu particulari de furto, & de condemnatione ad poenitentiam saluare, quæ Religiosi insunguntur ad sustentandam regularem obsequiantiam. Seu potest defendi doctrinam Caiet. vi illam defendit Bannes 2. 2. quest. 70. art. 2. *fin.* quem sequitur Spath. de mod. corrig. Reg. tract. 7. cap. 14. num. 4. At ergo Bannes, quod dicitur Caiet. quod scilicet Religiosus possit condemnari de furto per testes singulares, intelligendam est, non per sententiam absolutam, sed per*

conditionalem, si ipse velit acceptare sententiam, sin autem acceptare noluerit poterit torqueri, & si negauerit, manebit liber à poena forti. Potest etiam defendi doctrinam Caiet. vi dixi *supra* lib. C. cap. 17. notab. 5. vt scilicet valeat ad excludendum aliquem ab officio, quod pretendit.

8. Testis varius dicitur ille, qui vel contraria deponit, sive in eodem examine, sive in diversis, vel primò per verbum *Credo*, deinde aliter rursus testificatur. Vel primò le nihil scire ait, postea de veritate facti deponit. Vel primò testimonium asserit, & inde se deponit negat. Vel vnum dicit exirc indicium, & aliud in iudicio. Ita Ghislierius de Ind. regul. cap. 17. num. 55. Follet. in *pract. crimin. rubr. Capiat informat. num. 62.* Ipsi autem isti non credunt, cap. *Cum Ecclesia, de cens. possit 5. Nos igitur.* Ghislierius cit. num. 64. Spathar. de modo corrig. Reg. tract. 7. cap. 17. num. 1. Clarus lib. 5. §. *fin. quest. 24. numero 4.* qui ait, quod testis varius, seu vacillans, id est, qui dicit, *Vidi hic, immo ibi, vel immo sic, nisi id dicit corrigendo, non creditur contra rem, nisi firmet dictum suum in tortura.* Quem punctum de tortura latè persequitur Farin. 2. part. *praxis, quest. 66. à num. 98.* quem vide à num. 317. Riccius part. 2. *praxis, resol. 205.* Villagut. in *pract. crim. lib. 8. cap. 3. de testibus, conclusio 6.*

9. Testes discordes illi sunt, qui diuersa, & contraria deponunt, quæ inter se coopari non possunt. Si discordia est in essentialibus, vel contrariis, aut contradictoriis nihil probant, quia se inuicem collidunt, nec constare potest, quis eorum veritatem dixerit. Ita Farinac. loc. citat. quest. 55. num. 1. Et idem dic de testibus obscure, & ambigue loquentibus per verbum. *Videtur, Farsen, Non bene, aut, Non memini, seu, Non bene memini, Ni fallor, Salua veritate, Possibile est, Res tamen aliter potest se habere, Iudicio meo Credo, &c.* Ipsi enim testes loquentes per istos modos obsecuros, & ambiguos, nihil probant, vt diffusè probat Farinac. quest. 68. à num. 1. Thom. à 125 v. de visitat. Reg. tract. 3. cap. 7. num. 13. & 14. Testis falsus est ille, qui veritatem, quam scit, & fateri tenetur, aut negat, aut occultat, vel asserit omnino contrarium eius, quod in facto esse scit; hic nihil probat. Farinac. quest. 67. n. 38. quem etiam vide n. 110. vide Spath. tract. 7. cap. 19.

10. Noto 7. quod ad plenè probandum aliquod delictum, reuocque contineendum, & condemnandum sufficiunt duo testes; c. *Quod vero* 2. q. 5. c. *In omni negotio, de testib. & c. cum esset, &c. Relatum, de testam.* D. Thom. 2. 2. q. 70. art. 2. vbi Bannes, Argon. & alij expostores, Spathar. loc. cit. c. 2. Villagut. in *pract. lib. 8. de testib. c. 4. conclusio 1.* Ad hoc tamen, vt isti duo testes plenè probent, debent esse non solum omni exceptione maiores, & iure dignissimi, sed etiam debent esse contestes, ita vt iurati deponant ex eadem scientia de eodem facto, loco tempore, personis, & circumstantiis ad facti substantiam attentibus, ac necessariis. Ita Ghisli. de Ind. regul. cap. 17. num. 39. Spathar. tract. 7. c. 12. num. 13. Accet. in *pract. c. 2. de mun. test. vers. Dico* 2. Thom. à scitu de visis. Reg. tract. 3. cap. 7. n. 17. Triuif. de mod. crim. *proci. in Reg. cap. 31. num. 2.* Et n. 2. ponit quinque conditiones, quæ requiruntur, ad hoc vt testes sint contestes, quæ explicantur hoc vers. *Res, persona, gradus, hæc sunt confinatus tempus* Aldrete de discip. lib. 2. c. 3. n. 11. Villagut. loc. cit. conclusio 2.

11. Quærit, an testes examinati in inquisitione generali, vel speciali, seu etiam denuntiatione contra aliquem, quidquam contra eum probent an talis contestationem, id est, antequam reus citetur, & respondeat accusationi sibi data. Vt declarat Glo. 2. c. *Præcio de litis consensu.* Respondet certissimè iuris c. 2.

se, quod testes examinati in generali inquisitione; &c. etiam medio iuramento, nullam fidem faciant quo ad causam decidendam, nisi de novo, medio iuramento, examinentur, vel primam suam depositionem, etiam iuramento medio, ratificent post dictam itis contestationem, & rei negationem delicti, vt clare habetur in cap. 1. de testib. & in cap. 1. de iud. etiam. Et ratio est. Quia sine partis citatione, nihil in iudicio, ex abente fieri potest, tam de iure naturali, quam diuino, vt probat Alder. de disciplin. lib. 1. cap. 9. num. 1. Et licet de commun. i. stylo, quem totus mundus feruat, antequam reus citetur examinetur testes contra ipsum, propter multas rationes, quas affert Alder. loco citato. num. 4. quam consuetudinem approbat Tridentin. sess. 13. de reformat. cap. 6. ibi, in criminibus, isti tamen testes nihil possunt nocere reo quo ad causam principalem, sed solum quo ad ipsius carcerationem, si timeatur de fuga. Itaque prima ista depositio testium pertinet solum ad ordinem iudicium, & informationem Curie, non autem ad causam principalem. Ita Alder. loco citato, num. 4. & cap. 13. num. 4. Ioseph à S. Maria in trib. relig. tract. 4. cap. 11. §. 2. Betti tom. 4. quest. regul. tit. 19. cap. 3. num. 4. & 5. Manz. de modo proced. in causis Regul. cap. 16. num. 8. Villag. in pract. crimin. lib. 3. cap. 7. conclus. 3. Spatbar. de mod. curre. Reg. tract. 9. cap. 1. num. 1. Mirand. de ord. iud. quest. 18. art. 6. qui addit, quod est tante importanter ista testium repetitio, vt neque etiam ex consensu delinquentium possint per receptis haberi 3 non enim firmatur tractu temporis, quod ab initio non subsistit, per reg. Non firmatur, quæ est 18. de regul. iur. in 6. Quod tamen non admittit. Quia sciens, & consentiens non fit inimici 1. regul. 17. eodem lib. & cum hoc sit in fauorem principaliter rei, vnicuique licitum est iuri suo tenuerit. Addit Mirand. numero 34. quod in ista testium repetitione possunt testes velle sibi exhiberi primum dictum, & in 1. ratificare simpliciter. Vnde etiam ait loco citato, quest. 6. art. 6. quod testes in generali inquisitione examinati, dummodo postmodum in speciali reprodudantur, & in suis dictis medio iuramento, ratificentur, fidem faciant, & probant. Si tamen Index in ista reproductione timeatur de fallo, possit illos iterum ex professo examinare, ad videndum, an concordent, nec valeret testibus dicere eo casu, Ego me remitto ad id, quod dixi in prima depositione, nam postea cogi ad iterum respondendum præcisè, vt M. stand. disto numero 34. Aduertit etiam Ioseph à S. Maria, quod testes examinati post litis contestationem, non debent iterum repeti, cum habeantur pro ieiunctis. Sed quid, si pars petiti instet? Puto, quod standum sit Iudicis prudentis arbitrio, considerantis, an possit dubitari de testium subordinatione; quæ dubitatio; si adit, non debet Index repetitionem concedere; si non adit, potest. Atque ita colligo ex Claro lib. 3. pract. crim. §. fin. quest. 53. num. 15. vbi Buzard. n. 34. Tandem hic nota, quod Portel. p. 1. de casu conscient. casu 10. num. 7. probat, quod in causis Regularium non est necesse repetere testes in inquisitione generali examinatos, sed quod illa examinatio sufficit etiam ad penendum; nam putat, quod testium repetitio solum ad apices iuris pertineat. Tu tamen doctrinam communem sequere.

13. Sed quæres, quomodo fiet hæc testium repetitio? Respondeo quod vocatur testis coram Iudice, & Notario, eique deferatur iuramentum veritatis dicenda, & interrogare super examine alias facto, hoc pacto, videlicet: Die anno, &c. de mandato P. Provincialis F. N. testis altus super hac causa examinatus, iterum vocatus est, deque veritate ferenda præstare iuramento, iurasti, &c. Ac primo quidem in

interrogatus es, qua alias in præfati causâ in aliâ examine per ipsum facta sub die, &c. in cella adu. R. P. Provincialis coram eo, & aliis Collegis depositus, veritas feceris, ac fecisti, illaque pre veritate dixisti, & deposueris? Respondens, Ita est. Eique etiam per me Notarium, & Scribam, eisdem P. Provincialis mandato, ad clariorem ipsius intelligentiam, præfate eius examine percellit, ac per ipsum, vt afferat, bene audire, atque intelligere, à P. Provinciali interrogatus est, an ea, quæ in præfati legi audisti, à se feceris modo, quæ faceris, dicta, ac deposita, sique illud eius examen, de quo mentio facta fuit. Si afferat, interrogatus, an prædictis intendat aliquid addere, vel demere, dictumque examen in totum, vel in partem reuocare; an vero potius illud confirmare, vel ratificare pro veritate in omnibus, & per omnia. Respondeo ad singula verba in interrogatorio posita. Et sic fuit dimissus testem confirmari. Et in fidem se subscripsit. Ita Ambros. de modo formando process. lib. 3. cap. 1. à m. 1. Qui licet teneat, quod reus ad repetitionem, sed examen testium citari debet, & quod testis prius est examinatus super interrogatoriis datis ab ipso reo, hæc tamen non esse necessaria, affirmat Clarus 1. primum quidem §. fin. lib. 3. quest. 11. num. 2. hoc vitium autem 4. 23. num. 3. vbi habet, consuetudine receptum esse, vt reus interrogatoriis non det, sed testes examinentur à Filio, seu Pælato, vel alio de eius mandato. Et hæc est praxim omnium Curiarum, dicit Follet. in pract. crim. rubr. Recipiantur defensiones reorum, num. 31.

13. Addit vero Follet. in pract. crim. rubr. Et de iuramento repetantur testes, num. 3. quod in ista repetitione possint testes addere, vel minuire suis primis depositionibus quod aggrauet, vel releuet reum. Et n. 3. ait, quod non valet ista repetitio, nisi formaliter sit facta, videlicet lecta eidem eorum depositione de verbo ad verbum, & subscripta eorum proprio; vel facto signo Crucis à nesciente scribere. Et n. 17. addit, quod si testis variet à prima depositione, tunc illa prima depositio corruit, eo quod sine repetitione non valet. Si dicat testis in hac depositione se in priori examine non ita dixisse, in Regularibus, qui coram Pælatiis examinentur, reuocandus est, vt ait Ghisli. c. 17. de iud. reg. n. 59. Si autem abique Pælatio tunc fuisset examinatus, de ipsius tamen mandato, tunc potius credendum esset Notario, seu Scribæ, quam testi, vt ait Clarus quest. 3. num. 17. Follet. loc. cit. num. 14. Qui tamen limitat, nisi agatur de peniendi teste de fallo nam tunc tantum credendum est testi quantum Notario.

CAPVT IV.

De forma dandi licentiam subdito transgrediendi ad archiepiorem Religionem.

FRater N. Tibi, &c. Etsi candidos Religiosis cultores, sub suavi Christi Dominico, & regularium institutorum obseruatione in humilitatis spiritu Altissimo famulantes, ab ea, quam semel elegerunt, professione discedendo, ad alterius vita statum, ac rationem, leuitate animi, temeritate nefas sit transuolare, cum iuxta Apostolum maxime deceat, vt in vocatione, qua vocatus est, vnusquisque permanent id tamen cum hand leuiter, aut irrationabiliter; sed emendatoris vita,

arriorisque Religionis occasione cernitur attentari, nequaquam sanè videtur impediendum. Cum enim vbi Spiritus Dei est, ibi libertas, & qui Dei Spiritu agnatur, non sint sub lege (nullo enim lex posita non est) quid aliud esset secus agere, quam Spiritu Sancto resistere, & ad consummatam sanctitatis fastidium anhelanti maximam iniuriam irrogare? Quamobrem sicut pium, ac religiosum decet subditum, à Prælati suo cum humilitate, ac puritate transeundi licentiam exposcere, ne obedientia bonum contemnere videatur, sic plane æquum est, atque consentaneum, Prælatum ipsum, quavis semota difficultate, & prauitate, transeundi licentiam eidem indulgere, ne impedire, propositum videatur diuinitus inspiratum. Cum itaque sicut nobis exposuisti, strictioris vite Zelo ductus, ad Minimerum Ordinem transire summo pere desideres, ac propterea instanter à nobis petieris, ut tibi ad eiusmodi Institutum diuertendi, licentiam, & facultatem concederemus, Ordoque prædictus te recipere paratus sit, prout ex literis generalis Correctoris eiusdem Religionis, datis Roma die 9. Maij, anno 1633. nobis nuper oblatis innotescit. Nos, qui ad altioris statum ob frugem melioris vite migrare cupientes præcipere non possumus, nec debemus, quinimmo pro viribus conuouemus, & incitamus, supplicationibus tuis in hac parte inclinatis, muneris nostri pensum adimplendo, ad prædictum S. Francisci de Paula Institutum transmigrandi, liberam tibi per præsentis literas concedimus facultatem, atque elargimur. Ad meritum Sanctæ Obedientie præcipientes, ut rella, atque illico in eadem te conferas Religionem. Quam quidem si te ad habitum, vel professionem infra aliqua de causa contigerit non admittere ad nostrum hunc, quem prius capisti, vitam statum, non obstantibus quibuscumque causis redire tenearis. Quod si secus super hoc attentare præsumperis, ex nunc te, prout ex tunc, in apostatam parum ipsis factis incurrisse declaramus. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. quod hoc anno 1636. P. Fr. Gabriel Lopez ex Prouincia Castellæ, qui Breui Apostolico ad religionem Prædicatorum transierat, indultis, & labore P. Fratris Raphaelis Pezzorni Zelosi ad nostrum Ordinem teneris est, quamvis multum obstitit, & resistit Odo Prædicatorum, ut constet ex decretis Sacre Congreg. regularum die 3. Maij 1636. & die 12. Augusti eodem anno, In quo illi etiam fuit restituta primogenitura in ordine nostro. Et aduerte circa primogenitum quod concordia, de qua in eo facta est super hereditate dicti Gabrielis, non super persona ipsius, eam Religionem nostram solum quæret, non bona.

2. Noto 2. quod de transeuntibus de vna Religionem ad aliam ad longum tractatum tom. 1. Relig. quæst. 1. cap. 24. per totum, & nunc extat decretum Congreg. Concil. editum de mandato Urb. VIII. quod habes tom. 1. nostr. prim. in cons. 10. dist. Pontif. §. 1. quo mandatur Superioribus regularibus, ne possint dare licentiam suis subditis transeundi ad alteriorem Religionem, nisi prius ipsis legitime,

certoque constiterit, eam Religionem paratam esse illos recipere. Et tunc teneret transiens recta se transferre; quod ut adimpleatur, tenetur Superior transiens omni studio, ac diligentia curare. Et est conforme epi. Statuimus, 19. quæst. 3. quod est Urb. 11.

3. Noto 3. quod sine prædicta licentia non potest vlla Religio quenquam alterius Religionis professum recipere, etiam si zelo strictioris vite se transire dicat; nam si non licet sine dicta licentia transire, neque etiam licet sine ea transiens recipere. Quod expressis verbis præcipitur in dicta. Statuimus, vbi dicitur, Discedens vero nullus Abbatum, vel Episcoporum, nullus Monachorum sine totius litterarum cautione suscipiat. Quare non solum mortaliter peccat Superior strictioris, aliquem recipient sine dictis literis, sed etiam posset Superior laxioris suam subditum iure repetere; per textum expressum, in dicta gl. verb. Monachus, in c. Adandamum 29. quæst. 3. vbi dicitur, Quod si decreto nostro contraria presumeret, id ager tentauerit, ad Ordinem canonum precipimus ut redeat. Immo posset de facto Superior laxioris suum subditum recipere. Non solum, quia quæ de facto sunt de facto reuocandi possunt; sed etiam quia licitum est exhibere rem suam vbi cumque repperit proptia sibi auctoritate recipere, dummodo publica facultate illa non fuerit priuata.

4. Noto 4. quod postquam Religiosus fuerit admissus à Superiore Religionis strictioris, & id constiterit Superiori Religionis laxioris, constituitur etiam hinc, quod Religiosus non causa leuatis, aut fugiende alienus potestentis, aut alterius mandantis occasionis transire, sed solum Zelo archetypis Religionis; tenebatur Superior laxioris etiam post dictam decretum Congreg. licentiam concedere transeundi. Nam quod ad hoc remanent inacta antiqua iura. Quod si concedere noluerit, illa petit, licet non obtemperet, potest tamen. In quo casu quomodo se gerere debeat Superior strictioris, dixi tom. 1. Religiosi, quæst. 1. c. 24. concl. 1. vers. Vnde colligitur.

CAPVT V.

De forma, qua Superior Religionis strictioris fidem facit se esse paratum recipere professum laxioris.

Nos, &c. Cum Zelo perfectioris vite apud nos ex religione N. transire desideraret N. Nobis instanter supplicauit, ut illi hanc gratiam concedere dignaremur. Nos attendentes quod spiritus quocumque vult spirat, re mature discessit illum ad nostram religionem, seruatis seruandis, recipimus, modo debitis scriptis prælatorum licentiam obtineat, cuius rei per præsentis testimonium reddimus. In quorum fidem, &c.

Noto, quod in ordine nostro recipere professus alterius Religionis ad solos Generales pertinet, prius natus quo ad Prouinciales, cum specialis auctoritas suorum Collegarum, ita statuitur in Cap. Rom. 3. num. 24. Malachit. num. 9. Genensii 1. num. 13. Pau. 1. c. 1. num. 33. Et aduerte bene, quod receptus etiam à Prouinciali absque consensu Generalis est materia et caput, & si proficteator, professio erit nulla defectu potestatis in recipiente, id enim significant ea verba posita

posita in dicto statuto Romano, De cetero ex aliquo
quouis ordine ad nostrum ordinem sine Generalis. sua-
rumque Collegiarum consilio, & speciali assensu nullas
penitus assumant, & illa statuti Genens. cit. Nec
cuiusvis Religionis professus ad Ordinem admittantur,
nisi de solo P. Generalis consensu. Pater tamen, quod
poterit P. Generalis tales receptiones à Provincialis-
libus factas ratas habere, per textum Correctorij.
nom. 16.

LITERA V.

CAPVT I.

De forma instituendi Vicarium generalem
in aliqua natione.

PRATER &c. Granissima pastoralis
officij sollicitudo nobis desuper divina
tantum dispositione commissa, me-
met, ac inducit, ut ad omnes illas dirigen-
das praeceptis quibusdam studiis, ac viri-
bus intendamus, quas ob maxima locorum in-
terualla inuicere statim per nos ipsos non pos-
sumus, ac paternis subsidiis consolari. Hanc
autem muneris sollicitudinem, cum iis, qua in
Hispania Provincia immorantur, impensius, at-
que operosius, debere existimemus, vigilem
proinde, ac circumspectum, ad eas Pastorem
vice nostra destinandum censuimus, ne quos-
quam interim ex longiori nostra absentia tar-
saret lopi dolos, atque infidias cogantur expe-
riri. Nostrorum ergo praedecessorum vestigia in-
herentes, se praefatum patrem Religionis no-
stra Theologum doctissimum, Concionatoremque
eximium, in agendis versatissimum, & religio-
sa tandem disciplina, prudentiaque conspicuum
in generale nostrum, & ordinarium Vicarium
in omnibus, & singulis Hispaniarum Provin-
ciis, eligimus, cooptamus, damus, & consti-
tuimus. Nostram omnem tibi tam in spirituali-
libus, quam temporalibus, praeiudicis videlicet,
excommunicandi, suspendendi, interdicens,
absoluendi, dispensandi, commutandi, carce-
randi, exacerandis, corripiendi, puniendi,
Fratreque non solum de una in ulia ex eisdem
Provinciis, sed in eadem etiam de Conuentu in
Conuentum transmutandi; Nuntius ad habi-
tum recipiendi, receptoque ad professionem ad-
mittendi; Provincias visitandi, processus quoque
eum opus erit, formandi, eosque definiendi; Su-
periores quoscumque legitime tamen, deponendi,
alioquin depositorum loco substituendi, rebelles
quosvis, implorato etiam, si res exegerit, bra-
chy secularis auxilio, coercendi; privilegia
Beneficentis Fratibus, Studentibus praesertim,
ac Lectoribus concedendi; statuta, qua nos pos-
sumus, iuridice interpretandi; Conuentus asu-
mendis, Religionique incorporandi; contractus

quoscumque praeiudicis inuendi, pacta subleu-
endi, Religionemque obligandi; Provincialis
Capitulis praesidendi, praesidentisque ad eus-
modi Capitula destinandi, Vicarius pro particu-
lari negotio substituendi; cetera denique, qua
per nos ipsos facere possemus, etiam nostrum
requirerent speciale mandatum, maioraque ex-
pressi existerent faciendi, plenariam auctorita-
tem elargientes, Concedentes insuper, ut ad
libitum tuum, quoties opus fuerit, duos saltem,
tresve Collegas assumere, assumptisque non in
eodem, sed in diuersa causa mutare possis, ac
vuleas. Omnibus, ac singulis prudensarum Pro-
vinciarum Fratribus, tam Superioribus, quam
subditis, sub merito Sanctae Obedientiae forma-
lis, & praeceptina, ac maioris excommunica-
tionis latae sententiae pena praeiudicantes, ut ti-
bi, tanquam nostro legitimo Vicario, humiliter
pareant, prompteque obediant, debitumque
honorem, ac reuerentiam, tanquam propriam
nostram personam representanti, omnino exhibe-
ant, ac persolvant. Annuentes proinde, cas-
santes, irritas, ac nullas momenti esse, ac so-
re declarantes omnes, & quascunque similes,
vel maiores, seu etiam minores, cuiuscunque
tenoris existant, eniungunt, seu quibuscunque
aliis personis, & Fratribus à praedecessore nostro,
alioquin quibuscunque Prelatis, ac etiam à no-
bis ipsi datas literas, vel facultates. In quo-
rum fidem, &c.

CAPVT II.

De forma constituendi aliquem Vicarium
ordinarium in aliqua Provincia.

FRATER, & cat. RR. PP. ac Fratribus. De-
siderabilem Provincia vestra tranquillita-
tem, qua sola, Augustino auctore, bonum ha-
bet, ac iucundum, quamque, Deo bene in-
uante, ope vestra consecuti estis propensiori
quodam studio conservare cupientes, illud nobis
maximè iurandum censemus, ut quoniam
aliis ex eodem oculis ducentis quibus dissentis,
personaliter interesse nequimus, alteri tamen
communicata virtus nostra, & potestas non
absit, qua sicut vnguentum in capite, in bar-
bam Aaron descendens, & in oram vestimen-
ti eius, se se per inuicem pacis latitiam in sub-
dita nobis eiusdem Provinciae membra, quam
late diffundat. Reuerendam igitur P. F. N. cuius
singulari prudentia, scientia, ac viri integri-
tati non parum confidimus, in & super eadem
praefata Provincia, ipsiusque Conuentibus, ac
Fratribus generalem nostrum, & ordinarium Vi-
carium praesentium serie, ac vi eligimus, &
constituimus. Nostram omnem eidem, ac plena-
riam super omnes, & singulos praebite Pro-
vinciae Fratres, & Conuentus tam in spirituali-
libus,

libus, quàm temporalibus præcipiendi nimirum, censuras ferendi, ab iisque absolvendi; processus formandi, eosque desinendi, Superiores deponendi, ac alios eorum loco ad nostrorum statutorum formam substituendi; Fratres etiam incarcerandi, eosdemque à carceribus liberandi, cæteraque omnia, quæ per nos ipsos facere possemus, etiam si speciale nostrum requirerent mandatum, maiorisque expressu existerent, faciendi auctoritatem, ac facultatem impertientes. Eisdemque præterea Vicario concedentes, ut duos sibi pro libito Socios assumere, & cum eis in causis procedere possit, ac valeat. Omnibus denum, ac singulis prædictæ Provinciæ Fratribus tam Superioribus, quàm subditis præcipientes, ut præfatum P. N. tanquam nostrum legitimum Vicarium suscipientes, debitam illi obedientiam præstent, ac reuerentiam. In quorum fidem, &c.

CAPVT III.

De forma constituendi Vicarium pro aliquo casu speciali.

Fratres, &c. laetorabili Indici, qui perditurum unum sanguinem de manu speculatoris exquiret, rationem reddidit, sedulo inuigilare tenemur, ut ab omnibus prauis contagiis commissus nobis grex seruetur immunis, atque omnis scandolorum occasio iis præcludatur, qui sal terræ nuncupantur, ne quod Evangelica scripta nos admovent, sale insaturo, non sit, in quo saluatur, & ad nihilum proficiat, nisi vbi mittatur seras, & conuoluetur ab hominibus. Cum tot igitur, ac tamis suscepiatur rerum oneribus prematur hoc tempore, ut siacula, quæ ad eiusdem gregis conseruationem spectant, personaliter exequi nequeamus, ne damnum aliquod ex nostra absentia subire cogatur, illorum aliqua persona, cuius prudentia, & integritati confidimus, necesse est, ut commendemus. Quamobrem tibi prædicto præcipimus, ac mandamus, ut, his nostris acceptis, in Conuentum nostrum S. N. Civitatis N. statim te conseras ad inquirendum (iuxta informationem, quam his inferam mittimus) ac visitandum. Omnem nostram tibi quod ad hoc tam in temporalibus, quam spiritualibus, carcerandi, excarcerandi, præcipiendi, excommunicandi, & absolvendi, cæteraque, quæ per nos ipsos facere possemus, etiam si nostrum speciale mandatum requirerent, faciendi auctoritatem concedeat, Sociumque tibi P. F. N. assignantes. Omnibus, ac singulis prædicti Conuentus Fratribus, tam Superioribus, quam subditis sub S. Obed. meritis præcipientes, ut debitum tibi honorem, ac obedientiam impendant. Et Dominus te benedicens. In quorum fidem, &c.

CAPVT IV.

De Forma instituendi Visitatorem, & Vicarium Generalem.

Fratres &c. Sacro Religionis currai dirigendo tanquam auxilia à Domino constituti præcipuas officij nostri partes esse dignoscimus, in ea studiosius incumbere, per quæ sacrosanctam nostram Congregat. animalia sub quatuor votorum rotis, velas suam Christi iugo in via Domini iaccedentia, felicius quotidie progrediantur. Ad quod certè assequendum, cum opportuna, ac salutaris eminent Monasteriorum visitatio, quæ tanquam loris, & habenis subditis continentur, ac in præceps manent, hinc est, ut ad ipsam, vel per nos, vel per alios, si grauioribus impliciti nequeamus id agere, diligenter obeundam incitemur, prout in Domino consuevimus salubriter expedire. Cum itaque ex innatis nobis Generalatus officio pro sacra, & orthodoxa stabilenda doctrina, regularique disciplina restituenda, & conseruanda bonis moribus tuendis, prauisque corrigendis, aliisque, prout suadet utilitas, ne necessitas exigat, peragendis, vniuersam Religionem visitare teneamur, nec id personaliter, maioris ponderis negotiis nos vocationibus, in præsentiarum exequi valeamus, id munus cogimus persona prudentia, scientia, ac bonitate conspicua demandare. Cumque nobis ad votum præfatum fuerit præfatus P. N. omni scientiarum splendore, selectia quoque, & in agendis experientia, dexteritateque, necnon morum probitate, integritate, religionisque zelo condecoratus, harum idcirco ferre, ac vi nostrum eandem consiliorum Hispania Regnum, coruademque singularem nostri Ordinis Provinciarum, Conuentuum, ac Fratrum, tam subditorum, quam Superiorum, maiorum, & minorum, generalem Vicarium, ut Visitatorem eligimus, & constituimus. Nostram omnem ipsi, tam in spiritualibus, quam temporalibus, præcipiendi, excommunicandi, suspendendi, interdicendi, absolvendi, dispensandi, carcerandi, excarcerandi, processus formandi, ibique desinendi; Superiores quæseruque, etiam Provinciales, deponendi, suspendendi, aliosque ipsorum loco substituendi, Capitulis quibusque interessendi, ac, præsidendi, cæteraque omnia, maiora quamvis essent expressu, quæ per nos ipsos facere possemus, etiam si nostrum speciale mandatum requirerent, faciendi plenariam auctoritatem, potestatemque impertientes. Quam porò eandem omnia auctoritatem illi super Moniales, & Correciores, eorumque Monasteria cura nostra commissam volumus esse concessam, prout earundem tenore concedimus, & impertimus. Collegas illi, de quorum consilio, & consensu iuxta Regula nostra

tenorem,

tenorem, procedere teneatur, assignante. P.F.N. & P.F.N. Quod si ambo etiam interesse non voluerint, loco absentis, vel impediti, alium ad suum beneplacitum eligendi, pariter concedimus facultatem. Potestatem insuper eidem facientes, ut in casibus emergentibus alios similes Visitatores cum eadem, vel minori auctoritate subdelegare queant, prout melius sibi visum fuerit expedire. Omnes praterea, & quascunque similes, aut etiam minores literas patentes, cunctaque, & quibuscunque, tam à nobis quam à predecessore nostro, tam generaliter, quam particulariter, tam ordinarias, quam pro casibus emergentibus concessas, & in specie Vicarii generalis litteras à nobis datas P.F.N. cassantes, & annullantes, quasque etiam per presentes cassatas, & annullatas sic declaramus, ut nulla amplius idcirco per illas post harum promulgationem in aliquo pradietarum Provinciarum Conventu, prout Patri à nobis concessa potestas, sed omnis omnino sublata intelligatur. Omnibus tandem Provincialibus, Correctoribus, Vicariis, ceterisque Fratribus, ac Superioribus, in pradiitis Hispaniarum Provinciis, ac Regis existentibus sub Sancta Obedientia merito, ac excommunicationis maioris lata sententia, nec non officiorum, quae obtinent, ipso facto incurrendis poenis precipimus ac mandamus, ut praefato nostro Vicario, ac Visitatori generali, ab eodemque subdelegatis, ut institutis Vicariis, & Superioribus promptè obediant, & humiliter parent, eique & iis, etiam pradicta visitatione generali peracta, usque ad expressam praesentium litterarum revocationem non faciendam, debitum exhibeant honorem, ac reverentiam. In quorum fidem, &c.

CAPVT V.

De forma instituendi Vicarium pro aliquo Conventu in emergentibus.

Fratres, &c. Conventus nostri S.N. de N. bono regimini intendentes, et supradictum pro emergentibus negotiis super Fratres, tam Superiores, quam subditos praefati Conventus Vicarium eligimus, & constituimus. Omnem nostram tibi quod ad hoc in temporalibus, ac spiritualibus, carcerandi, precipiendi, ceteraque omnia, quae per nos ipsos facere possemus, etiam si speciale nostrum requireretur mandatum, faciendi auctoritatem largientes. Sub S. Obed. merito eiusdem Conventus Correctori, & Fratribus itidem precipientes, ut promptam tibi in pradiitis casibus obedientiam praestent, ac reverentiam. In quorum fidem, &c.

1. Noto 1. circa primas quatuor formas huius litterae, quod de auctoritate, quam habent Genera-
Tom. III.

les, & Provinciales, constituendi Vicarios, & Visitatores, & de modo, quem tenere debent Visitatores in visitando, dicit multa tom. 1. *Primitiv. in consuet.* 14. *Leone X. à num. 4. & tom. 3. cap. 4. numer. 9. & tom. 1. Relig. quasi. cap. 18. §. 1. & 2. & c. etiam etiam multa hoc lib. praefertim lib. P. cap. 9.*

2. Noto 2. circa formam positam hoc cap. quod Provinciales absque difficultate in Ordine nostro possunt Vicarios constituere super C. rectores pro emergentibus negotiis, per testam expressam Correctorij, numero 106. Sed, an possint constituere ordinarios, potest esse difficultas. Ego, attento considerato dicto textu Correctorij, existimo, posse Provinciales constituere Vicarios etiam ordinarios super quoscunque Correctores, ubi necessitas postulaverit. Ducor. 1. quod in dicto textu Correctorij nulla apparet dictio taxativa, quae talem facultatem Provinciali tollat: dicitur enim ibi: *Poterit Generalis, & Provincialis ad tantam sibi subdita loca Fratrum in aliquo idoneum suo loco delegare, pro emergentibus ibidem negotiis debui terminandis. Ipse vero Frater saltem delegatus, quovis opus fuerit, ipsius institutionis Superioris plenaria, vel limitata potestate licite fungi poterit.* Et non dicit, pro emergentibus tantum, vel determinat. 2. Quia Correctorium in illo textu pares facit Generalem, & Provinciale in constituendis Vicariis. 3. Quis in dicto Correctorio, num. 64. Correctores locales possunt totum ordinarium officium exercere, in quantum sibi à iis Prae-latis superioribus, & eorum vicegerentibus permittum fuerit. Ex quo textu colligo duo. Primum, quod tota Correctoris potestas pendet à Provinciali prudenter, & rationabiliter procedente, ut late probavi tom. 2. *Relig. quasi. cap. 4. num. 123.* Secundum, quod hanc potestatem, quam habet Provincialis super Correctores, potest ab eo tribui: cuicunque voluerit. Si ergo potest Provincialis omnem potestatem, quam habet super Correctores, uno Vicario tribuere, ipse vix debet ordinariam, ergo poterit suo Vicario ordinariam tribuere. 4. Quia in Capitulo Valentino 2. num. 10. habetur hoc statutum. *Et si possint Provinciales constituere Vicarium super Correctorem rationabiliter, ubi necessitas exegerit, & pro quanto tempore id expenderit, ab hac tamen non intendatur, quin ipsi locales Correctores, in quantum sibi à suis superioribus Prae-latis, & eorum vicegerentibus permittum fuerit, suam ordinariam officium exercent, iuxta expressam Correctorij legem.* Ea quo statuta aperte colligunt, quod Provincialis potest non solum Vicarium super Correctores constituere pro emergentibus negotiis, sed etiam ordinarium. Qui tamen Vicarius sic constitutus non potest à dicto Correctore omnino auctoritatem auferre, ita ut non possit totum officium exercere illam tamen moderatè poterit, si casus occurrerit. 5. Quia quilibet ordinarius potest suam iurisdictionem cuicunque voluerit delegare, nisi expresse sit prohibita à suo Superiore 3. cap. *Cum Episcopus, de off. ord. in 6. cap. Quod Sedem, cap. Pastoralis, de off. ord. cap. Licet, de off. Vicarii in 6. cap. Potest, quae est 68. de regul. in 6.* Sed Provincialis est ordinarius, nec reperitur prohibitio debet Vicarium ordinarium facere. Ergo facere illum potest. 6. Quia quae potest Generalis in tota Religione, potest Provincialis in sua Provincia, ut constat ex dicto textu Correctorij num. 106. & aliis multis in Regula, & etiam in privilegiis Apostolicis, ubi eadem potestas, quae datur Generali pro tota Religione, datur Provincialibus pro sua Provincia. Quod si aliquam dare velit, vel Regula, vel Papa Generali, quam non vult dare Provinciali, illa
N explicat

expresse specificatur. Pro hac opinione ad Inco P. Passarellum, quatenus in marginibus ad dictum num. Corrector. citat iura iuribus confondendo, cap. *Licet de offic. Vicary* in 6. qui est Index ordinarius, contentus ab Episcopo. Et ita seruat in quamplurimis Provinciis Religionis, præteritum Milane, ut mihi retulit P. Trismarchi.

3. Noto 3. quod illa apud nos censentur, & sunt negotia emergentia, quæ vrgent, & premant, egentque maxima celeritate, nec ad Superiorem commosse secuti potest. Ita declaratum est in *Cap. Autem. 2. num. 11. Quæ* autem ista in specie sint, declarat Passar. in *Formul. Ordinis*, forma 10. promissio scilicet circa fugitivos, & apostatas; diffidentie ortæ inter subditos, & Superiores ordinarios, casus incidentes, in quibus ordinarius non prouideret, puniatio ordinarij propter sua demerita, &c.

4. Noto 4. quod Vicarius constitutus pro emergentibus dumtaxat, non præcedit Correctorem, nisi quando cognoscit, & determinat causam emergentem; quæ determinata, sedet in loco suo, quia iam cessauit iurisdicção. Nec solum præcedit Correctorem, sed immo debet ab eo benedictionem petere cum foras egreditur, & si delinquit potest ab eo puniri, sicut alij fratres; quia tunc nullam iurisdicçãoem habet, ut suppono; & cum talis deputatio sit vulneratua potestatis ordinariæ, stricte est interpretanda, iuxta regulas communes. Quando verò cognoscit de causa emergente tunc præcedit, quia vult sibi potestatem tradita, & est maior ordinario, unde illum præcedere debet. Ita magistraliter Passar. in *fibul. ex Genens. numer. 25. & in Formul. Ordinis. form. 10.* & habetur expresse in *cap. Pastoralis*, modo citat. Si vero Vicarius sit ordinarius, semper præcedit; quia semper est maior ordinario; *cap. Pastoralis §. Præterea*, de offic. arduo, cum gerat vices Superioris illum delegantis, *cap. Sanæ*, el. 2. de offic. deleg.

5. Noto 5. quod Vicarius Correctoris maioris in processionibus, & locis publicis præcedit omnes Correctores minores, verbi gratia Vicarius Correctoris Iesu Mariæ Genæ præcedit Correctorem Marassij, & Nerui in processionibus. Ita declarauit Sacra Congreg. Regul. per suas litteras datas ad Vicarium Generalem nostri Ordinis, quæ sic habent.

AL Molto R. Padre, il Padre Vicario Generale de Minimi, Molto Reuer. in Christo Padre. Hauendo hauuto ricorso alla Sacra Congregatione il Correctore del Conuento di S. Luigi di Napoli dell'Ordine di V.P. circa la resolution pigliata sotto li 12. di Agosto proximo passato, che al Vicario da esso deputato in suo luogo douessero precedere li Correctori dell'altri tre Conuenti, quando vanno tutti insieme sotto l'istessa Croce, & hauendo esso mostrato (il che non fece nella prima resolutione) che tanto circa la consuetudine passata, come anco in vigore della Regola, detto Vicario dene precedere alli Correctori sudetti, come precede egli medesimo. Questi Eminentissimi miei Signori hanno stimato raggiungerlo di recedere da detta prima resolutione, in modo che nell'auenire l'istesso Vicario preceda alli Correctori sudetti, se come hà fatto sin'ora. Sopra dicke in confor-

mità potrà V.P. dare gl'ordini opportuni, che così l'Eminenze loro m'hanno commesso di significarle; & col mezzo della presente le ne danno l'autorità necessaria; Con che io alle sue orationi mi raccomando. Di Roma adi 9. Decembris 1013. Al piacere di V. P. M. R. Cardinal Ginnetti.

CAPVT VI.

De forma inflituendi Vicarium mittendum ad Capitulum Generale.

Renerendiss. in Christo Patri F.N. Ordinis N. Generalis, Reuerendisque admodum P.P. Provincialibus, ac non Venerabilibus Provincialium Commissis, generalia eiusdem Ordinis Comitia in Cinitate N. celebrantibus, F.N. minimus in Provincia N. Corrector Provincialis cum reuerentia, atque honore tam debitum quam deuotum humilis obedientia, ad mortem usque obsequium. Variis ex senectute morbis in nostro Conuentu N. implicatus, ac impeditus, generali Religiosis nostra Congregationi, aduentura proximè Pentecostes solemnitate, per vos celebranda, ipse, ut optabam, nequaquam, valeo interesse. Quo circa P.V. Reuerendiss. ceterosque eiusdem Capituli Patres maiori, quo possum studio, deuotioneque requiro, atque exoro, ut absentia mea ea de causa suscipere dignentur excusationem. Iure autem meo utens, ut par est. R.P.F.N. harum perlatoris scientia, prudentia, probitateque fidens non parum; ipsam in specialem memorem Vicarium, & Procuratorem presentium tenore, ac serie depuso, & constituo. Plenam eidem generalem, ac liberam idoneam, iuxta Regulam nostram, Sacros Canones, Apostolicas, regularesque constitutiones, vice, ac nomine meo personam, tam in Generalem, quam ipsius Collegas, ac Zelesum, & quoscumque alios, nemine dempto, Prælatos, Superiores, ac Officiales, quos in prædicto Capitulo fieri contingerit nominandi, & eligendi, ceteraque omnia, & singula, quæ per me ipsam, si eisdem Generalibus Comitiis adessem, efficere, atque expedire possem, efficiendi, expediendique ac super eodem præterea, quo teneor, ipseque etiam, ut creditur, electionis tempore tenebor, legitimis impedimento, in animam meam, si opus erit, ad Canonum formam, intrandi facultatem inuoluptando. Ratam quoque, ac firmam perpetuo me habiturum pollicendo, quicquid per huiusmodi Vicarium meum, & Procuratorem in præmissis, ac præmissorum quolibet actum, dictum, gestum factumque fuerit, vel procuratum, in quorum fidem, &c.

4. Preceptum etiam in dicto statuto *a. Gemus 6. num. 14.* quod dicti Vicarij, peracto iure legationis officio, locum obtineant iuxta professionis; & est conformis Regule nostræ, *num. 33.* quod tamen non vidi servari cum tanto rigore, sed potius vidi dictos Vicarios, finito Capitulo, sedere in loco suorum Provincialium in Refectorio, processibus, & aliis actibus publicis, ac etiam audiri Vicarios nominari, quovisque venire in suas Provincias; quod etiam possit habere fundamentum in iure, nam causatum sapit naturam suæ causæ; *l. Eius, ff. de oper. liber. & probat. D. Thom. in 4. d. 20. quest. 1. art. 3. quest. 10. 2. & potentia causæ inest in causatum; l. Adamus, ff. de iust. & iur.* Vnde videtur dictus Vicarius honorandus, propter honorem sui constitutioni. Ad id, quod Tiracurgi, *in tradi. de causâ cessante, l. 1. m. 15. num. 9.* probat, quod Promencialis, debet finito suo officio, debet in choro tenere primum locum ob memoriam habitæ dignitatis; *num. 11. art.* quod offendens Provinciale, aut Correctorem, ac male d. magis Generale immediate fuitio suo officio, aut inhiens precedentis officij debet puniri, ac si illos offendisset, quando actu dignitates habebant. Ex quibus colligo non repugnare iuri, quod dicti Vicarij etiam finito Capitulo, locum & nomen retineant, quovisque ad suas revertantur Provincias, & consuetudinem, quæ id permittit, esse laudabilem, & observandam.

5. Notum 3. quod Provincialis dictum Vicarium constitutus, debet esse vero, & legitimum impedimento detentus; quia alioquin non admittitur Vicarius, ut probat clarè textus in *cap. Quia propter, §. illud, de elect. & dicit Laur. de elect. cap. 17. n. 35.* Notat autem B. erius ad Mandag. *cap. 11. vers. Totum Capitulum,* quod si Capitulo constaret, quod Provincialis non esset infirmus, adhuc posset Vicarium admittre. N. m. sicut posset admittre omnino extraneum, *cap. Causam que, de elect. multo fortius posset admittre hunc Vicarium, argum. cap. Passerius, §. Item cum totum, de offic. deleg. Et in hoc sufficit, quod maior pars constanter, licet minor pars contradicat, & se offerat probare, quod Provincialis non sit infirmus. Ita Mandag. *loc. cit. & Innocent. in d. cap. Quia propter, de elect. num. 13. Castell. de elect. cap. 5. num. 35.* Sed Panor. in d. cap. *Quia propter, §. illud, num. 4.* quem sequitur P. Greg. de elect. *cap. 6. num. 8.* & Laur. *loc. cit. n. 38.* putant, quod si unus contradicat, non potest maior pars admittre illum Vicarium datum à non legitime impedito. Nam sicut non possunt omnes de Capitulo, vno contradicente, admittre extraneum, *cap. Scriptum de elect. ita, vno contradicente, non possunt admittre Praeceptorum non impedi, quia is pro extraneo habetur. Sed ego primæ opinionis adherere. Nam in Capitulis committitur iurati majore parti; *cap. cum in consiliis, de iur. que sunt à maior. &c.* Nec valet ratio contraria; nam penitus extraneus debet ab omnibus admitti, quia singulorum suffragium per illius admissionem minus valet, & quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari. Ad falsum est, quod hic fit omnino extraneus; cum enim representet illum, qui est de corpore Capituli, non posset penitus extraneus dici. Quod autem desit legitimum impedimentum, quod est conditione necessaria, sicut, ut Capitulum non teneatur illum admittre: quæ conditio, si adesset non posset illum reicere. Quare cum prohibito, quod nullus, qui non sit legitime impeditus, possit ius vices alteri committere, sit indicta in suorum Capituli, posset Capitulum, quod in maiori parte consistit, illi remittere, & dictum Vicarium admittre, contradictione minoris partis non obstant.**

6. Notum 4. quod per dictum Vicarium, vel per Provinciale in iuratis patentibus debet tali impedimento iuramentum præstari, si Capitulum illud exigat, quia non creditur propositum impedimentum. Verum quidem est, quod Capitulum, seu maior pars illius, potest dictum iuramentum remittere, & simpliciter Provinciales d. &c. credere. Quare Vicarius in Capitulo, si non exigitur, non teneatur iuramentum præstare; si autem exigitur, iurare tenetur hoc pacto, *vide aut. iura, quod Provincialis N. infirmus de testat. non potuit ad presens C. pitulum accedere.* Nec est in e. illarum aliud t. Ilmonium Medici, aut Chirurgi. Nam dictum impedimentum optime per iuramentum probatur, ut Malcard. de probat. *conclus. 884. num. 1. Barbo. cap. Quia propter, de elect. num. 37.* Atque ita Innocent. in d. cap. *Quia propter, n. 17.* Mandag. de elect. *cap. 11. vbi Boet. Laurus de elect. c. 17. n. 37.*

7. Notum 5. quod Provincialis potest, si velit, per se iurare, quod tali est impedimento detentus, & tunc in forma uniuscuius est illa clausula. *Ad super, &c. iurandi facultatem, &c. vique ad illam, Retum, &c.* Et in hoc dictatum literatum post illa verba, *Retum, &c. vel Praeceptorum,* addenda est clausula sequens: *Iuro insuper ad bas Sanctæ Dei Evangelia, quæ corporaliter tangi, prædicto impedimento me detinere, neque aliam causæ electionis tempore detinendum.* Et tunc adnoto, quod de tali iuramento debet Vicarius iurare testimonialibus fratribus ad Capitulum ferre, alioquin non tenebunt Capitulum dictum Vicarium admittre, ut docet Mandag. de electione, *part. 1. cap. 11. in fine, & Boet. cap. 59. ad dictum Mandag. form. 6. in fine.* Hæ autem literæ possunt fieri à Correctore, & Senioribus hoc pacto, *Nat. infra scriptis Corrector, & Seniores Conventus S. N. de N. fides facimus per presentes, & assignamus omnes, & quibuscunque, Adm. R. P. F. N. Provinciale N. lecto decumbentem, tuisque Scripturis Sacris, iurasse, quod infirmus detentus ad Capitulum Generale accedere nequit, quodque eadem se infirmus credidit tempore celebrationis prefati Capituli detinendum. In quorum fide, &c.*

8. Notum 6. quod vbi Provincialis non iurat per se, necesse est, quod in iuratis patentibus ponat illam clausulam, *Ad super, &c. iurandi, &c.* Nam alias non posset Provincialis iurare, nisi haberet speciale mandatum; & sic non teneretur Capitulum illum admittre. Ita Boet. ad Mandag. *part. 1. c. 54. form. 6. vers. Ad iurandi;* Nota apud Farinac. *part. 2. decis. 196. num. 5. & 6.* Et quod quis possit per alium iurare, constat; quia qui per alium fuit, per se ipsum facere videtur. Et probat multis Boet. ad Mandag. *p. 1. cap. 11. vers. Committit, & fuit Sanchez 3. in decal. c. 13. n. 17.*

9. Aluerit autem, quod iuramentum de m. iori eligendo debet præstari à Vicario, nomine proprio. Cum enim sit datus cum generali mandato non posset in animam Provincialis iurare, quoniam, quis sit eligendus; & idem iurare non posset & melioritate, nec consequenter potestatem facere suo Vicario iurandi. Videatur Sancti. *loc. cit. num. 19. & 20.* vbi ait, non esse licitum Provinciale dare facultatem generalis suo Vicario præstandi quodcumque iuramentum nomine suo. Et in specie, quod dictus Vicarius teneatur hoc casu iurare nomine proprio tenet Sigism. de elect. *lib. 16. n. 7.*

10. Notum 7. quod si post præstatum iuramentum, & admissionem dicti Vicarij ad Capitulum, nemine contradicente, & etiam post secutum electionem, aliquis de Capitulo noluerit velle impedimentum probare non est audiendus. Quæ ex quo quis semel iuravit, delato sibi iuramento, non est amplius de

de isto iuramento querendus: *leg. Non eris. §. Dato, ff. de iur. iur.* nam iuramentum est finis omnis controuersie; *cap. Etsi Christus, de iur. iur.* Item si dictus Vicarius absque iuramento fuit admittus, non potest post electionem secum, quis probare, quod Provincialis non erat impeditus, nam censetur illi de Capitulo iuri suo renuntiasse, illum sine iuramento delatione admittendo; Innoc. *in fine iur. propter, de elec. num. 12. Lanot. de elec. cap. 17. num. 39. & 40.*

11. Noto 3. quod Vicarius electus à Provinciali legitime impedito, debet necessario à Capitulo admitti, alioquin irritanda est electio, ipso iure iniuriam prolequente. Nam, ex quo, Provincialis interesse non potest, de iure est, quod possit constituere Procuratorem; *cap. Quia propter, §. illud, de elec.* Vnde si Procurator non admittatur, censetur Provincialis contemptus, & tanquam talis potest electionem irritare; *cap. Quid fuit, cap. Bonum est, de elect.* Ita Mandagot. *de elect. part. 1. cap. 10. vbi Boët. vers. Tenetur, Sigismund. de elect. dub. 14. num. 3.*

12. Et aduerte, quod Provincialis, quando facit Vicarium, non debet esse excommunicatus, suspensus, aut interdictus, aut priuatus. Nam alioquin Vicarius non esset admittendus ad Capitulum. Quia absurdum est illos Procuratores admitti, quorum repellentur auctores, si essent presentes; *cap. Licet, de testib.* Ita Boët. ad Mandag. *cap. 10. verb. Impeditur, & verb. Interesse.* Castell. *de elec. cap. 5. num. 91.* Et Mandagot. *ibid. verb. Excommunicatus* aduertit, quod excommunicatus, suspensus, aut interdictus non potest constitui Vicarius.

13. Aduerte etiam, quod dictus Vicarius esset constituendus cum generali mandato ad eligendam personam idoneam, nam cum speciali ad eligendam talem personam. Quia tunc votum non posset esse secretum, vt requirit Trident. *sess. 13. de Regul. cap. 6.* Et ita declarauit Sacra Congr. Conclij, vt refert Garcias de *benef. part. 5. cap. 4. num. 100.*

14. Noto 9. quod ille Vicarius, seu Procurator, si habeat speciale mandatum, potest alium constituere, si ipse esset impeditus, imo etiam impeditus non esset. Nam tunc intelligitur constitutus à Provinciali. Ita Mandag. *de elec. part. 1. cap. 15. vbi Boët. verb. Speciali.* Et addit Mandagot. quod dictus Vicarius, etiam non habeat speciale mandatum de substituto, si fuerit impeditus, potest adhuc substituere. Quia in Procuratore non videtur specialiter electa industria personæ, vt dicit Boëtius *loc. cit. verb. Non valeret, & verb. Substituere*; & Castell. *de elect. cap. 5. num. 101. vers. Procuratur.* Et aduerte, quod in Ordine nostro iste modus substituendi cum speciali mandato obseruatus est in *cap. 4. Relig. Turonen. num. 4.*

15. Noto 10. quod in Ordine nostro Commissi electi à Provinciali, vel Conuentibus pro Capitulo Generali, vel Provinciali, non solum alio substituire, per longam Religionis consuetudinem, quæ seruanda est, vt docent Castell. *de elec. cap. 5. num. 99.* Sigismund. *de elec. dub. 14. num. 11.*

16. Noto 11. quod si Provincialis motiatur antequam eius Vicarius sit admittus à Capitulo, non potest amplius admitti, quia illa preterita morte expirat concedentis. Posset quidem admitti à toto Capitulo, nemine dissentiente, tanquam extraneus; & hoc, non obstante statuto facto *cap. Romano 6. sess. 14. dub. t. vbi statuitur, quod extraneus non admittatur, nisi in casu dubio.* Nam hic, cum habuerit mandatum Provincialis, laboreme itineris sustinuerit, & expensas, a naturalis pietas suadere videtur, quod saltem ob gratificationem admittatur. Ad-

Tem. 111.

dito, quod Provincia, cuius est Vicarius, videtur non posse priuari iure, quod habet in electione Generalis. Quare, etiam durante dicto statuto in suo rigore, cum res videatur aliquanto dubia, videtur posse admitti. Vetus quidem est, quod si Capitulum, & Vicarius ignorabant mortem Provincialis, electio inde secuta valida est, vt probat Sigismund. *de elec. dub. 14. numero nono.* Si vero scitur mora Provincialis postquam Vicarius fuit admittus ad Capitulum, etiam electio nonum sit facta, non potest amplius dictus Vicarius esse, quia res integra non est; iuxta ea, quæ dixi *tem. 3. privileg. Regular. cap. 4. num. 10.*

17. Noto 12. quod electus in Provincialem alienam Provinciam à propria, ac naturali, in qua, & habitum recipit, & permanet, finito Provincialatu, absque vlla licentia Generalis potest ad propriam Provinciam, vnde venit, redire. Tum exemplo Zolosi, Collegarum Generalis, ac Generalis ipsius, tum Visitationis, ac Vicarij Generalis. Tum quia cessante causa, naturaliter cessat etiam effectus, *cap. Cuius effusio, de appellat.* Causa autem moræ in hac Provincia est Provincialatus, qui cum iam cessasset, cessat naturaliter ipsa mora. Tum quia, *quid ob gratiam alicuius conceditur, non est in eius diffidendum retinendum, regul. Quid ob gratiam,* quæ est 61. *de regul. iuris in 6.* Tum quia ita seruatur in Religione nostra, & in facti contingentia, ita mihi reculit, se fecit: P.F. Ignatius Oxenburgh à Neapoli, cum fuisset ex Provincia propterea Neapolitana assumptus in Provincialem Apuliam. Ita etiam seruauit P.F. Athanasius à S. Philippo, cum ex Provincia Panormi propria fuit vocatus ad regimen Provincie Misane; vt mihi retulit Titimarchi. Et à me consulti Viri docti ita de iure fieri posse responderunt. Nec obstat, quod Corrector electus in alienam Conuentum ab illo in quo ordinatè testetur, finito Correctoratu, indigeat licentia ad redeundum ad Conuentum proprium. Quia Corrector electus non vadit ad Conuentum suæ electionis absque confirmatione Provincialis cum definitio, & est subditus Provincie. Et localitates in Provinciis sunt singulis annis. Limite tamen prædicta, nisi Provincialis fundus officio, recepisset aliquod officium in illa Provincia, v.g. defunctorum, &c. nam tunc per receptionem illius officij fieret subditus Provincie, & censetur cessasse iuri suo. Vt etiam consulti Viri docti responderunt.

CAPVT VII.

De Forma instituendi Vicarium per discessum Provincialis à Provincia causa accedendi ad Capitulum Generale, vel alias.

Frater, &c. Commissum nobis gregem, qui tenerat quotidie in viridi Religiosis prato cælestium meditationum depascitur herbis, & pia vita studio bonorum operum fructu incessanter defudat, pastoralis sollicitudinis auxilio prouidè dirigi, & circumspici debet sic custodiri, vt si necessitate, ac pietate, utilitatem communi suadente, Pastorem ab eo intus inuenerit auertere contingat, vel discedere, absque fide tamen, ac sollicito non relinquatur custode, qui sua auctoritate, atque opera super custodias gregis inni-

N 3

gilet.

giles, ne maligno quopiam obtutu fascinentur agni; ovesque a lupo, maculentur, neve arietes lateribus, ac humeris in minutum exitum impingant, & quod detestabilis est, minores alios Pastores cornuum rebellionem aggrediantur. Cum itaque ad generalia Comitia, in Civitate N. proximè celebranda, ex officij nostri debito nos proficisci oporteat, ne cura nostra commendatum grex, Pastoris absentia, dispergatur, vel insoli to quopiam crucietur morbo, vices nostras alteri cogimur demandare. Quamobrem præsati Patris prudentia, morumque integritati, quam maxime fidentes, Vicarium nostrum Provinciale ipsam damus, eligimus, & constituimus. Omnem nostram, tam in temporalibus, quàm spiritualibus super Fratribus, & Sororibus, ac videramque Monasteriis, carcerandi, exarcerandi, processus formandi, definiendi, precipiendi, excommunicandi, absolvendi, ceteraque omnia, quæ per nos ipsos facere possemus, etiam si nostrum requirerent speciale mandatum, faciendi auctoritatem eidem impertientes. Hanc nostram præterea facultatem in casibus emergentibus in totum, vel in partem, quousque opus fuerit, subdelegandi, ipsius facimus potestatem. Omnibus demum, ac singulis Fratribus, & Sororibus, tam Superioribus, quam Subditis nostra Provincia sub Sancta Obedientia merito precipientes, ut præfato Patri, tanquam nostro Vicario, promptè obediatis, humiliterque parent, ac debito quoque cum honore, ac reverentia venerentur. In quorum fidem, &c.

1. Nota circa illam clausulam. Hanc nostram præterea facultatem, &c. subdelegandi, &c. quòd ibi posita est ad abundantioris cautelam; cum tamen non sit necessaria. Nam verissimum est, quòd Provincialis est Index ordinarius, qui iure proprio habet potestatem suam auctoritatem delegandi; cap. Cum Episcopus, de officio ordin. in 6. Verum etiam est, quòd delegatus non potest subdelegare, leg. fin. ff. de officio iudic. deleg. Et similiter verum est, quòd si Index ordinarius deleget aliquem ad vniuersitatem causarum, iste sic delegatus reputatur, quasi ordinarius. Atque ita potest eandem particularem sic delegare, non tamen vniuersalem iurisdictionem in alium transferre. Ita cum multis probat Sanchez libro 3. de matrimonio diff. 31. num. 2. & 3. Barboz. in cap. Cum causam, de apostolicis, num. 5. Tunc autem Index dicitur delegatus ad vniuersitatem causarum, cum eius commissio est vniuersalis, vt Sanchez. num. 4. At in casu nostro Vicarius est delegatus ad vniuersitatem causarum. Ergo poterit per hanc doctrinam in casu particulari alium delegare; non poterit tamen alium Vicarium cum totali sibi tradita auctoritate facere, & illum suo loco substituere, si illi esset opus Provincia exire. Quare illa clausula abundat. Est tamen necessaria, si Vicarius vellet Provincia egredi ad aliqua negotia. Nam datus cum illa clausula possit egredi, & reuertens suam resumere Vicariam.

CAPVT VIII.

De Forma instituendi Vicarium, qui præsideat in Capitulo definitorio, quando Provincialis illi adesse non potest.

Renerendū Patribus Capitulum definitorium in Conuentu S.N. de N. die 29. Septembris celebrantibus F.N. in Provincia N. Provincialis Spiritus Sancti gratiam, & consolationem. Irreparabilibus decenti negotiis, non possumus ut officij nostris ratio exigebat, Capitulum definitorium interesse; ne illud tamen acceptionum remaneret, Venerabilem P.F.N. Concionatorem eximus, atque in Theologicis disciplinis, negotiisque Religionis versatissimum, veramque tandem, cuius prudentia, integritatisque non parum fidimus, nostrum præfati Capituli Vicarium Provinciale elegimus, & constituimus; eique sic electo, & constituto dedimus, ut per præsentis literas parentes damus, omnem nostram tam in temporalibus, quam spiritualibus ea lege, ac sine auctoritatem, ut in prædicto nimirum Capitulo præsidere, precipere etiam, excommunicare, & absolueret, Corruptores insuper assignare, ac transferre, electoque prout de iure, cassare, & cassatorum loco alios eligere ceteraque demum, quæ per nos ipsos facere possemus etiam si speciale nostram exigerent mandatum, efficere valent, ac possint. Omnibus, & singulis in eodem Capitulo vocem habentibus Patribus, necnon precipientibus, ut, præfato Patri, tanquam nostram personam representanti, debitum honorem impendant, ac reuerentiam. Et Dominus vos benedicat, in nomine Patri, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. In quorum fidem, &c.

CAPVT IX.

De Forma instituendi Vicarium Provinciale in Capitulo Provinciali, quando Provincialis illi interesse non potest.

Renerendū PP. Correctoribus, & Commissis, ceterisque in Conuentu S.N. de N. Ordinis Minusorum Provinciale Capitulum celebrantibus F.N. Minimus Provincialis, ac servus humilissimus, pacem, charitatemque perpetuam, ab eo, quæ i charitas est. Gravissimis pedum doloribus censeri debi, præsentiam nostram, atque operam, ut prævi erat, præfati Provinciali Capitulo minime possumus exhibere. Quo plurimum sanè dolemus, ac ingemiscimus. Dei tamen, cuius nutu cuncta reguntur, nec possumus, nec volumus obsequere voluntati. Ne vobis igitur absentia nostra sit onerosa, huiusque Provincia detrimento P.F.N. viri equidem omni scientiarum genere conspiciunt, rebusque gerendis illustratissimi prudentia, experientia, ac doctissima fidentes, nostrum eundem Vicarium Provinciale

uincialem, & praefati Capituli Praesidem elegimus ac deputamus, ut hisce nostris eligamus, ac deputamus. Omnem nostram illi, tam temporalem, quam spirituale, Capitulum praefatum videlicet congregandi, habitandi, eligendi, correctoresque assignandi, ac transferendi, praecipendi quoque, excommunicandi, absolvendi, ceteraque praetera, qua per nos ipsos, si essemus praesentes, facere possemus, etiam si nostrum requirerent speciale mandatum, facienda auctoritatem largientes. Quicquid etiam per eundem nostrum Vicarium in praesenti Capitulo gestum, factumque fuerit, ratum, ac firmum omnino habituri. Sub Sancta obedientia merito omnibus, ac singulis praememoratis Capituli Patribus, nec non eiusdem Conventus Superiori, ac Fratribus praecipientes, ut eundem Patrem, tanquam nostrum Vicarium, debito honore, & reuerentia praefequantur. In quorum fidem, &c.

CAPVT X.

De forma instituendi Vicarium Generalem in Capitulo Generali, quando Generalis ad illud accedere non potest.

Reuocandis Admodum Patribus Prouincialibus, & Commissis, aliisque singulis in Conuento S.N. de N. Generale Ordinis N. Capitulum celebrantibus F.N. eiusdem Ordinis Generalis indignis, ac seruis hominis Sancti Spiritus gratiam & assistentiam. Publicas, atque communes Ecclesiae Catholicae utilitates, aliis nostrae Religionis commodis praefendas esse, iure ratio postulat, ac requirit. Plurimus igitur Romanae Sedis, Christianaeque Reipublicae, tam susceperimus, quam institutam rem ocribus, aduersa praesertim uoluntate, implicati, coarctati sumus, ut praesentibus Comitibus Generalibus, iuxta pastoralis officii debitum, nequaquam possumus interesse. Quamobrem, ne dispendium aliquod ex nostri absentia Religionem subire oporteat, neque monasterium sine capite Ceteras facer apparcat, idcirco Patrem, qui vice nostra ibidem fungatur, cogimus destinare. Cum autem R.P.F.N. Prouincia nostra N. Collega Prouincialis, ac Definitoris, Theologi, Concionatorisque extimij, virique plane spectatissimi, consilium non semel, integritatem, ac fidem, & in rebus arduis, maximisque negotiis auctoritatem, non sine magno Religionis emolumento, ac laude experti sumus, eundem propterea generale nostrum Vicarium, ipsiusque Capituli Praesidem, ac Rectorem eligendam, constituendamque existimamus, ut praesentium vi eligimus, & constituimus. Omnem nostram proinde, qua fungimur, tam in temporalibus, quam spiritualibus, praedictam videlicet Capitulum congregandi, habitandi, eligendi, statuendi, praecipendi, excommunicandi, suspendendi, & absolvendi, ceteraque etiam, qua per nos ipsos fieri possent, si praesentes essemus,

etiam si nostrum requirerent speciale mandatum, ac maiora expressis existentem, facienda auctoritatem, facultatemque eidem concedentes: omnes insuper, ac singulas electiones, omniaque & singula acta, & statuta, quicquid etiam in praedicto Capitulo per huiusmodi nostrum Vicarium, actum factum, decernum, statutumque fuerit, ratum, ac firmum habituri. Cunctis praeterea, ac singulis Prouincialibus, & Commissis, necnon aliis in praefato generali Capitulo existentibus, omnibusque & singulis praefatis Conuentus Superioribus, ac Fratribus sub Sancta Obedientia merito, praecipientes, ut praememorato Patri, tanquam nostro legitimo Vicario, nos qui ipsos representant, prompti obediunt, humiliter pareant, debitumque honorem impendant, ac reuerentiam. Demum vero Capitulum eiusdem Patribus uniuersis pacem, charitatemque, & in bono concordiam sic commendamus, sique eos ad obsequium, operamque suam communi parenti exhibendam cohortamur, ut solum Deum, Religionisque bonum, quouis finis pro luore seculi, patet, ac sinceris desiderantibus, tali sponso matrem suam in custodia, & solatio committant, qui eam, non quidem in hostem ipsius excidium moliendo, vel in seruum, & ancillam tyrannice opprimendo, vel in pellicem fornicari, qua sua sunt tantum querens, adhaerendo, sed in legitimam, charissimamque sponsam accipiat, debitis eam subsidis consono. Si secus egerint, alienis peccatis communicantes, à grauisima culpa futuros promittimus non immunes. In quorum fidem, &c.

1. Nota, quod in istis tribus ultimis formis omnia potestatem iurandi, quia, cum impediti sint Superioribus, & ex ipso Capitulum, de quibus non facile praesumitur, quod velint leui de causa à Capitulo abesse, potest Capitulum simpliciter eorum dicto absque iuramento credere. Si autem dubitaret, quod nollet Capitulum credere, deberet illa clausula apponi, ut dictum est supra cap. 6. Et de hoc praeterea potest esse dubium in Capitulo generali, cui minus constare potest de impedimento. Nam in Capitulo Prouinciali, aut definitorio, eum Prouinciam non sine praeterea in Ordine nostro, multum amplex, dictis Capitularibus facile constare potest de impedimento Prouincialis, & sic poterunt simpliciter Prouincialis dicto credere.

LITERA Z.

CAPVT PRIMVM.

De forma confirmandi Zelosum.

RATER N. Ordinis Minimorum Generalis. Adm. R.P.F.N. eiusdem Ordinis Zeloso salutem. Cum ex singulorum Patrum, qui ad Generalia Comititia Legduni proximè die 24. Maij anni 1633. celebrata conuenerunt, syngraphis propriis obsignatis literis cognouerimus, te in Zelosum, ac generale totius Religionis Praeceptorum, unanimi plane, ac singularem Patrum assensu, & gaudio assumptum fuisse, facere

non potuimus, quia egregias animi tui doctes, scientiam, prudentiam, ac eloquentiam, necnon in agendis peritiam, praeclarique tandem merita tua satis, superque agnoscunt, ob tam bonam electionem sacro, ac Religioso Senatui immortales agendo gratias, incredibili latitua exaltaremus. Nec sane immerito. Vrbem namque, & copiosam aded ex officij tui administratione in Religionem totam speramus fructum, ac decus promanaturum, ut te Zeloso, ad cumulatum ipsius virorem, & gloriam nil amplius exceptari posse videatur. Quamobrem, cum ad eos tanquam supremos Religionis Pastores, Zelosi spelles confirmatio, quod validius praeclatum munus obire valeat, eiusmodi assumptionem tuam, electionemque laudamus, approbamus, & in benemeritum Zelosum, generalemque Procuratorem huius serie, ac vi confirmamus. Omnibus iis gratiis, & fauoribus, praerogatiuis etiam, privilegiis, & exemptionibus frui, & gaudere posse decernentes, quae per nostras dudum constitutiones, & privilegia Apostolica ceteris aliis eiusmodi Zelosis, ac Procuratoribus concessa fuisse dignoscuntur. Ita scilicet, ut omnium Religionis nostrae Provinciarum, Conuentuum quoque, ac si speciale plenum, ac liberum ad eas mandatum accepisses, in Romana Curia, & ubicumque agere valeas, ac expedire. Ad hac etiam concedentes, ut ad beneplacitum tuum Sociam seligere possis, & assumere, eundemque assumptum prohibito mutare, qui tibi ad Religionis negotia promptè, alacriter, efficaciter, ac expedite peragenda praesto sit, infernas, ac fideliter obsequatur. Quem porro Socium sis assumptam à Correctoris potestate prorsus eximentes, tua dumtaxat iurisdictioni in omnia, ac per omnia, in contrarium non obstantibus quibuscumque, subesse volumus, ac subiacere. In quorum fidem, &c.

CAPVT. II.

De forma instituendi Zelosum loco defuncti.

FRATER N. Ordinis Minimorum Generalis. Cum acerbissimo, atque in opportuno obitu fel. mem. R. P. F. N. nostri olim Ordinis Zelosi, ac Procuratoris in generali Roma Capitali die 10. Mensis Maij anni 1633. proximè celebrato assumpti, Zelosatus officium vacauerit, ac successoris electio ad nos, & Collegas nostros, iuxta Ordinis sanctiones, pertineret, nos Lugduni in nostro S. N. Conuentu die 20. Iunij eiusdem anni praenati Zelosi obitu habita notitia, ac ob distantiam praediti officij vacationem, detrimens tam aliquod, tam in temporalibus, quam spiritualibus Religio nostra pateretur, die 24.

eiusdem mensis, praemissis de iure praemittendis, ad voti Zelosi electionem in aula Capitali decernentes, P. F. N. Theologum, & concionato-rem, plurimum in agendis experientia, prudentiaque ornatum, Religiosisque Zelo maximè conspicuum ad eiusmodi munus elegimus, & cooptauimus. Cui quidem sic electio quacumque eiusdem Religionis negotia, tum in Romana Curia, quam alibi, ut Regalis, & Regularia statuta nostra disponent, curandi, ac petrastrandis auctoritatem, facultatemque concessimus, ut per praesentes concedimus, & impartimur. Omnes eidem praeterea gratias, ac praeminentias, praerogativas quoque, & privilegia lurgientes, quae aliis eiusmodi Zelosis, & generalibus Ordinis Procuratoribus concedi solent, ac impartiri. Ad hac etiam concedentes, &c. ut supra vique ad finem, capit. praecedentis, mutatis mutandis.

1. Noto 1. quod omnis electio iure communi, antequam electus in administratione ingerat, est confirmanda, i. cap. Qualiter, cap. Postquam, de elect. cap. Cum autem dudum, de prebend. cap. Anus s'c, de elect. in 6. sed praedicta capita, & alia de hac materia tractantia intelligi videntur de electionibus ad dignitates habentes iurisdictionem in temporalibus, & spiritualibus, ut constat ex citatis capitulis. Cum ergo officium Procuratoris generalis, & Zelosi nullam iurisdictionem habeat neque in temporalibus, neque in spiritualibus, ut constat ex cap. Aueriam. 2. num. 11. Sed solum habeat quendam praerogatiam, non videtur egere confirmatione, sicut de facto dicti Procuratores generales non confirmantur, At nihilominus dicendum est, Zelosatum indigere confirmatione in Ordine nostro. Tum quia, licet iurisdictione careat, habet tamen multas, & magnas praerogativas, & praeminentias, vt videbitur; vnde personatum dicit; personatus autem, & dignitas pari potius procedunt, capite primo, §. Sed si, de elect. in 6. Tum quia eligitur à toto Capitulo generali, vt Generalis, & Collegae. Et merito. Cum enim habeat omnium negotia tractare, conuenit vt ab omnibus saltem virtualiter eligatur, iuxta regul. 29. de regul. in sexto, vbi dicitur. Quod omnes tuncque, debet ab omnibus approbari. Tum quia in Cap. Generali Turanensi, num. 16. Zelosus ibidem electus dicitur confirmatus, & in nostro Formulario habetur forma confirmationis Zelosi, forma 16. Ex qua constat, quod à principio Religionis Zelosi confirmabantur. Quare officium Zelosatus est officium electionum, nec potest à Zeloso per quemcumque a moueri sine grauissima, & vrgentissima causa, iuxta naturam officiorum electionum, de quibus Gonzal. ad regul. 8. cancell. gloss. 19. à num. 12. & Sigismund. de elect. deb. 49. à num. 1. Ad id autem, quod dicitur, Zelosi electionem non confirmari de facto. Respondet id non procedere, quia dicta electio confirmatione non eget, sed quia communiter electio illa fit in Capitulo generali, praesente Generali, ad quem, vt ad Superiorem immediatum pertinet confirmatio, vt dixi in primo Relig. quest. 1. c. 31. §. 11. Vnde si eligens cum aliis, censetur eo ipso confirmare. Nam quando ad eligentem spectat electio, & confirmatio eodem iure, vt in casu, de quo agimus, si Generalis, vt Generalis eligit, & vt Generalis confirmat, tunc illo casu eo ipso; quod eligit, confirmare

confirmare videtur, ut docet Gloss. in cap. *Pr circa verb. Electionis*, & in cap. *1. verb. Praesentium*, de elect. in 6. P. Gregor. de elect. cap. 19. num. 3. & in causa nostra Sigismund. de elect. dub. 116. numer. 6. Tamburinus de iure Abbatis, diff. 6. quest. 2. num. 4. & alij apud ipsos.

2. Ex quibus etiam solvi potest videtur illa questio, quam, vt soluerim, me mactatur Lectores nostri Collegij Lese Marie Genua, nimirum, Quo iure possint Fratres locales vnius Conventus electionem Correctorem facere die 15. Septembris, & deinde, si aliqui, vel etiam omnes ex illis, Definidores existant, possint eandem electionem confirmare in die Sancti Michaelis die 29. Septembris, quo Capitulum definitorium celebratur. Et cur etiam Collega Provincialis in dicta Correctoris electione non habeat votum in Consensu, In quo localiter commorantur. Nam respondet, quod Fratres locales iure proprio, ratione scilicet localitatis, & habitatus, eligunt Correctorem die decimaquinta Septembris, cum Superiores localis electio ad Fratres Conventuales pertineat; cap. *Abbas*, 1. & 2. ff. *quest. 2. capite primo de elect.* & in Regula nostra numero 49. & in Context. num. 109. Iure vero delegato, scilicet Definidores confirmant die 29. eiusdem mensis. Quae ita, cum sint diversa, in vno, eodemque subiecto subsistent, vt Sigismund. de elec. dub. 119. numero 4. Collega vero Provincialis, cum sint exempti a iurisdictione Correctoris, nec faciunt Collegium cum ipso, nec possint proprie dici de Capitulo, nec in illo vocales, non possunt ad electionem Correctoris ingredi, quae ad solos locales, & vocales conventuales spectat. Nec refert, quod ingrediatur alia Capitula Conventualia, vbi tractatur de negotiis Conventuum, in quibus residet, iuxta statuta cap. *Genua*, 3. numero 6. Nam, vel dicendum est, quod habeat in dictis Capitulis solum votum consultativum, vel, si habent decisivum, id est, ex speciali privilegio illius Capituli.

3. Noto 2. quod in Ordine nostro Zelofus, completo suo officio, potest deinde eligi, & confirmari, vt patet ex testa elato Regul. num. 47. vbi dicitur. *Insuper ibidem* (in capitulo generali) *eligantur, vel tam electi confirmantur aliqui Fratres Zelofus, &c.* Nam illa electio, vel iam electi confirmantur, non potest referri, nisi ad praecedens Capitulum generale, cum solum in generali capitulo Zelofus eligantur.

4. Noto 3. quod Zelofus non subditur Correctori Conventus Romani, in quo residet. Neque Provincialis aut alius quisvis, etiam Generalis, potest expedire negotia in Curia Romana sine scientia, & consensu ipsius. Ita statuitur in cap. *Turonensi* num. 11. *Genua*, 1. numero 5. *Paula* numero 24. vbi declarat dictum statutum Turonense, quod scilicet possit Generalis expedire quaecunque negotia in Vrbe de scientia Zelofii tantum, & consensu Collegarum. Item potest Zelofus assumere sibi Socium, qui nullo Correctori subdit, nisi illi, & P. Generali, *ibidem*, numero 16. Quod tamen intellige de consensu Generalis, vt declaratur in *Capitulo Paula* numero 24. Potest interesse singulis Capitulis generalibus, non tamen in illis votare, & dum discedit, ab Vrbe potest ad suum beneplacitum alium substituisse eum eadem ipsius auctoritate. Ita in *Capitulo Turonensi*, numero 17. Et hic substitutus in absentia Zelofii gaudet eisdem praerogativis, & privilegiis Zelofii, ita in dicto capite Turonensi illis verbis. *Et si in domo erit absens ab Vrbe acceperit suum potest substituisse vnum ad suum beneplacitum, qui fungetur auctoritate, & officio suo in eius absentia.* Si ergo habet eandem au-

thoritatem, habet & eandem praerogativam, cum haec ab illa dependet, & propter illam fit concessa. Et est certum in iure, quod causatum sapit naturam suae causae, leg. *Eius ff. de operib. liber.* & potentia eiusdem insit in eadem leg. *Manumissio. ff. de iustitia.* & iure. Socius Zelofii, durante locietate, non potest eligi in Correctorem; cap. *Tolosa*, numero 8. Hic Socius, mandante Zelofio, potest toties, quoties opus fuerit, & Consensu exire, etiam renuente Correctore, assumptum sibi aliquo Fratre, etiam Conventuali, in eodem; nec per hoc poterit Corrector eum reprehendere; cap. 3. *Romana*, num. 9. Non potest tamen Zelofus negotia euiusconque personae extra Ordinem existentis facere, aut procurare, nisi de speciali, & expressa licentia Generalis. Necetiam potest facere negotia Fratrum particularium eiusdem ordinis, nisi ad id habeat mandatum Provincialis illius Fratris, solum de consensu Collegarum dicti Provincialis. Ita statuitur in cap. *Tolosa*, numero 8. *Genua*, 1. numero 5. & in *Paula*, num. 24. cum Capitulum generale Romae celebratur, Zelofus in eo vocem habet; cap. *Genua*, 1. numero 5. & *Paula* cit. Habet locum, in quocunque Conventu reperitur, immediate post correctorem localem, *Genua*, & *Paula* cit. etiam praesentibus aliis correctoribus aliorum Conventuum; *Rom.* 3. num. 21. Et adverte hie quod linquens in *Colo. Anim.* verb. *Zelofus*, ait, quod Zelofus nullibi praesidere debet, praesente correctore Conventus SS. Trinitatis, Fallitur tamen. Quia nihil tale in Capitulis generalibus reperitur determinatum. Immo contrarium colligitur ex eo, quod in cap. *Rom.* num. 11. dicitur, quod Zelofus debet praecedere correctorem S. Andreae de Fratribus existentem in Consensu SS. Trinitatis; & eam dictus corrector S. Andreae de Fratribus eandem omnino habeat prerogativam praecedentem, quam habet Corrector SS. Trinitatis, vt definitur in cap. *Annen.* 2. numero m. hi. 11. aperte colligitur, quod si corrector SS. Trinitatis ex istis in Consensu Sancti Andreae de Fratribus, vel alibi, illum praecedat P. Zelofus. Quod mihi est sine vlla difficultate certum, Nam nulla apparet ratio, quare debeat praecedere alios correctores existentes extra proprium Conventum, & non hunc. Facit officium Zelofii, quovisq; aliis Zelofus electus, Romae fuerit personaliter; *ibid.* Vnde collige, quod Zelofus electus non potest alium substituire, nisi personaliter Romae comparcat. Sed pone, quod post electionem Zelofii noli, qui nondum Romae comparuerit, Zelofus aequius velit Romae discedere, cuiusnam erit alium loco Zelofii substituere? Ego paro, quod id pertinebit ad Zelofum antiquum. Nam hic per determinationem dictorum Capitulorum semper est Zelofus, quovisq; Zelofus novus Romae personaliter comparuerit. Finis officio, est deducendus in suum Provinciam expensis totius Religionis; cap. 7. *Roman.* numero 11. & potius votare in electione illius Conventus, in quo post reditum in suam Provinciam fuerit ad Provinciam assignatus localis, etiam si ibi non fuerit localis per tres menses ante diem electionis; cap. *Romana*, 7. *sessio*, 9. *motiva*. Quod congruit illi iuris regulae, quae dicit, quod: *Absentia eius, qui Republica causa absit, neque ei, neque alij decessa esse debet.* & habetur expresse in cap. *Expensis de elec.* verb. *Glossa*, verb. *Prisente*, multa congruit, & docet etiam Bartolus ad l. *Testamento*, ff. de aliment. & vbi, legat. num. vnic. Non potest esse Vicarius Generalis ordinarius; cap. *Turon.* numero 17. *Tolosa*, numero 49. *Alaphia*, numero 37. Sed ista statuta non sunt in visu passim enim remanent Zelofii Vicarii generales. Generalis sanctus officio immediate non potest eligi in Zelofum

Zelosum, per statutum *cap. Avenion. 2. numero 10.* Cui statuto non est derogatum ab iurisdictione per electionem P. Simonis Bachelier Galli, qui immediate antea fuit Generalis. Nam ista electio non fuit facta à Religione, sed à Papa, qui in consue. dicitur electionis, quam habes *tom. 3. privileg. cap. 12. in consue. 1. P. ubi VIII.* non derogat prædicto statuto, nisi pro illa vice significans statum impositum remanere in suo robore. Item P. Zelosus potest recipere Fratres Romanos advenientes cum falsa, vel sine obedientia, eoique cum Capitulo locali, vel Sanctissimæ Trinitatis, vel aliorum Conventuum punire, vel incutere, seu ad P. Generalem, vel etiam ad suos respectu Provinciales; non indiget Capitulo; colligitur *ex dicto cap. Roman.* Adverte etiam, quod in punitione delictorum debet omnino consentire Capitulum; nam dictio, *Cum, consensum, & principalem* dicit, ut dixi *tom. 3. Relig. quest. 1. caput 2. numero 23.* Quis autem debeat procedere hoc casu Corredore ne, an Zelosus, videtur Zelosus, cum sit delegatus à Capitulo Generali, & primo nominatus. Sed puto Corredorem cum sit ordinatus habens dignitatem, & æque principalis in negotio, ac Zelosus. Sed iam vix obvenit, ut Zelosus ex se ipso absque Corredore, & Consensu id faciat.

5. Noto 4. quod per privilegia Summorum Pontificum diversis Religionibus concessa, quæ referuntur in *comp. prius. Mendicant. verb. Procurator Fratrum, vers. Circa autem Procuratorem generalem, & Sigillum de elect. dub. 104. num. 6.* potest Procurator Generalis calculare Ordinis, qui habet communicationem privilegiorum cum i. iuris, Prædicatoribus, Augustinianis, cum quibus sine dubio communicat nostra Religio, ut dixi *tom. 1. Prius, in consue. Pyrrhi, num. 3. t.* agere quasque causas, etiam mandatum speciale requirentes omnium Provinciarum, Conventuum, & personarum Ordinis, ac si plenum, liberum, & speciale mandatum ad huiusmodi causas accepisset. Ita Rota decis. 101. num. 2. apud Farin. part. 2. decis. His tamen privilegiis vel non potest, nisi iuxta facultatem à Generali habitam: quia ita declaraverunt Martin. V. & alij Summi Pontifices, qui dicta privilegia concesserunt. Ita Sigillum, & Soeb. loc. cit. Et hæc privilegia erant necessaria. Nam Procurator Generalis de iure communis non est legitimus Procurator pro singulis Conventibus, nec pro singulis personis de Ordine, sed solum pro tota Religione in communi, ut docet Rota loco citato, & Sigillum. citat. num. 5. Quare Zelosus, qui sapit, procurabit à Generali banc facultatem, & addi faciet in licentia (sæ confirmationis ad illam clausulam, *Omnibus iis gratis, &c. gaudere possit decernentes, quæ, &c. dignificaverit.*

6. Noto 5. Zelosus habet locum in Capella Papæ, quæ est magna præeminencia, ut ait Sigillum. loc. citat. num. 7. quæ visus est semper felic. record. P. F. Deodatus Lomellini Genueusis tempore sui Zelosatus sub Urbano VIII. ab anno 1. usque ad 6. per quas etiam semitas graditur præfatus Zelosus P. F. Raphaël Pixerus. Smal Genueusis ob præclaræ animi vi doctus mihi charissimus. Et deberent vti alij Procuratores Generales in honorem Religionis.

CAPVT III.

De forma, qua Generalis declarat, aliquem fuisse in Zelosum electum.

FRATER N. Ordinis Minimorum Generalis. Universis, & singulis hæc nostræ litteræ inspecturis salutem. Cunctis patent, ac notum sit, in generali Capitulo Roma super in Conventu Sanctiss. Trinitatis die 6. Maij, anno 1629. nobis presentibus celebrato, P. F. N. virum quidem omni doctrinarum genere confectum, & in agendis versatissimum, nec non singularis prudentia, vitæque integritate insignem, in eiusdem Ordinis Zelosum, Generalemque Procuratorem assumptum fuisse. Quam sanctæ electionem, assumptionemque, ut latenter exceperimus, sic provide etiam, sollicitèque curavimus, ut minus hoc, vel ab initio, ac quantum in ipso erat, renuente, susciperetur. Quod vbi nos affectus esse perspeximus, ut alacris, ac diligentius id munus pertractaret, gratias omnes, & immunitates, prerogativas etiam, ac privilegia, quibus iuxta nostras constitutiones, Romanique Pontificis indulta ceteri eiusdem Ordinis Zelosi, fini, & potiri solent; ac in specie, ut Provinciarum omnium, Conventuum, nec non tam Ordinis præfati, quam alterius cuiusque personarum, seu aliarum quarumcumque, cuiusvis conditionis, & qualitatis existant, causas quasque etiam speciale mandatum requirentes, ac si speciale illud plenum ac liberum ad huiusmodi causas accepisset, in Romana Curia agere queat, ac expedire, libenter eidem concessimus, ut eorundem presentium tenore concedimus, & elargimur. Ac præterea, ut Socium sibi pro libito assumere, eundemque assumptum semel, ac pluries mutare possit. Quem quidem Socium sic assumptum à Corredoris iurisdictione, auctoritateque omnino eximentes, & absolventes, ut per presentes eximimus, & absolvimus, sub nostra dumtaxat immunitate, ac eiusdem Patris Zelosi protectione suscipimus, remittimus, ac constituimus. In quarum fidem, &c.

1. Noto 1. quod quando Generalis est præfatus electio Zelosi, non est necesse, quod illam conferat, ut dixi hic supra cap. 2. num. 1. Hæc autem formula faciendæ est Zeloso, ut possit ostendere iudicibus, quibuscum ager, se esse Procuratorem Generalem; & est veluti mandatum procurat.

2. Noto 2. quod officium Procuratoris generalis est magni momenti, & maxime consequentia. Hic enim semper aures, vel Pontificis, vel Cardinalium, vel Romanorum Principum, vel Summorum Ecclesie Prælatorum, & primariorum mundi nobilitatis pulsat, ab illisque ipse pulsat, & stimulat. Hic Romæ residet, quæ est omnium Civitatum Regina, omnium Urbium Urbis, totius mundi caput, orbis

dictam rationem, & alias, quæ prefatos Patres poterunt mouere ad id concedendum, non tamen licet in aliis Conuentibus Parisiensi, & Romano eadem ratio militet, potest interiri, quod uoluerint illis eandem gratiam concedere; tum quia, si uoluerint, cum sciunt, illos eadem infirmitate laborare, expresse concessissent; cum ergo non concesserint, signum est noluisse concedere, nisi determinate pro illo Conuentu. & non pro aliis, quia forte illa extensio pro aliis Conuentibus non expediebat, vel propter aliam rationem nobis ignotam mouerunt illos ad concedendam dictam gratiam dicto Conuentui, & non aliis, tum quia, si militasset eadem ratio. Patres Galli, vel in dicto Capitulo, vel in aliis sequentibus dictam extensionem postulassent, quod cum non fecerint, dicendum etiam est, nec eandem rationem militare.

3. Secundò probatur improprietas dictæ extensionis, quia in legibus exorbitantibus à iure communi, ob aliquem specialem fauorem alicui persone, vel loco factum non datur extensio ob similitudinem, vel identitatem rationis. Ita Casus Palaeus *la. o. citato, numero 6.* Rebells *de obligat. iustit. libro primo, par. 1. quest. 6. sect. 4. numero 17.* Salus de legibus *disparat. 21. sect. 6. numero 14.* patet, tum quia hæc leges assimilantur dispensationibus, & privilegiis autem, & dispensationes non recipiunt extensionem. *Quod uero, ff. de legibus, cap. Semel de privileg.* Tum quia ea, quæ à iure communi exorbitant, non sunt in consequentiam trahenda per regulam 23. *de regulis iuris in 6.* Quod autem hoc statutum sit exorbitans constat, quia concedit privilegium dicto Conuentui contra regulam, & constitutiones, ut videbimus in sequentibus, ergo non potest extendi ad alios Conuentus Parisiensem, & Romanum.

4. Immo ad 10, quod propter dictas rationes neque potest extendi ad Conuentum Matritensem, ut uidentur extendisse Patres Castellæ; nam siue privilegium sit, siue dispensatio, cum sit exorbitans non extenditur. Neque obstat, quod Conuentus Matritensis sit Conuentus eiusdem Prouincie cum Conuentu Vallisoletano; nam ratio, quæ mouit illos Patres ad dictum priuilegium concedendum, petita est ex Conuentu Vallisoletano. & qui insisterunt pro ea obtinenda, pro dicto Conuentu Vallisoletano insisterunt; Vide cum probauerimus dictum priuilegium non extendi, probatum similiter remanet, quod non extendatur ad Conuentum Matritensem, licet sit eiusdem prouincie; nec uila apparet ratio, quare potius extendi debeat ad Conuentum Matritensem, quam ad Romanum, Parisiensem, & alios eodem morbo laborantes. Quare censco, quod Corrector Castellæ non potest iura conscientia exigere ab hospitibus in suo Conuentu hospitibus cum obedientia suorum Prælatorum dictos quatuor argenteos, quod si exigat peccat, & tenetur restituere; & intellige, quod non potest exigere vigore dicti priuilegii concessi dicto Conuentui Vallisoletano, tum propter dicta: tum quia priuilegium locale est, quod non extenditur, præsertim cum Conuentus Matritensis sit principalior, & diutior Conuentu Vallisoletano ad dictum Tholci *uero Priuilegium conclus. 731. numero 12.* tum etiam quia in dicto Conuentu Matritensi uidetur cessare causa motiua concessionis dicti priuilegii; *ad cap. 1. de priuileg. in 6.* quod si non cessant, quia & ipse pœnator paupertate, debebat impetrari noua concessio: tum quia dictum priuilegium in se fauorabile non est, quia exorbitans est, licet faciat dicto Conuentui, ut patet *ex l. Si uero, §. de Piro, ff. Solutio matrimonii, & dicit Rebells loco citato, uersu 2. Præposita Regula.*

Aque ita extendi non potest iuxta Regulam. *Odus, quæ est. 15. de regul. iuris in 6.* Adde quod, ut antea, solum 15. ab hinc annis Conuentus Matritensis exigit dictam pensionem, & quod Illustrissimus Nuntius ad instantiam fratrum dictum statum conditum, vel de nouo statuit, quod non scio. Scio tamen, quod fratres, qui id petierant à Nuntio grauitate peccarunt & possunt poni ad formam Correcti. *num. 110.* Adde denique, quod, ut audio, non est adeo magnus concursus hospitum in dicto Conuentu Matritensi, quin possit commodè sustentari ex elemosynis, & redditibus Conuentus, quod si est uerum, omnino contra mentem dicti statuti exigantur dicti quatuor argentei. Adde etiam, quod Conuentus Mellanzæ, Neapoli, & Genæ continuè abique interruptione hospites hospitantur, & tamen nihil, vel ipsi hospites soluant, vel ab eis exigunt, nec quisquam de hoc cogitat, uide constat, quod concursus hospitum cum eadem, & fortè maiori paupertate non facit, ut possit exigi ab eis quicquam.

5. Circa uero intelligentiam dicti statuti, prout stat, ut sustineri possit dico, quod debet intelligi, non quod fratres, qui cum obedientia suorum Prælatorum accesserint ad dictum Conuentum Vallisoletanum propter negotia Prouincie, debeant soluite quatuor argenteos singulis diebus, sed quod dictus argenteus teneantur soluite Prouincie, scilicet Conuentus, qui mittunt dictos fratres ad negociandum in Curia Catholica, vel cum Illustrissimo Nuntio, siue hoc faciat per ipsum missum, siue per quemcumque alium, & hoc non ratione stipendi, & salarij, sed solum ratione elemosynæ ad subleuandum paupertatem dicti conuentus. Fratres autem, qui accedunt ad dictum conuentum propter negotia propria, nihil teneantur soluite. Quod si hoc modo non intelligatur, est iniquum, & iniustum, quia fœuit proprietatibus, dat occasionem pecunijs, ut magis constabit ex dictulis.

6. Circa ualiditatem dicti statuti. Dico 1. quod, nisi intelligatur, ut dixi, sed ut sonare uidentur uerba, est iniquum, iniustum, ac contra ius naturale. Et proba. Quia professio Religiosa est, contractus mutuus inter Religiosam, & Religionem, quos ille se obligat ad inferuendum Religioni secundum Regulam in quocunque loco cum Religio miserit, Religio uero se obligat ad illum alendum infirmum, sanum, in quocunque loco ipse se per obedientiam receperit. Ita Panormit. *in cap. Porcellum de regul. numero 10.* Vecchius *de nominis diffus. 13. dub. 15. numero 4.* Sanchez *lib. 6. in decal. cap. 9. num. 7.* dixi *tomo 2. Prælatis religiosi quest. 3. cap. 1. numero 160.* & hic supra loco citato *in resol. numero 2.* Contractum autem, seu pactum obsequium simpliciter, & absolute est de iure naturali, ut Sanchez *lib. 1. de sponsalib. disp. 7. numero 16.* Syluest. *uero. Obligatio, numero 1. & 2.* & alij communiter, nam ius natus sit in contractum seruandum præscribit. Nec solum de iure naturali est obsequium pactum, sed etiam de iure canonico, & ciuili *cap. 1. de pactis leg. Iurisdiction. §. Præter ait, ff. de pactis, constat ex ipsa definitione contractus, quæ ponitur à Vipiano in l. Labeo, ff. de uerb. signif. quos tit., utro circue obligatio, ex pactum uoluntate, & passionem consurgens, ut subaxi dicitur Doctores apud Rebells. loco citato numero 1. Porro obligatio est duplex, ut ait Rebells. *de obligat. iust. lib. 1. par. 2. quest. 1. sect. 1. numero 15.* una naturalis, non tamen ciuilis, altera ciuilis, & naturalis formalis, prima dicitur ea, quæ licet ex natura rei oriatur nec à iure ciuili impediatur, ab eo tamen non fouetur. Secunda est, quæ siue ex natura rei oriatur, siue supposito iure posuit, ab eo tamen fouetur, conceden*

concedendo liberam actionem laico. Obligatio autem, quæ nascitur ex hoc contractu, seu pacto pactum refertur, secundum generis est. Vide collige, quod non solum tenetur in conscientia Religio tale pactum sui Religiosi servare, ita ut mortaliter peccent superiores non servantes, sed etiam, quod subdatus habet actionem civilem in foro externo contra dictos Superiores nolentes dictum contractum servare, ut possint illos vocare in iudicium, & facere sibi dictum pactum servare, & consequenter habent actionem civilem non solvendi dictum pretium taxationis, & possunt superiores petentem illud exigere, vocare eorum iudice, & facere delictare à tali taxatione, immò, & condemnare ad iam exacta restituenda.

7. Dico 2. dictum statutum intellectum, ut sonant verba, est expressè contra ius canonicum, patet. 1. quia in *cap. Non dicunt*, 12. *quæst.* 1. dicitur, quòd inter Religiosos omnia debent esse communia, non quidem ut singulis, ita ut singuli sint Domini, & possint dispendere de aliqui parte eorum, sed communia, ut universis, ita ut singuli nullum habeant dominium super aliquo bonorum ipsius monasterii, sed solum apud Capitulum vivunt, seu vivunt tale dominium resident. Ita Nauar. in *disso. cap. Non dicunt*, num. 8. Si ergo valet dictum statutum ut sonat, oportet, quòd quilibet Religiosus habeat aliquam partem bonorum sui monasterii, quia possit solvere dictam taxam quatuor argenteorum cum ad prædictum Conventum accesserit, Præterea bona dicti Conventus non sunt omnibus Religiosis nostre Religionis communia, sed solum communia illis, qui in dicto Conventu habitant, denique bona à particulari Religioso acquisita non possunt esse communia Religioni, neque illi incorporari, cum his indiget pro solvenda dicta taxa, si occurrat ad dictum Conventum pro negotiis accedente.

8. 2. Patet ex *1. Monachi de stat. Monach* ubi prohibetur Religiosis habere peculium, & in sepultura eorum iuberetur sepeliri Religiosus, qui in extremis peculium habere inuentus fuerit. At stante dicto statuto, peculia prohiberi non possunt à Prælati; dicit enim semper subditus indigere ista pecunia, quia indiget ire Conventum pro negotiis, in quo eam expendam.

9. 3. Probatur ex *cap. Cum ad monasterium, de stat. Monach*. In quo inter alia præcipitur, quòd si quicquam alicui fuerit destinatum, non debet presumere illud accipere, sed debet illud Abbati, vel Cellario consignare; quod etiam statuit Trid. *sess. 25. de relig. cap. 1.* at hoc stante dicto statuto, ut sonat, observari non potest, nam si Religiosus habeat necessitatem ire Vallisoleum pro negotiis, eam teneatur ibi solvere quatuor argenteos quolibet die, potest recipere, quòd illi fuerit datum à quolibet seculari pro dicta taxa solvenda absque eo quòd illud consignet Abbati, vel Cellario; immò absque eo quòd dictus Abbas id possit prohibere, si enim habet obedientiam eundi ad dictum Conventum, & debet ibi solvere dictam taxam per statutum generale, necessario debet habere, quo possit eam solvere, nec potest hoc impedire Prælati inferiori, cum hic in superiori, quale est Capitulum generale, non habeat potestatem, *Cap. Inferior*, *cap. Denique*, d. 21.

10. Dico 3. prædictum statutum est expressè contra regulam nostram, Probatur, quia in regula n. 14. dicitur: *Præterea sub poenitentia evangelica perpetua milianentes omnes dicti Fratres clerici, & laici pecunias nullatenus tangant, nec illas scienter deserant.* Est autem paupertas Evangelica nihil in particulari habere, vel possidere, sed de communis penam vivere, & ex illo

habere, quicquid vniuersisque necessitas postulaverit, ut colligitur ex illo *act. 4. vers. 32. Nec quisquam eorum, qui sessidebant, aliquam suam esse dicebat; sed erant illis omnia communia, neque enim quisquam negens erat inter illos.* Deinde, si debent solvere dictos quatuor argenteos, debent, & illos tangere, & super se portare contra taxam expressam regulæ, & in *Corrèct. n. 40.* puniuntur, qui pecunias scienter retigerint, vel super se portaverint, & Prælati talia facientes statim iubentur deponi.

11. Dices, regulam iam in hoc puncto de tactu, & portatione pecuniarum non obligare per consuetudinem in contrarium. Resp. falsissimum esse talem consuetudinem esse introductam brevique in Ordine nostro: Tum quia, cum de annexis, & connexis idem sit iudicium, & tactus, & portatio pecuniarum sint circumstantiæ annexæ voto paupertatis, conducentes maxime ad obicium illius, cum contra votum non possit introduci consuetudo, ut dixi *rem. 1. relig. q. 1. cap. 8. §. 4. coroll. 1.* videtur, quòd neque etiam possit introduci contra circumstantias annexas. Sed est, quòd possit introduci cum ad legitimam consuetudinem introducendam requiratur in primis præscriptio legitima, & scientia Prælati potestatis hanc legem revocare de multis actibus in contrarium, ut dixi *tom. 2. relig. q. 3. c. 1. à n. 81.* cum nullum ex his adhuc addit, cū Prælati semper vel puniant, vel saltem graviter arguant pecunias publicè tangentes, & nullas sit, nisi in multum impudens subditus, qui hoc audire, non potest dici, quòd contra hoc præceptum regulæ, licet adhuc introducta consuetudo, quæ illi prævalat. Adest quidem in hoc puncto aliqua tolerantia per negligentiam Prælatorum introducta, quæ est quædam permixtio siue pena facti non liciti, ut eam definit Tuschus *lib. 7. sentent. 324. num. 1.* quæ tamen permixtio non inducit concessionem, vel dispensationem, quòd factum sit licitum, ut Tuschus *ibidem*: Immo neque excusatur, à pena, quia Prælati tolerantes non habet facultatem temerè tendi penam latam contra pecuniam tangentes absque rationabili causa, cum sit lata à iure, ut Tuschus *ibidem*, num. 19. Vide superiores pecuniam tangentes puniri possunt. Adde, quòd ista consuetudo, seu tolerantia, cum non sit vniuersalis, sed solum apud Religiosos relaxata, non potest illi sacre. Quare concludendum est, quòd non potest per istam tolerantiam salvari, quin dictum statutum sit contra regulam.

12. 2. Probatur eadem conclusio ex *Corrèct. n. 48.* ubi ponitur quicumque Religiosus, qui quascunque pecunias sibi à quocunque largitas Corrèctio non prescrauerit, & eadem absque ipsius Corrèctoris licentia retineat. Et in *cap. Paula*, num. 12. quòd immouatur *cap. 4. Valent. num. 31.* præcipitur, quòd dicta elemosyna à quocunque habita reponatur cum elemosynis Conventus in causa communitatis, Et *Val. 1. num. 13.* Si quis pecunias à quocunque habuerit non statim Corrèctori resignaverit, tanquam proprietarius puniatur. Et *ibidem*, num. 14. dicitur. Item si quis libros vendere presumat ad suum usum convertere, à quocunque habuerit tanquam proprietarius puniatur, & (similis statuta habentur *1. Val. 4. n. 31. & 32.* sed hæc vix observari possunt stante dicto statuto ut sonat.

13. 3. Probatur ex regula *num. 14.* ubi dicitur, *Penam tamen vestitus hauri corde, & vultu placide recolligantur, ac iuxta cuiusque loci facultatem benigne tractentur*, cui præcepto regulæ ex diametro aduersatur prædictum statutum.

14. Dico 4. Prædictum statutum est contra plura alia statuta nostre religionis, quorum aliqua sacro confirmata à Papa. Probatur 1. ex *cap. Toler. num. 30. 1. Rom. ann. 53. 1. Gen. n. num. 17. Paula*, num. 39. vbi

dicuntur quod itinerantes egrotantes in alieno Conventu debent charitative tractari, nec per hoc Conventus in eorum localitatem teneant quicquam relaxare Conventui, qui dictos infirmos curant. Vide *super hoc* l. 1. *O. cap. 4. num. 3.* ubi ad verbum refertur statutum. Et adnotet, quod capitulum Parisi fuit confirmatum à Papa. Adnotet etiam, quod hoc statutum fuit sanctum in quatuor capitulis Generalibus. Adnotet etiam, quod Pater Passar, in *magis ad dñam statum Parisi* ait, quod causa huius statuti fuit *cap. Non ducatur 12. quæst. 1.* inuenta quod in religione nostra omnia semper voluerunt Patres esse communia. Si ergo noluerunt Patres, ut quando quis infirmior in aliquo Conventu, possit Conventus, in quo infirmatur, quidquam pro tali infirmum repetere à Conventu sui localitatis, multo minus deinde est voluisse, ut quicquam recipere pro hospitalio.

13. 2. Probatur *ex cap. 1. Bonon. num. 10. & Val. 4. num. 47.* ubi statutum, quod si fratres hospites sunt sub obedientia Correctoris illius Conventus, ubi sunt hospites. Statutum autem sic habet. *Quod in Capitulis Bononiensi de fratribus itinerantibus fuit dubitatum, declarandum esse putarunt Patres, ut fratres hospites, & peregrini sint sub obedientia, & obedientia Correctoris illius Conventus, ubi sunt hospites, & per consequens eiusdem ordinis ibidem ad regularem observantiam sui Conventus subiacentibus subiecti, nec debent sine sui licentia Conventum exire, & de excessibus suis si quos ibi commoverent, debent, & possunt corrigi, & castigari; tenentur tamen benignè Correctores eos permittere, eorum negotia in suis Conventibus peragere, dummodo non scandalizet, sed honestè ea tractent, & conculcant, & hoc etiam esse verum de iure communi dixit tom. 2. religion. quæst. 1. capis. 8. à numero 10.* Si ergo sunt subditi Correctori, & tenentur obtemperare ordinationibus ad disciplinam regularem spectantibus, & possunt corrigi, si errent, quare non debent ali ab eodem Conventu, cui inferuntur. Adde, quod secundum laudabilem religionis consuetudinem Sacerdotes tenentur dicere M illam pro Conventu, in quo hospitantur, ut dixi tom. 2. relig. quæst. 1. cap. 3. num. 12. Ergo debent etiam ab eo Conventu aliquam, qui altario tenet de altario vivere debet. Hæc autem omnia destinantur, si illud statutum Genoum intelligatur, ut tenet.

14. 3. In Cap. Valent. 3. numero 20. *vers. Quintum*, dicitur. *Pro paupertate fratrum voluit, ut ad vngum observetur Concilio Tridentinum sess. 25. de regul. & quo statuta sunt in nostris statuta usque ad hunc, declarant videri fratres de bonis usum concessis non posse, nec vendere, nec alienari, nec commutare, nec aliquid aliud facere, cum hoc omnia devotus altum libra voluntatis, & bonorum iurisdictionem, & dominium, & fratres non habent nisi usum facti.* Sed pone quod quis pecuniam non habeat, habeat autem liberos, ille si debeat ire ad Conventum, in quo solvenda est dicta pensio, vellet, nobis, Corrector potest vendere libros, ut dictam pensionem solvat, acque ita evenerat eandem regulam disciplinæ, & paupertas corrigit, & prospera fovetur.

17. Dico 5. hoc statutum est contra virtutem hospitalitatis tantum nobis commendatum à B. P. in *reg. numero 34.* & ab antiquis Patribus *Cap. Tals. numero 73. cap. 2. Roman. numero 30.* & de qua dixi multa tom. 2. *privileg. in constitut. 6. Præb. VIII. & præcipue*, quod hospitalitatis officium propter inopiam non est defendendum, nam Hieronymus *Monach. 10.* ad illum locum, *Qui dederit Calicem aqua frigida, ait, Rursus poterit alius castari, & dicere paupertate prohibet, tamen me vinet, ut hospitalis esse non possim,*

& hanc excusationem lenissimo præcepto dilata, ut calicem aqua frigida toto anno porrigeam, frigidus, inquit, aqua non calida, ne, & in calida pauperis ex penuria lignum occasione quaeratur. Legant illum locum Hieronymi impetores omnes, & illi maxime, qui prædictam pensionem à suis hospitalibus prætendant, non querat hospites, ut opusate tractetur, ut convisui recipiantur, ut morte magnatum recolligatur, sed hilari corde, & volenti placere, ait B. P. in regul. loco citat. *& iuxta facultatem cuiusque loci benignè, tractetur.* Hæc non impediunt paupertate Conventuum, hæc omnem exaltationem excludunt, hæc impium, barbarum, & crudele reddunt illud statutum, ut cantat, ac superiores illud ad litteram servate præterentes, recipiunt hospites hilari vultu, & si non possint illi dari pices, dentur legumina, si neque hæc dentur capæ, & alia, vel solus panis, si neque hic adsit, detur illi potus aquæ frigide, fiat illi constare de paupertate Conventus, & sufficit. Dixi etiam, quod qui inhospitalis sunt, ad dignitates prohibentur promoveri, *cap. Arethianorum dist. 35.* & qui sunt promoti debent deponi, illud enim, quod impedit promotionem, deicit etiam promotionem, Adde nunc quod tenentur nostri Superiores hospitalari omnes nostros Religiosos indifferenter, etiam si inimici eorum sint, nam ut dixi *super hoc* l. 1. *O. cap. 4. numero 2.* omnes religiosi habent ius ad omnia bona religionis, in quocunque loco sint cum obedientia suorum superiorum, & hospitalitas nemini est deneganda, *cap. 1. de empt. & vendit. cap. Monachi de præb. & de cap. Quiescentes dist. 42.* Et iustitiores, qui hospitalitatem contemnunt, sunt excommunicati, *cap. Si qui despicit, dist. 42.* & tantum excommunicati à sacris canonibus hospitalitas, quod licet gratie malum sit in Ecclesiæ consuetudine facere, in casu tamen necessitatis pro colligendis hospitalibus conceditur in *cap. Nulli Episcopi dist. 42.* Vnde hospitalitas est de iure divino iuxta prælati. 1. *ad Timoth. 3.* ubi dicitur, oportet Episcopum hospitalitatem esse, id est amantem hospitum, & peregrinorum, ut illos domo excipiat, tractet, & foveat; quem locum diffusè expendit Barbosa de *pastor. Episcop. tit. 2. abeg. 9.* Immo omnes debere esse de iure divino hospitalis probat, adductis multis Scripturæ locis, Antonius Sola ad *decreta Decretum Sabaudia de iurib. & notat. ad text. cor. 46. libro tertio decretorum in gloss. numero 8. fol. mihi 127.*

18. Quod veto illud statutum intelligatur, ut cantat, ut contra hospitalitatem constet. Quia hospites gratis, liberaliter, Zelo charitatis, amore Dei recipiunt hospitum, superior autem illius Conventus non ita, sed solum elargio pretio, data pensione, soluta gabella, unde non iam hospites, sed caupo, fed Tabernarius, non superior Religiosus est; Vnde illi epistola cauponum, & Tabernariorum conveniunt. Nominè Mercatorum hos honorat Bastol. in *leg. Cum pater, §. Aterse, ff. de leg. 2.* Prædicant autem canones Clericum negotiatorem tanquam pestem esse fugiendum, & in *leg. Humilem, Cod. de incest. nupt.* habentur tanquam personæ viles. Aliis infamiosis titulis honotantur ab aliis caupones, quos omittit consilio i hi facti sunt ad iniciendum pauperem inferioribus præcedentibus dictam gabbellam exigere. Et pro coronide notent Prælati, quod, hospitalis esse remuneratur effectus avaritia est, ait Ambrosius *lib. 7. in Lucanum capite 14.*

19. Dico 6. constare inualiditatem dicti statuti

tati ex inconuenientibus, quæ ex illo sequuntur, 1. enim sequeretur, quod fratres relaxati non accederent ad Conuentus, sed perfruerentur in campis permanerent, si enim soluendum esset pro victu, melius est, dicitur, nobis uicere in caupona, quam in Conuento, nam ibi uita eum maiori libertate ubique uita subiectione, ac onere, committitur ad beneplacitum &c. ex hoc autem inconuenienter, quot sequantur, ut scilicet benigne, & misit cor Deum; quid illi comedant, quid faciant, loquantur, quomodo ambulent, dormiant, &c. in damnum universale Religionis, & præsertim Conuentus, ad quem, ne soluerent pensionem, non accederunt, hæc cogitatione penitus, mente dolemus, oculis deploramus. 2. sequitur quod, qui haberet necessitatem faciendo aliquod negotium in Curia, ubi adisset Conuentus sic priuilegiatus, nec haberet unde solueret gabellam, nec letet unde licite hauret, id curaret consequi per sordes, per malas artes, fuit &c. Unde in constitutionibus Augustinienis cap. 40. habetur hoc statutum. *Ex partem uita fratrum Conuentus confunditur, & fratres rapere, & furari coguntur, & ad communem utilitatem, in qua ordinis status, & salus animarum, & pax & tranquillitas corporum consistit, redduntur tepidi, & ad mortificationem, & deuotionem, & quibus confuso ordinis, & perditio animarum dependet, sunt omni horra parati, & prompti.* Ita refert Beatus Iordanus in uita Patrum lib. 4. cap. 13. quorum omnium, ut est Prælati, per quem communitas in Religione non seruatur, unde, inquit, in officio uicarius tolerari non debet, si enim uicarius nominari possit non debet, sed gregis sibi commissi lupus potius deuoratur. Ad quæ per uicera Domini nostri Iesu Christi, & per charitatem B. P. preor superiores maiores ordinis respiciant, & non permittant ob nullius momenti interesse tot animarum ruinas, tot Religionis scandala, sciantque superiores religionis communitatem esse primum, & maximum omnium bonorum, quæ in illa reperiuntur, quam si tollas religionem subuersi, uelle communicare, & religio, non religio, sed consilio est, non status perfectionis, sed status damnationis. *Hæc sancta communitas, ut ait B. Iordanus in uita Patrum lib. 3. cap. 1. est nobis multipliciter commendata, est enim natura legibus complacita, in ueteri lege figurata, à Prophetis promissa, à his quibus purgata, à Principibus gentilibus gratificata, à ipso Domino, & Salvatore nostra in se ipso consecrata, & nobis commendata, à Apostolis Christi, à Discipulis seruata, & predicata, ab Euangelistis scripta, & ab illis primitiue Ecclesie acceptata, & obseruata, quæ omnia persequitur ibi Iordanus, & Augustinus serm. 21. ad fratres. Nos, inquit, non debemus habere temporalia ad possidendum, nec ego, qui Episcopus sum, habere debeo nisi ad dispensandum, & infra. Ignor, fratres, licet me in cathedra Episcopali uideatis pauperem sponsum tenere. conuertatur, quia ipse est Christi sponsus, Sanctum possessio. Beatorum uita, fidelium seruitas, Clericorum orationem, Admonitionem uita, nihilum pulcherrimum, hoc est illa sancta paupertas, quam qui tenet, & amas. nulla indigentia laborare potest. Nec mirum, quia sibi datur omnium dominium possidere. Effugit igitur pauperes fratres mei, quoniam exarduit pauperes Domini, & deprecationem eorum audire auri sua, item ascendentes omnia communiter habere, & possidere, quia in celsitudine paupertatis uiuentibus non licet, nisi ut unum sit cor, & una anima, & omnia communiter possidere. Duplicem scimus fuisse felicem statum in homina natura, primus est naturæ ante peccatum, & in hoc omnia erant communia, ut habet Ildorus relatus in cap. Iu. naturale, dist. 1. Secundus est, sta-*

Tom. III.

tus gratiæ, in cuius primordiis, *Afferunt 4. erant omnia communia, immo & de statu futuræ gloriæ Beda dicit, ut refert Humbertus in cap. suo 14. super r. gal. S. Augustinus quod Beati uia uiuunt, ut sint illis omnia communia. Cum ergo, ait Humbertus, non sit reuertere meliorem statum naturæ, quam statum ante peccatum, nec gratia meliorem, quam primum, nec gloria, quam futuram, quomodo felix est iste status, qui tales statum naturæ, gratiæ & gloriæ imitatur. Communiter itaque letentur Pizati, studiosi feruari euerent, particularitates euecent, euellam, dissepent. Nam, vel Paradisus in terra non est, vel in Religione communi uiuente est.*

20. Dices 1. multæ alie Religiones Romæ exigunt ab hominibus hanc pensionem: ergo & illam potest exigere nostra, cum Romæ, tum alibi. Resp. in primis mihi incertum esse, an alique religiones id faciant. 2. an, si faciant, sint religiones obseruantes. 3. ac exigant quatuor argentes, quibus potest quilibet homo pinguior uno die sustentari, vel aliquod solum partum v. g. unum argenteum per modum elemosinæ. 4. An id soluat nomine Promotionis, vel fratis particularis. 5. an seruent paupertatem Euangelicam cum illis conditionibus non tangendi; neque portandi super se pecunias, quæ tunc seruati nos. Certum mihi esse puto Capucinos, & Minores de str. Minor obseruantes, qui paupertatem Euangelicam, ut nos, seruati, non soluere dictam gabellam, neque nomine communi promotionis, neque nomine particulari.

21. Et cum sermo sit factus de Conuentibus Romanis dicam hic ad propositum nostrum unum particulare de Conuentu nostro S. Ardicæ de Fratibus. Hic Conuentus sumptus est ab Italis, ut Itali Romæ haberent habitationem, sicut habent Patres Galli, & ceteri situs, ubi nunc est fabricatus dictus Conuentus emptus est, & fabricatus pecunia singularum Prouinciarum Italiæ in hunc finem, ut quando Romæ deberent adesse Itali pro negotiis, locum haberent particularem, & hic noster Conuentus Genialis solus pro sua parte in prima emptione contribuit centum licta aurea, deinde circa annum 1614. dedit centum septingenta, & plus, quibus emptæ est una domus uictoria dicto Conuentui S. Ardicæ. In isto ergo Conuentu certum est, quod non possit fieri per cap. Generale statutum, ut Itali negotiantes in curia Romana soluerent aliquam pensionem, nec minus minus per Generalem solum cum Italia Collegis, id enim esset ultra dicta etiam contra institutionem communitati. Si enim Itali emerent sibi illam habitationem, ut quando illis Romæ agendum esset, haberent habitationem, certissimi miris est, quod de domo propria non debent soluere pensionem: nam finis est attendendus, Gloss. in cap. Sciens, verb. Ab initio de censibus. l. Legatus inuoluit, ff. de admodum. Adde quid Romæ hoc statum non potest habere locum, cum religio ibi quatuor Conuentus habeat, quorum tres sunt capacissimi hospitum.

22. Dices 2. in cap. Paula num. 18. & Bonon. num. 17. statutum fuit, quod studentes in aliena Provincia soluerent conuentui studij decem scuta annua, & sibi prouiderent de vestimentis, libris, armisque scholasticis. Ergo non est mirum, quod etiam hospites, & peregrini cogantur aliquam pensionem soluere. Respondeo 1. quod dicta statuta non fuerint à Religione recepta, nec vquam executioni mandata, ut audiui à senioribus. 2. quod pensio soluenda per ista statuta, est tam parua, ut vix sit considerabilis, est enim pensio decem scutorum annuorum, id est centum regalium, quæ in dies

O 2

diuisa

diffusa vix pro quolibet die solueret circa quartam partem regalis. 3. Deo quod dicta pensio non est tollenda à studentibus, sed à Provincia, ex qua sunt, vt constat ex num. 23. eiusdem Capituli Bononiensis, vbi dicitur: *R. autem Pater Generalis poterit cogere Provincias, vt mittant aliquam, vel aliquas ad studium Parisiense, vel aliud, prout eisque de predictis necessarium. Executionem enim studij curata iura mandant, & sic in cap. Genuesi 7. num. 34.* in quo ordinatum est, vt Provincia Lombardie cogeret quatuor studentes Genouenses, statuit, quod Provincia Genouensis prouideret illis de vestimentis. Cum eo tempore paucis in locis nostris Religiosis essent constituta studia vniuersalia, ad eaque omnes consilium praeviderent, & dicti Conuentus essent pauperes, & non possent subsistere, necesse fuit, ne studia tam Religiosis necessaria omittentur, vt aliquo modo illis subueniretur, & ideo ordinatum est, vt solueretur illa pars pensio. 4. Quod illa pensio, non soluebatur ab omnibus studentibus indistincte, sed solum ab illis, qui principis studentium sui volebant, illi autem, qui vt fratres locales conuentui inferuire volebant, nihil soluebant, ita in eodem cap. Bononiensi, num. 24.

23. Ex dictis habes 1. Quod male extendit statuta dictam statutum, cum potius deberet extinguere. 2. Quod male extenditur illud patet Castelle ad Conuentum Martensem, vnde eam persequentes exagunt nunc in praesulium animarum suarum, etiam si de illo obtinuerint confirmationem à Nuntio Apostolico, nam cum probauerimus illud statutum iure non subsistere, probatum remanet, quod neque etiam subsistit confirmatio, nam quod non est, confirmari non potest. Immo addo, quod superior, qui tentaret impetrare hoc statutum à Papa pro aliquo Conuento, esset eo ipso suo officio priuatus per textum expressum Correctori num. 10.

24. 3. Habes intelligemiam veterum praefati statuti, nec est verisimile patres illius Capituli, qui tam zelantur disciplinam regularem, & regule obseruantiam aliud intendisse. Vnde patet, quod in illo statuto aliud desit, vel aliquid sit additum, & certe valde suspicne, quod illa clausula, *qui si habuerint*, &c. vique ad finem, sit supposita; nam quærit Provinciales, & Commissi Castellæ solum videntur fuisse contra fratres, qui abque licentia suorum superiorum illam Cariam pro negotiis petebant, vel quod aliter stet in suo originali. Nisi forte dicamus, id accidisse, vel solet aliquando, ex incuria scribae.

25. 4. Habes praefatum statutum, vt sonat, non posse vilo modo subleuare, nec potuiss. Capitulum Generale illud facere, vt nec in facto fecisse existimandum est, quia est contra ius naturale, diuinum, canonicum, civile, contra regulam, constitutiones confirmatas à Papa, contra bonos mores. Et quod Generalis, qui praevideret illud extendere ad aliquem Conuentum, seu obseruari facere, etiam si id faceret de consilio, & consensu suorum Collegarum, metetur cum ipsimet collegis deponi, quia intenteret aliquid contra regulam, & prohiberet hospitalitatem.

26. 5. Habes, quod dicta habent vniuersaliter locum in tota Religione, & in omnibus, & singulis Conuentibus, sed praecipue in Conuento nostro Sancti Andreæ de Pratis, quia hic eo sine emptis est à fratribus Italis, vt Romæ, & ipsi haberent Conuentum, in quo habitarent tempore negotiorum, & non est iustum, quod quis pensionem soluat, vbi non habitare in domo sua. Praeterea quod, nulla

vnquam fuit minor occasio solvendi, quam nunc, quia quatuor Conuentus Romæ habemus, & magis commodos, quam viqueam, aliqui dici possent illud: *Quo plus sunt pete, plus sibi inueni aqua.*

27. 6. Habes, quod Praelati tenentur ista statuta destruere, & vt omnia in Religione communia sint procurare; nam sic de religione paradisum sapient. Haec circa hoc praedictum vltim est mihi dicere, quæ tamen submitto Correctioni, & censuræ S.R.E. & omnium Patrum, & fratrum, Doctorem simulque piorum inter religionis, & aliorum, sponteque corrigere, immo ex nunc corrigo, quæ ipsi corrigenda inuenerint, nihil enim in hoc praetendo nisi gloriam Dei, & illarum conseruationem communitatis in mea religione, quia ab ea omne ipsius bonum dependere praesumo.

Appendix. 2. Ad ea, quæ dixi *tomo primo Priuilegiorum in Constitut.* 10. Leonis X. numero 2. & in cap. 4. Addit. num. 7.

1. **N**OTO, quod in praefatis locis tractari, in valet statum aliquantum Ecclesiarum, quarum Curati volunt leuare corpora defunctorum, nisi ut vocentur clerici ad allociandum Corpus Defuncti, quos regulares. Sed quia audiri, quod dicti Parochi fundabant intentionem suam in quodam Decreto Synodi Genouensis, & in quibusdam literis Sacrae Congregationis dictum decretum, & literas procurari, quibus visis, magis sum confirmatus in mea sententia, & vt quilibet videri, quam perperam dicti Parochi intelligant dictum decretum, & literas, & quomodo illis abundaret, hac transmissi ex constitutionibus Synodalibus Episcopatus Albigenensis sub Landinello quondam tit. 28. de exequiis, & funeralibus, cap. 14. sub illiusdem veto Colla de funeralibus tit. 18. cap. 3. & sic habent.

VT certum in funeralibus ordo seruetur ad tollendas quascunque perturbaciones, quæ inter Ecclesiasticos non minus sapient, Daemonia, inuidia, in tumultandis defunctorum corporibus eueriuntur, sancimus, vt quotiescunque plures ex Clericis secularibus essent ad funeralia inuitandi, accesserunt prius Parochialis, & Matricis Ecclesia titulares digniores, Beneficiati, Capellani, tum inferiuntur, quos alii externis volumus anteferri. Si vñ cum Clero seculari inuitentur, & Regulares, non sinat Parochus ante ex Regularibus aliquem adhiberi, quæm fuerit vñ cum Parocho, Canonici, & Capellani, qui in eadem Parochiali Ecclesia ad formam Provincialis Concilij diuina officia psallere consueuerint, inuitati, prout alias ad Praedecessoris nostri consulationem responderit. Sacra Congregatio in hac verba, videlicet et ad tergo.

All' Ill. & M. Rev. Sig. come Fratello, Il Vescovo d'Albenga. Intui. Ill. & M. Rev. Sig. come Fratello. Letto, & considerato il decreto della Sinodo

Sinodo Provinciale di Genova, qual dispone, che in occasione de funerali debbano gli heredi de defuncti, quali voranno imitare altri del Clero Regolare, chiamare il proprio Parocho, & gli altri Sacerdoti, è Ministri Ecclesiastici della Chiesa Parochiale del defuncto, è parso, à questi miei Signori Illustrissimi, che sia ragionevole, è che perciò debba esser osservato, massime stando la confirmatione, che V.S. sermo hauer fatto la felice memoria di Gregorio XIII. di quella Sinodo Provinciale, nella quale stà inserto. Così V.S. potrà far sapere alli Superiori Regolari de Conuenti della sua Città, è Diocesi, è particolarmente di quella terra, dove dice esser seguiti tanti scandali per questa causa, che d'ordine di questa Sacra Congregatione debbano d'hora inanti vbi dire, & conformarsi alla dispositione del sudetto Decreto, & astenersi di lenar Corpi di defuncti, ne accompagnarli, se non seruata la forma d'esso decreto, sotto pena della privatione dell'officio loro, è della voce attiva, è passiva, & altra maggiore ad arbitrio di questa Sacra Congregatione. Et perche il Conservatore di essi frati hà posto la mano troppo inanti in presumere d'interdire V.S. dall'ingresso della Chiesa, & scomunicare altri, perche si è voluto far'osservare il sudetto Decreto, se gli scrive l'allegata, cou ordine di venire quà à scelparsi dell'eccesso suo, quale si manda à V.S. accioche gli la facci presentare, & anzi come lo dourà fare quanto prima, & il Signor la perserui. Di Roma li 17. Genaro 1600. Smbserip. Di V.S. Illustriff. & Molto Reuerenda come Fratello. Il Cardinale di Frenz.

3. Nota, quod dictum Decretum, & litera nihil aliud volent, quam, quod quando ad funeralia erant invitandi regulares, inuenerunt prius illi Clerici, qui in Ecclesia Parochiali defuncti solent de ordinario tanquam Capellani, vel Canonici, aut beneficiati diuina Officia p'stare, & ei inferuire. Quod licet habeat sua difficultates, tamen tolerabile est, praeteritum, si ve dicatur, est confirmatum ab Apostolica Sede, decet enim, ut unusquisque fruatur fructibus suae Ecclesiae, & vicium habeat ab ea Ecclesia, cui inferuit. Non dicunt tamen, quod ultra illos, qui solent de Ordinario dictae Ecclesiae inferuire, conducantur alij ex alijs Ecclesijs, ut adqueant numerus regularium inuocatum in praedictum heredum defuncti, & ipsum regularium v.g. in vna Parochiali seruatum tres Clerici, heredes defuncti volunt vocare 20. regulares vult Decretum, quod prius vocentur illi tres Clerici, quibus vocatis, liberum est heredibus vocare quot Regulares volunt. Sed Parochi huius temporis, si inuenerint 20. Regulares, volunt, vt etiam inuenerint 20. Clerici, etiam si illi Parochiali tantum tres Clerici inferuiant, & alius Clericeos praeter tres vilissimum conducunt pretio, & omne emolumentum rapiant, quod est meo videtur omnino contra mentem dicti Decreti, & literarum.

Appendix 3. ad ca, quae dixi tom.2.
nostrorum Privilegiorum post
Constitutionem s. Gregorij XIII.
Constit. 6.

Concedit Indulgentiam septem annorum,
& totidem quadragenarum, & centum
dies de cunctis poenitentibus Visitantibus
Ecclesiam Sanctiss. Trinitatis de Vrbe,
Ordinis Nostri.

GREGORIUS EPISCOPVS
Seruus seruorum Dei. &c.

VNIVERSIS Christi fidelibus praesentes
litterae inferunt salutem, & Aposto-
licam Benedictionem, &c.

Venerabili Filij Dei Redemptoris nostri IESU
CHRISTI, qui pro reconcilianda suo auctori
humana natura, de summo Calorum solio ad
humis mundi infima descendere, & nostra mor-
talitatis carnem in utero virginis assumere, ac
tandem in ara crucis errata nostra diluere ineffa-
bili charitatis dignatus est, vices, licet immen-
sitas, gerentes in terris, gregem dominicum cura
nostra dimittit credidim ad viam lucis aeterna
perducere satagimus. Et ut id certius succedat
singulos, gregis eiusdem, quorum merita pro de-
meritis penitus sunt imparia, ad pia, & me-
ritaria opera exercenda spiritualibus muneri-
bus, indulgentiis videlicet, & peccatorum re-
missionibus frequenter inuitamus, ut per illa
felicitatis aeterna praemia facilius consequi me-
reantur.

§. 1. Copientur igitur, ut Ecclesia domus
SS. Trinitatis in Monte Pincio de Vrbe Ordinis
Fratrum Minorum S. Francisci de Paula, ad
quam, sicut accepimus, Dilecti Filij illius Cor-
rector, & Fratres singularem gerunt deuotionis
affectum, & quam à tempore, quo dicta domus
aedificata fuit, magna Populi Romani virtusque
sextis turba ex singulari deuotione singulis sextis
ferijs totius anni visitauit, & memor saluifera
redemptionis nostra, quam in ipsa cruce Saluator
nostr operatus est, preces inibi effundere, con-
suevit, ac pro conseruatione Sedis Apostolicae,
haerensque extinctione, necnon fidelium Prin-
cipum vnioue D. O. M. deprecari non cessauit,
congruis frequentetur honoribus, ac tam piam
opus à malis annis inceptum perpetuetur, tanti-
que populi praesentiam Ecclesiam dicti sextis ferijs
visitantis deuotio augeatur, quo exinde pro ani-
mae suae salute maiora spiritualia dona se adipisci
posse cognouerit.

§. 2. De omnipotentis Dei misericordia, ac
B. Petri

EB. Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, Omnibus & singulis prædicti sexus Christi fidelibus vere penitentibus, & confessori, qui qualibet sexta feria totius anni Ecclesiam ipsam deuote visitauerint, & ante imaginem Crucifixi quinquies orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam ad honorem Passionis eiusdem Domini nostri IESU CHRISTI, nec non in memoriam prædicti Sanctiss. Trinitatis dicta sexta feria in eadem Ecclesia ante maius illius altare, ter prædictas orationem Dominicam, & salutationem Angelicam recitauerint, & pro felici statu Sanctæ Matris Ecclesiæ, ac nostræ, nec non pro tempore existentium Romanorum Pontificum successorum nostrorum incolumitate, atque hæresim, infidelitatemque extirpatione, & Principum eorundem unione preces deuote effuderint, qualibet eadem sexta feria, qua id fecerint, septem annos, & totidem quadragesimas.

3. *Et insuper omnibus, & singulis prædicti sexus Christi fidelibus minime confissi Ecclesiam Sanctiss. Triæ. huiusmodi dicta sexta feria totius anni etiam deuote visitantibus, & similes preces piè effundentibus, ut præferatur, centum dies tantum de inimicis eù, aut alias quomodolibet per eos debitis penitentibus in forma Ecclesiæ consuetæ, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, misericorditer in Domino relaxamus. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valentibus. Volumus autem, quod si dicta Ecclesia SS. Trinitatis aliqua indulgentia in perpetuum, vel ad certam nondum elapsam tempus per nos concessa fuerit, huiusmodi litteræ sint nullæ. Datum Roma apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1580. decimo Cal. Iulij Pontif. anno 9. &c. Guilielm.*

1. Nota, quod iste Pontifex nullam aliam indulgentiam, nec temporalem, nec perpetuam concessit dicto Conuentui SS. Trinitatis in specie, unde illa remanet in suo vigore. Et aduerte, quod ista clausula solet apponi de ordinario in indulgentiis, quæ communiter conceduntur, & intelligitur de eodem Pontifice, ut clarè patet per illam clausulam, *per nos concessa fuisse*, vel *per aliam conuersimus*, & ita intelligit stylus Curie Romanæ. Vnde non est, quod aliqui notarij ignorantes absque villo fundamento dicant debere intelligi de omnibus aliis indulgentiis concessis ab aliis Summis Pontificibus. Nam eorum est, quod si vellet Pontifex derogare indulgentiis concessis ab aliis Pontificibus deberet id explicare, vel clarè, vel æquiualeat.

405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420

Appendix 4. ad ea, quæ dixi tom. 3.
priuil. cap. 12. post constitut. 21.
alias 31. Vrb. VIII. conf. 22.
alias 32.

S.D.N.D. Urbani Papæ VIII. in qua declarat, quod constitutiones reuocatoria vna

vocis oraculum non comprehendant illos Officiales Sanctitatis sue, quibus ratione munerum suorum antea de Summi Pontificis oraculo fides haberi solebat.

VRBANVS PAPA VIII.
Ad futuram rei memoriam.

§. 1. LIAS sel. rec. Gregorius Papa XV. prædecessor noster, ut sub nascentibus ingier variis difficultatibus, & abusus ex privilegiis à Sede Apostolica vna vocis oraculo sape numero concessis obuiam iret, consensum edidit, tenoris subsequenti, videlicet. Gregorius Papa XV. ad perpetuam rei memoriam. Romanus Pontifex in specula, &c. Hic per extensum inferitur constitut. 3. Gregor. XV. tom. 1. priuileg.

§. 2. Et subinde per nos accepto, quod experientia rerum magistra, compertum erat, concessiones, & gratias vna vocis oraculo, etiam à S.R.E. Cardinalibus obtentas, & ipsorum manu firmatas sapè ab his, in quorum fauorem emanarunt, minus canonica interpretatione extendi, & perperam in disciplina Ecclesiastica detrimentum executioni demandari, idcirco, quantum cum Domino posuimus, his, & aliis malis occurrere volentes, motu proprio, certaque scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolica potestatis plenitudine, de consilio nonnullorum venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium quibus negotium huiusmodi mature discutendum commisimus, omnia, & singula privilegia, facultates, licentias, & gratias quasunque per Summos Pontifices prædecessores nostros, ac per nos vna vocis oraculo, etiam S.R.E. prædicta Cardinalium quorumcumque manu firmata quibuscunque Generalibus, Provincialibus, cæterisque superioribus, & personis cuiusvis Ordinis, Congregationis, Instituti, & Societatis, sive Sacularibus, sive Regularibus, vel etiam ipsis Ordinibus, Congregationibus, Institutis, & Societatibus, etiam Societati Iesu, aut eius Clericis, seu Presbyteris, aliisque personis prædictis, quacunque de causa, etiam de necessitate exprimenda, occasione, prætextu, vel colore, etiam intuitu, & contemplatione, seu ad instantiam Imperatoris, Regum, & Principum, quorumcumque, aut alias quomodolibet concessa illarum tenores præsentibus, præ expressis habentes, Apostolica auctoritate reuocamus, cassamus, sustulimus, abrogauimus, & annullauimus, ac de cætero reuocata, cassata, sublata, abrogata, & annullata, viribusque, & effectu vacua esse, & fore, nullique deinceps suffragari posse, nec debere declarauimus, prout in aliis nostris desuper in simili forma Breuis expeditis literis, quarum tenores præ-

sentibus

sentibus pro expressis haberi volumus plenius continetur.

§. 3. Cum autem pro tempore existentibus nonnullis nostris, & Sedis Apostolica Officialibus, seu ministris, qui eorum Officiorum, seu munerum ratione de gratiis, concessionibus, & dispositionibus quibuscunque per nos faciendis, mandatisque & iussibus nostris exequendis, aliisque rebus, & negotiis gerendis, Nobiscum diversa tractant, per se, seu de eorum mandato facienda, gerenda, & executioni demandanda, viva voci oraculo commiserimus, & in dies circa ea, quæ ad cuiuslibet eorum officium, seu munus, quo funguntur, pertinent, committamus. Nos firmiori gestorum de mandato nostro per eosdem officiales, seu ministros validitati, eorumdemque Officialium seu ministrorum securitati consulere volentes. Nota proprio certaque scientia, ac matura deliberatione nostris: deque Apostolica potestatis plenitudine officiales, seu Ministros prædictos, quibus aliis aut emanatas prædictas Constitutiones, ex officiorum suorum auctoritate, & prerogativa de Oraculo, per eos à Romanis Pontificibus pro tempore existentibus habito, fides haberi solebat, quod ad ea, quæ, ut præfatur, ad cuiuslibet eorum officium, seu munus, quo funguntur, pertinent in literis etiam nostris prædictis super revocatione oraculorum huiusmodi emanatis, minime comprehensos fuisse, nec esse, nec comprehendere debere declaramus, & decernimus, & ad abundantiorum cautelam eosdem officiales, seu ministros aduersus easdem constitutiones, quatenus opus sit, resistimus, & plenarie reintegramus in omnibus, & per omnia perinde, ac si quo ad illos prædictas constitutiones non emanassent.

§. 4. Decernentes præfatas literas validas, firmas, & efficaces existere, & fore. At irritas, & inane, si quid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Non obstantibus Gregorij prædecessoris huiusmodi, nostrisque literis præfatis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis concessa sunt, non obstat, cæterisque contrariis quibuscunque Datum Roma apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 11. Aprilis 1635. Pontificatus nostri anno 12. M. A. Maraldi. Roma ex Typographia Reu. Cam. Apost. 1636.

1. Nota, quod, qui sint officiales Papæ, dicitur in extrin. Ad regimen, de præb. ubi hæc habetur. Ac etiam per obitum Cardinalium eiusdem Ecclesiæ Romanæ, ac officialium dictæ sedis, videlicet Camerarij, Vicecancellarij, Notariorum, Auditorum literarum contradicillorum, & Apostolici Palatii causarum Auditorum, Corritorum, & scriptorum literarum Apostolicarum, ac portuænsiarum præfata sedis, ac abbreviatorum, nec non Commensalium, & aliorum quorundam Capitularum sedis eiusdem, & etiam quorumcumque legatorum, sine nuntiorum, ac in terris Ecclesiæ Romanæ rectorum, & thesaurariorum. De quibus agit Tuschus verbo Officialis conclus. §. 2. a. num. 6. & a. num. 3. dispo-

tat, an Gubernatores, & Rectores, ac Præfides civitatum sint proprii Officiales Papæ. Et respondet num. 17. quod si coistatur à Papa in aliquam civitatem, ita ut recipiant iurisdictionem à statum dictæ Civitatis, ita ut teneantur ad illum observantiam, tunc non dicuntur proprii Officiales Papæ, neque Romanæ Ecclesiæ, sed potius illius Civitatis, in qua administrant iustitiam; si autem administrant iustitiam non solum ratione statutorum, sed etiam auctoritate Papæ, quæ etiam nomine Papæ super dictis statu in intendunt, tunc dicuntur proprii Officiales Papæ. Est enim Officialis secundum Bottrium conclus. 74. num. 3. Qui sub alio ministerio iurisdictionem exercet. Ut refert idem Tuschus loc. cit. conclus. 83. num. 1. his positis.

2. Quæres. An Protectores ordinum sint proprii Officiales Papæ. Respondet quod sic, licet enim non nomenclentur inter officiales in dicta extrin. Ad regimen, cum tamen iurisdictionem exercent in Religionem sibi commissam tanquam ministri Papæ, ac nomine, & auctoritate ipsius Papæ, qui est omnium Religionum Generalissimus, iure optimo officiales, ac ministri Papæ dicuntur; & licet teneantur in ministrando iustitiam, servare regulas, & statuta ordinum, tamen cum habeant super illis superintendendum, & auctoritatem à Papa, sine iure se ipso, sine consuetudine, iure merito officiales Papæ dicuntur. Alde, quod illis antea dictam revocationem si hæc haberi solebat, præsertim in his, quæ ad Religionem sibi commissam spectabant. Quæ est conclusio requisita in illa constitutione. Advertendum tamen quod dicti Protectores nunc per hanc constitutionem non possunt testimonium ferre, nisi de viva voci oraculis contententibus religionem, quas protegent per commissionem Papæ. Quæ omnia confirmat viva voci oraculum, quod nuper, idest, mense Martij anni 1637. obtinuit à SS. D. Urbano VIII. Card. Aldobrandino nostr. ord. Protector, circa prorogationem ad 1. menses Capituli Generalis intermedij pro morte Generalis, ut constet ex literis Vicarij Generalis monentis Religionem de morte d. Generalis, & Promissiones, ut veniant Genuam ad d. Capitulum Generale celebrandum, datis, & impressis Romæ die 3. Martij 1637.

3. An autem Generales possint dici officiales Papæ ad hunc effectum. Puto quod non, cum non possint in indicando transgredi limites regulæ, aut constitutionum; si autem essent specialiter deputati cum aliqua auctoritate supra regulam, & constitutiones, tunc dici possent officiales Papæ, etiam quo ad hunc effectum secundum prædictam doctrinam.

001 002 003 004 005 006 007 008 009 010 011 012 013 014 015 016 017 018 019 020

Appendix 5. ad ea, quæ dixi tom. 3. privileg. cap. 12. in constitut. 3. aliàs 13. Urbani VIII.

Declaratio Sac. Congreg. Regul. in Constructione exorta inter Fratres Ordinis S. Dominici, & Fr. S. Augustini Congreg. Lombardia, & Fr. Carmelitæ Discealceatos Savon. super eo, quod prohibenda sit constructio novi Conventus per ipsos Carmelitæ Discealceatos intra mœnia eiusdem Civitatis nuper capta, cum ex illius nimia propinquitate gravia existerent præiudicia Conventibus prædictis Fratrum Sancti Dominici, & Sancti Augustini

gustini Congregationis antecedentis, rebusque aliis, &c.

Sacr. Congreg. Cardinalium negotiis Regul. præposita, Eminentiss. Benzuelio referente, patribus auditis, ac re maturè discussa, censuit in iungendum esse Fr. Carmelitis Discalceatis prædictis, prout præsentis decreti virgute in iungit, ut omnino recedant à prædicto loco, ubi nonnum sui Ord. Conuentum fundare caperat, neque in alio loco eiusdem Cinitatis illum erigere valeant, nisi seruata forma, & adimpletis omnibus conditionibus consentis in constitutionibus, & decretis Apostolicis, ac præsertim in decreto S. D. N. super erectione novorum Conuentuum nuper edito. Roma die 14. Decembris 1635. M. Cardinalis Giustinus.

1. Notu 1. quòd dicti Discalceati non possunt sumere Conuentum in dicta Cinitate, aut extra intra limites const. Greg. XV. nisi lectuatis conditionibus requisitis, in eass. Clem. VIII. & dicti Greg. 1. nisi vucatis aliis regularibus.

2. Notu 2. quòd receptionis Conuentus signum est plantatio crucis. Vnde qui plantarent crucem in aliquo locu, aut missum, & officia celebrarent, non

seruatis dictis conditionibus incurrerent penas const. Vib. VIII.

3. Notu 3. quòd vt audiū Romæ prædicatur, quòd non possint Conuentus sumi nisi distantes ab aliis per 140. seu per 300. cannas, quod tamen intelligo in oppidis, & locis paruis, non in magnis, & popu acis veribus, quia in his cessat ratio d. prohibitionis, quæ fuit, ne vnus Conuentus esset impedimenti, & detrimenti alteri. Et constat experientia hic Genæ, & vt audiū Neapoli, Messanz, Panormi, &c. Nomine tamen cinitatum magnarum hoc loco non puro venire suburbia, quæ ad Conuentus in ipsis subsidiis existentibus; nam in his pulset militari ratio præd. nisi fortè suburbia essent magna, & populata. Vnde in hoc casu puro valet arbitramentum illud quod Episcopus reliquit Clem. VIII. Et aduerie, quod hoc casu debent Episcopi considerare non solum inueteresse, & damnum temporale Conuentuum, iam fabricatorum, sed etiam subiectionem, quam illis afferunt, quæ pretio æstimabilis est, & ad damnum etiam temporale refertur.

4. Notu 4. quòd quando aliqua religio vellet intrare in aliquem locum, urbem scilicet, aut oppidum cum obligatione non quærendi elemosynas, probabile est, quod non esset necesse citare alias religiones intereile habentes, nam cessaret finis dictæ constitutionis, ad cap. *Concessante de appell.* nisi tunc ubi esset causa subiectionis.

INDEX

RERVM AC VERBORVM Notabilium, in tribus Tomis operum R. P. LAVRENTII DE PEYRINIS contentorum.

Littera T. 1. Tomum primum, T. 2. Tomum secundum, T. 3. Tomum tertium;
Q. Questionem, C. Caput, §. Paragraphum, N. Numerum,
¶ P. Paginam indicat.

A

Abba.

Bbas potest Calices consecrare, tom. 1.
q. 3. c. 8. n. 1. pag. 143
Abbas Cassinensis vi se possunt Balda-
chino in aliquibus festiuitatibus anni,
t. 3. Const. 19. *Verbum Vili.* p. 511

Abbatissa.

Abbatissa seu Cortesrix debet accedere annum 30.
tom. 1. q. 2. c. 1. n. 18. p. 71

Abiectio.

Abiectio sui quomodo Prelato competat, t. 1. q. 2. c. 3
n. 134. p. 133

Abiuratio.

Abiurare quid sit & quoniam, t. 1. q. 2. c. 5. §. 7. n. 91.
pag. 151

Abiurans de leui, vel de vehementi in Inquisitione
potest eligi ad dignitates Regularium. *ibid.*
Secus autem de eo, qui abiurauit heresim, *ibid.*
n. 93. pag. 153
Quid requiratur ad impedimentum, ne, qui abiura-
uit, eligatur ad aliquam dignitatem, *ibid.* n. 94

Abortus.

Abortum procurantes, &c. quomodo possint, & quis
possit eos absolueret, &c. t. 2. q. 3. cap. 1. §. 1. n. 46.
pag. 214

Abstinentia.

Absentia illius, qui Republicæ causa abest, non de-
bet esse ei nocua, t. 3. lit. E. c. 3. n. 3. p. 47

Abolutio.

Abolutio aliquem obligatum ad aliquid restituend-
um, & non obligans an teneatur de damno, t. 1.
q. 3. c. 2. n. 13. p. 210

Abolueret possunt Prelati Regulares suos subditos
ab excommunicatione incursis propter Symoniam,
excepta Symonia in ordine, tom. 1. quest. 1. c. 1. t.
pag. 133

Abolueret an possit Superior absque obligatione re-
stituendi, qui notabilem quantitatem suscipit in
Conuentu, vel fratre aliquo particulari, t. 1. q. 3. c. 1.
§. 1. n. 55. p. 215

Abolueret possunt ab omnibus casibus reueratis,
etiam si habent censuram annexam, Confessores
de potest. t. 1. q. 3. c. 1. n. 39. p. 211

Abolui an possit hospes in casa reuerato in sua Pro-
Tom. 1. 11.

uincia, qui tamen non est reueratus in Conuentu,
ubi est hospes, t. 1. q. 3. c. 2. n. 14. p. 210

Quid si illud iter malitiosè attriperit, *ibid.* n. 15

Abolui in casa reuerato an possit hospes in loco, ubi
est hospes, si non sit reueratus in sua Provincia,
ibid. n. 16

Delegatus ad absoluerendum an possit eum faculta-
tem alteri delegare, *ibid.* n. 17

An possit quis vii passioe facultate, quam habet ad
absoluerendum, *ibid.* n. 18

Abolui potest in Prelato Regulari subditus, qui ante
legitimam aetatem, ordines sumpsit, t. 1. q. 3. c. 7.
num. 12. p. 139

Abolui possunt ad iniuriam subditis & Prelatus, qui
se perculserunt in casu, quod non essent in Con-
uentu alij Sacerdotes, tom. 1. quest. 1. cap. 4. §. 4.
num. 32. p. 14

Abolui potest in simplici Sacerdote, presente Pato-
cho, in articulo mortis constitutus, *ibid.* num. 87.
pag. 35

Abolui potest, qui nuntios tantum absoluiouem
querit, t. 3. lit. A. c. 6. n. 7. p. 6

Item, etiam si non querat, modò signa monstret
contentionis, *ibid.*

Item quando dubitatur, an dicta signa ostendant ex
contentione, *ibid.*

Item est absoluerendus, qui in absentia Confessarii
confessionem petit. *ibid.*

Item confusus, sed ante absoluiouem loquelam
amisit, *ibid.*

Item potest absolui quis sub conditione. *ibid.*

Abolueret possunt Prelati suos subditos in casibus
Bulle Cæcor, t. 1. n. 35. §. 6. 37. & 38. p. 379. & *ibid.*
§. 8. p. 196. & *ibid.* n. 10. p. 211

Item ab excommunicationibus contra ipsos no-
minatim latis, t. 1. n. 12. p. 383. & *ibid.* n. 28. p. 259

Non possunt absolueret in Symonia commissis in
ordium suscepiione, *ibid.* n. 38. p. 266

Possunt tamen per confirmationes obtentas postea
in Clemente VIII. & Paulo V. *ibid.* n. 30. p. 386

Abolueret etiam possunt suos subditos, si perculsis-
sent Clericum secularum, vel Regularem aetius
ordinis, *ibid.* n. 32

Non tamen Clericum secularem, aut laicum, qui
suum subditum perculserit, *ibid.*

Abolueret possunt Prelati Regulares non solum pro-
fessos, sed etiam nouitios, t. 1. n. 30. p. 259

Index Rerum,

Abfoluere poteft Prælati Regularis fuam fubditum, qui Monafteria Monialium ingreffus eft ad malum finem, t. 2. n. 42. p. 187
Abfoluere non poffunt Confeffores Regulares feculares à fententiis ab homine laico, etiam fatisfacta parte, t. 1. n. 1. & 52. p. 146
 Si autem non habuerint vnde foluant, abfoluere poffunt, t. 1. n. 43. p. 149
Abfoluere non poffunt Confeffores Regulares in vim Crueltatis à crimine hærefis, tom. 1. num. 45. pag. 196
Abfoluere poterant Minimi ab omnibus cafibus & cenfuris à iure, vel ab homine laico, Epifcopis referuatis, tom. 1. num. 61. pag. 145. & ibid. §. 2. pag. 305
 Et eft probabile quod poffint etiam nunc in diebus indulgentiarum, t. 1. n. 6. p. 156
Abfoluere non poffunt Confeffores Regulares fimpliciter vigore fuorum priuilegiatorum à cenfuris Epifcopis referuatis, t. 1. n. 63. p. 145
Abfoluere poffunt Confeffores Regulares pugnantes in duello, modò non fit fecutus effectus, t. 1. n. 64. pag. 146
 Et etiam à penis abortus factus animati, ibid. num. 65
Abfoluere rapientes bona naufragantium poffunt Generales ordinum, t. 1. n. 66. p. 146
Abfoluere ab omnibus cenfuris, à quibus abfoluunt Epifcopi, poffunt Confeffores Regulares, ibid. num. 67
 Et qui fint cafus, à quibus iure communi abfoluunt Epifcopi, ibid. à n. 68. ad 76. à p. 145. ad 147
Abfolui poffunt Regulares à fuis Prælati à cafu hærefis, t. 1. n. 10. p. 122
 Et aliis quibuscumque, quantumvis grauiffimis, ibid. n. 12
 Prælati verò qui poffunt hoc facere funt Generales, Provinciales, & eorum Vicarii, & Correctores, ibid. n. 25. Poteft id etiam Vicarius reftitutus à Correctore, qui debet addeffe per vnum diem naturalem, ibid. num. 16
 Non autem fi eadem die fit reuerfus, ibid.
Abfolui poffunt Prælati Regulares à Confefſariis fibi electis ab omnibus cafibus, à quibus poffunt diſti Prælati fuos fubditos abfoluere, t. 1. §. 9. p. 159. & ibid. n. 19
Abfolui non poffunt Regulares, etiam de Prælati licentia, à cafibus referuatis, per Regulam à Confefſariis, qui fui Ordinis non funt, t. 1. n. 61. p. 145
Abfolui non poffunt à Confefſariis, qui fui Ordinis non funt Regulares abſque licentia Prælati, ibid. num. 62

Abſolutio.

Abſolutio, quæ datur electionibus ad effectum electionis, quid operetur, tom. 2. quaſt. 5. num. 9. pag. 140
Abſolutio ab excommunicatione in forma conſueta Eccleſiæ quomodo datur, tom. 3. littera A. cap. 1. pag. 1
 Iuſſus abſoluere ſub prædicta forma tenetur eam ſeruare ſub mortali, ibid. n. 2
Abſoluenda quam cautionem dare debet, ibid. num. 3
 Quando in commiſſione diſtæ abſolutionis apponitur clauſula, ſatisfacta parte, ea ſeruari debet, ibid. num. 4
 In hac abſolutione ſemper requiritur iuramentum de parendo mandatis, ibid. n. 5
 Quomodo intelligatur, quòd ita abſoluendus debeat habere humerum nudum, ibid. n. 6. p. 1
 Quomodo debeat eſſe indutus abſolvens ab hac excommunicatione, quæ verba ſint de illius eſſen-

tia, ibid. num. 7

Hæc abſolutio ad cautelam, quomodo datur, ibid. num. 8

Abſolutio ab excommunicatione minori quomodo fiat, t. 3. §. 1. littera A. c. 1. n. 9. p. 2

Abſolutio excommunicati iam mortui quomodo fiat, t. 3. §. 1. littera A. c. 2. ibid.

Abſolutio generalis in articulo mortis poteſt dari Regulari, qui incidit in dementiam, t. 3. §. 1. littera A. c. 6. n. 5. pag. 5

Modò eum eſſet ſane mentis ſe velle ſic abſolui de-elatræ, ibid. n. 6

Abſolutio generalis in articulo mortis eum indulgentia annexa poteſt dari Religioſo in itinere à quocumque Presbytero Sæculari, vel Regulari, tom. 1. §. 1. littera A. c. 6. n. 8. p. 6

Debet neceſſariò concedi à Confefſore, ibid. n. 9
 Et electio ab ægroto, ibid. n. 10

Imò poteſt etiam dari extra Sacramentum Pœnitentiæ, ibid.

Abſolutio Sacramentalis poteſt cadere ſuper peccata oblita & ignorata, t. 3. §. 1. littera A. c. 6. n. 5. p. 5

Abſolutionis à ſuſpenſione, & interdicto forma, t. 3. §. 1. littera A. c. 3. p. 3

Quomodo hæc abſolutio datur ad cautelam, ibid. num. 1

Abſolutionis, ſeu diſpenſationis ab irregularitate forma, ibid. c. 4

Eiuſdem ad cautelam, ibid. n. 1

Abſolutionis generalis, quæ datur regulatibus in diebus reconciliationum forma, tom. 3. littera A. cap. 5. pag. 4

Ad quid prodeſt diſta abſolutio, ibid. n. 1

Abſolutionis generalis, quæ datur morientibus, forma, t. 3. §. 1. littera A. c. 6. ibid.

Vnde deſumpta fuerit hæc forma, ibid. n. 1. p. 5

Quinam Pontifex hoc abſolutionis priuilegium conſeſcit, ibid. n. 2

Abſolutionis, quæ datur electoribus ad effectum electionis, forma, t. 3. §. 1. littera A. c. 7. p. 7

Abſolutionis ex commiſſione Summi Pœnitentiarj forma, ibid. c. 8. p. 8

Fides de diſta abſolutione, ibid. c. 9

Hæc abſolutio non eſt neceſſe, quid datur in foro pœnitentiæ, ibid. n. 1. p. 9

Abſolutiones & diſpenſationes generales, quæ ſunt à Prælatiſ, tempore reconciliationis, quid proſint, t. 1. n. 42. p. 245

Abſolutiones à cenſuris, quæ ſunt ab Epifcopis ac ordinationes, proſant etiam Regularibus, ibid. num. 43

Abſolutus.

Abſolutus à non habente authoritatem, quid facere debeat, t. 2. §. 3. c. 2. n. 21. p. 240

Quid faciat Confefſor, qui ſcit ſe male aliquem abſoluiffe, ibid. n. 22

Abſtinentia.

Abſtinentia quid, t. 2. §. 2. c. 3. §. 22. n. 110. p. 177. & c. 1. §. 4. c. 9. p. 179

Abſtinentia perpetua à carnibus de ſe graues infirmitates non inducit, t. 1. §. 1. c. 24. §. 1. p. 72

Abſtinentia cibi & potus magis iunat ad continentiam ſeruandam, quam pedum nuditas, ibid.

Abſtinentia quadrageſimalis multum iunat ad paſſiones libidinis edomandas, t. 2. §. 4. c. 7. p. 175

Abſtinentia laos & incitamenta, t. 2. §. 4. c. 9. p. 179

Abſtinentiæ effectus, ibid. Indicia, ibid.

Abſtinere.

Abſtinere quare aliquando tam actinet temptationibus carnis poſſentur, t. 1. §. 4. c. 7. p. 175

Abſtinendum à vino iis, qui caſtitati ſeruandæ ſtudent, t. 2. §. 3. c. 2. p. 157

Accedere.

Accedere.
Ad m eodem noquam accedendum sine fame, nec sine ea ab ea recedendum, t. 1. q. 4. c. 9. p. 181

Acceptio.
Acceptio personarum quid, t. 1. q. 2. esp. j. §. 15. n. 1. 31. pag. 112

Quomodo Prælati peccet, vel non acceptance personarum, ibid. n. 133

Acceptus.
Acceptus personarum non debet esse Prælati, ibid. n. 132. & seqq.

Accusare.
Accusare an possit Monachus absque licentia Abbatis, t. 2. q. 3. c. 1. n. 28. p. 188

Accusare quomodo quis teneatur, t. 1. q. 1. c. 16. p. 35. & seqq.

Accusatio.
Accusationis forma, t. 1. lit. A. c. 10. p. 9

Accusatio non est in usu apud Religiones reformatas, ibid. n. 2.

Prælati quando possint accusationem rescindere, ibid.

Accusatio quomodo difficitur à denuntiatione iudiciali, t. 1. q. 1. c. 16. p. 38

Accusationis nomen quomodo intelligatur, ibid.

Accusatus.
Accusatus de aliquo delicto non est incapax electionis, t. 1. q. 1. c. 31. §. 8. p. 129

Accusatus de aliquo delicto an sit eligibilis ad dignitates, t. 3. n. 25. p. 457

Acta.
Acta in vno Capitulo generali, in alio approbati, & reprobati possunt, t. 1. §. 4. p. 282. & seqq.

Quid quando primum Capitulum fuit confirmatum à Papa, ibid. n. 3. p. 289

Actiones.
Actiones Prælatorum etiam malas augere, & manifestare mortale peccatum est, t. 1. quæst. 1. c. 28. §. 3. pag. 100

Et multo magis bonas in malas retorquere. ibid.

Et similiter peccat, qui dubias in finitiam partem interpretatur. ibid.

Administratio.
Administratio quid sit, t. 1. n. 97. p. 266

Adulatio.
Adulatio quid sit & quale peccatum, t. 2. q. 1. c. 3. §. 17. num. 171. p. 119

Advocatus.
Advocatus an, & quomodo possit esse Religiosus, t. 1. q. 3. c. 5. n. 16. p. 231

Æquitas.
Æquitas quid sit, tom. 2. quæst. 2. c. 3. §. 17. num. 174. pag. 119

Affabilitas.
Affabilitas quid sit, tom. 2. quæst. 2. c. 3. §. 17. num. 169. pag. 118

Est Prælati admodum utilis, ibid. p. 119

Debet esse gratuita temperata, ibid. n. 170.

Quomodo contra affabilitatem peccet Prælati, ibid. n. 171.

Agere.
Agere de delictis in iudicio potest tribus modis: civiliter, criminaliter & mixte, & quid utrumque sit, tom. 2. num. 43. p. 363

Agnos Dei.
Agnos Dei tangere non licet, nisi Subdiaconis, tom. 1. num. 5. p. 308

Contra miniantes autem adeat excommunicatio, ibid.

Alexander VI.
Alexander VI. mutavit nomen Eremitarum, in nomen Minimorum, tom. 1. §. 2. n. 3. p. 129. & ibid. §. 7. p. 232

Alienare.
Alienare bona Religiosis nemo potest, tom. 1. §. 4. p. 281. & t. 2. §. 1. p. 384

Possunt Regulares Inconsulto Pontifice in tribus casibus, t. 1. n. 5. p. 291

Casus à tunc permitti in quibus licitum est alienare sunt quatuor, ibid. n. 6

Ad alienandum requiruntur causa iusta, & solemnitas iuris, quæ solemnitas requiritur quatuor, ibid. num. 7

Minor pars Conventus, quæ alienationi non consentit, an teneatur subscribere alienationi determinate à maiori parte, ibidem, num. 8. pagina 292

Qui non vult alienationi à toto capitulo factæ consentire, teneatur expresse contradicere, ibid. num. 9

Alienari possunt fructus & bona, quæ servando servari non possunt, & quæ ista sint, ibidem, num. 10

Pecunia an sit de his, quæ servando servari non possunt, ibid. n. 11

Alienari non possunt bona mobilia pretiosa, & quæ ista sint, ibid. n. 12

Alienari prohibita, prohibita sunt etiam pignori, ibid. n. 13

Alienari possunt res exiguæ, & quæ istæ sint, ibid. num. 15

Alienandi privilegium ad facit immediate Minimis concessum, t. 1. n. 2. p. 291

Contra alienantes, quæ sint constitutæ pœnæ, ibid. num. 4.

Alienandi facultatem faciebant Prælati Regulares, tom. 1. §. 3. pag. 290. & ibid. §. 1. pag. 289. & §. 2. pag. 290

Alienatio.
Alienationum commissiones col, & pet quos fiant, t. 1. n. 1. p. 190

Alienationis cooedendæ facultatis forma, t. 3. lit. A. cap. 11. p. 9

Alienandi privilegium habebat antiquitus Regulares, ibid. n. 2. p. 10

Pecuniam habisam com onete implicandi in annuos redditus, possunt Regulares implicare in fabricacione alicuius domus, absque metu alienationis, ibid. n. 2

Possunt Regulares absque metu alienationis, si indigent victu, nec reperiunt, qui illis mutuum det, pretiosa mobilia pignorate, ibidem, numero 3

Alimenta.
Alimenta à Nonitiis recipi possunt, tom. 2. q. 3. c. 1. §. 2. num. 62. p. 177

Altare.
Altare Vlticum quid sit, tom. 1. num. 35. pagina 195

Altaria Regularium Episcopi visitare non possunt, t. 2. ad 1. p. 354

Altaria privilegiata non communicantur, tom. 2. num. 4. p. 264

Altaris paramenta, an possint fieri ex vestibus alicuius Domini, t. 1. n. 2. p. 381

Ambitus.
Ambitus quid sit, & quando mortale, tom. 2. q. 2. c. 3. §. 19. n. 186. p. 122

Ambitus.
Ambitus minimis prohibetur, tom. 1. num. 1. & 2. pag. 328

Amici.
Amici Prælatorum debent esse sapientes, t. 2. q. 1. c. 2. num. 7. p. 71

Qualis

Index Rerum,

Quales sunt amici, tales reputantur Praelati, *ibid.* & q. 4. c. vnic. n. 2. p. 246
 Amicos habere necessarium est Praelatis, *ibid.* num. 1. pag. 245
 Quae utilitas ex his capiatur, *ibid.*
 Quam debeant esse amici à Praelato eligendi, & qui vitandi, *ibid.* n. 2. p. 246
 Amici noui an praefrendi veteribus, *ibid.* num. 2. pag. 247
 An Praelatus debeat se amico pacificare, *ibid.*
 An amicis omnia cordis penetralia sint aperienda, *ibid.* n. 3.
 Cum amicis quomodo tractet in publico, & in privato Praelatus, *ibid.* u. 6.
 Aliqui Praelati semper omnes volunt esse suos amicos. *ibid.*
 An pro amico liceat Praelatos leges violare, *ibid.* dem.
 An possint amico poenam remittere, *ibid.* p. 148
Amicitia.
 Amicitia inter malos esse non potest, tom. 2. quæst. 4. cap. vnic. n. 4. p. 247
 Sola vera amicitia potest esse perpetua. *ibid.*
Amor.
 Amor paternum in filios quem sit extremus, multis probatur, tom. 1. quæst. 1. cap. 9. §. 1. pag. 14. & seq.
Angaria.
 Angaria quid sit, t. 1. n. 136. p. 271
Animus.
 Animus quandoque relaxandus, tom. 2. q. 3. cap. 30. pag. 112
Apostasia.
 Apostasia à Religione in quo consistat, tom. 1. q. 1. cap. 26. p. 84
Apostata.
 Apostata & fugitiuus quomodo differant, tom. 1. q. 1. cap. 26. p. 84
 Apostata quis dicendus sit. *ibid.*
 Apostata non est, qui exire de nocte ex Monasterio, dimisso habitu, animo eadem nocte redeundi, *ibid.*
 Neque est apostata, qui longo tempore vagatur, etiam sine habitu, si habet animum redeundi, *ibid.*
 Apostata nec fugitiuus est, qui valde gratus à suo Superiore Praelatum adit, vt à grauamio liberetur, *ibidem*, & questione 3. capite 20. pagina 55
 Apostata est, qui vagatur, etiam cum habitu; si habet animum ad Religionem non redeundi, t. 1. q. 1. cap. 26. p. 85
 Non tamen incurrit excommunicationem capitis, *vt pericula*, *ibid.* p. 86
 Apostata est ipso iure, & ipso facto excommunicatus, etiam si non dimittat habitum, tom. 1. q. 1. cap. 26. p. 85
 Apostata perseverantes in apostasia, sunt infames, *ibid.*
 Apostata ordines sacros recipiens sit irregularis, t. 1. q. 1. c. 26. p. 85
 Et etiam recipiens minores, *ibid.* p. 85 & t. 3. lit. A. c. 20. n. 6. p. 33
 Cum apostata, qui ordines in apostasia suscepit, quis possit dispensare. *ibid.*
 Apostata non potest ad dignitates eligi, etiam postquam ad Religionem fuerit reuersus, t. 1. quæst. 1. cap. 26. p. 86
 Apostata à quibus possint rehabilitari ad dignitates ordinis, & ad alias inhabilitates, *ibid.* & sequenti.
 Apostata ad Religionem recepti, & ab excommuni-

catione absoluti, non possunt in susceptis ordinibus miscerare, nec ordines recipere, nisi prius sit cum illis per Praelatum super infamia dispensatum, *ibid.* pag. 85
 Apostatis tempus, quo in apostasia permanserunt, non computatur in professione, t. 1. q. 1. c. 16. p. 86
 Apostatas recipientes sunt ipso facto excommunicati, *ibid.*
 Apostata, & fugitiui possunt vbique à suis Superioribus apprehendi, & ligari, *ibid.* p. 87
 Apostata requirendi sunt, & ad Monasterium redeundi. *ibid.*
 Non omnes apostatae sunt perquirendi. *ibid.*
 Apostatarum bona, si extra Religionem decedant, ad quos pertineant. *ibid.*
 Apostatas ad Religionem reuertentes recipiendi forma, t. 3. lit. A. c. 20. p. 33
 Apostatae cogendi sunt renuntiare literis Apostolicis, *ibid.* n. 5.
 Quibus poenis afficiantur, *ibid.* n. 4.
 Sunt absoluedi ab excommunicatione, *ibid.* n. 5.
 Irregulares & suspecti, *ibid.* n. 6.
 Quando possint praefici, *ibid.* n. 4. p. 14
 A quo recipiendi, *ibid.*
 Singulis annis sequendi sub poena priuationis, *ibid.* n. 10
 Quae poenae remittantur apostatis reuertentibus per declarationem Congregationis sub Urbano VIII. *ibid.* n. 12
 Apostatae à fide ad fidem reuertentes tenentur abigere apostasiam cotam fidelibus, non tamen est necesse abigere coram infidelibus cum periculo vitæ, t. 1. n. 26. p. 394
 Dicti apostatae possunt habitum nationis discretissimam deferre, modo non sit protestantius falsæ Religionis, *ibid.* n. 17
 Quomodo se gerere debeat confessarius cum dictis apostatis in articulo mortis constitutis, *ibid.* n. 18
 Apostatas & gytuagos possunt Superiores Regulares vbique capere, tom. 1. §. 38. p. 238. & *ibid.* n. 95. pag. 250. & *ibid.* §. 15. p. 252. & §. 7. p. 255. & §. 2. p. 321. & §. 7. p. 323
 Et propria auctoritate, t. 1. n. 20. p. 297
 Apostatas non se sinecurae pacifice duci, possunt pugnis & calcibus vergeri, atque etiam vulnerari, t. 1. nom. 95. p. 250
 Apostatas retinentes possunt excommunicari, tom. 1. §. 13. p. 261. & *ibid.* n. 47.
 Imò sunt ipso facto excommunicati, *ibid.* nom. 8. pag. 223
 Non tamen si eos recipiant tanquam amicos & familiares, *ibid.* n. 49. p. 262
 Apostatae possunt à Superioribus Regularibus licentiam ad ingrediendum alium determinatum ordinem, t. 1. n. 52. p. 261
 Apostata est ille, qui vagatur, etiam cum habitu, animo ad Religionem non reuertendi, t. 1. n. 5. p. 322
 Secus autem si animo ad Religionem reuertendi, *ibid.* n. 6. p. 323
 Apostatae & fugitiui debent priuari libris, & aliis rebus suo vsui concessis, *ibid.* n. 9.
 Apostatae ad Religionem redire volentes non sunt recipiendi omnes, t. 1. §. 1. p. 267
 Apostatae redeuntis cogendi sunt renuntiare literis Apostolicis, *ibid.* §. 3.
 Et iurare quod talia amplius non attemptabunt, *ibid.* §. 4.
 Probandi sunt etiam in humilitate, *ibid.* §. 5.
 Et remanent priuati voce actiua & passiva, &c. *ibid.* §. 6.
 Apostatae ab ordinariis capiuntur, suis Superioribus consignandi, t. 1. §. 3. p. 390
Apostoli.

& Verborum.

Apostoli.

Apostoli fuerunt Monachi, & Monachorum patres.
tom. 2. n. 3. p. 175

Apostoli idest, Litera.

Apostolorum forma. tom. 3. lit. A. cap. 13. pag. 11
Quid sint Apostoli, & quotuplices. ibid. cap. 14.
num. 1.

Forma Apostolorum testatoriorum, & reuerentia-
rum, consuetudinum & testimonialium. ibid.
cap. 15. 16. 17. & 18. p. 12

Forma Apostolorum testimonialium, quando ap-
pellant non fuit ausus petere à Iudice appellato.
ibid. cap. 19

Apostoli debent peti intra triginta dies. ibid. n. 1
Et debent instanter peti. ibid. n. 2. p. 13

Iudex à quo tenetur dictos Apostolos concedere.
ibid. num. 3

Quando Prælati non vult Apostolos concedere,
potest appellare eos petere coram persona fide di-
gna, quæ tenetur deinde appellanti dictos Aposto-
los concedere. ibid. num. 4

Quas condiciones debeat habere ista persona fide
digna. ibid.

Appellare.

Appellandi forma, nequis in prelatum eligatur. 3.
lit. E. cap. 19. p. 53

Ista appellatio quæ continere debeat. ibid. num. 1.
pag. 51.

Isti appellationsi possunt, quorum interest, adhe-
rere. ibid. n. 2

Appellandi forma contra personam electam. tom. 3.
lit. E. cap. 20. ibid.

Testes quomodo possint fidem facere de facta ap-
pellatione. ibid. cap. 21.

Appellare possunt Religiosi à grauaminibus verè sibi
à suis Superioribus illatis, & quo ordine. tom. 1.
quæst. 1. cap. 20. p. 55

Appellare non possunt ante definitiuam sententiam.
ibid.

Appellare non possunt Religiosi à Correctionibus,
sibi secundum regulam inflatis. tom. 1. quæst. 1.
cap. 20. pag. 56

Appellari à pena legis non potest, bene tamen à
sententia Iudicis declarantis talem incidisse in pen-
nam legis. ibid.

Appellare non possunt Religiosi ad Tribunalia Eccle-
siastica, quibus non subduntur. ibid.

Appellare non possunt Religiosi ad Tribunalia seco-
laria. ibid. p. 57

Multis deploratur hoc vitium. ibid. & seq.

Appellare de fiat electio, non valet, bene tamen ne
fieri nisi canonice. tom. 1. quæst. 1. cap. 31. §. 12.
pag. 135.

Appellare possunt regulares à sententiis forum Præ-
latorum. tom. 1. num. 13. p. 391

Quomodo possint, l. 1. o. 134. p. 271. & ibid. §. 2.
p. 298. & §. 32. p. 254. & §. 2. pag. 318.

Appellare possunt immediate ad Sedem Apostolicam,
omissis mediis. tom. 1. n. 24. & 15. p. 391

Leuis appellatio, quæ ibid. num. 16

Isem possunt appellare ad protectorem omisso
Generali, si illum habent suspectum. ibid. n. 18.
p. 392.

Appellatio à priuatione dignitatem de iure com-
muni suspendit executionem, non tamen in ordi-
ne nostro. ibid. n. 19

Tridentinum prohibens appellaciones in casibus
correctionis quomodo intelligenda. ibid. n. 20.

Appellare ad Tribunalia secularia, vel alios ad ea tra-
here, non possunt regulares sub pena excommuni-
cationis ipso facto. l. 1. n. 3. p. 339. & l. 2. §. 3. p. 306

Appellare ad Tribunalia Ecclesiastica, quibus non
subduntur, non possunt regulares sub pena ex-
communicationis ipso facto. tom. 2. numero 19.
p. 297.

Appellatio.

Appellations forma. tom. 3. lit. A. e. 12. p. 10
Religiosi cum iniuste grauamur, appellare possunt.
ibid. n. 1. p. 11

Appellatio potest fieri viua voce. ibid. n. 2

Debet continere causam grauaminis. ibid.

Iudicare an appellatio sit legitima pertinet ad Iudi-
cem à quo. ibid.

Appellatione quoad Tribunalia secularia & Ecclesia-
stica, quibus non subduntur, qua ratione possint
priuari Religiosi. tom. 1. q. 1. e. 20. p. 56

Appellatio an executionem retardet. ibid. §. vnic.
p. 58.

Io correctionibus quoad mores executionem non
retardat. ibid.

Appellatio legitima quando dicitur, & quando
non. ibid.

Appellatio à suspensione vocis alique & passiva
an executionem retardet? ibid.

Appellationes intra quod tempus faciende. ibid.

Aquila.

Aquila volocum Regio. tom. 1. quæst. 1. cap. 3.
pag. 2.

Arbitr.

Arbitr an possit esse Religiosus. tom. 1. q. 3. e. 5. n. 19.
p. 232.

Inter arbitrum, & arbitratorem, quæ differentia
sit. ibid. n. 20

Arbitrorum officium quodnam sit in causa recusatio-
nis. tom. 1. q. 1. e. 19. §. 1. p. 52

Arbitri eligendi in casu reculationis, quando causa
est rationabilis, & notoria. ibid.

Arbitri possunt cogi ad recipiendum arbitrium.
ibid.

Arbitri puniunt allegantem Iudicem suspectum, &
non probantem. ibid.

Coram arbitris in tribus casibus non tractatur
suspensionis causa. ibid.

Ab arbitris quando possit appellari. ibid.

Arbiter.

Arbiter incidere, an & quando sit illicitum. tom. 1.
à n. 17. ad 23. p. 293

Aristocratia.

Aristocratia quid sit. tom. 2. q. 1. cap. 1. §. 1. num. 43.
pag. 6.

Aristocratiz species quatuor. ibid. n. 44. p. 7

Villianet, ibid. à n. 46. ad 59. Damna. ibid. à n. 60.
ad 69. p. 80

Aristocratia quomodo dissoluatur, ibid. num. 70.
pag. 9.

Quomodo conseruetur. ibid. n. 74

In aristocratico regimine, quomodo se gerat vis
diues, sed ignobilis. ibid. n. 81

Aristocratia est melior Monarchia. ibid. num. 115.
pag. 13

Arma.

Arma tenentes in suis Ecclesiis, vel Conuentibus Re-
gulares habitantes in statu Mediolanensi, sunt
ipso facto excommunicati. t. a. n. 9. p. 323. & ibid.
num. 77. p. 466

Quid si ad modicum tempus conseruandum.
ibid.

De quibus armis intelligatur. ibid.

An cuttellos panis veniat appellacione armorum.
ibid.

Arts.

Arts mechanica, vide Religiosi.

Index Rerum;

Affector.
Affector Iudicis an possit esse Religiosus. tom. 1. q. 3. cap. 5. n. 21. p. 312

Astrologi.
Astrologi Indictatij qui sunt. tom. 1. q. 3. cap. 2. n. 38. §. 1. p. 112
Astrologi protestantes se eandem non affirmare, quæ dicunt, an in foro conscientie ligentur pœnis contra eos institutis in Const. Sixti V. tom. 1. num. 14. p. 250

Astrologia.
Astrologia indicatris prohibetur sub gravissimis pœnis. tom. 1. const. 17. Urbani VIII. p. 517

Astutia.
Astutia quid. tom. 1. quest. 1. cap. 3. §. 12. num. 120. p. 110

Avaritia.
Avaritia quale peccatum. tom. 1. quest. 1. cap. 3. §. 17. n. 173. p. 119

Audacia.
Audacia quid, & quando mortale. tom. 1. q. 1. cap. 3. §. 18. n. 181. p. 121

Aurora.
Auroræ nomine quid intelligatur, quando dicitur, quod ante auroram Missæ celebrari non possent. t. 1. n. 21. p. 193

Auxilium.
Auxilium tribus modis præstatur. tom. 1. q. 1. cap. 2. §. unico. n. 32. p. 18

B.

Baldachinum.
Prelatis Congregationis Canonicozum regularium Lateranensem conceditur, post vi Baldachino, & certo numero Ministrotum, non tamen Sedem Abbatialem instat Episcoporum, prope altare permanentem tenere. tom. 1. p. 440

Banniti.
Bannitos, neque filios possunt Regulares in sua Consuetudine retinere. tom. 1. n. 5. p. 322
Quod limita in casu. ibid. n. 8. p. 323
Bannitos facinorosos eicere à suis Ecclesiis tenentur Prelati Regulares sub pœna privationis suorum officiorum. tom. 1. n. 75. p. 465
In regno Neapolitano sunt excommunicati viatres graviores recipientes. ibid.
Tres casus quibus dictæ pœnæ non incuruntur. ibid.
Neque etiam incuruntur dictæ pœnæ in casu necessitatis ibid. n. 76.

Barba.
Barba carentes pappet venetem non possunt eligi ad dignitates. tom. 1. q. 1. c. 4. n. 8. p. 137

Beneficentia.
Beneficentia quid sit. tom. 1. n. 1. p. 333

Belum.
Bello captus sine iustis, sine iniuria, fugere potest. tom. 1. q. 1. c. 1. n. 5. p. 2
Vnde non debet verberari, si fugiat. ibid.

Benedicere.
Benedicere ornamenta Ecclesiæ possunt Generales & Provinciales. tom. 1. §. 19. p. 234
Et etiam Corruptores locales. ibid. n. 44. p. 243
& §. 3. p. 355 & §. 3. p. 293
Benedicere possunt Prelati Regulares Ecclesias, cœmeteria &c. tom. 1. §. 22. p. 235. & §. 3. p. 335
Benedicere Cœmeteria, Oratoria, Corporalia, Vexilla, Arma &c. possunt Prelati regulares, etiam Correctores non solum pro propria usu, sed etiam

pro aliorum. tom. 1. q. 3. cap. 8. n. 1. p. 242

Benefactor.
Benefactorum quatuor sunt species. tom. 1. q. 3. c. 6. n. 15. p. 236

Benefactoris declarandi forma. tom. 3. lit. B. cap. 1. p. 14
Eadem facta à Generali. ibid. c. 2. p. 15
Eiusdem peregrinantis. ibid. c. 3
Litteræ non sunt concedendæ, nisi veris benefactoribus. ibid. n. 1.

Forma benefactoris differt à forma participatio-
nom. ibid. n. 2

Superiores ad quos divertunt benefactores cum literis Superiorum, teneantur eis prestare illa omnia, quæ in literis continentur. ibid. n. 3

Beneficentia.
Beneficentia quid. tom. 1. quest. 1. cap. 3. §. 3. num. 15. p. 97
Quid ad eam requiratur. ibid. n. 27
Multifarium exercetur. ibid. n. 32 p. 98
Cum quibus exercenda. ibid. n. 33
Animos subditum conciliat. ibid. n. 38

Beneficium.
Beneficium Principis lausimè interpretandum est. t. 1. n. 10. p. 159
Beneficium Principis est ampliandum. tom. 3. lit. A. c. 20. n. 7. p. 14
Beneficij nomine an intelligantur officia inter mendicantes. tom. 1. q. 1. cap. 31. p. 155 & seqq.
Beneficiorum naturaliter facilius obliuiscuntur homines, quàm iniuriarum, & quate. t. 1. q. 2. c. 3. §. 3. n. 37. p. 98
Beneficium quoduplex. tom. 1. q. 1. c. 3. §. 3. num. 30. p. 97
Beneficium dans de retributione engrate non debet. ibid. n. 37
Beneficium dans plus accipit quàm recipiens. ibid. n. 35. p. 98

Beneficus.
Beneficus magis diligit suum beneficium quàm diligatur ab ipsa. tom. 1. q. 2. cap. 3. §. 3. num. 36. p. 98

Benivolentia.
Benivolentia subditorum est firmissimum tegimen-
pæsidium. tom. 1. quest. 4. cap. unico. num. 7. p. 248

Bernardus Enil.
P. F. Bernardus Enil ordinis nostris, fuit primus no-
tabis Apostolicus, Indiarum Patriarcha, & Vicarius
summi Pontificis. tom. 1. n. 24. p. 322

Bibere.
Bibere quot calices liceat. tom. 1. q. 5. cap. 17. §. vn. p. 44. & seq.

Biellus.
Biellus Officiarius. tom. 3. lit. S. cap. 5. num. 21. p. 134

Bigamia.
Bigamia triplex est, & enim qua Prelatus regularis
dispensat. tom. 1. n. 210. p. 270

Bigamus.
Bigamus non potest eligi ad dignitates regularem.
tom. 2. q. 2. c. 5. §. 8. n. 98. p. 153
Nec eligere. ibid. n. 101. p. 154
Bigamus quis. ibid. n. 99. p. 153
Cum Bigamus possunt dispensare Prelati re-
gulares. ibid.

Bigami non possunt ad Religionem recipi ad statum
Clericorum, bene tamen ad conversorum. ibid.
n. 100. p. 154
Bigamus qui cognovit uxorem post adulterium, si
Religionem

& Verborum.

Religioem ingressus fiat Superior, quomodo peccet, *ibid.*, n. 101

Blasphemia.

Blasphemia hæreticis quæ, tom. 1. num. 16. p. 441

Bona.

Bona ab Ecclesiasticis possessa gaudent exemptione ab oneribus, non copulatione certis, talibus & invariabilibus, & à Cameralibus, ubi non solvendi libertatem præcipiuntur, tom. 1. p. 444

Bona omnia pie largita recipere & retinere possunt Miami, tom. 1. §. 12. p. 132

Non possunt tamen super his in iudicio contendere, *ibid.*, & n. 6. p. 139

Bona superflua quando distribuenda, tom. 1. num. 8. p. 139

Bonorum Ecclesiasticorum insuptionem est apud Papam, *ibid.*, n. 3

Bonorum temporalium plus parva usus facti, concessus est Minimis, *ibid.*, n. 5

Bona incerta ad ordinem venientia possunt Regulari Prælati in pios usus convertere, tom. 1. §. 10. p. 153

Bona immobilia seu mobilia pretiosa an possint Prælati regulares de vno in alium Conventum commutare, tom. 1. n. 76. p. 164

Bona aliqua immobilia potest Provincialis cum consensu Capituli transferre de vno Conventu in alium, tom. 1. n. 10. p. 184

Possunt etiam Superiores inter se aliquod immobile commutare, *ibid.*, n. 11

Bona Regularium extra religionem decedendum ad religionem pertinebant, tom. 1. §. 12. p. 191

Sed tunc ad Cameram Apostolicam, *ibid.*, num. 11. p. 197

Bona Christianorum à paganis rapta, possunt fideles emere absque morali, & onere restitutionis. 1. 1. num. 30. p. 354

Etiamsi Paganæ ea rapiant illa spe vendendi, alias forte non rapienti, *ibid.*, n. 31

Bona honoraria sunt quinque, tom. 1. quæst. 1. c. 18. p. 95

Bona Monasterij ministrare ad locales Superiores spectat, tom. 1. quæst. 1. cap. 4. §. 4. num. 77. pag. 33. & *ibid.* quæst. 1. cap. 5. §. 4. num. 36. p. 47

Bona vni Conventus non possunt Superiores Prælati in alium transfere, *ibid.* q. 1. c. 4. §. 5. n. 116. p. 38.

Bonorum Monasterij inventarium tenentur facere Superiores in principio sui Officij, *ibid.*, num. 134. p. 41

Bona temporalia procurare & quomodo, ad Prælatum immediatum spectat, *ibid.* q. 1. c. 5. n. 37. p. 47

Bona seu possessiones Conventus tenentur Prælati diligenter colere, *ibid.*, n. 39. p. 48

Quod si non colat, est in malo statu, *ibid.*, num. 45. p. 49

Bonorum Conferentia ad Prælatus spectat, *ibid.*, n. 46

An ad singulos Fratres, *ibid.*, n. 48

Bona Monasterij si peccant culpa Prælati, an peccet, *ibid.*, n. 47

An pro dictis bonis conferendis teneatur Prælati ligare, *ibid.*, n. 49. p. 50

Bona Conventus sunt in duplici differentia, *ibid.*, n. 51

Quomodo possit Prælati ea distringere, *ibid.*, & n. 55. & 56. p. 51

In his expendendis debet esse fidelis, *ibid.*, num. 52. p. 50.

Ex dictis bonis an prius sit fabricandus Conventus, an verò alenda familia, *ibid.*, n. 53. p. 51

Et an prius alendus Prælati, quàm Fratres, *ibid.*, n. 54

Bonorum tum temporalium, tum spiritualium cura ad Prælatus spectat, sed spiritualium præcipue, *ibid.*, n. 61. p. 53

Quibus signis cognosci possit an Prælati magis curet temporalia quàm spiritualia, *ibid.*, n. 62

Bonus.

Bonus vir quis dicatur in iure, tom. 1. q. 1. cap. 4. §. 5. n. 111. p. 39

Brachium.

Brachium suum tenentur potestates seculares impendere iudici Ecclesiastico ordinatæ potenti, & tenuendo possent peccare mortaliter, tom. 2. n. 10. p. 182. & *ibid.*, n. 3. p. 445

Magistratus verò seculares ad id tenentur sub pena excommunicationis, tom. 2. n. 10. p. 182

Et Ecclesiasticus tenetur suum brachium iudici seculari postulanti concedere, *ibid.*, n. 3. p. 445

Qui possunt dictum brachium implorare, *ibid.*

Stante appellatione rite interposita, non tenetur iudex secularis brachium suum imploratum prestare, *ibid.*, n. 4. p. 446

Nec tenetur brachium præstare, quando illi constaret de mollitate sententiæ, *ibid.*, n. 5

Nec item quando iudex implorans est incompetens, *ibid.*, n. 6

Inter brachium & accommodationem familiæ quam fit differentia, *ibid.*, n. 7

Potest iudex secularis antequam præstet brachium suum velle cognoscere de iustitia sententiæ, *ibid.*, num. 5

Brindare.

Brindare non debent Religiosi, neque brindantibus respondere, tom. 2. n. 5. p. 330

Bulla.

Bullæ Pontificis publicari retinere incurrunt excommunicationem, tom. 2. n. 74. p. 465

Bulla Cruciatæ sanctæ non prodest Regularibus quoad Sacramentum penitentiarum, tom. 2. consil. 8. vrb. VIII. p. 504

Nec ea possunt quoad electionem Confessorij, *ibid.*, §. 1. p. 303

Bullæ Cæneæ publicatio non derogat privilegij expressè concedentibus absolutionem à Casibus in ea contentis, tom. 1. §. 1. pag. 197. & *ibid.*, n. 1. p. 198

C.

Cæcus.

Cæcus non potest eligi ad dignitates, tom. 1. q. 2. c. 4. n. 18. p. 18

Cælum.

Cælum quomodo agat in hæc inferiora, tom. 1. q. 1. c. 1. §. 1. n. 43. & 44. p. 79

Calabri Patres.

Calabri Patres Ordinis nostri habitantes in Conventu S. Francisci de Paula Romæ possunt permittere, ut in dicto Conventu habitent Fratres aliarum nationum, tom. 2. n. 1. p. 486

Porrit Fundator dicti Conventus obligare Religionem, ne in dicto Conventu habitarent Fratres aliarum nationum, *ibid.*, n. 2

Generalis non potest in dicto Conventu constituere localem Lectorem non Calabrum, *ibid.*, n. 3. p. 487

Calumnia.

Calumniæ an liceat calumniam explodere, tom. 1. q. 2. cap. 3. §. 16. n. 151. p. 115

Calum.

Index Rerum,

- Calumniari.*
Calumniari aliquibus valde delectabile est, tom. 1. q. 1. p. 30
cap. 15. §. 1. p. 30
Calumnia negligenda non est etiam falsa. ibid.
Calumniis resistendum lingua & manibus. ibid.
Calumniatoribus reddet Deus secundum opera eorum, ibid. p. 81
- Campana.*
Campanas pulsare possunt omni tempore Regulares, tom. 1. §. 24. p. 192
Præterquam in die Sabbati Sancti ante Cathedralium, tom. 1. §. 25. p. 143. & n. 32. p. 148
- Caninum.*
Caninum est comedere cum nimia voracitate, t. 1. q. 4. cap. 9. p. 180
- Canonica portio.*
Canonicam portionem solvere non tenemur, t. 1. §. 16. p. 333
- Canonicus.*
Canonici regulares Aristocratiæ reguntur, tom. 1. q. 1. cap. 1. n. 6. p. 14
- Canonizatio.*
Canonizare Sanctos pro sua Diocesi olim poterant Episcopi, tom. 1. num. 5. p. 191. & ibid. num. 4. p. 333
At nunc ad solum Papam, ibid.
- Canonizatio.*
Canonizatio S. P. N. Francisci, tom. 1. p. 326
Canonizatio quid sit, tom. 1. n. 1. p. 333
Honores, qui debentur Sanctis Canonizatis ab Ecclesia sunt septem, ibid. n. 2
Per Canonizationem non acquiritur Sanctis maior gloria essentialis, ibid. n. 3
Ad canonizationem aliquem Sanctum requiruntur merita & miracula, ibid. n. 3
Sancti Canonizati merita quomodo probentur, ibid. num. 6
Miracula quæ requiruntur ad canonizationem aliquem Sanctum debent habere quatuor condiciones, ibid. n. 7
Merita sine miraculis, nec hæc sine illis ad aliquem canonizationem sufficiens, ibid. n. 8
Errare non potest Ecclesia in Canonizatione Sanctorum, ibid. n. 9
Inhibetur formati processui illorum, qui in fama Sanctitatis decesserunt: formati quoque appetit, nisi specialiter delegatis, tom. 1. §. 5. p. 412
Tempus ad Canonizationem eorumdem necessarium esse centum annorum, ibid. §. 6. p. 412
Prohibetur omnibus, ne informationes super sanctitate alicuius defendi cupere præsumant: is verò cui miraculum aliquod narrabitur sub sigillo secreti recipiat, & secretum ad Episcopum loci transmittat, ibid.
- Capitulum.*
Capitulum generale Ordinis Minimorum priorogatum ad tricennium, tom. 1. p. 104
Capitula generalia, & intermedia Ordinis Minimorum per quos celebrantur, tom. 1. p. 169
Capitulum generale Paulæ, Ordinis Minimorum confirmatur, tom. 1. p. 158
Est confirmatio ex certa scientia, ibid. num. 11. p. 160
Capitulum generale Minimorum, quod in die Ascensionis celebrabatur, celebrari mandatur in die Pentecostes, tom. 1. §. 2. p. 312
Capitulum Thuronense Ordinis Minimorum confirmatur, tom. 1. §. 2. p. 388
Capitula provincialia poterant olim in Ordine Minimorum anticipari & differri, tom. 1. §. 4. p. 352
Secus nunc, tom. 1. §. 4. p. 358
Capitulum generale quomodo possit renouare pri-
- vilegiis Papæ, tom. 1. n. 10. p. 382
Capitulum provinciale, vel d'ffinitorium cum declaratur aliquem esse inhabilem ad aliquam dignitatem, quantum dicitur dicta inhabilis, tom. 1. num. 30. p. 519.
Sic declaratus inhabilis potest appellare, ibid. num. 31
Capitulum Dffinitorium potest correctorem electum & confirmatum in aliquo Convento in alium cum causa transferre, tom. 1. num. 45. p. 530
Quid faciendum quando in Capitulo locali non sunt nisi tres vota, & debent fieri tres electiones, ibid. num. 44
Capitula quotidiana Religiosorum quare dicantur culpæ, tom. 1. q. 1. c. 5. p. 6
Capitulum generale non potest præterire aliquid quod sit simpliciter supra regulam, tom. 1. q. 1. c. 8. §. 2. p. 18
Capitulum generale, seu Prælatus cum maiori parte ipsius potest regulam iam collapsam restituere, ibid. §. 3
Capitula generalis habent auctoritatem faciendi statuta, tom. 3. lit. C. cap. 3. n. 1. p. 37
Quæ facta statim sunt confirmata à Papa, ibid.
In Ordine nostro non possunt fieri statuta, nisi de consensu totius capituli, aut saltem duorum partium ipsius, ibid.
Omnes interesse Capitulis generalibus à Confessoribus specialiter depositis ab omnibus casibus & censuris, etiam Sedi Apostolicæ reservatis ab solui possunt, ibid. n. 2
Capitula culpæ quando debent fieri, qui teneantur interesse, & de quibus dicenda sunt culpæ, t. 3. lit. C. cap. 12. n. 1. p. 35
Quo fine sunt ordinata hæc Capitula, ibid. n. 2
Non debent ibi multum decineri Fratres, ibid. num. 3
Ibi nullus obligatus culpam dicere de rebus interioribus, ibid. n. 4
An in istis Capitulis solum dicenda sint culpæ communes, ibid. n. 5
Quo ordine dicenda sit culpa, ibid. n. 6
Clerici manentes in novitiu cum novitiis, cum illis teneant culpam dicere, ibid. n. 7. p. 36
Culpæ zelator est corrector in ordine nostro, ibid. num. 8
Pœnitentie impositæ à Prælati in Capitulis culpæ non remittuntur per Indulgentias, ibid. n. 9. p. 19
Frustra Capituli culpæ qui, ibid. n. 10
Indulgentie conceduntur decernibus culpam in Capitulis huiusmodi, ibid. n. 11
Modus dicendi culpam, ibid. n. 12
Capitula generalis & provincialis ubi celebrari debeant in Ordine nostro, tom. 3. lit. E. cap. 15. n. 1. p. 59
Capituli generalis principiandi forma, t. 3. lit. C. cap. 2. p. 16
Capituli provincialis, & dffinitorii principiandi forma, ibid. cap. 3. & 3
Capituli legitimario ante electionem quomodo fiat, tom. 3. lit. E. cap. 7. n. 4. p. 45
- Capituli.*
Capituli fideles possunt bona quorumcumque infidelium iure compensationis surripere, tom. 1. n. 29. p. 394
Non peccant exercecentes aliquam antem gratia lucrum ad fauorem Turcarum, ibid. n. 32
Quid dici debeat de Capitulis remigantibus alios compariis ad remigandum hortantibus, ibid. n. 34. p. 395
Capituli Sacerdotes à nullo ordinario approbati, an valide

& Verborum.

valide conceptiuos absoluit, tom. 1. n. 33. p. 395
 Et an valide matrimonii assistant inter conceptiuos celebratis, ibid. n. 35
 An dicti possint Sacramentum Baptismi solemniter ministrare, ibid. n. 36
Captiui fideles caponam exerceant an possint locare cubacula secretiora infidelibus, quos credunt iis vsuros ad Sodomitam exercendam, tom. 1. n. 37. p. 395
Captiui fideles in monasterium Caponæ, ascribi, an possint aliquid surripere ab infidelibus, ibid. n. 38.
 An fideles Captiui præpositi alii conceptiuos, possint hos accusare apud Dominos de negligentia, & aliis, meliora vestimenta, & cibos abundantius tribuere, ibid. n. 39
 Fideles Captiui quomodo debeant respondere infidelibus male dicentibus de nostra fide, ibid. n. 40. p. 396
 Vide pro his casibus captiuorum, ibid. n. 41. vfo que ad 46. p. 396. & 397
Carcera.
 Carcer apud Religiosos est maximum dedecus, & irreparabilis laesura, tom. 1. q. 1. cap. 13. p. 39
 In carcerem conuenientes religiosos ex quocunque etiam leuissima causa, quam maliciant, ibid.
 Carceri mancipatus Religiosus iniuste potest fugere, etiam vim inferendo custodibus, rumpendo vincula, &c. absque apostasiæ oota, ibid. p. 33
 Et alij Fratres possunt cum adiutore ad fugiendum non obstante quocunque Superioris præcepto sub quacunque forma verborum facto, ibid.
 Adiuvantes Superiores in manifestè iniusta contrariis carceratione peccant mortaliter, ibid.
 Carceribus mancipari non debet Religiosus, nisi ex delictis grauib, ibid.
 Carceribus se præbere iussus religiosus obedire non tenetur, si non assignetur causa talis carcerationis, ibid.
 Neque etiam assignetur, quæ tamen oon sit sufficiens, ibid.
 Carceris triplex genus, ibid.
 Carceribus, vt aliquis detrudatur forma, t. 3. lit. C. cap. 4. p. 19
 Quomodo debeant esse, ibid. n. 2. p. 20
 Iussus incarcerationi appellare non potest, ibid. n. 3.
 Carceratus si aufugiat, quando teneatur custos, ibid. num. 4
 Carcerum custos non debet permittere, vt vllus carceratum alloquatur, ibid. n. 5
 Custos carcerum mortaliter peccat non deferens eis fideliter solum fereula iussa, ibid.
 Carceres debent esse in omnibus Conuentibus, ibid. num. 6. p. 21
Cardinales.
 Cardinalibus in præiudiciis tertij non credendum, tom. 2. n. 2. p. 482. & ibid. n. 3. p. 356
 Etiam si dicant habere vix vocis oraculum, ibid.
 Secus autem vbi non agitur de præiudicio tertij, ibid. n. 4
 Nec potest Papa facere, vt vni Cardinali in præiudicium tertij credatur, ibid. n. 5
Carolus Rex Francorum.
 Carolus Rex Francorum particularem gessit deuotionis affectum ad Ordinem Minimorum, t. 1. n. 2. p. 229
Carthusiani.
 Carthusiani possunt transire ad Religionem Minimorum, tom. 1. q. 1. cap. 24. p. 3. p. 74
Casus.
 Casus habet nutrimentum exilis, t. 2. n. 31. p. 461
Castris.
 Castitas quid & quod duplex, tom. 2. q. 2. cap. 3. §. 22. Tom. III.

num. 277. p. 118
 Castitas religiosa quid sit, tom. 1. quest. 3. cap. 1. p. 156
 Castitas Religioni necessaria, ibid.
 Castitatis conseruandæ difficultas, ibid. cap. 1. p. 156. & seqq.
 Pro Castitate conseruanda remedia, ibid.
 Castitatis incitamenta & laudes, ibid. p. 162. & seq.
 Castitatis effectus, ibid. cap. 3
 Castitatis indicia, ibid.
Casus.
 Casus reseruare possunt sibi Prælati regulares pro Nouitiis, tom. 2. q. 3. cap. 1. §. 7. n. 201. p. 201
 Casus reseruandi potestatis in Ecclesia, tom. 2. n. 37. p. 195
 Casus à iure Episcopis reseruati qui sunt, ibid.
Cautio.
 Cautio, quid sit, tom. 1. quest. 2. c. 3. §. 6. n. 69. p. 103
Cellæ.
 Cellæ custodia iocosa ad castitatem seruandam, tom. 1. q. 3. cap. 2. p. 164
 Cellæ laudes & encomia, ibid.
Censura.
 Censuræ late contra Religiosos quæ remissæ, t. 2. q. 3. cap. 4. n. 28. p. 229
 Censuras publicate quomodo teneantur in suis Ecclesijs Regulares, tom. 1. §. 16. p. 343
 Censuras ferendi forma, tom. 3. lit. C. cap. 5. p. 21.
 Censuras debent præcedere monitiones, ibid. n. 1.
 Quando monitiones non sint necessariae, ibidem num. 2
 Monitio vt sit canonica debet esse trina, ibid. n. 3
 Monitio quomodo fieri debeat, ibid. n. 4
 Monitio an sit de essentia censuræ, ibid. n. 6
 Ad has monitiones præmittendas an teneantur Prælati regulares, ibid. n. 7
 Censura an debeat ferri in scriptis, ibid. n. 9. p. 22
Census.
 Census quid sit, tom. 1. n. 136 p. 271
 Census annuos possunt tenere Religiosi particulares de licentia Prælati, tom. 1. q. 2. cap. 2. §. 1. p. 139
 Vel sibi relictos, vel à se ipsis fundatos, ibid.
 Non tamen expendendos nisi in vsus licitos, ibid.
Ceremonia.
 Ceremoniarum magistrum instituendi forma, tom. 3. lit. M. cap. 1. p. 79
 Ceremoniarum vsus est præceptus in Scriptura Sacra, ibid. n. 1. p. 80
 Ceremoniarum Magister necessarius in qualibet benedictina Religione, ibid. n. 2
 Officium dicti Magistri quod sit, ibid. n. 3. p. 81
 Ceremoniale nostrum fuit à B. P. immediatè institutum, ibid. n. 4
 Temerarium fuit nostrum ceremoniale aliquid addere, ibid. n. 7. p. 82
Cessare.
 Cessante causa, cessat effectus, quomodo intelligatur, tom. 2. q. 3. cap. 1. n. 211. p. 203
Charitas.
 Charitas quid sit, t. 2. q. 2. c. 3. §. 2. n. 12. p. 93
 Prælati necessaria, ibid. n. 13
 Charitas incipit à seipso, tom. 1. n. 8. p. 367
Charitativum subsidium.
 Charitativum subsidium quid sit, tom. 1. n. 86. p. 163
Christus.
 Christus Dominus quomodo dicatur interesse Capitulis generalibus, tom. 3. lit. C. cap. 3. n. 7. p. 118
Cibaria.
 Cibaria quadragesimalia an studeantibus noceant, t. 1. q. 4. cap. 6. p. 169
 Cibi.

Index Rerum,

Cibi.

Cibi communibus, & visualibus debent esse contenti
Religiosi, tom. 1. q. 4. cap. 9. p. 180
Singulem.

Cinguli nostri indulgentiæ quo iure nrantur, t. 1. n. 5.
p. 389.

Circumpectio.

Circumpectio quid, tom. 2. q. 2. cap. 3. §. 6. n. 63.
p. 103

Circumstantia.

Circumstantiæ omnes considerandæ ante cuiuslibet
negotij aggregationem, tom. 2. q. 2. cap. 3. §. 10. n. 83.
p. 105

Citatio.

Citatio rei ante sententiam est de substantia iudi-
cij, tom. 3. lit. S. cap. 3. n. 2. p. 131

Citationis forma quando iudex est ordinarius, t. 3.
lit. C. cap. 7. p. 13

Eadem quando est delegatus, ibid. cap. 8

Eadem quando reus se absentavit, ibid. cap. 9

Citatio quæ debet continere, ibid. cap. 10. num. 2.
p. 24

Iudex delegatus debet in citatione inferre temo-
rem suæ commissionis, ibid. n. 3

Reus qui se absentavit potest citari per edictum,
ibid. num. 4

Citatio est de essentia iudicij, modus est illi acciden-
talis, ibid. n. 5

Citatio.

Citatis forma illa optima est, in qua adest, qui possit
imperantibus imperare, tom. 2. q. 1. cap. 2. n. 12.
p. 15.

Claudi.

Claudi an possint eligi ad dignitates, tom. 2. q. 2.
cap. 4. n. 16. p. 25

Clausula.

Clausula, in nomine Domini, an sit necessaria in Ca-
pitulis generalibus, tom. 3. lit. C. cap. 3. num. 3.
p. 17

Clausula, anno Domini, est necessaria, ibid. n. 4

Similiter est necessaria Clausula, in Consensu,
ibid. n. 5

Clausula Spiritus sancti Missa, &c. an sit necessaria,
ibid. n. 9. p. 18

Clausula, tellus de iure legendis, quomodo intelli-
genda, tom. 3. lit. C. cap. 3. n. 12. p. 19

Clausula, Fallis protestationibus, quid significet, ibid.
n. 13

Clausula, Suppletur enim defectum, an suppleat
defectus substantiales, tom. 3. lit. C. cap. 18. n. 5.
pag. 50

Clausula, quod à nullo posset excommunicari, &c.
quomodo intelligenda, tom. 2. n. 18. p. 384

Clausula, in foro conscientie, quid significet, tom. 1.
n. 43. p. 196

Clausula, sine parochia prouidit. tom. 2. num. 32.
p. 195

Clausula, dicimus plenius contineri, t. 1. n. 2. p. 100

Clausula, vocatus, qui fuerint vocandi, ibid. n. 4

Clausula, si tibi de promissis, ibid. n. 5
num. 8

Clausula, supplet omnes & singulas defectus, ibid.
Clausula, non obstantibus, tom. 1. n. 11. p. 201

Clausula generalis sequens ea, quæ specialiter sunt
promissa, restringitur generaliter ad ea quæ sunt
similia expressis, tom. 1. n. 1. p. 104

Clausula, profusus eximimus, & totaliter liberamus,
ibid. n. 10. p. 206

Clausula, nobis & successoribus nostris canonice in-
transmissis, ibid. n. 11

Pro ista clausula, vide cap. alienationes 12. q. 2. &c.
Ego N. de iur. iur. &c. Hoc ergo de consec. d. 1.

Clausula, indignationem omnipotentis Dei, t. 1. n. 19.
p. 207

Clausula, canonica monitione premissa, significat
quod canonica monitio sit ter. Per aliquos dierum
competentia interualla, seu sit vos sola monitio
pro tribus assignatis diebus dierum interuallis pro 1.
2. & 3. monitione, ita habetur in cap. consil. 5.
statuimus, de sen. excom. in 6. tom. 1. numero 6.
p. 216

Clausula, motu proprio, tom. 1. n. 1. & 2. p. 120

Clausula, Quorum censorem, ibid. n. 3

Clausula, quoties expediens fuerit, tom. 1. num. 1.
p. 128

Clausula, Contradictories, ibid. n. 1. & 3

Clausula, absoluentes à quibusvis, tom. 1. à num. 54
ad 59. p. 144. & seq.

Clausula, pro potiori cautela, ibid. n. 59. p. 145

Clausula, innocentes, ibid. n. 96. p. 150

Clausula, nulli ergo, ibid. n. 98.

Clausula, gratiam, & communionem, tom. 1. n. 24.
p. 258

Clausula, obseruata forma Canonica, ibid. num. 31
p. 259

Clausula, quoties opus fuerit, tom. 1. n. 3. p. 176

Clausula, In omnibus, & per omnia, ibid. n. 4

Clausula, super omnes & singulas, tom. 1. num. 4.
p. 180

Clausula, quatenus ipsi, vel aliter eorum, tom. 1. n. 2.
p. 187

Clausula, appellatione remota, ibid. n. 3. p. 188

Clausula, quatenus sunt in vobis, tom. 1. n. 1. p. 198

& tom. 2. n. 1. p. 105

Clausula, prout confiscata, tom. 2. num. 1. & 2.
p. 335. & seq.

Clausula, non obstantibus quibuscunque consuetudinari-
bus, ibid. n. 3. p. 336

Clausula, sic per quascunque, sublata, tom. 1. n. 4.
p. 339

Clausula, irritum & inane, ibid. n. 5

Clausula, super quo prudentiam vestram requirimus,
tom. 1. n. 1. p. 340

Clausula, aus si alieni, tom. 2. §. 34. p. 293

Clausula, Et Sacris Canonibus, tom. 2. numero 2.
p. 305

Clausula, Et decretis, ibid. n. 3

Clausula, confirmamus, & immutamus, tom. 2. n. 1.
p. 314

Clausula, suscipimus, tom. 2. n. 1. p. 165

Clausula, salva moderatione, ibid. n. 2

Clausula, si, & prout de iure, tom. 1. numero 16.
p. 177

Clausura.

Clausura monialibus indicitur, tom. 2. §. 1. p. 177

Renuentes compellantur, ibid. §. 2

Tertiarie, etiam si solempne votum emiserint, ibi d.
§. 3

Volentes sine clausura viuere non possunt alias re-
cipere, ibid. §. 4

Clausura, vt seruetur, curare tenentur Ordinarii,
tom. 2. n. 2. p. 278. & seq.

A Clausura non possunt Moniales exire, nisi in
certis casibus, ibid. n. 3. p. 279

Pro clausura adfunt aliquæ Const. Pontif. ibidem
num. 4

Ad clausuram an possint Moniales à Papa obligari,
ibid. n. 11. p. 281

Ad egrediendum à clausura monialibus exceptis
quis

quis possit facultatem concedere, ibid. n. 2. p. 123
 Clausuræ locus quis sit, tom. 1. o. 28. p. 183
 Iusta causa licentiæ concedendæ Moniali ad egrediendum est clausura, quæ sit, ibid. n. 23. p. 183
 Iusta causa egrediendi est clausura est mortuus ita periculosus, ut salus Monialis de consilio medici desperet ea non egressa, ibidem numero 24.
 Sed quid si hoc casu superior, ad quem spectat, licentiam dare nolu, poteritne Monialis egredi, ea petita, licet non obtemperet? Respondetur, hanc questionem trahi ex processu Penna. leg. 1. Cord. de comm. l. 1. 2. & quod processu minus probat, quod videtur valde rationabile nam tunc irrationabiliter talis licentia denegatur, & vita hominis estimari non potest, ff. de denat. l. pen. in fin. & ad eam conservandam in natura tenetur. Item addit dicitur Penna. quod processu dicitur Monialis inuita extra claustrum, quod processu esse verum. Iusta causa etiam egrediendi est clausura est imminens veli periculum, sive si fidelibus, sive infidelibus, vel Hæreticis bellum fiat, ibid. n. 25
 Erat etiam causa iusta clausuræ Monialis in Abbatissam alterius Conventus, ibid. n. 26. p. 184
 Clausura egrediendi Monialis absque iusta causa, quas pœnas incurrit, ibid. n. 27
 Et similiter quas pœnas incurrit Moniales aliquem intra claustrum advenientes, ibid. n. 29
 Clausuram violantes ad duos passus non incurrit pœnas, ibid. n. 40. p. 186
 Clausura egressam Monialem quis absolvet, ibid. n. 41. p. 187

Clementia.
 Clementia quid, solummodo Prælatorum propria, t. 1. q. 1. cap. 3. §. 23. n. 126. p. 131
 Clerici.

Clerici Theatini aristocrata reguntur, tom. 1. q. 1. c. 2. n. 10. p. 13
 Clerici Ministri iussurum aristocrata tegebantur, sed vane multum accedunt ad Democratiam, ibid. n. 51
 Clerici Iesuæ Monasteria reguntur, ibid. n. 9
 Clerici Regulares habentes Confessorum assignatum non possunt confiteri de mortalibus aliis confessoribus, tom. 3. lit. C. cap. 21. n. 2. p. 14
 Dicitur Clericis sunt concedendi confessoribus extraordinarij, ibid.
 Clericorum cœtus an sit nobilior cœtu Monachorum, tom. 3. lit. P. cap. 16. n. 4. p. 151
 Clerici seculares quare ratio odio prosequantur Regulares, tom. 3. n. 8. p. 189
 Clerici coniugati quomodo gaudeant privilegiis Clericorum, tom. 1. n. 143. p. 173
 Clerici negotiati prohibentur causa luctu, ibid. n. 145. p. 173
 Clerici avarissimi sunt, & avaritia obtemperant, t. 1. §. 1. p. 177
 Clerici peregrini quomodo possint admitti ad celebrandum in Ecclesiis regularium, tom. 3. o. 5. p. 144
 Clericorum tonsura quid significet, tom. 1. num. 3. p. 175
 Clericus venator, si hominem occidat, non ideo est irregularis, tom. 1. n. 109. p. 168

Cogere.
 Cogentes mulieres ad ingrediendum Monasterium sunt excommunicati, t. 1. q. 1. cap. 29. p. 107
 Sub qua tenentur excommunicatione non comprehenduntur eogenes viros, ibid.
 Cogentes mem levi, & non cadente in constantem virum, an incurrit dictam excommunicationem, ibid.
 Cogi possunt mulieres ad ingrediendum Monasterium.

si in tribus casibus. ibid.

Cognis.
 Cognitio sui ipsius est omnium cognitionem polycherisma. tom. 1. q. 1. c. 3. §. 8. n. 74. p. 104
 Omnium etiam difficillima, ibid. n. 75
 Peculiariter Prælati necessaria, ibid. n. 76. quid sit, ibid. n. 77
 Quomodo acquiratur, ibid. n. 78
 Quæ bona ex ea oriuntur, ibid. o. 79. p. 105

Collecta.
 Collectæ valebant pro Missis, tom. 1. §. 3. p. 279. & ibid. §. 3. p. 300
 Vide aliud amplissimum privilegium in hac materia, ibid. n. 4. p. 318

Collega.
 Collegis Italo & Gallo Minorum protogatur officium ad triennium, tom. 1. §. 1. p. 405
 In collegam hispanum eligitur a Pontifice R. P. Paulus Torrenio, tom. 1. §. 1. p. 406
 Collegæ tam Generalis quam Provincialis quam licentiam habere debeant, t. 1. q. 2. c. 2. num. 35. p. 77
 Collegæ Generalis, seu Provincialis, vel Secretarij Prælatorum, qui ostendunt depositiones fratrum illis contra quos sent fuerint, possunt puniri pena falsi, tom. 1. q. 1. cap. 2. §. 23. p. 158
 Collegæ Provincialis quare non sint vocales in electione Correctoris, t. 3. lit. Z. c. 2. n. 1. p. 153
 Collegæ Generalis assumptus in Ordine nostro secundum Correctorium in morte Generalis potest sumere sigilla, & fungi officio Vicarij generalis, ac votare in electione faciendâ de Vicario generali, tom. 1. n. 4. p. 498
 An autem veniens Collega in cuius locum fuit assumptus teneatur si renunciare de illa sigilla, & vicariatum generalem ibi non districto, nec hic adesse locum. Collegæ assumpti habent eandem potestatem quam alij, ibid.
 Collegæ substitutio potest fieri in Ordine nostro, non solum si collega sit absens, causa visitationis, sed etiam si sit absens ex alia quacunque causa, ibid. num. 5
 Collegæ Generalis, aut Provincialis non possunt esse consanguinei, & quare, tom. 1. o. 66. p. 466. & ibid. §. 7. & 9. p. 157
 Et quare etiam usque ad secundum gradum, tom. 1. n. 67. p. 464
 Neque etiam possunt esse ad hæreticos ipsorum, ib. n. 68
 Collegæ si recusatus in visitatione, quid faciendum, ibid. n. 84. p. 467
 Et quid quando Collega infirmatur, & non potest adesse visitationi, ibid. n. 85
 Visitaciones Conventuum pasuorum possunt remitti Collegis, ibid. n. 86
 Collegæ Generalis tenentur semper ire cum Generali, tom. 1. §. 8. p. 177
 Collegæ Superiorum an sint comparsicipes Officij, tom. 2. n. 21. p. 310
 Collegæ sunt exempti a iurisdictione Correctorium, tom. 1. n. 6. p. 493
 Collego reconventus tenetur respondere Correctori, cum iuridicè interroganti, ibid. n. 7
 Collega delinquens in Conventu an possit a Correctore puniri, ibid. n. 8
 Et an si delinquit notoriè, ibid.
 Colleganolens parere Correctori in casu sibi permisso, potest ab eo puniri, ibid. n. 9
 Correctores tenentur punire Collegas in casibus sibi non permisso, debet puniri a Provincialibus, ibid. num. 10
 Collegæ tenentur exhibere Correctori ius testamentale,

Index Rerum,

- & in quo id consistat, *ibid.* n. 11
 Coll. ege an teneatur stare Capitulis culpatum, *ibid.* n. 12
 An possint interesse Capitulis localibus, in quibus agitur de negotiis Conventus, *ibid.* num. 13. pag. 494
 An sint locales in quolibet Conventu suæ Provinciæ, *ibid.* n. 14
 Possunt eogi à Correctore assistere divinis officiis, *ibid.* n. 15. & 16
 An, & quando Corrector possit punire Collegam relaxatè viventem, *ibid.* n. 17
 Collegæ tempore visitationis præcedunt Correctores, *ibid.* n. 18
 Tenentur obsequare Correctoris statuta, in bonum commune edita, *ibid.* n. 19. p. 495
 Non possunt eogi à Correctore ad testimonium ferendum, *ibid.* n. 20
 An teneantur iurare ad mentem Correctoris, si iniuste cogantur, *ibid.* n. 21
 Si Collega iuret falsum in casu licito, potest à Correctore puniri, *ibid.* n. 22
 An possit aliquo casu eogi iurare, *ibid.* n. 23
Coloni.
 Coloni Regularium sunt exempti à solutione decimarum, l. 1. n. 131. p. 273
 Non tenentur soluere gabellas, *ibid.* num. 142. pag. 172
Caler.
 Color habitus Minimorum potest esse magis vel minus niger, iuxta usum Provinciarum, l. 2. n. 17. pag. 332
 Coloris fulvi laudes, tom. 2. num. 2. p. 330. & n. 16. pag. 332
Commis.
 Commissi, siue discreti, legitimè impediti non possunt substituere Procuratorem cum Generali mandato, l. 2. p. 438
 Commissus in Ordine Minimorum non potest eligi, qui non fuerit localis per tres annos continuos immediate antecessores, in Provincia in qua est eligendus, l. 3. consil. 2. Gregorij XV. p. 485
 Id tamen non intelligitur de naturislibus Provincie, *ibid.* n. 1. p. 486
 Collega Provincialis & Corrector renuntiantes suis Officiis, possunt eligi in commissos, *ibidem*, num. 2
 Commissi mittendi ad Capitula generalia, vel Provincialia, debent esse ex Senioribus Provincie, l. 1. q. 1. c. 1. n. 3. p. 67
 Commissi destinandi ad Capitulum generale forma, l. 3. lit. E. c. 11. p. 48
 Commissus debet portare litteras suæ electionis, *ibid.* num. 3
 Commissus quæ possit proponere in Capitulo, *ibid.* num. 4. p. 49
 Forma litterarum electionis commissi facta in quolibet Conventu, *ibid.* c. 12
 Commissi in ordine nostro non possunt alios suo loco constituere, tom. 3. littera V. cap. 6. num. 15. pag. 149
 Commissi ad Capitulum generale sunt Procuratores Provinciarum, l. 3. lit. C. c. 3. n. 10. p. 19
 Dicti commissi possunt votare in admissione aliorum commissorum, nisi nonduin docuerint de mandato, *ibid.* n. 11
Communicari.
 Communicare cum excommunicato mortuo non licet, l. 3. lit. A. c. 1. n. 3. p. 3
Communicatio.
 Communicatio privilegiorum quomodo intelligenda, l. 1. §. 1. p. 495. & n. 1. p. 496
 Communicatio privilegiorum inter mendicantes, l. 1. §. 1. p. 490
Communitas.
 Communitas est dignior persona particulari, tom. 3. num. 15. p. 470
 Communitas est in Religiosis servanda, l. 3. lit. Z. c. 3. n. 19. p. 159
 Illius commendatio, *ibid.*
 Communitas an possit à se abdicare potestatem regimini instituendi, & an possit facultatem regendi vni tribuere auferte, tom. 1. q. 1. cap. 1. §. 3. n. 87. pag. 10
 Habet potestatem super principem ab ea institutum, *ibid.*
Conferentie.
 Conferentie quando, & quomodo habende, l. 3. lit. S. c. 5. §. 6. p. 134
 Quomodo in iis sedendum, *ibid.*
Confessarius.
 Confessarius dicens periculum eas, quæ in confessione audit, & absque vilo potestati revelationis grauitur peccat, & meretur priuati confessionis audientia, l. 2. q. 3. c. 2. n. 77. p. 219
 Confessarius inique interrogatus an reus tale delictum fecerit, potest cum iuramento negare, *ibid.* num. 78
 Confessarius eligere sibi possunt Superiores locales, l. 2. q. 1. c. 4. §. 4. n. 80. p. 34
 Qui Confessarius non est, necesse quod sit approbatus à Superiore maiori, *ibid.*
 Confessarius sic electus, à quibus casibus possit eligentem absolueret, *ibid.* n. 81
 Confessarius sic electus potest absolueret eligentem etiam excommunicatum, *ibid.* n. 82
 Confessarius sic electus potest ad libitum mutari, *ibid.* n. 83
 An, & quomodo in talem Confessarium possit eligi Sacerdos non subditus, *ibid.* n. 86. p. 35
 Et an præsentè approbatio possit eligi non approbatus, *ibid.* n. 87
 Debet esse idoneus, & quid si talis non sit, *ibid.* num. 88
 An possit eligi extra ordinem, *ibid.* n. 89
 Confessarius Lectores, & prædicatores instituere in Ordine Minimorum ad Prælatus Superiores spectat, l. 2. q. 1. c. 4. §. 5. n. 100. p. 37
 Confessarius Regularis approbatus ab Episcopo de licentia sui Prælati, potest ad hoc rationabili causa reputari, l. 1. q. 1. c. 11. p. 60
 Confessarius Religiosorum proprius etiam prius Generalis, & Provincialis, l. 1. q. 1. c. 21. p. 61
 Sed huic iuri per Clementem VIII. est derogatum, *ibid.*
 Confessarii Religiosorum possunt absolueret à casibus resecratis pro vna vice tantum, si Prælatus peritiam facultatem denegauerit, *ibid.* p. 62
 Confessarii Regulares an possint absolueret à casibus resecratis Pontifici, vel Episcopis, *ibid.* §. 1. & q. 1. c. 10. §. vnic. p. 188
 Confessarii Minimi deputati à sola Correctoribus, habent auctoritatem in quibusdam anni temporibus absolueret à casibus resecratis Papæ, l. 1. q. 4. c. 10. §. vnic. p. 188
 Quod privilegium non est abrogatum, *ibid.*
 Confessarii Regulares possunt absolueret ab excommunicatione inerta propter promocationem ad duellum, si effectus sequutus non sit, *ibid.*
 Item mulieres ingredientes Monasteria Regularium virorum, seu mulierum, *ibid.*
 Item eos, qui aliquid dederint, vel receperint pro aliqua gratia, vel iustitia obtinenda in Curia Romanis, *ibid.*
 Confessarii

Confessarij Regulares possunt dispensare super omnibus votis Ordinario iure Episcopis referatis, t. r. q. 1. c. 1. §. 1. p. 62

Item possunt dispensare cum secularibus ad petendum debitum, si post emissam votum castitatis de facto contraxerint, ibid. p. 63

Item ad petendum debitum cum coniugatis, quorum alter cum alterius consanguinea adulterium perpetrauit, ibid.

Item possunt commutare omnia vota, exceptis quinque referatis Pontifici, ibid.

Item possunt commutare votum alienius ingrediendo in arduorem Religionem, vt ingrediatur suam, ibid.

Item dispensare, & commutare omnia vota referata, Pontifici, quoties in eis materia promissa deficit à natura materiae referatae, ibid.

Vnde possunt dispensare in voto disunctionis, ibid.

Et in voto Castitatis coniugalis seruanda, ibid.

Et in voto Religionis non approbare, ibid.

Et cum eo, qui non tantum promissit Religionem intrare, sed in ea perseuerare, nimirum circa peruecturiam, ibid.

Et in triplici peccationis referatae voto, quando expressis finis vouentis fuit non ad inuadenda ea loca, sed ad alium finem, ibid.

Et in circumstantia his peccationibus adiuncta, ibid.

Confessarij Regulares non possunt dispensare in votis referatis Pontifici, stante eorum perfecta materia, licet id possint aliquando Episcopi, ibid.

Potestas dispensandi, & commutandi vota Religiosis concessa non restringitur ad subditos illius Diocesis, in qua sunt, sed extenditur ad quoscunque vndeque venientes, ibid.

Confessarij Regulares an egeant speciali licentia suorum Praelatorum ad dispensandum, & commutandum vota, vel sufficiat licentia illa generalis, qua sunt admissi ad confessiones audiendas, ibid. pag. 64

An possint vti praedicta facultate circa vota, quando Episcopi sibi vota referant, ibid.

Confessarij Regulares etiam non gradum possunt aperire literas sacrae Penitentialis, t. r. q. 1. cap. 11. §. 1. p. 64

Confessarius Regularis approbatus ab aliquo Ordinario de licentia suorum Praelatorum, quando terrâ aut mari iter agit, potest vbiq; predicare, & omnino confessiones audire, non repugnante tamen Parocho Ecclesiae, ibid.

Confessarij Regulares approbati in vna Diocesi, possunt subditos illius Diocesis vbiq; repertos, etiam extra Diocesim in confessionibus audire, & à peccatis absoluerè, ibid.

Dummodo ante Diocesim domicilium non sumptuerint, ibid.

Quando dicatur sumi domicilium, ibid.

Circa approbationes Regularium ad confessiones audiendas affirmant multi, Clementinam, *Dudum de sepulc.* non esse reuocantem, ibid.

Confessarij Minimi non possunt constare ab Episcopis ad audiendas confessiones in Ecclesiis tantum sui Ordinis, t. r. q. 1. c. 2. §. 1. p. 65

Confessarius licet iniungere penitentibus, vt fclant celebrare tot Missas pro penitentia, ibidem, pag. 66

Non debent tamen eas elemosynas ipsi confessarij accipere, ibid.

Etiamsi haberent licentiam à suis Praelatis retinendi elemosynas omnes sibi prouenientes ex admini-

stratione Sacramentorum, ibid.

Confessarij Regulares possunt elemosynam à penitente datam recipere, ibid.

Confessio.

Praelati Congregationis Somaesche possunt sibi inimicem graduum ordine seruato, facultatem impetiri confessiones audiendi extra ordinem, quam semel petere sufficit, t. a. p. 443

Confessio Sacramentalis instituta est in humani generis consolationem, tom. 2. quest. 3. c. 2. §. 2. n. 63. pag. 217

Illius notitia non potest vti Praelatos ad exterius regimen, ibid., à num. 64. vsque ad finem §. p. 217. & seqq.

Confessiones sacrae Regulae approbato ab Ordinario absque proprijs Praelati licentia, an valide sint, t. r. q. 1. c. 11. p. 59

Confessiones sacrae illi Regulari, qui per sententiam laicam, & publicatam suspensus fuit à confessionibus audiendis, sunt inuolidae, ibid.

Secus autem, si non iudicialiter fuit suspensus, ibid. & seq.

Confessiones audiendi facultatem habent Regulares à Papa, mediante approbatione Episcopi, t. 1. n. 20. pag. 376

Approbatio ad confessiones data Episcopis Regularibus, non potest ab eisdem reuocari, & si reuocetur, possunt nihilominus dicti Regulares confessiones audire, ibid.

Regularis approbatus ad dictas confessiones audiendas, si exeat à loco, cum renuerit, non indiget noua approbatione, ibid. & n. 45. p. 311

Quid sciendum de approbationibus datus ad certum locum, vel pro certis personis, ibid. n. 21. pag. 376

Et de datus ad certum tempus, an scilicet eo transacto, possint confessiones audire, ibid. n. 22

Quid si Episcopus approbet pro proprijs Ecclesijs, & pro alijs de licentia Parochorum, an contradicentibus Parochis possint Regulares in dictis Ecclesijs confessiones audire, ibid. n. 23. p. 377

Approbatio ad dictas confessiones audiendas non est minus grauatum, sed est opus iustitiae, vnde tenentur Episcopi idoneos Regulares sub mortali approbare, ibid. n. 24

Quam malè faciant Episcopi qui dicto examine abutuntur ad proprias iniurias vicissendas, ibid.

Confessionalia.

Confessionalia sine consensu Superiorum non valent, t. r. §. 2. p. 296

Etiamsi in dictis confessionalibus libera licentia vtendi illis subditis concedatur, ibidem, num. 3. pag. 297

Confessores.

Confessores approbandi forma, t. 3. littera C, cap. 11. pag. 24

Confessor Regularis approbatus in vna Prouincia non potest audire confessiones in alia, ibidem, num. 1

Confessoris praesentandi Episcopo pro approbatione, forma, tom. 3. lit. C. c. 1. & 13. p. 3

Confessor, qui est idoneus pro Praelato, non censetur per hoc idoneus pro alijs, tom. 1. num. 39. pag. 380

Confessor audiens confessiones sine licentia, quâ parna puniatur, ibid. n. 40

Confessor eligendus à subditum, vigore privilegiorum, debet esse approbatus à Superiore, t. 1. n. 27. pag. 222

Confessorum fratrum approbatio ad quos pertinet in ordine Minorum, ibid. n. 28

Confessores Congregationis Otatorij approbati Ro-

Index Rerum,

- mae ubique confessiones addiunt, tom. 1. num. 80.*
pag. 147
Confessores seculares ab Ordinariis approbantur,
t. 1. §. 6. p. 342
Indebitè recusati, nihilominus confessiones audiunt, ibid. n. 7. p. 345
Examen eis faciendum est solum circa doctrinam, ibid. n. 8
Confessores Regulares possunt audire Confessiones omnium vndeque videntur videntium, ibid. num. 9. & minimi, ibid. §. 31. p. 137. & §. 7. p. 142
Possunt vota forensium commutare, & dispensare, ibid. n. 10. p. 345
Confessores Regulares possunt confessiones seculares infirmorum in propriis domibus audire, t. 1. n. 14. p. 346. & t. 2. §. 4. p. 189
Confessiones Monialium tam Ordinarij, quàm extra-ordinarij, ab Episcopis approbati debent, t. 1. n. 47. p. 311. & t. 2. §. 4. p. 352
Antes non erat necesse, ibid. §. 5. p. 389
Et generaliter approbati ad audiendas seculares confessiones non audiunt confessiones Monialium, ibid. ad 9. p. 355
Nec approbati ad audiendas confessiones vniuersi Monasterij, possunt audire confessiones Monialium aliterius, ibid. ad 10
Nec approbati pro vna vice possunt pluries Monialium confessiones audire, ibid. ad 11
Confessores tenentur monete penitentes sollicitos de obligatione denunciandi, t. 1. §. 9. p. 358
Confessores Regulares semel ab Episcopo examinati ab eodem amplius examinati non possunt, t. 1. n. 41. p. 210. & t. 2. n. 8. p. 295
Et qui generaliter reperti sunt idonei generaliter etiam debent approbati, t. 1. n. 42. p. 210
Admissus ad beneplacitum absque limitatione intelligitur generaliter admissus, ibid. n. 43
Nec admissus ad beneplacitum potest ad libitum Episcopi reuocari, ibid. num. 44. Quia mendaciter post approbationem Episcopi statim ad id delegantur à Sede Apostolica, vt Glossa in cap. Si Episcopus de punit. & remiss. in 6. verb. Item tercio presuppone.
Confessores Regulares libere ab Episcopis approbati ad confessiones audiendas non possunt ab eisdem reprobati absque noua causa ad confessiones pertinente, ibid. n. 45. p. 211
Confessores Regulares vniuersi Conuentus non possunt omnes simul suspendi. ibid.
Quod si Episcopi contrarium faciant, non tenentur Regulares obedire, ibid. Et colligitur ex Cons. 26. Leonis X. §. 6. vbi consentientes Regularibus videbitur recusati satisfaciunt precepto cap. Omnia vniuersique sexum.
Confessores Regulares indebitè approbati ad confessiones audiendas, mortuo Episcopo non suspendantur, ibid. n. 46

Confirmatio.

Confirmatio Religionis antiquitus ad Episcopos pertinebat, t. 1. n. 2. p. 191
Quæ potestas longo vsu, & consuetudine subleuata est, ibid. n. 4
Confirmari non debet electio illius, qui est gratus in fama apud bonos viros, tom. 3. littera C. c. 18. n. 6. pag. 30
Nec est confirmanda electio, ex qua timeatur aliquod scandalum. ibid.
An liberum sit confirmatori confirmare, ibid.
Superior confirmans electionem illius quem scit esse relaxatum peccat mortaliter. ibid.
Causa rationabilis quam præterit confirmator non confirmandi non debet iudicè probari, ibid. num. 7
Nisi ubi est consuetudo. ibid.
Imò absolute est iudicè probanda. ibid.
Quando sine electi duo, quisnam debeat confirmari, ibid. n. 2. p. 31
Si confirmator esset electionem digni, & alium eligat, cuique possessionem tradat, si dignus appellet & obediens era sustinendus, ibid. n. 9
Confirmans Religionem caput illius est, t. 1. n. num. 9. pag. 191
Confirmare indignum nullo casu licet, t. 1. q. 1. c. 3. §. 12. p. 136
Confirmari debet omnino electus, si obis obstat, t. 1. q. 1. c. 3. §. 11. p. 134. & seq.

Confirmatio.

Confirmatio in forma communi, & ex certa scientia quomodo differat, t. 1. n. 4. p. 205
Confirmatio priuilegiarum ex certa scientia habet vim restituendi priuilegia reuocata, tom. 1. n. 11. pag. 277
Confirmatio priuilegii ex certa scientia alicuius Religionis an censetur confirmata pro omnibus, ib. num. 12
Confirmatio dupliciter fit in forma communi, sed ex certa scientia, tom. 3. littera C. cap. 18. num. 4. pag. 29
Confirmationis Vicarii electi loco Correptoris definiti format, t. 3. in. C. c. 16. p. 218
Confirmationis Correptoris Romani forma, ibid. cap. 17
Confirmationis Prouincialis forma, ibidem. cap. 18
In iure nulla datur certa forma confirmationis, ibid. n. 1. p. 29
Confirmatio propter aliquem defectum irrita, non propterea irrita electionem Canonica, t. 1. q. 1. c. 3. §. 11. p. 135
Confirmatio facta post appellationem legitimam ad Sedem Apostolicam est nulla. ibid.
Confirmatio est nulla quando electio fuit ipso iure. ibid.

Confirmator.

Confirmator debet examinare electionem, & personas eligentem & electorum, tom. 3. in. C. c. 18. n. 3. p. 29. & t. 1. q. 1. c. 3. §. 11. p. 134
Practica tamen que seruatur à Generalibus est tutior. ibid.
Confirmator tenetur confirmare dignum, quem Electores elegerant, digniori relicto, t. 1. q. 1. c. 3. §. 11. pag. 135
Confirmator, in cuius electione est confirmatio vniuersa de duobus, tenetur digniorem confirmare. ib. c. 1.
Confirmator sciens per scientiam habitam in confessione Sacramentali aliquem esse indignum, si n. 1. alius obstat, eum confirmare tenetur. ibid.
Confirmatorem iniuste confirmare renuentem non potest electus pecunia emolliere. ibid.

Confraternitas.

Confraternitates erigendi forma, t. 3. littera C. cap. 19. pag. 32
Confraternitates seculares quomodo instituendæ, t. 2. o. 78. p. 466

Congregatio Sacra.

Declarationibus Sacre Congregationis solido sigillo, & subscriptione, Eminentiſſim. Cardinal. Præfetti & Secretarij eiusdem Congregationis, non multis, nulla fides adhibenda, t. 2. p. 440

Coniux.

Coniux habens votum castitatis, si alter co coniux fiat adulter, tenetur votum seruare, t. 1. o. 11. p. 256

Conscientia.

Conscientia quid sit, quomodo differat à Synderesi, tom. 3.

tom. 3. lit. E. cap. 1. nom. 1. p.43
 Confiscientia propria est gravissima poena, tom. 1. q. 1. cap. 27. p.93
Consequens.
 Consequens qui vult, vult & antecedens, t. 3. lit. A. cap. 20. n. 12. p.14
Conseruatores.
 Conseruatorem eligendi forma, tom. 3. lit. C. cap. 20. p. 33
 Conseruatores daturae debent per quinquennium, ibid. num. 1
 Quo finito finitur etiam inrisdictio, quoad negotia inchoata, si in Literis habetur clausula, *pro futuro duraturae quinquennio*, ibid. n. 2
 Conseruator potest assumere Notarium ad suum beneplacitum, ibid. n. 3
 Non potest Episcopus precipere conseruatori, ut utatur Notariis Episcopalibus, ibid. num. 3. ad 1. p. 34
 Et hoc non obstat conseruatore, ibid. ad 3
 Vnde non obstat inhibitione Episcopi potest conseruator sibi Notarium ad placitum assumere, ibid. ad n. 4
 Conseruatores possunt cogere Iudicem secularem, ut remittat religiosum, qui se rapinis miscuit, ibid. lit. P. cap. 7. n. 5. p.100
 Conseruator non potest cognoscere, nisi de iniuriis notariis, tom. 2. n. 10. p. 483. & ibid. n. 34. p. 367
 Potest Tribunal mutare, tom. 2. n. 11 p. 483
 Potest censuris cohibere Ordinarium inrisditionem exercentem in regulares, ibid. n. 12
 Potest etiam brachium seculare implorare, quod Iudex dare tenetur, ibid.
 Non potest tamen dare licentiam extrahendi aliquem ex loco sacro, ibid. n. 13. p. 484
 Potest procedere contra eos, qui extrahunt violentem confugientes ad Ecclesias regularium, ibid.
 Potest à censuris à se latas absolvere, ibid.
 Non potest exigere salarium, nec munera accipere, ibid. n. 14
 Si se religiosi duntaxat religionum inimicem notariè iniuriat, quoniam ex eorum conseruatoribus procedit, ibid. n. 15
 Si conseruator excedat à quo puniatur, ibidem num. 16
 Si excedat in suo officio, suspenditur per annum ab officio conseruatoris, tom. 2. §. 8. p. 363. & ibid. num. 62. p. 370
 Quid requiritur ad incurrendam hanc poenam, ibid. n. 63
 Episcopi, & eorum Vicarii possunt eligi in conseruatores, tom. 3. n. 17. p. 484
 Conseruator potest procedere in causa bonorum Monasterij extra Diocesim existentium, ibid.
 Conseruatoribus semel in vita, & in articulo mortis conceditur indulgentia plenaria, & decemso quinquies Orationem dominicam, & toties salutationem Angelicam in diebus stationum lucentur omnes Indulgentias, quas actualiter visitantes Ecclesias intus, & extra urbem, tom. 1. §. 39. p. 218
 Quolibet triennio eis potest Generalis Ministorum Indulgentiam plenariam concedere, ibid. §. 1. pag. 362 & electionem Confessoris, ibid. §. 2. & ibid. n. 1
 Conseruatores participant de omnibus bonis, quae sunt in religione, tom. 1. §. 5. p. 273
 Conseruatores excommunicati molestantes, & inquietantes Regulares, ibid. §. 20. p. 234 & n. 45. p. 241
 Conseruator Minimis conceditur, tom. 1. §. 27. p. 236
 Eum eligendi ipsis traditur potestas, ibidem §. 6. p. 275

Conseruatores tenentur sub mortali Regularibus; quotum sunt conseruatores, assistere, & non permittere eos molestari, tom. 1. n. 30. p. 278
 Conseruatores regularium non possunt suscipere querelas ipsorum contra alios Regulares, ibidem §. 3. p. 338
 Conseruatores regularibus conceduntur, tom. 1. §. 18. p. 343
 Conseruatorum potestas secundum privilegia, ibid. §. 2. p. 356
 Conseruatores Minorum habent auctoritatem capiendi & reducendi apostatas, ibid.
 Conseruatores debent esse in Ecclesiastica dignitate constituti, & Iudices Synodales, tom. 2. §. 2. p. 271
 Regulares postquam eos elegerint debent id notificare auctoritate ordinarij, ibid. §. 5. p. 272. & n. 30. & 31. p. 367
 Curam conseruatoribus possunt committi regulares, non autem alios conuenire, ibid. §. 6. p. 363
 Sed pro manifestis iniuriis possunt etiam alios conuenire, ibid. n. 39. p. 367
 Ea utendo indagine, quae in manifestis adhiberi solet, ibid. n. 40
 Conseruatorum inter conseruatores, & ordinarios per arbitros deciduntur, ibid. §. 7. p. 363
 Conseruator quid sit secundum ius commune, & quid secundum privilegia, ibid. n. 2. p. 364
 Conseruatores nullus potest dare praeter Papam, ibid. n. 3
 Et de facto Regularibus à Papa dati sunt, ibidem num. 4
 Conseruator fratrum potest alium subdelegare, ibid. num. 5. p. 365
 Conseruator non est necesse, quod habeat dignitatem, vel personam in Ecclesia Cathedrali, tom. 2. n. 9. p. 365
 De iure communi canonici non possunt esse conseruatores, ibid. n. 10
 In conseruatores qui possunt eligi, ibid. à num. 11. ad 18. p. 365. & seq.
 Conseruatores electi non possunt per quinquennium mutari, ibid. n. 12. p. 367
 Conseruatores defendunt regulares à manifestis iniuriis, non solum illatis, sed etiam inferendis, t. 2. n. 41. p. 368
 Et non solum contra Clericos, sed etiam contra Laicos, ibid. n. 41
 Quando eliguntur à regularibus, tenentur sub mortali acceptare, ibid. n. 68. p. 371
 Conseruator quomodo procedat civiliter, et criminaliter, an mixte, tom. 2. numero 43. 44. & 45. p. 368
 Coram conseruatoribus stando in iure communi possunt regulares tanquam Rectores tpos habere, ibid. n. 46
 Et eadem secundum const. Gregorij XV. num. 50. p. 369
 Conseruator in omnibus causis semper debet pronuntiare delictum esse notarium, tom. 2. num. 47. p. 368
 Conseruator secundum privilegia quid possit, ibid. num. 48
 An possit ut suspectus recusari, ibid. n. 59. & 60. p. 370
 A conseruatore an possit appellari, ibidem. 61
Consilia.
 Consilia Evangelica non seruatis Religiosis, an peccet, tom. 1. q. 1. cap. 5. p. 5
 Consilium ponitur quandoquopro consensu, tom. 2. quæst. 1. cap. 2. §. vn. num. 26. p. 17. & ibid. n. 33. p. 18
 Consilium

Index Rerum,

Consilium aliquando mutandum, ibid. q. 1. cap. 3. p. 10. n. 84. p. 105
Ab euentu non metiendum, ibid. n. 88. p. 106
Absque consilio nihil faciendum, ibid. n. 87

Consiliarius.

Consilij conditiones, tom. 1. quæst. r. cap. 3. n. 8. p. 10. & ibid. q. 1. c. 3. §. 10. n. 89. p. 106
Ab eo cauendum, ibid.

Constitutio.

Tempus legendi constitutiones Apostolicas determinatur pro feria 6. post festum Assumptionis, extenditur ad totam residuum mensis Augusti. r. 1. p. 441

Constitutio de celebratione Missarum legi potest, vel in ipsa die in constitutione præscripta, vel infra terminum decem dierum immediate sequentium, tom. 1. p. 443

Constitutio eadem legi potest infra terminum vnius mensis subsequens à die in ipsa Constit. præscripta, ibid.

Constitutiones Apostolicæ in concernentibus fidem Catholicam, & officium sanctæ Inquisitionis omnes Regulares, quantumvis privilegiatos comprehendunt, tom. 2. conf. 10. Vrbani VIII. p. 366

Constitutiones extraneas sunt eiisdem auctoritatibus, quàm illæ quæ sunt in corpore iuris communis insertæ, tom. 2. n. 11. p. 181

Constitutionibus synodalibus quomodo subiaceant Regulares, tom. 1. n. 67. p. 165

Consuetudo.

Consuetudo legitimè præscripta excusat ab obseruantia præceptum Regulæ, tom. 1. n. 11. p. 178

Consuetudo declarat leges naturales, & diuinas, & etiam ab illis excusat, tom. 2. n. 56. p. 462

Consuetudo debet esse rationabilis, & quæ talis sit, tom. 2. q. 3. cap. 1. §. 6. num. 181. p. 197

Excusat ab obseruantia præcepti naturalis, ibid. An semper debeat esse præscripta, ibid. n. 82

Quæ Consuetudo legem abroget, ibid. & n. 183. p. 198

Consuetudo contra essentialia Religionis non valet introduci, tom. 1. q. 1. c. 8. §. 4. p. 19

Consuetudo legitima sufficiens ad abrogandas leges in religionibus quæ sit, ibid.

Constitutionem legitimam consuetudine abrogare non tenentur obstat in ea Religione proficisci, ibid.

Contemptus.

Contemptus præcepti, & contemptus executionis præcepti quomodo differant, tom. 1. q. 1. cap. 5. §. 1. p. 7

Item quomodo differant contemptus præcepti simpliciter, & contemptus præcepti secundum quid, ibid.

Item contemptus præceptantis, & contemptus præcepti, ibid.

Continentia.

Continentia quid sit, tom. 2. q. 2. c. 3. §. 23. n. 111. p. 130

Contrahens.

Contrahens quid sit, tom. 3. lit. Z. cap. 3. num. 6. p. 156

Contrahens religiosorum quomodo sint ficti, tom. 2. q. 3. cap. 5. n. 4. p. 150
Immo cum subditis tenentur obseruare Superiores regulares, ibid. q. 1. cap. 8. num. 4. p. 63

Contrahere.

Contrahere quomodo possit Prelatus absque consensu conuentus, tom. 2. quæst. 3. cap. 5. num. 14. p. 231.

Contumelia.

Contumelia dicens alicui tenetur ab eo genuflexus

venispetere, tom. 2. q. 1. cap. 3. §. 16. n. 151. p. 115

Conuentus.

Conuentus, seu hospitalia B. Io. Dei, in quibus duodecim Religiosi non existant, non subiacent Interdictum Ordinarij Loci, tom. 1. p. 412

Locus procurandus infirmis à Parris de Obseruantia constructus, & ab iis in Conuentum formalem conuentus in præbendam aliorum regularium ad hospitium iterum reduci mandatur, r. 2. p. 439

Conuentus & Ecclesias recipere possunt regulares, & quomodo, tom. 1. §. 9. p. 190

Etiā Parochias, ibid. §. 1. p. 294

Etiā absque alicuius ordinarij licentia, ibid. §. 10. p. 234. & §. 17. p. 236. & n. 72. p. 263. vide n. 48. p. 197

In conuentibus in tantum numerus religiosorum constituitur, qui commodè possit sustentari, ibid. n. 49. & c. 1. §. 7. p. 386. & ibid. §. 1. p. 371. & §. 8. p. 386

Conuentus noui non sunt sumendi, nisi ad formam Const. Clem. VIII. & Greg. XV. tom. 2. Const. 3. Vrbani VIII. §. 1. p. 497

Pœnæ contra facientes imponuntur, ibid. §. 3. p. 498

Iste prohibitiones non comprehendunt hospitia, ibid. n. 3. p. 499

In isto negotio Episcopi non habent arbitrium, ibid. n. 1

Conuentus dimittere possunt regulares asportatis bonis in alium Conuentum, tom. 1. §. 17. p. 254

Et hoc propria auctoritate, ibid. num. 79. p. 264

Hoc tamen non possunt facere provinciales sine licentia generalis, ibid. n. 80

Possunt etiam Generales duos Conuentus in vnum vnire, ibid.

Conuentus, qui habent fundatores, si deserantur, an possint vendi, ibid. n. 81

Conuentus pauperis an possint regulares impartiri alicui concedere, ibid. n. 83. p. 265

Conuentus possunt sumere Maimi, etiam non distantes ab alijs per 140. Canas, tom. 1. §. 3. p. 187

Sed non est amplius in vsu, ibid. n. 1

Conuentus construendi licentias Ordinarij denegare non possunt, nisi ex legitima causa, tom. 2. §. 25. p. 291

Conuentus SS. Trinitatis de vrbe habitatur à Fratribus Gallis, tom. 2. §. 1. p. 332

Nec in eo possunt esse Superiores, neque locales fratres aliarum nationum, ibid. §. 4. p. 333

An possint id permittere fratres galli, ibid. n. 12. p. 334

Galli non subditi Regi Galliarum an possint esse locales in dicto Conuentu, ibid. n. 17. p. 335

Iste Conuentus Generali immediate subiicitur, ibid. §. 6. p. 339

Conuentus S. Patris Francisci de vrbe, regitur per fratres Calabros, tom. 2. §. 1. p. 379

Qui tamen tenentur recipere hospites, ibid. n. 1. p. 381

Et possunt permittere, vt etiam alij ibi inhabitent, ibid. n. 2

Conuentus nouus quando dicatur acquisitus, tom. 2. n. 1. p. 372

Conuentus, qui 12. fratres alere non possunt, dimitti mandantur, tom. 2. §. 14. p. 317

Conuentus an possit consensire, vt habens in curabilem infirmitatem validè profiteatur, r. 1. q. 1. c. 25. §. 5. p. 84

Consensus receptionis signum est plantatio Crucis, tom. 3. lit. Z. append. §. n. 2. p. 164

Conuentus

Consensus debent sumi cum debita distantia ibidem
num. 3
An ubi Religio introducenda se obligat ad non
quaerendum necesse esse cedere alias Religionem,
ibid. n. 4

Conuersi.

Conuersi ad statum Clericorum translati auctoritate
Papae, an debeant nouitium iterare, t. 1. q. 3. c. 1.
§. 1. n. 148. p. 197
Clauis in Breuius posita, de *Superiorum licentia*,
intelligitur de Generali Ordinis, & Provinciali
conuentuum, ibid. n. 149
An tales sint ad talem statum recipiendi à toto
Conuentu, an à solis Praelatis, ibid. n. 150

Correctio.

Correctio fraterna quid sit. t. 2. q. 2. c. 3. §. 3. n. 40. p. 99
Correctio fraterna obligat omnes de iure naturali,
tom. 2. q. 3. cap. 36. p. 36
Quatuor debent concurrere ad hoc, ut quis ad eam
teneatur sub mortali, ibid.
Quando quis ea omitendo excusatur à mortali,
ibid.
Correctio fraterna in peccatis publicis non est ad-
mittenda, ibid. & seq.
Correctio fraterna in peccatis occultis in damnum
tertij, vel Communis adhibenda non est, ibid.
§. 2. p. 40
Correctio fraterna ante accusationem non est adhi-
benda, ibid.
Correctio fraterna in casu haereticis, aut sollicitationis
mulierum in confessione an sit adhibenda ante de-
nuntiationem, ibid.

Correctores.

Correctores, & alij Superiores locales sunt Praelati,
tom. 2. q. 1. c. 4. §. 4. n. 72. p. 32
Habent iurisdictionem ordinariam, ibid. n. 73
Et quasi Episcopalem, ibid. n. 76. p. 33
Correctores in Ordine Minorum possunt dispen-
sare super cunctis leuibus Regulæ, ibid. §. 5. n. 98.
p. 36
Item possunt dispensare super equitatem fratrum,
ibid. n. 96
Correctores sanis & infirmis & fabiles prouident,
ibid. n. 97
Debent se exterius conformare in victu, & vestitu,
ibid. n. 99
Quomodo possint à Conuentu exire, ibid. n. 105.
p. 37
Et fratres punire, ibid. n. 106. & n. 110. p. 38
Tenentur ter in hebdomada Capitulum culpatum
facere, ibid. n. 109
Et singulis tribus mensibus coram Capitulo ratio-
nem reddere elemosynarum receptarum, ibidem
num. 113
Debent equaliter dictas elemosynas dispensare,
ibid. n. 115
Benigne recipere debent Superiores Praelatos, cum
ad eos diuertunt, ibid. n. 119. p. 39
In eorum tamen praesentia liberè suum exercens
officium, ibid. n. 121
Dant licentiam fratribus exiendi à Conuentu, ibid.
n. 120
Assignant socium Collegis provincialium, ibidem
n. 121. p. 43
Correctores notabiliter negligentes in officio diuino
mortaliter peccant, t. 2. q. 1. c. 4. §. 5. n. 123. p. 40
Correctores concedunt dimissiones ad ordines, &
quomodo, ibid. n. 129
Possunt excommunicare, & prohibere absolutionem
ab aliquo casu, ibid. n. 131. p. 42
In praesentia Superiorum Praelatorum graues ne-
queunt penitentias imponere, ibid. n. 133

Tom. III.

Quomodo possint suos fratres absolueret, ibid. n. 160.
& n. 163. p. 42
Quomodo possint dispensare cum illegitimis, ibid.
n. 161. & cum homicidiario, n. 162
In diebus Indulgentiarum deputare possunt Con-
fessores, ibid. n. 164.
Possunt benedicere Ornamenta Ecclesiastica, ibid.
n. 167
Et corpora suorum fratrum extra Conuentum de-
cedentium, leuare absque Parochi licentia, ibid. n. 168
Correctores an & quomodo possint supplere medici
defectum, t. 2. q. 1. c. 4. §. 5. n. 139. p. 42
Quomodo puniant negligentes in cura infirmo-
rum, ibid. n. 141
Vbi vide plura usque ad n. 160

In Correctorem potest eligi vir minus literatus, si
sit experimentatus, ibid. q. 2. c. 2. n. 32. p. 77
Correctoris eligendi forma, quoad electio est ad
Praelatum deuoluta, tom. 3. lit. C. cap. 1. r. p. 34
Correctori electo in Ordine nostro an acquiescat ius
ad eam dignitatem, tom. 3. q. 1. cap. 3. §. 7. p. 126
Correctore in Ordine Minorum nolente concedere
licentiam fratri, ut comedeat carnes in infirmitate, an
istud indiget comedere possit, ibid. q. 4. c. 6. p. 172
Correctores in Ordine Minorum quomodo pos-
sint exire à Conuentu, tom. 1. §. 6. p. 109
Correctores in Ordine Minorum deputant Con-
fessores in diebus Indulgentiarum, qui absoluant
etiam à Casibus Episcopalibus, t. 1. §. 2. p. 304. &
ibid. n. 3. p. 304. & §. 3. p. 314. & §. 3. p. 358. & 1. 12
§. 5. p. 355. & ibid. n. 3. p. 156
Et est probabile quod etiam nunc absoluant à Ca-
sibus Episcopalibus, ibid. n. 6. & ibid. n. 1. p. 445.
Possunt deponere non solum Sacerdotes profectos,
sed etiam nouitios, ibid. n. 7. p. 357
Corrector SS. Trinitatis de urbe Ordinis nostri tem-
pore Capitali generalis non potest precedere Pro-
uinciales, tom. 2. n. 3. p. 334. & ibid. n. 15. p. 470
In Correctorem dicti Conuentus, & S. Andreae
de Fratribus potest eligi de urbe absens, & in dictis
Conuentibus non localis, tom. 2. n. 8. p. 335. &
ibid. n. 31. p. 471
Vicarius nullas ad precesiones à Correctore SS.
Trinitatis precedit Correctorem S. Andreae, ibid.
n. 32. p. 474
Quo iure inhabiterat à Gallis dictus Conuentus
SS. Trinitatis, ibid. n. 34. ad §. 2. à p. 474. ad 478.
Vbi ponuntur rationes pro illis.
Correctores in Ordine Minorum possunt sibi eli-
gere Confessorem, tom. 1. n. 18. p. 122
Corrector Ciuitatis precedit Correctorem, qui est
extra Ciuitatem, licet modernior sit Conuentus
eius, tom. 2. n. 31. p. 474
Correctoris iurisdictione quomodo à Provinciali de-
pendeat, ibid. n. 55. p. 479
Corrector potest exercere iurisdictionem suam eo-
rum Provinciali, ibid. n. 56. p. 480
Corrector qui debet interesse electioni generalis loco
defuncti est ille, qui est in officio tempore dictae
electionis, ibid. n. 2. p. 492
Si Generalis moriatur in aliquo Conuentu, qui re-
gatur per Vicarium, an ille Vicarius habeat votum
in dicta electione, ibid.
Correctoribus an possint prohibere Provinciales sui
Officii exercitium, & in specie bona Conuentuum
ministrare, & fratres foras mittere, t. 2. n. 23. p. 336.

Correctorium.

Correctorium Minorum habet tantam auctori-
tatem, quantum regna ipsorum, tom. 1. §. 2. p. 330
Nec contra illud potest aliquid statuere Capitulum
generale, ibid.
Nec potest corrigi aut emendari, ibid. §. 3. p. 331

R Nec

Index Rerum,

- Nec quiquam contra illud recalitrare, *ibid.* §. 5.
- Corrigere.*
Corrigere suos subditos de iure communi, ad proprios
Prælatos pertinet, tom. 1. n. 134. p. 171
Corrigere Prælatum an possint subditi, t. 1. q. 1. c. 18.
§. 6. p. 104
Corrigere subditos tenetur Prælati sub mortali, &
cum periculo vitæ, tom. 1. quæst. 1. cap. 7. n. 19.
p. 60
Et hoc etiam si sit in peccato mortali, *ibid.* n. 1
Et tenetur inquirere peccatum subditi, ut corrigat,
ibid. n. 21
- Crápula.*
Crápula multarum infirmitatum causa, t. 1. q. 1. cap. 3.
§. 21. n. 212. p. 127
- Credere.*
Credere non debet facile Prælati, t. 1. q. 1. c. 3. §. 10.
n. 86. p. 106
- Cruelitas.*
Cruelitas quid, & quando mortale, t. 1. q. 1. c. 3. §. 13.
n. 228. p. 131
- Cruor.*
Cruor, quæ defertur ante funus defuncti quid signi-
ficet, tom. 1. n. 18. p. 347
- Calpa.*
Calpa lata, levis & leuissima quæ, t. 1. q. 1. cap. 5. §. 1.
n. 47. p. 49
Culpam dicendi in Capitulo forma, t. 3. lit. C. cap. 12.
p. 35
- Cura animarum.*
Cura animarum Monachi Cassinenses possunt in
propriis Ecclesiis, vel ab ipsis dependentibus exer-
cere, tom. 2. §. 1. p. 423
- Curati.*
Curati non possunt impedire quin sæculares cum ha-
bitu fratrum sepeliuntur, tom. 1. §. 3. p. 116
Curati regulares tenentur Synodis interesse, t. 1. n. 64.
p. 168
Et possunt ad id compelli per censuras, *ibid.* n. 65
Curati præsumunt avertere fideles, ne in Ecclesiis
mendicantium suas eligant Sepulturas, possunt ex-
communicari, tom. 1. §. 2. p. 318
Curati persuadentes hæreticis defunctum, ne vo-
centur Regulares ad sociandum corpora ad Sepul-
crum possunt à consecratoribus censuris Ecclesiasticis
coërceri, *ibid.* n. 1. p. 319
Vide Const. 7. Pij V. §. 16. & §. 1. grau. 20. &
expressè grau. 38. & §. 27. p. 293
Curati nolentes levare corpora defunctorum, nisi vo-
centur tot Clerici, quot Regulares, an peccent,
tom. 1. n. 2. p. 319
Vide Const. 7. Pij V. grauam. 38. tom. 2. p. 289
Curati Minimorum quomodo Corredtoribus subdi-
ciantur, tom. 1. n. 4. p. 344
- Curiositas.*
Curiositas quàm grauè malum, t. 1. q. 1. c. 17. §. vnic.
p. 44
Curiositas, quid, & quotuplex, tom. 1. q. 1. c. 3. §. 14.
n. 136. p. 133
- Custodia.*
Custodia auditus multum inuit ad castitatem seruan-
dam, tom. 1. q. 3. cap. 2. p. 158
- D**
- Debita.*
Debitis grauati ad Religionem recipi non de-
bent, tom. 1. n. 32. p. 259
- Decima.*
Decimas minimè solvere tenentur Minimi, t. 1. §. 33.
p. 237. & §. 19. p. 253
- Necque etiam papales, *ibid.* §. 30. p. 254 & t. 1. §. 1.
p. 273. & *ibid.* §. 3. p. 274
Decimas solvere non tenentur Regulares ex prædus,
quæ habent in Emphyteusim, seu locata, t. 1. n. 133
p. 271
Decima quid sit, & quo iure debeatur, tom. 1. n. 122.
& 123. p. 270
Decimarum solutionem suadere tenentur Regulares,
ibid. §. 17. p. 243. & n. 39. p. 249
- Decisio.*
Decisionis alicuius causæ commissæ forma, t. 3. lit. D.
cap. 3. p. 39
- Declarare.*
Declarare dubitates otras citas constitutiones ponti-
ficias ad Papam pertinet, t. 1. §. 3. p. 282. & t. 2. §. 2.
p. 289. & *ibid.* n. 6. p. 294
- Declarationes.*
Declarationes Sæcæ Congregationis an habeant vim
legis, tom. 1. q. 1. cap. 25. p. 78
- Decreta.*
Decreta de celebratione Missarum bis in anno legi
debent statutis diebus, sed quid si Prælati dicta
diebus obliuiscantur, poterit ne facere legi in se-
quentes dies absque poenarum in eussione, t. 2. n. 4.
p. 487
Decretum irritans ligat etiam ignotantes, & quomo-
do, tom. 1. n. 23. p. 457
- Defuncti.*
Defunctorum corpora in Ecclesiis Regularium sepe-
lienda non debent prius defuncti ad Ecclesias Para-
chiales, tom. 1. n. 19. p. 347
Defunctorum corpora levare possunt Regulares, si
Parochus omnino teneat, *ibid.* n. 20
Defunctorum officia in Ecclesiis Regularium sepulto-
rum agere ad ipsos regulares pertinet, tom. 1. n. 57.
p. 262
- Delatores.*
Delatores non sunt audiendi, t. 1. q. 1. c. 3. §. 10. n. 95.
p. 107
- Delegatus.*
Delegatus ad aliquem causam quid debeat facere,
tom. 3. lit. D. cap. 3. n. 2. 2. 3. & 4. p. 40
Delegatus sententiam iustissimam, an exequi teneatur Or-
dinarius, *ibid.* n. 5
Delegatus iustitiam ex parte morte concedentis, *ibid.*
nom. 6
Delegatus potest recusari, *ibid.* n. 7
Delegatos quando possit subdelegare, t. 3. lit. V. cap. 7.
n. 1. p. 150
- Deliberatio.*
Deliberatio quid dicat, t. 2. q. 1. c. 1. §. vn. n. 21. p. 16.
- Delicta.*
Delicti ratione quis sonitur forum, t. 2. n. 8. p. 493
Delicta, ne maneant impunita multum Religioni inte-
rest, *ibid.*
Delicta sunt in duplici differentia, t. 3. lit. P. c. 13. n. 2.
p. 109
Delicti corpus quomodo visitetur, *ibid.* n. 3. p. 111
Delicta in damnum Communis semper puniri
possunt, tom. 1. q. 1. cap. 16. §. 4. p. 45
Delictum à multis annis commissum, si puniunt non
fuerit, quomodo possit puniri, *ibid.* & seq.
Delicta antiqua faciunt indicium ad delicta præsentia,
ibid.
Delicta quæ antiquiora, ed grauiora, *ibid.*
Delicta ut elapso certo tempore non possint amplius
accusari, an possint fieri in Religione statutorum, *ibid.*
Quid circa hoc sit determinatum in Religione no-
stra Minimorum, *ibid.*
Delictum occultum quando possit puniri à Prælato,
tom. 3. lit. D. cap. 2. n. 3. p. 38
Quando denunciatur aliquod Prælato, ut Patri,
non

& Verborum.

non potest hic Iudicis partes agere, ibid. n. 6
Secus autem quando denunciatur, vt Iudici, ibid.
n. 7
Quæ sunt partes Iudicis, ibid.

Delinquere.

Delinquens in Monasteriis Regularium non incurrit
pœnas contra tales ab Episcopo impositas, propter
loci exemptionem, tom. 1. num. 9. pag. 106. Et
statuitur in capite ut animarum de Consi. in 6.
quod tamen limitat Probati dille cap. n. 14. nisi
Episcopus deelarit se intendere ligare delinquen-
tem, etiam extra territorium, vel in loco exempto,
nam in ratione obedientia teneretur seruare sua
statuta, etiam extra territorium, modo domicilium
mutare non intenderent, posset nihilominus Episco-
pus delictos delinquentes in delictis Monasteriis etiam
excommunicationem dillam punire Ita Alex. p. 2.
Infi. Mer. lib. 5. cap. 33. q. 6.

Democratia.

Democratia quid, tom. 2. q. 1. cap. 1. §. 3. num. 82.
p. 10
Quotuplex, ibid. n. 84
In Democratia quomodo in libertate viuatur, ibid.
n. 83
Democratia vtilitatis, ibid., ad num. 85. ad 95. p. 10.
& 11
Eiusdem de mna, ibid. à n. 96 ad 102. p. 11. & 12
Democratia est origo aliorum regimorum, ibid. o. 87
p. 10
Nullo iure tenetur nisi diuino & gentium, ibidem
n. 88. p. 11
Quomodo dissoluitur, ibid., ad num. 102. ad 107.
p. 12
Quomodo constructur, ibid. n. 107

Denuntiare.

Denuntiare hæreticum, vel de hæresi suspectum, seu
incursum in aliquem casum pestilentem ad S. Of-
ficionem quomodo, & quando quis teneatur, t. 2.
n. 25. 26. & 27. p. 130
Denuntiare delicta, & personas quomodo, & quando
teneatur, tom. 1. q. 1. cap. 16. p. 36
Denuntiare potest omnes tenetur sub mortali, ibid.
Quando ad id non teneatur, ibid.
Denuntiare iurisdicte quando quis tenetur, ibid.
Denuntiare non tenetur, qui probate non potest,
ibid.
Etiam si Prælati habeat denuntiare, licet probati
non possit, ibid. & seq.
Denuntiare auctores alioquin criminis quando tenta-
tur subditus, si Prælati præcipiat sibi dici tan-
quam peccati, ibid.
Denuntiare non tenetur subditus, si delictum est emen-
datum, vel adeit probabilis spes emendationis, t. 2.
q. 1. cap. 16. p. 37
Denuntiare delicta in damnum Communis etiam
emendata, tenentur illi, quibus ex officio incom-
bit, ibid.
Denuntiare non tenetur, qui ex denuntiatione sibi
aliquid mali obueniunt putat, ibid.
Denuntiare non tenetur, qui ad probandum solum ha-
bet testes leues, ibid.
Denuntiare non tenetur, qui ab alio audiuit, ibid.
Sed quid si Prælati præcipiat denuntiare, non so-
lum quæ scis de visu, sed etiam quæ de auditu,
ibid.

Denuntiatio.

Denuntiatio non debet admitti, nisi præcesserit cor-
rectio fraterna, tom. 3. lit. D. cap. 2. n. 8. p. 39
In denuntiatione iudiciali an denuntiatio possit as-
sumi in testem, ibid. n. 9
Denuntiatio quotuplex, tom. 3. lit. D. cap. 1. num. 1.
p. 37

Denuntiationis Iudicialis forma, ibid. cap. 2
Eiusdem Evangelice, ibid. cap. 2

P. F. Deodatus.

P. F. Deodatus Lomellinus habet vocem aduocati
in Capitulo generali tanquam Zelofus, tom. 2. n. 5.
p. 133

Depositarius.

Depositarii officium an possint exercere Religiosi;
tom. 2. q. 3. cap. 5. n. 27 p. 133
Quid si depositum pereat, ibid. n. 28

Descendentes.

Descendentes ex genere Iudæorum, & hæreticorum
debent ad Religionem recipi, & ad Dignitates ad-
mitti, tom. 2. §. 2. p. 107
Non tamen ex telaphis, ibid. §. 3

Detraher.

Detraher licet ex genere Iudæorum, & hæreticorum
debeat ad Religionem recipi, & ad Dignitates ad-
mitti, tom. 2. §. 2. p. 107
Non tamen ex telaphis, ibid. §. 3

Detraherem sui subditi audiens Prælati, & non re-
sistens, peccat mortaliter, ibid. n. 107
Item si audiat suum subditi detrahentem extra-
neo, ibid. n. 110

Detraheri non resistens Prælati nulla excusatione
luatur, ibid. n. 112

Detrahentem compellere tenetur Prælati, vt cui de-
trahat, satisfaciatur, ibid.

Detraheribus alienæ famæ quomodo resistendum,
tom. 1. q. 1. cap. 28. §. 4. p. 103

Dictio.

Dictio, cum, quid significet, tom. 2. q. 1. cap. 2. §. vn.
n. 23. p. 16

Dictio, Et, quid significet, ibid. n. 21

Dictio, commode, quid significet, tom. 1. o. 49. p. 197

Dictio, competenter, ibid.

Dictio, legimus, tom. 1. n. 6. p. 208

Dictiones, omnimodæ, & plures, t. 2. n. 27. p. 208

Dictio, nullatenus, tom. 1. n. 11. p. 246

Dictio, dominaxat, tom. 1. n. 8. p. 245

Dictio, & sepe est disunctus, tom. 2. n. 4. p. 256

Dictio, Insuper, importat diuersitatem, tom. 2. n. 2. p. 306

Dictiones, accumulatiue, & priuatiue, tom. 2. o. 20. p. 360

Dictio, Etiam, est implicatio, & ampliatum, t. 1. n. 4. p. 314

F. Didacus.

F. Didacus de sylas Episcopus Essilientis Ordinis
Minimorum primus Commissarius generalis in
Regnis Portugallie, tom. 1. n. 46. p. 268

Differentia.

Differentia quæ sit inter inquirendum contra Præla-
tos, & subditos, tom. 1. lit. P. cap. 16. n. 7. p. 113

Diffinitio.

Diffinitionis generalis forma, t. 3. lit. D. cap. 4. p. 40

Dignitates.

Dignitates vocales in aliquo Comento quomodo
intrent in Diffinitio ad confirmandum elec-
tionem quam fecerunt, t. 3. lit. Z. cap. 2. n. 2. p. 155

Dignitates.

Dignitates non possunt dari regularibus sed instantiam
personarum, extra ordinem, t. 3. lit. E. cap. 19. n. 4. p. 133
Dignitates duplici titulo debentur Religiosis, tom. 1.
q. 1. cap. 28. §. 3. p. 101
Dignitates quomodo fugere, & acceptare debeamus,
tom. 1. q. 1. cap. 10. p. 26 & seq.
Dignitates illicitæ appetuntur, tom. 2. q. 1. cap. 6. n. 7. p. 55
Licet tamen in casu necessitatis, ibid. n. 9. p. 56
Dignitates an, & quomodo habere possint in Ordine
Minimorum descendentes ex Iudæis, & c. t. 2. q. 2. cap. 5. §. 6. n. 85. p. 131

R a Dignita

Index Rerum,

Dignitate maiori functus cogi non potest habere minorem, tom. 1. q. 2. cap. r. n. 12. p. 70
 Dignitas quid sit, tom. 1. n. 8. p. 365
 Dignitates gradatim conferendæ essent, ibid. num. 5. p. 316
 Dignitates, cum agnosceret Dei voluntas, non sunt pertinaciter reculandæ, tom. r. n. 1. p. 180
 Dignitates non sunt conferendæ à Prælati Regularibus ad instantiam personarum existentium extra ordinem, tom. 1. n. 1. p. 467
 Per Prælatos non intelliguntur Diffinitores aut collegæ, ibid.
 Non teneretur penitus Prælati, qui daret dignitatem introitu secularis, ibid. n. 2
 Nec similiter qui roganti seculari concederet, ibid.
 Nec qui iam desinuerat dignitatem tribuere, si deinde sint illi instantia, ibid.
 Nec qui dignitatem conferret propter merita Religiosi principaliter, & minus principaliter propter instantiam secularium, ibid.
 An totum teneretur his penitus Prælati, qui reciperet munera à seculari prætendente cum his dignitatem cum aliquo Religioso, ibid.
 Per personas existentes extra ordinem in hoc casu an intelligantur Moniales eiusdem Religionis, ibid. n. 4. p. 463
 Non teneretur penitus Prælati, qui daret dignitatem ad instantiam Episcopi eiusdem Religionis, ibid. num. 4
 Papa, & protectores Ordinum non possunt dici personæ extra Ordinem ad hunc effectum, ibid. num. 5
 Neque teneretur penitus Prælati dans dignitatem subdito extra Ordinem ad instantiam secularis, ibid. num. 6
 Quæ sint penitus, quas Prælati incurrit dans dignitatem subdito ad instantiam personæ existentis extra Ordinem, ibid. n. 7
 His penitus tenentur etiam subditi dictos fauores etiam sponte oblatos acceptatos, ibid. numero 8. p. 469
 Quomodo his penitus tenentur, qui munera tribuit ad hunc effectum, ibid. n. 9.

Discreta.

Discretum oportet credere, tom. 1. quæst. 1. cap. 3. p. 3
Discordans.
 Discordantes subditi potest Prælati cogere ad concordiam, etiam sub pena excommunicationis, 1. 1. q. 1. cap. 7. n. 31. p. 61
 Præstat aliquando Prælatum inter subditi discordias ponere, ibid. n. 33
 Discordia inter Superiores & subditi quomodo definiantur iuxta Ordinem Minorum, 1. 1. q. 1. c. 4. §. 5. n. 127. p. 40

Discreti.

Discreti electionis forma, tom. 3. lit. E. cap. 10. p. 48
 Discreti debent eligi de corpore Capituli, ibidem num. 2
 Debent habere literas testimoniales sine electionis, ibid. n. 3
 Discretum non potens eligere Conuentus tenetur litteras exculatorias scribere, ibid. n. 4. p. 49

Dispensare.

Dispensare in priuatione vocis actionis & passionis, quando non est inuenta propter transgressionem aliquis Constituti. Papalis, quis possit, 1. 1. n. 23. 1. 4. & 15. p. 186

Dispensare possunt Prælati Regulares super irregularitate oculis procedente ex mutilatione membro-

rum, tom. 1. n. 35. p. 386
 Item cum Leonico, fusioso, &c. ibid.
 Dispensare non potest generalis super penitus iustis impo-

positis à Provinciali, tom. 1. q. 5. cap. 8. n. 17. p. 64

Quod si dispense, non valet, ibid. numero 19. p. 65

Dispensare super regulam quomodo possit Prælati, tom. 1. q. 5. c. 8. §. 5. p. 19

Ad dispensandum requiritur auctoritas & causa iusta, ibid.

Dispensatio facta à non habente auctoritatem non valet, ibid. p. 10

Quomodo valeat si desit iusta causa, ibid.

Dispensare in statutis vel suis, vel suorum prædecessorum, quomodo possint Generales, & Provinciales, ibid.

Dispensare in statutis Regule possunt Generales, Provinciales, Correctores, & Vicarii Ordinarii, ibid.

Per dispensationem proprii Sacerdotis potest quis ieiunium solvere, ibid.

Dispensare secum ipsis possunt Prælati, quæ possunt dispensari cum aliis, tom. 1. quæst. 1. cap. 8. §. 5. p. 11

Prælati præcipienti aliquid contra regulam, super quo potest dispensare, sine causa tamen discollo-

ne, sed pro suo libito, non tenetur subditus obedire, ibid.

Subditus dubitans an Prælati habeat iustam causam dispensandi tenetur obedire, ibid. p. 12

Quæ requirantur ad hoc, ut Prælati dispensanti subditus obedire non teneatur, ibid.

Dispensare in votis essentialibus non potest Prælati. ibid.

Superiores Ordinis Minorum non dispensant in voto vite quadagesimalis, ibid.

Super reliquis præceptis regule possunt Superiores dispensare in aliquo casu particulari, ibid.

Dispensare in comuni super aliquo puncto Regule non possunt Prælati, ibid.

Dispensatio.

Dispensationis causæ iustæ sunt septem, & exemplis illustrantur, tom. 1. q. 5. cap. 8. §. 5. p. 10

Quando adest iusta, & rationalis causa Prælati debet dispensare, alioquin peccat, ibid. p. 15

In dispensando super præceptis Regule non debent esse minus faciles Superiores, ibid.

Ad dispensandum licet requirantur quod Superior examinet causam propositam, an sit iusta & sufficiens, ibid.

Quid faciendum quando adest iusta causa dispensationis, non adest tamen Superior, qui dispenseret, ibid.

Et quid si adest quidem Prælati, sed non vult ex odio dispensare, ibid.

Dispensatio.

Dispensatio quid sit, & quomodo faciendæ, 1. 1. q. 1. cap. 30. §. vnic. p. 114

Diversitas.

Diversitas præcepti augeat, quidem malitiam, sed non parit diversitatem specificam, tom. 1. q. 5. cap. 5. p. 5

Dollar.

Doctor in legendo plus proficit quàm simplicitas et Cuius in Sacramentis ministrandis, tom. 1. n. 24. p. 115

Doctorum dicta intelligenda sunt secundum leges, quas allegant, tom. 1. n. 4. p. 496

Doctoribus, quantavoc polleant auctoritas, non credendum, si sine fundamento loquantur, 1. 2. q. 3. c. 5. §. 6. n. 185. p. 198

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Doctrina.

Dominium.

Dominium rerum Ecclesiasticarum est solius Dei, t. 1. num. 2. p. 239
 Dominium quid sit, & quæ sint de illius essentia, t. 1. q. 2. c. 2. p. 238
 Dominium iuris & dominium facti quomodo differant, ibid.

Donus.

Domos ædificandi desiderium obstat sanctæ pauperitati, tom. 1. q. 2. cap. 2. p. 143

Donationes.

Donationes fieri à nouitiis ante, vel post ingressum Religionis, durante Nouitiatu, Monasteria prohibetur à Trid. sub poenæ excommunicationis, t. 1. q. 1. cap. 29. p. 108
 Potest tamen donari aliquid pro victu & vestitu nouitij, ibid.

Donationes remuneratoriæ non prohibentur per bullam, de largitione munerum, tom. 1. q. 2. cap. 2. §. 6. p. 145
 Neque donationes ad redimendam proptiam vexationem, ibid.
 Neque donationes factæ consanguineis pauperibus ex peculo concessio, ibid.

Dubium.

Dubium practicum, & speculativum quid sit, & quomodo differat, tom. 1. q. 1. c. 7. p. 13
 Dubium quid sit, & quomodo differat à formidore, t. 3. lit. R. cap. 9. c. 9. p. 128

Dubius.

Dubius, an sit positum aliquod præceptum ad mortale obligans, observare tenetur, tom. 1. q. 1. cap. 7. p. 13
 Dubius an res præcepta licita sit, nec ne, parere tenetur, ibid.

E.

Ebrietas.

Ebrietas infame vitium, tom. 1. q. 1. c. 19. §. vnic. p. 44
 Quam grave vitium sit, ibid.
 Et ebrietati deditus Sacerdos est deponendus, ibid.
 p. 45
 Ebrietas vitium abominabile: illi deditus non potest Prælatum recipere, nec retinere, tom. 2. q. 2. c. 3. §. 22. n. 215. p. 128
 Ebrietas quid, & quomodo mortale, ibid. n. 216
 Ebrietati deditus eligi non potest ad dignitates, ibid. cap. 5. §. 5. n. 18. p. 147
 An possit eligere, ibid. n. 69. p. 148
 Ebrius Prælati an status privati possit, ibid. n. 66
 Ebrietas quomodo probetur, ibid. n. 67
 Ab ebrietate quid præferat, ibid. n. 68
 Pro morientibus in Ebrietate Ecclesia non orat, ibid. n. 70

Ebrius.

Ebrius monendi forma, tom. 3. lit. E. cap. 1. p. 41

Ecclesia.

Ecclesiarum ornamentum splendide desiderium obstat sanctæ pauperitati, tom. 1. q. 2. cap. 2. §. 2. p. 143
 Ecclesiæ nomine veniunt etiam religiosorum claustra, tom. 1. n. 31. p. 194
 Ecclesiæ Regularium quilibet Episcopus consecrare potest, regulante Episcopo loci, tom. 1. §. 21. p. 235 & §. 2. p. 114 & §. 13. p. 143
 Quod nunc cessat, ibid. num. 46 & 47. p. 243
 Ecclesiæ benedicere possunt Prælati Regulares, &

pollutas reconciliare, tom. 1. §. 22. p. 235. & §. 3. p. 335
 Ecclesia quotidie orat pro ligantibus, tom. 1. n. 5. p. 301
 Ecclesiæ dicuntur ligna in quos usus consumenda sunt
 Quid de veteribus imaginibus Sanctorum, t. 2. n. 2. p. 381

Electio.

Electus à Religione, & in maioribus non odiosus, si erat choro deputatus, tenetur ad Officium divinum, tom. 1. q. 1. cap. 24. §. 3. p. 75
 Electus à Religione tenetur ad castitatem, obedientiam, paupertatem, & si sit electus à Religione Minorum, eorum ad vitam quadragesimalem, tom. 1. q. 1. c. 25. §. 1. p. 79
 Tenetur etiam ad Officium divinum, etiam si non sit in Sacris, ad alias observantias regulares non tenetur, ibid.
 Electi, si emendati humiliter petierint recipi, recipi debent, tom. 1. q. 1. c. 25. p. 77
 Electi cogi possunt ad recedendum, ibid.
 Electi tanquam incorrigibiles sunt obligati ad corrigendos mores suos, ibid.
 Quod si Correcti, & Religioni præsentati, recepti non fuerint, tuta conscientia possunt in saeculo manere, ibid. p. 78
 Electi non possunt confessiones audire, neque prædicare, tom. 1. q. 1. cap. 25. §. 1. p. 79
 Contrarium facientes possunt à Prælati Ordinis excommunicari, ibid.
 Electi sunt infames, ibid.
 Quare electi & apostatæ sint tam flagitiosi, ibid.
 Electi an sint requirendi, & ad monasteria reducendi, ibid. cap. 26. p. 87
 Electorum bona, si extra Religionem decedant, ad Causam Apostolicam pertinent, ibid.

Eligere.

Eligi potest Religiosus per suæ demerita à Religione, tom. 1. q. 1. c. 25. p. 75
 Triatamen requirit ad hoc Divus Boaventura, ibid. p. 76
 Eligere semper potest Religio invalidè professus contra ipsius statuta, etiam transacto quinquennio, ibid. §. 4. p. 83
 Eligere à Religione fratres ad quos Superiores pertinent, tom. 1. q. 1. cap. 25. p. 76
 Eligi à Religione principaliter potest Religiosus propter incorrigibilitatem, ibid.
 Eligi à Religione potest quinquinquam fuit correctus, sed ei delicta condonata sunt, ibid.
 Eligi à Religione per quæ delicta potest Religiosus, ibid.
 Eligi potest à Religione Religiosus propter delicta, quibus in saeculo responderet poena mortis, ibid. p. 77
 Eligi potest à Religione Minorum, qui interrogatus in professione, an haberet aliquem incurabilem infirmitatem negavit, si posita, &c. ibidem §. 3. p. 81
 Eligi an possint à Religione descendentes ex genere Indorum, &c. ibid. p. 83
 Eligi à Religione an possint, qui etiam in saeculo ære alieno grauari & reddendis rationibus obnoxii, ibid. p. 82
 Eligi à Religione an possint, qui fuerunt in saeculo criminosi, ibid.
 Eligi à quibus Superioribus possit invalidè professus propter infirmitatem, vel crimina, de quibus erat in saeculo diffamatus, ibid. §. 4. p. 83

Electio.

Electio quid & quomplex sit, tom. 1. q. 1. cap. 31. p. 115

Index Rerum,

- Electio**nis forma quæ, ibid.
De electionis substantia, quæ sunt, *ibid.*
De electionis solemnitate, quæ sunt, *ibid.* p. 116
- Electio**nis in Ordine Minorum forma, est valde conformis formæ electionis capit. *quapropter*, *ibid.*
- Electio** communis quæ, quomodo facienda, & à quo, & an sit de essentia electionis? *ibid.* p. 117
- Electio** facta in persona nullius excommunicati est valida, tom. 2. q. 2. cap. 5. n. 10. p. 140
- Electio** facta ab excommunicato est nulla, *ibidem* nom. 13
- Intellige de excommunicato non tolerato, *ibidem* nom. 13
- Etiamsi scienter admittatur, *ibid.* n. 14. p. 141
- Secus est de tolerato, licet ab aliquibus de Capitulo cognitis, *ibid.* n. 15
- Quid si ab aliquo Capitulari excommunicatio obiciatur, *ibid.* n. 16
- Quid si omnes præter vnum toleratum excommunicatum in Capitulo admittere velint, *ibidem* nom. 17
- An possint suffragari illi, quem solus scio excommunicatum, *ibid.* n. 18
- Quomodo ponatur scienter, suffragam excommunicato, *ibid.* n. 19. & 20
- Electus** ad aliquam dignitatem, si excommunicatione incurrat, non est ipso iure priuatus, *ibid.* n. 21. p. 140
- Electio** iuxta quod tempus celebrari debeat, t. 3. lit. E. cap. 15. n. 2. p. 150
- Electio** loco Provincialis defuncti ad quos spectet, *ibid.* n. 9. p. 151
- Electio** quomodo præsentetur electo absenti, tom. 3. lit. E. cap. 16. n. 1. & 2. *ibid.* p. 152
- Electio** facta in magna discordia potest à confirmatore cassari, tom. 3. lit. C. cap. 18. n. 6. p. 150
- Electio** in casu mortis intra quod tempus debeat fieri, tom. 3. lit. C. cap. 21. n. 1. p. 155
- Hoc casu in Ordine nostro Prælati per devolutionem providendi debet procedere via secreti, *ibid.* nom. 2
- Electio** non debet fieri antequam corpus defuncti sepulture sit traditum, *ibid.* lit. E. cap. 26. nom. 5. p. 156
- Neque ante eius mortem possunt electores alicui promittere de illo et gendo, *ibid.* n. 6
- Electio**nis quo tempore fieri debeant, t. 1. q. 2. cap. 31. p. 117
- In Ordine nostro intra quod tempus debeant fieri, *ibid.* p. 118
- Electio**, in qua non vocantur, qui sunt vocati, an valeat, tom. 1. q. 1. c. 31. §. 6. p. 124
- Si in Capitulo essent aliqui excommunicati, vel suspensi, quid sciendum ab aliis, *ibid.*
- Electio**nem facere possunt qui remanent, si omnibus coegregatis in Capitulo aliqui discedant, *ibid.*
- Etiamsi unus solus remaneat, *ibid.*
- Ipsi tamen non potest seipsum eligere, quovis sit meritisimus, *ibid.*
- Ad electionem infirmi quomodo vocandi, *ibid.*
- Absentes quomodo, & quando expectandi ad electionem, *ibid.*
- Assignato termino ad eligendum, si aliqui, non comparuerint, possunt qui sunt presentes ad electionem procedere, *ibid.* p. 125
- In electionibus vota incerta, conditionata, & alternata non valent, *ibid.*
- Et quando vota sint talia, *ibid.*
- Electio** si tenet de iure naturali, non tenetur electus in conscientia renuntiare, *ibid.*
- Electio illius qui requisitus electioni consensit, est cassanda, *ibid.*
- Electio** an possit fieri de nocte, ibid.
- Instanter termino electionis, quid sciendum, si dubitatur de aliquo, an habeat votum, *ibid.*
- Ad hoc ut quis habeat votum in electione satis est, si sit habilis tempore electionis, licet talis non fuerit tempore vacationis, *ibid.* p. 126
- Electio**ni an interesse possit, qui ordinem presbyteratus suscepit ante tempus, tom. 1. q. 1. c. 31. §. 8. p. 128
- Electio** coarctata ad tres, vel quatuor personas an sit valida, *ibid.* p. 129
- Electio** quando devolatur ad electores, *ibid.*
- Semel reprobatos propter vitium personæ ab aliquo dignitate, an possint iterum eligi ad illam, vel illam, *ibid.*
- Electio** metu facta est ipso iure nulla, ibid.
- Electio** Vicarij pertinet ad eum, qui prius fuit, *ibid.* p. 130
- Electio**, in qua excluduntur aliqui iuris ordine non servato est irritanda, *ibid.* §. 10. p. 134
- Electio** est confirmanda à proximo Superiore, *ibid.* §. 11
- Electio**ni se opposcentes quid facere debeant, *ibid.* §. 12. p. 135
- Electio**nes Superiorum quæ fiunt in ordine nostro sunt canonicæ, tom. 3. lit. E. cap. 3. numero 2. p. 43
- Electio**nis communis forma, *ibid.* c. 4. p. 44
- Electio**nis Correctoris localis forma, tom. 3. lit. E. cap. 5. *ibid.*
- Eiusdem forma in casu electionis non sequuta propter discordiam, *ibid.* cap. 6
- Eiusdem propter penuriam fratrum, *ibid.* cap. 7. p. 45
- Electio**nem per scrutinium præcedere debet tractatus, *ibid.* n. 1
- Electio** Superiorum localium ad fratres locales pertinet, *ibid.* n. 2
- Ante Electionem cantari debet Missa Spiritus sancti, *ibid.* n. 3
- Electio**nes Correctorum in Ordine nostro non publicantur, nisi in Capitulis provincialibus, *ibid.* n. 7. p. 46
- Electio**nes Correctorum fiunt à duobus tantum fratribus vocalibus, *ibid.* n. 8
- Electio** illa est Simoniaci in qua Electores conveniunt hoc modo; Elige me in provinciale, & ego te eligam in Correctorem, *ibid.* n. 10
- Electio**ni se opposcentes, an possint postea desistere, *ibid.* cap. 19. n. 5. p. 53
- Electio**nis Correctoris per mortem prædecessoris forma, *ibid.* cap. 8. p. 46
- In præfatis literis debet poni annus, & dies mortis, *ibid.* n. 1. p. 47
- Electio**nis Correctoris Romani forma, t. 3. lit. E. c. 9. *ibid.*
- Electio**nis Provincialis forma, *ibid.* cap. 13. p. 49
- De eadem forma in casu mortis, *ibid.* cap. 14
- De eadem forma facta à Capitulo definitione, *ibid.* cap. 15. p. 50
- Electio**nes Prælatorum inferiorum tribus modis fieri possunt, tom. 2. quæst. 1. cap. 4. §. 3. nom. 50. p. 59
- Huiusmodi electiones magis expedit fieri in Communitatibus, quàm à solo Generali, *ibid.* n. 1. §. 5
- Electio**nis propriæ causam prosequens Monachus, an habeat expensas à Monasterio, tom. 2. q. 3. c. 1. §. 4. n. 129. p. 188
- Electio**nes in Ordine Minorum siue causa mortis, siue privationis, &c. an debeant fieri intra tres menses, tom. 1. n. 8. p. 256. & n. 13. p. 257. Et si quarat

quarum an dicti Electores possint reuocare totum negotium electionis (quod a me fuit nouiter positum) in Superiorem. Dico quod sic: Tum quia possum non eligere pro illa vice, & sic loquere ut electio deuoluatur, ergo & conuenire, ut electio in Superiorem reuocetur. Tum quia possum compromittere per eam, quia propter de elect. in alio inferiorem, ergo & in Superiorem. Atque ita docet Abb. in cap. bon. mem. a. l. n. 8. de potest. Prel. Guillem. Bernard. in q. de Episc. a. n. 49

Electioes factæ in Capitulis Generalibus Minimo- rum à deputatis valent, l. 2. §. 2. p. 310

Ab ipsis tamen non possunt fieri per communem inspirationem, ibid. n. 1. p. 311

Electioes in Ordine Minimo- rum quomodo faciendæ, l. 2. §. 1. p. 316

In electionibus qui vocem habeant, ibid. §. 2.

Electio, cui aliquis tenentiauit, ad quos pertineat, l. 2. n. 10. p. 454

Mortuo, vel non comparente Præsidente Capitu- li, seu primo Electorum, ad antiquiorem spectat congregare Capitulum, ibid. num. 11. & num. 15. p. 455. & n. 11.

Ad testificandum, vel prolongandum terminum electionis, requiruntur duæ tertie partes Capitu- li, ibid. num. 12. & n. 16. pag. 455. & num. 8. pag. 516

Statuta die electionis, si aliqui non compareant hora solita, possunt qui ad sunt, electionem facere, ibid. n. 13. p. 455

In uocatione absentium non requiritur trina monitio, sed sufficit una, ibid. numero 14. & 15. pag. 517

Electorem ingredi volentes extranei, possunt vio- lenter expelli, ibid. n. 30. p. 417

Electio non potest coarctari per inferiorem Papa ad res, vel quatuor personas cum aliorum exclusione, ibid. n. 31. p. 458

Procurare suffragia in electionibus quomodo liceat, ibid. n. 10. p. 469

Ad electum electionis quisvis dignior sit estimandus, qui nunquam peccauit, an qui aliquando malus fuit, ibid. n. 13

Quenam sint que in Religione faciunt vnum Religiosum digniorem alio, ibid. numero 14. pag. 470

Indignæ an sint preferendi exsanei, ibid. n. 11. p. 476

Electio Generalis Ordinis nostri in casu mortis quo- modo facienda, tom. 2. Constitut. 1. Urbani VIII. pag. 488

In prædicta morte ad antiquiorem Collegam spec- tat monere Electores, & procurare, ut illis literæ tradantur in præsentia testium, ibid. n. 15. pag. 455

Terminus pro electione facienda in casu mortis computandus est de momento in momentum, ibid. n. 17. p. 456. & n. 3. & 4. p. 515

Provinciales non possunt eligi in commissis pro prædicta electione, ibid. n. 1. p. 491

Et antiquior Collega seminat Vicarius Generalis, ibid.

Vicarius electus per mortem Generalis, non po- test redigi, ibid. Constit. 2. Urbani VIII. §. 2. pag. 496

Si aliqui electorum in casu mortis non vocati compareant in Capitulum, facto & publicato scrutinio, retractari debent omnia, quæ facta sunt, nisi ea velint rata habere, ibid. num. 18. pag. 456

Opponenti si alicui electioni apud Regulares de- bentur expensæ, ibid. n. 19

Electioes Generalis, & Collegatarum annullantur à Papa, ibid. Constitutione 7. Urbani VIII. pag. 495

Electus tenetur consentire intra mensem, sed si in- firmetur, non currit ei tempus, nisi à die, quo com- mode consentire potest, ibid. n. 21. p. 456

Electio Collegæ, vel Zelos electi in Generalem in di- cta electione pertinet ad dictum Capitulum, ibid. num. 3. p. 492

Electio Provincialis in casu mortis, quomodo in or- dine nostro faciendæ, l. 2. n. 3. p. 514

Non potest ultra tempus determinatum differri, ibid. n. 5. p. 525

Quæ impedimenta possint excusare electores ad non comparandum intra illud tempus, ibid.

Ad quoniam pertinet congregare Capitulum, ibid. n. 10. p. 516

Si vnus solus esset in Capitulo die statuta, ille solus posset electionem facere, ibid. n. 11

Modo, quo dicitur, ibid. n. 19. p. 518

Præsides non comparent, quis præsidere debeat, ibid. n. 11. p. 517

Quando tempus electionis instat, Electores non sunt necessarii vocandi, ibid. n. 13

Possunt tamen vocari, ibid. n. 14

An debeat vocari, qui fuit præsens morti Prælati, ibid. n. 16

An omnes Electores sint expectandi vsque ad fi- nem diei, ibid. n. 17

Quomodo procedendum, quando in Capitulo sunt tantum tres, ibid. n. 18

Et quomodo, si adsint tantum duo, vel vnus, ibid. n. 19. & 20. p. 518

Hæc electio non potest fieri, nisi vsque ad Capitu- lum diffinitum, ibid. n. 21

Etiamsi hæc à Generali iure deuoluta, ibidem, num. 22

Qui etiam tenetur dictam electioem facere, intra mensem, ibid. n. 23. Computandum à die, & hora scientia dicta deuolutionis. Generalis eo casu an te- neatur eligere cum consensu Collegatarum, ibid. num. 24

Electores in ista Electione non carent voce passiva, ibid. n. 25

Electiois dies quando est determinata, ea elapsa, elec- tio deuoluitur ad Superiorem, tom. 1. num. 5. pag. 381

Possunt electores totum electionis negotium in Superiorem reuocare, ibid. n. 8. p. 382

Nec possunt ante prouisionem mandatum reuoca- re, ibid. n. 9

Si autem Superior loca tempus præfixum, elec- tioem non faciat, electio deuoluitur ad Supe- riorem illum, ibid.

Si verò ipse Superior eligat indignum, electio deuoluitur ad primos electores. ibid.

Electioes per compromissum in ordine nostro sunt in vti in Capitulis Generalibus, tom. 2. num. 16. pag. 451

Si vnus de Capitulo non consenserit in tales elec- tiones fieri non possunt, ibid. n. 17

Electio per communem inspirationem, vel quasi, quo- modo faciendæ, ibid. n. 18

Electio Simoniacæ est nulla, etiamsi vnus solum Electorum sit Simoniacus, ibidem, numero 7. pag. 453

Quando eligendus promittit alicui officium, si illi suffragetur, electio est Simoniacæ. ibid.

Praxis in hæc aliquarum Religionum sustinetur, ibid.

Tractatus consultorius in electione per scrutinium necessarius, ibid.

Index Rerum,

Item quando datur pecunia ab eligendo, committitur Simoniam, etiam si electores cum essent alii electi, *ibid.* n. 8. p. 414
An Religiosi supranumerarij habeant votum in electionibus, *ibid.* n. 9

Electores.

Electores teneantur facere diligentiam, ut cognoscant personam eligendam, tom. 2. numero 21. pag. 456

Electores suum votum publicantes reddunt electionem nullam, *ibid.* n. 23. p. 457

Et possunt puniri, *ibid.*
Duo electores in Consensu ubi sunt tantum quatuor, possunt electionem impedire eo solo sine, ut ad Superiorem devaluatur, *ibid.* numero 29. pag. 529

Electores Generalis, &c. tempus à iure statutum non currit, tom. 3. §. 3. pag. 251. & *ibid.* n. 3. & 6. pag. 256

Electores dubitantes, ne eorum electio cassetur, quid debeant facere, tom. 3. littera E. c. 18. n. 15. pag. 32

Electores debent ante electionem iurare de probiori eligendo, tom. 3. littera E. capite 2. numero 1. pag. 42

Forma dicti iuramenti, *ibid.*

Quomodo intelligatur iuramentum secundum virtutem cuiusvisque conscientiae, *ibid.* n. 2

Electores quando fecerit quantum potuit pro assequenda veritate circa personam eligendam, satisfecit iuramento, *ibid.* n. 5

Qui consensit debent probiores, *ibid.* n. 6

An istud iuramentum sit de substantia electionis, *ibid.* n. 7

An hoc iuramentum debeat fieri per sacra Evangelia, *ibid.* n. 8. p. 43

An Vicarius debeat iurare in animam propriam, vel mittentis illum, *ibid.* n. 9

An stante hoc iuramento possit quis adhuc minus dignum eligere, *ibid.* n. 10

Electores de minoribus, &c. tenentur hoc iuramentum præstare, *ibid.* n. 11

De quo probiori sit iuramentum intelligendum, *ibid.* n. 12

Quomodo diligentiam teneantur facere Electores ad digniorem inquisitionem, *ibid.* n. 14

Electores quomodo debeant subscribere acta, t. 3. lit. E. c. 15. n. 7. p. 51

Electores monendi de morte Generalis, t. 3. lit. E. c. 22. pag. 54

Et de eadem morte forma monendi Religionem, *ibid.* c. 23.

Electores monendi, ut Electioni ad sint forma, *ibid.* c. 25. pag. 55

Forma, quæ deputatus ad illis præstandum dicitur monitionem facit fidem de præsentatione, *ibid.* c. 26. p. 56

Citare absentes ad electionem, ad quos pertineat, *ibid.* n. 1

Per quos sint citandi, *ibid.* n. 3

Hæc citatio fieri non debet, quando Prælati est in extremis, *ibid.* n. 4

Electores sumentes vnam Schedulam solum, vel duas eiusdem nominis, vel etiam diversas, sed vnam ita sciendæ ut innoveat omnino scribæ quamnam posuerint, peccant mortaliter, t. 1. q. 1. cap. 31. pag. 116

Electores quam certitudinem debent habere de dignitate eligendi, *ibid.* §. 1. p. 118

Electores non tenentur eligere meliorem simpliciter, sed meliorem quoad regimen Ecclesiæ. *ibid.*

Electores huius temporis ad bonum suum non Ecclesiæ respiciunt, *ibid.* p. 119

Electi contra iustitiam solent tractare male eos, qui illos elegerunt. *ibid.*

Electores potest suum suffragium denegare ei, quem per solam Sacramentalem Confessionem novit indignum, *ibid.* §. 2

Quod si eligat non incurrit penas taxas contra indignum eligentes. *ibid.*

Electores, qui nihil potest suo voto proficere, an possint se cum aliis conformando indignum eligere, *ibid.* & seq.

Et an possint relicto digniori pro bono pacis dignum tantum eligere, *ibid.* p. 120

Indignus electus ad aliquam dignitatem, an mortaliter peccet acceptando, *ibid.* p. 125

Quæ illiteratura sit sufficiens ad reddendum quæpiam indignum Prælaturam, *ibid.*

Electores an teneantur revelare delicta occulta eligendi, qui est futurus perniciosus communitati, *ibid.* §. 3. pag. 122

Electores eligens dignum digniori omisso peccat mortaliter, *ibid.* §. 4

Ex legitare tamen materiæ peccat solum venialiter, *ibid.*

Per digniorem quis intelligatur, *ibid.*

Necessitas quandoque cogit eligere dignum digniori omisso, *ibid.* p. 123

Possunt, imò debent tenore quandoque eligere digniorem, omisso dignissimo, ne miris dignus eligatur, *ibid.*

Electores an teneantur eligere digniorem etiam ad dignitates, curiam animarum non habentes, *ibid.*

Minus dignus quomodo peccet concurrente cum digniori, *ibid.*

Electores an morte possint electionem seu suffragium, *ibid.* §. 6. p. 126

Electores an teneantur eligere vnum ex quatuor, v.g. propofitis à P. Generali, vel Provinciali, *ibid.* §. 8. p. 129

Electores omnes unanimi consensu possint admittente extenore, *ibid.*

Reputatus dignus ad minorem dignitatem non reputatur dignus ad maiorem, *ibid.* p. 130

Electores, qui publicè suum votum manifestat, permittente capitulo, electionem irrita, *ibidem*, pag. 119

Electus.

Electo per electionem acquiritur ius ad dignitatem, t. 1. q. 2. c. 31. §. 7. p. 127

Electus ante confirmationem non debet se ingerere, *ibid.* §. 11. p. 128

Fallit in Generalibus & Provincialibus nostris ordinibus, *ibid.*

Electus, & Electores possunt suam electionem prosequi in iudicio, & coram confirmatore eam deffendere, *ibid.*

Eligentes aliquem ad aliquam dignitatem unanimi consensu, an possint deinde eidem electioni se opponere, *ibid.* §. 12

Eligere qui non possint, *ibid.* p. 136

Eligi quis non possit propter impedimentum Canonicum, *ibid.*

Eligendus ad aliquam dignitatem Ecclesiæasticam debet esse alius doctior, & sanctior, *ibid.* §. 1. pag. 118

Quisnam indicandus sit doctior & sanctior *ibid.*

Minor literata, & minor sanctitas requiritur in officio minori, quàm in maiori. *ibid.*

Electus quomodo præstat electioni consensum, t. 3. lit. E. c. 17. p. 51
 Et intra quod tempus, ibid. n. 1
 Pro sua quiete non debet electus electioni renuntiare, ibid. n. 1
 Electus potest Procuratorem constituere ad petendam confirmationem, ibid. c. 18. n. 1. p. 52
 Electus in Prælum debet trahere conditiones, quibus commendatur apud confirmatorem, t. 3. lit. E. c. 19. n. 4. p. 50
 Debet deduci ad Ecclesiam cantando, *Vt Deus*, ibid. n. 5
 Intra quod tempus teneatur consentire electioni, ibid. n. 6. p. 51
 Electus ad aliquam dignitatem, si ante confirmationem exerceat aliquem actum ad eam spectantem est ipso iure priuatus, t. 1. n. 1. p. 255

Elemosyna.

Elemosynas querere non possunt prohiberi Mendicantes, tom. 1. §. 8. p. 118. & tom. 2. §. 17. p. 291. & ibid. n. 17. p. 297
 Et prohibentes sunt ipso facto excommunicati, t. 1. n. 40. p. 224
 Immo possunt etiam in terris excommunicatorum elemosynas petere, ibid. & §. 8. p. 251
 Et blada colligere, etiam antequam Rectos Patochialis collegii, t. 2. n. 12. ad 15. p. 296
 Elemosynas querere omnino possunt Mendicantes absque Episcoporum & Curatorum licentia, tom. 1. n. 41. p. 224
 Teneantur tamen quæsitum Ordinaris ostendere literas Superiorum, ibid.
 Elemosynas repetere in iudicio quomodo possunt, ibid. n. 1. §. 2. p. 300
 Elemosynæ pro Monialibus pet conuersus colliguntur, t. 1. §. 5. p. 277
 Salubriter remedium adhibent Gregor. XIII. ibid. n. 1. §. 5. p. 282
 Elemosynas facere quomodo possunt Religiosi, t. 1. q. 2. c. 2. §. 8. p. 146
 Et in quibus casibus, ibid. & seq.
 Elemosynam petere possunt ab excommunicatis Regulares quocunque tempore, t. 3. lit. A. c. 1. n. 4. p. 61
 Elemosynas fraudantes quomodo puniantur in Ordine Minimorum, t. 1. q. 2. c. 4. §. 5. n. 114. p. 38
 Ex elemosynis licite possunt Religiosi viuere, ibid. c. 5. §. 1. n. 40. p. 48
 Elemosynarum vsus an possit esse Religiosis illicitus, ibid. n. 41
 Et an peccatum sit, ibid. n. 42
 Ex elemosynis an viuere possint Religiosi orioi, ibid. n. 43
 An Religiosi ingrati suis benefactoribus, viuendo ex elemosynis teneantur restituere, ibid. n. 44. p. 49
 Prælatus an superabundans redditus teneatur in elemosynam dare, ibid. n. 57. p. 52
 Elemosyna quid, & quomplex, ibid. q. 2. c. 3. §. 3. n. 39. p. 98

Eligere.

Eligere indignum non quum licet, t. 1. q. 1. c. 3. §. 2. p. 119
 Eligens indignum participat penam omnium peccatorum ab ipso Indigno, causi electionis perpetuorum, ibid.
 Eligens indignum bona fide, an peccet, ibid. p. 121
 Eligens peccatorem occultum an peccet, ibid. §. 3
 Eligens peccatorem publicum peccat mortaliter, ib.
 Eligere peccatorem notorium an possint aliquando electores, ibid. p. 122
 Eligens irregularem peccat mortaliter, ibid.
 Eligi potest minus digna naturalis, relicto digno-

si extraneo, ibid. §. 5. p. 123
 Eligentes aliquem ad aliquam dignitatem unanimi consensu, an possint deinde eidem electioni se opponere, ibid. c. 31. §. 2. p. 135
 Eligendus in Prælum quas conditiones debeat habere, t. 3. lit. E. c. 19. n. 3. p. 50
 Eligere Prælum spectat ad subditos quibus præponendus est, t. 3. n. 1. p. 451
 Electione inuálida non est ad nouum deueniendum, nisi cassata prima, ibid. n. 2
 Princeps secularis potest se opponere electioni Prælati etiam Regularis sibi suspecti, immo potest electum non admittere, si iam persequatur Electores, est excommunicatus, ibid. n. 3
 Electio indigni facta præsentem confirmatorem, si casisset ad eos qui non consenserant, a se uoluitur, ibid. n. 4
 Indignus quis sit censendus, ibid. n. 5
 Papa mandator, vt electio fiat cum consilio alicuius, eo non adhibito, electio non valet, ibid. n. 6

Emerere.

Emerere, vel vendere quomodo possint Minimi, t. 1. §. 8. p. 300

Emergere.

Emergentia negotia quæ sint, tom. 3. lit. V. cap. 5. n. 3. p. 246

Episcopia.

Episcopia, quod sit, t. 1. q. 1. c. 8. p. 211

Episcopus.

Episcopus in Monasterio sibi subiectis ad custodiendam clausuram potest imponere excommunicationem sibi referatam, t. 1. p. 440
 Episcopus in electione Abbatissæ Monialium subiectatum Regularibus, non potest eorum vota excipere, t. 2. p. 443
 Episcopus Regularis tenetur vota essentialia suæ Religionis seruare, t. 1. q. 1. c. 1. §. 10. §. vn. p. 28
 Episcopus ex Religione Minimorum assumptus tenetur seruare vitam quadragesimalem, tom. 1. q. 4. c. 2. p. 166
 Episcopos Regularis tenetur deferre habitum suæ Religionis quoad colorem, & obseruare eas omnes obsequantias, quæ non impediunt statum Episcopalem, t. 1. q. 1. c. 1. §. 10. §. vn. p. 28
 Dimittens tamen habitum suæ Religionis, an sit excommunicatus, & apostata, est in questione, ibid.
 Episcopus Regularis ante consecrationem tenetur consignare omnia, quæ habebat, in manibus Superiorum Religionis, ibid.
 Quod si in aliqua Religione sit statutum, quod nullus consensiat electioni, nisi prius facta restitutione, & si consensiat non præmissa restitutione, sit ipso facto excommunicatus, & apostata, est in questione, ibid.
 Episcopo accedenti ad visitandum aliquod Monasterium Regularium, & dicenti se id facere ex speciali delegatione Summi Pontificis, an citandum sit, t. 1. q. 1. c. 18. §. 2. p. 49
 Episcopus an possit Regulares idontos repetitos ad confessiones audiendas admittere cum aliqua limitatione, t. 1. q. 1. c. 21. §. 1. p. 65
 Episcopus quando censetur ex odio nolle Regulares generales admittere, ibid.
 Episcopus Monachus quomodo absoluitur à Regula professionis Monachæ, t. 1. q. 4. c. 2. p. 167
 Episcopi non dant licentiam Regularibus audiendi confessiones, sed solum approbant personam, t. 3. lit. C. c. 1. §. 1. n. 2. p. 7
 Episcopi antequam examinent Regulares pro audiendis secularium confessionibus, debent videre licentiam suorum Superiorum, ibid. n. 3

Index Rerum,

Episcopus Regularis post obtentum privilegium à Papa teneur ad Religionem, teneur non potest sine Prælati Regularis licentia, tom. 3. lit. G. c. 6. num. 3. p. 71

Qua licentia habita non potest in Religione dignitates consequi, ibid. n. 4

Prælati Regularis, si eligatur Episcopus post eius consecrationem prælati vacat, & electio pertinet ad illos electores, ad quos pertinuerit, si esset mortuus, ibid. n. 5. p. 72

Si Religio haberet statutum, quod nollis consentire Episcopatus sine licentia Superioris, an dictam licentiam non obtinens sit excommunicatus, ibid. num. 6

Episcopus Regularis renuntians Episcopatus, an teneatur redire ad suam Religionem, ibid. n. 7

Forma qua Generalis dat licentiam Episcopo Regulari, ut possit in Consensu habere cellam, ibid. cap. 7

Adsignare Consensum sui Episcopis pertinet ad Provinciale, ibid. n. 8

Episcopus ut punire possit Regularem quæ requiritur, tom. 3. lit. P. cap. 7. o. 2. p. 99

Episcopus non potest punire Regularem delinquentem intra Claustra, etiam si sit cum scandalo, ibid. n. 3. p. 100

Episcopus debet monere eos Superiores, ad quos spectat Religiosum punire, & si ab eis, teneatur protegere, ibid. n. 4

Religiosus, qui habitu dimisso, tapinis se miscuit, an possit puniri à Iudice seculari, ibid. n. 5

Episcopi loco Apostolorum succedunt, tom. 1. n. 2. pag. 191

Episcopus contra ius commune non potest privilegium concedere, potest tamen super illo dispensare, ibid. n. 6

Episcopi quæ auctoritatem habeant absolvendi à casibus reservatis Papæ, ibid. n. 41. p. 196

Episcopi an possint absolvere, à casibus bullæ cæne, ibid. n. 44

Non possunt in totum eximere Ecclesiam à sua iurisdictione, ibid. n. 53. p. 198. & n. 50. p. 372

In Regulares nullam habent iurisdictionem, t. 1. num. 8. p. 205

Senescentie, quas contra eos ferunt, sunt omnino nullæ, ibid. n. 52. p. 206

An possint declarare Regulares excommunicatos à iure, ibid. n. 53

Non possunt declarare excommunicatos regulares prohibitos, aliquid facere per edictum publicum, ibid. n. 54

Episcopus citans Regularem, citatio est ipso iure nullæ nec censura ligatur, si non compareat, ibid. n. 55

Non potest cognoscere de iure privilegij Regularium ad vitandum illos iudicium producti, ibid.

Episcopi olim Regulares visitabant, ibid. n. 56

Non visitant neque Monasteria, nec Ecclesias Regularium exemptorum, ibid. n. 57

Etiā quod prætendant esse in quasi possessione, ibid. n. 58. p. 207

Episcopus prætendens visitare Ecclesiam Regularem, teneatur ostendere litteras sue commissionis, tom. 1. n. 6. p. 373

Si autem prætendat visitare parochiam Monasterio annexam, & illi Regulares resistant appellando, quid faciat, ibid. n. 7

Quid si prætendat visitare iure possessionis, ibid.

Vicini Parochias regularibus subiectas debet id facere absque insolito gravamine Monasterij, t. 1. num. 24. p. 208. & ibid. §. 3. p. 342

Episcopi seu Curari molestantes Regulares in suis privilegiis, mortaliter peccant, t. 3. n. 19. p. 207

Et aliis gravibus subiacent penis, ibid. & t. 2. §. 3. p. 371

Episcopus secundum antiquos Canones Regularem eorum animarum execrcentem delinquentem non puniebat, sed puniendum tradebat suo Superiori, tom. 1. n. 25. p. 208

Modo ponit Regulares delinquentes circa curam animarum, ibid. n. 27

Non potest punire Regularem Patrochum delinquentem in aliquo ad Patrochiam non pertinet, tom. 1. n. 28. p. 376

Episcopus non visitat Clericum scilicet excommunicatum eorum animarum in Monasterio, in quo degit Generalis Ordinis, tom. 1. n. 26. p. 208

Ad Episcopum pertinet dispensare Regularem super temporum interstitiis, ibid. n. 35. p. 210

Episcopus non potest prohibere, quin Regulare elemosinas querant, potest tamen velle videre licentias suorum Superiorum in locis, in quibus non sunt Consensus, tom. 1. n. 41. p. 380

Episcopi reitantes Apostatas Regulares, si moniti non ceciderint, sunt excommunicandi, t. 1. n. 17. p. 384

Episcopi Italici non possunt ordinare visitationes absque litteris dimissis sui Ordinarij recognitis à Vicario Papæ, t. 2. Consi. §. Urbani VIII. p. 499

Non intelligitur tamen de his, qui in Italia acquisierint domicilium, neque de Italis ordinatis ab visitationibus, & visita montes, ibid. n. 2. p. 500

Episcopus non potest nec per se, nec per alios procedere ad capturam regularium, etiam novitiorum, t. 1. n. 62. p. 513

Nisi Novitius ob delictum factum in seculo præsumeretur in fraudem Religionem, intrasse, ibid.

Quod si capiat in excommunicatione incidit, ibi in quam incidit etiam capientes, ibid.

Quomodo se gerat cum Regularibus notorie delinquentibus, ibid. n. 63. & t. 2. §. 18. p. 291

Volens Regulares punire super delicto notorio debet prius probare ipsos notorie deliquisse, ibi. n. 60. p. 378

Ei habita notitia delicti potest informationem capere, & ad Superiorem Regularem mittere, ibi. n. 61

Sufficit scire quod Episcopus semel dicto Superiori inquit quod suum subditum qui notorie delinquit, puniat, ibid.

Quomodo Superior teneatur Episcopum certiorare facere de punitione, ibid.

Dicitur Regularis extra Claustra delinquere, quando notorie & cum scandalo delinquit in Ecclesia, ibid.

Prælati Regularis an possint punire subditum, qui notorie delinquit cum solo processu fabricato ab Episcopo, ibid. n. 32. p. 379

Episcopus potest capere Regularem enormiter delinquentem, si sit suspectus de fuga, & statim ad suum Superiorem remittere, tom. 1. n. 64. p. 213

Episcopi, seu alij Prælati Ecclesiastici in negotiis Regularium non se impendant, tom. 1. §. 25. p. 353. & tom. 2. n. 18. p. 297

Episcopi possunt compellere remedia opportuna Regulares ad habendum in suis Conventibus Lectiones Sacre Scripturæ, tom. 1. n. 16. p. 357

Et quæ sunt ista remedia opportuna, ibid. n. 17

Ab Episcopo procedente tanquam delegato Sedis Apostolicæ, non potest appellari, nisi ad Papam, ibi. n. 18

Episcopi non possunt excommunicari, nisi id expresse concedatur, t. 1. n. 47. p. 261. Cap. Sedes Apostolica de reser. colligitur ex Trid. sess. 24. de reform. ar. c. 5. mox tales quod dicitur, etiam si excommunicari non possint per litteras non facientes expressam mentionem, nam hoc privilegium Episcopo concessum notorium est, unde non sufficit ad id derogandum conclusa

clausula generalis, sed debet esse particularis, & specificis expressa, ut eam posuit Pius V. in Const. eius 7. infra tom. 1. §. 34. p. 173
Episcopi non possunt compellere Regulares accedere ad Synodos, tom. 1. n. 64. p. 163
 Si precipiant Regularibus annuatim festa in suis Ecclesiis, hi obedire tenentur, ibid. n. 68
Episcopi non possunt in Ecclesiis Regularium Capitula celebrare, neque obedientiam à Superioribus exigere, nec de electione vel depositione se intromittere, ibid. n. 69. 70. & 71
Episcopi possunt regulari habitu incedentes, si obedientias suorum Superiorum non habeant, vel non non fuerint, incarcerare, tom. 1. n. 3. p. 122
Episcopus non potest pernis cogere populum ad audendam Missam, & Cuncionem, in Ecclesia Patrochiali, tom. 1. n. 1. p. 117
Episcoporum dignitas nullis potest comparationibus æquari, ibid. §. 1. p. 141
Episcopi debent benignè tractare Regulares, tom. 1. §. 24. p. 143
Episcopos primarius Pontifices Iurisdictione Regularium in potestate gerantur, ibid. n. 3. p. 144
Episcopi veterari debent Regulares sub mortali, ibid. n. 44. p. 149
Episcopi debent reverenter recipere Regulares, quando veniunt ad celebrandum in eorum Ecclesiis, & quæ possunt dicti Episcopi in Ecclesiis Regularium facere, ibid. n. 45. 46. & 47. pag. 149. & seq.
Episcopi multa gravamina Regularibus inferre debent, tom. 2. p. 137. & tom. 1. n. 5. p. 144
Episcopi in Monasteriis Regularibus subiectas non se impediunt, tom. 2. §. 7. p. 190
Episcopi examen puellarum Deo dicandam quomodo debent facere, ibid. §. 8. & ibid. num. 10. p. 195
Episcopi Regulares extra Clausura degentes sub sua protectione non debent recipere, tom. 2. §. 11. p. 191
Episcopi potest per se, vel per alium electioni Abbatisiam interesse, tom. 2. §. 7. p. 153
Episcopi solus inconsulta Synodo constitutiones facit, & solus confirmat Synodalia decreta, & solus Synodum subleat, tom. 1. n. 26. p. 177
Episcopus ex Religione Minorum assumptus, tenentur ad observantiam vite quadragesimalis, tom. 2. num. 3. p. 131
Essentiale.
Essentiale Religioni potest aliquid esse dupliciter, tom. 2. cap. 1. p. 165
Eucharistia.
Eucharistia Sacramentum possunt Regulares in eorum Ecclesiis, quoties opus fuerit, peregrinis & infirmis ministrare, tom. 1. §. 37. p. 138
Eucharistiam recipere tenetur quilibet fidelis semel in anno saltem in Pascha, tom. 1. n. 81. p. 147
Eucharistiam ministrare in die Pasche prohibetur Regularibus, ibid. n. 83. & t. 1. §. 6. p. 129
Eucharistiam sumptus in die Pasche in Ecclesiis Regularium, sufficit quod dicat se habere licentiam à proprio Parocho, licet eam non habeat in scriptis, tom. 1. n. 84. p. 148
Eucharistiam omni tempore, proutque in die Pasche possunt Regulares ministrare, ibid. n. 85
Et per diem Pasche intelligunt Communio Paschalis, ibidem numero 86.
Eucharistiam etiam in ipso die Pasche an possint Regulares ministrare, ibid. n. 88
Eucharistiam etiam in communione Paschali possunt Regulares ministrare mercatoribus, cuiuslibet, & peregrinis, ibid.
Tim. III.

Eucharistiam in articulo mortis absente, vel nolente Parocho, possunt Regulares cuiuslibet ministrare, ibid. n. 91. p. 149. & ibid. n. 15. p. 146
Entrapelia.
Entrapelia quid, tom. 2. q. 2. cap. 3. §. 24. n. 138. p. 134
Quomodo contra ipsam preceatur, ibid. n. 139
Examinatores.
Examinatores consistunt in quilibet Provincia tenentur Regulares, tom. 3. lit. C. cap. 15. num. 1. pag. 10
Examinatores Episcoporum peccant mortaliter, tam si admittant ad confessiones audientes personas non idoneas, quàm si idoneas reiciant, tom. 1. num. 15. pag. 177
Peccant item mortaliter, si examinandos promoveant de pœnitentiis, quod tamen fallit in uno casu, ibid.
Peccant item examinatores etiam illis modis, quibus Indices Ecclesiastici, ibid.
Tenentur in concilio beneficiorum proponere Episcopo digniores, ibid. n. 16
Quantum duret eorum officium, ibid.
Examinatoribus mortuis potest Episcopus alios facere, ibid.
Possunt in Examinatores eligi Regulares tale officium habentes, ibid.
Examinatores debent esse Doctores, ibid.
Debent esse probati à media parte Synodi ibid.
Synodo autem ex odio nolente eundem idoneum ab Episcopo propositum approbare, potest approbare Episcopus per se ipsum, ibid.
Excommunicati.
Excommunicati possunt Praelati Regulares, tom. 2. q. 3. cap. 4. n. 2. p. 114
Ubiqueque existentes, ibid. n. 7. p. 116
Quomodo id illis emperit, ibid. n. 3. p. 115
Etiam id possunt Capitula Generalia, & provincialia, non tamen localia, ibid. n. 4
An communicati possint excommunicati, ibid.
Excommunicati an possint Correctores locales, ibid. n. 5
An Vicarii, ibid. n. 6
Excommunicatio.
Excommunicatio solemniter quomodo ferenda, tom. 3. lit. C. cap. 5. n. 11. p. 11
Eius forma, ibid.
Excommunicatio est gladius spiritualis, & ex fine medicinalis, tom. 2. q. 1. c. 8. n. 15. p. 66
Non potest ferri pro peccato veniali, ibid. q. 3. c. 4. n. 11. p. 117
Sed solum pro mortali inobedientia & contumacia, ibid. n. 12
Illa parèt ut debent Praelati, ibid. n. 15
Quæ ignorantia ab excommunicatione exuset, ibid. n. 18
Dubius verum excommunicationem contraxerit, an sit excommunicatus, ibid. n. 15. p. 119
Excommunicatio potest ferri non solum in futurum, sed etiam in præteritum, tom. 2. q. 1. c. 16. §. 1. p. 118
Excommunicatio per appellationem non suspenditur, tom. 1. q. 1. cap. 16. p. 56
Excommunicatio lata post legitimam appellationem est nulla ibid. §. vn. p. 118
Si quis dicat excommunicationem esse nullam, debet audiri à Superiore, licet à solutionem non petat, ibid.
Si verò dicat esse iniustum, non debet audiri nisi prius absolutionem petat, ibid.
Excommunicatio propter habitum dimissionem in quibus casibus incuratur, & in quibus non, tom. 1. q. 1. cap. 26. §. 1. p. 88
S 2 Excommu

Index Rerum,

Excommunicatio in quinque Casibus est nulla, r. 5.
q. 1. cap. 31. §. 10. p. 134

Excommunicatio.

Excommunicatus non potest ad dignitates Ecclesiasticas assumi, r. 3. lit. A. cap. 7. n. 5. p. 7

Excommunicatus non potest eligi in Prælatum, r. 2. q. 2. c. 5. n. 5. p. 139

Et siue sit occultus, siue manifestus & hoc licet ipse electus excommunicationem suam ignoret, ibid. num. 4

Et hoc etiam, siue Prælatus habeat annexam curam animarum, siue non, ibid. n. 5

Etiam si motu proprio fiat electio à Papa, ibid. n. 9. p. 140

Nec post absolutionem potest excommunicatus retinere dignitatem in excommunicatione obtentam, ibid. n. 6. p. 139

Ad ab excommunicato tolerato in foro cæterno sustinentur, ibid.

Excommunicatus occultus, si eligatur, an teneatur se prodere, si non possit aliter se excusare, ibid.

Excommunicatus electus in provincialem, à quo possit dispensari, ibid. n. 7

Dignitatem acceptans tempore excommunicationis, qui prius habuisset electus, valide acceptat, ibid. n. 8. p. 140

Excommunicatus minori excommunicatione non potest ad dignitates eligi, ibid. n. 21. p. 141

Si tamen eligatur, electio non est ipso iure nulla, ibid. n. 22

Imò si sit facta ignoranter, irritari non potest, ibid. num. 23

Excommunicatum minori scienter eligentes, mortaliter peccant, ibid. n. 24. p. 142

Et incurrunt poenam suspensionis, ibid. n. 26

Excommunicatus minori non est priuatus iure eligendi, ibid. n. 25

Excommunicatus an possit excommunicare, ibid. q. 3. cap. 4. n. 10. p. 116

Excubitor.

Excubitoris studium officium, t. 3. lit. S. cap. 5. §. 10. n. 47. p. 136

Executor.

Executor testamenti an possit esse Religiosus, tom. 3. lit. E. cap. 35. n. 2. p. 58. & t. 2. q. 3. c. 5. n. 12. p. 231

Forma dandi licentiam, ut quis possit esse testamenti executor, ibid.

Dicendum in ordine nostro, ibid. n. 2. & seq. p. 259 & seq.

An fratres minores possint esse executores testamenti, tom. 2. q. 3. cap. 5. n. 23. p. 132

Exemplum.

Exemplum bonum tenetur dare Prælatus Regularis, tom. 2. q. 1. c. 7. n. 24. p. 60

Exemplum bonum Prælatorum modum suum ad introducendas virtutes, & malum ad vitia, ibid. q. 1. c. 3. §. 4. n. 41. p. 99

Exempli causa que dicuntur non restringunt dispositionem generalem, tom. 1. n. 5. p. 296

Exemptio.

Exemptio triplex est, tom. 1. n. 8. p. 205

Exemptionis privilegio non possunt exempti renuntiare, ibid. n. 6

Exemptus.

Exemptus à Iurisdictione non est exemptus à reuocantia, t. 1. n. 44. p. 149

Exemptus in quibus casibus subiciatur Ordinatio remissio, tom. 1. n. 4. p. 373

Exemptus ab Ordinario citatus an comparere teneatur, ibid. n. 5

Exempti iure communis sunt speciali honore digni,

tom. 2. n. 6.

p. 493

Exempti omnes circa Sacramentorum administrationem ordinariis subiciuntur, t. 2. §. 2. p. 352

Exempti omnes si delinquant circa Morales, & eorum bona, ab Ordinariis puniuntur, ibid. §. 3

Exemptus.

Eximere regulares à iurisdictione ordinariorum ad solum Papam pertinet, tom. 1. n. 5. p. 205

Eximendi aliquem ab officio ordinis, & communis formæ, tom. 3. lit. E. cap. 33. & 34. p. 59

Ac etiam in casu paniculari, ibid. cap. 35

Exemptio concessa propter infirmitatem, & propter meritum non potest reuocari, ibid. n. 2. p. 60

Eximere subditum à totali obedientia non potest Generalis, ibid. n. 3

Exemptiones non possunt concedi non habentibus conditiones requisitas, ibid.

Exorcizatio.

Exorcizandi concedendi licentiam forma, t. 3. lit. E. cap. 16. p. 60

Ad Generalem pertinet in Ordine nostro dare licentiam exorcizandi, ibid. n. 1

Exorcizandi potestas Sacerdotibus competit, ibid. num. 2

Duo obfessi simul exorcizari non debent, & in Ecclesia debet fieri exorcizatio, ibid. n. 3. p. 61

Moralis quomodo sit exorcizanda, ibid. n. 4

Regulares an teneantur obedire Episcopo prohibenti exorcizationem absque sua licentia, ibidem num. 5

Quibus armis debeat esse munitus Exorcista, ibid. num. 6

Quibus modis expellantur Dæmones, ibidem num. 7

Expellere.

Expelli possunt à Religione, qui diffamati scandalosis delictis, & moniti in professione ea tacerunt, tom. 1. §. 2. p. 335

Expelli à Religione quomodo possint incorrigibiles, tom. 2. §. 4. p. 390

Expedit.

Expediti censendi sunt legitimi, t. 2. q. 1. c. 5. §. 9. num. 136. p. 160

Exprobrare.

Exprobrare vitia naturalia anon debet Prælatus suis subditis, tom. 2. q. 2. cap. 3. §. 16. num. 152. p. 116

Expulsus.

Expulsus ab ordine literas concedendi forma, t. 3. lit. E. cap. 37. & 38. p. 62

Forma monendi Episcopum de tali expulsionem, ibid. cap. 39. p. 62

Quæ conditiones requirantur ad hoc, ut quis possit ab ordine expelli, ibid. n. 1. & seq.

Expulsus à Religione si humiliter petierit debet ad Religionem recipi, tom. 1. n. 51. p. 161. & t. 2. §. 3. p. 390. & ibid. §. 7

Expulsus non possunt Superiores concedere literas ad Sedem Apostolicam, nec mandare, ut talem Religionem ingrediantur, tom. 2. §. 3. p. 390. vide t. 1. §. 17. p. 255

Expulsus extra Religionem degentes sunt perpetuo suspensi ab ordinum executione, tom. 2. §. 6. p. 390

Expulsus singulis annis requirendi, ibid. §. 7

Non possunt docere, neque predicare, neque confessiones audire, tom. 2. §. 16. p. 352

Extrema Unctio.

Extremam Unctionem possunt Regulares ministrare ægrotis, absente vel nolente Parocho, t. 1. n. 21. p. 224

F

Falsificare.

Falsificantes litteras Superiorum, aut aliorum officialium Conuentus, quomodo incurrant in casum reuerſibilem per Clem. VIII. t. 2. q. 3. cap. 8. §. 1. n. 30. p. 214

Fama.

Fama quid ſit, t. 1. q. 1. c. 2. §. 1. p. 79. & ibid. cap. 8. p. 95.
Fama ſublata inuito iofamato, remittere non poteſt Prælatus inſamatori, tom. 2. q. 2. cap. 3. §. 1. n. 509. p. 109

Fames.

Fames eſt optimum condimentum cibi, t. 1. q. 4. cap. 9. p. 181

Familiares.

Familiares quod ſint, tom. 1. n. 15. p. 240
Familiares Fratrum Mendicantium poſſunt abſolui à confeſſariis approbatis dumtaxat à ſuis Superioribus, tom. 1. n. t. p. 381. & ibid. n. 12. p. 239

Familiaritas.

Familiaritas nimis ſubditorum vitanda Prælatis, t. 1. q. 2. c. 3. §. 1. n. 94. p. 107

Famulus.

Famuli, qui in Monafteriis Regularium viuunt, non ſubiaceant ſententiis excommunicationis, & interdictionis, ubi afficitur locus, in quo eſt Conuentus, tom. 2. p. 230. & ibid. n. 13. p. 240

Famuli regularium habitum eorum portantes, & in eorum Eccleſiis Sepulchrum eligentes, gaudent priuilegiis Fratrum, tom. 2. §. 15. p. 234

Famuli in habitu ſeculari in noſtris domibus ſeruientibus poſſumus Euchariſtiam miniſtrare etiam in die Paſche, & in articulo mortis, tom. 1. n. 112 p. 239. & ibid. §. 3. p. 309

Famuli regularium ſunt in duplici differentia, t. n. 2. p. 239

Famuli prædicti poſſunt à diſcretis confeſſariis abſolui à caſibus Episcopis reſeruatis, ibidem numero 14. p. 240

Fruantur diſcretis priuilegiis, etiam ſi ſeruiant pro ſalario, ibid. n. 16

Tempore interdictionis poſſunt intereſſe diuinis, ibid. num. 17

Fatu.

Fatu non poſſunt eligi ad dignitates, t. 2. q. 1. cap. 4. n. 13. p. 137

Fauores.

Fauores humani regularum diſciplinam funditus conuellunt, tom. 2. n. 2. p. 240

Fauori ſuo nemo poteſt renunciare, quando eſt induatus ob publicam vtilitatem, tom. 2. numero 18. p. 470

Fauores.

Fauores qui dicantur, mm. 2. n. 3. p. 307

Fauor non ſecundo effectu, an incidat in pernam contra Fauores, ibid. n. 4

Feſtum.

Feſta Diocæſana ſeruare tenentur Regulares, quoad Concionem, & lectiones habendas ad populum, tom. 1. n. 4. p. 352

Feſta, quæ Episcopos ſeruari mandatur, ſeruare etiam tenentur Regulares, tom. 1. n. 54. p. 398

Feſtum S. P. Franciſci celebratur ſub ritu duplici, t. 1. pag. 336. & tom. 4. §. 3. pag. 311. & ibid. §. 1. p. 325

In orationibus & innoctationibus dicti Sancti non eſt neceſſe addere, de Paula, tom. 1. n. 2. p. 334

Celebratur cum oſſibus, etiam ſi venerit in quadra-

geſima, tom. 2. n. 1.

Fideiheret.

Fideiheret pro monacho ad quid tenetur, t. 2. q. 3. cap. 5. n. 10. p. 231

Fideiheret an poſſit Religioſus, ibidem numero 19. p. 233

Fides.

Fides ſemel data conſtante ſeruanda Prælatis, t. 2. q. 1. cap. 3. §. 19. n. 194. p. 124

Occafiones non ſeruandi datam fidem, fugienda Prælatis, ibid.

Fides non habenda ſociis regni, ibid. q. 2. c. 1. §. 2. n. 69. p. 9

Fides data reis de impunitate, ſi veritatem ſciantur, omnino ſeruanda eſt, ibid. q. 2. cap. 3. §. 19. n. 194 p. 124

Fides à curiis exulat à multo tempore ad poenam capitis, ibid.

Fidem, & promiſſa rumpere, quando liceat Prælatis, ibid.

Fidei profeſſionis forma, tom. 3. lit. F. capite 1. p. 63

Fidei profeſſionem tenentur facere intra duos meſes omnes Prælati Regulares ſub mortali, t. 2. q. 2. cap. 6. n. 1. & 2. p. 162

Et hoc toties quoties ad dignitates aſſumuntur, ibid. n. 5. p. 163

Eandem tenentur facere omnes Collegæ Generales, & Provinciales, ibid. n. 6

Item omnes Regentes, Lectores, &c. ibid. n. 11. p. 164

Item prædicatores ibid. n. 13

Poteſt tamen fieri per Procuratorem, ibid. num. 7. p. 163

Hæc tamen intellige, ubi eſt in uſu, ibid. num. 14. p. 164

Filius.

Filius non poſſunt abſque peccato mortali relinquerè parentes in extrema, vel gravi neceſſitate, & Religionem ingredi, t. 1. q. 1. c. 9. p. 23. & t. 2. q. 3. c. 1. §. 2. n. 69. p. 179

Ad autem profeſſio aliter facta, valida ſit, ibidem num. 70

Filiorum honor erga parentes in tribus conſiſtit, t. 1. q. 1. c. 9. p. 23

Filius iam profeſſus tenetur à Religione egredi ad ſubueniendum parentibus extreme laborantibus, ibid.

Et hoc ſiue parentes incurſerint hanc neceſſitatem ante, vel poſt ingreſſum, ibid.

Filius profeſſus pro gravi neceſſitate parentum, tenetur à Religione exire ad eis ſubueniendum, ſi id non poteſt facere ſtando in Religione, ibid.

Filius recipiunt à parentibus eſſe, educari, & diſciplinari, tom. 1. q. 1. c. 9. §. 1. p. 24

Filius nihil eſt, quam eſſe quoddam patris, unde illius ad illum nulla poteſt eſſe iniuſtitia, ibid. p. 25

Filius debent parentibus amorem, ad quem pertinet parentes alere, & in neceſſitatibus ſubuenire, ibid. §. 2

Filius debent parentibus obedientiam, & reuerentiam, ibid.

Filiis debita patribus ſoluentibus nouem bona promiſit Deus, ibid. p. 26

Filiis debita parentibus non ſoluentes, quæ mala incurſant, ibid.

Filiis parentes maledicere non debent, ibid.

Filiis timenda parentum maledictiones, ſi autem ſine cauſa maledicant, non valde, ibid.

Filiis gratias agant Deo, quod ex malis parentibus totum naſci fecit, ibid.

Filius ſecundum rationem viuendi, parentum delicta

Index Rerum,

- imputari non possunt, t. 2. q. 2. cap. 5. §. 9. num. 124.
p. 157
- Parenium viria ad filios transfundi solent, ibidem
n. 125
- Filius non tenetur credere matri dicenti etiam cum iuramento, cum esse illegitimus, ibid. cum. 129.
p. 158
- Filius censeri debet legitimus, etiam si natus sit post
15. mensem, ibid. n. 130. p. 159
- Filius legitimus non prohibetur habere praelaturam
in eo Conventa, in quo habuit eius Pater, modo
illi immediatè non succedat, ibid. numero 142.
p. 161
- Femina.*
- Femina in virum naturaliter mutari potest, & è con-
sta, si ille casus tamen acciderit aliquo Conuen-
to-regularem, non tenetur in eo stare, tom. 2. q. 5.
cap. 1. §. 2. n. 60. p. 177
- Forma.*
- Forma servari debet sub poena nullitatis actus, tom. 2.
quæst. 3. cap. 1. §. 6. num. 160. p. 193. & n. 164.
p. 194
- Fortitudo.*
- Fortitudo quid, tom. 2. quæst. 2. cap. 3. §. 18. n. 176.
p. 120
- Circa quid versetur, ibid. n. 177
- Quot sunt eius actus, ibid. n. 178
- Est Praelatus necessaria, ibid. n. 179
- Quomodo contra ipsam peccetur, ibid. num. 181.
p. 121
- Eius partes, ibid. n. 183. §. 19
- P. F. Franciscus à Longobardis.*
- P. F. Franciscus à Longobardis Missionarij Tuncis Lau-
des, & dotes, tom. 1. n. 24. p. 393
- Facultates quas habuit à Summo Pontifice, ibidem
num. 25
- P. F. Franciscus à Mayda.*
- P. F. Franciscus à Mayda continuat Officium Gene-
ralium, vsque ad Capitulum generale, t. 2. Const. 1.
Gregorij XV. p. 485
- S. P. Franciscus.*
- S. P. Franciscus adhuc vivens, ut Sanctus præli-
citur, tom. 1. §. 2. p. 189
- Eligitur in Superiorem, ibid. §. 3. p. 195 & §. 10.
p. 123
- Er dicitur fidelissimus imitator Patrum præfectorum,
ibid.
- Er est falsum, quod fuerit licetorum expertus, tom. 2.
n. 24. p. 320
- Frates.*
- Frates Ordinis Prædicatorum in partibus Indiarum,
ex Const. Urbani VIII. non possunt vivere, aut
manere, extra Claustra sui Ordinis, sine Superio-
rum licentia, tom. 2. §. 1. p. 414
- Non possunt agere negotium in Romana Curia
infecto Patre Procuratore, ibid. p. 418
- Frates calcant S. Matrem de Mercede tantum habent
ministerium redimendi captivos, tom. 2. §. 1.
p. 429
- Frates S. Io. Dei habendi pro veris Religiosis, & eos
extra claustra delinquentes, solum iuxta formam
decreti Clementis VIII. Ordinarii panire licet,
tom. 2. p. 442
- Confirmantur, & declarantur literæ pro bono re-
gimine Prouinciarum S. Io. Baptiste Fratrum Discal-
ceatorum de Observantia, tom. 2. §. 2. p. 426
- Conceditur eis erigere posse Conuentus, ibidem
§. 3
- Er datur facultas recipiendi nouitios, ibidem §. 4.
- Er condendi statuta. Eximuntur à statuti emanatis à
Fratribus de Observantia, ibid. §. 5. p. 427
- Er datur eis facultas libros extrahendi studiorum
causâ à Bibliotheca de licentia Praelati, ibidem
§. 10
- Er non possunt emitti extra Prouincias suas, nec
extra claustra degere sine licentia, ibid. §. 9
- Frates Minores.* Excommunicati declarantur adhe-
rentes Minores Conuentuales non esse veros Re-
gulas Sancti Francisci obsecratores, tom. 2. §. 2.
p. 409
- Minores de observantia absque licentia in scriptis
sorum Superiorum non defertant Tunicam sim-
plicem cum mantello, habitum verò prædictum
cum Caputio Tunica, seu mantello confutum, nec
cum sui Superioris licentia; aliter subiciuntur cor-
rectioni Ordinarij loci, tom. 2. §. 1. p. 424
- In Religione Sancti Francisci de Observantia qui-
busnam competat ius præcedendi, ibidem §. 2.
p. 419
- Tolluntur quædam introductæ dissuetudines in
Ordine Fratrum Minorum de Observantia, t. 2. §. 2.
p. 431
- Datur facultas Superioribus eiusdem Ordinis libe-
rè exercendi munus suum, ibid. §. 3
- Prædicatorum eiusdem Ordinis elemosynas in con-
cedendo acquisitis, suis Prouincialibus tenentur
significare, ibid. §. 4
- Frates Minores Conuentuales in Consensibus, ubi
non est facta reductio Missarum, possunt eam fa-
cere ad rationem 60. Scutores pro qualibet Missa
quotidiana, tom. 2. p. 429
- Frates Augustinienses reguntur Aristocrata, t. 2. q. 1.
cap. 1. n. 6 p. 14
- Carmelitani prius Democratia regebantur, nunc
Aristocrata, ibid. n. 7
- Domini can Aristocrata reguntur, ibid. n. 6
- Minores Democratia reguntur, ibidem numero 8.
p. 15
- Minimi reguntur regimine mixto, ibid. n. 12
- Frates Minimi videntur quadragesimalem vitam, t. 1.
q. 4. cap. 1. p. 164
- Ad quam sub quotto voto eos adstringit S. P. Fran-
ciscus de Paula, ibid. & seq.
- Possunt ad infirmitates præcavendas se purgare,
ibid. cap. 3. p. 167
- In quibus casibus possint absque licentia Medici,
& Superioris carnes comedere, ibidem capite 5.
p. 170
- Frates Minimi tempore famis, aut belli quomodo
possint comedere carnes, tom. 2. quæst. 4. cap. 5.
p. 171
- Minimi adstricti à grassatoribus ad comedendas
carnes sub comminatione mortis, an possint come-
dere, ibid.
- Minimi senes an possint comedere carnes, hoc so-
lùm quia senes sunt, ibid. cap. 6
- Minimi comedentes carnes, & pisces in eodem
prædicto quomodo mortaliter peccent, ibidem
p. 172
- Frates Minimi dispensati ad comedenda oues, an pos-
sint comedere carnes, tom. 2. quæst. 4. cap. 6.
p. 172
- Comedentes carnes in infirmitate quomodo te-
neantur ieiunare, ibid.
- Minimi statuentes comedere vnum Caponem in
tribus vicibus, v. g. tria mortaliter peccata com-
mittunt, & sic de aliis casibus, ibid. p. 173
- Licentia ad comedendas carnes, an possint eas
comedere diebus Veneris, & Sabbati, ibid.
- An saltem possint diebus Veneris & Sabbati co-
medere cibos coctos in iure carnis, quando sunt
dispensati ad carnes comedendas, ibid.
- Frates Minimi in prædicatione verbi Dei occupari,
quomodo possint carnes comedere, ibid.

& Verborum.

Fratres Minimi non possunt providere sibi de cibis
Paschalibus comedendis tempore infirmitatis, t. 1.
q. 4. c. 6. p. 174
An possint cum occulta licentia mediei & Superi-
orioris carnes comedere, ibid.
Continuè languidi an sint ineligibiles ad dignitates
Ordinis, & ad quas, ibid.
Fratres Minimi vescentes carnis in infirmitate
non possunt à Consensu communiter egredi, ibid.
cap. 8. p. 176
Possunt tamen in aliquibus casibus, ibidem, &
seq.
Fratres Minimi tunc, melancholia, seu oppilatione la-
borantes possunt à Consensu egredi, etiam quan-
do carnes comedunt in infirmitate, t. 1. q. 4. cap. 8.
p. 177
Correctores Generales, Provinciales Minimorum
hoc statuto non arctantur, ibid. p. 178
Quia est odiosum, ibid.
Possunt Minimi exire à Consensu sub cruce,
quando vescuntur Paschalibus in infirmitate, ibid.
p. 179
Fratres non tenentur recipere eum, qui bis aufugit, t. 1.
q. 1. cap. 15. p. 176
Fraudes.
Frandibus non est appetenda via, t. 3. lit. O. cap. 6. n. 5.
p. 96
Fuga.
Fuga delinquentis an probet delictum, t. 3. lit. C. c. 10.
nom. 6. p. 24
Fugitivi.
Fugitivi in Ordine nostro sunt inhabiles ad suscipien-
dos Ordines, tom. 3. lit. O. capite 6. numero 6.
pag. 97
An possint in suscepis ordinibus ministrare, ibid.
Fundatores.
Fundatores declarandi forma, tom. 3. lit. F. cap. 2.
p. 64
Eadem si contingat fundatorem peregrinari, ibid.
cap. 3
Fundatorum privilegia in Ordine nostro sunt in-
triplici differentia, ibid. n. 1
Fundatores gaudent omnibus privilegiis Fratrum,
ibid. n. 2
Fundatrices nostra Monasteria ingrediuntur, ibid. n. 3.
p. 65
An filiz & neptes fundatricum ingredi possint,
ibid. n. 4
Fundatores possunt cum suis famolis in coctis infir-
maris carnes comedere, ibid. n. 5
Fundatores unus Conventus possunt esse tres, scilicet
dans fundum, dotem, & edificans, t. 1. q. 3. p. 161.
& ibid. n. 84. p. 265
Erundi, v. g. possunt esse plures, ibid.
Fundatores participant de omnibus bonis, quæ sunt
in Religione, tom. 1. q. 1. p. 275
Semel in vita, ac in morte eis conceditur Indul-
gentia plenaria, & dicendo quinq; Orationem
Dominicam, & toties salutationem Angelicam in
diebus stationum, locantur omnes Indulgentias,
quæ actualiter visitantes Ecclesiis intras, & extra
vitem, tom. 1. q. 39. p. 239
Fundator, & illius heredes tenentur Ecclesiam, &
Conventum à se fundatum defendere, expensis
tamen Ecclesiæ, quod si non faciant, possunt pri-
vati privilegia fundatorum, tom. 1. numero 24.
p. 185
Monasterium tenetur alere fundatorem ad pauper-
tatem redactum, ac eius filios, &c. Etiam ex red-
ditibus necessarios, ibid. n. 25
Quod si Fundatores sint plures, omnes tenent Mo-
nasterium alere, ibid. o. 26

Etiam si suadatores alteri ius fundationis donassent,
ibid.
Iura fundationis, & sepulture veldi non possunt
ad instantiam creditorum, ibid. n. 27. p. 186
Fundatori, qui, & quor honores debeantur, ibid. n. 28.
& 29
Fundatoris arma amoveri non possunt etiam à nouo
herede fundatoris, ibid. n. 47 p. 197
Fundatrices.
Fundatrices & Torices gaudent privilegiis Ordinis,
tom. 1. q. 24. p. 235
Fundatrices quæ sint, ibid. n. 50. & 51. p. 244
Earum privilegia, ibid. n. 52
Possunt ingredi in Conventus Minimorum, ibid.
n. 6. p. 283
Cum sua Comitibus, ibid. n. 7
Earum Filiz succedunt per capita, neptes per stir-
pes, ibid. n. 3. p. 361
Possunt ingredi omnes Conventus Religionis,
ibid. n. 4
Furari.
Furari reliquias an sit mortale, t. 2. q. 3. cap. 2. num. 53.
p. 215
Furtio.
Furtio non possunt eligi ad dignitates, t. 2. q. 2. cap. 4.
n. 12. p. 137
Furtum.
Furtum tam de re communis, quam ad usum aliquis
concessa, quomodo sit casus reservatus, t. 2. q. 3. c. 2.
num. 51. p. 215
Quæ sit materia, quæ constituit furtum mortale,
ibid. n. 52

G

Gabella.

GAbellas & impositiones quascunque solute,
non tenentur Regulares, tom. 1. q. 3. p. 255
Imponentes, vel ab eis exigentes sunt excommu-
nicati, ibid. n. 138. p. 272
Quod tamen non procedit quando effect facienda
aliqua Contributio, pro aliquo extraordinario,
ibid. n. 141
Tenentur etiam solvere, quando solvuntur pro
communi damno vitando, ibid.
Gabellarum emptores possunt exigere ab Ecclesiasti-
cis iuramentum, quod res transcentes per Duam
sunt ipsorum, & hi tenentur iurare ad mentem ip-
sorum emptorum, t. 1. n. 150. p. 273. & ibid. n. 35.
p. 387
Regulares an iure divino, vel humano sint exem-
pti à solutione Gabellarum, & ibid. n. 137. p. 272

Gallica Natio.

Gallicæ nationis nomine quænam gens intelligatur,
tom. 2. o. 29. p. 473

Gaudium.

Gaudium quid sit, & an Prelatis necessarium, t. 2. q. 2.
cap. 3. q. 3. n. 16. p. 94

Generalis.

In Generale Minimorum eligitur à Papa Recorrend.
Pater Io. Baptista Ronca, tom. 2. q. 1. p. 404
Prorogatur, & confirmatur illi officium ad Tien-
num, ibid.

Generalibus Minimorum in posterum, expleto Geo-
calatus officio, conceditur habere vota consilia,
decisiva, & electiva in Capitulis Generalibus, Pro-
vincialibus & intermediis, tom. 2. q. 1. p. 407
Et quod possint sibi eligere Conventum, à quo
non possint amoveri, & vnum fratrem, qui sibi
inferuiat, ibid.

Generalis Minimorum potest cum iis, qui triconem
in

Index Rerum,

- in studiis absoluerint, dispensare, vt Ordine Presbyteratus initientur, tom. 2. p. 439
- Generalis Minorum Conuenialium potest exiguete Conuocatos pauperes, tom. 2. §. 1. p. 417
- Et etiam Generalis Minorum paulo infra,
- Generales Minorum statim electi suum officium libere exercere possunt, t. 1. §. 1. p. 250 & ibid. num. 1. p. 255 & tom. 2. §. 5. p. 259
- Vide ibid. n. 10. p. 260
- Generalis à quibus possit amoueri à suo officio, t. 1. §. 2. p. 251
- Generalis Minorum durante suo officio, non visitatur, tom. 1. o. 2. p. 255
- Potest tamen in tribus casibus amoueri, ibid. n. 3
- A quibus deponendus, ibid. n. 4
- Generalis habet plenariam auctoritatem super suos subditos, tom. 1. §. 3. p. 279
- Que sit iurisdictio plenaria, ibid. n. 3. p. 280
- Si res exigat potest illos subditos torture subleete, ibid. Et id etiam possit absque privilegio in casibus, in quibus torquentur laici ad erudendam veritatem docent Archidiaconi, in cap. Quia iusta, §. Presbyteri, 13. q. 6. Penna, in leg. omnes Iudices, Cod. de Decur. lib. 10. c. 10. 4
- Generalis precipienti contra Religionem obedire non tenemur, tom. 1. n. 5. p. 280
- Generales, vel Prouinciales non possunt eximere interuim subditum ab obedientia Superioris immediati, ibid. n. 6. & ibid. n. 1. p. 298
- Generalis potest in quacunque irregularitate cum suis subditis dispensare, tom. 1. n. 9. p. 281
- Generalis tempore visitationis reducebat Missas, ita vt nouem Collectas valerent pro nouem Missis, ibid. n. 10
- Quam facultatem poterat etiam committere suo Visitatori generali, ibid. n. 13
- Et hoc privilegium valebat etiam pro Missis futuris, ibid. n. 14
- Generalis Minorum præfideat Capitulo Generali vique ad electionem noui Generalis, tom. 1. §. 3. p. 288
- Generales possunt privilegia & constitutiones pontificias declarare, tom. 1. §. 1. p. 296
- Et iurisdicte, ibid. n. 2
- Cum tamen res est dubia, ibid.
- Generalis Prædicatorum potest eximere Conuentus à iurisdictione Prouincialium, tom. 1. §. 3. p. 298
- Non notem Generalis Minorum, ibid. n. 1
- Generalis semel visitata aliqua Prouincia, non potest ad libitum eam iterum visitare, tom. 1. n. 2. p. 224
- Generalis Minorum potest quolibet triennio Terrarum Fratrum, & Sororibus, Conuersatibus & Procuratoribus Indolentiam plenariam concedere, tom. 1. §. 1. p. 362
- Et etiam electionem Coofessorij, ibidem §. 2. & ibid. n. 2
- Generalis Minorum tenetur visitare personaliter Conuentus Principales Religionis, tom. 1. §. 6. p. 316
- Examine rehabilitationis fratrum obtentas à Congregatione, & à Papa, ibid. §. 2. p. 321
- Durat per sex annos, ibid. §. 2. p. 326
- Generalis Religionum in quibus casibus deponi possit, tom. 1. n. 4. p. 382
- Generalis quando debet eligere iure deuoluto Prouincialem, an teneatur eligere de corpore Prouinciale, & pro quanto tempore possit eligere in Religione nostra, tom. 1. n. 6. p. 381
- Si autem electio facta à Generali dicto casu suum non sortitur effectum, deuoluitur electio ad primos electores, ibid. n. 7. p. 382
- Generalis potest duos paruos Conuentus in vnum vnire, etiam absque consensu Fundatoris, ibidem num. 23. p. 384
- Generalis Minorum potest mittere quoscuque visitatores super quoscuque Prouinciales, t. 2. n. 2. p. 447
- Generalis factus Episcopus, non est expediens quod continuetur in officio Generalis, ibidem, num. 2. p. 485
- Generalis Minorum potest suppressere Conuentus teones, eorumque boni in Conuentus maiores transferre, tom. 2. const. 14. Verboi VIII. p. 513
- An possit hanc facultatem suo Vicario committere, ibid. n. 2. p. 514
- Non potest tamen dimittete Conuentus, qui de breui futuri sunt pingues, ibid. n. 2
- Profanario Ecclesiarum dictorum Conuentuum ad quem pertineat, ibid. n. 3
- Applicatio dictorum Ecclesiarum locis pijs à quo est facienda, ibid. n. 4
- A quonam sint transferenda onera dictorum Conuentuum, ibid. n. 5
- Hoc privilegium est reale, ibid. n. 6
- De forma vtendi hoc privilegio, ibid. n. 7
- Generales Religiozum & Prouinciales habent auctoritatem condendi statuta, tom. 1. q. 1. cap. 8. §. 3. pag. 18
- Generales, & Prouinciales possunt facere facultatem professis, vt exeam à Conuentu ad subueniendum parentibus extremis, vel grauer indigentibus, t. 1. q. 1. c. 9. p. 24
- Generalis potest transferre suum subditum de vna in aliam Prouinciam, tom. 1. q. 1. c. 52. p. 35
- Non tamen sine rationabili causa, ibid.
- Generalis vnam Prouinciam iam visitatam, an possit iterum pro suo libito visitare, tom. 1. q. 1. c. 18. §. 4. p. 46
- Generalis non potest subicere visitandam aliquam Prouinciam Religiosis alterius professionis, ibid. §. 2. p. 47
- Generalis, aut Prouincialis potest ex iusta causa precipere Superiori immediato Conuentus, ne quando ipso inconulto ad professionem admittat, tom. 1. q. 1. cap. 26. §. 2. p. 89
- Generales, & Prouinciales Minorum possunt in aliquo casu particulari declarare statutum illud de non egrediendo à Conuentu tempore, quo fratres vescuunt Paschilibus in infirmaria, t. 1. q. 4. c. 8. p. 178
- Generalis Prædicatorum, Iesuitarum & Carthusiensium est perpetuus, tom. 2. q. 1. cap. 4. num. 4. p. 23
- Reliquæ Religiones habent temporalem, ibid.
- Generalem perpetuum habent maxie Religiones, quæ tamen cum temporalem secernunt, ibidem num. 5
- Generales temporanei magis expediunt statui Regulatum, quam perpetui, ibid. §. 2. n. 20. p. 25
- Generalis tenetur obseruare constitutiones Capituli Generalis, tom. 2. q. 1. c. 8. n. 3. p. 62
- Generalis, si per multam se à Capitulo absintet, loco illius antiquior Prouincialis præfideat, t. 2. q. 1. c. 5. num. 3. p. 67
- Generalis debet habere eminentem scientiam, t. 2. q. 2. cap. 3. n. 16. p. 75
- Eius officia, ibid. n. 17
- Debet excellere in Theologia, ibid. §. 2. num. 38. p. 78
- Non est tamen necesse, quod habeat scientiam iuris ciuilis, bene autem Canonici, ibid. n. 39
- Debet esse exercitatus in literis humanioribus, ibid. num. 40
- Etiam petitus in linguis peregrinis, ibid. n. 41. Et

& Verborum.

Et in scientiis geographicis, & astronomicis, *ibid.*
 nom. 42. p. 79
 Et etiam physiognomia, *ibid.* n. 47. p. 80
 Debet etiam habere ethicam & politicam, *ibidem*
 num. 53. p. 81
 Generales omnium fere Religionum statim electi
 censentur confirmati, tom. 3. lit. C. cap. 18. n. 1,
 pag. 29
 Generales ao sint officiales Papæ, *ib. lit. Z. Append. 4.*
 num. 3. p. 163
 Tenentur visitare omnia Monasteria suorum Or-
 dinum, *ibid.* lit. P. c. 9. n. 51. p. 106
 Generales possunt eximere aliquem ab officio pu-
 blicis, & oneribus Religionis, tom. 3. lit. E. c. 33.
 num. 1. p. 60
 Generalis quomodo possit monere Religionem de
 morte alicuius Collegæ, tom. 3. lit. E. cap. 24.
 P. 54
 Generalis quomodo possit providere loco Collegæ
 defuncti, *ibid.* n. 2. 3. & c. p. 55
 Generalis quomodo de Provinciali provident, si ad ip-
 sum electio est devoluta, *ibid.* c. 27. p. 56
 Generalis quomodo scribat Electoribus, bonam ele-
 ctionem suadendo, *ibid.* c. 29. p. 57
 Quomodo scribat animado ad retinendam digni-
 tatem, *ibid.* c. 31. p. 58
 Generalis qua forma de licentiam suo subdito, Episcopo
 capitulum accipiendi, tom. 3. lit. G. cap. 6. p. 71
 Quid luer ista licentia, *ibid.* n. 3
 Generalis qua forma hortatur Provinciales ad suum
 officium rectè exercendum, *ibid.* c. 8. p. 72
 Generalis quando accedit ad visitandum aliquam Pro-
 vinciam, debet recipi cum summa reuerentia, *ibid.*
 lit. P. c. 9. n. 4. p. 106
 Generalis functus officio non potest immediate eligi
 in Zelosum, tom. 3. lit. Z. c. 2. n. 4. p. 153
Gemitura.
 Genitorum ab amicitia, qui inuicem proficitur, si
 deinde causetur, tom. 2. quest. 3. cap. 1. 5. 5. n. 152.
 pag. 191
Genus humanum.
 Genus humanum per concubium nec conseruatur,
 nec augetur, tom. 2. q. 1. c. 3. n. 6. p. 20
Gibbosi.
 Gibbosi an possint eligi ad dignitates, 1. q. 1. c. 4. n. 17.
 p. 138
Gloria.
 Gloria quid sit, tom. 3. q. 1. c. 28. p. 95
 Vana gloria quid, & quando mortales, 1. 2. q. 2.
 c. 3. §. 19. n. 186. p. 122
Gnomin.
 Gnomin quid, tom. 2. q. 1. cap. 3. §. 9. n. 82. p. 105
Gratia.
 Gratia morte concedentis non expirat, tom. 1. n. 14.
 pag. 192
 Gratia ab vno Prelato concessa alicui fratri particu-
 lari durante etiam Prelato concedente vita functo,
 vel officio finito, *ibid.*
 Gratia à Generali vel Provinciali aut Episcopo con-
 cessa absoluedi à casibus referendis, durat, etiam si
 vita, vel officio functi sint, *ibid.* n. 15
 Gratia facta à Prelato subditis tempore visitatio-
 nis durante etiam postquam concedentes fuerint
 officio functi, *ibid.* n. 16
 Gratia, seu privilegia concessa subdito non debet
 Prelatus successor eum priuare, *ibid.* n. 17
 Gratia, seu privilegio studendi per septem annos, non
 potest quis ante illud tempus sine causa priuari,
ibid.
Gratitudo.
 Gratitudo quid sit, tom. 2. q. 2. c. 3. §. 17. n. 160.
 p. 117
 Tom. III.

Graumina.
 Graumina à Prelato subditis imposita, non per dis-
 finitum sententiam, ipso officio functo, non dan-
 rant, tom. 1. n. 18. p. 792
 Graumina, quæ per appellationem à definitum non
 possunt reparari, quæ sint, 1. q. 1. c. 20. p. 55
Gratuitas.
 Gratuitas, quam debet habere Prelatus Regularis,
 quæ, tom. 2. q. 2. c. 3. §. 10. n. 94. p. 107
 Modò seruanda, *ibid.* q. 3. cap. vii. n. 7. p. 567
Gula.
 Gula, quando sit peccatum mortale, tom. 2. q. 2. c. 3.
 §. 12. n. 113. p. 127
Habere.
 Habere aliquid in communi non minuit de perfectio-
 ne Religionis, tom. 1. q. 1. cap. 24. §. 1. p. 72;
 & seq.
Habitas.
 Habitas corporalis necessaria ad exequendum ma-
 nus acceptum, requiritur in eligendo ad Praeuius
 Regularium, tom. 2. q. 2. c. 4. n. 2. p. 135
Habitum.
 Habitum Minimorum cuique venient dare possu-
 mus, tom. 1. §. 10. p. 590. & *ibid.* n. 50. p. 597
 Habitum similem habuit Minimorum nullus ferre
 potest, tom. 1. §. 18. p. 253. & *ibid.* numero 53.
 pag. 262. & §. 3. pag. 317. & tom. 2. p. 329. &
ibid. n. 51. p. 469
 Nec hæreres extra Ordinem degentes possunt Cap-
 satorum nostro simile deferre, tom. 2. §. 2. p. 357
 Color nostri habitus est color vestis talaris Christi,
 & B. M. V. ac Apostolorum, tom. 2. numero 12.
 p. 469
 Habitum Regularium oculantibus Indulgentiæ con-
 ceduntur, tom. 1. n. 5. p. 226
 Habitum non facit Monachum, tom. 1. n. 5. p. 323
Hæreticus.
 Hæreticorum libri apud aliquem reperti reddunt
 illum de hæresi suspectum, tom. 2. numero 61.
 p. 480
 Quid si scitipæ, *ibid.* n. 61
 Hæreticus non potest eligi ad Prelaturas, 1. q. 1. c. 5.
 §. 6. n. 72. p. 149
 Etiam post emendam *ibid.* n. 74
 Siue sit occultus, siue manifestus, *ibid.* n. 73
 Item nec eius filij, *ibid.* n. 75
 Tam legitimus, quam illegitimus, *ibid.* n. 76
 Etiam ante hæresim geniti, *ibid.* n. 79. p. 150
 Intelligitur tamen de filiis, quorum patentes fue-
 runt coniuncti, vel confessi de hæresi, *ibidem*
 nom. 80
 Filij hæreticorum non possunt ordinari, *ibidem*;
 num. 81
 Hæreticus eligere non potest, nec eius filij, *ibid.* n. 96.
 p. 553
 Hæreticos telasponquis, *ibid.* n. 78. p. 149
Hermaphroditus.
 Hermaphroditus non potest esse Prelatus, 1. q. 2. c. 4.
 n. 22. p. 138
 Neque ad Religionem recipi, *ibid.* q. 3. c. 1. §. 20. 39.
 p. 177
Homicida.
 Homicida voluntarius per assassinium est irregularis,
 quoad Ordines, & exercitium liborum, & quoad
 dignitates, tom. 1. n. 101. p. 267
 Nec cum isto possunt Prelati Regulares dispen-
 sare, *ibid.* n. 103
 Hanc autem irregularitatem non loquitur is,
 qui

Index Rerum,

- qui mandauit homicidium in personam vnius, quod postea fuit commissum in personam alterius, *ibid.*
- Homicida voluntarius in rixa esse irregularis, sed cum illo dispensat Prælati Regularis, si sit occultus, *ibid.* n. 104. p. 168
- Homicida per sententiam nimirum Iudicis, irregularis est, sed cum eo dispensat Prælati Regularis, t. 1. num. 105. p. 168
- Homicidium.**
- Homicidium casuale duplex est, tom. 1. num. 106. p. 168
- Quomodo, & quando sit peccatum, *ibid.* n. 106. ad 111. p. 168. & seq.
- Quis possit cum eo dispensare, *ibid.* numero 111. p. 169
- Homicidium ob propriam defensionem, vel patris, seu Prælati cum moderamine inculpate tutele, nullam inducit irregularitatem, tom. 1. numero 113. p. 169
- Secus autem si excedat mortaliter in defensione, *ibid.* n. 114
- Quando autem per fugam potest vitari periculum an irregularitas incurritur, *ibid.* n. 115
- In illa tamen irregularitate dispensat Episcopus, vel Prælati Regularis, si sit occultus, *ibid.* n. 116
- Homo, Homines.**
- Homines pax magni, & parui non possunt eligi ad dignitates, tom. 1. q. 2. c. 4. n. 14. p. 137
- Homines naturaliter inter se discordant, t. 2. q. 1. c. 1. num. 2. p. 1
- Homines alij naturaliter ad regimen, alij ad subiectionem dispositi sunt, tom. 2. q. 1. cap. 4. §. 1. num. 14. p. 15
- Homini inest naturaliter honoris appetitus, *ibid.* num. 25
- Homo est optimus, & pessimus omnium animalium, *ibid.* n. 23
- Homini ætates variz, tom. 1. q. 1. cap. 1. num. 2. pag. 67
- Homo ad imaginem Dei creatus, in societate vivat, necesse est, tom. 1. q. 1. c. 1. n. 1. p. 2
- Homo, qui sine societate vivit aut bestia, aut Deus est, *ibid.*
- Homo, ut sic est imperfectus, tom. 2. q. 1. c. 7. n. 7. pag. 58
- Homo naturaliter scire desiderat, tom. 1. q. 1. c. 1. §. 1. n. 71. p. 34
- Honestas.**
- Honestas quid, tom. 1. q. 2. c. 3. §. 21. numero 107. pag. 126
- Dupliciter sumitur, *ibid.* n. 108. p. 127
- Prælati necessaria, *ibid.* n. 109
- Honor.**
- Honor appeti potest inordinatè tripliciter, t. 2. q. 1. cap. 3. §. 19. n. 186. p. 121
- Honor est maius bonum quoad extrinsecam, quod sit in homine, tom. 1. q. 1. c. 12. p. 10
- Honor maximè æstimandus, *ibid.*
- Est cuiuslibet virtutis præmium, *ibid.*
- Honori non renuntians Religiosus per votum professionis, tom. 1. q. 1. cap. 12. p. 10
- Honor, quid sit, tom. 1. q. 1. c. 12. p. 95
- Quomodo differat ab amore, *ibid.* p. 3 r
- Honor propriè soli virtuti debetur, *ibid.*
- Sed aliqui honorantur, propter virtutem alienam, *ibid.*
- Honoratus.**
- Honoratus homo quis dicitur, tom. 1. q. 1. cap. 11. pag. 3 r
- Hospitalis, Hospitalitas, Hospitarius.**
- Hospitalitas nemini deneganda, tom. 2. n. 1. p. 381
- Laudatur.
- Hospites hilariter recipiendi, *ibid.*
- Hospitali tenuens, elegendus, *ibid.*
- Receptus liberaliter tractandus, *ibid.*
- Hospitibus pedes lauandi, *ibid.*
- Hospitali qui non sunt, non debent ad dignitates promoveri, *ibid.*
- Hospitibus secularibus in Conventibus Regularium infirmamentis possunt dicti Regulares Eucharistiam ministrare, tom. 1. n. 92. p. 149
- Et etiam Extremam-Vinctionem, *ibid.* n. 93
- Et si decedat sepultura tradere, *ibid.* n. 94 p. 150
- Hospitalitas est de iure diuino, tom. 3. lit. Z. c. 3. n. 17. pag. 158
- Superiores tenentur hospitari omnes Religiosos indifferenter, etiam inimicos, *ibid.*
- Qui hospitalitatem contemnant, sunt excommunicati, *ibid.*
- * Vide *verb. largitis monerem.*
- Hospites.**
- Hospites sunt benigne tractandi à Correctoribus, tom. 3. lit. O. c. 4. n. 2. p. 92
- Hospites habent ius ad fruendum bonis totius Religionis, *ibid.*
- Hospites Religiosi non debent recipi tanquam hospites, sed etiam fratres naturales locorum, per quos transeant, *ibid.* p. 94
- Hospitibus providendum est de victico, si forte careant, à Correctore per cuius Consensum transeunt, *ibid.* n. 3
- Si aliquis frater hospites infirmetur, non potest Conventus hospitij quidquam petere à Conventu Localitatis, *ibid.* n. 5
- An Correctores teneantur recipere Fratres non habentes obedientias Prælatorum, *ibid.* n. 7
- Statutum quod fugiunt incutere, an debeat observari, *ibid.* n. 8
- Hospites tenentur observare statuta Conventuum, in quibus sunt hospites, t. 2. q. 1. c. 8. n. 21. p. 63
- Humilis.**
- Humilitati non repugnat, quod aliquis servus Dei dicat, ego maiora miracula patravi quam ille, nec similiter ego melius studui quam ille, &c. t. 1. n. 124 pag. 391
- An possint fœmi Dei absque mendacio dicere, ego sum peior alioquo, *ibid.*
- Humilitas quid, & quotuplex, tom. 1. q. 1. cap. 3. §. 24. n. 132. p. 132
- Humilitas cordis iuvat ad castitatem servandam, t. 1. q. 3. cap. 2. p. 158
- Hypocritæ.**
- Hypocritæ quid, & quando, mortale peccatum, t. 2. q. 2. c. 3. §. 17. n. 168. p. 118
- I
- Infantia.**
- Infantia quid sit, & quando peccatum mortale, t. 2. q. 2. c. 3. §. 17. n. 168. p. 118
- Ieiunare.**
- Non ieiunandum in vigilia S. Io. Baptizæ, quando contingit in die solemnitate corporis Christi, t. 1. p. 435
- Ieiunia.**
- Ieiunia indicta ab Episcopo an teneantur Regulares observare, tom. 1. n. 55. p. 398
- Ignorantia.**
- Ignorantia est mater omnium delictorum, t. 2. n. 11 pag. 310
- Ignorantia etiam quæ sit, tom. 1. n. 17. p. 185
- Ignorantia, crassa, affectata, invincibilis quid, & quomodo

quomodo excuset à colpa, t. a. q. 3. c. 4. n. 17. p. 117
 Ignorantia est intolerabilis in his qui præsumunt, ibidem
 q. 2. c. 4. n. 10. p. 74
 Duplex est, ibid. §. 3. n. 74 p. 84
 Ignorantiam duo sunt gradus, ibid. n. 73

Illegitimus.

Illegitimi alij naturales, alij spurij, t. a. q. 2. c. 5. §. 9.
 num. 121. p. 157
 An dobio, an aliquis sit naturalis, vel spurius, ad
 effectum legitimacionis, potius naturalis, quam
 spurius æstimandas est, ibid. n. 123
 Contra illegitimos multa mala dicant D. D. ibid.
 num. 125
 Cum illegitimis dispensare potest Pater Rego-
 laris per se solus, ibid. n. 143. p. 161
 Non tamen sine causa legitimi, ibid. n. 145
 Nec censetur dispensare eo ipso quod ad dignita-
 tem admittit, ibid. n. 144
 Dispensatus ad dignitatem inferiorem, non cen-
 setur dispensatus ad Superiorem, ibidem num. 146.
 pagina 162. & tom. 3. lit. I. cap. vn. numero 2.
 pag. 73
 Nec dispensatus in sæculo ad beneficium curatum
 potest in Religione habere dignitates, ibidem
 num. 147
 Nec dispensatus in vna Religione potest habere
 dignitates in alia, si ad eam transeat, ibidem
 num. 148

Illegitimi dum non sunt legitimati ad vocem passivam,
 non gaudens actiua, ibid. n. 151
 Quomodo possint recipi ad Religionem, ibid. q. 3.
 cap. 1. n. 4. p. 166

Illegitimus legitimatur per subsequens matrimonium,
 tom. a. q. 2. cap. 5. §. 9. n. 174. p. 155
 Etiam si sit habitus ex incestu, ibid. numero 175.
 pag. 156
 Item legitimatur filios per matrimonium contra-
 ctum ab infirmo prope mortem, ibid. n. 176
 Legitimandum filium per subsequens matrimo-
 nium consideratur tempus Conceptionis, vel Nati-
 vitatis, prout melius fuerit magis conveniens, ibid.
 num. 178

Illegitimus Religionem ingressus, recipiens dignita-
 tes, non eget dispensatione, si postea eius patentes
 legitime coactantur, ibid. n. 180

Illegitimus non potest eligi ad dignitates, ibid. n. 186
 p. 158
 Et quare, ibid. n. 127
 Quod si eligatur est ipso iure nulla, ibid. n. 132.
 p. 159

Illegitimus per professionem in Religione approbata
 legitimatur quoad Ordines, ibid. n. 133
 Etiam si eius professio nulla declaratur, ibid. n. 149
 pag. 162
 Non tamen quoad dignitates, ibid. numero 135.
 pag. 160
 Quas dignitates possint illegitimi habere in Reli-
 gione absque dispensatione, ibid.

Illegitimus non potest dispensari ad habendas digni-
 tates in ea Religione, in qua eius Pater fuit Pæ-
 larus, ibid. n. 137
 Quod intellige etiam in nepote illegitimo respectu
 sui, ibid. n. 139
 Et hoc non solum in eodem Conuento, sed etiam
 in eadem Provincia, ibid. n. 140. p. 161
 Non prohibetur tamen illegitimus permanere in
 eodem Conuento, in quo pater est Superior, ibidem
 num. 141

Illegitimus dispensandi forma, tom. 3. lit. I. c. vn. p. 73
 Generalis absque Capitulo potest illegitimos ha-
 bitare, ibid. n. 1

Illegitimus per professionem in Religione appro-

Tom. II.

bata habitatur ad Ordines sacros suscipiendos,
 t. 1. n. 89. p. 166

Illegitimus per professionem non legitimatur ad di-
 gnitates sui Ordinis, ibid. n. 90

Illegitimus, quod officia possit in Religione habere,
 ibid. n. 91

Cum illegitimis dispensare ad dignitates Ordinis
 nunc etiam potest Generalis cum voto suorum
 Collegarum, & de consensu illius etiam Provin-
 ciales, ibid. num. 95. & 96. *Quod etiam concessit
 Clemens VIII. Clericis Regularibus de Somasca
 in sua Constitut. a. 5. §. 3. apud Oberub. qua incipit,
 Decet, fol. 29. Pbi dat facultatem Generali, ut
 cum suis Collegiis, possit dispensare cum illegitimis
 ad recipiendum, retinendum, & exercendum admi-
 nistraciones officia & dignitates.*

Illegitimus dispensatus ad dignitates intra Ordinem;
 non eas habet extra illum, tom. 1. numero 98.
 pag. 167
 Dispensatus ad dignitatem inferiorem, non est dis-
 pensatus ad maiorem, ibid. n. 99
 Tenetur in conscientia dispensationem petere, nec
 potest ante eam obtentam dignitates acceptare,
 ibid. n. 100
 Quod si sit omnino occultus, nec possit sine infam-
 ia dispensationem petere, potest dignitatem re-
 tineret. ibid.

Imagines.

Imaginibus defunctorum, qui in bona sanctitatis
 fama decesserunt, non possunt apponi aureolæ, t. 2.
 c. 1. p. 411

Nec imprimi gesta, miracula, & revelationes co-
 rundem sine recognicione, & approbatione Ordina-
 rij, nec etiam apponi tabellæ ad eorum sepulchra
 ac lampades accendi, ibid. §. 2

Excipiuntur ij, quos à longissimo tempore Apo-
 stolica Sedes vel Ordinarij tolerauerunt, ibidem,
 §. 4

Imagines SS. Augustini, Nicolai de Tolentino, &
 aliorum Sanctorum Ordinis S. Augustini à fra-
 tribus Discalceatis impressæ vel depictæ, cum
 habitu quo ipsi videntur, prohibentur, tom. 2.
 pag. 420

Imagines eorum, qui cum sanctitatis fama decesserunt,
 pingi non possunt, cum signis venerationem indi-
 cantibus, t. 1. n. 1. p. 306

Nec imprimi Libri dictorum miracula continen-
 tes. ibid.

Nec ad dictorum sepulchra appendi tabellæ, neque
 accendi lampades. ibid.

Tabellæ autem dictis vitis oblatae, vel offerendæ,
 asservari debent, ibid. p. 307

Licet tamen eos preciatim colere, ibid. n. 2
 Et illis exhibere aliquos ex honoribus, qui sanctis
 Canonizatis deferuntur, ibid. n. 3

Immunitas.

Immunitate Ecclesie an gaudeat Religiosus, t. 1. q. 3.
 c. 4. n. 8. p. 116

Impedimenta.

Impedimento legitima non accedendi ad Capitulum
 quæ sint, tom. 3. littera V. capite 6. numero 1.
 pag. 147

Impediunt.

Impedito non currit tempus, t. 3. littera A. c. 20. n. 13.
 pag. 14

Imperia.

Imperia longiora multos attollunt, t. 1. q. 1. cap. 1. §. 1.
 cum. 16. p. 5

Imprimere.

Imprimere Tractatus in materia de auxiliis nullus
 potest, t. 3. n. 10. p. 258

T 2 *Lectura*

Index Rerum,

Incantatores.
Incantatores qui sint, tom. 2. quæst. 3. cap. 2. num. 38.
pag. 212

Inconsideratio.
Inconsideratio quid, tom. 2. quæst. 2. c. 3. §. 12. n. 115.
pag. 110
Quando sit peccatum mortale ibid. em, numero 118

Inconstancia.
Inconstancia quid, tom. 2. quæst. 2. cap. 3. §. 12. n. 116.
pag. 110
Quando sit peccatum mortale, ibid. n. 118

Incorrigibilis.
Incorrigibilis Generalis Minusmodum Romæ cum
ritibus suis Collegis, Zelofo, Superiore Connatus
Romani, & Socio eius senio potest eiacere, t. 2.
pag. 439
Nullus à Religione eiici potest, nisi post annum in-
regnum carceris, & si intra dictum annum è car-
cere fugiat, t. 2. pag. 438

Incorrigibilis quis sit censendus, tom. 2. §. 4. pa-
gina 390

Incorrigibilis quis dicatur, tom. 2. quæst. 1. cap. 21.
pag. 76

Incorrigibilitas.
Incorrigibilitas duplex de iure, & de facto, tom. 1. q. 1.
cap. 25. pag. 76

Incorpore.
Incorpore possunt coniciuntur subditos errantes Supe-
riores Regulares, tom. 2. q. 2. cap. 3. §. 16. num. 147.
pag. 114
Sed quomodo requiruntur ad hoc, vid. licet fiat,
ibid. n. 148. pag. 115
Cautius tamen abstinetur à dictis coniciis, ibid.
num. 149
Sed licet Prælati in hoc excedant, non tamen te-
nentur veniam petere, ibid. n. 150
Multi Prælati deficiunt in reprobando, & qua-
re, ibid. n. 153. pag. 116

Indefinitum.
Indefinitum æquipollet vniuersali, tom. 1. num. 9.
pag. 281

Indulgentia.
Indulgentia concessit Iulius II. Minimis, t. 1. §. 11.
pag. 232. & §. 6. pag. 280. Et Leo X. ibid. §. 1.
pag. 204
Quæ sunt in suo robore, ibid. n. 1. pag. 305
Et confirmantur, ibid. §. 2. pag. 312
Nec reuocantur per Bullam Cruciatæ, ibid. §. 3.
pag. 313
Et possumus non obstantibus quibuscumque liberè
eos publicare, ibid. §. 4. & n. 5. pag. 314
Iis tamen non gaudent alij medicantes, ibid. n. 2.
pag. 305

Indulgentia concessit Sixtus IV. t. 2. §. 4. pag. 217
Sed vacant, ibid. n. 4. pag. 220

Indulgentia non plenarie non suspenduntur per Bul-
lam Iubilæi, t. 1. n. 1. pag. 313
Et plenarie non suspenduntur per Bullam Cru-
ciatæ, ibid. n. 2

Indulgentia & Prærogativa anno Iubilæi suspenduntur
quoad quinquæ, ibid.

Indulgentia etiam plenarie pro articulo mortis non
suspenduntur anno Iubilæi, ibid. n. 3
Nec etiam suspenduntur anno Iubilæi, Indulgen-
tiæ Plenarie pro articulo mortis concessæ me-
dalis, coronis, &c. ibid.
Nec suspenduntur indulgentiæ pro defunctis anno
Iubilæi, ibid. num. 4. *Hic nota quod tempore Iubilæi
possunt omnes Regulares confiteri peccata sua Sa-
cerdotibus approbatis ab ordinario ad audiendas
confessiones, etiam si sui ordinis non sint, in nulla*

*enim non sit mortis, nisi de ordinario eorum, qui
audiunt confessiones, non autem de ordinario pa-
nitentium, & ita declarauit Gregorius XIII. ut
refert Rodriguez in suo Bull. in vna vocu mactis
dicti Gregorii, & sic videtur praticari Roma.*

Indulgentia Plenaria conceditur Visitantibus Eccle-
siæ Minusmodum in Dominicis quadragesimæ, &
aliis diebus, t. 1. §. 1. pag. 314
Ad indulgentiam lucranda requiritur status gra-
tiae, ibid. n. 1. pag. 315
Quo tempore requiritur gratia, ibid. n. 2

Indulgentia an suum fortiauerit effectum recedente
fictione, ibid. n. 3
Illa verba, *verè penitentibus & confessis*, posita in
Indulgentiæ actuali confessionem requirunt,
ibid. n. 4
Ad indulgentiam lucranda potest Papa actuali
confessionem venialium præcipere. ibid.
Illa verba, *deuotè visitauerint*, in indulgentiis posita
quid significet, ibid. n. 7

Indulgentia est duplex, plenarie & limitata, t. 1. n. 12.
pag. 316
Limitata est multiplex in nom. seq. vique ad n. 17.
ibid.
Plenaria requirit non solum poenam temporalem
à Confessione impositam, sed etiam quæ luenda
esset in purgatorio, ibid. n. 18. pag. 317

Indulgentiæ communes inter fratres non sunt com-
munes cum secularibus, t. 5. §. 2. pag. 341. vide n. 2.
ibid.

Indulgentiæ centum dierum conceduntur Visitanti-
bus Ecclesiæ Minusmodum singulis quibusque sex-
tis Festis, t. 1. §. 1. pag. 338
Et septem annorum, & totidem quadragesimarum,
t. 2. §. 4. p. 315. & ibid. §. 2. pag. 375
Et Indulgentia Plenaria quibuslibet primis festis
Festis cuiuslibet mensis, ibid. §. 1. p. 315. & ibid. §. 1.
pag. 375

Indulgentia Plenaria, & alie temporales concedun-
tur Visitantibus Capellam S. Francisci de Paula
in quibusdam diebus, tom. 2. §. 4. pag. 255. vide n. 4.
pag. 256

Indulgentia per se non remittit vllum peccatum, ibid.
num. 2
Quid intelligatur quando dicitur in aliquibus con-
cessionibus Indulgentiarum, *peccatum remissio-
nem*, ibid.

Indulgentia per modum suffragij quid sit, ibidem,
num. 3

Indulgentia in forma Iubilæi quid significet, ibid. n. 6.
pag. 299

Indulgentia Plenaria conceditur Visitantibus Eccle-
siæ Minusmodum in die S. P. Francisci, tom. 2. §. 1.
pag. 308
Et est toties quoties, ibid. n. 5. pag. 309
Et quomodo id intelligatur, ibid. & à n. 1. vique ad
15. & p. 448. vique ad p. 455
Et transferretur cum festo, ibid. n. 8. p. 309. & ibid.
num. 15. pag. 452

Indulgentiæ tantum valent quantum sonant, t. 1. n. 5.
pag. 308
Ad Indulgentias concedendas quid requiratur, ibid.
num. 2
Qui eodem die pluries facit actum, per quem con-
ceditur Indulgentia, an pluries Indulgentiam con-
sequatur, ibid. n. 3

Indulgentias omnes Regularibus concessas reuoca-
uit Paulus V. & alias de nouo concessit, tom. 2.
pag. 359

Indulgentia à Paulo V. Regularibus concessis fruen-
tur etiam extra Conuentus commorantes, ibid.
num. 1. pag. 348
Indulgen

& Verborum.

Indulgentia concessa Regularibus pro defunctis non reuocatur per Bullam Pauli V. ibidem, num. 5
 Quæ sint istæ indulgentiæ, ibid. n. 6, 7, 8, & 9
 Neque reuocantur per dictam Bullam Indulgentiæ concessæ pro articulo mortis, ibid. num. 10. pag. 342
 Neque concessæ alicui Ecclesiæ particulari in die eius festi, ibid. n. 11
 Neque concessæ Medialis, vel cottonis. ibid.
 Indulgentiæ concessæ Ecclesiis Regularium pro Sæcularibus non sunt reuocatae per Bullam Pauli V. ibid. n. 12. p. 467
 Neque sunt reuocatae Indulgentiæ, quas Prædicatores Mendicantes eorum Prædicationibus finitis possunt concedere suis auditoribus, ibid. n. 17. pag. 480
 Neque est reuocata Indulgentia concessa audientibus Missam in Ecclesiis Regularium. ibid.
 Neque item sunt reuocatae Indulgentiæ concessæ morientibus cum habitu dictorum Mendicantium. ibid.
 Neque item est reuocata Indulgentia concessa saluantibus quascunque personas his verbis: *Laudetur Iesus Christus*. Nec similiter Indulgentia concessa inuocantibus tempore mortis etc. vel cot. de nomen *Iesu*, ibid. n. 18
 Paulus V. concessit fratribus recitantibus orationem Beatae Mariæ Indulgentiam plenariam, ibid. num. 19
 Et Urbanus VIII. concessit fratribus quæstuantibus pro amote Dei quod die id fecerint Indulgentiam 40. dierum, ibid. n. 60
 Indulgentia concessa alicui pro articulo mortis, an intelligatur toties quoties, tom. 3. lit. A. cap. 6. n. 4. pag. 5
 Indulgentia concessa Regularibus pro articulo mortis non est reuocata. ibid.
 Indulgentiæ septem annorum, & totidem quadragenarium conceduntur visitantibus nostras Ecclesias qualibet Feria sexta, tom. 3. lit. Z. c. 3. Append. 5. pag. 161
 Indulgentias communicare possunt Prælati Regulares suis beneficiariis, tom. 2. quæst. 3. c. 6. n. 9. pag. 236
 Indulgentias concedere an possint Prælati Regulares, ibid. n. 16. p. 237
 Indulgentiæ Fratrum Minorum quoad sæculares reuocantur non sunt, tom. 1. quæst. 4. cap. 10. §. unico, pag. 185
Infamia.
 Infamia quid sit, tom. 1. quæst. 1. cap. 25. §. 1. pag. 79
 Infamia duplex, & quid utraque sit, t. 1. q. 2. c. 5. §. 4. num. 50. p. 145
 Quæ sint crimina, quæ iure habent annexam infamiam, ibid. n. 51
 Infamiam iuridicam quæ delicta inferant, ibidem, num. 52
 Infamia aliquando laborant viri iusti. ibid.
 Infamia quomodo probetur, ibidem, numero 55. pag. 146
 Infamiz maculam possunt Regularium Superiores abolere, t. 1. n. 10. p. 201
Infamis.
 Infamis tam iuris, quam facti eligi non potest ad dignitates, tom. 2. quæst. 2. cap. 5. §. 4. num. 54. pag. 146
 Nec eligere, ibid. n. 55. p. 147
 Infames infamia iuris possunt dispensari à Prælati Regularibus, t. 1. n. 1. p. 373

Infami monas docendi an sit committendum, t. 1. n. 1. p. 400
Infirmaria.
 Infirmitas in Consensibus Minorum ubi non potest commodè constitui, locetur in aliqua parte Conuentus, tom. 1. §. 3. p. 300
 Infirmis qui debeant deferuere, ibid. §. 4
 Infirmi videntes caribus in Ordine Minorum à Conuentu non egrediuntur, tom. 1. §. 15. p. 316
 Possunt tamen egredi: casualiter ex longa infirmitate, ibid. n. 18. p. 319
 Et prædicantes actualiter, si infirmitate corripiantur. ibid.
 Item itinerantes, ibid. n. 19. p. 320
 Et item Superiores quicunque. ibid.
 Infirmi qui non possunt ire ad Ecclesiam ad lucrandas Indulgentias, eas consequi possunt in suo lecto, ibid. n. 2. p. 341
Ingratus.
 Ingratus quis potest esse, duobus modis, t. 2. q. 1. c. 5. §. 1. num. 4. p. 48
Iniuria.
 Iniuria quid sit, tom. 2. n. 35. p. 367
 Quoi modis fiat, ibid. n. 36
 Inimicis prouocatis si prouocantem iniuriat, non est puniendus, tom. 2. q. 3. c. 2. n. 60. p. 216
Inobediens.
 Inobediens an dici possit, qui non obseruat regulam, ad nullam culpam obligantem, tom. 1. q. 1. c. 4. pag. 4
 In regula potest contineri aliquid, quod sit ad salutem necessarium, ibid. c. 5. p. 5
Inobedientia.
 Inobedientia duplex, tom. 1. q. 1. cap. 5. §. 3. p. 8
Inquisitio.
 Inquisitionem præcedere debet infamia & quæ, t. 3. lit. P. cap. 15. n. 1. p. 111
Inquisitores.
 Inquisitores hæreticæ prauitatis quomodo subint correctioni suorum Superiorum, t. 1. §. 11. p. 219 & ibid. num. 49. p. 215. & §. 12. p. 252. & num. 461 p. 261
 Inquisitores contra Gentiles Ordinem quomodo procedant, tom. 2. n. 2. p. 344
 Inquisitores de quibus causis cognoscant, ibid. n. 3. ad 23. p. 344. & seqq.
 Non procedunt contra Confessarios incestum cum filiabus spiritualibus committentes, ibid. num. 18. pag. 360
 Quæ censenda sit filia spiritualis, ibid. n. 19
 Inquisitores & locorum Ordinarii procedunt contra sollicitantes feminas, vel pueros in Confessionibus, ibid. n. 20
 Inquisitores procedunt contra Confessarios allicitantes penitentes ad inhonestam, non solum verbis expressis, sed etiam si iuramento racitis, ibid. n. 21
Insanire.
 Insanire aliquando incundum est, t. 1. q. 1. c. 50. p. 112
Insignia.
 Insignia illius, qui habet Capellam in aliqua Ecclesiâ, si ipse propter prodicionem, à ciuitate expellatur, delecti non possunt, tom. 1. n. 24. p. 348
Intelligentia.
 Intelligentia quid sit, tom. 2. q. 2. c. 3. §. 6. n. 65. pag. 102
Intemperantia.
 Intemperantia quid, & quale peccatum, tom. 1. q. 2. cap. 5. §. 20. n. 200. p. 125
Interdictum.
 Interdicti sententiam possunt Prælati Regulares in suos subditos ferre, tom. 2. q. 3. c. 4. n. 27. p. 229
 T 3 Interdicta

Index Rerum,

Interdicta à regularibus seruari debent, t. 1. n. 49.
p. 111. & ibid. n. 53. p. 148
Non tamen in dictis festiuis suarum Religionum,
ibid. n. 53. p. 111. & t. 2. §. 6. p. 189
Nec in aliquibus festis solemnibus, t. 1. n. 52. p. 111
Possunt item dicto tempore admittere ad diuina
sex, imo 15. personas, ibid. n. 53
Quæ conceduntur mendicantibus tempore Interdicti generalis, conceduntur etiam tempore
interdicti specialis, ibid. n. 54.
Interdicti tempore sanis clausis, & submissa voce
possunt diuina celebrare, ibid. n. 55. & t. 2. §. 1. p. 109
Interdicti tempore ordinaria auctoritate apposti
poterant Minimi laici spectis diuinis celebrare,
ibid. §. 2. p. 119
Interdicti tempore etiam xuctoritate apostolica ap-
positi possunt Regulares in propriis & alienis Ec-
clesiis, & etiam in oratoriis, laicis clausis, ad-
missis sociis, diuinis celebrare, ibid. §. 2. p. 120
Interdictus.
Interdictus non potest eligi ad dignitates regulares,
t. 2. q. 2. cap. 5. §. 2. n. 58. p. 144
Nec eligere, ibid. n. 59
Neutrum potest qui in loco interdicto celebravit
sciens, ibid. n. 40
Electio facta in dicto loco interdicto valet, ibid.
num. 41
Interpretatio.
Interpretatio legum duplex, & 1. q. 4. cap. 8. p. 176.
& ibid. n. 1. p. 156 & t. 2. n. 6 & 7. p. 401
Inuoluntadinarij.
Inuoluntadinarij in ordine nostro quoad effectum non
habendi dignitates, quiniam censendi sunt, t. 3.
n. 19. p. 534
Inuestitura.
Inuestitura bonorum iurisdictionalium fieri prohi-
bentur, t. 2. §. 2. p. 382
Ira.
Ira quando peccatum sit, t. 2. q. 2. cap. 3. §. 23. n. 223.
pag. 130
Præterit fugienda, ibid. n. 25
Iracundi.
Iracundorum tres sunt species, t. 2. q. 2. exp. 3. §. 23.
n. 224. p. 130
Iraus.
Iraus Prælati mandata non sunt strictim exequenda,
t. 2. q. 2. cap. 3. §. 23. n. 225. p. 131
Iraus Iudex non iudicat, t. 2. q. 2. cap. 3. §. 15. n. 145.
p. 114
Ironia.
Ironia quid sit, & quando peccatum mortale, t. 2.
q. 2. exp. 3. §. 17. n. 168. p. 118
Irregularis.
Irregularis non potest eligi ad dignitates Ecclesi-
asticas, t. 2. q. 2. cap. 3. §. 5. n. 43. p. 144
Quomodo id intelligatur, ibid. n. 44
An eligere possit, ibid. n. 43. p. 145
Irregularitas.
Irregularitas incurritur sine culpa, non tamen sine
voluntate, t. 1. n. 107. p. 68
Irregularitas ex mortificatione membrorum proce-
nens dispensatur ab Episcopo, & Prælato rego-
lari, ibid. n. 117. p. 169
Nomine mutilationis membrorum intelligitur
omnimodis truncatio illius, ibid.
Irregularitas omnis, tribus exceptis, dispensatur à
Prælati Regularibus, ibid. §. 19. p. 154
Irregularitas quomodo tollatur, t. 3. lit. A. cap. 4.
n. 2. p. 3
Irregularitatis tollenda an detur ylla certæ formæ,
ibid. n. 3. p. 4

Pluribus irregularitatibus æretitus quomodo ab-
solvendus, ibid. n. 4
Irregularitas est duplex, t. 3. lit. A. cap. 7. n. 3. p. 7
Super irregularitatem expressè dispensandum est,
ibid. n. 2
Tolli tamen etiam potest per illam clausulam,
Togque absentes à censuris & penis, ibid. n. 3
An Prælati Regulares possint in vtroque foro
super eam dispensare, ibid. cap. 10. num. 7. pa-
gina 13
Itali.
Itali, qui ab alieno Episcopo cum falsis dimissoriis
promoueri se faciunt, post declarationem Iudicis
Ecclesiastici, non gaudent privilegio fori, t. 2.
Const. 5. Urbani VIII. §. 3. p. 500
Jubileum.
Inibi tempore possunt omnes regulares confiteri
Sacerdotibus approbatis ab Ordinario, etiam si sui
Ordinis non sint, t. 1. n. 3. p. 88
Eodem tempore possunt moniales eligere sibi con-
fessarium, à solo Prælati dicti Confessarii appro-
batum cuiuscumque ordinis sit, ibid. n. 4
Index.
Index in causa propria non potest esse, t. 2. q. 2. cap. 3.
§. 11. n. 106. p. 109
Index ordinarius, siue Generalis, siue Provincialis sit,
potest tanquam suspectus recusari, t. 1. q. 1. cap. 19.
pag. 51
Index item delegatus, ibid.
Index recusatus potest cogi ad iudicandum, an causa
suspicionis propoita sit vera, ibid. §. 1. p. 5
Index non potest recusari, si reuelat parti, quod sibi
ab altera parte fuit in iure dictum, t. 1. q. 1. cap. 19.
pag. 54
Index relictus propriæ opinionis potest in iudicando
sequi opinionem aliorum, t. 3. lit. P. cap. 16. n. 15.
pag. 114
Index qui fert sententiam iniustam peccat mortali-
ter, ibid. n. 16
Index non potest interrogare reum, nisi de delictis,
de quibus antea fuit iuridicè denunciatus, tom. 3.
lit. R. c. 9. n. 5. p. 127
Index antequam ferat sententiam, debet diligenter
legere processum, ibid. lit. 5. cap. 3. num. 7. pa-
gina 132
Index laicus non potest examinare regularem iuit-
tum, neque in civilibus, neque in criminalibus,
t. 3. lit. T. exp. 1. n. 5. p. 138
In quas penas incurrit dictus Index, regulares
examinans, ibid. n. 6
Iudices qui oia sunt examinandi, t. 3. lit. P. cap. 16.
n. 23. p. 115
Iudicis officium difficile, & quæ illius munera, t. 3.
lit. P. cap. 16. n. 1. p. 111
Index regularis non potest omittre ea, quæ sunt de
iure diuino, 301 naturali, ibid. n. 2
Iudices seculares tenentur suum brachium Ecclesi-
asticis præstare, t. 1. n. 97. p. 150
Iudices Ecclesiastici, vel seculares non possunt susci-
pere querelas fratrum eorum fratres, ibid. §. 3.
pag. 138
Index quando dicatur ad voluntatem causatum,
t. 2. n. 2. p. 164
Index Synodalis esse non potest Canonicus Collegia-
te, qui sit doctor, t. 2. n. 19. p. 166
Nec qui dignitatem dimisit, ibid. n. 20
Iudices Synodales quot erandi, ibid. n. 21. & 22
Simulatur aliquis Index Synodalis, alium in-
stituit Episcopus, eam consilio capitali, ibid.
num. 21
Quod consilium non potest omitti, ibid. num. 23.
Vide plura, n. seqq.

& Verborum.

Iudea Ecclesiasticus molestus vassallis Regis, & pacaturator, an possit capelli à Regno, t. 2. n. 6. pag. 484

Iudex secularis volens inquirere, an malefactor, occulatur in Ecclesiis, vel Monasteriis Regularium, potest absque periculo incurrendi excommunicationem stringere portas, si Regulares id prohibeant, ibid. n. 13

Iudicium.

Iudicia duo, vnum suppositivum, & aliud distinctivum, t. 3. lit. P. c. 16. n. 21. p. 113

Iudicium quando dicatur legitimum, t. 2. q. 3. c. 2. §. 1. n. 43. p. 213

Julius II.

Julius II. confirmavit Correctorium Minorum, t. 1. §. 15. p. 235

Item tres regulas editas à S. P. N. ibidem, §. 16

Eidem Julio II. praeiit S. P. N. F. Papatum, ibid. num. 1. p. 238

Iuramentum.

Iuramenta subditorum possunt irritate Praelati, t. 2. q. 3. c. 3. n. 22. p. 223

Iuramentum falsum quomodo possit referuati, tom. 2. q. 3. c. 2. §. 1. n. 42. p. 213

Iurisdiclio.

Iurisdiclio plenaria quae sit, tom. 1. numero 3. pag. 180

Iurisdiclio perpetua competens Dignitati, Privilegio Principis ordinaria est, ibid. numero 14. pag. 192

Iurisdiclio Praetorum Regularium est immediate à Christo, tom. 1. quae st. 1. cap. 5. §. 1. n. 65. & 66. pag. 54

Ius.

Ius naturale quid, tom. 2. quae st. 1. cap. 1. num. 3. & 4. pag. 2

Quid legale. ibid.

Divinum quid, & quid ius divinum naturale, quid ius divinum positivum, & ius gentium, ibid. num. 5

De iure gentium quae sint. ibid.

Quomodo à naturalis differat, ibid. n. 6

Ius singulare fortius est, quam commune, ibid. q. 3. c. 6. n. 6. p. 235

Iustitia.

Iustitiae munus quod, tom. 2. quae st. 1. cap. 3. num. 2. pag. 19

Iustitia est simpliciter Praeterea necessaria, ibid. q. 2. c. 3. §. 23. n. 125. p. 111

Partes integrales iustitiae quae, ibid. §. 1. 4. num. 129. pag. 112

Quae subiectivae, ibid. §. 1. 5. n. 130

Quae potentiales, ibid. §. 17. n. 115. p. 116

Iustitia distributiva duplex, remunerativa, & punitiva, ibid. §. 15. n. 130. p. 112

Distributiva exigit ut detur unicuique secundum debitum, & meritum, ibid. n. 32

L.

Lael.

Latio Minorum habere votum in acceptatione Novitiorum, t. 2. p. 408

Latio Capucinarum ex Congregationis decreto debent praecedere ubique Novitios Clericos, t. 2. §. 1. pag. 410

Largitio Munerum.

Declaratio Constitutionis Clementis Papae VIII. de largitione munerum Regularibus virisque sexus interdicta confirmatur, t. 2. §. 1. p. 433

Omnis, & quaecumque ingenuum largitio omnibus virisque sexus Religiosis (praeterquam militibus) etiam Superioribus, & Capitulis prohibita, t. 2. §. 1. p. 434

Ex omnibus omnino bonis, exceptis tamen ecclesiis & pauperibus, & ad devotionem pertinentibus monasteriis, sique nomine Communitatum, t. 2. §. 2. p. 434

Etiam per se, & per alios directè & indirectè facta, ibid. §. 3. p. 435

Facta quibuscumque personis, siue intra ordinem Superioribus, & non Superioribus, siue extra ordinem, etiam quacumque dignitate fungentibus, ibid. §. 4

Prohibita etiam omnis pecuniae erogatio in altius cuiuscumque etiam Protectoris honorem, quacumque occasione, etiam transitu facta; omnis item sumptus in rebus quibuscumque superuacaneis, & ad Dei cultum, & pauperum indigentias subleuandas non necessariis, ibid. §. 5

Nulli propterea Regulari, vel seculari quacumque dignitate insigni, licet quicquam à Religiosis contra praedictam formam recipere, ibid. §. 8

Recipiendi in neutro facto, nequit absolui ante factam restitutionem, quae facienda est Monasterio, de cuius bonis facta est largitio, ibid. §. 9

Laus.

Laus quid sit, t. 1. q. 1. c. 12. p. 75

Quomodo differat ab encomio & praedicatione, ibid.

Ab honore. ibid.

Laus cum alieno vituperio non est querenda, t. 2. q. 1. c. 4 §. 3. n. 50. p. 29

Lectio.

Lectio, seu auditioni sacrarum licetatum debent omnes Religiosi vacare, t. 1. q. 1. c. 30. p. 110

Lectores.

Lectores, vt sublati vocentur quot annos legisse necesse est, t. 2. §. 1. p. 421

Numerus lectorum Iubilatorum in vnaqueque provincia Minorum de Observantia restringitur, ibid. §. 2

Lectores in Communitatibus Regularium possunt legere absque alicuius licentia, tom. 1. §. 5. p. 231. & ibid. num. 15. p. 237

Lectio Sacrae Scripturae in omnibus Communitatibus Regularium habenda, ibid. n. 16

Lectores non gaudent immunitatibus nisi actu legant, dicunt autem actu legere tempore vacationum, & quando sunt destinati ad de breui legendum, t. 1. n. 11. p. 238

Lectores in fauorabilibus veniunt nomine studentium, t. 1. n. 3. p. 237

An possint in ordine nostro esse Correctores, ibid. num. 36. p. 239

Lectores instituendi forma, tom. 3. littera L. cap. 1. pag. 74

Lectorum privilegia quae, ibid. n. 3

Lectores in ordine nostro tenent locum suae professioni, ibid. n. 4

Lectores possunt scholares corrigere. ibid.

Lectorum munera, ibid. littera S. cap. 5. num. 8. pag. 133

Privilegia, ibid. §. 8. p. 136

Legatio.

Legationibus fungi possunt Religiosi, t. 2. q. 1. c. 3. n. 7. p. 20. & t. 3. lit. L. c. 2. n. 1. p. 76

Legatione vi possint Religiosi fungi, forma dandi illi licentiam, t. 3. lit. L. c. 2. p. 75

Legatum.

Legatum factum ab excommunicatione Ecclesiae ministeris, an ab Ecclesia possit recipi, t. 3. lit. A. c. 1. n. 4. p. 3

Legata

Index Rerum,

- Legatus p[ro]p[ri]us, seu oblationes non solventes Ecclesiis, debent excommunicari, t. 1. n. 127. p. 270
- Legatum rei alicuius immobilis an possit repudiari à solo Praelato, t. 1. n. 16. p. 293
- Legatus.**
- Legatus, & Nuntius Papae venit nomine Ordinarij, t. 1. n. 41. p. 260
- An dictis legatis teneantur contra nostra privilegia obedire, ibid. n. 41
- Legatis Papae in praedictum tertij non creditur, nisi literas legationis ostendant, ibid. nom. 14. pag. 183
- Quid si habeant privilegium ut non teneantur ostendere, ibid.
- Si Legatus aliquem citet, debet in citatione inferre literas legationis, ibid. n. 16
- Legatus Papae non potest insinuare Clericum saecularem in Visitatorem alicuius Religionis Regularis, t. 1. q. 1. c. 18. §. 3. p. 48
- Potest verò Legatus à latere Religiosum alterius profissionis, ibid.
- Legatus quid sit, tom. 1. q. 1. c. 3. n. 7. p. 10
- Quis sit, t. 3. lit. L. c. 1. n. 2. p. 76
- Legatus qualis debeat esse, ibid.
- Legati persona est Sacrosancta, ibid. n. 3
- Legatus an si aliquem iniuriat, possit ab ipso teimurari, ibid. n. 4
- Legislator.**
- Legislator potest suam legem abrogare, non tamen sine causa, t. 2. q. 1. c. 8. n. 23. p. 65
- An censetur eam abrogare statim ac eam publice ipse non observat, ibid.
- Legitimus.**
- Legitimi filij qui dicantur, tom. 1. q. 1. c. 5. §. 9. n. 104. pag. 154
- Legitimi sunt filij nati ex matrimonio nullo propter impedimentum ignoratum ab utroque, vel vno solo coniuge, ibid. n. 106. & seq. p. 155
- Item legitimi sunt legitimi nati ex matrimonio contracto à muliere putante suum primum virum mortuum, ibid. n. 105. p. 154
- Item sunt legitimi, qui nati sunt ex matrimonio in facie Ecclesiae & in sacro, quod postea declaratur nullum, ibid. n. 107. p. 155
- Item sunt legitimi nati ex matrimonio clandestino valido, ibid. n. 108
- Legitimi item sunt nati ex matrimonio nullo, quo- visque à iudice fuerint sententia de nullitate, ibid. nom. 109
- Item sunt legitimi nati ex parentibus, qui de validitate matrimonij dubij erant, ibid. n. 110
- Item legitimi sunt filij nati ex parentibus, qui votum simplex castitatis mutuo consensu emiserant, ibid. n. 111
- Item etiam si maritus de consensu uxoris ordines sacros suscipiat, ibid. n. 112
- Item etiam si veterique solenne professionis votum emitat, ibid. n. 113
- Legitimus se credens, & sic dignitates recipiens, excusatur à peccato, sed recedente bona fide, renuntiare tenetur, t. 1. q. 2. c. 5. §. 9. n. 131. p. 159
- Legitimus praesentendus est illegitimo, etiam legitima- to, ibid. n. 150. p. 164
- Leo.**
- Leo animalium Rex, t. 1. q. 1. c. 3. p. 2
- Leprosus.**
- Leprosus non potest eligi ad dignitates, t. 1. q. 1. c. 4. nom. 6. p. 136
- Lex.**
- Leges iustae nimis severitate legum, sunt damno- sae bonis & malis, t. 1. n. 5. p. 318
- Lex potest tripliciter interpretari, ibid. n. 4
- Ex duobus partibus constat, verbum scilicet & intel- lectum, sed hic potior est, t. 1. n. 2. p. 365
- Hae tripliciter se habent ad invicem, ibid. n. 3
- Legis verba duo plerumque significant, ibid. num. 4
- Legis poenam non effugit, qui in fraudem legis committit, ibid. n. 5
- Multis modis cognoscitur in lege plus esse intel- lectum, quàm dictum, ibid. n. 6
- Multisque etiam modis cognoscitur esse minus in ea comprehensum, quàm verba sonant, ibid. n. 7. pag. 366
- Lex vix quot modis alteri legi praevalcat, ibid. n. 8. pag. 367
- Lex dubia in quem sensum est interpretanda, ibid. nom. 9
- Sue lege loqui Legislatoris erubescibile, ibid. nom. 10. pag. 368
- Lex eadem sub diversis respectibus potest strictè in- terpretari, & largè, t. 2. n. 3. p. 468
- Lex quae praeceptis inferiorum praecedere Superiorum, fieri non potest, ibid. n. 18. p. 470
- Legem humanam transgrediens putans se habere ius- tum causam, non peccat, ibid. n. 4. p. 487
- Leges proprias imitantur, an teneantur Praelatus fer- vare, t. 1. q. 1. c. 8. n. 6. p. 63
- Leges debent esse sine peccato, t. 3. lit. S. cap. 3. n. 54. pag. 157
- Leges quomodo possint interpretari Doctores, quan- do Princeps dicit, *Nemo licet hanc nostram pa- ginam aliter interpretari*, t. 1. q. 4. c. 8. p. 176
- Lex, quando non apponit poenam contra facientes, relinquit apponendam iudici arbitrio, t. 1. q. 1. c. 23. p. 69. & q. 1. c. 31. §. 11. p. 134
- Lex de novo statuta à Principe non derogat privilegiis insertis in corpore iuris, nisi de illis expresse men- tionem faciat, t. 1. n. 1. c. 2. §. 3. p. 69
- Lex facta ad aliquem finem, cessante fine, cessat, t. 1. q. 1. c. 14. §. 1. p. 71
- Lex prohibens, & non annullans, actum non irritat, t. 2. q. 3. c. 1. §. 6. n. 171. p. 195
- Lex apponens poenam transgressoribus non irritat ge- nita contra illam, t. 1. q. 1. c. 26. §. 2. p. 90. & t. 1. q. 3. c. 1. §. 6. n. 172. p. 195
- Lex odiosa quomodo cognoscatur à fauorabili, t. 1. q. 4. c. 3. p. 178
- Lex omnis est fauorabilis, & odiosa, & non implicat, ibid.
- Lex nona quantumvis generalis non contrigit casus speciales legis antiquae, ibid.
- Leges, & constitutiones à se latas teneantur obse- vare Praelatus Regularis, tom. 1. quæst. 1. c. 8. n. 6. pag. 63
- Sed non quoad vim coactivam, ibid. nom. 14. pag. 64
- Liberaliter.**
- Liberaliter quid, tom. 1. quæst. 2. cap. 3. §. 7. num. 171. pag. 119
- Excedenda à Praelatis in subditos, ibid. §. 10. n. 95. pag. 107
- Libertas.**
- Libertas minor non est in principatu Regum, quàm in aliis, t. 2. q. 1. c. 1. §. 1. n. 12. p. 4
- Libertati student naturaliter omnes, t. 1. q. 1. c. 1. p. 2
- Libertas est de electionis substantia, ibid. c. 31. p. 115
- Libri.**
- Libros haereticorum ad oppugnandum possunt legere Regulares de licentia Generalis, t. 2. n. 9. p. 344
- Libros suspensos possunt emendare Regulares per se ipsos, cum licentia Provincialis, ibid. n. 10
- Librorum

Librorum censores debent esse maxime prudentes, t. 2. n. 63. p. 485
 Libri Auctorum commemorantium in statu Ecclesiastico non possunt imprimi extra illum absque licentia Vicarii Papae, & Magistri Sacri Palatii, ibid. n. 64
 Licentiae legendi libros prohibitos reuocantur, ibid. Conf. 9. Urbani V III. p. 506
 Libri ex Bibliotheca Genuensi Ordinis Minorum extrahi non possunt, tom. 2. §. 1. p. 375
 Liber nullus reperitur tam malus, ut non aliqua ex parte prodesse possit, tom. 1. q. 1. cap. 30. §. 1. voce. pag. 114
 Libri quos habere debemus in triplici sunt differentia, ibid.
 Libros emere pro Bibliothecis ad Correctores, quomodo spectet, tom. 2. q. 1. cap. 4. §. 5. num. 126. pag. 40
 Libros imprimere nullus potest absque licentia sui Superioris, tom. 2. q. 3. cap. 9. n. 1. p. 143
 Regulares imprimere Libros absque licentia Superioris, an incurant poenas Concilij, ibid. num. 2
 Libros manuscriptos divulgare non incurrit poenas Concilij, ibid. n. 3
 Conclusiones manuscriptae, quae defenduntur in Ecclesiis Regularium, an sit necesse, quod approbentur ab Inquisitoribus, ibid. n. 4
 Quae poenae sint inflictae contra imprimentes libros, siue licentia Superiorum in ordine Minorum, ibid. n. 5 p. 144
 Libros imprimendi forma dandi licentiam, tom. 3. lit. L. cap. 3. p. 78
 Libri antequam edantur, tres requiruntur licentiae, ibid. n. 1
 Librorum approbationis forma, ibid. cap. 4
 Motiua, quibus Libri placere solent, ibid. num. 1. pag. 79

Licentia.

Licentia tacita, & expressa quae, t. 1. q. 2. cap. 2. §. 3. pag. 143
 Licentia, quam habent Religiosi ad aliquid expendendum, donandum, &c. debet esse voluntaria, non precibus importunis extorta, ibid.

Lingua.

Lingua cohibenda, tom. 2. q. 2. cap. 3. §. 50. num. 32. pag. 106
 Praesertim à turpibus, t. 1. q. 3. c. 2. p. 159
 Lingua mores hominum pandit, ibid.
 Linguarum studia mandantur Superioribus regularibus sub grauissimis poenis, tom. 2. num. 111. pag. 182

Litterae.

Litteris Papae non parere, necis, minimè autem de illis probabiliter dubitare, tom. 2. num. 15. pag. 383
 Litterarum apostolicarum dubia praeter Papam, vel Commissarium eius nullus cognoscit, t. 2. n. 69. pag. 464
 Litterarum retardatio quomodo sit casus referuabilis, t. 2. q. 3. cap. 2. n. 61. p. 117
 Litterae fraternitatis possunt Praelati Regulares, scilicet Generales, & Prouinciales, suis benefactoribus concedere, t. 2. q. 3. c. 6. n. 8. p. 236
 Quae sit differentia inter applicationes suffragiorum, factas per litteras fraternitatis, & per modum indulgentiae, ibid. n. 7. p. 235
 Qui sunt hi Praelati, qui possunt dictas litteras concedere, ibid. n. 10. p. 236
 Capitulum generale an possit prohibere Prouincialibus & correctoribus dictas litteras concedere, ibid. n. 11

Tom. III.

Per has litteras communicatur valor meritiorum operum, ibid. n. 12
 An solis benefactoribus concedi possit, ibid. numero 13
 Quid iuuent dictae litterae benefactoribus, ibid. n. 14. p. 237

Litterae, quas possunt scribere Religiosi secundum iura, abque Praelati licentia, quae sint, t. 1. q. 2. c. 2. §. 20. p. 149

Litterae fauorabiles impetratas pro aliqua dignitate obtinenda, si deinde non praesentent Religiosus, qui impetravit, non incurrit poenas taxatas, ibid. pag. 150

Litterae fauorabiles impetrare in ordine nostro prohibitum est, ibid.

Litterae alienas aperiens animo nocendi peccat mortaliter, t. 1. q. 2. c. 2. §. 13. p. 152

Litterae alienas aperientes, ut ostendat aduersario mittemtis, incidit in poenam falsi, ibid.

Litteras alienas aperiens, quando incidit in poenam falsi, ibid.

Litteras aperiens, ex quibus sibi, vel alteri timor periculum, non peccat mortaliter, ibid.

Litteras alienas inaduerter aperiens, non peccat mortaliter, ibid.

Litteras alienas quibus licitum sit aperire, ibid.

Litterarum forma, quae Generalis tempore Capituli generalis scribit ad omnes Prouincias, ne quis nisi vocalis ad dictum capitulum accedat, tom. 3. lit. G. cap. 5. p. 70

Quid profint hae litterae, ibid. n. 1. p. 72

Litterarum pastoralium forma, tom. 3. lit. G. cap. 3. pag. 66

Earundem alia forma, ibid. c. 4. p. 69

Has litteras tenentur Generales scribere, ibid. p. 12.

De vilitatibus harum litterarum, ibid.

Quas condiciones debeant habere, ibid.

Litterae orbi quem effectum faciunt, t. 3. lit. P. c. 16. n. 17. p. 115

Auctoritatem est inuestigandus, & puniendus, ibid. n. 18

An possit Praelatus his reddi cauior, ibid. n. 19

Quid faciendum si litterae sint subscriptae nomine fictitio, ibid. n. 20

Litigare.

Litigare est inueniunt Diaboli, tom. 1. num. 5. pag. 301

Loca.

Loca, & bona regularium occupantes, sunt ipso facto excommunicati, t. 1. n. 33 p. 195

Eosque similiter molestantes, ibid. §. 17. p. 234 & §. 36. p. 238

Locare.

Locati ultra triennium possunt praedia, quae alternis tantum annis fructificant, t. 1. n. 24. p. 293

Imò etiam si singulis annis fructificent, ibid. numero 25

Locationes.

Locationes ad sex, vel nouem annos cum elapsu la, quod sit fin locationes, quos triennia, fieri non possunt, tom. 1. num. 26. p. 294

Quod si fiant, locatio pro primo triennio erit valida, ibid.

Vbi non est recepta bulla Pauli II. possunt fieri locationes ultra triennium, ibid.

Loquaces.

Loquaces disrumpi videntur, si secreta non teneant, tom. 1. quae 2. cap. 27. §. vnico. pag. 44

V Lucari.

Index Rerum,

Lucari.

Lucrans à Religioso immoderatam quantitatem pecuniarum restituere tenetur Monasterio, t. 1. q. 2. c. 2. §. 7. p. 146
Et Religiosus etiam lucrans à seculari, eidem tenetur restituere, ibid.

Ludere.

Ludere prohibitus Clericus à suo Episcopo potest ludere in domibus Regularium exemptis, t. 1. n. 2. pag. 373

An autem ludere possit, si Episcopus declarat intendere se ligare etiam ludentes in loco exempto, vel absentes, ibid. n. 3

Ludere ludis honestis possunt Religiosi, t. 1. q. 2. c. 2. §. 5. n. 90. p. 88

Et quomodo, ibid. n. 91. p. 89

Revenientes ludere cogi possunt, ibid. n. 93

Ludere aleis non possunt Religiosi, ibid. Quot mala ex huiusmodi ludis oriuntur, ibid. num. 94

Quid de huiusmodi luftribus dicant DD. ibid. num. 95

Vinum ludendi aleis est insanabile, ibid. n. 96

Ludere tracho, pyramidolis lignis, &c. possunt Religiosi recreationum tempore, ibid. n. 97

Ludere Sbaraglium an possint Religiosi, ibid. n. 98 pag. 90

An Damas, ibid. n. 99

An scaechis, ibid. n. 100

Ludere pias preces an liceat Religiosis, ibid. n. 103

Ludere non potest Religiosus absque licentia Prælati, t. 1. q. 2. c. 2. §. 7. p. 146

Nec cum ea aliquam immoderatam quantitatem. ibid.

Potest tamen aliquid parvæ quantitatis, ibid.

Ludus.

Ludi prohibiti qui sunt, tom. 1. q. 2. cap. 1. §. 4. pag. 104

Ludus est scaecharum recreationum, t. 1. q. 2. cap. 1. §. 4. n. 85. p. 87

Lusor.

Lusor publicus alearum eligi non potest ad dignitates, t. 1. q. 2. c. 5. §. 5. n. 56. p. 147

Nec eligere, ibid.

Luxuria.

Luxuria necat omnes virtutes, t. 1. q. 2. c. 3. §. 2. n. 217. pag. 129

Prælati fugienda, ibid.

Omnes ferè morbi corporales ex ea gignuntur, ibid. n. 218

In luxuria non datur pamtas matetiz, ibid. numero 219

Luxuriz peccatum fugiendo vincitur, t. 1. q. 3. cap. 1. pag. 159

M

Magister.

Magister quatuor conditiones debet habere, v. 3. Discipulis ametur, t. 1. q. 1. c. 30 p. 113

Magister qualis esse debeat, ibid.

Magistri, seu scriptores multos libros habere necessesse est, ibid. §. vnic. p. 114

Magister Novitiorum potest communicare cum novitiis excommunicatis non toleratis, t. 1. q. 1. c. 4. n. 83. p. 34

Magnanimitas.

Magnanimitas quid, tom. 1. q. 2. c. 3. §. 19. n. 184. pag. 121

Eius officia, ibid. n. 185. p. 122

Quomodo contra ipsum peccetur, ibid. n. 186

Magnificencia.

Magnificencia quid, & eius officia, t. 1. q. 2. c. 3. §. 19. n. 187. p. 122

Quomodo Prælati regularibus conveniat, ibid. n. 188. p. 123

Quomodo contra eam peccetur, ibid. n. 190

Maiores.

Maiores credit minori, dum est in domo Minoris, t. 1. n. 19. pag. 471

Malis.

De duobus malis minus est eligendum, t. 3. l. 1. n. 2. cap. 10. n. 11. p. 14

Mala quæ contingere possunt in quolibet negotio prius pensanda, t. 2. q. 2. c. 3. §. 10. n. 91. p. 106

Mali.

Mali non debent esse melioris conditionis, quàm boni, aut ita ut quàm sapientes, tom. 1. n. 7. pagina 366

Mandatum.

Mandatum speciale, quæ requirit remissionem, tom. 3. l. 1. P. cap. 8. n. 8. p. 102

Manifestum.

Manifestum quid sit, t. 1. n. 38. p. 367

Manifestudo.

Manifestudo quid, tom. 2. q. 2. cap. 3. §. 23. n. 222. pag. 130

Beatus est, qui prælati manifesti subditur, ibid.

Manus.

Manibus carceris non potest eligi ad dignitates, t. 2. q. 2. cap. 4. n. 15. p. 137

Masculinum.

Masculinum in penis non comprehendit femininum, t. 2. n. 3. p. 468

Matrimonium.

Matrimonia non possunt solemnizari Regulares sine licentia Prælati, t. 1. n. 26. p. 348

Quæ licentia debet esse expressa, ibid. n. 28

Non est tamen necesse, quod sit in scriptis, ibid.

Medicus.

Medicus Fratrum Minorum an possit dare generalem licentiam Superiori, vt licentier per se ipsum Fratres, ad comedendas carnes, t. 3. n. 2. pag. 335

Vbi alia de Medico, ibid.

Medicus absque medicamentis potest cum Fratre Minimo dispensare, vt carnes comedat, t. 1. q. 4. cap. 3. p. 168

Medicaria.

Meditatio passionis Christi optimum remedium ad castitatem servandam, tom. 1. quæst. 3. cap. 2. pag. 162

Mendacium.

Mendacium quid, tom. 1. q. 2. cap. 3. §. 17. n. 168. pag. 118

Mendacij genus triplex, ibid. n. 167

Mendacium iocofum, & officiosum, continentium, in Prælati est peccatum mortale, ibid. numero 165

Mendicantes.

Mendicantes fruantur privilegiis, etiam non mendicantibus concessis, tom. 1. num. 81. pagina 164

Mendicantium ordines qui sunt, t. 2. §. 2. pag. 173

& ibid. n. 1. p. 175

Mendicantes non tenentur ad aliquorum onerum contributionem, tom. 2. §. 16. pag. 191. & ibid. n. 16. p. 197

In Ecclesia Dei portant pondus dici & æstus, tom. 1. num. 2. pag. 344. & tom. 2. §. 1. p. 289. & n. 3. p. 294

Mendi

Mendicantes non possunt prohiberi associare mortuorum corpora ad sepulturam, t. 2. §. 24. p. 292

Mens.

Mens humana est infinitæ capacitatis, t. 1. q. 4. cap. 10 pag. 182

Mentis tranquillitas quomodo acquiritur, ibid.

Metus.

Metus quomodo probetur, tom. 3. lit. R, c. 8. num. 3. pag. 125

Metus cadens in constantem virum quis dicatur, t. 2. q. 3. c. 1. §. 2. n. 79. p. 180

Huiusmodi est timor reuerentialis, ibid. n. 80

Minimi.

Minimorum Religio multos habuit, qui Cardinalitiam dignitatem recusarunt, t. 2. q. 1. c. 6. n. 6. p. 55

Minimi hospites sunt subditi illi Correcitori, in cuius conuentu degunt, t. 3. lit. Z. cap. 3. n. 15. p. 118

Minimi fruuntur privilegiis non solum concessis, sed etiam concedendis, omnibus Regularibus, t. 1. n. 33. p. 142. & ibid. §. 14. p. 144

Minimi non possunt eungi ad colligendas pecunias, nec ad habendam curiam Monialium, &c. tom. 1. §. 10. pag. 151. ibid. à numero 36. ad 41. pag. 159

Minimi obligati non poterant ad suffragia particularia nisi per quinquaginta annos, t. 1. §. 2. p. 274. & §. 4. p. 275

Nunc autem possunt ad perpetua, ibid. num. 27. pag. 279. & §. 2. p. 264. & tom. 2. §. 2. pag. 264. & ibid. §. 3. p. 374

Minimi non possunt transire ad alium quantumvis privilegiatum ordinem, t. 1. §. 4. pag. 279. & §. 3. pag. 311

An possint in aliquo casu cum licentia Generalis, ibid. n. 7. p. 280

Minimi de festis principalibus non custant proprio: Calendario tenebantur celebrare saltem unam Missam, t. 1. §. 1. pag. 351

Minimi in celebrando officio Conceptionis se conseruandis Prouinciæ conformabant, ibid. §. 2. pag. 357

Minimi degentes extra ordinem in locis, in quibus non sunt conuentus, non possunt portare caputium simile aliis, t. 2. §. 2. p. 270. & ibid. n. 1. p. 271

Minimorum ordo inter mendicantes numeratur, ibid. §. 2. p. 271

Ex sua prima institutione Evangelicam paupertatem profitebatur, ibid. n. 1. pag. 271

Minimi possunt habere cippum in suis Ecclesiis ad elemosynas quotidianas colligendas, t. 1. §. 2. p. 233. & n. 9. p. 239

Minimi an tempore infirmitatis possint comedere carnem suillam, & caseum, t. 2. n. 34. p. 45 §. vique ad n. 59. p. 461

Diffuse tractatur ista questio, & quod possint, ibid. n. 52. p. 461

Minimi qui cibos comedit eu sine, vt infirmus, & possit comedere carnes, si comedat, facit contra votum, ibid. n. 59. p. 462

Licet alij etiam negent, ibid.

Qui in fraudem voti comedit es, unde fuit infirmus, toties peccat, quoties carnes comedit, ibid. n. 60

Minimi comedentes cibos Paschales, an possint è conuentu exire, t. 2. n. 90. p. 467

Superiores non sunt comprehensi illo statuto de non excedendo è conuentu tempore infirmitatis, ibid. n. 92

Minimi ad praecauendas infirmitates possunt se putigare, & carnes comedere, tom. 2. num. 7. pag. 332

- *Tem. III.*

Per votum vitæ quadragesimalis non tenentur iuri conseruando vitum, quantum fieri possit, siua essentia voti, ibid. n. 8

Si nihil aliud reperiant nisi carnes, possunt ad conseruandam vitam illas comedere, ibid. numero 13

Minimorum Religio est perpetua ieiunantium institutum, t. 2. n. 14. p. 533

Minimus, qui dicit, comedere carnes, nisi venissem, non peccat, t. 3. o. 15. p. 534

Non peccat mortaliter Minimus, qui delectatur de esu carniū, ibid. n. 16

Minores.

* Vide, *Fratres Minores.*

Miserabilis.

Miserabiles personæ quæ dicantur, tom. 1. num. 31. pag. 209

Misericordia.

Misericordia vtendum Prelatis, t. 2. q. 2. cap. 3. §. 37 o. 23. p. 96

Et cum quibus, ibid. n. 14

Missæ.

Missam iussus celebrare Religiosus pro aliquo à suo superiore, tenetur habere intentionem applicandi illi sacrificium, t. 1. q. 1. cap. 6. p. 11

Sed etiam poterit, si alteri applicet, ibid. §. vnic. pag. 12

Missæ celebrare non potest subditus regularis pro illa, qui ei dederunt elemosynam, etiam si habeat facultatem, celebrandi aliquam Missam pro parentibus, vel amicis suis, ibid. c. 21. §. 2. p. 66

Qui defraudat aliquem vna, vel duabus Missis, peccat mortaliter, ibid.

Missæ ante diem celebrare poterant Minimi, t. 1. §. 7. p. 190

Sed tenentur per Tridentinum, ibid. num. 19. pag. 193

Verum demò restituitur, ibid. n. 20

Missæ debent celebrari in eadem tium Missalis Romani, & nullo modo vespetino tempore, tom. 1. n. 19. pag. 193

Missæ debent dici à Regularibus per duas horas cum dimidia ante ortum Solis, ibid. n. 21

Missæ Natulitatis possunt omnes tres celebrari ante auroram, ibid. n. 22

Missæ debet inchoari, vel absolui meridie, t. 1. n. 23. pag. 194

Excipe solemne aliquod festum, & si ratione letitæ necesse sit die aliquo festo horam post meridiem celebrare, ibid. n. 24

Missam feria quinta hebdomadæ sanctæ omnibus sacerdotibus absque populi frequentia celebrare licet, feria 6. nemini, sabbato post Paschale officium ob causam illam, tom. 1. num. 25. pagina 194

Missæ potest celebrari à Regularibus in diebus festis, etiam antequam Rector Parochialis celebrauerit, ibid. num. 26. & tom. 2. §. 10. pag. 290. & ibid. n. 131. p. 296

Missam cum altari portatili celebrare poterant Regularia, tom. 1. §. 7. pag. 190. & §. 7. pagina 151

Sed antiquatur per Tridentinum, ibid. n. 27. pagina 194

Innuatur verò per Gregorium, ibid. numero 28

Missæ possunt dici à Regularibus in privato oratorio approbato à Prouinciali, t. 1. n. 29. p. 194

Et etiam in Monasteriorum infirmariis, & aliis locis honestis cum altari portatili ibid.

Possunt etiam dici in oratoriis constructis in grangis Monasteriorum, ibid. n. 30

V

Missæ

Index Rerum,

Missa possunt celebrare Regulares cum altari pos-
tanti in cellis infirmorum nequeuntium à lecto
surgere, & eis Sacramentum Eucharistiæ ministrare,
t. 1. n. 34. p. 195

Missa propter necessitatem potest celebrari sub Dio,
ibid. n. 35

Numquam tamen licet supra mare, vel flumen,
ibid. n. 36

Missa fructus meritorius, & satisfactorius tantum
valet ex condigno singulis, cum pro multis offer-
tur, ac si vni tantum applicaretur, tom. 1. num. 15.
pag. 181

Missa de Sancto an servari pro una Missa de Requiem,
t. 1. n. 1. p. 350

Cum una Missa satisfaciunt Regulares omnibus
elemosynis acceptis pro pluribus celebrandis, si
hæ summam vnius huius Papalis non excederet,
ibid. §. 1. p. 336

Missam audiendo fideles in Ecclesiis Regularium
satisfaciunt præcepto Ecclesiæ, t. 1. pag. 337. &
tom. 2. §. 10. p. 290

In Ecclesiis Regularium quicumque Clerici pos-
sunt Missas celebrare, t. 1. §. 4. p. 344

Missam privilegiam pro defunctis singulis, & 4.
feriis dicant omnes Superiores, & primi eorum
socij Ordinis Minorum, t. 1. p. 363

Item omnes Sacerdotes Conventuales inconveto
SS. Trinitatis de vrbis, ibid.

Etiā hospites, ibid. n. 3

Item Vicarij Generales & Conventuales, ibid.
num. 6

Item Socij P. Zelosij, ibid. n. 7

Item socij Vicarij Generalis Hispaniæ, ibid.
num. 8.

Missam celebrantes Regulares pro animis parentum,
vel fratrum, aut habentium literas fraternitatis,
cum libentur à poenis purgatorij, tom. 2. §. 1.
pag. 322

Missa pro Minimis redeuntur ad rationem quin-
quaginta scutorum monetæ Papalis, tom. 2. §. 2.
pag. 376

Missarum onera non possunt reduci nisi ab Apostoli-
ca Sede, t. 1. §. 1. pag. 385

Missa tot celebrari debent, quot fuerunt recepta sti-
pendia, ibid. §. 2.

Privilegia satisfaciendi Missis cum anniversariis,
vel collectis tenocata sunt, ibid. §. 3

Qui certam pecuniam pro Missa celebranda sum-
pserit, non potest minorem alteri dare, ibid. §. 4

Pecunie recipiendæ cum onere perpetuo Missa-
rum converti debent in bona immobilia, ibid.
§. 5

Missarum onera perpetua recipi non possunt sine
Episcopi, vel Generalis, aut Provincialis licentia,
ibid. §. 6

Missarum annualium elemosynæ recipiantur,
quando oneribus impositis fuerit satisfactum,
ibid.

Missis nonas celebrantes, an possint oblationes re-
cipere, t. 1. n. 14. p. 369

Missa votiva potest in festo duplici dici, ibid. n. 15

An possit dici in festo de præcepto, ibid.

In Ecclesiis collegiatis quotidie est dicenda
Missæ, ibid. n. 16

An in dictis tempore quadragesimæ sint cantan-
dæ Missæ, ibid. n. 17

Quæ Ecclesiæ dicantur Collegiatis, ibid. n. 18

Ecclesiæ Regularium an dicantur Collegiatis ad
effectum cantandi in illis duas Missas, ibid. n. 19

In dictis Ecclesiis sufficiunt pro Missis conventuali
cantare Missam de functionibus, ubi adest consue-
tudo, ibid. n. 20. p. 372

In eisdem Ecclesiis, in quibus adsunt tres Sacer-
dotes quotidie est dicenda Missa sub mortalibus
correspondens officio, ibid. n. 20

Quæ Missa Conventualis applicari potest, ibid.

Missa solemniter omittitur etiam in diebus festis non est
peccatum mortale, ibid.

Missas sibi celebrari facere potest quilibet dnm vivit,
t. 1. n. 21. p. 370

Sacerdos liber ab obligatione, dicendo Missam,
an eam possit applicare pro illo, qui primò stipem
dedit, ibid. n. 22

Vacare quomodo possit Sacerdos obligatus ad
quotidie missandum, ibid. n. 23

Pauper Sacerdos potest tempore vacationis pro
se ipso, vel amico celebrare, ibid. n. 24. p. 371

An possit applicare alteri accepta illepe valorem
Missæ sibi competentem, ibid. n. 25

An possit pauper Sacerdos minus accipere pro
Missis celebrandis, & deinde ad rationem iusti
preij Missas celebrare, ibid. n. 26

An possit Sacerdos vti iure compensationis in
Missis celebrandis, ibid. n. 27

Sacerdos promittens alicui Missam absque stipen-
dio, an teneatur eam dicere, ibid. n. 28

An sit aliquod nunc remedium minuendi nume-
rum Missarum, ibid. n. 29. p. 372

* Missatum deductio, vide, *Frater Minor.*

Modestia.

Modestia quid, t. 2. q. 1. c. 3. §. 2. n. 229. p. 131

Prælati necessarii,
Omnes conditiones modestiæ carentes viriose sunt,
ibid. n. 230. p. 132

Modestis in motibus exterioribus quomodo ser-
vanda, ibid. §. 2. n. 237. p. 133

In corporis ornatu, ibid. n. 241. p. 134

Quot modis in hoc excedant Religiosi, ibid.

Quomodo contra eam peccetur, ibid. num. 242.
pag. 135

Monachus.

Monachi Cassinenses non possunt cogi ab Ordina-
riis, nisi ab processionem corporis Christi, t. 2. §. 1.
pag. 245

Non possunt molestari circa hoc, ibid. §. 3

Monachus dicitur esse in Monasterio, quando est in
quocunque loco de Superioris mandato, t. 1. n. 22.
pag. 208.

Monachorum nomine in favorabilibus veniunt om-
nes Regulares, t. 1. n. 2. p. 269

Monachus vagus non potest esse bonus, t. 2. n. 31.
pag. 258

Et hic solus defectus est sufficiens ad excluden-
dum aliquem à dignitatibus, ibid.

Et de Monacho vago omnia mala præsumi pos-
sunt, ibid.

Monachi S. Benedicti reguntur Monachia, t. 2. q. 1.
c. 2. n. 3. p. 14

Monachi S. Basilij reguntur Aristocratiæ, ibid. n. 4

Monachus an conveniri possit ratione contradi-
cti abique licentia Prælati, t. 2. q. 3. c. 5. num. 124
pag. 231

Monachi antiqui ad aduentum fratrum solabant
quotidianis ieiuniis, t. 1. q. 4. c. 2. p. 9. p. 181

Monarchia.

Monarchia canonicæ, ne vnam pie cæteris magnam
faciat, t. 2. q. 1. c. 1. §. 1. n. 41. p. 6

Quas conditiones habere, ibid. §. 4. n. 116. p. 13

Monarchia.

Monarchia quid, tom. 2. quæst. 1. c. 1. §. 1. numero 11.
pag. 3

Quot eius species, ibid. n. 12

Multa commoda affert, ibid. à numero 13. ad 26.
pag. 4. & 5

Illam naturam instituit, ibid. n. 16. pag. 4
Eius mala quæ, ibid. n. 19. ad 37. pag. 5. & 6
Quomodo dissoluatur, ibid.
Quomodo conferatur, ibid. n. 41. pag. 6
Est optimum regimen, ibidem §. 4. numero 114. pag. 13

Monasterium.

Monasterij septa egrediens absque licentia Prælati, quomodo casum referatur incurrat, vbi est referatur, tom. 2. q. 3. c. 1. n. 39. pag. 113
Monasterij nocturna & furtiva egressio quomodo sit peccatum, ibid. n. 40
Monasterium an teneatur ex contractu, vel delicto sui Monachi, tom. 2. q. 3. c. 5. n. 11. pag. 131
An teneatur ex contractu superioribus, ibidem num. 13
An ex delicto eiusdem, ibid. n. 13
Monasterij nomine quid intelligatur, quando ingressus in illud interdicitur, tom. 1. numero 12. pag. 184

Monasteria Monialium ingrediendi licentiam quis dare possit, & quomodo, tom. 2. n. 4. §. & 6. pag. 159. & 160. & ibid. n. 19. pag. 184

Monasteria Monialium ingrediens cum superioris licentia, non tamen ex iusta causa concessa, an incurrit penas, tom. 2. n. 7. pag. 160

Monasteria Monialium tertij ordinis possunt erigere minimi, tom. 2. §. 2. pag. 164

Monasteria Monialium ex iusta causa ingredienti, si cito negotio, an istum exitu teneantur, tom. 2. numero 12. pag. 183

Monasteria Monialium absque licentia ingrediens quas penas incurrit, ibidem numero 33. & numero 35. pag. 186

Monasteria Monialium ingrediens bona fide fecmina absque licentia animo proficendi, non incurrit penas, tom. 2. n. 14. pag. 186

Monasteria Monialium adire regulares ad colloquendum prohibentur, tom. 2. num. 6. pag. 179. & est mortale peccatum, ibid. n. 36. pag. 186

Conceditur tamen quater in anno consanguineis, ibidem n. 7. pag. 180

Monasteria Monialium Regularibus subiectarum audiendi ad colloquendum secularibus licentiam quis concedere possit, tom. 2. n. 18. pag. 186

Monasteriis Monialium ingredienti a quo absolui possint, tom. 2. n. 41. pag. 187

Monasteria Monialium ingrediendi facultates quomodo intelligantur, tom. 2. n. 5. pag. 179

Monasteria Monialium ingrediendi habent iustam causam confessionis pro audiendis confessionibus monialium infirmarum Medici, Chirurghi, Fæbri, Baiuli, tom. 2. num. 30. pag. 184. & est etiam iusta causa, ut feratur capitulum S. P. N. Francisci alicui Moniali infirmæ ipsam vehementer desiderandi, ibidem. pag. 185

Ut aliquando factum est, ibid.

Monasteria Monialium Ministorum potest ingredi Generalis tempore visitationis, tom. 1. §. 3. pag. 361. Modo non, tom. 2. §. 4. pag. 158. & numero 2. pag. 159

Potest tamen confessarius, & medicus, & alij artes, tom. 1. §. 5. pag. 361. & tom. 2. numero 3. pag. 159

Monasteria mureste possunt Regulares cum causa absque licentia ordinarij, tom. 2. n. 18. pag. 485

Moneta.

Monetas autas, vel argenteas tendentes, fabricantes, vel colorantes, etiam si Regulares sint, degradari debent, & curæ seculari tradi, & de hoc delicto non possunt Prælati Regulares cognoscere. tom. 2. consil. 12. Verbaz V 111. pag. 509

Moneta tripliciter adulteratur, tom. 21 numero 1. pag. 510

Pænis contra monetarios inflicta non tenetur, qui solum tentavit monetam falsam fabricare, si non perfecit, ibid. n. 1. pag. 511

Qui priuata auctoritate bonam monetam eudit, an teneatur pænis, ibidem num. 4

Falsam monetam scienter expendens, iisdem pænis tenetur, ibidem num. 3

Si in domo alicuius reperiantur stampæ falsæ monetæ, est indicium quod sit monetarius, ibidem numero 5

Adiuuantes ad monetam falsam fabricandam, transportandam, &c. ad tricesimas per decennium damnantur, ibidem num. 6

Qui monetam reprobam a Principe expendere non teneretur pænis monetariorum, ibid. n. 7

Ista constitutio non obligat extra Italiam, neque in Insulis Italiane adiacentibus, ibid. n. 8.

Moniales.

Moniales fruuntur omnibus privilegijs concessis fratribus, tom. 1. §. 7. pag. 218. & num. 30. pag. 213. & §. 40. pag. 218

Moniales confessionibus vti non possunt, tom. 2. num. 3. pag. 197

Moniales Ministorum possunt in Missis alta voce respondere, tom. 1. §. 2. pag. 365

Moniales non plures recipiantur quam possint sustentari, tom. 2. §. 8. pag. 178. & ibid. n. 1. & n. 18. pag. 181

Monialium numero expleto possunt aliquæ supernumerariæ recipi, tom. 2. n. 9. pag. 180

In Monialium Monasterijs possunt recipi educandæ puellæ, ibid. num. 10. pag. 180

Et etiam aliz honestæ feminae. ibid.

Moniales in Monasterijs conuersas recipiunt, ibidem, num. 17. pag. 182

Monialis iusta de causa si monasterio egressa, an possit ingredi aliud Monialium Monasterium, ibidem, num. 28. pag. 184

Moniales an possint admittere famulas ad Monialibus inferiendum, si conuersæ non adiunt, ibid. num. 31. pag. 185. Et hoc modo, intelligi statum saltem in cap. Remota 6. Ordinis Ministorum, n. 14. dub. 9.

Moniales novitiæ in articulo mortis constitutæ possunt facere professionem ante annum probationis expletum, modo sint in ætate legitima, tom. 2. §. 2. pag. 198

Monialium bona administrantes tenentur Episcopis rationem reddere, tom. 2. §. 5. pag. 351

Moniales visitandi licentia extenditur ad socium, tom. 2. num. 1. pag. 445

Hæc licentia valet pro sola vice, ibid. n. 1.

Ex quo deducuntur multa. ibid.

Iusta causa, ut monialis exire possit de monasterio, est infirmitas, quæ in Monasterio curari non possit, quem licentiam si superior dare nollit, possit Monialis ea solum petere exire, ibid. n. 8. pag. 446

Monialis absque licentia Papæ non potest vilo casu de Monasterio in Monasterium transferri, ibidem, num. 9

Quando conceditur alieni licentia ingrediendi Monasterium Monialium de consensu ipsarum, hæc consensu præstatum est capitaliter per vota secreta, ibid. n. 10

Monialis illegitima non potest esse Abbatissa sine dispensatione, tom. 2. quæst. 1. c. 5. n. 152. pag. 161

Monialis legitime translata non fert secum dotem, quam priori Monasterio dedit, ibid. quæst. 3. cap. 1. §. 7. num. 111. pag. 109

Monialium confessorum instituendi forma, tom. 3. lit. C. cap. 14. pag. 216

Index Rerum,

- Forma instituendi eandem confessorum extraordi-
narium, *ibid.* c. 5. p. 27
- Monialium confessorio debent approbati ab Ordina-
riis, etiam si Moniales sint subiectae regularibus,
ibid. n. 4
- Possunt Episcopi monere Regulares, ut confessa-
rium Monialium amoveant. *ibid.*
- Dei confessorio debent specialiter esse appro-
bati. *ibid.*
- Ad confessorium, extraordinarium tenetur quilibet
Monialis accedere, *ibid.* n. 5
- Potest Episcopus deponere confessorium extraordi-
narium Monialibus Regularibus subiectis, *ibid.*
num. 6. p. 28
- Si tamen moniales petant. *ibid.*
- Monialium Gubernatorem instituendi forma, tom. 3.
li. M. c. 2. p. 81
- Monialium visitatorem instituendi forma, *ibid.* c. 3.
pag. 83
- Visitatores Monialium in ordine nostro non possunt
septa Monasterij ingredi, *ibid.* n. 1
- Debent videre ordinationes Congregationis, *ibid.*
num. 2
- Concedere facultatem ingrediendi septa Monasterij
Monialium subiectarum regularibus ad superiores
regulares spectat, *ibid.* n. 3.
- An in aliquo caso id possit Conceditur. *ibid.*
- Extra easus necessitatis pertinet ad Papam, *ibid.*
num. 4
- Mulieres habentes privilegium intrandi Monasteria
Monialium, quae seculare debeant, *ibid.* n. 4. & 5.
pag. 83. & 84
- Monialium Monasteria ingrediendi forma dandi li-
centiam Medico, c. 3. li. M. c. 4. p. 84
- Forma praestandi iuramenti ab admittendis intra
clausuram monialium, *ibid.* c. 5. p. 85
- Forma dandi licentiam correctrici recipiendi puellam
ad habitum Religionis, *ibid.* c. 6
- Forma dandi licentiam eidem recipiendi puellam
ad educandum, *ibid.* c. 7. p. 86
- In ordine nostro non possunt recipi, *ibid.* n. 1
- Monialium praefecta non possunt ad habitum puellas
recipere absque licentia suorum Praelatorum, c. 3.
li. M. c. 6. n. 1. p. 85
- Puella ante ingressum Monasterij debent exami-
nari, *ibid.* n. 2
- Monialis.*
- Munitionis ante censuras futura, c. 3. li. C. c. 5. n. 6.
pag. 22
- Morbus.*
- Morbo gallico laborantes non possunt eligi ad digni-
tates, c. 1. q. 2. c. 4. n. 7. p. 136
- Eo laborans non valide proficiatur in Religione,
ibid. q. 3. c. 1. 5. a. n. 67. p. 178
- Morbo caduco laborantes non possunt eligi ad digni-
tates, c. 2. q. 2. c. 4. n. 12. p. 137
- Mulier.*
- Mulieres in Conuentus Minimorum non possunt ingre-
di, c. 1. 5. 3. p. 182. & n. 3. p. 183. & 5. 2. p. 160
- Nec etiam in Conuentus aliorum Regularium,
ibid. n. 4. p. 183. & 1. 2. 5. 1. p. 176
- Possunt tamen ingredi tempore processionum,
praefationum, &c. c. 1. n. 5. p. 183
- Non tamen ita temporibus in conuentus Minimorum,
ibid. n. 8. p. 184
- In Conuentus aeterni, qui fabricatur, possunt ingre-
di, *ibid.* n. 9
- Mulieres licet ingrediuntur claustra Regularium
tempore processionis de industria factae, *ibid.* n. 13.
pag. 185
- Mulieres possunt dicta Monasteria ingredi, quando
datur habitus Nouitiae, vel sit podum lotio. *ibid.* n. 14.
- Mulieret ingredientes dicta Monasteria, & Religiosae
admittebantur quas poenas incurram, *ibid.* n. 15.
- Mulier bona fide admissa in Conuentus Regularis,
si quis aboceretur, non incurretet poenas, *ibidem*
num. 18
- Mulieret ingressae in conuentus Regularium, si delictum
sit occultum, absoluntur ab Episcopo, & Confessoribus
Regularibus, *ibid.* n. 21. p. 186
- Et etiam in foro contentioso quoad culpam, *ibid.*
Regulariter autem admittentes absoluit Praelatus,
ibid. n. 22
- Mulierum familiaritatem, ut quis viter scribendi for-
ma, c. 3. li. M. c. 8. p. 86
- Conuersatio cum mulieribus vitanda, *ib.* n. 1. p. 87,
& c. 1. q. 3. c. 1. p. 160
- Monitus ut desistat a conuersatione mulieris, si
praetendat se purgare, non est audiendus, *ibid.*
- Quomodo in hoc caso procedere debeant Praelatus,
ibidem.
- Mulieret quod magis continent, & deuote eod magis
fugiendae, c. 1. q. 3. c. 2. p. 160
- Mulierum mala conditio. *ibid.*
- Mulier inuenta in adulterio a marito, qui eam volebat
occidere, nisi promitteret ingredi in Religionem,
tenetur ingredi, c. 1. q. 1. c. 29. p. 108
- Mulier potest cogi ad ingrediendum Monasterium
ad cautionem. *ibid.*
- Multa.*
- Multa fieri prohibentur, quae tamen facta tenent, c. 1.
q. 3. c. 1. 5. 6. n. 170. p. 194
- Munus.*
- Munus quid sit, c. 1. n. 136. p. 272
- Murmuratio.*
- Murmuratio de Praelato quam graue peccatum sit, c. 1.
quasi. c. 1. c. 18. 6. 1. p. 97
- Murmurantes de suo Praelato cur tam seuerè punian-
tur a Deo, *ibid.* p. 98
- Murmuratio de Praelato quoniam modis. *ibid.*
- Murmuratio fauor est, *ibid.* p. 99
- Murmurantes quam graue carpanitur a Patribus, &
Philosophis, *ibid.* 5. 2
- Murmurationes.*
- Murmurationes praecipue claustralium sunt tres, c. 1.
quasi. c. 1. c. 28. 5. 3. p. 100
- Quae late declarantur in sequentibus. *ibid.*
- Murmuratio de actionibus Praelatorum subditi tri-
pliciter. *ibid.*
- Et murmuratio de cibis claustrales tripliciter, *ibid.*
pag. 102
- Murmuratio oritur ex malignitate, & odio, *ibid.* 5. 4.
- Oritur etiam ex uilitate, *ibid.* p. 103
- Et ex inconsideratione propriorum defectuum, *ib.*
- Murmurationes subditorum ferre est signum maxi-
mae Prudentiae in Praelato, c. 2. q. 2. c. 3. 5. 1. n. 974
pag. 107
- Quomodo id fieri possit, *ibid.* n. 100
- Quando non debeat eas ferre, *ibid.* n. 101.
- Murmurationes.*
- Murmurationes poenae sunt sterquilini, per quas por-
guntur ciuitatum eijsdem, c. 1. q. 1. c. 28. 5. 2. p. 99
- Murmurationes in inferno peculiari poena plectuntur,
ibidem. p. 200
- Mutare.*
- Mutare fratres ante tredecim menses diei electionis an
possint Superiores in ordine Minimorum, c. 2. n. 7.
pag. 316
- Ei vide plura in sequent. de ista mutatione.
- Mutationes.*
- Mutationes fratrum extra tempora conuersa non fa-
cile faciendae, c. 1. q. 1. c. 13. p. 32
- Murus.*
- Murus non potest esse Praelatus, c. 2. q. 2. c. 4. n. 21. p. 138
- Mutuum.*

Mutuum.

Mutuum accipere an possit Monachus absque consensu capituli, t. q. 3. c. 5. n. 37. p. 234

N

Natus.

Nati estantes non possunt eligi ad dignitates, tom. 2. q. 2. c. 4. n. 19. p. 138

Natura.

Natura pacis constantia, t. q. 3. c. 3. §. 2. n. 217. p. 127

Naturalis.

Naturalis in aliquo loco quis dicatur, tom. 1. q. 1. cap. 31. §. 5. p. 123

Nauarrus.

Nauarrus corrigitur, t. 2. q. 3. c. 1. n. 16. p. 169

Necessitas.

Necessitas duplex, privata & publica, t. 2. q. 1. c. 1. §. 2. pag. 141

Negligentia.

Negligentia quid, t. 2. q. 1. c. 3. §. 2. n. 117. p. 110
Quando peccatum mortale, ibid. n. 118

Neophytus.

Neophytus non potest eligi ad dignitates Ecclesiasticas, & quare, t. 2. q. 1. c. 3. §. 6. n. 82. p. 150
Quid per Neophytum intelligatur, ibid. 83. p. 151

Nobilitas.

Nobiles sunt magis generosi, & magis Urbani, & sunt illi optimi, qui requiruntur ad Aristocratiam, t. 2. q. 1. c. 1. §. 2. n. 41. p. 83

Nobilitas.

Nobilitas habet licentiam faciendi quolibet, t. 2. q. 1. c. 1. §. 2. n. 64. p. 8
Et naturaliter est inimica plebs, ibid. §. 3. num. 97. pag. 11

Nobilitas per ingressum Religionis, non amittitur, ibid. q. 2. c. 1. §. 2. n. 56. p. 82
Ea tamen non attenditur, ibid. n. 57

Quomodo peccet Religiosus, qui de sua nobilitate gloriatur, ibid. n. 59

Nobilitas in conferendis Dignitatibus, an in Religionibus attendatur, ibid. n. 60. & 61. p. 82. & 83
Solum penes virtutem attenditur, ibid. n. 64. p. 83

Nolle.

Nolle obedire Præbato ex indignatione, & nolle obedire ex contemptu quomodo differant, tom. 1. q. 1. cap. 5. §. 1. p. 7

Nomen.

Nomine dignitatis gradus & officiorum quid intelligatur, t. 2. q. 1. c. 1. §. 11. p. 151

Notarij.

Notarios creandi forma, tom. 1. lib. N. e. a. p. 87

Notarios creandi habet facultatem Regulares, ibid. nom. 1. p. 88

Isti notarij possunt exequi mandata apostolica ab audiente cameræ emanata, ibid. n. 2.

Habent hanc facultatem creandi Notarios etiam superiores locales, ibid. n. 3.

Notarios possunt superiores regulares in qualibet provincia constituere, t. 2. §. 2. p. 300. & ibid. n. 17. pro pag. 447

Et non solum pro negotiis communibus, sed etiam particularibus, t. 2. n. 3. p. 302

Et possunt dicti Notarij facere informationes pro nouitiis recipiendis, ibid. n. 4

Et authenticare privilegia apostolica, ibid. n. 5

Et seruire Præbato in omnibus casibus tam civilibus, quàm criminalibus, ibid. n. 6

Notarius quid sit, t. 2. o. 7. p. 302

Monachus non potest esse de iure communis Notarius, ibid.

Neque bastardus, vide, n. 8. ibid.

Forma creandi istos notarios, ibid. n. 9

Forma iuramenti à notario præstandi. ibid.

Notarium.

Notarium duplex iuris & facti, Facti triplex, t. 3. lib. P. cap. 17. n. 1. p. 116

Ad faciendum delictum notarium quare requirantur, ibid. n. 2. p. 117

Ad hoc ut iudex procedat per viam notarij, quid requiratur, ibid. n. 3

Ad probandum notitiam duo testes sufficiunt, ibid. n. 4

Iudex antequam procedat per viam notarij debet declarare delictum esse notorium, ibidem numero 5

In notoriis non requiritur sollemnis sententia, ibid. lib. S. e. 3. n. 6. p. 332

Nouitia.

Nouitia Monialis infirma ad mortem potest professionem facere per privilegium Pij V. etiam non expleto anno Nouitatus, tom. 2. numero 12. pag. 446

Quod privilegium non est reuocatum, ibid. n. 13. pag. 447

Quare professio sic facta valet, etiam si nouitia non decedat, ibid. n. 14

Et Monasterium succedit nouitie sic professæ instantie decedenti, ibid. n. 15

Quo privilegio fruuntur etiam nouitj Regulares, ibid. n. 16

Nouitatus.

Nouitatum deputatio in Italia facta à Sacra Congregatione, t. 2. o. 2. p. 304

Nouitatus annus debet esse completus de momento ad momentum, t. 2. q. 3. c. 1. §. 4. o. 95. p. 183

In anno bissextili duo dies computantur pro uno, ibid. n. 97

Sciatur admittentes aliquem ante prædictum tempus, mortaliter peccator, ibid. n. 98

Iste annus debet esse continuus, ibidem numero 99

Quomodo interruptatur, ibid. n. 100

Iste annus so possit prorogari, ibid. num. 101 pag. 184

Debet compleri à nouitio indulto habitu Religionis, ibid. n. 103

Nouitium.

Nouitj tenentur obedire præbato Regulari obliganti ad mortale, tom. 2. quest. 1. cap. 3. numero 3. pag. 43

Nouitj gaudent privilegio fori, ibid. quest. 1. c. 1. §. 7. num. 191. p. 100

Et privilegij Religionis, ibidem §. 3. num. 122. pag. 187

Possunt pocti à Præbato Religionis, ib. §. 7. n. 192 pag. 100

Et torquenti, ibid. n. 195. p. 101

Etiam pro transgressionibus contra Regulam, ibid. num. 197

A nouitio si debitum exigatur, debet exigi coram Præbato regulari, ibid. o. 196

Post delictum, commissum in saeculo an possit recipi quis in oonitium, ibid. n. 198

Nouitj non possunt confiteri, nisi confessorij assignari à Præbato, tom. 2. quest. 3. c. 1. §. 7. n. 102. pag. 101

Possunt

Index Rerum,

- Passunt sibi confessorium eligere, ibid. num. 203. pag. 202
- An possint absolui a casibus bullæ cenzæ, ibidem num. 204
- Novitij interdicti non sunt, interdicta civitate, ibid. num. 205
- Gaudent Indulgentiæ fratibus concessis, ibidem.
- Possunt publice prædicare, ibid.
- Possunt dispensare super irregularitatibus, ibidem.
- Novitiorum receptionem alicui committendi forma, tom. 3. lit. N. c. 2. p. 89
- Novitiorum receptio est omnium negotiorum maximum, ibid. n. 2
- Quatuor genera personarum ad Religionem veniunt, alij dicuntur à spiritu carnis, ibidem numero 2
- Alij à spiritu Diaboli, ibidem numero 3. pagina 90
- Alij à spiritu mundi, ibid. n. 4
- Alij à spiritu sancto, ibid. n. 5
- Tribus de causis recipiuntur aliquando non idoneis ad Religionem, ibid. n. 6
- Novitiorum receptio requirit speciale mandatum, ibid. n. 7. p. 91
- Forma committendi alicui, ut sumat informationes de recipiendo ad Religionem, ibidem capit. 3. pag. 91
- Quæ sint eas de quibus debent fieri informationes, ibid. n. 2
- An illæ informationes possint differti vsque ad professionem, ibid. n. 2.
- Forma ferendi testimonium de sumptis dictis informationibus, ibid. c. 5. p. 92
- Hoc testimonium potest fieri à notario Religioso, ibid. n. 1
- Novitiorum receptio ad habitum, & ad professionem est diversa, tom. 2. quest. 3. capit. 1. numero 3. pag. 166
- Novitij recipi non possunt, nisi præiis informationibus, ibid. n. 6. p. 167
- De quibus non est amplius necesse, quod consistit in capitulis Provinciarum, ibid. n. 8
- In consensu tamen, & in illis, qui sunt remoti à patria non requiruntur tam exactæ informationes, ibid. n. 11. & 12. p. 163
- Nec item in non excedentibus annum 16. ibidem. nom. 10
- Nec item in noctis, ibidem numero 26. pag. 170
- Novitios recipere ad quem pertineat in Ordine Minimorum, t. 2. q. 3. c. 1. n. 15. p. 168
- An teneantur recipere deputati habentem requisita, ibid. n. 24. p. 170
- Quam culpam incurant admittentes non habentem conditiones, ibid. n. 25
- Quæ, & quot requirantur in recipiendo ad religionem, ibid. §. 1. n. 28. p. 171
- Fascinosi quomodo possint ad Religionem recipi, ibid. q. 3. c. 1. n. 7. p. 167
- Superiores recipientes inhabilem secundum consilium Sixti V. remanent prius, ibidem numero 10. pag. 168
- Novitiorum informationes fieri possunt tam per Indices Ecclesiasticos, quam sæculares, t. 2. q. 3. c. 1. §. 1. n. 29. p. 171
- Imò possunt fieri per aliquem fratrem, ibidem numero 31
- An debeant fieri ante habitus susceptionem, ibid. num. 32
- De quibus debeat fieri, ibidem numero 33. pag. 172
- In novitium an recipi possit carens rationis vsq; ibid. §. 2. n. 37
- Nullus ante pubertatem potest recipi, ibid. n. 40. pag. 173
- An possit recipi servus, ibid. n. 43
- Episcopus non potest recipi in novitium, ibid. n. 46 pag. 174
- Bene tamen alij Prælati inferiores, ibidem numero 48
- Coniux post consummatum matrimonium quomodo possit ad Religionem recipi, ibidem numero 49
- Non potest recipi qui est diversis sexus ab illis, in quorum Monasterium ingredi vult, ibid. n. 51. pag. 176
- Neque excommunicatus, ibidem numero 61. pag. 177
- Infirmus seu senex an possit recipi ad Religionem, ibid. n. 64. p. 178
- An possit profiteri, qui toto novitiatu anno fuit infirmus, ibidem numero 66. capit. 2. & sequens. pag. 205. & seq.
- Debitis onustis Religionem ingredi non potest, ibid. n. 71. p. 179
- Neque ratiociniis reddendis obligatur, ibid. num. 74. pag. 180
- Qui ad ratiocinia teneantur, ibidem numero 76
- Neque item potest ingredi vi aut metu impulsus, ibid. n. 78
- An corpore vitia, cæci muti, &c. recipi possint, ibid. n. 82. & 83. p. 181
- Infames, ut buffones, &c. recipi non possunt, ibid. num. 84
- An descendentes ab hæreticis, bigami, homicidæ, ibid. n. 85. & seq.
- Novitius recipiendus in ordine Minimorum quæ conditiones habere debeat, & singulæ examinantur, tom. 2. quest. 3. capit. 1. §. 3. numero 88. pag. 181
- Novitiorum confessor non potest illis denegare votum ob defectum in confessione cognitum, tom. 2. quest. 3. capit. 1. §. 3. numero 114. pag. 186
- An habeant votum in receptione novitiorum ad professionem prius voce acta & passiva, ibidem num. 115
- An Provinciales, ibid. n. 116
- An novitius receptus ad religionem ante professionem expelli possit, ibid. n. 117
- An dans scientia suffragium indigno mortaliter peccet, ibid. n. 118
- Novitiorum vota. possunt dispensari, & commutari à Prælato, tom. 2. quest. 3. capit. 1. §. 7. num. 199. pag. 201
- Non tamen irritari, ibid. n. 100
- Novitiorum Magister excedens in percutiendo novitium, ita ut mors novitij sequatur, non incidit in casum referuntur homicidij, t. 2. q. 3. c. 2. n. 58. pag. 216
- Novitiorum Magister potest aliquando esse, qui non habet annos 33. ibidem, quest. 1. cap. 1. n. 6. pag. 69
- Novitiorum informatorem instituere in ordine Minimorum ad superiores Prælatos spectat, tom. 2. q. 1. c. 4. §. 1. n. 101. p. 37
- Novitios ad Religionem recipere in ordine Minimorum ad quos spectat, tom. 2. q. 1. c. 4. §. 5. num. 94. pag. 36
- Ad professionem recipere ad quos spectat, ibidem num. 95

Novitius potest liberè egredi à Religione, & a. q. c. 1.
 §. 4. n. 104. p. 185
Et tunc an teneatur solvere expensas, ibidem, num. 105
An sit ei restituendus habitus, ibidem, num. 107
Quis cogit resistere, ibid. n. 109
Novitius si causa egrediens, an peccet, ibidem, num. 110
An peccet, & quomodo Religio sine causa capellens, ibid. n. 111, & 112
Novitius an obligetur ad vota, & constitutiones Religionis, tom. 2. quest. 3. cap. 1. §. 4. num. 119.
 pag. 186
Cum Novitio peccans, an teneatur circumstantiam fateri, ibid. quest. 3. cap. 2. §. 1. num. 117.
 pag. 116
Praeterea an possit illi precipere, quae possent propriis Episcopos, ibid. quest. 3. cap. 1. §. 3. num. 120.
 p. 186
Novitius potest eligi ad dignitatem Episcopalem, ibid. n. 123.
 p. 187
Et confirmari potest beneficium Ecclesiasticum, ibid. num. 124
Novitius potest accusare, transigere, pacem dare, ibid. num. 125
Potest sepulturam eligere, ibidem, num. 130.
 pag. 188
Est immunis à solutioe gabelatarum, ibid. num. 131
Potest validè matrimonium contrahere, ibidem, num. 133
Novitius, ut validè proficiscens, debet habere sexdecim annos completos de momento ad momentum, poen. 2. quest. 3. cap. 1. §. 5. num. 133.
 pag. 189
Ad validitatem professionis requiritur auctoritas in recipiente, ibid. n. 135
Et quod praeterea intendat se obligare Deo, & Religioni, ibid. n. 136
Quid si se obligare non intendat, ibidem, numero 137
Hae intentio requiritur etiam in recipiente, ibid. num. 138
Professio nulla nullam obligationem inducit, ibid. num. 139
In dubio valida debet iudicari, ibid. num. 140.
 pag. 190
Qui certus est de nullitate suae professionis, non tenetur eam ratificare, ibid. n. 141
Professio nulla, an & quomodo ratificari possit, ibid. n. 141
Novitius per professionem acquirit remissionem omnium peccatorum, tom. 2. quest. 3. c. 1. §. 3. n. 133.
 pag. 192
Et etiam quando gaudet dicta professione, ibid. num. 144
Si autem poeniteat quando peccet, ibidem, numero 155
An proficisci possit in Religione Minorum ante annum 18. ibid. §. 6. n. 158. & seq.
 p. 193
Non potest facere donationem inter vivos, ibid. num. 110.
 p. 203
Novitij ad professionem à quibus recipiendi, t. 1. q. 1. c. 26. §. 2.
 p. 39
Non possunt in ingressu Religionis donare se, & suam Religionem, ibid. c. 29.
 p. 108
Quae donaverunt Religioni, si deinde abire voluerint, debent eis restituere.
 ibid.
An possint mutare Monasterium, in quo ingrediuntur aliquam quantitatē pecuniae.
 ibid.
Illis ante ingressum sunt dicenda omnia auctora, &

ardua Religionis, neque sunt mendacis alliciendo.
 ibid. p. 109
Novitius deceptus quoad substantialia Religionis, si proficiscitur, professio est nullassecus autem si non, circa substantialia, sed circa aliquod particulare statum, quamvis in maxima oblatione.
 ibid.
Professionem facturus, & omnia sua bona Religioni relicta, potest Religionem obligare ad sibi professio solvendam aliquam summam pecuniae quocumque, ibidem, quest. 2. cap. 2. §. 1. pag. 140
Venefructuarius Novitius aliquorum bonorum ad vitam, an possit dicta bona sibi reuocare, ibid. pag. 141
Novitij habentes conditiones requisitas à Tridentino, possunt somere Ordines ab Episcopo, in cuius Diocesi sunt cum dimissis propriis Episcopis, t. 1. n. 137.
 p. 210
Novitij professionem potest Superior prolongare per sex menses, t. 1. n. 81.
 p. 215
Imò ad suum libitum, ibid. n. 81
Novitij absoluti à censuris introitu ingrediendi Religionem, si statim non ingrediuntur, vel postquam fuerint ingressi sponte egrediantur, in eas telabuntur, t. 1. n. 33.
 p. 259
Novitius propter morbum expulsus prius ad redeundum an reneceat, ibid. n. 34
Impediens, ne quis Religionem ingrediatur vel etiam iam Novitium ab ea cathens, vel iniuriam irrogans recipientibus post monitionem, est ipso facto excommunicatus, tom. 1. pagina 194
Novitij in articulo mortis constituti possunt professionem emittere, etiam non completo anno Novitatus, modo habeant aetatem legitimam, t. 2. n. 3.
 p. 259
Novitij habentes animum perseverandi in articulo mortis constituti, possunt eligere obsequium, quod ab omnibus casibus absolutum, & indulgentiam plenariam largiatur, ibid. n. 4. vide o. j. ibid.
Novitiorum ad Religionem recipiendum conditiones remissae, tom. 2. numero 6. pagina 313
Novitior ad Religionem recipere ad quos pertinent, ibid. n. 7
Novitij proficisci debent sub cura Magistri per duos aut ter annos, ibid. §. 12. pag. 317. & num. 15.
 pag. 321
Ad habitum non recipiantur, nisi in Conventibus designatis, ibid. §. 11. & 12.
 p. 321
Novitij nondum habitu Religionis induti, breui tamen induendi, si decedant, possunt absque Patrochorum consensu in nostris Monasteriis sepeliri, & gaudere omnibus privilegiis fratrum, tom. 1. n. 3.
 pag. 381
Possunt absolvi ab omnibus casibus, à quibus alij Religiosi, ibid. n. 13.
 p. 383
Impedientes, & molestantes volentes Religionem ingredi, sunt excommunicati, ibid. n. 19.
 p. 388
Rapina Novitium à Monasterio, capite punitur, ibid.
Sed hae intelligi debent de Novitiis habitibus, ibid.
An qui impedit precibus importunis incutit, ibid.
Quam male faciant parentes, qui impediunt suos filios, ne Religionem ingrediatur, monstratus duobus exemplis, ibid. n. 40
Et hanc censuram incurunt non solum molestantes inducendos ipsos, sed etiam ministrantes Superioribus, vel eorum amicis, &c. Dictos recipi volentibus, ibid. n. 41

Index Rerum,

Novitios ad Religionem recipere in ordine nostro potest Provincialis cum tribus sociis per Constit. S. xvi V. t. a. p. 452
 Modo tamen tales receptiones referantur in Capitulo Provinciali, vel Generali, ibid. §. 3
 An Correctores vrbis possint Novitios recipere, ibid. n. 30. p. 473
 Novitiorum professio registranda est in aliquo libro, & quam fidem faciat dictus liber, ibid. num. 8. pag. 488

Novum.

Novum non est in mundo malos maledictos insequi bonos, permittit sic Deo, ad bonorum virtutem exercendam, t. 1. q. 1. c. 25. §. 1. p. 80

Nuntius.

Nuntij Papæ non possunt concedere privilegia fratribus particularibus, t. a. n. 3. p. 516

O

Obedientia.

Obedientia est præcipuum Religionis fundamentum, t. 1. n. 1. p. 124

Obedientie forms, t. 3. lit. O. c. 1. p. 92

Eiusdem ad petitionem, ibid. c. 2

Forma obedientie visitandi Sanctam Mariam Lauretiam, ibid. c. 3

Forma obedientie per modum transitus, ibid. Superiores debent esse parati ad concedendas obedientias, etiam ad alias causas, ibid. cap. 3. num. 1. pag. 93

Quis circumstantis debeat apponere, ibid. Obedientie antequam exequantur, debent ostendi Provincialibus, è quorum Provincia discedunt, ibid. c. 4. n. 9. p. 95

Obedientia quid sit, tom. 1. questione 1. capite 1. pag. 1

Obedientia perfectionis & necessitatis, quæ, ibid. cap. 2. p. 2

Materialis & formalis quæ, ibid.

Necessaria est in Religionibus, ibidem, capite 3

Eius obiectum est præceptum tacitum, vel expressum Superioris, ibidem, capite 4. pagina 1.

Obedire non tenetur subditus Superiori suo, si hic suam voluntatem expressit, vel interpretative non manifestat, ibid. p. 4

In omni obedientia aliquæ conditiones includendæ sunt, ibid. capite 12. pagina 30. & sequentibus.

Non est contra obedientie votum proponere causas, quare obedire non possimus, ibid. c. 14. pag. 34

Sed si propositis causis adhuc Superior persistat in sua voluntate, obedire tenemur, ibidem.

Modo tamen id quod præcipitur, non sit vel impossibile, vel contra Dei legem, &c. ibidem.

Obedientie mortuas, ibid. c. 12. p. 136

Obedientie effectus, ibid.

Obedientie laudes, ibid. p. 137

Oblatio.

Oblatio quid sit, t. 1. n. 125. p. 270

Ex quibus causis debeat, ibid. n. 126

Religio eius sub mortali obligat, ibidem, numero 127

Oblationem facere peccatitans in Missa sine scandalum non peccat, ibid. n. 128. p. 271

Oblationes solvere recusans potest puniri, ibid.

Oblationes tripliciter recipiuntur à Religiosis, ibid. num. 130

Illique possunt trahantur vti, ibid. n. 131

Oblatus.

Oblati qui se, & sus Religioni obdulerunt, quibus privilegium fruatur, tom. 1. numero 33. pag. 386

Oblati nostri ordinis sunt testes idonei in quacunque causa, si sint virtuosus, tom. 2. numero 3. pag. 496

Oblati in ordine nostro repellendi ab accusatione, seu testificatione contra Prælatos, tom. 2. q. 1. c. 18. pag. 46

Ad possunt transire de vna Religione ad aliam, ibid. c. 24. §. 2. p. 74

Oblati & laici an teneantur sub mortale ad officium sibi à Regula præscriptum recitandum, ibid.

Oblati, aut laici Prælati inferiuntur possunt Caelices tangere, tom. 2. questione 3. cap. 8. num. 4. pag. 243

Oblatus, aut laici ordines sumens extra obedientiam Prælatorum, omni honore Clericis priocatur, & ad primum statum reduci cogitur, t. 2. q. 1. c. 7. n. 27. p. 242

Oblati habentes brevia Apostolicum transendi ad statum Clericorum, non possunt ordinari, neque transire absque licentia Prælatorum, t. 3. lit. O. c. 6. num. 5. p. 96

Obligare.

Obligatio duplex, tom. 3. littera Z. cap. 3. num. 6. pag. 156

Obligati tripliciter quis potest, tom. 2. q. 3. cap. 5. n. 2. pag. 219

An Religiosus ex contractu incho absque licentia Prælati obligetur, ibid. n. 4. p. 210

Obligare se potest Prælati suis subditis, ibidem, num. 9

Obligatio.

Obligatio duplex, tom. 3. littera Z. cap. 3. num. 6. pag. 156

Obligati tripliciter quis potest, tom. 2. q. 3. cap. 5. n. 2. pag. 219

An Religiosus ex contractu incho absque licentia Prælati obligetur, ibid. n. 4. p. 210

Obligare se potest Prælati suis subditis, ibidem, num. 9

Oblitus.

Oblitus quomodo possit remitti in Religionibus, t. 2. q. 3. c. 2. n. 58. p. 216

Oculum.

Oculum quid significet, tom. 1. numero 41. pagina 196

Oculus.

Oculus est principium fornicationis, t. 1. quæst. 3. c. 1. pag. 158

Oeconomi.

Oeconomi non debent esse æqualis distributor ex eo quod plus indigenti tribuat, t. 1. q. 1. c. 3. n. 8. pag. 44

Officiales.

Officiales Papæ qui sunt, t. 3. lit. Z. c. 3. Append. 4. m. 1. pag. 163

Officiales manusles, an & quomodo possint ad arbitrium Superiorum tolli, tom. 2. q. 1. cap. 4. §. 4. num. 92. p. 36

Officiales Conventus in Ordine Minorum quomodo possint fieri à Prælati, tom. 1. §. 5. pagina 300

Officium.

Officij divini omisso in choro Ecclesiarum Regularium, quale peccatum sit, tom. 2. quæst. 1. c. 4. §. 5. num. 124. p. 40

Officium P. N. Francisci celebrandi, & imaginem eius pingendi facultas conceditur, t. 1. §. 4. p. 306. & ibid. §. 3. p. 357

Officium.

& Verborum.

Officium diuinum an possit dici mentaliter, t. 1. n. 4.

pag. 352

An possit dici Maritimum sequentis diei antequam sit omnino perfolutum officium presentis diei, ibid. n. 5

An in officiis diuinis celebrandis possint se Regulares conformare Ecclesie matricis, ibid. n. 6. p. 353 & ibid. n. 56. p. 358

Pro suppleendis defectibus commissis in officio diuino habent Regulares aliqua priuilegia, ibid. n. 7. pag. 353

Officium diuinum recitantibus indulgentie conceduntur, ibid. n. 8

Ab Officij diuini recitatione, quando excusentur Regulares, ibid. n. 9

Decretum Congregationis Rituum circa recitationem diuini Officij, ibid. n. 16. p. 358

Prædicatores infirmi, & alij possunt aliquo casu supplere recitationem diuini Officij, recitando aliquos Psalmos de licentia Superioris, ibid. n. 17. pag. 359

Infirmi cum sola Medici licentia possunt abstinere à recitatione diuini Officij, ibid.

Potest Prælatus Regularis præcipere fratribus impetis, qui non valent cum aliis officium recitare, ut ab illo recitando abstinere, & loco illius dicant officium laicorum, ibid. n. 18

Officia mortuorum non possunt Parochi in Ecclesiis Regularium facere, contra illorum voluntatem, t. 2. n. 27. p. 192

Officia diuina canere non possunt Minimi, sed recitare, t. 1. n. 3. p. 131. & ibid. n. 2. p. 183

Officiorum nomine quid intelligatur, t. 1. num. 97. pag. 166

Opera.

Opera bona nostra duobus modis possunt aliis applicare, t. 1. q. 1. c. 6. n. 2. p. 134

Quæ sit differentia inter participantes per modum meriti, ac per modum satisfactionis, ibid. num. 3

Ex operibus aliorum potest quis duobus modis mereri, ibid. n. 6. p. 135

Opera satisfactoria subditi an possint Prælati applicare absque operantis voluntate, & quid de operibus meritorijs, t. 1. q. 1. c. 6. n. 3. p. 134

Opem bonorum applicatio ad vitæ satisfactionem tripliciter fieri potest, ibid. n. 7. p. 135

Opinio.

Opinio quæ potius eligenda, tom. 1. num. 10. pag. 368

Oraculum.

Oracula viuæ vocis etiam à Cardinalibus subscripta reuocantur, tom. 1. Constit. 8. Urbani VIII. pag. 119

De quibus oraculis intelligatur, ibidem, num. 1. pag. 120

Indulgentiæ non comprehenduntur sub ista reuocatione, ibid.

Neque oracula communicantia aliquod priuilegium iam per Apostolicum diploma concessum, ibid. n. 2

Neque oracula declarantia aliquod priuilegium, ibid. n. 3

Neque ea quæ iam sortita sunt effectum, ibid. num. 4

Oratio.

Orandum est pro defunctis decedentibus post receptam absolutionem generalem, t. 1. lit. A. c. 6. n. 11. pag. 6

Orari pro eo qui in excommunicatione mortuus est, quomodo possit, ibid. c. 2. n. 2. p. 2

Tom. III.

Oratio.

Oratio Mentalis est vnicum Prælatorum solatiu, t. 2. q. 1. c. 9. n. 6. p. 244

Oratio Mentalis an possit à Superiore præcipi, t. 1. q. 1. c. 6. p. 11

Orationes specialiter oblatas plus prodesse quàm communes, de fide est, tom. 1. quest. 3. cap. 6. n. 6. pag. 235

Orationes multorum simul coniunctorum plures faciendæ, quàm singulorum, t. 3. lit. C. c. 3. p. 16

Ordinare.

Ordinare possunt Episcopi Regulares absque examinatione, fidendo attestationi Prælatorum eorum, tom. 2. q. 3. c. 7. n. 3. p. 258

Prælati differentes mittere subditos ad ordines vsque ad tempos, quo Diocesanus ordinationes non celebrat, ut possit mittere ad quoscumque, an peccent, ibid. n. 5

Episcopi tenentur statè attestationi Prælatorum Regularium, quod Diocesanus ordinationes non celebrat, ibid. n. 5

An mittens ad Ordines sumendus ad alienum Episcopum, effectus non sequitur in penam incidat, ibid. num. 6

Ad effectum tantum Ordinum sumendarum, an possint Prælati aliquem localem constituere, ibid. num. 7

An teneantur Regulares Ordines sumere ab alieno Episcopo celebrante Ordinationes in locis, in quibus habitant, de Episcopi Diocesani licentia, ibid. n. 8

Dispensare Regulares super interdictis ad Episcopum spectat, ibidem, numero 9. pagina 139

Vilitas aut necessitas Ecclesie ad effectum talis dispensationis, quando adesse censetur, ibid. num. 10

Extra tempora nullus Regularis ordinari potest, ibid. n. 11

Ordinari possunt Regulares in Indiis extra tempora, tom. 3. littera O, capite 6. numero 2. pagina 93

Forma dimissoria ad Ordines, ibid. cap. 5. & 6.

Quantum durent istæ dimissoria, ibid. cap. 6. n. 3. pag. 96

Morte concedentis physice, vel mortaliter, in ordine nostro expirat, ibid. n. 4

Prælati voce aditus, vel passus ordinari non possunt, ibid. n. 6. p. 97

Ordinari non possunt corpore vitati, quinam tales sint declarare ad Prælatos concedentes dimissorias spectat, t. 2. q. 1. c. 4. n. 14. p. 138

Ordinari potest nouitius habens requisitas, ibid. q. 1. c. 1. n. 131. p. 186

A quo Episcopo, ibid. n. 122. p. 187

Ordinari potest Regularis, qui bene legit, & canat, etiam si linguam Latinam non calleat, ibid. q. 3. c. 7. num. 20. p. 141

Ordinatus per saltum, quis penam incurrat, & quis possit eum absolueret, ibid. n. 13. p. 140

Qui dubitat an primam tonsuram receperit, non teneat eam repetere, ibid. n. 15

Date litteras dimissorias ad Ordines, ad Prælatos Regulares spectat, ibid. n. 16

Ordinatus sine dictis litteris, quas penam incurrat, ibid. n. 17

An Prælatus gratis possit dictas litteras denegare subdito, ibid. n. 19. p. 141

Ordinari non possunt Regulares non professi, tom. 1. num. 17. p. 210

Ordinari possunt Religiosi Societatis Iesv extra tempora

Index Rerum,

tempora in tribus dominicis, vel festis ad sacros
etiam Presbyteratus ordines, ibid. n. 38
Ordinari potest etiam ad Presbyteratum Regularis,
minis literarius, modò sciat legere, & cantare in
choro, cum aliis, ibid. n. 25. p. 148
Ordinarius.
Ordinarii iurisdicção latè est interpretanda, t. 1. n. 25.
pag. 495
Ordinationes.
Ordinationes plurimas pro Regularium reformatio-
ne, vide t. 1. §. 18. p. 392
Ordinationes pro novitiorum educatione, ibid. §. 79.
pag. 397
Ordinatus.
Ordinatus ordine Presbyteratus ante tempus non fit
irregularis, exerceat actus solis Sacerdotibus con-
venientes, t. 1. n. 24. p. 141
Ordinatus ante tempus non fit irregularis exerceat
ordines ritè susceptos, ibid. n. 25
Ordinatus ante tempus ad Sacerdotium fit irregu-
laris, si dicat solemniter collectam in choro, ibid.
num. 26
Similiter si benedicat mensam, ibid.
Ordinatus ante tempus bona fide non incurrit pœ-
nam suspensionis, ibid. n. 27
Nec, etiam si deinde mala fides adveniat, ibid.
num. 29
Peccat tamen quoties celebrat, ibid. n. 30
Ordinatus ante tempus in foro conscientie absolvit
Prelatus Regularis, ibid. num. 31. & ibid. n. 34.
pag. 142
Et etiam super Irregularitate dispensare potest, si
celebraverit, ibid.
Non solum in malè susce- tis ministrat, sed etiam
ut ad alios promoveatur, ibid.
In foro autem contentioso non possunt, ibid.
num. 36
Excommunicationem, quam fert Episcopus,
ne quis ad ordines accedat, nisi habilis, in-
citant etiam Regulares, ibidem, numero 39.
pag. 143
A qua tamen absolvit Prelatus Regularis, ibid.
num. 40
Ab ista etiam excommunicatione ferenda abstinere
deberent Episcopi, ibid. n. 41
Literas dimissorias ad Ordines Regularibus dat
illorum Prelatus, ibid. n. 23. p. 158
Et valet etiam Prelato, vicari, vel officio functio.
ibid.
Sed non durat nisi ab una ordinatione ad aliam,
ibid.
Regulares Ordinandi solam de Grammaticis, &
Doctrina examinari debent, ibidem, §. 12. pa-
gina 143. *Et declaravit Sacra Congregatio tem-
pore Sixti V. immò ipse Sixtus, ut refert Ro-
driguez in sue Bulæ. in vine vocis oraculo Gre-
gory XIII.*
Ordo.
Ordo Minimus eximitur à iurisdicção Ordina-
torum, t. 1. §. 7. p. 103
Et sententia contra talem exemptionem durat,
nulle sunt, ibid. §. 10. p. 104
Ordines suscipere à quocumque Episcopo poterant
Regulares, tom. 1. §. 6. p. 151. & ibid. n. 12. p. 158. &
t. 1. §. 9. p. 159
Nunc non nisi à Diocesano, tom. 1. num. 33.
pag. 109
Ipso autem absente, & concedente alij Episcopo
ordinationes celebrare, non tenentur Regula-
res ab ipso Ordines suscipere, ibidem, nume-
ro 34
Et habitantes in locis nullius Diocesis, tenen-

tur recipere Ordines à viciniore, ibid. num. 36.
pag. 110
Ordines suscipiens ante determinatum tempus in-
currit pœnam suspensionis ipso facto, t. 1. n. 20.
pag. 140
Quæ suspensio, cum ad ætatem legitimam perve-
nerit, cessat, ibid. n. 22
Ordinem Presbyteratus solum ante legitimam æta-
tem non fit irregularis, eo quia cum Episcopo ce-
lebrat, ibid. n. 23. p. 141
Ordinem Presbyteratus olim Minimi anno 21. sue
ætatis sumere poterant, ibid. §. 16. p. 134
Ordinibus sacris non insignitis celebrans, aut con-
fessiones audiens, degradari debet, & coram sa-
culari tradi puniendus, etiam si annum 25. non
attigerit, modò 10. compleverit, tom. 2. Constit. 6.
Verbum VIII. p. 380
Ordines minores possunt suis subditis Abbates con-
ferre, t. 1. §. 3. c. 7. n. 21. p. 145
Etiam novitiis, ibid. n. 22
Non tamen sibi non subditis, ibid. n. 23. p. 143
Ad ipsum verò Abbatem spectat super interdictis
dispensare, ibid. n. 24
Superiores Mendicantium non possunt ordines
conferre, ibid. n. 25
Nullus Episcopus potest Regulares ordinare in
propriis Regularium domibus, ibid. n. 26
Ordines suscipere non possunt amentes, aut patien-
tes morbum caducum, etiam si sint liberati, ibid.
num. 28
Ordines sumere tenentur Regulares ab Episcopo, in
cuius Diocesi sunt locales, ibid. n. 27. p. 137
Otium.
Otium vinum detestabilissimum, tom. 1. §. 1. c. 28. §. 4.
pag. 103
Est causa malarum tentationum, ibid. q. 3. cap. 1.
pag. 161
Claustralisbus maximè perniciosum, ibid.

P

Passim.

PActa, quæ non sunt confirmata à Generali, vel Co-
pulo Generali, non valent, t. 1. §. 1. p. 175. vide
§. 9. p. 342. & n. 8. p. 176

Papa.

Papa potest concedere, ut pro una Missa recipiantur
plura stipendia, t. 1. n. 1. p. 336
Papa est omnium Religionum proprius generalis, t. 1.
num. 9. p. 191
Papa quando dicatur Canonice intrare in Papatum,
t. 1. n. 4. p. 373
Si conferat alicui beneficium manuale, quod con-
suevit provideri per Abbatem, si ille delictum
committat, poterit ab Abbate petiari, t. 1. n. 70.
pag. 465
Si concedat alicui Religioso privilegium, et &
quando possit illud à Prelato revocari, ibid. n. 71
Quando eligit Generale, v. g. iure devotionis,
vel motu proprio electus subiacet omnibus legi-
bus, quibus subiacent alij Generales, ibid. n. 72
Si simpliciter diuidat, vel vniat, vel erigat aliquam
Provinciam, an possit Capitulum generale de illa
aliter disporre, ibid. n. 73
Pape decreta quomodo interpretanda, ibid. num. 91.
pag. 467
Papa potest vota Regularium irritare, non tamen vota
secularium, t. 1. §. 1. c. 3. n. 16. p. 214
Est pater Regularium iure potiori quàm aliorum
Clericorum, seu Christianorum, ibid.
Tenetur magis fuisse Regularibus quàm aliis, ibid.
Religiosis

Religiosus creatus in Papam, an possit consentire inuino Praelato, *ibid.* quæst. 3. cap. 4. nom. 9. pag. 116

Paralytici.

Paralytici non possunt eligi ad dignitates, t. 1. q. 1. c. 4. nom. 1. t. p. 137

Parochus.

Parochus an possit in Correptorem eligi, t. 1. q. 1. c. 7. nom. 30. p. 61

Parochus Regularis approbatus ab Episcopo ad curam animarum non potest à successore examinari, nisi examinentur etiam alij Parochi, t. 3. lit. C. c. 13. nom. 1. p. 35

Parochus potest concedere licentiam viso docto, vt duobus, aut tribus vicibus in sua Ecclesia prædicet, t. 1. q. 1. c. 12. p. 67

Parochi non possunt facere officia defunctorum, qui deferuntur ad Ecclesias Mendicantium ipsis inuicis, t. 1. n. 19. p. 384

Parochi qui nolunt leuare corpora defunctorum, nisi tot vocentur Clerici, quot Regulares, vide verbo, *Scitum*, Parochi, qui plus exigunt ab his, qui volunt sepeliri in Ecclesiis Regularium, quam si sepellantur in alijs, sunt excommunicati, *ibid.* n. 8. pag. 389

Parochos assignare, qui absque approbatione Episcopi possint confessiones audire, non possunt Praelati Regulares, *ibid.* n. 11. p. 392

Parochus Regularis approbatus ab Episcopo, si amouetur à suo Praelato, poterit confessiones audire, & si deinde restitutus, non indigebit noua Episcopi approbatione, *ibid.* n. 12

Potest dictus Parochus Regularis suas oves contrati commendare, non tamen vt eas in confessione audiat absque approbatione Episcopi, *ibid.* nom. 23

Parochi non possunt cogere hæredes defunctorum, vt faciant celebrare Missas in suis Ecclesijs Parochialibus, t. 2. Conf. 10. Vrbani VIII. p. 521

Participatio.

Participationum forma, t. 3. lit. P. e. t. p. 97

Parsciscia.

Parasciscia quid & quæ peccatum, tom. 1. q. 1. c. 3. §. 19. n. 190. p. 123

Pascua Materie.

Pascuas materie excusat à mortali, t. 1. q. 1. c. 5. p. 5. & *ibid.* §. 4. p. 9

Pascha.

Paschalis nomine quid intelligatur, quando dicitur, quod quilibet tenetur semel in anno in Paschate Eucharistiam sumere, t. 1. n. 82. p. 247

Pater.

Pater spiritualis sollicitus multum prodest ad eam salutem seruandam, t. 1. q. 3. c. 2. p. 158

Patientia.

Patientia quid, eius laudes, Praelatis in primis necessaria, tom. 2. quæstione 2. cap. 3. §. 19. nom. 191. pag. 123

Quomodo contra ipsam peccetur, *ibid.*

SS. Patroni.

SS. Patroni Civitatum quomodo eligendi à Populis, t. 1. Conf. 11. Vrbani VIII. p. 522

Pauperes.

Pauperes Mendicantes non permittuntur in Ecclesijs elemosynas petere, t. 1. n. 1. p. 176

Paupertas.

Paupertas Religiosa quid sit, t. 1. q. 2. c. 1. p. 137

Paupertas Religioni necessaria, *ibid.*

De essentia paupertatis quæ sit, *ibid.* c. 2. p. 138

Paupertas Religiose quinque obstant, *ibid.* §. 1. p. 141

Paupertatis indicia, *ibid.* c. 3. p. 154

Effectus, *ibid.* p. 155. Laudes, *ibid.*

Pax.

Pax quatuorplex, tom. 2. quæst. 2. cap. 3. §. 3. n. 17.

pag. 94

Eius laudes, *ibid.* n. 18

Depletanda loca in quibus non est, *ibid.* nom. 191

pag. 95

Quomodo restituenda in Religiosis, *ibid.* n. 21.

pag. 96

Quomodo conferuanda, *ibid.* n. 22

Ad pacem possunt Praelati Regulares dissidentes censuris cogere, *ibid.*

Pacem dare qui tenentur pro iniuria facta à Monacho, tom. 2. quæst. 3. cap. 1. §. 4. numero 126. pag. 187

Peccare.

Peccare ex contemptu quid sit, tom. 1. q. 1. c. 5. §. 1. t. pag. 7

Peccare ex contemptu in quacunque re leui, est mortale, *ibid.*

Peccare potest Religiosus contra statuta ad nullam culpam obligantia quatuor modis, *ibid.* q. 1. c. 5. §. 2. pag. 8

Peccatum.

Peccata extra Sacramentum poenitentiae non remittuntur, tom. 3. lit. A. c. 6. n. 10. p. 6

Peccati nomine venit aliquando poena, *ibid.*

Peccata contra bonum commune, quæ, t. 3. lit. D. c. 2. nom. 2. p. 37

Quæ differentia sit quoad denuntiationem inter peccata contra bonum commune, & solius committentes, *ibid.* n. 3. p. 38

Peccata carnis an sint contra bonum commune, *ibid.* nom. 4

Peccata in damnum communis, & in damnum tertij, quæ sint, tom. 1. q. 1. c. 16. §. 2. p. 40

Peccatum oculorum: potest dici tripliciter, tom. 1. q. 1. cap. 16. p. 36

Peccatum publicum quando dicatur, *ibid.* §. 2. p. 39

Peculium.

Peculium quid sit, tom. 1. q. 2. c. 2. p. 138

Peculij nomine quid intelligatur, *ibid.*

Peculium quatenus includit bona mobilia possunt habere Religiosi, *ibid.*

Peculium Religiosorum triplex, *ibid.*

Peculium proxi includit res immobiles, seu aliquos annos census possunt habere Regulares de licentia Praelati, *ibid.* §. 1. p. 139

Peculium expendendum in vsus illicitos non potest subito à Praelato concedi, *ibid.*

Bene tamen in vsus licitos, licet indeterminatos, *ibid.*

Peculium concessum Religioso debet esse modetatum, *ibid.*

Qualiter possint excusari Religiosi habentes amplissimos redditus, *ibid.*

Peculi concedendi, quæ sit iusta causa, *ibid.* §. 2. pag. 141

Peculi retinendi licentia an sit semper à superioribus impetrandi, *ibid.* p. 142.

Pensio.

Pensio quid sit, tom. 1. n. 136. p. 172

Percussio.

Percussio triplex, grauis, mediocris, & levis, t. 2. q. 3. cap. 1. n. 58. p. 216

Quando iuuenes iocando se etiam choledice percussant, non sunt excommunicati, *ibid.* n. 59

Quando duo Religiosi inuicem se percussant, sed vus eorum prouocauit, non sunt ambo declarandi excommunicati, sed solus qui prouocauit, *ibid.* n. 60

Nec item est excommunicatus percussens sibi iniuriantem, nec item secularis percussens monachum

Index Rerum,

- sibi, vel suis iniuriam, ibid.
 Peruicendi Clericis in voluntatem habens, § Lasci-
 um percutiat, non est excommunicatus, ibid. q. 3.
 cap. 4. n. 40.
- Peruicacia.**
 Peruicatio rerum spiritualium an sit Symonia, t. 2.
 tit. E. cap. 7. n. 9.
- Perpetuum.**
 Perpetuum quomodo dicatur in iure, § 3. lit. C. cap. 1. §.
 ad 2.
- Perseuerantia.**
 Perseuerantia quid, § 1. q. 2. cap. 3. § 1. 9. n. 191.
 p. 114
 Quomodo coorta cum peccetur, ibid. n. 193
- Personatus.**
 Personatus nomine quid intelligatur, § 1. q. 37. p. 166
 & tom. 2. n. 2.
- Pertinacia.**
 Pertinacia quid, & quale peccatum, § 1. q. 3. § 1. 9.
 n. 193.
- Pestis.**
 Pestis tempore Superiori Coenotus fugere non po-
 test deserto Coenotus, § 1. q. 1. e. 11. p. 19. & t. 2. q. 1.
 cap. 7. n. 16.
 Nisi necessitati spirituali, & corporali subdispo-
 sitionem prouideret, ibidem tom. 1. quæst. 1. cap. 11.
 pag. 49
 Peste infectis Religiosis inservire iussus Regularis
 obedire tenetur, ibid.
 Exteris peste infectis iussus inservire Religiosis,
 obedire non tenetur, ibid.
 Excepto tamen casu necessitatis, ibid.
 Religiosis, qui specialiter se obligant ad seruand-
 um infirmis tempore pestis fugere non possunt,
 ibid.
- Pestis tempore possunt Fratres Minimi comedere car-
 nes, siue pestis proveniat ab infectione aëris, siue à
 contactu, tom. 2. n. 61.
- Pestis tempore tenentur mendicantes Sacramenta fi-
 delibus ministrare, & subditi tenentur suis Superio-
 ribus id præcipientibus obedire, ibid. n. 62
 Intellige tamen defectu Patochorum, ibidem nu-
 mero 64
 Item tenetur Prelatus mittere suos subditos ad lo-
 ca Diocesis vicia peste infecta pro dicta admini-
 stratione, ibid. n. 64
- Prudentia vti debet Prelatus in istis missionibus, ibid.
 num. 65
- Prelatus an teneatur iouere subditum peste infe-
 ctum cum periculo vite, ibid.
 Subditos recusans obedire Prelato in supradictis
 casibus, potest violentia cogi, ibid.
 De his qui decedunt inferuendo peste infectis fac-
 cit commemoratioem Ecclesie, tanquam de Mar-
 tyribus, ibid.
- Pestis tempore transacto decreuit Urbao. VIII. quod
 in statu Mediolanensi Regulares habitum oviatis
 non tribuerent, ibid.
- Pietas.**
 Pietas quid sit, tom. 2. q. 2. cap. 1. § 1. 7. num. 158.
 pag. 117
- Podagra.**
 Podagra quomodo sanari possit, tom. 2. q. 2. § 1. § 2.
 num. 113.
- Vnde proveniat, qui sancti cā laborant, ibid.
 Morbus hæreditarius est, ibid.
 Contra illum oil valet lapis Philosophorum Al-
 chimistarum, ibid.
 Ea laborantes, quomodo excludantur à dignitati-
 bus, ibidem quæst. 2. capite 4. numero 19. pa-
 gina 177
- Pœna.**
 Pœna infligenda Regularibus defumenda sunt ex
 statutis Religiosis, tom. 1. lit. S. cap. 1. num. 1.
 p. 113
 Pœna quomodo infligi possit aliquando sine culpa,
 tom. 1. q. 1. c. 1.
 Pœna priuationis non obligat io conscientia, t. 2. n. 19.
 p. 185. Pro quo facit optimus textus in C. de homici-
 diis, § 1. 9.
- Pœna suspensionis, & excommunicationis incurrit
 ipso facto, tom. 1. n. 20.
- Pœnitentia.**
 Pœnitentie salutare, quæ, tom. 2. numero 10. pa-
 gina 351
- Pollutio.**
 Pollutio voluntaria, an possit referari, § 2. q. 1. cap. 2.
 num. 16.
- Pontifex.**
 Pontifex potest cogere Regularem ad acceptandum
 Episcopatum, tom. 1. quæst. 1. capite 10. pa-
 gina 23
 Non potest præcipere Religiosis aliquid, quod sit
 simpliciter supra ipsorum regulas, ibid. q. 1. c. 8. § 1.
 pag. 17
 Potest subleuere Religiosos quoscunque visitandos
 Religiosis alterius professionis, ibid. q. 1. c. 1. § 1. 4.
 pag. 47
 Pontifex in suis constitutionibus nunquam intendit
 derogare statutis particularium locorum, nisi ex-
 pressè deroget, tom. 1. q. 1. c. 1. § 1. 5. & ibid. cap. 7.
 pag. 23
 An teneatur ad dignitates Ecclesiasticas digniores
 eligere, ibid. q. 1. c. 1. § 1. 5. 4.
 Quando statuit aliquid ex motu proprio, seu de
 plenitudine potestatis, non se alligat sacris canonibus,
 ibid. q. 2. c. 2. § 1. 11.
 Quæ sit differentia inter motum proprium, & a
 statuta, ibid.
- Portio.**
 Portio Canonica non soluitur à Regularibus, tom. 1.
 n. 71.
 Quid sit Portio Canonica, p. 163
 ibid.
- Possessio.**
 Possessio quid sit, tom. 1. quæst. 2. capite 2. pa-
 gina 138
- Potestas.**
 Potestas Monasterij tota est apud Prelatum, & dicit
 triplicem Iurisdictionem, tom. 2. quæst. 1. c. 1. § 1. 4.
 pag. 43
- Præcedentia.**
 Præcedentia inter Regulares, quomodo sit constituenda,
 tom. 1. n. 27.
 Quomodo ea intelligatur inter Religiosos eius-
 dem Religionis, ibid. n. 28
- Præcedentia declaratio inter Regulares diuersarum
 Religionum, tom. 2. p. 418
- Præcedere.**
 Præcedendi ius io Religiosis S. Francisci de Observan-
 tia quibusnam competat, tom. 2. § 1. 1. p. 413
 Præcedere debent Laici Capituloorum ex Congreg.
 decreto, vbique oviatis Clericos, tom. 2. § 1. 1.
 pag. 410
- Præceptum.**
 Præceptum quod est obiectum obedientie, semper
 obligat ad aliquam culpam, tom. 2. quæst. 1. c. 4.
 pag. 1
- Præcipere.**
 Præcipere secundum, supra, contra, præter, infra re-
 gulam, quid sit, tom. 1. q. 1. c. 2.
 Et in quibus ex dictis modis teneatur subditi
 obedire Prelato, & in quibus non, ibidem &
 seq.

Prædicatione.

Præcipitatio quid, tom. 1. q. 2. cap. 1. [f. 1. 2. n. 114](#)
p. 110

Quando sit peccatum mortale, [ibid. n. 113](#)

Prædicare.

Prædicare non possunt Regulares sine Prælati licentia, tom. 1. q. 1. c. 22. p. 66

Constituta facientes excommunicantur, [ibid.](#) p. 67

Prædicandi dantes licentiam Prælati subditis non idoneis peccant mortaliter, [ibid.](#)

Prædicationis tempore Prædicatores convivia non frequentant, [ibid.](#)

Nec multum se in audientis confessionibus occupant, [ibid.](#)

Prædicare ut possint Regulares in Ecclesiis sui Ordinis quid requiratur, [ibid.](#)

Et quid ad hoc ut prædicare possint in Ecclesiis, quæ sui Ordinis non sunt, [ibid.](#)

Regulares semel admissi ab Episcopis in Prædicatores, cum iter tercia, aut marci agunt, possunt ubique non contradicantibus Patrocis prædicare, [ibid.](#)

Regularis prædicans in Ecclesiis, quæ sui Ordinis non sunt absque licentia Episcopis, non potest ab eodem puniri, [ibid.](#) & seq.

Regularis semel approbatus ab Episcopo ad prædicandum non potest ab eo absque rationabili causa suspendi, [ibid. n. 63](#)

Neque potest ab eodem Episcopo cogi, ut iterum prædicentur, & examineatur, [ibid.](#)

Regulares quomodo possint prædicare contradicente Episcopo, [ibid.](#)

Prædicare possunt Diaconi Regulares de licentia si eorum Prælati, tom. 1. q. 1. c. 12. p. 68

Imò & Clerici minoribus ordinari, [ibid.](#)

Regularis suspensus ab officio prædicandi, si prædicat, non fit irregularis, [ibid.](#)

Prædicare possunt in suis Ecclesiis ad libitum suum mendicantes, tom. 1. q. 1. p. 139

Sed vide [ibid. n. 2. p. 124 & 8.](#) p. 133

Prædicare in Ecclesiis, quæ sui Ordinis non sunt, non possunt Regulares, sine licentia Ordinarii, in Ecclesiis vero sui Ordinis sine benedictione perita saltem, licet non obtema, 1. 1. [n. 20. & 21. p. 107.](#)

& [ibid. n. 2. p. 174. Remittit Capit. Omnis variisq. q. sexus de pœnit. & rem. ibi, Psalter, & obsequium, & cap. super Cathedrali, & in Ecclesiis Extraneis de sepelieb. quando enim licentia debet obtemer, expressè ponitur verbum, obtemer, vel aliud æquivalens, alioquin possunt puniri, ibidem numero 21. p. 107](#)

Immo etiam possunt contradicente & prohibente Episcopo, [ibid. n. 2. p. 174](#)

An dictam benedictionem teneantur Regulares personaliter recipere, [ibid. n. 11.](#) p. 175

Quid si Episcopus se absteret, vel dare nolit, aut distrahatur, [ibid. n. 12. & 13](#)

Prædicanti.

Prædicatores Ordinis Minorum de Obedientia elemosynas in concionando acquisitas, suis Provincialis tenentur significare, tom. 1. [q. 4. pagina 431](#)

Prædicatores, seu Dominicani, cæteris mendicantibus præferuntur, & quare, tom. 1. [n. 2. pag. 171](#)

Prædicatores Regulares non possunt examinari ab Episcopis, tom. 1. r. 10. p. 174

Assignare prædicatorem in quacunque Ecclesia potest Episcopus, [ibid. n. 14.](#) p. 175

Cujus expensis conducendus sit Prædicator, [ibid.](#)

Patrochus si nolit ut prædicetur aliquo festo in sua Ecclesia, velut autem potestas secularis, cui obediendum, [ibid. n. 15](#)

Apostata & fugitivus non suat admittendi ad prædicandum, [ibid. n. 16](#)

Prædicatores Regulares à suis Prælati approbati, ab eisdem possunt reprobari, & suspendi ex rationabili causa, 1. r. q. 1. c. 12. p. 68

Circa Prædicatores quæ disposuerit Concil. Trid. [ibid.](#)

Prædicatorem instituendi forma, tom. 1. lit. P. cap. 1. pag. 97

Eadem ad instantiam alicuius Prælati, [ibid.](#) cap. 3. pag. 98

Eadem quando Civitas prædicatorem petit in specie, [ibid. c. 4](#)

Eadem quando Prælati vult se exexcuse, quod non potest Prædicatorem mittere, [ibid. c. 5](#)

Eadem concessa à Generali generaliter, [ibid. cap. 6.](#) pag. 99

Prædicatores, & Lectores ante teneantur unctionare, 1. [q. 1. P. c. 6. n. 1.](#) [ibid.](#)

Prædicatores, & Lectores legentes in peccato mortali, an peccent, [ibid. n. 4](#)

Regulares etiam ante Ordines sacros possunt prædicare, [ibid. n. 5](#)

Prælati.

Prælati minus importabile, tom. 1. quæst. 1. c. 7. n. 1. pag. 164

Prælati onus quàm arduum, [ibid. q. 4. cap. 9. num. 6.](#) pag. 144

Prælati.

Prælati quis appetat, tom. 1. quæst. 1. c. 6. num. 3. pag. 155

Quando peccatum sit Prælati appetere, [ibid. num. 4](#)

Prælati procurare mortale est, [ibid. num. 10.](#) pag. 16

Tribus modis procuratur, [ibid. n. 11](#)

Prælati.

Prælati quomodo suam voluntatem expresse, & quomodo interpretative manifestent, tom. 1. quæst. 1. cap. 4. p. 3

Prælati Ecclesiastici quotuplices sint, 1. 2. q. 1. c. 4. [q. 4. num. 70.](#) p. 12

Prælati Regulares quotuplices sint, [ibid.](#)

Prælati nomen dupliciter sumitur, [ibid. n. 71](#)

Prælati continuantur in commodum subditorum, [ibid. q. 1. c. 7. n. 2.](#) p. 17

Debent secundum rationem dominari, [ibid. n. 6.](#) pag. 18

Teneantur procurare bonum spirituale, & temporale suorum subditorum in communi, & in particulari, [ibid. n. 13.](#) p. 19

Et plerumque propterea, [ibid. n. 14](#)

Prælati Regulares possunt suos subditos ad eorum beneplacitum propter occulta delicta suspendere, [ibid. q. 1. c. 8. n. 18.](#) p. 61

Prælati mundana negotia fugiant, [ibid. q. 1. c. 1. n. 12.](#) p. 114

Moneantur ut materiz Iudiciorum studeant, [ibid.](#) quæst. 4. p. 145

Prælati simpliciter mandans fieri aliquid, non obligat, nisi eo modo, quo statuta Regularum, 1. r. q. 1. c. 5. [q. 4.](#) p. 9

Quomodo sit dicendus Prælati velle obligare subditos, [ibid.](#)

Prælati quomodo opera subditorum possint in satisfactionem alterius applicare, [ibid. cap. 6. §. vn. p. 12](#)

Et an subditis ipsis indigentibus, & multis, [ibid.](#)

Prælati non potest hoc pacto præcipere : Præcipio tibi hoc, non obstante quocunque scandalo, 1. r. q. 1. c. 5. [cap. 7.](#) p. 14

In multis casibus licita iniussu præcipere potest, [ibid. & seq.](#)

Index Rerum,

- Non potest à me tollere res meas, ut sibi attribuat vel alio distrahatur, *ibid.*
- Non potest reformare vnum Monachum, non reformari alius, *ibid.*
- Si licitum iniuste præcipiat sub poena excommunicationis, & de facto subditum excommunicet, quid faciendum, *ibid.* p. 11
- Si præcipiat alicui rem iniustam coram Communitate, tenetur subditus tacere sub mortali, *ibid.*
- Tenetur etiam tacere, qui talem subditum vellet adiuvare, dicendo præceptum esse iniustum, *ibid.*
- Non tenetur tamen si id præciperet Prælati in secreto, nec iussus, nec amicus, qui vellet ipsum adiuvare, *ibid.*
- Prælati diversæ præcipientibus, quomodo obedire tenetur subditus, *ibid.* §. vnic.
- Prælati siue Generalis, siue Provincialis potest per se ipsum regulam iam collapsam reformare, t. 1. q. 1. c. 1. cap. 8. §. 1. p. 18
- Limitatur tamen in tribus casibus, *ibid.*
- Prælati non est Dominus sed dispensator, *ibid.* §. 5. p. 19
- An possit facultates, & immunitates in regula concessas subditis corrumpere, *ibid.* §. 6. p. 19
- Non potest regulariter præcipere subdito, ut mortis periculo se exponat, *ibid.* c. 2. p. 19
- Secreto monitus tanquam Pater, non potest eum punire, nec iuridicè interrogare, *ibidem* cap. 16. p. 17
- Prælati Regularis in multis casibus potest deponi, tom. 1. q. 1. c. 18. p. 45
- Prælati Regularium quando teneantur in iudicis omnes aplice iuris servare, *ibid.* cap. 10. p. 55. & seq.
- Prælati dantes licentiam suis subditis exendi e Conventu, absque vtilitate, vel necessitate semper peccant, *ibid.* cap. 23. p. 69
- Prælati in Ordine nostro, an possint absque consensu Conventus novitium ad professionem recipere, tom. 1. q. 1. c. 16. §. 2. p. 59
- Quid si nolit Prælati ex odio consentire, ut novitius possit proficisci, *ibid.* p. 60
- An possint Prælati contra voluntatem Capituli talis novitium ad professionem recipere, *ibid.*
- Prælati excommunicati notorii, & denunciati, an possint novitium ad professionem recipere, *ibid.* pag. 21
- Quid, si sit suspensus, *ibid.*
- Prælati Regularis quomodo monent Episcopum de punitione Religiosi, qui cum scandalo deliquit, tom. 3. lit. P, c. 7. p. 22
- Prælati non potest poenas à lege taxatas minuire, absque iusta causa, tom. 3. lit. P, cap. 16. num. 8. pag. 113
- Quæ sunt dictæ causæ iustæ, *ibid.*
- Vna sunt merita delinquentis, *ibid.*
- Et hoc intelligit, etiam si lex prohibeat poenas minuire, *ibid.* n. 9
- Potest etiam Prælati poenas augere, *ibidem* numero 10
- Non licet apud Prælatum intercedere, ut poenam à lege taxatam minuat, *ibid.* n. 11. p. 114
- Post latam sententiam non potest Iudex poenam minuire, *ibid.* n. 12
- Prælati sciens aliquem esse innocenter, licet alia probetur nocens, non potest illum damnare, *ibid.* num. 13
- Prælati, per quem Communitas non servatur, non est in officio sustinendus, *ibid.* lit. Z, cap. 3. n. 12. pag. 119
- Prælati bonis Deus multa bona tribuit, & in hac vita, & in futura, tom. 2. q. 2. c. 7. n. 1. p. 169
- Prælatorum negligentium tres species, *ibid.* q. 2. c. 7. n. 1. p. 169
- nom. 48. p. 169
- Prælatorum miseria deploratur, *ibid.* q. 3. c. 9. num. 6. p. 144
- Prælatorum nimia familiaritas vitanda, *ibid.* quest. 4. cap. vnic. n. 1. p. 145
- Prælatorum munia sex, *ibid.* q. 2. c. 7. n. 1. p. 164
- Prælati Religionis debent esse eiudem Religionis, est essentialis Religioni, *ibid.* q. 1. c. 14. 1. num. 66. pag. 54
- Prælati Religiosorum debetur honor & reverentia, tom. 1. q. 1. c. 18. p. 23
- A suis subditis quidem ex debito legali, *ibidem* pagina 26
- Etiamsi mali sint, *ibid.*
- Quibus modis exhibeatur iste honor Prælati, *ibid.*
- Qui omittit hoc debitum solvere Prælati, quomodo peccet mortaliter, *ibid.*
- Quomodo castigentur à Deo, qui hoc debitum solvere Prælati contemnunt, *ibid.* p. 57
- Prælati debent etiam suos subditos honorare, *ibidem*
- Sed si nolint salutare subditos, an isti teneantur nihilominus eos salutare, *ibid.*
- Prælati ægrè ferre non debent corrigi, tom. 1. q. 1. cap. 18. §. 6. p. 104
- Prælati, si quando est corrigendus, corrigi debet à personis grauius, & quomodo, *ibid.*
- Prælatorum defectus tenemus tolerare subditi, *ibid.* §. 1. p. 109
- Ipsorum vitia an corrigere debeat subditi, *ibidem* §. 6. p. 104
- Prælati Religiosorum quas elemosynas facere possint, tom. 1. q. 2. c. 2. §. 8. p. 146
- Prælatorum duritia obstat sanctæ paupertati, *ibidem* §. 2. p. 143
- Prælati non ministrant necessaria subditis, mortaliter peccat, *ibid.*
- Prælati viciose tenetur subditi obedire, t. 1. q. 1. c. 18. §. 2. p. 107
- Prælati existendi in peccato mortali notorii an sit obediendum, *ibid.* p. 106
- Prælati accusati de aliquo delicto an sit obediendum, *ibid.*
- Prælatum percutiens subditus, quàm grauius peccet, *ibid.* §. 7. p. 107
- A quoniam possit absolui, *ibid.*
- Et quibus poenis afficiatur, *ibid.*
- Prælati quando præcipit, nequis scribat ad Moniales sub poena excommunicationis, sciens, si literæ non perueniant, non incurrit, tom. 1. q. 2. c. 2. §. 18. pag. 150
- Prælati non sibi plus tribuere debet, quàm aliis, t. 1. q. 2. c. 7. n. 8. p. 168
- Quæ sit eius merces, *ibid.* n. 9
- Potest communicare cum subditis & excommunicatis non toleratis, *ibid.* quest. 1. cap. 4. §. 4. n. 82. pag. 14
- Prælati excommunicati an sit statim priuatus officio, *ibid.* n. 84
- Prælati Superior, an & quomodo possit asserere potestatem à Prælati inferiori, *ibid.* §. 1. num. 122. pag. 19
- Prælati quæ subditis imperare debet, *ibid.* q. 2. c. 1. num. 7. p. 43
- Omnibus se amicum exhibeat, & æqualiter omnes quoad omnia tractet, *ibid.* n. 8
- Quomodo tractare debeat senes, *ibid.* n. 9. p. 44
- Sacerdotes iuvenes, *ibid.* 10
- Clericos, *ibid.* n. 11
- Novitios, *ibid.* n. 12
- Conuersos, *ibid.* n. 11. p. 45
- Iussimos, *ibid.* n. 14

Hospites, ibid. n. 15
 Viros graues Dignitatus, ibid. n. 16
 Viros graues Sanctitate, ibid. n. 17
 Habentes familiaritatem cum Principibus, ibidem
 num. 18
 Quomodo tractare debeat cum senioribus in of-
 ficio, ibid. n. 10. p. 46
 Cum Bibliothecario, ibid. n. 11
 Cum Magistro Nocturnorum, ibid. n. 12
 Cum Lectioribus, ibid. n. 13
 Cum Sacrista, ibid. n. 14
 Cum Sacrista Socio, ibid. n. 15
 Cum Procuratore, ibid. n. 16
 Cum Clauigeris, ibid. n. 17. p. 47
 Cum Dispensatore, ibid. n. 18
 Cum Sanitate, ibid. n. 19
 Cum Refectorio, ibid. n. 20
 Cum Infirmario maior, ibid. n. 21
 Cum minor, ibid. n. 22
 Cum Cellario, ibid. n. 23
 Cum emptore, ibid. n. 24
 Cum Quatuor, ibid. n. 25
 Prelatus tenetur necesse est abundanter suis subditis
 tribuere, t. 2. q. 1. c. 5. §. 1. n. 28. p. 52
 Non per hoc tam tenetur Conuentum aere alieno
 grauari, ibid.
 Vbi etiam, quae mala ex aere alieno proueniant,
 ibidem.
 An si non tribuat, possit sibi sumere, ibid. num. 29.
 pag. 53
 Prelatus an teneatur alere Religiosum senem inuti-
 lem, qui fuit iuuentute discipulus, ibid. n. 60
 Prelatus permittit passim violari regulas ad culpam
 solum venialem obligantes, peccat mortaliter, ibid.
num. 61
 Tenetur sub mortali docere, & corrigere subditos
ibid. q. 1. c. 7. n. 15 p. 59
 Possit aliquando dissimulare peccata, ibid.
 Tenetur vitam exponere pro bono spiritali sub-
 ditorum, ibid. n. 6
 Et pro corporali omnium subditorum, ibid. num.
17
 Non tamen pro vita vnus, ibid. n. 18. p. 60
 Prelatus, qui posuit excommunicationem, ne ludere
 chartis, an ludens eam incurrat, tom. 1. q. 1. c. 8.
num. 15. p. 66
 Prelatus per quae constituitur in esse veri Prae-
 latus, ibid. q. 1. p. 66
 Quam aetatem habere debeat, ibid. q. 1. c. 1. n. 19.
 pag. 71
 Prelatus ad maiorem dignitatem eligendus debet
 esse in minori exercitatus, ibid. n. 7. p. 69
 An eligendus in Praelatum debeat esse, ibid. n. 17.
 pag. 70
 In aetate 25. annorum, alioquin electio est nulla,
ibid. n. 21. p. 71
 Si auctus quis Sacerdotium susceperit, in aetate 22.
 annorum, non possit Praelatum recipere, ibid. n. 22
 Prelatus regularis debet esse vir literatus, ibid. q. 1.
c. 1. n. 17. p. 76
 Et habere eam scientiam, quae est necessaria pro
 regimine, quod habet, ibid. n. 1. p. 74
 Qui eligit eum, qui dictam scientiam actu non ha-
 bet, peccat mortaliter, ibid. n. 23. p. 75
 Imo electio est propterea nulla, ibid. n. 24
 Quomodo id intelligatur, ibid. n. 25
 Prelatus quomodo agat cum cholericis, melanco-
 licis, &c. t. 1. q. 1. c. 1. §. 1. n. 46 p. 80
 Prelatus multum dicens, & nihil faciens patum po-
 test, ibid. q. 1. c. 1. §. 4. n. 48. p. 80
 Lineas deferens continet Praelatus in ordine Mini-
 morum, mortaliter peccat, ibid. n. 44. p. 81

Item si turpia proferat verba, ibidem numero
 55
 Potest punire iniuriam, sibi vt Praelato illatam,
ibid. q. 1. n. 102. p. 108
 Potest punire subditum, qui sub confessionis gra-
 tia ad eum accedens illi iniurias dicit, ibid. num.
105
 Cum sit nimis anxius in delictis subditorum con-
 quiritendis, ibid. q. 1. §. n. 145. p. 114
 Tenetur curare, vt non solum interius, sed etiam
 exterior colatur Deus, ibidem q. 1. 2. num. 157. pa-
 gina 116
 Praelatus gerens vestes magis pretiosas, quam alij fra-
 tres, mortaliter peccat, tom. 1. quest. 1. c. 1. §. 84.
num. 142. p. 11
 Praelatus ad infirmitatem superuenientem deponi
 non potest, ibidem capit. 4. numero 23. pagina
 118
 Praelatus bonus multa bona affert subditis, ibid. c. 7.
num. 4. p. 165
 Praelatus an possit esse procurator absque alicuius
 licentia, ibidem, questio. 1. cap. 5. num. 17. pagina
 121
 Praelati regulares possunt sibi casus reservare, tom. 1.
num. 37. p. 165
 Habent eandem auctoritatem in sibi subditos,
 quam Episcopi in suos, ibid. n. 46. p. 196. & t. 2. §. 3.
pag. 103
 Praelati regulares instante Episcopo tenentur punire
 subditos delinquentes cum scandalo, tom. 1. n. 68.
pag. 114
 Possunt absolueret suos fratres etiam Novitios, &
 ad eos diuerentes a casibus & censuris generaliter
 lais, & super irregularitatibus dispensare, ibid. §. 9.
pag. 115
 Exceptis quatuor, ibid. §. 19. p. 154
 Et etiam a particulariter lais, ibidem num. 17. pag.
 159
 Imo nominatim excommunicatos, ibidem numero
18
 Praelati regulares procedunt non seruatis apicibus
 lais, t. 1. §. 12. p. 154
 Praelati regulares in duobus casibus possunt subditi-
 rum confessiones audire, tom. 1. numero 19. pagina
 161
 Tenentur dare licentiam confessorum petenti facul-
 tatem absolueret aliquem religiosum a casu ali-
 quo reservato, si confessorius idoneus est, ibi-
dem.
 Quod sint negauerint, potest nihilominus con-
 fessorius pro illa vice absolueret, tom. 1. §. 76. pag.
 196
 Non tenentur concedere subdito habenti reserua-
 tos, vt possit confiteri cuicumque voluerit, t. 1. n. 69.
pag. 162
 Possunt commutare legata ad vnum, in alienum
 usum, ibid. q. 74. p. 164
 Praelati regulares possunt damnare fratres scanda-
 losos ad tritemes, t. 1. §. 1. p. 160
 Non possunt cognoscere de causis spectantibus
 ad sanctum officium Inquisitionis, tom. 1. §. 1. pag.
163
 Tenentur sub mortali praebere subditis facultatem
 absolueret a reservatis, ib. §. 2. p. 103. & n. 5. p. 103
 Praelati omnes Ecclesiastici possunt examinare licet
 quomodocumque exenitum ab ordine suo, & non
 verificatis causis eis allegatis, instantibus ordinis
 superioribus, eas nollas declarare, t. 2. n. 3 p. 150
 Praelati Regulares possunt suos subditos torqueret
 subire, tortura tamen non debet esse usitata in
 Religiosis, t. 1. n. 59. p. 157
 Et id per laicos, ibid. n. 68

Index Rerum,

- Non possunt aliquid præcipere sub pena excommunicationis, & absolutionem sibi reservare, t. 1. *nom. 5.* p. 487
- Qui petit à Prelato facultatem absolventi à reatu-
umis pro vna persona, potest dicta facultate vri pro
sus *persona, ibid. n. 6*
- Tenentur singulis annis feria 6. Post octavam Af-
sumptionis B. M. Virginis, & in singulis Capitulis
legi facere Constitutiones Apost. concernentes of-
ficium S. Inquisitionis, *ibid. const. 13. Urbani VIII.*
pag. 511
- Prelatus cum Consensu iure communi potest se
obligare ad suffragia perpetua, t. 1. n. 10. *p. 178*
- Premium.*
- Pretium strennè certantibus *debetur, t. 1. n. 1.* p. 144
- Præpungus.*
- Præpungues possunt eligi ad Dignitates, t. 1. q. 1. c. 4. *num. 4.* p. 116
- Præfident.*
- Præfident Capituli non potest præcipere scruta-
tionibus, ne recipiant vota pro aliquibus personis, nisi
ad eorum numerum, t. 1. n. 10. *p. 436*
- Nec item potest Præfident, aut aliquis alius luper-
ior dicere nolle se, vt talis eligatur, propter eam-
sam, sibi in conscientia notam. *ibid.*
- Præfident Capituli etiam missus à Papa, non potest
prius Capitulares voce actiua, vel passiva absque
defensionibus, t. 1. q. 1. c. 11 §. 10. *p. 134*
- Præfident mandati iuris ordine non seruato, non te-
nentur Capitulares obedire. *ibid.*
- Præfident Capituli in ordine nostro non potest ca-
pitulares priuato voce actiua vel passiva propter
delicta contra ipsos objecta. *ibid.*
- Præfidentem in Capitulo instituendi forma, t. 3. lit. P.
cap. 8. p. 100
- In ordine nostro Generalis mittit Præfidentem in
quærenque capitula, *ibid. n. 1.* p. 101
- Præfident an debeat præcedere omnes de Capitulo,
ibid. n. 3
- An possit aperire Capitulum, *ibid. n. 4*
- An possit declarare aliquem habere, vel non habere
voce in Capitulo, *ibid. n. 5*
- An vicarii Generales non habentes speciale man-
datum possunt in Capitulis præfidere, *ibid. num. 6.*
pag. 101
- Præfident an possit eligi ad aliquam dignitatem in Ca-
pitulo, cui *præfident, ibid. n. 9*
- An possit *regulari, ibid. n. 10*
- Præfidentis auctoritas an strictè vel largè sit inter-
pretanda, *ibid. n. 11.* p. 103
- Præfider.*
- Præfidere in Capitulo locali congregato pro facienda
electione Correctoris non possunt Prouinciales
in ordine *nostro, t. 1. lit. E. c. 7. n. 6.* p. 46
- Præsumptio.*
- Præsumptio si requiratur ad incurrendam aliquam
penam, ignorantia etiam crassa ab ea excusat, t. 1.
n. 16. *p. 185*
- Præsumptio quid sit, & quando mortale, t. 2. q. 2. c. 3.
§. 19. n. 186. p. 121
- Preces.*
- Preces superiorum quomodo dicantur præcepta, t. 1.
q. 1. c. 4. *p. 84*
- Primaria.*
- Primaria quid sit, t. 1. n. 124. p. 270
- Primogenitura.*
- Primogenitura fratrum quomodo attendenda, t. 1.
n. 31. pag. 379
- Si regularis Episcopus Episcopatum renuntiat, & ad
religionem reuertitur, debet immediatè sedere post
Prelatum Religionis, & tempus, quo in Episco-
patus stetit, comparandum est in eius professione,
ibid. n. 34
- Privatus.*
- Privatio vocis actiua, & passiva non obligat in con-
scientia, t. 1. q. 1. c. 2. §. 11. p. 151
- Privilegiatus.*
- Privilegiatus potest in duobus casibus obligari ad
vitandum suo privilegio etiam contra se ipsum, t. 1.
num. 11. p. 156
- Privilegium.*
- Privilegium ad hoc vt censetur abrogatum per non
vsum, quid requiratur, t. 1. q. 4. c. 10. §. vn. *p. 86*
- Privilegia Regularium non amittuntur per non vsum,
nec per contrariam vsum, *ibid.* *p. 187*
- Privilegia Mendicantium communicantur Minimis,
tom. 2. §. 11. p. 190. & §. 14. p. 214. & §. 35. p. 238. &
§. 4. p. 275
- Privilegia concedere potest, qui potest legem ferre,
t. 1. num. 6. p. 191
- Non est necesse, quod semper fiat contra ius com-
mune, *ibid. n. 7*
- Privilegia ab inferiori concessa, & à Superiore ex
certa scientia confirmata, non possunt ab illo amplius
reuocari, *ibid. n. 8. & n. 1.* p. 104
- Privilegium adinstat, quid sit, t. 1. n. 51. *p. 198*
- Privilegium per communicationem, quid sit, *ibid.*
- Si privilegium communicationem prohibeat, illa
non conceditur per confirmationem sequentis Pon-
tificis cum solis clausulis generalibus. *ibid.*
- Privilegia Petri de Pisis Minimis communicantur,
t. 1. §. 1. p. 200 & *ibid. n. 10.* p. 207
- Privilegia confirmantur in forma communis, & ex
certa scientia, t. 1. n. 3. p. 204
- Privilegiis possunt Regulares absque alicuius licentia
frui, *ibid. §. 3.* p. 204
- Et impeditentes grauissimis afficiuntur pœnit, *ibid.*
§. 14. p. 219
- Privilegia Minimorum confirmantur, t. 1. §. 4. p. 202.
& §. 6. p. 203. & p. 227. & p. 231. & p. 308. & t. 2.
p. 249. & *ibid. p. 265. & p. 266. & p. 304. & p. 314.*
& p. 315. & p. 323. & pag. 351. & p. 372
- Privilegia vni domus Regularium concessa intelli-
guntur concessa omnibus, t. 1. §. 18. p. 234. & §. 30.
p. 237. & §. 7. p. 275. & §. 1. p. 340. & §. 2. p. 358.
§. 16. p. 354
- Privilegia data Minimis sub nomine Eremitarum, de-
clarantur esse data eisdem sub nomine Minimorum,
t. 1. §. 34. p. 287
- Privilegia absolute loquentia in vtroque foro intelli-
guntur, t. 1. n. 36. p. 242. & n. 11. p. 286
- Privilegiatorum communicatio extenditur ad viuz vo-
cis oracula, *ibid. n. 10.* p. 289
- Privilegia possunt in capitulis Prouincialibus & Ge-
neralibus tolli, t. 1. n. 29. p. 286
- Privilegio suo potest quilibet renuntiare, fallit in duo-
bus casibus, *ibid. n. 10*
- Privilegia quomodo possint reuocari, tom. 2. n. 116.
pag. 271
- Quomodo per non vsum perdantur, *ibid. num. 1.*
pag. 298
- Privilegium quandoque conceditur pro foro interno,
quandoque pro foro externo, *10em. t. num. 14.* pag.
277
- Privilegium conditionarum, conditione non seruata,
non valet, *ibid. n. 1.* p. 340
- Privilegia sunt duplicis generis, tom. 1. num. 10. pag.
363
- Possunt duobus modis tenentur, *ibid. n. 12.* pag.
364. & p. 357
- Privilegia mendicantium fuerunt moderata in Con-
cilio Lateranensi, t. 1. §. 2. p. 344
- Privilegia, quæ sunt puri fauores, latè interpretantur,
secus, quæ sunt communi, vel tertij præiudicant, t. 1.
num. 10. p. 363
- Privilegia*

Privilegia motu proprio concessa latè semper interpretantur, *t. 1. n. 11.* p. 164
 Similiter quæ sunt in fauorem eausæ pie, *ibid. n. 12*
 Quæ verò inferunt præiudicium tertie persone contra ius iam acquisitum, stricte interpretantur, *ibid. n. 13*
 Privilegia dubia possunt à regularibus interpretari in fauorem animatum iuris rigore relicto, *ibid. n. 15*
 Privilegia semper sunt interpretanda, vt aliquid de inuoco concedant, *t. 1. n. 4.* p. 156
 Privilegia per modum contractus non reuocantur per clausulas generales, *ibid. n. 1.* p. 170
 Privilegia omnia Mendicantium confirmant Pius V. tom. 1. §. 31. p. 191
 Privilegia, causa finali cessante, cessat & quomodo dicta causa debet cessare, *t. 1. n. 2.* p. 113
 Privilegium sine limitatione ad certum locum valet ubique, *ibid. n. 4*
 Et similiter privilegium concessum sine limitatione temporis, censetur perpetuum. *ibid.*
 Privilegia fuerunt regularibus concessa in præmium laborum, quos passi sunt pro catholica Ecclesia, tom. 1. n. 24. p. 192
 Privilegium allegans debet illud probare, *t. 1. n. 24.* p. 192
 Privilegia concessa fratribus particularibus in Hispania tenocantur, *ibid. Conf. 1. §. Vrbani VIII.* p. 115
 De quibus privilegiis intelligatur, *ibid. n. 1.* & 2
 Privilegia audiendi confessiones absque examine, & approbatione ordinarij reuocantur, t. 1. conf. 16. Vrbani VIII. p. 116
 Decet obseruari privilegia Regulariū, *ib. n. 1. §. 20*
Probationes.
 Probationes contra Piazulos debent esse maiores, quàm contra *alios, t. 1. n. 8.* p. 497
Processus.
 Processiones publicæ quæ sunt, tom. 1. n. 59. pag. 212. & tom. 1. §. 29. p. 192
 Controuersias citis præcedentiam tollit Episcopus, *t. 1. n. 58.* p. 212
 Processionibus publicis interfuisse compelli possunt regulares ab Episcopis, *ibid. n. 57.* & p. 66. p. 214. & §. 1. p. 41
 Non tamen censuræ Ecclesiasticæ, *ib. n. 60.* p. 212
 Et vocari debent per seculares, *ibid. n. 17*
 Quæ sunt processionis, ad quas solas compelli possunt, *t. 1. n. 25.* p. 218
 Processio Rotarij potest fieri per totam ciuitatem, *t. 1. n. 26.* p. 218
 Vide sub responsa 8. *ibid.*
 * Vide verbum, *Adnachi.*
Processus.
 Processus quoque seruandi præsertim in nostra Religione, *t. 1. q. 1. c. 16. §. 4.* p. 42
 Processus factus à iudice recusato, an valeat, *ibid. esp. 19. §. 1.* p. 53
 Processum incipiendi in uisitatione generali forma, *t. 3. lit. P. c. 9.* p. 103
 Eadem forma, quando Visitator est delegatus, *ibid. esp. 11.* p. 108
 Forma incipiendi processum contra perpetuum infamem, seu denunciatum in uisitatione generali, *ibid. c. 12*
 Forma incipiendi processum, quando edictat de corpore delicti, sed non de delinquente, *ib. c. 13.* p. 109
 Duobus modis procedi potest in delictis notoriis, *ibid. n. 1*
 Ansequam iudex procedere incipiat, debet illi constare de corpore delicti, *ibid. n. 1*
 Forma incipiendi processum, quando constat de delinquentibus, sed non de delictis, *ib. c. 14.* p. 110
 Eadem quando non constat de delinquente, neque

de delicto *ibid. c. 1*
 Processum incipiendi per viam denuntiationis in specie forma, *t. 3. lit. P. c. 16.* p. 111
 Forma, quando tam delictum quam delinquentes sunt notoria, *ibid. c. 17.* p. 116
 Forma procedendi contra eam delinquentem coram iudice pro Tribunali sedente, *ibid. c. 18.* p. 117
 Forma incipiendi processum contra repletum in flagranti, *ibid. c. 19.* p. 118
 Quis dicatur repletus in flagranti, *ibid. n. 1.* p. 119
 Repletum in flagranti possunt omnes capere, & ducere ad iudicem, *ibid. n. 1*
 Qui capiunt in flagranti, sunt idonei testes contra eam, *ibid. n. 2*
 * Vide verbum, *Canonizatio.*
Procurare.
 Procurantes officia in ordine nostro quas pœnas incursant, *t. 1. q. 1. c. 2. §. 11.* p. 151
 Procurare vt deatur alicui dignitates, qui eas meretur, in bonum finem, an liceat. *ibid.*
Procuratores.
 Procuratores, vel subsidia nemini soluere tenentur regulares, *t. 1. §. 28.* p. 154
 Procuratores, quid sint, *ibid. n. 86.* p. 165
Procurator.
 Procurator, an & quomodo possit esse Religiosus, *t. 1. q. 1. c. 1. n. 16.* p. 121
 Procuratores cōueniunt an elemosynas facere possunt, *t. 1. q. 1. c. 1. §. 8.* p. 147
 Procuratores, & aduocati, qui iura partis ostendunt aduersario, possunt puniri pena falsi, *t. 1. q. 2. c. 3. §. 1.* p. 152
 Procuratoris constituendi ad petendum confirmationem electionis forma, *t. 3. lit. P. c. 18.* p. 52
 A quo facienda sit hæc forma, *ibid. n. 2*
 Procuratore conuentus instituendi forma, *ibid. lit. P. cap. 11.* p. 120
 Procuratores nostri habent indulgentiam plenariam semel in vita, & semel in morte, *ibid. n. 1*
 Gaudet omnibus bonis operibus, quæ sunt per vniuersum ordinem, *ibid. n. 1.* p. 121
 Non afficiuntur censuræ, nisi illis causam dederint, *ibid. n. 2*
 Procuratores & Tutores Ordinis Minorum, participat de omnibus bonis, quæ sunt in Religione, tom. 1. §. 5. p. 195
 Procuratores an subiaceant censuris Episcoporum, tom. 1. §. 20. p. 143
Prodigalitas.
 Prodigalitas quale peccatum in Prelato, *t. 1. q. 1. c. 3. §. 17. n. 173.* p. 119
Profana Causa.
 Profana Causa, quæ sit, *t. 1. n. 67.* p. 171
Professio.
 Professio facta à noniciis in articulo mortis constituta etiam si non decedant, valida est, *t. 1. n. 1.* p. 299
 Professio Religiosorum est contractus vitæ, cuiusque obligatorius, *t. 1. q. 1. c. 1. §. 6. n. 160.* p. 193
 Est contractus mutuos, *t. 1. lit. Z. c. 3. n. 6.* p. 196
 Professio expressa requirit primum vt fiat in manibus illius, qui recipiendi habet potestatem, *t. 1. q. 1. c. 26. §. 1.* p. 88
 Quisnam sit ille, qui habet hanc iustoriam, *ib. p. 89*
 Professio expressa quæ sit, *ibid. §. 1.* p. 91
 Professio expressa requirit secundo, vt qui proficitur, expleat animum 16. de momento ad momentū, *ib.*
 Tertia quid sit, & quas condiciones requirat, *ibid.*
 Professio facta per meum eandem in constantem virum, est nulla, etiam si meū iocitens non inuitat in ordine ad professionem, *t. 1. q. 1. c. 25. §. 4.* p. 83
 Professiois reddendi testimonium forma, *t. 3. lit. P. esp. 20.* p. 119
 Y 2 Superiores

Index Rerum,

Superiores Conventus, in quo est novitatus tenentur habere librum, in quo scribantur professionem [cuiusque, ibid. n. 1](#)
Nullus potest pretendere utilitatem professionis, ex eo quod non fecit novitatum in loco designato, nisi intra quinquennium, [ibid. n. 2](#)
Elapso quinquennio quid faciendum, [ibidem & sequent.](#)

Profiteri.

Profiteri volentes in ordinibus Mendicantium, si excommunicati sint, vel de interesse tertij agatur, an possint absolvi, [t. 1. c. 12. p. 343](#)

Profusio.

Profusio quid sit, & quale [peccatum, t. 1. q. 1. c. 5. r. 9. num. 190. p. 113](#)

Prohibitas.

Prohibitus conveniri cum aliquo muliere, potest eam alloqui, qui in casu necessitatis, & ad bonum finem, idem de prohibito alloqui carceratum, [t. 2. num. 76. p. 465](#)

Promissiones.

Promissiones subdicio quomodo possint irritare Praelatum, tom. 2. questio. 3. capit. 1. numero 20. pag. 223

Promittere.

Promittens non facere aliquid cum iuramento, potest facere actum laudabilem. Item promittens velle conveniri in aliquo loco, testingerit ad locum tuum, & promittens non offendere, intelligitur ad terminos [iuris, t. 1. n. 76. p. 465](#)

Propositio.

Propositio dubia intelligenda est in eo sensu, quem illi dat eius auctor, [t. 1. n. 3. p. 496](#)
Propositio haereticas de haeresi suspecta, scandalosa, temeraria, &c. quid sint, [remissio, tom. 2. num. 19. pag. 349](#)

Proprietas.

Proprietatis vitium extirpatur, si Religiosis necessaria tribuantur, [t. 1. n. 17. p. 119](#)

Proprium.

Proprium non possunt habere Religiosi sub paupertate viuentes, [t. 1. q. 1. c. 1. p. 138](#)
Proprietarii quae poena puniantur, [ibidem §. 9. pag. 148](#)
Proprietatis peccatum dicitur in Religioso duplicem malitiam, [ibid.](#)
Non sic peccatum inobedientiae, [ibid.](#)

Protektor.

Protektor conventus declarandi forma, [t. 1. lit. G. cap. 1. p. 65](#)

Protektores ordinis an sint Officiales Papae, [ibid. lit. Z. c. 3. appen. 4. n. 2. p. 163](#)

Protektor non potest mittere ad visitandam aliquam provinciam Religiosum alterius professionis, [t. 1. q. 1. c. 18. §. 2. p. 47](#)

Protektores monentur, ne nimium iusti videri velint, [ibid. p. 48](#)

Protektorum auctoritas, [ibid. §. 3. p. 49](#)

Protektores non possunt dispensare super status capitali generali, [ibid.](#)
Neque possunt Praelatos ponere, aut deponere, [ibid.](#)

Non possunt promovere fratres ad aliquem gradum, neque de loco ad locum mittere, neque de aliquo delicto punire, vel punitos absolovere, [ibidem pag. 50](#)

Non possunt in correptionibus fratrum se intromittere, [ibid.](#)

Et in quibus casibus se intromittere possint, [ibid.](#)

Ad ipsos confugientes pro aliquid interpretando puniendi, [ibid.](#)

Quando negotiis fratrum se possint immiscere, [ibidem.](#)

Protestatio.

Protestatio, quam faciunt Doctores, subminendo omnia sua scripta certissimae Sedis Apostolicae, quid valeat, [t. 2. n. 61. vers. 9. p. 480](#)

Protestationes ante electionem quid impent, [t. 1. lit. B. cap. 7. n. 5. p. 45](#)

Providentia.

Providentia quid sit, [tom. 2. questio. 2. cap. 3. §. 6. n. 67. pag. 103](#)

Provincia.

Provincias dividere, & diuisas vnire potest Generale Capitulum, [t. 1. n. 1. p. 384](#)

Imò aliquando dividere tenetur, [ibid.](#)

Provincia, in quam mitteret P. Generalis Praelatum extraneum, si ipsa naturales aptos ad id haberet, habet iustam causam appellandi, & seclamandi, [t. 1. q. 1. c. 31. §. 5. p. 114](#)

Provincialis.

Provinciales, & similiter correctores Romani habent administrationem statim electi in ordine nostro, [tom. 1. lit. C. c. 18. n. 3. p. 19](#)

Provinciam eligere ad quos spectet in ordine nostro, [t. 1. lit. E. c. 10. n. 1. p. 48](#)

Provincialis potest constituere Vicarium ordinatum super quoscunque [Correctores, t. 5. lit. V. c. 5. n. 2. pag. 145](#)

Provincialis electus ex aliena provincia, functus officio absque licentia Generalis reuocatur ad [provinciam, ibid. c. 6. n. 17. p. 149](#)

Provincialis quibus de causis possit excusari, nolo ad capitulum generale proficisci, tom. 2. q. 1. c. 1. num. 5. [p. 67](#)

Provincialis sufficit quod habeat scientiam medicorum, & Corrector [sufficiens, ibid. q. 1. c. 1. n. 10. p. 77](#)

Scientia tamen defectum supplet castitas & morum probitas, [ibid. n. 33](#)

An illiteratus possit aliquando praefici, [ibidem numero 34](#)

An possit cum illiteratis dispensari, ut in Praelatos eligantur, [ibid. n. 35](#)

Cor Deus petimur aliquando viros illiteratos regnare, [ibid. n. 16](#)

Provincialis potest transferre summ subditum de vno in alium conventum, tom. 1. questio. 1. cap. 1. 2. pagina 11

Provinciales in diebus indulgentiarum possunt deputare confesores in nostris Ecclesiis, [t. 1. n. 4. pag. 305](#)

Provinciales post electionem possunt liberè sum officium [exercere, tom. 1. c. 4. pag. 151. & num. 14. pag. 177](#)

Prudentia.

Prudentia est regina virtutum, [t. 1. q. 2. c. 3. §. 5. n. 57. pag. 101](#)

Est praelatis necessaria, [ibidem numero 58. pag. 102](#)

Duobus modis acquiritur, [ibidem §. 6. numero 61](#)

Quae sint eius partes integrales, [ibidem numero 62](#)

Quae subiectae, [ibidem §. 7. numero 71. pagina 103](#)

Quae potentiales, [ibid. §. 9. n. 81. p. 105](#)

Modus prudentiae [triplex, ibid. n. 81](#)

Contra illam quomodo peccetur, [ibid. §. 12. n. 31. pag. 110](#)

Prudentia carnis quae sit, [ibid. n. 119](#)

Publicum.

Publicum quatuorplex, [t. 1. q. 2. c. 5. §. 4. n. 52. p. 145](#)

Finis.

Punire.

Punire delicta subditorum tenetur Prælati, tom. 2.

q. 1. c. 5. §. 1. n. 137. p. 112

Et hoc propter ista, ibid. n. 138. p. 113

Pœnas minores mortaliter peccat, ibid. n. 139

Malè facit, qui precibus conatur facere, vt Præ-

latus reum non puniat, ibid. n. 140

Debet tamen Prælati semper in puniendo mis-

cere rigori misericordiam, ibid. n. 141

Quomodo hoc fieri debeat, ibid. n. 144. p. 114

Quomodo persuadebit subditis Prælati, inni-

tum se ad pœnas descendere, ibid. n. 145

Pusillanimitas.

Pusillanimitas quid, & quando mortale, t. 2. q. 2. c. 3.

§. 1. n. 186. p. 122

Pyrrhus.

Pyrrhus Archiepiscopus Consentinus Religionem

Minimorum primò approbavit, & confirmavit,

t. 1. n. 1. p. 120. Adverte hic, quid approbare, &

confirmare aliquando differunt, ita scilicet vt confir-

mare auctoritate Superiori, approbare vero prima-

terum, vel inferiorum. Ita Rald. in leg. Barbarius ff.

de offic. Præf. & colligitur ex leg. Immunitates, cod.

de agric. & cens. lib. 1. Ita Ator, tom. 2. inf. mor.

lib. 1. c. 5. §. 1. que pœna nulla esset difficultas circa

approbationem vestra Religionis factam à Pyrrho. Po-

terius enim iure ab ipso approbati, sed non intelli-

guntur confirmata, quo usque per Romanum Pontifi-

cem, tanquam legitimam Superiorem confirmaretur.

Sed melius tene quod dixi.

Q

Quadragesimalis.

Quadragesimalis votum quod faciunt Minimi,

est secundum quid conditionatum, t. 2. n. 46.

pag. 460

Strictè est interpretandum, ibid. n. 50. p. 461

Et essentialie in ordine nostro, ibid. num. 1. pa-

gina 531

Ad illud tenetur quicunque extra religionem

vincit speciali privilegio Papæ, ibid. n. 54

Tenetur etiam ad illud electi, ibid. n. 55. p. 532

Et Episcopi, ibid. n. 56. p. 533

Votum prædictum non abbreviat vitam, ibid.

n. 57. p. 533

Imò sanitatem conferuat, & vitam prolongat,

ibid.

Dicti voti observantia multum iuvat ad passionem

libidinis domandas, ibid. n. 57. p. 534

Quare B. P. voluerit obligare suos filios ad dictum

votum, ibid. n. 58

Quadragesimalis votum est essentialie Religioni Mi-

nimorum, t. 1. q. 4. cap. 1. p. 164

Quadragesimalium abstinentiam non abbreviare

vitam multis probatur, t. 1. q. 4. cap. 4. pag. 169.

& seqq.

Quæstionaria.

Quæstionarij instituendi forma, t. 1. lit. Q. cap. vñie.

pag. 121

Quantitas.

Quantitas, quam potest Religiosus ludere, quæ sit,

t. 1. q. 2. cap. 2. §. 7. p. 146

Quarta.

Quarta legatum debetur Episcopis iure communi,

t. 1. n. 14. p. 198

Sed regulares à solutione illius, & omnium alia-

rum quararum liberati sunt, ibid. & §. 33. pa-

gina 117. & §. 2. pag. 318. & tom. 2. §. 2.

pag. 162. & ibid. §. 13. pag. 290. & §. 14. pa-

gina 197. & num. 14.

pagina 196

Querele.

Querele contra Prælatos non sunt statim reci-

piendi, tom. 1. lit. P. cap. 16. num. 7. pa-

gina 113

Quies.

Quies, & tranquillitate mentis nihil dulcius potest

in hac vita reperiri, tom. 1. q. 4. cap. 10. §. vñie.

pag. 182.

Quietè.

Quietè vivere quomodo possint Religiosi in religio-

ne, dantur ad hoc 12. regulæ, ibid. pag. 183.

& seqq.

R

Rata.

Rata non debentur Superioribus, nisi acta vi-

dicetur, t. 1. n. 10. p. 123

Ratio.

Ratio quid sit, tom. 1. q. 1. esp. 1. §. 6. num. 66.

pag. 103

Rationes efficaciores in moralibus quæ dicuntur,

t. 1. n. 10. p. 168

Ratio eadem ubi militat, an semper militet idem

ius, tom. 1. lit. Z. esp. 1. Append. 1. n. 1. p. 155

Recipere.

Recipiens aliquid à Religioso, non habente po-

testatem dandi, tenetur restituere Monasterio,

t. 1. q. 2. c. 1. §. 2. p. 147

Sed quid, si qui accepit, nullo restituere,

ibid.

Recipere professos alterius religionis in nostro or-

dine, ad Generalem spectat, t. 1. lit. T. c. 1. §. 1.

pag. 121

Recipi ad Religionem Minimorum non possunt

neque Capucini, t. 1. §. 2. p. 170

Neque Minores, tom. 1. num. 50. pag. 197. &

§. 2. p. 199

Possunt tamen ex omnibus Religionibus, t. 1.

§. 31. pag. 117. & n. 60. p. 145

Reconciliationes.

Reconciliationes quæ fiunt in Religionibus in qui-

bustam solemnitatibus anni ad quid spectant, t. 1.

q. 1. c. 1. p. 66.

Recreationes.

Recreationes Religiosorum quæ & quæ, tom. 1

quæst. 2. cap. 1. §. 4. numero 81. & 84. pa-

gina 87

Extra Conuentum quomodo faciendæ, ibid. n. 87.

& 88.

Recreationum tempore representationes fieri pos-

sunt, ibid. n. 86. p. 87

Eodem tempore saltari potest, ibid.

Recurfus.

Recurfus regularibus conceditur, tom. 2. §. 4.

pag. 306

Et potest esse immediatus ad Papam, ibid. nu-

mero 1.

Recursus.

Recursari potest Index ordinarius, & delegatus, t. 1.

q. 1. c. 19. p. 11

Quæ differentia sit inter vtrumque recusantem,

ibid.

Recursari potest Index, quem Papa ex certa scientia

delegavit, ibid.

Eriam si dicatur in literis, omni appellatione re-

motæ, ibid. p. 51

Recursum potest Index sine iusta causa assignata,

ibid. §. 1. p. 52

Recursationis causa est Iudicis suspicio, ibid.

Recusa

Index Rerum,

Recusationis causa spernenda, si est euidenter frustratoria, *ibid.*
 Recusari in ordine Minimorum quomodo possint Visitatores, & Generales, *ibid.*
 Recusari non potest merus executor, *ibid.* [p. 53](#)
 Recusationis forma, *ibid.* §. 1. pag. [53](#) & seq.
Recusaria.
 Recusatio Superioris quando debeat fieri, t. 3. lit. R. [p. 122](#)
[c. 1. n. 2.](#)
 Prelatus in visitatione generali, an possit recusari, *ibid.* m. 3
 Arbitri eligendi in causa recusationis, possunt esse aliterius Religiosis, *ibid.*
Regentes.
 Regentes verè constituantur in studiis, t. 3. lit. L. [c. 1. n. 5. p. 77](#)
 Regentem instituendi forma, *ibid.* lit. R. cap. 5. pag. [113](#)
 Regentes sunt in Capitulis Prouincialibus, & dantur per triennium, *ibid.*
 Regentis officium, *ibid.* lit. S. cap. 5. §. 1. pagina [113](#)
Regimen.
 Regimen mixtum est melius simpliciter, t. 1. q. 1. c. 1. §. 4. [n. 117.](#) [p. 13](#)
 Regimen immediate à Deo derivatur, *ibid.* [n. 7.](#) [p. 83](#)
 Distincta sunt per ius gentium, & acquiruntur quandoque per ius civile, *ibid.* [n. 8](#)
 Omnia regimina tam bonorum, quàm malorum Principum sunt à Deo iubente, vel permitte, *ibid.*
 Regiminum forme sunt tres, *ibid.* [n. 9](#)
 Ad rectè regendum etia requiruntur, *ibid.* §. 2. [n. 56.](#) [p. 8](#)
 Regimina seorsum tempore, *ibid.* §. 2. num. [16.](#) [p. 8.](#) & *ibid.* cap. 4. §. 6. [n. 16.](#) [p. 25](#)
 Regiminum perpetuorum corruptela, *ibid.* num. [27.](#) [p. 26](#)
Regula.
 Regula Minorum, Minorum, Iesuitarum præcipiant obediri Superioribus in cunctis, quæ suæ anime, & regulæ non aduersantur, t. 1. q. 1. [c. 8.](#) [p. 16](#)
 Et quomodo id intelligatur, *ibid.*
 In Regula quatuor rerum genera continetur, t. 1. q. 1. [cap. 5. p. 4. & seq.](#)
 Regulæ Religionum declarare, mitigare, & interpretari ad quos spectet, t. 1. §. 1. [p. 409](#)
 Regula prima Minimorum approbatur ab Alexandro V. l. 1. §. 2. [p. 118](#)
 Item tertia, & secunda ab eodem, *ibid.* §. 2. & 9. [p. 112](#)
 Regula Minimorum est omnium strictior, t. 1. §. 4. [p. 179.](#) & *ibid.* [n. 50. p. 161.](#) & §. 2. pag. [105.](#) & §. 1. [p. 111](#)
Regulares.
 Regulares, qui ultra vota solita, etiam votum emittunt de non petenda, aut acceptanda extra religionem dignitate, per quæcumque eorum translationem, aut habitus priuilegium, à votis huiusmodi nullatenus liberantur, tom. 2. p. 415. & §. 2. [p. 416](#)
 Regulares possunt confiteri Sacerdotibus extra ordinem, siue secularibus, siue regularibus, etiam per nulum Episcopum approbatus, commit agunt, vel extra conuocatur degant, de Superiorum suorum licentia, t. 1. q. 1. cap. 21. [p. 61](#)
 Regulares duo transmissi per obedientiam de uno ad alium conueniunt, iter facturi aliquem diem, quorum nemo est in confessorium electus, nec ab Episcopo, nec à superiore, possunt nihilominus sibi inuicem confiteri, *ibid.*
 Nunc tamen se inuicem absolueret, à casibus reseruatis, *ibid.*
 Nisi id facerent per ratihabitionem de presentibus, quæ est sufficiens ad licetè, & valide absoluerunt, *ibid.*
 Regulares extra Conuentum nunquam debent esse soli, tom. 1. quæst. 1. cap. 23. [p. 69](#)
 Regulares tenentur singulis mensibus confiteri, t. 1. q. 3. c. 2. [n. 30.](#) [p. 118](#)
 Tenentur minores labores pro Ecclesia persequi, quàm alij, *ibid.* [c. 2. n. 26.](#) [p. 114](#)
 Regularis ignotus non est recipiendus in Conuentibus, etiam ad hospitium, tom. 2. quæst. 3. cap. 1. num. [12.](#) [p. 168](#)
 Regularis professus in Religione omnium strictissima, ad ullam aliam recipi potest, *ibid.* q. 3. c. 1. §. 2. n. 55. [p. 176](#)
 Regularis, qui præteritis suam professionem irritare, quæ obseruare debeat, *ibid.* §. 5. num. [156.](#) pagina [192](#)
 Regularis, iusta existente causa, potest de licentia prælati extra conuentum degere, tom. 2. quæst. 1. cap. 23. pag. [69](#)
 Sine iusta causa nec potest Papa talium concedere, *ibid.*
 Et quæ sunt iustæ causæ talis licentiæ concedendæ, *ibid.*
 Regulares à iurisdictione Legati de latere exempti ob sancti, t. n. 8. [p. 205](#)
 Regulares extra Monasterium degentes, absque prælati licentia, si delinquant, possunt ab Ordinariis puniri, t. 1. n. 22. [p. 208](#)
 Regulares animarum curam exercentes, subiacent visitationi Episcopi, *ibid.* n. 24
 Regulares extra claustra degentes in quibus casibus possint coram ordinario conuocari, t. 1. n. 29. pag. [108](#)
 Et qui dicantur extra claustra degere, *ibid.*
 Intra claustra degentes in nullo casu possunt coram ordinariis conueniri, *ibid.* c. 30. p. 109. & *ibid.* [n. 31 & ibid. n. 19.](#) [p. 376](#)
 Regularis absque licentia sui superioris, non potest se obsequio alicuius mancipare, tom. 2. num. [48.](#) [p. 111](#)
 Regularis intra claustra degens & extra ea ita notorie delinquens, ut populo scandalum sit, Episcopo instanti, à suo superiore puniri debet, *ibid.* num. [61.](#) [p. 113](#)
 Regularis in flagranti crimine, ubi timeretur de fuga, & non esset iudex Ecclesiasticus, posset capi à iudice seculari, *ibid.* [n. 66.](#) [p. 114](#)
 Si dicatur captus per officiales iudicis secularis extra casum permissum, potest ab eis impune auferri, *ibid.* n. 67
 Regulares possunt semel in vita, imo quater in anno eligere sibi confessorium, qui eos absoluat ab omnibus casibus, t. 1. §. 5. [p. 117.](#) & [n. 5.](#) [p. 120](#)
 Regulares habilitati ad obtinenda beneficia extra ordinem non gaudent priuilegiis ordinis, nisi de Prelatorum consensu, t. 1. §. 10. p. 218. & [num. 44.](#) [p. 125](#)
 Nec ad ea possunt admitti, etiam si dicta beneficia dimiserint, absque Generalis licentia, *ibid.* [n. 44.](#) [p. 120](#)
 Regulares non sunt capaces absque dispensatione Papæ beneficij curati secularis in titulum, tom. 1. num. 45. [p. 125](#)
 Neque beneficij simpliciter, *ibid.* n. 46
 Neque pensionis, *ibid.* n. 47
 Nec possunt esse Vicarij Episcoporum, *ibid.* [num. 48](#)

& Verborum.

Regulares possunt confiteri in itinere cuicumque Sacerdoti seculari, vel Regulari alterius ordinis, t. 1. §. 2. p. 216

Regulares ad aliquam dignitatem assumpti, extra Ordinem, tenentur consignare omnia, quae habent Superiori, tom. 1. p. 230

Regularem ab ordine suo discedentem nemo potest retinere, tom. 2. §. 13. p. 252

Regulares, qui obtinuerunt licentiam transiendi ad alium ordinem, debent intra duos, vel tres menses ad illum transire, tom. 1. §. 14. pag. 252

Regulares suis Praelatis confiteantur, tom. 1. §. 24. p. 252

Vide ibid. n. 2. p. 262

Regulares depositi seruitutis alicuius Praelati Ecclesiastici, possunt à propriis Praelatis reuocari, tom. 1. §. 11. pag. 252. & num. 143. pagina 260

Regulares, & alij Ecclesiastici possunt vendere sua blada absque solutione Gabellae, tom. 1. num. 144. p. 272

Regulares, quomodo possint compelli ad testimonium ferendum, tom. 1. numero 147. pagina 273

Sunt idonei testes in causis suorum Monasteriorum, ibid. n. 148

Non possunt inuiri compelli iurare, ibid. numero 149

Teneantur seruare leges civiles in communem vtilitatem Reipublicae inditas, ibid. numero 151

Prohibentur iure communi forensia negotia tractare, ibid. num. 1. p. 301

Regulares non grauentur iniussu, si fugam arripiant, mortaliter peccat, tom. 1. numero 2. pag. 322

Regulares fratres ignotos sine obedientia recipere non possunt, ibid.

Regulares non possunt quemquam ex suis fratribus coram Iudice, qui de ordine suo non sit, conuenire, tom. 1. §. 2. p. 338

Regulares mendicantes non minuta scelestis pro Ecclesia Dei, quam Episcopi, tom. 1. §. 1. pag. 341

Nec faciunt nunc minores, quam fecerint antiqui illi, ibid. num. 2. p. 344

Regulares possunt admitti ad curam animarum suis conuentibus annexam, tom. 2. §. 12. pagina 290

Vide ibid. §. 25. pag. 292. & num. 25. pagina 297

Regulares confugientes ad Episcopos, possunt illorum Praelati puniri, tom. 2. §. 20. pagina 297

Regulares possunt in suis Ecclesiis mulieres post partum ad purificationem admittere, t. 2. §. 14. ad 9. p. 296

Possunt etiam in suis Ecclesiis annunciare Ista, & leuonia, ibid. §. 14. ad 1.

Et etiam in Missa facere oblationes, & dare pacem populo, ibid. ad 2.

Vocati ad sepulturas mortuorum, ubi est consuetudo, accedere debent ad Ecclesiam prius parochialem, ibid. ad 4.

Non possunt in suis Ecclesiis matrimonia publicare, ibid. ad 6.

Nec possunt facere processionem extra ambulatorium suarum Ecclesiarum, ibid. ad 8.

Possunt tamen in suis Ecclesiis praedicare, etiam

quando praedicatur in Ecclesia parochiali, ibid. ad 2.

Non possunt in suis Ecclesiis admittere ad celebrandum Presbyteros seculares contra prohibitionem Episcoporum, ibid. ad 12.

Extra suos conuentus decedentes possunt ad eos deferri parochialis inconfutis, ibidem ad 10

Possunt colligere gramum, vinum, &c. antequam colligat Parochus, ibid. ad 12.

Non possunt benedicere domos in hebdomada sancta, ibid. ad 14

Regulares delinquentes extra loca, in quibus degunt, an ligentur excommunicationibus suorum Praelatorum, tom. 2. numero 21. pagina 297

Regulares recurrentes ad sanctum officium, vt in eo testimonium perhibeant, non possunt à suis superioribus grauati, tom. 2. num. 28. pag. 350

Poenitentia à sancto officio sunt inhabiles ad dignitates, etiam si poenitentias compleuerint, ibid. num. 29. pag. 351. & tom. 2. num. 65. pag. 481

Regulares non possunt pecunias mutui, vel ad cambium recipere, & lucrum cessans, & damnum emergens soluere, tom. 2. num. 1. & 2. pagina 384

Regulares extra consensum degentes ad Religionem reuertantur, nec impofterum tales licentiae amplius concedantur, t. 2. §. 42. p. 394

Regulares sponfos benedicere non possunt, absque curatorum consensu, t. 1. §. 14. p. 343

Regulares sunt exempti à quatuor funeralium, t. 1. n. 31. pag. 372

Non possunt cogi accedere ad processionem in confectis, ibid. n. 29. p. 378

Sunt magis subditi suis Praelatis, quam clerici seculares suis Episcopis, tom. 2. numero 11. pagina 446

Accedentes ad Monasteria Monialium etiam Regularibus subiectarum colloqui causam ponit possunt ab Episcopis, ibid. n. 1. p. 481

Possunt in aliquo casu subiacere se Episcopis pro alicuius casus absolutione, ibidem num. 12. pag. 493

Non possunt prohiberi associare corpora defunctorum, ibid. Const. 20. Vrbani VI l. l. pagina 521

Rehabilitatio.

Rehabilitationis fratrum forma, tom. 3. lit. R. c. 3. pag. 112

Quomodo componendus libellus simplex pro petenda rehabilitatione, ibidem capit. 4. numero 1

Quis praelatus possit rehabilitare, ibid. num. 2. & 3. pag. 113

Non possunt rehabilitare; nisi causa cognita, & quid impofter hac clausula, ibidem numero 4. & 5

An sit rehabilitatus, qui tacuit delictum, propter quod fuit priuatus, ibid. n. 6

Religio.

Religio quid sit, quot sint eius actiones, & quid vnaquaeque sit, tom. 2. quest. 2. cap. 3. §. 17. n. 56. p. 112

Religio

Index Rerum,

- Religio ex iustitia tenetur suos subditos alere,
tom. 1. quest. 1. cap. 1. §. 1. numero 18,
pagina 31. & tom. 1. quest. 1. cap. 15. pa-
gina 35
Et hic tenetur eadem lege cum defendere,
ibid.
- Religio sine obedientia consistere non potest,
tom. 1. quest. 1. cap. 3. p. 3
- Religio strictior quæ datur, ibid. quest. 1. c. 14.
pag. 71
- Religio duobus generibus hominum replenda
est, tom. 1. lit. N, capite 2. numero 1. pa-
gina 90
- Religionem Minimorum esse strictiorem religio-
ne Cartusianorum multis probatur, tom. 1.
quest. 1. cap. 14. §. 1. pag. 71
- Religionis relaxitas, austeritas vnde sumatur,
tom. 1. questione 1. capite 14. §. 1. pa-
gina 71
- Religionem reformandi remedium quale secon-
dum auctoris iudicium, tom. 1. quest. 1. c. 14.
pag. 71
- Religio tam relaxata non repetitur, quæ mul-
tos viros non alit, ibidem §. 1. pagi-
na 74
- Religionis bona, tom. 1. quest. 1. cap. 19. pa-
gina 106. & seqq.
Pro Religione ingressu an liceat aliquid ac-
cipere, vel pacisci, ibid. p. 108
- Religionis ampliande desiderium obstat sanctæ
paupertati, tom. 1. quest. 1. cap. 2. §. 1. pa-
gina 143
- Religionem tria solent destruere, ibid.
- Religio Minimorum est perpetuè ieiunantium
institutum, tom. 1. questione 4. cap. 6. pa-
gina 121
- Religio non eo laudabilis, quia in ea nullus
peccatus reperitur, sed quia nullus peccare
impune sonatur, ibid. cap. 10. §. vnic. pa-
gina 184
- Insuper est, qui in religionibus nullum malum
reperiri existimat, ibid.
- Religio Minimorum eximitur à iurisdictione Pyr-
rhi, 1.1. §. 11. p. 190
- Obseruat in divinis officiis celebranda Kalendarium Romanum, ibidem numero 3. pa-
gina 153
- Religionem quoad dominium rerum temporalium
sunt in duplici differentia, tom. 1. num. 4.
pag. 139
- Religionem approbare antiquitas ad Episcopos
pertinebat, tom. 1. numero 11. pa-
gina 368
- Religiosus.*
- Religiosi, & Ecclesiasticis quibuscunque Romæ,
& in districtu vrbis ullam artem mechanici-
cam, præterquam pro ipsorum vrbibus exercere,
Pharmacia item, & alia quævis officia absque
licentia vendere prohibentur, tom. 2. pa-
gina 442
- Pœna contra facientes apponitur, ibi-
dem.
- Religiosa priuatus potest se ordinario subicere,
vtr absoluatur ab aliquo casu, tom. 1. num. 2.
pag. 305
- Religiosi diuiduntur in quatuor species, tom. 1. 2.1.
pag. 175
- Religiosus sitione turis semper est in claustris,
tom. 1. num. 11. p. 193
- Religiosi tenentur obseruare leges Ciuiles in bonum
publicum indultas, tom. 1. numero 31. pagina
387
- Religiosus dans aliquam summam pecunie proteget,
vel eius Secretario pro obtinenda dignitate, est
symoniacus, & proprietarius, & incurrit pœnam
contra largientes munera, tom. 1. num. 17. pagina
457
- Religiosus factus Episcopus, non potest secum quid-
quam deferre ex his, quæ in religione habeant,
1.1. 2.1. p. 485
- Si Religio velit illi aliquid commodare, debet id
facere per inuentarium factum ab aliquo notario
publico, ibid.
- Religiosi, qui non fecerant professionem in locis
designatis, debent professionem de nouo facere,
tom. secundo Confirmatione 7. Urbani VIII.
pag. 501
- Quomodo hæc constitutio sit intelligenda, ibi-
dem numero 1. pagina 503. & numero 2. pagina
504
- Religiosa tenetur ad perfectionem tendere, 1.1. q. 1.
cap. 5. pag. 5
- Religiosus firmiter proponens non obseruare, nisi id
quod vult, an peccet, ibid.
- Religiosus an teneatur sub aliqua culpa in se ipso
exequi pœnam in statutis taxatam, ibid.
- Religiosus an teneatur sub aliqua culpa exequi
pœnam, à superioribus impositam, ibi-
dem.
- Religiosus ducens in consuetudinem non seruare re-
gulas ad culpam non obligantes, an mortali-
ter peccet, tom. 1. questione 1. cap. 5. §. 1. pa-
gina 7
- Religiosus nolens obedire ea ratione, quia sibi im-
ponitur præceptum, duplicem incurrit malitiam.
ibid.
- Religiosus transgrediens statuta, ad nullam culpam
obligatus, contra obedientiam Prælato, mortaliter
peccat, ibid. §. 1. n. 8
- Religiosus quia ratione teneatur obedire suis supe-
rioribus, tom. 1. questione 1. cap. 6. pagina
10
- Religiosus licet dicatur mortuus mundo, potest ta-
men aliquas obligationes naturales incurtere, ibid.
cap. 9. p. 24
- Religiosus non potest egredi à religione, ad sub-
ueniendum fratrem, vel forgram necessitati, ibi-
dem.
- Religiosus stando in Religione quomodo possit ali-
quid acquirere, quo parentibus subueniat, ibi-
dem.
- Religiosus iussus à suo Prælato acceptare dignitatem
intra ordinem obedire tenetur, ibidem cap. 10. pa-
gina 26
- Religiosus etiam à Prælato non iussus, quando te-
neatur acceptare dignitates, ibid.
- Religiosus iussus à Prælato acceptare dignitatem in-
tra ordinem, obedire teneatur, etiam si eo munere
non se omnino dignum iudicet, ibid.
- Quod idem dicendum est de eo, qui admittitur
per obedientiam ad confessiones audiendas, ibi-
dem.
- Religiosa, qui acceptando dignitatem operatur, se-
pius se peccaturum, si ita est necessarius pro bono
communis, vi nullus alius reperitur, qui possit,
& velit illi consulere, acceptare tenetur, ibi-
dem.
- Religiosus non potest cogi à Prælato, ad acceptan-
dam

& Verborum.

dam dignitatem extra ordinem. ibid.
 Religiosi sunt coadiutores Episcoporum, tum.
 prima, questione prima, capite undecimo, pagina
 29
 Religiosus iussus à Prælati opponere se hæretico eun-
 tanti seducere aliquem tenetur obedire, etiam cum
 periculo vitæ. ibid.
 Religiosus non tenetur obedire prælati præci-
 pienti, vt ad infideles conuertendos petat, ibi-
 dem.
 Nisi ad id specialiter se obligasset, ibi-
 dem.
 Id tamen posset pro bono communi præcipere
 summus Pontifex. ibid.
 Religiosus iussus à Prælati ite ad habitandum loca,
 aëris intemperie laborantia, an, & quomodo
 obedire teneatur, ibidem §. unico, pagina
 30
 Religiosus iuridice interrogatus non tenetur verita-
 tem fateri, si ex tali confessione debeat incurrere
 penam triternium, ibidem capit. 16. §. 1. pagina
 48
 Religiosus habens licentiam à suo prælati eligendi
 sibi confessarium extra ordinem, confiteri potest
 religiosus alterius ordinis, etiam non approbatus ab
 ordinario, ibid. c. 1. p. 61
 Modus sit in confessorium suum confitratum ele-
 ctus. ibid.
 Religioso non licet extra consentum ite, absque
 licentia sui superioris, tum. 1. questione 1. capit. 13.
 pag. 68
 An hæc licentia debeat esse expressa, vel sufficiat
 tacita. ibid.
 Religiosus inducens aliquem ad religionem numeri-
 bus, quando peccet mortaliter, ibidem capit. 29.
 pag. 108
 Religiosus distrahens in vsus illicitos res sibi conce-
 ssas, peccat contra pauperatatem, t. s. q. 2. c. 1. §. 1.
 pag. 140
 Er qui recipit, tenetur restituere, ibi-
 dem.
 Religiosus ludens, vel tribuens aliquid meretrici,
 vitra peccatum quod fert secum natura actus,
 peccat contra pauperatatem. ibid.
 Religiosus dicens hoc est meum, quomodo peccet,
 ibidem.
 Religiosus resistens superiori volenti sibi conce-
 ssam pecuniam auferre, peccat contra pauperatatem,
 ibidem.
 Religiosus, cui externus quidam dedit centum au-
 reos, ad suum libitum expendendis, an possit
 ex illis constituto censum vitalitium, ibi-
 dem.
 Religiosus expendens sibi concessa ad vnum v-
 sum, ad alios, quomodo peccet, ibidem, pagina
 147
 Religiosus munera aliquo obcuneibus potest assignari
 aliquid per modum stentæ, ibidem §. 1. pagina
 148
 Religiosorum multitudo obstat sanctæ pauperati,
 ibidem.
 Religiosus non potest absque licentia prælati ali-
 quid accipere, aut donare, ibidem §. 1. pagina
 149
 An licentia tacita, & generalis sufficiat, ibi-
 dem.
 Religiosus absque licentia prælati aliquid accipiens,
 peccat contra pauperatatem, ibidem §. 2. pagina
 144
 Potest tamen aliqua comestibilia, seu medicinas,
 aut vestes. ibid.
 Si prælati denegat, etiam ex bonis communibus
 Tom. III.

conueniens. ibid.
 Modo conueniens bona sufficientia sicut, ibi-
 dem.
 Religiosus rogans amicum vultentem dare ei ali-
 quid, vt det sub consanguineis, non est reus voci
 pauperatis. ibid.
 Religiosus occultans rem cum Superioris licentia
 acceptam in visitatione cellarum, quomodo peccet
 contra pauperatatem. ibid.
 Religiosus debet esse paratus tem sibi concessam
 relinquere, si Prælati præcepit, rom. prima,
 questione secunda, capite secundo, §. quarto, pagina
 144
 Religiosus non potest aliquid commodare absque
 prælati licentia, ibid. §. 1
 Religiosus non potest quidquam emere, vel vendere,
 absque Prælati licentia, ibid. p. 145
 Religiosus trium bonorum genera potest de supe-
 rioris licentia, possidere, & quomodo de vnoquo-
 que disponere, ibid. §. 6
 Religiosus de peculio sibi concessa, quid possit dare
 suis consanguineis pauperibus. ibid.
 Religiosus recipiens, aut donans; non notabilem
 quantitatem, absque prælati licentia, non peccat
 mortaliter, ibid. §. 9. p. 147
 Si sit notabilis quantitas. ibid.
 Religiosus peccat mortaliter, tractans negotia sacra-
 larium, absque prælati licentia, ibidem pagina
 148
 Religiosus habens superflua de licentia prælati quo-
 modo peccet. ibid.
 Religiosus temens in sua cella arma, munilia, &c.
 peccat mortaliter. ibid.
 Religiosus de licentia Superioris ita rebus Monasterij
 viens, vt ali indigeant, grauitet peccat, ibidem pag.
 149
 Religiosus quam curam debeat habere in confer-
 uandis rebus sibi ad vsu concessis, ibi-
 dem.
 Religiosus chori designatus habens habilitatem ad
 studendum, & non studens, peccat mortaliter,
 tom. secunda, questione secunda, capit. 1. num. 2.
 pag. 71
 Procurans promoueri ad Magisterium, quæ est
 indignus, peccat mortaliter, ibidem numero
 quarta.
 Nec potest frui priuilegiis Magistratum, ibi-
 dem.
 Religiosus per professionem perdit dignitates, quas
 habebat in saeculo, ibidem §. 1. numero 58. pa-
 gina 81
 Religiosus professus non potest testamentum conde-
 re, tom. 2. questione tertia, capit. 1. §. 8. num. 106.
 pag. 201
 An possit donare causa mortis. ibid.
 Religiosus professus factus Episcopus non potest re-
 cuperare hæreditatem, quam per temuniationem
 dimisit, ibid. n. 111. p. 203
 Religiosus transiens ad aliam Religionem, præter so-
 las vestes, nihil secum deferat, ibidem numero 112.
 pag. 204
 Quid si iste habeat peculium, ibidem numero
 113
 Religiosum esse martirum mendo quomodo intelli-
 gatur, ibid. c. 9. n. 1. p. 219
 Religiosus emens domum eum sola licentia præsum-
 pti Abbatis, an possit eam vendere absque Abbatis
 licentia, ibid. n. 8. p. 210
 Religiosus eo ipso, quod est in Episcopum electus,
 est exemptus à iurisdictione prælatorum, t. 1. lit. G.
 c. 6. n. 1. p. 71
 Religiosi Minimi non possunt Monialium à sua
 confessione

Index Rerum,

- confessiones audite, tom. 3. littera M. cap. 7. num. 3.
pag. 86
- Religiosorum peccata an grauius sint punienda, quam
 secularium, tom. 3. littera P. cap. 16. numero 1.
pag. 122
- Religiosi quibus ex causis debeant transferri de vna
 in aliam Prouinciam, tom. 1. quest. 1. cap. 12.
pag. 31
- Religiosi peccatum publicum non statim denun-
 tiantes Superioribus, peccant omnino mortaliter,
ibid. c. 16. §. 2. p. 39
- Eisamisi peccatorem maximè pœniteat perpetrato.
 ibid.
- Religiosi fragientes ad Superiorem ante definitiuam
 sententiam, an pœnam Apostasie incurrant, ibid.
cap. 20. p. 15
- Religiosi Minimi extra Conuentum, alect eorum
 Correctoris vice fungitur, ibidem, capite 24.
pag. 69
- Religiosis Minoimis non potest Prelatus facultatem
 concedere, extra Conuentum degendi. ibid.
- Religiosi ad rtes inimicos debellandos ingrediuntur
 Religionis vallum, ibid. cap. 24. §. 1. pa-
 gina 73
- Religiosis licitum est, alios ad suam Religionem in-
 ducere, ibid. c. 29. p. 106
- Non tamen minus, aut meti, ibidem, pa-
 gina 107
- Neque importunis persuasionibus. ibid.
- Religiosi an & quomodo possint arma capere ad
 oppugnandos hostes, tom. 2. quest. 1. c. 3. oum. 9.
 & 10. p. 21
- Tenentur tempore necessitatis de suis bonis Rei-
 publice contribuere, ibid. n. 13
- Et custodire muros Ciuitatis, ibidem, nume-
 ro 11
- Sunt ciues illarum Ciuitatum, in quibus habitant,
 ibid. n. 12
- Publicos Magistratus gerere non possunt, tamen
 eos consiliis adiuuare, ibid. n. 14
- Non possunt acquirere facultates, quæ seculari
 politia nocent, ibid. n. 15
- Seculari politia quomodo nocere possint, ibid.
 num. 16. p. 22
- Non tenentur manibus laborare, ibid. cap. 5. §. 1.
 num. 38. p. 47
- Tenentur obseruare ieiunia, & festa patricularia
 locorum, in quibus habitant, ibid. cap. 3. num. 21.
pag. 65
- Religiosorum multitudo seculari politia non potest
 nocere, ibidem, capite 3. numero 2. pa-
 gina 19
- Religiosorum arma quæ, ibidem, numero 2. pa-
 gina 21
- Aliquotum scandala communitati Religioſe no-
 cere non possunt, ibid. n. 5. p. 20
- Religiosorum statum quas utilitates afficit seculari
 politia, ibid. n. 7. p. 22
- Sub Christo institutus, & ab Apostolis implexa-
 tus, ibid. c. 3. n. 2. p. 42
- Reliquia.*
- Reliquiæ antiquæ extra capiam non ostendendæ,
t. 1. n. 7. p. 308
- Reliquias futuri etiam paruas, etiam et honorabilibus
 collocemur, non licet. ibid.
- Reliquias tangens qui non est in sacris, vel etiam
 laicus, modò id reuertetur agat, non peccat,
 ibid.
- Reliquias illius, qui decessit cum opinione sancti-
 tatis postsumus priuatum colere, tom. 1. num. 1.
pag. 133
- Quid sit cultus publicus, ibid.
- Reliquias ostendere ob luctum non est mortale, mor-
 tale tamen est reliquias falsas dispensare, sicut
 etiam miracula falsè publicare, etiam ad bonum
 finem, ibid. n. 2
- Fornicari cum reliquiis appensis collo, incurren-
 tia est; non tamen specialiter dicenda in confes-
 sione. ibid.
- Renuntiare.*
- Renuntiare Prelaturæ an possit Prelatus Regularis,
t. 2. q. 1. c. 7. n. 1. & 16. p. 61
- Renuntiandi alicui officio forma, tom. 3. lit. R. cap. 5.
pag. 124
- Forma acceptandi renuntiationem, ibid. c. 6
- Forma monendi fratres de renuntiatione sui Super-
 ioris, ibid. c. 7
- Forma acceptandi renuntiationem cum sublimi-
 tione, ibid. c. 8. p. 115
- Renuntiare voci alicui an possint electores Gene-
 ralis, & Prouincialis aut Correctoris, tom. 3. n. 12.
pag. 418
- Qui renuntiavit, & cum ante electionem penituit,
 debet omnino admitti, ibid. n. 29
- Renuntio.*
- Renuntio facta in Capitulo diffinitorio de ali-
 quo Correctorio ad ipsum diffinitum spec-
 dat de alio Correctore providere, t. 2. num. 32.
pag. 130
- Renuntio quando, & quomodo debeat fieri à No-
 uitiis, t. 1. n. 71. p. 244
- Facta à Nouitio ante ingressum Religionis intuitu
 tamen illius valet, ibid. n. 73
- Renuntiationis nomine quid intelligatur, ibid. n. 74.
 & 75.
- Renuntio facta à Nouitio intra duos menses ante
 professionem, si interim moriantur, non valet, ibid.
num. 76. p. 215
- Facta à Nouitio vicino morti proficiente per pri-
 uilegium aote annum, si deccdat, valet, ibid.
 n. 77
- Renuntio, si professio, quæ sequitur, inualida est,
 non valet, ibid. n. 78
- Facta à Nouitio cum debitis solemnizationibus non
 potest à volente persequatur in Religione reuocari,
ibid. n. 79
- Renuntio facta à Nouitiis ante ingressum Religio-
 nis, intuitu tamen illius valet, tom. 2. q. 3. cap. 1. §. 8.
n. 207. p. 205
- Renuntio debet fieri intra duos menses ante pro-
 fessionem, ibid. n. 81. 4. p. 204
- Renuntio quid sit, tom. 1. lit. R. cap. 8. num. 1.
pag. 125
- Renuntio metu facta, etiam si sit cum iuramento,
 an sit nulla, ibid. n. 1
- Renuntio semper est facienda Superiori, ibidem;
num. 4.
- Capitulum an possit acceptare renuntiationem
 Correctoris, ibid. n. 5
- Vicarius Generalis an possit acceptare renuntia-
 tionem, ibid. n. 6. p. 126
- Renuntiationis forma, quæ conditiones habere de-
 beat, ibid. n. 7
- Omnes dignitates possunt renuntiare, ibid. n. 8
- Renuntiationem, an & quando possit perire, ibid.
num. 9
- Rescriptum.*
- Rescriptum quid, & quotuplex sit, t. 1. n. 1. p. 200
- Rescripta commissi alicui nomine dignitatis, ipso motu
 ad successorem transeunt, ibid. n. 3
- Rescriptum prohibens causæ cognitionem, est de fal-
 sitate suspensum, ibid. n. 7
- Rescriptum propter causam impulsam falsam non
 videtur, ibid. c. 3. p. 210
- Reservare.*

& Verborum:

Referuare.

Referuare sibi casus possunt Prelati Regulares, t. 1. p. 105

q. 1. c. 1. n. 1.

Ex quare, *ibid.* n. 3

Peccata merè interna referuari non possunt, *ibid.* num. 4

Nec venialia, aut mortalia, alijs rite confessis, *ibid.* num. 5.

Nec casus omnes designati à Clemente VIII.

ibid. n. 7

Possunt tamen referuari peccata, de quibus dubitatur, an sint mortalia, vel venialia, *ibid.* num. 8.

pag. 107

Referuata intelliguntur peccata, quando sunt consummata, *ibid.* n. 9

Referuare quos casus sibi possint Prelati Regulares, *ibid.* g. c. 1. r. p. 111

An possint sibi excommunicationem referuare, *ibid.* n. 3 a

Possunt Provinciales cum Capitulis referuare casus pro aliquo Conuentu particulari, *ibid.* numero 33

An casus referuati à Regula, vel constitutionibus, post Decretum Papæ sint amplius referuati, *ibid.* num. 34

Publicè incurrentes in casum referuatum non possunt absolui ab habente auctoritatem delegatam, *ibid.* num. 35.

An tactus, & oscula possint referuari, *ibidem*, num. 36

Referuare sibi casus, an possint Correctores, t. a. q. 1. c. 1. n. 11.

Referuaria habens, an sit absolueudus à non habente potestatem, *ibid.* n. 12.

Quid, si celebrare debeat, & non adsit, qui possit eum absoluerè, *ibid.* n. 16.

A referuari absolueus, quas pœnas incurrit, *ibid.* num. 18

Referuatio omnis cessat in articulo mortis, *ib.* n. 13.

pag. 108

Simplex Sacerdos etiam presente Parocho in illo articulo potest absoluerè.

Et sic absolueus, si non morietur, non tenetur iterum confiteri, *ibid.* n. 14

Referuatio casuum concessio, tempore reconciliationum quomodo intelligatur, *ibid.* n. 11.

Referuare.

Residere tenentur Prelati Regulares in suis Prelatiis, n. a. q. 1. c. 7. n. 3.

Quibus causis possint excusari, *ibid.* n. 3 t

Respublica.

Respublica non est, ubi lex non præuilet, t. 1. q. 1. c. 7. num. 61.

Respublicè Interest scelera puniri eo loco, ubi fuerint perpetrata, t. 1. n. 9.

Retrahere.

Retrahens aliquem paratum ingredi Religionem, in qua disciplina Regularis obseruatur, peccat mortaliter, t. 1. q. 1. c. 19.

Retrahens Nouitum à iam suscepto habitu mortaliter peccat, *ibid.*

Si tamen retrahat dolo, vi, fraude, tenetur etiam iniuriam compensare, & quomodo. *ibid.*

Retrahens professum à Religione dolo, vi, fraude tenetur resarcire damna, quæ Religio passa est. *ibid.*

Retrahens aliquem, vel paratum ingredi, vel iam ingressum, sed non professum, vel iam professum, etiam vi, dolo, &c. licet mortaliter peccet, & tenetur compensare damnum datum, nunquam tamen ingredi ipse loco resarci tenetur. *ibid.*

Tom. III.

Reuerentia.

Reuerentia quid sit, t. 1. q. 1. c. 28. p. 95

Est primum motuum ad honorandum. *ibid.*

Reuereri.

Reuereri, honorare, laudare, glorificare quomodo differant, t. 1. q. 1. c. 28.

Reu.

Reum examinandi forma, tom. 3. littera R. cap. 2. pag. 126

Quæ sit prima interrogatio, quæ facienda est reus, *ibid.* n. 1.

Si reus respondere recuset, debet notari in processu, & cogi ad respondendum, *ibid.* n. 2

Debet reus respondere præcisè, *ibid.* n. 3

Quomodo ad id compellatur. *ibid.*

Quod tamen intellige, quomodo reus iudicet interrogetur, *ibid.* n. 4

Reus antequam examinetur debet iustificari de statu causæ, *ibid.* n. 6

Dubitans in iuridicè interrogetur, non tenetur crimen manifestare, *ibid.* n. 8.

Contra iuris ordinem interrogatus an possit veritatem fateri, *ibid.* n. 11

Rei in examine quæ sint notanda, *ibid.* n. 12

Reus in carcere ad hoc, vt examinetur, debet excarcerari, *ibid.* n. 14.

In nototus non debet examinari dubitatio, sed assertio, *ibid.* lit. P. c. 7. n. 6.

Reus non tenetur secretum delictum manifestare, t. 1. q. 1. c. 16. g. 1.

Reus, cuius delictum est notorium, ipse verò occultus, ad excommunicationem positum à Prelato pro rei manifestatione, si manifestare non tenetur, *ibid.*

Reus potest ad vitanda graua tormenta sibi falsum crimen imponere, abque peccato veniali, licet ob illius confessionem esset morte plectendus. *ibid.*

Iuxta alios peccabile solum venialiter. *ibid.*

Reus iuridicè interrogatus, tenetur sua delicta, quantumvis graua confiteri. *ibid.*

Non autem si ex tali confessione pœna mortis sit incurrenda. *ibid.*

Rex Christianissimus.

Rex Christianissimus semper fuit patronus nostræ Religionis, t. 3. n. 54.

Roma.

Romam ire prohibetur Regularibus absque licentia in scriptis Generalis, vel Proterotus, tom. 4. c. 19.

& 45.

Cum licentia tamen Prouincialis ex causa communi Prouincie, possunt etiam, *ibid.* §. 60.

Possunt tamen ingredi sine licentia verè graui, qui ad sanctam Sedem recurrunt, tom. 1. num. 17.

pag. 192

Roma est communis omnium Patria, t. 1. num. 16.

pag. 47b

S

Sacerdos.

Sacerdos propius quando dicatur contempus, t. 1. num. 1.

Sacerdotes obligati celebrare ratione beneficij, vel Capellæ, non possunt recipere elemosynas pro Missis votuius, t. 2. ad 4.

Sacerdos Regularis absque sui Prelati licentia, non potest secularium, neque Regularium confessiones audire, t. 1. q. 3. c. 21.

Neque à venialibus, vel mortalibus alijs rite confessis,

Z a

Index Rerum,

- conf. illis, licet absolute, *ibid.*
 Posset tamen valide, *ibid.*
 Quodnam peccatum committit absolviendo, *ibid.*
 In duobus tamen casibus, etiam invalide absoluit, *ibid.*
 Quid dicendum circa hoc pondum, in nostra Religione Minorum, *ibid.* *p.60*
 Sacerdos non celebrans per ignorantiam in Ordine Minorum, est priuatus voce passiva, tom. 2. q. 2. *p.5.5.1. n.31.* *p.143*
Sacerdos.
 Sacerdotes vno Religio cognito peccante omnes tales indicant, tom. 1. quest. 1. cap. 16. §. 2. *p.8.19.* & c. 72. *p.43*
Scabiosus.
 Scabiosus potest eligi ad dignitates, t. 2. q. 2. c. 4. n. 6. *p.8.136*
Scandalum.
 Scandalum quid, & quomodo eo peccetur, t. 2. q. 2. c. 3. §. 4. n. 3. *p.101*
 Grauius peccatum, *ibid.* n. 50. *p.100*
 Mandatum Praelati generatum scandalum exequendum est, *ibid.* §. 2. n. 3. *p.130*
 Scandala quaedam despicenda, quaedam non, t. 1. q. 1. c. 3. §. 1. *p.80*
 Ad scandalum vitandum tenetur subditus obedire Superiori cum suo graui incommodo, & suo iuri cedere, *ibid.* q. 1. c. 7. *p.14*
 Ad scandalum vitandum potest subditus non obedire, Praelato, etiam iustum quid praecipienti, *ibid.*
Scholares.
 Scholares tenentur defendere opinionem sui Lectoris, t. 3. lit. L. c. 1. n. 3. *p.74*
Schola pia.
 Scholarum piarum Clerici Regulares non comprehenduntur in Decretis generalibus edictis à Clemente VII. quibus ceteri Clerici Regulares non comprehenduntur, t. 2. §. 2. *p.413*
Sciens.
 Sciens Auctorem delicti sub sigillo naturali, ad consilium, vel remedium adhibendum, non potest, quominus praecedat infamia, eum manifestare, t. 1. q. 1. c. 16. §. 1. *p.39*
 Sciens auctorem alicuius facti, qui tamen factus est impotens, ad restituendum, an tenetur eum manifestare, *ibid.*
Scientia.
 Scientia est Religio necessaria, t. 2. q. 1. c. 1. num. 2. *p.72*
 Quomodo falsebriter acquiri possit, ex D. Thom. *ibid.* §. 5. n. 104. *p.91*
 Scientiarum species quae, *ibid.* quest. 2. cap. 2. num. 3. *p.72*
 Scientiarum gradus tres, *ibid.* n. 6. *p.73*
Scriba.
 Scriba Capituli datus vnam solum Schedulam electori, vel duas eiusdem nominis, peccat mortaliter, t. 1. q. 1. c. 31. *p.716*
 Scriba de iure communi non est necesse quod sit de corpore capituli, *ibid.* §. 2. *p.130*
 Scriba quomodo Capitulo fidelitatem promittat, t. 1. lit. E. c. 3. n. 1. *p.43*
 Scriba sen scrutatores reuelantes suffragium alicuius, peccant mortaliter, & dubiam reddunt electionem, t. 2. n. 24. *p.452*
 Etiam de iure communi debent esse de corpore Capituli, *ibid.* n. 26. *p.467*
 An possit vnus Scriba eligi pro tota Visitatione generalis, *ibid.* n. 29. *p.467*
 Scriba quando à solo Superiore nominari possit, *ibid.* num. 30. *p.418*
- Scribere.*
 Scribere, aut recipere literas absque licentia Praelati, est peccatum contra votum paupertatis, t. 1. q. 2. c. 1. §. 10. *p.149*
 Scribere quomodo possint Religiosi absque Praelati licentia, *ibid.* *p.150*
 Scribere contra obedientiam Praelati mortale peccatum est, *ibid.*
 Scribere literas ad Superiorem sine nomine an sit peccatum mortale, *ibid.* §. 12. *p.151*
 Et an Praelati ex huiusmodi literis possint ad inquisitionem delictorum in his contentorum procedere, *ibid.*
 Scribere literas continentes delicta fratrum ad suum Praelatum ad bonum finem, an liceat, *ibid.*
 Scribentes ad suum Praelatum contra aliquem delicta mixtum vera, & falsa, etiam factis subscriptionibus mortaliter peccant, & restituere tenentur sumam, *ibid.* *p.152*
 Nec Praelati per huiusmodi literas possunt quinquam indicare, nec à subscriptis de veritate illarum cognoscere, *ibid.*
 Scribere absque Correctoris licentia non possunt Minimi, tom. 2. quest. 1. cap. 4. §. 5. num. 132. *p.841*
Scripta.
 Scripta apud aliquem reperta an, & quomodo ei nocere possint, t. 2. n. 61. *p.480*
Scriptura.
 Scripturae ordo quando sit attendendus, t. 2. num. 28. *p.473*
Scrutatores.
 Scrutatores non est necesse quod singulorum vota scrutentur, tom. 2. §. 1. littera E. cap. 3. numero 2. *p.2543*
Scutra.
 Scutra alegandi à Religiosis, t. 2. q. 2. c. 3. §. 24. num. 250. *p.134*
Secretum.
 Secreta commissa sunt fideliter custodienda Praelato, tom. 2. questione 1. cap. 3. §. 19. num. 199. *p.125*
 Secreta fidei nostrae commissa sunt in triplici differentia, t. 1. q. 1. c. 3. §. 1. *p.14*
 Secretum quod est in damnum communitatis, vel Praelati, est statim reuelandum, etiam si iuramentum de non reuelando praecessisset, *ibid.*
 Quae habentur sub confessionis secreto, nullo casu possunt reuelari, *ibid.* *p.33*
 Et quae dicantur haberi sub tali secreto, *ibid.*
 Secreta quae non vergunt in damnum communitatis, neque Superioris, an reuelare teneamur ad Superioris praecipium, *ibid.*
 Secreta ordinis quae dicantur, *ibid.* capite 17. *p.43*
 Secreta ordinis non reuelare iussus Religiosus, obedire tenetur, *ibid.*
 Ipsa reuelare est grauissimum peccatum, multa in se peccata comprehensa, *ibid.*
 Solent hoc facere curiosi, loquaces, vinosi, *ibid.* §. 10. *p.44*
Senes, Seniores.
 Senes à vino abstinere debent, tom. 2. numero 4. *p.330*
 Senum qualitates, *ibid.*
 Senes debent esse graues, *ibid.* num. 9. pagina 331
 Et prudentes, *ibid.* n. 10.

Et constantes, *ibid.* **n. 11**
 Ut Superiores honorandi, *ibid.* **n. 12**
 Debent esse taciti, *ibid.* **n. 14**
 Non tamen semper, *ibid.* **n. 15** **p. 334**
 Senum miseris, & calamitates, *tom. 1. quest. 4. cap. 6.*
p. 573
 Senes quomodo sint intelligibiles ad Dignitates, *t. a.*
q. 2. c. 4. d. 5. **p. 336**
 Vincuntur quandoque à iunioribus consilio, *ibid.*
esp. 1. n. 5. **p. 63**
 Male Seniores præferuntur sibi omnes dignitates
 deberi, *ibid.* **n. 6.** **p. 69**
 Cæteris paribus Seniores antepouendi in digni-
 tatibus, *ibid.* **n. 13.** **p. 70**
 Et in dubio pro Senioribus præsumendum, *ibidem*
num. 14
 Senum privilegia, *ibid.* **n. 3.** **p. 67**
 Senes præ cæteris honorandi,
 Præsumunt prudentiores, *ibid.*
 In consiliis dandi iunioribus antepouuntur, *ibid.*
 Eorum auctoritas maior, *ibid.*
 Seniores prius subscribunt, *ibid.*
 Vtini tamen rationes proferunt, quando in iudi-
 cio adfuit eum iuuenibus *ibid.*
 Seniores primo loco sedent, & si desit præses in Ca-
 pitulo, præfider Senior ex his, *ibid.*
 Præferendi sunt iuuenibus in legationibus, *ibid.*
 Vbi vnus promissus loquitur, ille debet esse Se-
 nior, *ibid.*
 Seniores possunt iuniores corrigere,
 Punitia prius Senioribus danda, *ibid.*
 Testes Seniores iunioribus præferuntur, *ibid.*
 Mihius ponuntur, *ibid.*
 Ipsorum dicta custodienda, *ibid.*
 Excusantur à longis itineribus,
 Qui honorant Senes, honorant Deum,
 Mundus datat propter Senes, *ibid.*
 Hæc tamen intelliguntur de Senioribus probis,
ibid. **n. 4.** **p. 68**

Sententia.

Sententia quid sit, *tom. 1. q. 1. c. 2. §. vñ. num. 25.*
p. 17
 Sententia absolutoria forma, *tom. 3. lit. S. cap. 1.*
pag. 122
 Triplex potest absolui reus, *ibid.* **n. 1**
 Contra absolutum ex causa innocentie, an possit
 amplius procedi, *ibid.* **n. 2. & 3.** **p. 130**
 Quando dubitatur de sententia absolutoria an sit
 diffinitiva, iudicanda est diffinitiva, *ibid.* **n. 4**
 Sententia interlocutorie forma, *ibid.* *lit. S. cap. 2.*
p. 130
 Quid sit Sententia interlocutoria, *ibid.* **n. 1**
 Quomodo differat à diffinitiva, *ibid.* **n. 2**
 Sententia diffinitivæ forma, *ibid.* *c. 1.* **p. 131**
 An Index in hac Sententia teneatur exprime re cau-
 sam, *ibid.* **n. 1**
 Clausula, *in nomine Domini*, an necessario debeat
 apponi in Sententia, *ibid.* **n. 3**
 An hac Sententia debeat fieri in scriptis, *ibidem*
num. 4
 Forma Sententie condemnatorie absque expres-
 sione causæ, *ibid.* *c. 2.* **p. 131**
 Sententia Principis facilius, etiam si solum sit de casu
 particulari, *tom. 1. n. 16.* **p. 387**

Sepultura.

Sepelire cadavera, & facere officia in Ecclesiis Regu-
 larium absque expressa licentia Superiorum eorum
 Rectoribus, & Cotatis non licet, *tom. 2. p. 441*
 Sepeliri eligentes cum habent Regularium multas In-
 dulgentias lucrantur, *tom. 1. n. 2.* **p. 116**
 Quem tamen habitum recipere tenentur à Super-
 iore, *ibid.* **n. 3. & 4. 2.** **p. 118**

Possunt eligere Sepulturam ubicunque voluerint,
ibid. **n. 11.** **p. 342**
 Sepeliri in Ecclesiis Regularium nullus potest filius iu-
 uenilis, *ibid.* **n. 2.** **p. 353**
 In eis sepeliri mandantes multas lucrantur Indul-
 gentias, *ibid.* **n. 16.** **p. 362**
 Sepelire non possunt super terram corpora defuncto-
 rum, *ibid.* **n. 1.** **p. 376**
 Sepelire aliquem in alieno Sepulchro an possit Prae-
 latus, *ibid.* **n. 2.** **p. 347**

Sepultura.

Sepulturam eligere in Ecclesiis Regularium omnibus
 liberum est, *tom. 1. §. 28. pagina 336. & §. 21.*
p. 253
 Sepultura in Ecclesiis Regularium libera est, *ibidem*,
num. 35. p. 262. & tom. 2. §. 15. p. 291. & ibid.
num. 35. p. 296
 Et quid per illud, *libera*, intelligatur, *tom. 1. n. 16.*
p. 347
 Sepultura defunctorum subter altaria, vel brachellas,
 fieri prohibetur, *tom. 1. n. 1.* **p. 276**
 Sepultura locus in Ecclesia vendi potest, *ibid.* **n. 2.**
p. 347
 Sepultura locum in Ecclesia emens, non acquirit do-
 minium illius, sed tantum vsum, *tom. 1. num. 46*
p. 397
 In dictis Sepulchris non possunt sepeliri, nisi here-
 des sanguinis, *ibid.* **n. 48**
 Conuentus non potest Sepulturam, aut Capellani
 concessam alicui, illi auferre, *ibid.* **n. 49**
 Mortuo tamen empore, & eius descenditibus,
 bene potest Conuentus illis concedere, *ibid.*
 An in Sepulchro alicui concessio, possit ipso iure
 aliquis fidei, *ibid.*
 In Ecclesia patronata potest luino patrono, Sepul-
 chrum, seu Capella constitui, *ibid.* **n. 50. Mado**
in hunc fundamens non fit aliter eorum. Quando
 aliquis est sepeliendus apud Regulares, ad hos
 pertinet declarare, qua via ducendus sit, nec est ne-
 cesse, ut prius defunctus deferatur ad Ecclesiam
 Parochialem, *ibid.* *numero 31. & numero 33. ad 4.*
p. 328
 Sepultura electio probatur per testamentum, vel per
 scripturam subscriptam manu propria, *ibid.* **n. 32**
p. 192
 Qui Sepulchrum sibi fabricauit, licet inestatus de-
 cedat, censetur eam sibi elegisse, *ibid.*
 Probatur etiam per testes, *ibid.* **n. 33**
 Ab ipsis regularibus in eorum Ecclesia, non à Ca-
 nonicis, alibi, officia super cadaveribus defuncto-
 rum peragere debent, *tom. 2.* **p. 441**
 Vbi vnica tantum eorum deferti solet in Cadaveri-
 bus effertendis, deferenda est tantum eorum Ecclesie,
 ad quam corpus deferretur, *ibid.*
 Parochi plus præcipere non possunt in sepulchris,
 quæ sunt in Ecclesiis Regularium, quam in eis,
 quæ sunt in propriis, *tom. 2. §. 2.* **p. 442**
 Sepulchrum eligere licitum est patenibus, filiis Mi-
 noribus, etiam in iuris Patochis, *ibidem* **p. 444**

Sepulchrum.

Sepulchri in alieno sepulchro exhumati non debent, *t. 1.*
num. 23. **p. 348**
Senectus.
 Senectus quid, & quando ea vtendum magis, quam
 clementia, *tom. 2. quest. 2. cap. 2. §. 23. num. 287*
p. 131

Sigilla.

Sigilla mandantur consignari Generali Minimoto
 recens electo, *tom. 2. §. 2.* **p. 404**
Simonia.
 Simonia, *Simoniæ, Simoniatus.*
 Simoniæ committit Religiosus, qui dæ aliquid ma-
 nus temporale, vel à manu, vel à lingua, vel

Index Rerum,

ab obsequio pro consequendis rebus piciualibus, tom. 1. q. 1. c. 11. §. 2. p. 130
 Simoniaci est electio, in qua electores conveniunt, ut unus suffragetur in una, & alter suffragabitur in alia, ibid.
 Illa etiam est Simoniaci electio, in qua concutitur unus electorum, cui facta fuit aliqua promissio temporalium, etiam si existeret extra numerum maioris partis, ibid.
 Simonia est dare pecuniam pro obtinenda voce allicuius, ibid.
 Simoniaci est electio in qua pro suffragio fitendo promittitur Prioratus, Collegatus, &c. ibid.
 Simonia non est offerre pecuniam, ne eligatur indignus, seu ut eligatur dignus in communi, ibid.
 Simoniacus est, qui dat pecuniam, ne accoletur de aliquo delicto, propter quod esset exclusus ab electione, ibid.
 Simoniam committit, qui dat pecuniam, ne quis suffragetur alicui digno, ibid.
 Simonia est electio in qua datur pecunia, ne quis electio se opponat, ibid.
 Simoniam non committit electus, & confirmatus ad aliquam dignitatem, si det pecuniam pro se in suo iure manotendo, ibid.
 Nec ille qui fuit iniuste priuatus, vel suspensus, si det pecuniam pro sua rehabilitatione, ibid.
 Nec est Simonia dare pecuniam, ut quis non elector iniuste vexans delictis, ibid.
 Non est Simoniacus ille, qui daret pecuniam, ne quis non elector, electores sobornaret, ibid.
 Simoniaci tamen est electio, in qua quis dedit pecuniam, sciente illo, cui electio procurabatur, & non contradicente, ibid.
 Simoniacus non est, qui ignorans Simoniam, quae committeretur, sed quis suspicatus est, ne committeretur, contradixit, ibid.
 Sed quid si postquam fuit electus, consensit pecuniam soluendo, ibid.
 Simonia commissa prout ignorans electio, sed non contradicente, quia non est suspicatus, reddit electionem nullam, ibid.
 Modo in odium illius ab inimico pecunia data non fit, ibid.
 Simoniaci electio ignorans electore, & electio est iure iure nulla, ibid.
 Simoniaci electio tenetur in conscientia renuntiare, ibid.
 An sit priuatus aliis dignitatibus citè acquisitis, ibid.
 Simoniaci dignitatem obtinens inhabilis est ad quoscunque alias dignitates, ibid.
 Per Simoniam in beneficiis incurritur excommunicatio maior, ibid.
 Per Simoniam, quae committitur in ingressu Religionis an incurritur excommunicatio, ibidem pagina 133
 Simoniaci dignitates obtenientes sunt infames, ibid.
 Ad incurrendas penas contra Simoniacos non sufficit quod pecunia sit promissa, sed debet esse realiter data, & acceptata, ibid.
 Simoniaci electionis mediatores incurrunt in excommunicationem, ibid.
 Cum Simoniaci electio quis possit dispensare, ibid.
 Qui fuit Simoniam committit, non est pœnis Simoniacorum obnoxius, ibid.
 Contra Simoniacos in Ordine nostro sunt positae multe pœne, ibid.

Sobrietas.

Sobrietas quid, tom. 1. quest. 2. cap. 3. §. 23. num. 114. pag. 128

Prelatus necessaria.

Socius.

ibid.

Socij Superiorum in Ordine Minorum habent votum deefinium in rebus grauibz, t. 2. q. 1. c. 2. §. v. num. 20. p. 16

Socii duobus inter se discordantibus statim parti Superioris cum alio socio, & alij duo tenentur se subscribere in Ordine Minorum, ibidem, num. 24

Socij Prelatorum si delinquant, quomodo puniantur à suis Prelatis, ibid. n. 36. p. 18

Socij Prelatorum, & deiniiores, quam aetatem habere debeant, ibid. quest. 2. cap. 2. num. 20. pag. 71

Solertia.

Solertia quid, tom. 2. quest. 1. cap. 3. §. 6. num. 61. pag. 103

Sollicitudo.

Sollicitudo quid sit, t. 2. n. 9. p. 338

An dictum vnus mulieris sollicitate sufficiat ad capturam sollicitantis, ibid. n. 4. pag. 159. & tom. 2. num. 4. p. 481

Sollicitantes in confessionibus sunt suspecti de heresi, t. 2. §. 3. p. 17. & ibid. n. 6. p. 379

Sollicitantes qui dicendi sint, ibid. §. 5. p. 318
 Contra istos procedunt Inquisitores, & locorum ordinarij, ibid. §. 6

Ad istius delicti probationem admittuntur testes singulares, ibid. §. 7. & n. 2. p. 367

Quor autem testes requirantur, ibid. n. 3

Sollicitans ad alia peccata non carnalia, non incurrit pœnas, t. 2. n. 7. p. 379

Mulieres sollicitantes confessarios non incurrit has pœnas, ibid.

Nec Confessarius confitectis mulieri sollicitantis, ibid. n. 9

Mulier consensiens confessario sollicitanti, tenetur eum denuntiare, non tamen proptium consensum manifestare, ibid. n. 12

Sollicitantes ante, vel post confessionem immediate incurrunt pœnas, ibidem, numero 12 pag. 160

Sollicitatio ante vel post confessionem immediate quæ sit, t. 2. n. 9. p. 483

Sollicitantes pœnas incurrunt pœnas, tom. 2. num. 14 pag. 160

Sollicitans cœminum in loco solito audiendi confessiones, etiam si eas non audiat, incurrit pœnas, ibid. n. 17

Quas etiam incurrit sollicitans pro se, vel pro alio, ibid. n. 16

Non tamen incurrit sollicitans mulierem in administratione aliorum Sacramentorum, ibidem, num. 17

Sollicitate mandans confessarius cœminum an incurrit pœnas Gregorij XV. tom. 2. numero 12 pag. 482

Confessarius in iudicatione carens an sollicitando in confessione incurrit dictas pœnas, ibid.

Possunt dari aliquæ causæ excusantes à denuntiando sollicitantem, ibid. n. 5

Hoc vitium correctionem fraternam admittit, ibid.

Confessarius sollicitans penitentiam, ad istum solum venialiter inhonestus, an incurrit has pœnas, ibid. n. 6

Confessarius dans penitentem epistolam aperientem solum post regestam in domum propriam, non incurrit has pœnas, ibid. n. 7. p. 483

Confessarius sollicitatus à penitente, an sit denuntiandus, si solum tacitis consensit, ibidem, num. 8

Sollicitator.

& Verborum.

Sollicitator.

Sollicitator pto vitandis penis tedium, t. 1. n. 12.
p. 361

Ordinarij in actu admittendi aliquem ad confessiones
secularium audendas, tenentur eis legte
constitutionem Gregorij X V. ibid. n. 14

Sollicitatus.

Sollicitati tenentur denuntiare solicitationes, t. 1. n. 24.
pag. 361

Nec aliter possunt absolvi, ibid.
Confessarius verò sollicitans ab omnibus absolvi
potest, ibid. n. 25

Sollicitari an teneantur sollicitantes fraternaliter corrigere
ibid. n. 26

An possit dari casus, in quo mulier sollicitata
non statim denuntiare teneatur, ibid. num. 28.
pag. 362

Sollicitudo.

Sollicitudo temporalium quid, tom. 1. q. 2. cap. 5. §. 12.
num. 121.

Vitanda Prælati Regularibus, ibidem, numero
122

Quam habere liceat, ibid. n. 123. p. 111

Sorilegi.

Sorilegi qui sint, tom. 2. quæst. 3. cap. 2. §. 1. num. 38.
pag. 212

Specula.

Specula quare sit aduentus, tom. 1. quæst. 1. cap. 28. §. 3.
pag. 101

Sponsalia.

Sponsalia, an per ingressum Religionis dicantur,
t. 1. q. 3. c. 1. §. 2. n. 54. p. 176

Sponsiones.

Sponsiones facere an possint Religiosi super extra-
dictione Senatorum, tom. 1. quæst. 2. cap. 2. §. 1.
n. 122. p. 20

Statuens.

Statuens mens magis est attendenda, quam sta-
tuti verba, tom. 1. quæstione 1. cap. 18. §. 1.
pag. 47

Statutum.

Statuta condere possunt Generales & Provinciales,
t. 1. q. 1. c. 8. n. 5. p. 63

An super his possint dispensari, ibid. num. 54.
pag. 64

An illa declarare, ibid. n. 16

An specialia alicuius Provincie, vel Conventus te-
neantur obsequiare, ibid. n. 20. p. 65

Statuta quod infideles ad fidem conversi ab honori-
bus excludantur, an valeant, ibid. q. 2. c. 5. §. 6. o. 84.
pag. 151

Statutum, quo iubetur solui aliqua pensio ab hospiti-
bus, quomodo intelligatur, tom. 1. lit. Z. c. 1. n. 4.
pag. 156

Hoc statutum nisi intelligatur sano modo est con-
tra ius naturale, ibid. n. 6

Contra ius Canonicum; ibidem, numero 7.

pag. 157

Contra Regulam nostram, ibid. n. 10

Contra statuta Religionis, ibid. n. 14

Contra veterem hospitalitatis, ibidem; num. 17.

pag. 158

Contra bonos mores, ibid. n. 12

Statutum, quo Curati nolunt leuare corpora defun-
ctorum, nisi tot vocentur Clerici facultes, quot
Regulares, quomodo intelligatur, t. 3. lit. Z. cap. 5.
Append. 1. n. 1 p. 160

Statuta facere quomodo possint Minimi, tom. 1. §. 4.
p. 160. & n. 10. p. 162. & §. 1. p. 163. & §. 7. p. 160.
& §. 4. p. 155

Nec licet multum Minimis in statutis abundare,
ibid. §. 5

Statuta facta in vno Capitulo Generali confirmata
à Papa, an possint mutari in alio, ibid. tom. 3.
pag. 189

Statuta semel facta non debent facile mutari, ibid.
num. 1. *Dicitur enim leg. in rebus. ff. de consuet.*
Princ. antiqui mores non sunt mutandi sine maxi-
ma, & evidenti necessitate, & Nicolaus Papa re-
latum in cap. Ridelium, d. 12. de i. Ridelium est,
ut traduntur quatuor antiquis à patribus accepti-
mus, infringi patiamur, & D. Thomas 1. 2. q. 97.
art. 2. definit legem, etiam humanam non esse mu-
tandam propter quamlibet utilitatem, sed pro-
pter maximam, quæ superet damnum, quod muta-
tio adducit.

Statuta duobus modis dicuntur esse contra ius com-
mune, t. 1. n. 12. p. 168

Statuta quod descendentes ex genere Iudæorum non
admittantur ad Religionem, & quod in aliena
Religione professi non præstentur in nostra, an
sint contra ius commune, ibid.

Statutum illud quo curati nolunt leuare corpora defun-
ctorum, nisi vocentur tot Clerici, quot
Regulares, sapit monopolium, ibid. numero 7.
pag. 189

Est contra libertatem Ecclesiasticam, ibid.

Est contra ius naturale, ibid.

Est simoniacum, ibid.

Statutum de non renuntiandis officiis in ordine no-
stro quomodo intelligatur, tom. 1. numero 3.
pag. 486

Studentes, Studere.

Studere possunt Religiosi scientiis liberalibus, &
Philosophicis, in quantum ordinantur ad sacram
doctrinam, t. 1. q. 1. c. 10. p. 110

Et quasi per transennam possunt studere libris
Poëtarum & Oratorum, ibid. p. 111

Studente deputati Religiosi, si in studio fuerint no-
tabiliter negligentes peccant mortaliter, ibid.

Studente non debent erubescere Religiosi seniores,
etiam iunioribus docebantur, ibid.

Studere diebus festis ad illuminationem proprii in-
genij peccatum non est, ibid. p. 112

Locer quis studere lucrî gratis, secundum Contzen,
ibid.

Studentes an possint impediri à Correctoribus, t. 1.
q. 1. c. 1. c. 4. §. 5. n. 38. p. 41

Procuratore tenetur Prælatus sob mortali, vi subsidij
per studia litera imbuantur, ibid. q. 1. c. 7. num. 23.
pag. 60

Corrupte tamen sodolus à studiis amonere tenetur,
ibid. q. 1. c. 2. §. 3. n. 78. p. 66

Ad eam stobd non sunt admittendi, ibidem,
nom. 79

Studentibus tenentur Prælati aliqua privilegia con-
cedere, ibid. n. 80

Et aliquas etiam recreationes honestas, ibid. n. 81.
& t. 1. q. 1. c. 10. p. 112

Quæ sint istæ recreationes honestæ, ibid. num. 81.
pag. 86

Studentes assignandi forma, tom. 1. lit. S, cap. 51
pag. 112

Studentium munera, ibid. §. 4. p. 113

Quando legere, & vacare debent, ibid. §. 7.
pag. 113

Studentium leges, ibid. §. 5. p. 112

Privilegia, ibid. §. 8. p. 116

Poenæ & præmia, ibid. §. 9

Studentium Magister, ibid.

Studentes ad studendum hortandi forma, tom. 1. lit. S,
cap. 2. p. 68

Studia literarum mentis vitia sanant, ibid.

Studentibus tria sunt necessaria, t. 1. q. 1. c. 10. p. 113

Studentia

Index Rerum,

- Studendi modus vilis quia. *ibid.*
 Studii tria obesse solent. *ibid.*
 Studentes vt facilius addiscant, debent Magistris
 subire. *ibid.*
 Studentibus amor discendi est necessarius, & consistit
 in tribus. *ibid.*
 Studentes sunt filij spirituales sui Magistris. *ibid.*
 Suum præceptorem tenentur diligere & timere.
ibid.
 Studerent dum iuuenes sunt. *ibid.*
 Studendum in primis libris antiquioribus, & à
 multis sæculis probatis, *ibidem*, §. vñco, pa-
 gina 116
 Studentes vnius Ductoris eruditione debent esse con-
 tenti. *ibid.*
 Quibus libris studere debeant. *ibid.*
 Studentes in ordine nostro non possunt eligi in Su-
 periores, t. 2. n. 3. a. *P. 159*
 Hoc tamen in illorum dedecus non redndat, *ibid.*
 num. 33
 Possunt tamen eligi in Diffinitores, Collegas, Dif-
 cretos, & Seniores, *ibid.* n. 14
 De quibus studentibus id intelligatur, *ibidem*,
 num. 33
Studiositas.
 Studiositas quid, & quale eius officium, t. a. q. 1. c. 3.
 §. 2. 4. 5. 6. *P. 133*
Studium.
 Studium sacrarum literarum Regularibus choro de-
 stinatus est maximè necessarium, tom. 1. q. 1. c. 30.
 pag. 110
 Studium veritatis cognoscendæ sex modis potest fieri
 viciosum, *ibid.* *P. 111*
 Studium adhibuerunt aliqui ad dolorem capitis co-
 sandum, alij ad dolorem stomachi sanandum, *ibid.*
 pag. 112
 Studia sunt necessaria ad reformandas Religiones,
 t. 3. lit. l. c. 3. n. 1. *P. 74*
 Studiis linguarum tenentur vacare Regulares, *ibid.*
 num. 1
 Studia linguarum institui in singulis Conuentibus
 mandauit Paulus V. c. 1. n. 19. *P. 118*
 Stadia in qualibet Prouincia erigenda, tom. 1. c. 10.
 pag. 117
 Tanquam necessaria pro Religionum reformatio-
 ne, *ibid.* n. 22. *P. 120*
 Studiorum causis occupati, qui censeantur, *ibid.* n. 3.
 & 4. *P. 400*
 Studia negligentes Prælati quàm malè faciant, *ibid.*
 num. 23. *P. 120*
Stupor.
 Stupor quid, & quale peccatum, tom. 2. q. 1. c. 1. §. 10.
 num. 100. *P. 121*
Stylus.
 Stylus Curie Romane quid possit, tom. 1. num. 18.
 pag. 141
Subditus.
 Subditi possunt communicare cum Prælatis excom-
 municatis non toleratis, tom. 1. q. 1. c. 4. §. 4. n. 9. 1.
 pag. 34
 Subditorum impertinentie quandoque reddunt Præ-
 latum crudelem, *ibid.* q. 1. c. 2. n. 6. *P. 144*
 Subditus an teneatur obedire Prælati roganti, vel
 consulenti, tom. 1. q. 1. c. 4. *P. 4*
 Non obediens Prælati in se leui quomodo peccet,
ibid. c. 1. §. 1. *P. 8*
 Subditus dubitans an materia præparata sit leuis,
 necne, si Prælatus præcipiat sub verbis confinis
 obligare ad mortale, sub mortale teneatur obedire,
 t. 1. q. 1. c. 5. §. 4. *P. 9*
 Nua teneatur subditus obedire Superiori contra
 præceptum alterius Superioris illum in dignitate
 excedentis, *ibid.* c. 6. *P. 10*
 Nec teneatur obedire Superiori præcipienti contra
 mandata Dei, ordinationes Ecclesiæ, seu statuta
 suæ Religionis. *ibid.*
 Nec item teneatur obedire Superiori præcipienti
 aliquam insolitam abstinentiam, seu ne griset ve-
 stimenta illi per Regulam concessa, *ibidem*,
 pag. 11
 An teneatur obedire Superiori præcipienti aliquid
 circa actus internos. *ibid.*
 Sciens subditus, aut valde dubitans rem præci-
 ptam esse peccatam, & certus se non peccare non
 parendo, teneatur non parere, *ibidem*, capite 2.
 pag. 13
 Teneatur obedire, si constet rem præceptam esse
 licitam, licet dubitetur an excedat limites Superio-
 ricatis, *ibid.* *P. 15*
 Nisi vergat in præiudicium tertijs, *ibid.* *P. 14*
 Subditi dubius de potestate Prælati in rebus graui-
 bus non tenetur statim obedire, *ibid.* *P. 15*
 Quando teneatur subditus obedire Superiori, de
 quo dubitatur an sit legitime electus. *ibid.*
 Subditus transiens de vna in aliam Prouinciam
 absque rationabili causa, habet iustam causam ap-
 pellandi, *ibid.* c. 12. *P. 17*
 Non potest subditus cedere iuri suo appellandi,
 quando fama esset necessaria pro virtute conse-
 cranda. *ibid.*
 Non teneatur subditus obedire Genetali eum amo-
 nenti ex sua naturali Prouincia, absque legitima
 causa, *ibid.* *P. 11*
 Subditus potest tribus modis suam Prælatum de al-
 quo delicto admonere, *ibid.* c. 6. *P. 16*
Suffragium.
 Suffragia publica danda secundum rationem neu
 ad libitum, t. 3. lit. E. c. 2. n. 3. *P. 41*
 Dans suffragium teneatur illud dare secundum pro-
 priam conscientiam, *ibid.* n. 4
Superbia.
 Superbia quid, & quodplex, & quando mortale, t. 2.
 q. 8. c. 3. §. 2. 4. n. 33. *P. 132*
Superflua.
 Superflua distribuere quando teneantur Minimi, t. 1.
 §. 9. *P. 100*
Superior.
 Superiores Regularium sunt in triplici differentia, t. 2.
 q. 1. c. 4. n. 1. *P. 13*
 Superiores sunt necessarii in Religionibus, *ibidem*
 num. 2
 Superiores locales an habeant iurisdictionem quasi
 Episcopalem, *ibid.* n. 3
 Superiores Regulares quanto tempore durare expedi-
 dia, *ibid.* §. 2. n. 74. *P. 18*
 Superiores locales, etiam Vniuersi sunt Prælati, *ibid.*
 §. 4. n. 74. *P. 33*
 Etiam si sint amonibiles ad nram Prouincialium,
ibid.
 Habent iurisdictionem quasi Episcopalem, *ibid.*
 num. 26
 Corrigitur fratres quomodo ad istos Superiores
 pertineat, *ibid.* n. 28
 Facultatem his concessam à Summis Pontificibus
 non possunt Prouinciales & Generales contrare,
 neque tollere, etiam in casu abusus, possunt tamen
 eo casu suspendere, *ibid.* n. 72
 Et an id possint Capitula generalia, *ibid.*
 Superiores locales an possint eligi, qui nesciunt lin-
 guam loci, ubi sunt Superiores, *ibid.* n. 90. *P. 36*
 An statim electi sint confirmati, *ibid.* n. 93
 Debetur antequam annus 15. *ibid.* quæst. 1. c. 1.
 num. 16,

& Verborum.

numero 16

pag. 70

Superiores locales, qui continēe cursant per chutres non sunt in bono statu, ibid. q. 1. cap. 7. n. 19.

pag. 61

Superiores Regulares tenentur observare regulas suorum ordinum, ibid. c. 8. n. 1.

p. 62

Superior licet non possit in vniuersum obligare sub mortali, quando regula ad nullam culpam obligat, potest tamen sic priuatum aliquem obligare, c. 1. q. 1. c. 5. 6. 3.

p. 62

Immo & totum aliquem Conuentum in aliquo casu, ibid.

Superiori etiam non recognoscenti alium Superiorem, dicitur se aliquid facere ex iusta causa, non creditur, nisi constet de illa, si id non potest facere sine causa, ibid. c. 12.

p. 61

Superiori Superiorem recognoscenti, & finitum aliquid mandanti, obedire non tenent, etiam si initium peccatum non contineat, ibidem pagina 32

Superiores nostri Ordinis non possunt ad instantiam quoruncunque personarum extra Ordinem existentiam illam gratiam citra dignitates, & remissiones penarum suis Religiosis concedere, ibid. q. 2. c. 2. §. 1. r.

p. 10

Quas gratias possunt concedere suis Religiosis ad instantiam personarum extra Ordinem, ibid. 151

Superiores habent auctoritatem super fratres, t. 1. §. 1. pag. 190

Possunt delinquentes punire, ibid. §. 6

Hec potestas ordinaria est, ibid. n. 11.

p. 191

Non solum quoad profectus, sed etiam quoad Nouitios, ibid. n. 12

Et non solum ad causas regulares, sed etiam ad extraneas, ibid. n. 13

Superiores Regulares, quos casus sibi referuare possint, tom. 2. §. 61.

p. 195

Possunt referuare sibi casus etiam pro nouitiis, ibid. n. 9.

p. 198

An possint precipere sub pena excommunicationis, & absolutionem sibi referuare, ibidem numero 10

Superiores gladio excommunicationis parēe videntur, ibid. n. 11

Et precipiendo ab excommunicatione non inclinant, ibid.

Superiores debent suis subditis necessaria tribuere, ut eis vagandi tollatur occasio, tom. 1. numero 18.

pag. 458

Suspendere.

Suspendere possunt Praelati Regulares suos subditos solo verbo absque monitione, t. 1. lit. C. c. 5. n. 10. pag. 12

Suspensio.

Suspensio fieri potest propter delictum praeteritum & futurum, tom. 1. lit. C. capite 1. numero 11. pag. 12

Suspensio triplex, quem vnaquaque pariat effectum, tom. 1. quaest. 2. cap. 1. §. 1. n. 18.

p. 142

Suspensionis sententiam possunt Praelati Regulares in suos subditos ferre, ibid. q. 1. cap. 4. nom. 16. pag. 219

Suspensio.

Suspensio non potest eligi ad dignitates, t. 1. q. 1. c. 5. §. 1. n. 19.

p. 143

Nec eligere, ibid. n. 15

Quomodo id intelligatur, ibid. n. 13

Suspensio in Ordine Minorum quomodo habet ius in electionibus, ibid. n. 16

Suspensio.

Suspensionis causa coram iudice tunc, assignari debet, tom. 1. q. 1. c. 19. §. 1.

p. 12

Tom. III.

Suspensionis causae sufficientes ad repellendum Iudicem iam ordinarium, quā delegatum, multae assignantur, ibid. §. 2.

p. 53

Synesis.

Synesis quid sit, tom. 2. q. 1. cap. 3. §. 2. nom. 22. pag. 105

T

Tabacum.

Tabaci sempro prohibetur sub pena excommunicationis lata sententia in Ecclesiis Cinitatis, & Diocesis Hispanensis, earumque atris, & ambitu, tom. 2.

p. 437

Tabellae.

Tabellarum officium an possit exerceere Religiosis, tom. 1. q. 3. cap. 5. n. 18.

p. 132

Tabulae.

Tabulae non possunt eligi ad dignitates, t. 1. q. 2. cap. 4. nom. 2.

p. 137

Tallus.

Tallus impudici vitandi, tom. 1. q. 3. c. 2. §. 1. nom. 17.

pag. 216

Tallus est actus venereo cognatus, tom. 1. q. 3. c. 2. pag. 158

Tallia.

Tallia quid sit, tom. 1. n. 136

p. 271

Temperantia.

Temperantia quid, tom. 1. q. 2. cap. 3. §. 10. nom. 197.

p. 125

Eius laudes, ibid. n. 198

Eius partes integrales, ibidem §. 11. numero 202.

p. 126

Subiectio, ibid. §. 21. n. 210.

p. 127

Potentiales, ibid. §. 21. n. 210.

p. 130

Temperantia est Praelatis simpliciter necessaria, ibid. §. 10. n. 199.

p. 125

Quomodo contra illam peccetur, ibid. n. 200

Tertiarij, & Tertiaria.

Tertiarij sunt in multiplici differentia, tom. 1. num. 31.

pag. 223

Tertiariae non possunt consisteri nisi Sacerdotibus approbatis ab ordinario, ibid. n. 32

p. 124

Nec in Paschate communicant, ibid.

Licet ante fit, ibid. §. 1.

p. 129

Tertiarij cum claustralibus habitantes gaudent priuilegiis fratrum, ibid. n. 39.

p. 124

Tertiariae possunt emitte tria vota Religionis, ibid. §. 1.

p. 126

Obedientiam praestant Generali, ibidem §. 4. pagina 227

Tertiariorum professionis forma, ibidem §. 2. pagina 302

Per quam tamen nec noua obligatio, nec votum inducitur, ibid. n. 2

Tertiarij gaudent immunitate, ibidem §. 3. pagina 303

Tertiarij in propriis domibus habitantes, tanquam laici censentur, ibid. §. 21.

p. 143

Tertiariorum vota collegialiter vincentium sollemnitas sunt, tom. 1. §. 1.

p. 161

Tertiariae vocantes simplicem continentiam gaudent priuilegiis fratrum, tom. 1. §. 2.

p. 138

Tertiariae secundum Const. Pij V. quomodo ad claustrum raneantur, tom. 2. n. 13.

p. 188

Tertiarij an sint sepelendi in Ecclesiis fratrum, tom. 1. n. 13.

p. 127

Index Rerum,

Testamentum suum declarare potest Regularis professus, [ibid. n. 109](#)

Testificari.

Testificandi in causis secularium licentiam concedit Prælati Regularis suis subditis, & quomodo, [t. 1. l. 1. c. 1.](#) [p. 117](#)

Hæc licentia non est passim concedenda, [ibid. num. 1](#)

Non potest tamen Prælati eam concedere in causis criminalibus, [ibidem](#), numero 1. pagina [118](#)

Potest tamen concedi pro liberando reo à morte iniuste ei infligenda, [ibid. n. 3](#)

Qui sunt Suspiciores, qui possunt eam concedere, [ibid.](#)

Qui se examinat sine dicta licentia mortaliter peccat, [ibid. n. 4](#)

Testimonium.

Testimonium ferre in causis civilibus non possunt Regulares absque licentia suorum Prælatorum, [t. 1. num. 34.](#) [p. 117](#)

Qui Prælati non debent esse faciles in dicta licentia concedenda, [ibid.](#)

Si Religiosus absque dicta licentia testimonium fecerit, an valeat, [ibid.](#)

Potest Religiosus cum dicta licentia testificari pro liberatione alienius à morte, etiam si aliqua pena calumniationis ex hoc veniat, [ibid.](#)

Testis.

Testes quicumque non sunt admittendi contra [Prelatos, t. 1. n. 1.](#) [p. 115](#)

Sed debet prius inquiri de eorum [iuribus, ibid. num. 7.](#) & [2.](#) [p. 117](#)

Testes examinandi forma, [tom. 1. littera T. cap. 2.](#) [p. 118](#)

Quæ debeant notari in testimonio examine, [ibid. c. 1. num. 1.](#) [p. 119](#)

Quid requiratur ad hoc ut legitime probent, [ibid. num. 3](#)

Debet testis examinari cum iuramento, ut probet, [ibid. n. 4](#)

De quibus sint interrogandi testes, [ibidem](#), numero [1](#)

Testis, siue reus, quando dicatur iuridice interrogatus, [t. 1. q. 1. c. 16.](#) [p. 116](#)

Iuridice interrogatus tenetur sub mortali veritatem fateri, [ibid. §. 1.](#) [p. 116](#)

Eius non legitime interrogatus tenetur veritatem fateri, si debuit sit in publicam perniciem, [ibid.](#)

Etiam si minime requiratur, [ibid.](#)

Testis non potest testificari de eo, quod sit per Sacramentalem Confessionem, [ibid.](#)

Nec tenetur manifestare delictum, quod accepit sub sigillo secreti, vel auxilii, vel consilii petendi gratia, [ibid.](#) [p. 117](#)

Nisi sit in damnum Communis, [ibid.](#)

Testis non tenetur testificari, quando delinquens non laborat infamia, [ibid.](#)

Nec si peccatum est occultum, & iam emendatum, seu emendabile per solam correctionem fraternam, [ibid.](#)

Testis non tenetur testificari cum suo notabili damno spirituali, vel temporali, [ibid.](#)

Nec tenetur testificari ea, quæ solum ex auditu cognovit, [ibid.](#)

Nec quando rationabiliter iudicat, an sit legitime interrogatus, [ibid.](#)

Testis, quando non tenetur veritatem fateri, potest aperte dicere, se illam nescire, [ibid. & seq.](#)

Et se nihil scire, vel non videri, vel non interfuisse, [ibid.](#)

Testis de auditu nihil probat, licet secundum aliquem faciat indicium, [ibid.](#)

Probat tamen, si deponat ante liam mortuam, [ibid.](#)

Statutum factum à communione, quod credant testibus de auditu non valet, [ibid.](#)

Testis potest esse Religiosus in testamento seculari, [tom. 1. questione 1. capite 1. §. 8. num. 126.](#) [pag. 101](#)

Testis non tenetur veritatem fateri, quin prius illi eunget de statu causæ, [tom. 3. l. 1. R. cap. 9. num. 7.](#) [pag. 118](#)

Testis omni exceptione maior, quid sit, [ibid. l. T. c. 3. num. 6.](#) [p. 119](#)

Testes inhabiles, qui, [ibid.](#)

Singulares qui, [ibid.](#)

Singulares an apud Religiosos probent, [ibid. n. 7.](#) [pag. 140](#)

Testis varius, [ibid. n. 8](#)

Testes discordes, [ibid. n. 9](#)

Duo testes sufficientes ad probandum delictum, [ibid. n. 10](#)

An testes examinati in Inquisitione Generali probent, [ibid. n. 11](#)

Testium repetitio quomodo fiat, [ibidem](#), num. 11. [pag. 141](#)

Testium confrontatio quomodo facienda, [ibid. l. 1. R. c. 9. n. 11.](#) [p. 118](#)

Testis facienti pro reo magis creditur, quam illi qui facit pro actore, [ibid. n. 15.](#) [p. 119](#)

Testudo.

Testudines comedere possunt Minimi, [tom. 1. pagina 354](#)

Quas prius non audebant comedere, [ibidem](#), num. 1

Testudines an sint piscis, vel eas, [ibid. num. 1. §. 4.](#)

Testudinum quatuor sunt species, [ibid. n. 5](#)

Testudinum victores in medicamentibus, [ibid.](#)

Testudinum tegumentis utebantur antiqui ad ornandos lectos, [ibid. n. 6.](#) [p. 115](#)

Testudo prudentiæ, identitatis, & pigræ symbolum, [ibid. n. 7](#)

Testudinum pes dexter si infertur nauigio, ad ire tardius creditur, [ibid.](#)

Testudines variis modis patantur ad comedendum, [ibid. num. 8](#)

Theologia.

Theologia quomodo diducatur, [tom. 1. q. 1. cap. 1. §. 1. n. 1. & 2.](#) [p. 72 & 73](#)

D. Thomas.

D. Thomæ doctrina clarior, & facilior omnibus, [t. 1. q. 1. c. 1.](#) [p. 1](#)

D. Thomas Philosophis utilis ad studendum, Theologia planè necessarius, [ibid. cap. 10. §. vlt.](#) [pag. 111](#)

D. Thomas sibi ipse sufficit, [ibid.](#)

D. Thomas omnibus præferendus in Moralibus & Scholasticis, [t. 1. n. 10.](#) [p. 118](#)

Qui Thomistæ alii Thomistis præferendi, [ibid.](#)

Timiditas.

Timiditas quid sit, & quando peccatum, [t. 1. q. 1. c. 1. §. 18. n. 18.](#) [p. 111](#)

Tolerantia.

Tolerantia quid sit, [t. 1. l. 1. c. 1. n. 1.](#) [p. 117](#)

Tonfura.

Tonfuræ forma à Minimis gerenda, [t. 1. §. 1.](#) [p. 101](#)

Transactio.

Transactio quid sit, [t. 1. n. 7.](#) [p. 176](#)

Transactio cum consensu Generalis, vel Capituli Generalis fieri potest, [ibid. n. 6](#)

Transactiones, Conuentionales, & pacta facta à Conuentionibus

& Verborum.

uentibus, & capitalis absque Generalis consensu non valent, [ibid. o. 3. & n. 11.](#) p. 177
Non prohibetur tamen amicitialis compotio, [ibid. n. 15.](#)

Transire.

Transire ad strictiorem religionem quomodo liceat, [tom. 1. §. 2.](#) p. 390

Transcendi ad arctiorem religionem forma dandi licentiam, [t. 1. l. c. 4.](#) p. 147

Quomodo praelati regulares possint hanc licentiam concedere, [ibid. o. 1.](#) p. 142

Sine hac licentia nulla religio potest quinquam recipere, [ibid. n. 3.](#)

Forma qua Praelatus facit fidem se esse paratum recipere transentem, [ibid. c. 5.](#)

Transfrentes de vna Religione ad aliam, à quibus recipi debeant, [t. 1. q. 1. c. 14. §. 2.](#) p. 74

De vna in aliam religionem licitus est transitus, & quomodo, [ibid. c. 24.](#) p. 70

Qui Superiores possunt hanc licentiam concedere, [ibidem.](#)

Transiens non debet recipi absque litteris Superioris, à cuius religione transit, [ibid.](#)

Facere facultatem transcendi ad Religionem a quæ strictam absque legitima causa ad solum Papam pertinet, [ibid.](#)

Cum legitima causa potest etiam Praelatus religionis, [ibid.](#)

Concedere facultatem transcendi ad laxiorem absque legitima causa est solius Papæ in foro externo, [ibid.](#)

Cum legitima causa dicunt aliqui, quod possunt etiam Superiores Religionis, [ibid.](#) p. 73

Transire ad Religionem Minorum licitum est omnibus Religiosis omnium aliarum Religionum, exceptis Minoribus, & Capuecinis per privilegia, [t. 1. q. 1. c. 14.](#) p. 73

Transire de vna Religione ad aliam laudabile non est, [ibid. §. 1.](#) p. 74

Transire de statu clericali ad laicalem, an possunt clerici chotho destituti, [ibid. §. 1.](#)

An sic transientes teneantur ad officium diuinum, [ibid.](#) p. 75

Cuius Superioris auctoritate id licet, & quibus de causis, [ibid.](#)

Tributum.

Tributum quid sit, [t. 1. n. 13. 6.](#) p. 171

Trinitarij.

Trinitarij reformari ad nullam religionem præter Carthusiam, transire possunt sub grauissimis penis, [t. 1. c. 1. l. c. 1. v. b. n. VIII.](#) p. 508

Possunt tamen ad Religionem Minorum, [ibid. num. 1.](#) p. 509

Tritemes.

Tritemium Capitanei dimittentes Religiosos, infamia suis Superioribus absque legitima causa, peccant mortaliter, [t. 1. q. 1. c. 17.](#) p. 93

Tritemium pena interrogari non debet, nisi quando aliter Religiosos castigare non potest, [ibid.](#)

Multis deploratur miseria illius loci, [ibid.](#)

Tritemium locus comparatur inferno, [ibid.](#)

Ad Tritemes si quando esset damnandus religiosus, deberet damnari, vel ito perpetuum, vel si tantum non meretur poenam, eo hostio habitu spoliari, [ibidem.](#)

Ad Tritemes damnatus, prius esset actualiter degradandus, [ibid.](#)

Tritemium Ministri verberantes Religiosos ad eas damnatos nun incurunt excommunicationem, [ibid.](#) p. 94

Si verberarent tamen absolutum à poena tritemium, licet illis nondum egressum, essent excommunicati, [ibid.](#)

Ad eas damnatus teneatur ad officium diuinum, si erat chotho destitutus, etiam si non sit in factis, [ibid.](#)

Ad eas damnatus an possit tuta conscientia fugere, [ibid.](#)

Cui queratur Religiosis ad eas damnati, [ibid.](#)

Ad eas damnatus ad tempus, si eo finito ad Religionem reuertatur non amittit penitentiam, [ibid.](#)

Ad eas damnatus est infamia, [ibid.](#)

Quis possit eum illo dispensare, [ibid.](#)

Ad eas damnatus gaudet immunitate, si ad Ecclesiam confugiat, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

Quod etiam est verum de Banacolis, [ibid.](#)

V

Vagus.

Vagus Monachus ex hoc solum à Praelatus excludendus, [t. 1. n. 13.](#) p. 458

Valentinianus.

Valentinianus non possunt esse Praelati, [t. 1. q. 1. c. 4.](#) p. 155

Si tamen infirmitas sit comparabilis cum dignitate, eligi valet, [ibid. n. 4.](#) p. 156

Valentinianus dubius an teneatur ieiunare, vel abstinere à carnibus, debet Praelato obedire, [t. 1. q. 1. c. 7.](#) p. 154

Vanitas.

Vanitas Religiosorum in vestimentis, multis deploratur, [t. 1. q. 1. c. 3.](#) p. 154

Vedigal.

Vedigal quid sit, [t. 1. n. 13. 6.](#) p. 171

Venefici.

Venefici qui dicantur, [tom. 1. q. 1. c. 1. §. 1. n. 38.](#) p. 112

Verbum.

Verbum, inflare, plures flagitationes significat, [t. 1. n. 70.](#) p. 114

Verbum, teneri, aliquando honestatem dicit, [t. 1. n. 1.](#) p. 112

Verbum, sanctus, quid significet, [tom. 1. n. 7.](#) p. 112

Verbum, sanctus, quid significet, [tom. 1. n. 7.](#) p. 112

Verbum, sanctus, quid significet, [tom. 1. n. 7.](#) p. 112

Index Rerum,

- Verbum, *mones*, aliquando interpretatur pro *principio*, tom. 2. n. 12. p. 166
- Verbum, *rege*, aliquando fit pro *principio*, t. 1. q. 1. cap. 4. p. 4
- Verba simpliciter posita generaliter sunt intelligenda, tom. 3. lit. A. cap. 20. num. 7. p. 14
- Verba, quæ dicunt Prelati in principio suarum visitationum, ut eis dicatur, si quid corrigendum sit, quomodo intelligenda, t. 1. q. 1. c. 16. p. 16
- Verbi etiamdem respectu in lege, vel Canone grande Mysterium continet, ibid. c. 27. p. 91
- Verecundia.**
- Verecundia quid, t. 2. q. 2. c. 1. §. 21. n. 103. p. 116
- Quomodo fiat, ibid. n. 203
- In qua parte faciei resideat, ibid.
- Cur magis appareat in pueris & mulieribus, quàm in viris, ibid. n. 204
- An Prelatis conveniat, ibid. n. 205
- Vbi servari debeat, ibid. n. 206
- In adolescente est maximum virtutis indicium, ibid. q. 2. c. 2. §. 1. n. 52. p. 87
- Veritas.**
- Veritas quid, t. 2. q. 2. c. 1. §. 6. 17. n. 163. p. 117
- Sine ea homines simul vivere non possunt, ibid.
- Veritatem odium parere quomodo intelligatur, ibid. n. 163
- Prelatis omnino necessaria, ibid. n. 164. p. 118
- Eam occultare an aliquando liceat, ibid. n. 166
- Eam occultare potest aliquando reus, etiam in legitimo iudicio interrogatus, ibid. quest. 3. c. 2. §. 1. num. 44. p. 113
- Vexatio.**
- Vexationem redimere quando, & à quibus liceat, t. 1. q. 1. c. 3. §. 2. p. 131
- Vicarius.**
- Vicarium Generale ordinarium potest constituere Generale Ministorum, t. 1. n. 4. p. 124
- Vicarius Generalis ordinarius an persecutus mortuo iustitiorum, ibid. n. 11. p. 390
- Vicarij parvorum Consuevum instituti à definitorio, non possunt amoveri à Provincialibus, t. 2. q. 1. cap. 4. §. 4. n. 75. p. 33
- Vicarij missi à Superioribus ordinatis honorandi sunt, tom. 1. q. 1. c. 18. p. 96
- Non tamen tamen ut Superiores ipsi, ibid.
- Vicarios in electione in Ordine nostro non dantur, nisi vique ad Capitulum, tom. 3. lit. E. c. 1. n. 8. pag. 11
- Vicarium constituens debet esse vero, & legitimo impedimento, detentus, ibid. lit. V. cap. 6. num. 5. pag. 148
- An per se, vel per eius Vicarium debeat super veritatis impediementi iurare, & quomodo, ibid. tom. 6
- Hic Vicarius electus à Provinciali debet admitti à Capitulo, ibid. n. 11. p. 149
- Provincialis Vicarium constituens non debet esse excommunicatus, &c. ibid. n. 12
- Vicarius an possit alium constituere, ibid. n. 14
- An possit Vicarius admitti, cuius institutor est mortuus, ibid. n. 16
- Vicarium generale in aliqua natione instituendi forma, ibid. cap. 1. p. 143
- Eadem forma constituendi dictum Vicarium in aliqua Provincia, ibid. c. 2
- Eadem pro aliquo causa speciali, ibidem capite 3. p. 144
- Forma instituendi Vicarium mittendum ad Capitulum generale, ibid. c. 6. p. 146
- Vicarij instituendi per diffensum Provincialis à Provincia forma, ibid. c. 7. p. 149
- Forma instituendi Vicarium, qui præsidet in Capitulo definitorio, ibid. c. 8. p. 150
- Eadem pro præsidendo in Capitulo Provinciali, ibid. c. 2
- Eadem pro præsidendo in Capitulo generali, ibid. cap. 10. p. 151
- Vicarius relictus à Correctore mortuo præsidet in electione novi Correctoris, ibid. lit. E. cap. 8. n. 2. pag. 47
- Quid si Corrector moriatur, non relicto Vicario, ibid. n. 3
- Qui habeant vocem in huiusmodi electione, ibid. num. 4
- Hæc electio non publicatur, ibid. n. 5
- Vicarius ordinarius potest constitui super Correctores, ibid. lit. V. c. 5. n. 2. p. 145
- Vicarius constituitur pro emergentibus an præcedat ordinarius, ibid. n. 4. p. 146
- Vicarius Correctoris maioris præcedit Correctores minores, ibid. n. 5
- Vicarius mittendus ad Capitulum generale, debet esse de corpore Provincie, ibid. c. 6. n. 2. p. 147
- Alij tamen Vicarij possunt esse extranei, ibid.
- Vicarij Capitali Generalis tenent locum etiam antequam eorum parentes sint lecti, ibid. n. 3
- Et vique dum revertantur in propriam Provinciam, ibid. n. 4. p. 148
- Vice-Regens.**
- Vice-Regens studiorum est eodem honore afficiendus, quo Regens, tom. 2. n. 13. p. 474
- Vigiles.**
- Vigiles in Ordine Minorum acceptari mandavit Iulius II. tom. 1. §. 4. p. 182
- Sed in desertum abierunt, & nullo vique fuit in Religione Vigil, nisi P. F. Hieronymus à Ponte Genuesis, ibid. n. 16. p. 186
- Vincere.**
- Vincere se ipsum est nobilissimum fortitudinis actus, tom. 2. q. 2. c. 3. §. 28. n. 178. p. 110
- Vindicatio.**
- Vindicatio quid, tom. 2. quest. 2. c. 3. §. 17. n. 161. pag. 117
- Violentia.**
- Violentia consuetudinaria in Ordine Minorum puniendi, tom. 2. §. 10. p. 300
- Vinum.**
- Vinum temperare debent Religiosi, tom. 2. num. 5. pag. 130
- Vinum bonum possunt sibi velle dari à suis Superioribus Religiosis, ibid. n. 6. p. 331
- Vinum novum quando potari incipiat, ibid. n. 2
- Vini boni qualitates, ibid. n. 8
- Vino nullum tormentum minus noxium, t. 1. q. 2. c. 17. §. vn. p. 44
- Vino dediti facili secreta reuelant, ibid.
- Vini effectus, ibid.
- Vinum quare non prohibetur in quadagesima, ibid. q. 4. cap. 7. p. 175
- Violentia.**
- Violentia quid, & quomodo fit, tom. 2. n. 37. & 38. pag. 367
- Viri.**
- Viri grauis quis dicatur, tom. 1. n. 4. p. 322
- Viri literati sunt veluti stellæ in firmamento Ecclesiæ, tom. 1. q. 2. c. 2. n. 2. p. 72
- Litteratorum duo sunt genera, ibid. n. 5
- Eis debentur de iure nature dignitates, ibid.
- Eos tenetur honorare Prelati, ibid. §. 3. num. 74. pag. 85
- Et quomodo, n. 75
- Qui sint isti viri literati, ibid. n. 76
- A viris literatis, sed iniquis discendum non est, ibid. num. 77

& Verborum.

Viri ignotantes sunt solum æquiuocè homines, *ibid.*
num. 7. P. 73

Virtus.

Virtus in medioeritate consistit, tom. 1. q. 1. c. 1. *8. §. 1.*
pag. 43

Virtus in hac vita non potest sufficiens præmium assignari, *ibid.* c. 13. P. 91

Virtutes omnes sunt inter se connexæ, t. 2. q. 1. c. 1. *8. §. 1.*
num. 1. P. 91

Virtutum omnium diuisio, *ibid.* §. 1. numer. 1. *8. §. 1.*
pag. 23

Virtutes morales, an possint esse sine charitate, *ibid.*
num. 4. P. 91

Virtutibus omnibus debet esse Prælati Regularis prædictus, *ibid.* n. 2

Visitare.

Visitare Religionem ad Prælatos ordinatos spectat, tom. 1. n. 6. P. 114

Visitare Prouinciā an possit Prouincialis, postquam eam visitauit Generalis, *ibid.* n. 2 P. 110

Visitatio.

Visitatio tempore qui tacuerant ab accusatione, testificatione, denuntiatione, repelluntur, t. 1. q. 1. c. 1. *8. §. 1.*
§. 4. P. 41

Visitor.

Visitorem Generalem instituendi forma, tom. 1. lit. V, cap. 4. P. 144

Eadem pro casibus emergentibus, *ibid.* cap. 1. pag. 145

Visitorem recusandi forma, *ibid.* lit. R, cap. 1. pag. 141

Visitationem contra Prælatum an possint impetrare subditi, tom. 1. q. 1. cap. 18. P. 45

Et quomodo, *ibid.* P. 45

Visitationem mittere contra formam statutorum non potest Generalis, *ibid.* P. 46

Visitatori semper debent assignari duo socij, *ibid.* P. 46

Quod si non assignentur, recusari potest, *ibid.* P. 46

Visitatores quoscunque mittere quomodo possit Pater Generalis, *ibid.* §. 1. P. 47

Visitatores an sint Prælati, *ibid.* §. 2. P. 48

Visitatoribus an debeantur ratæ, quando non visitant, tom. 1. lit. P, c. 2. n. 1. P. 104

Visitator antequam accedat ad Prouinciā tenetur monere Prouincialem, *ibid.* n. 2

Visitator debet habere suum Secretarium, *ibid.* n. 3

Visitatores quando accedunt ad aliquem Conuentum, an debeant statim visitare, *ibid.* numero 6. pag. 101

Possunt præcipere sub præcepto formali obedientiæ, & etiam addere excommunicationem, *ibid.* num. 7

Tenenatur tamen dictum præceptum declarare, *ibid.* num. 8

Non debent grauare Conuentus, *ibid.* numero 9. pag. 106

A quibus fratribus debeant visitationem incipere, *ibid.* n. 10

Debent visitare illas Prouinciās, aut Conuentus, qui plus indigent, *ibid.* n. 11

Iuramentum an in visitatione generali possit exigi, *ibid.* n. 13

Visitatores in visitatione generali debent inquirere non solum de vitiis, sed etiam de virtutibus subditorum, tom. 1. lit. P, capite nono, numero 1. pag. 107

Non possunt tamen Visitatores de delictis oculis inquirere, *ibid.* n. 16

Neque de emendatis, *ibid.* n. 14

Non possunt visitare nisi ab vltima visitatione, *ibid.* cap. 16. n. 11. P. 115

Visitatores quoscunque potest deputare Generalis, t. 1. §. 1. p. 113. & tom. 1. §. 1. P. 106

Debent cauere à munerum receptione, tom. 1. n. 7. pag. 115

Non debent nimis grauare visitatos, *ibid.* numero 8

Debent auocare Fratres à Conuentibus pauperioribus in pinguioribus, *ibid.*

Debent se expedire quā citius possunt, *ibid.* num. 9

Visitatores visitatione absoluta possunt concedere Religiosis Indulgentiam plenariam, tom. 1. n. 11. pag. 115

Visitationem tenentur facere expensas visitati, *ibid.* num. 6

Visitator an possit in visitatione procedere mortuo eo, qui illum instituerat, tom. 1. numero 10. pagina 110

Visitatores quomodo instituendi, tom. 1. n. 8. & 9. pag. 107

Vita.

Vita regularis quid sit, & in quo consistat, t. 1. q. 1. c. 1. §. 1. pag. 1

Vita præterita facit de subsequenti conuersatione indiciū, *ibid.* c. 1. §. 1. P. 110

Vitæ lux quique consulere debet, t. 1. q. 1. c. 2. n. 1. §. 1. pag. 66

Vitium.

Vitium intolerabile est ex aliorum culpa velle sibi laudem querere, tom. 1. quæst. 1. cap. 18. §. 1. pagina 101

Vixæ vocis oraculum.

Vixæ vocis oraculi declaratio, tom. 1. lit. Z, cap. 3. Appendix 4. P. 102

Vixæ vocis oraculum habent eandem vim, quam alitæ Constitutiones, t. 1. n. 16. pag. 178. & n. 1. p. 301.

Innoc. in cap. consuetus, n. 4. de rescriptis. Solus. consil. 6. numero 11. Et penitus derogatis non derogantur, *ibid.* num. 16. pag. 178. & numero 2. pag. 101

Vixæ vocis oracula, de quibus in scriptis testimonium non fert aliquis Cardinalis, non valent, t. 1. §. 1. pag. 355. vide num. 2. pag. 356. & cap. 1. num. 2. pag. 301

Vixæ.

Vixæ regula consistit in quatuor, tom. 1. q. 4. c. 9. pag. 120

Votum.

Vota obedientiæ, & vixæ quadragesimalis in Religione Minorum an sint casus relaxati, tom. 1. n. 12. pag. 401. & *ibid.* n. 7. P. 488

Voti quadragesimalis custodis Minimis semper fuit maxime curæ, t. 1. n. 13. P. 555

Vbi aduerte, quid dictus Paulus Podericus sanctorum supplicauit pro ordine nostro, quæ ibi dicuntur de Carthusianis, ex se subiunxit Scipandus.

Votum quartum vixæ quadragesimalis est quartus clauus crucis Christi, t. 1. q. 4. c. 1. P. 166

Votum quartum quod sit ab aliquibus Religiosis, quomodo differat à quarto Voto, quod sit à Fratribus Minimis, *ibid.* P. 165

Vota non obseruare, qui dum profitebatur intendebat, est in malo statu si intentionem non mutet, *ibid.* q. 1. c. 8. §. 4. P. 2

Vota subditorum irritare possunt Prælati, t. 1. q. 1. c. 1. §. 1. num. 7. P. 211

Eriam merè interna, *ibid.* n. 9

Eriam de materia necessaria, *ibid.* num. 10

Eriam absque causa, *ibid.* n. 11

Index Rerum, & Verborum.

Etiam referata Papæ, ut peregrinationis, *ibidem* num. **47.** p. 114
 Etiam inuito vocente, *ibid.* **n. 12.** p. 112
 Et hoc eis competit ex iure diuino, *ibid.* num. **3.** pag. **111**
 Vota irritare qui Superiores possint in Religionibus, *ibid.* **n. 15.** p. 112
 Vota propria non possunt irritare Prælati, super his tamen possunt dispensare, *ibid.* **n. 21.** p. 113
 Vota subditorum possunt dispensare Prælati, *ibidem* num. **24.**
 Ex etiam commutate, *ibid.* **n. 25.** p. 114
 Votum astrictius Religionis irritari non potest, bene tamen dispensari, *ibid.* **n. 19.** p. 111
 Voti sui irrationem potest subditus petere, *ibidem* num. **13.** p. 111
 Vota semel irritata nunquam reuolunt, *ibid.* **n. 14.** p. 112
 Votorum fractores in Ordine Minorum per Superiores Prælatos puniuntur, *ibid.* **q. 1. c. 4. §. 5. n. 117.** pag. **12**
 Votorum vinellus potest alteri se subicere, *ibid.* **c. 5.** num. **1.** p. 111
 Votum professionis quid sit, tom. 1. q. t. c. **1.** p. 4
 Vota, quorum dispensatio pertinet ad Episcopum, *que,* *ibid.* **c. 11. §. 1.** p. 61
 Vota referata Pontifici, *que,* *ibid.*
Vouere.
 Vouens aliquam regulam non vouet seruare omnia que sunt in illa, tom. 1. q. t. c. **5.** p. 4
 Vouete possunt Religiosi omnia opera meritoria, *t. 1.* **q. 3. c. 2. n. 2.** p. 110
 Id tamen negare non est temerarium, *ibid.* **n. 3.**
 Dicta tamen vota non obligant ante consensum Prælati, *ibid.* **n. 4.**
 Licentia data à Prælato subditis ad vouendum potest reuocari, *ibid.* **n. 5.**
 An peccet, si sine causa licentiam *renouet,* *ibid.* **n. 6.** pag. **111**

Votarius.

Votarius quis, tom. 1. q. 2. c. **2.** p. 113
Votuaris.
 Votuaris quis dicatur, tom. 1. q. 2. c. **2.** p. 113

Z

Zelus.

Zelus à Papa prorogatur officium ad triennium, tom. **1. §. 1.** p. 406
 Zelus instituti formæ, tom. **1. lit. Z, c. 1.** p. 111

Forma instituti Zelosum loco defuncti, *ibid.* **c. 2.** pag. **111**
 Forma qua declaratur aliquem fuisse electum in Zelosum, *ibid.* **c. 3.** p. 114
 Zelosi electio an egeat confirmatione, *ibid.* **c. 2. n. 1.** pag. **112**
 Zelosus an possit confirmari, *ibid.* **n. 2.** p. 111
 Zelosus non subditur Correctori Conuentus Romanus, *ibid.* **n. 4.**
 Nullus potest negotia expedire in Curia Romana absque licentia Zelosi, *ibid.*
 Zelosus potest assumere sibi socium, qui nulli Correctori subdit, tom. **1. lit. Z. c. 2. n. 4.** p. 111
 Potest interesse singulis Capitulis generalibus, *ibid.*
 Dum discedit ab vrbe alium suo loco constituit eum eadem auctoritate, & præmentia, *ibid.*
 Zelosi socius non potest in Correctorem eligi, *ibid.*
 Potest tamen exire à Conuentu ad suum beneplacitum, *ibid.*
 Non potest negotia personarum extra ordinem facere, nec fratrum particularium eiusdem Ordinis, *ibid.*
 Zelosi officium magis importanter est, & quare, *ibid.* **cap. 3. n. 2.** p. 114
 Tria necessaria debet habere Zelosus, scilicet scientiam, præstantiam, & eloquentiam, *ibid.* num. **1.** pag. **115**
 Zelosus habet votum in Capitulo Generali, cum Romæ celebratur, *ibid.* **c. 2. n. 4.** p. 111
 Habet locum in quocunque Conuentu reperitur immediatè post Correctorem, *ibid.*
 Facit officinem Zelosi, quovisque alius Zelosus Romæ personaliter fuerit, *ibid.*
 Zelosus electus antequam fuerit Romæ non potest alium substituere, *ibid.*
 Zelosus finito officio expensis totius Religionis, est in suam Prouinciā deducendus, *ibid.*
 Et potest vocare in electione illos Conuentus, in quo fuerit à Prouinciā assignatus, etiam si ibi non steterit localis per tres menses, *ibid.*
 An Zelosus possit esse Vicarius Generalis, *ibid.*
 Recipit fratres Romam aduenientes absque obedientia, & punit, & remittit ad propria, *ibid.*
 Potest expedire quasunque causas, etiam mandatum speciale requirentes, per privilegia Pontificum, cum licentia tamen Generalis, *ibid.* **n. 5.** p. 114
 Habet locum in Capella Papæ, *ibid.* **n. 6.**

Zodiacus.

Zodiaci signa quot, & de eorum natura, *t. 1. q. 2. c. 2. §. 7.* num. **45.** p. 72

F I N I S.